PRINȚUL HARRY | REZERVĂ

PRINȚUL HARRY

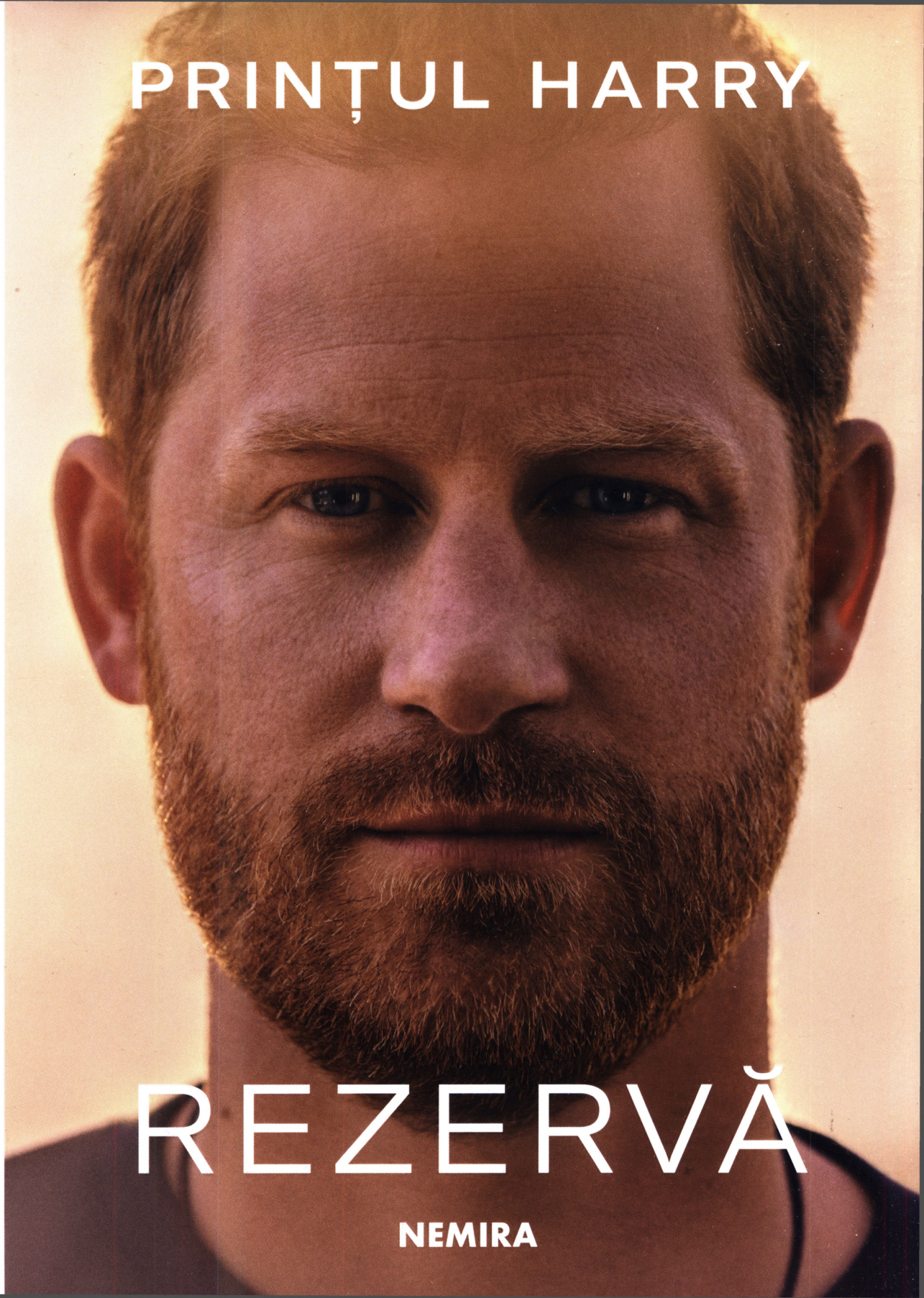

REZERVĂ

NEMIRA

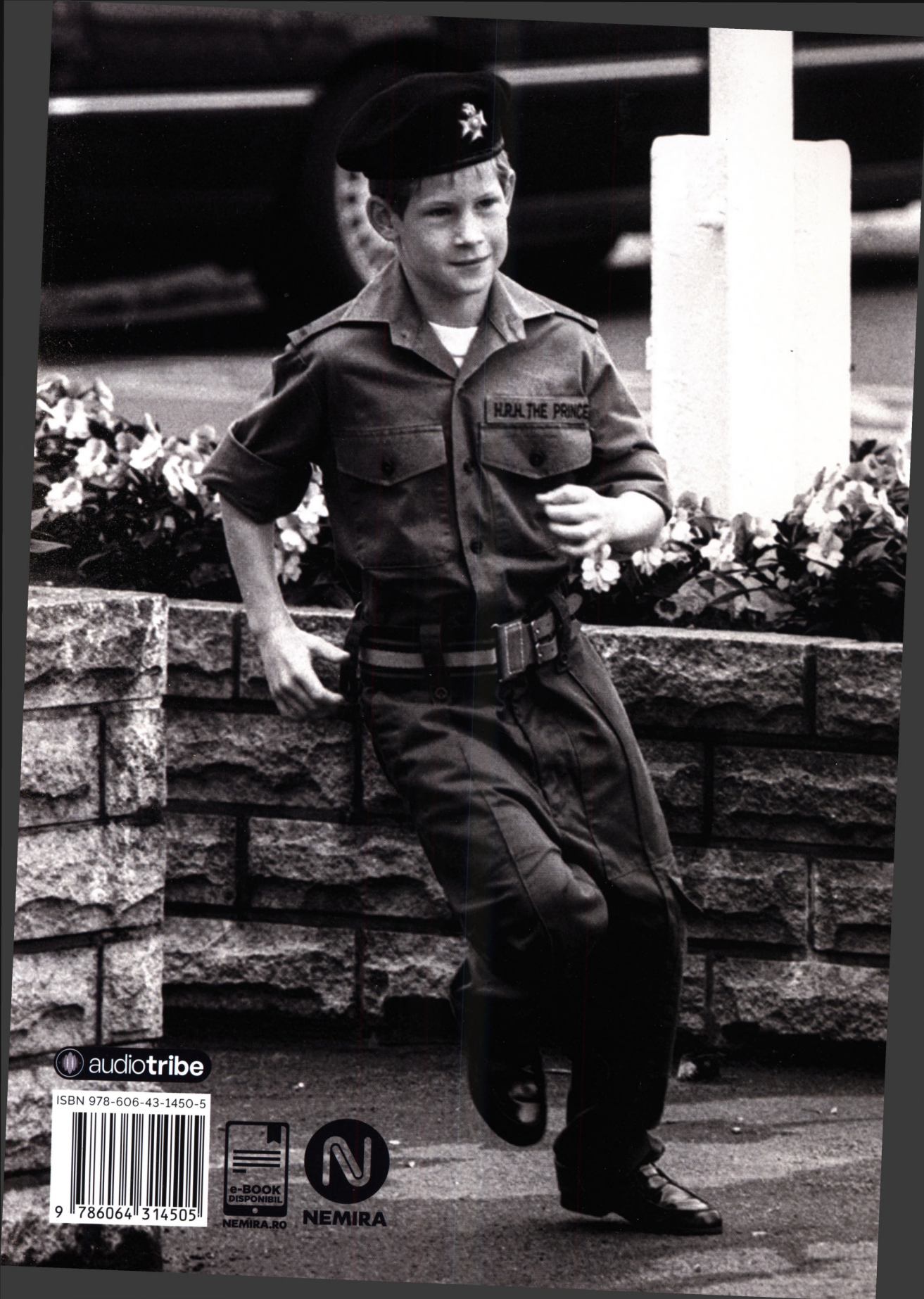

audiotribe

ISBN 978-606-43-1450-5

9 786064 314505

e-BOOK DISPONIBIL
NEMIRA.RO

NEMIRA

Una dintre cele mai impresionante imagini din secolul XX înfățișează doi băieți, doi prinți care își conduc mama pe ultimul drum, în timp ce întreaga lume îi urmărește cuprinsă de tristețe – și de teamă. După înmormântarea prințesei Diana, miliarde de oameni s-au întrebat ce era în mintea și în sufletul celor doi frați – și cum avea să fie viața lor mai departe.

Această carte spune povestea a ceea ce a urmat pentru Harry.

Înainte să-și piardă mama, prințul Harry, care avea atunci doisprezece ani, era un băiat vesel și lipsit de griji, rezerva mai seriosului moștenitor, William. Dar suferința a schimbat totul. Harry a început să aibă probleme la școală, avea dificultăți în a-și gestiona furia și singurătatea și, pentru că învinovățea presa pentru moartea mamei lui, îi era foarte greu să-și trăiască viața în lumina reflectoarelor.

La douăzeci și unu de ani, s-a înrolat în Armata Britanică. Disciplina militară l-a ajutat să-și pună ordine în viață, iar cele două misiuni de luptă la care a luat parte l-au transformat într-un adevărat erou în ochii opiniei publice. Dar, la scurtă vreme după revenirea în țară, se simțea mai debusolat ca niciodată, suferind de stres posttraumatic și de puternice atacuri de panică. Iar cel mai tare îl afecta că nu avea parte de iubire adevărată.

Apoi a întâlnit-o pe Meghan. Lumea a fost cucerită de minunata lor poveste de dragoste și a urmărit cu încântare nunta lor de basm. Dar, încă de la început, Harry și Meghan au fost vânați de presă, fiind victimele unor valuri de abuzuri, minciuni și rasism. Văzând că soția lui suferă, că siguranța și sănătatea lor mentală erau puse în pericol, Harry și-a dat seama că singura cale de a evita ca unul dintre ei să aibă soarta tragică a mamei lui era să-și părăsească țara natală. De-a lungul secolelor, puțini avuseseră curajul să plece din sânul familiei regale britanice. Ultima care încercase fusese chiar prințesa Diana...

Pentru prima oară, prințul Harry își spune întreaga poveste, relatându-și viața cu o onestitate necruțătoare. Carte-eveniment, *Rezervă* este plină de mărturisiri, dezvăluiri și lecții de viață cu greu învățate despre eterna putere a iubirii de a învinge suferința.

PRINȚUL HARRY, duce de Sussex, este soț, tată, filantrop, veteran militar, promotor al bunăstării mentale și activist de mediu. Locuiește în Santa Barbara, California, împreună cu familia și trei câini.

Design supracopertă: Christopher Brand
Fotografie supracopertă față: Ramona Rosales
Fotografie supracopertă spate: Martin Keene/PA Images

PRINȚUL HARRY

REZERVĂ

Traducere din limba engleză de
CRISTINA NAN, CARMEN NEACȘU,
SMARANDA NISTOR, OANA IONAȘCU

NEMIRA

Redactori: Ștefan IANCU, Oana IONAȘCU
Lector: Lavinia DĂDĂRLAT
Tehnoredactor: Alexandru CSUKOR

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PRINȚUL HARRY, duce de Sussex
Rezervă / Prințul Harry; trad. din lb. engleză: Cristina Nan, Oana Ionașcu, Smaranda Nistor, Carmen Neacșu. - București: Editura Nemira, 2023
ISBN 978-606-43-1450-5

I. Nan, Cristina (trad.)
II. Ionașcu, Oana (trad.)
III. Nistor, Smaranda (trad.)
IV. Neacșu, Carmen (trad.)

821.111

Prince Harry
SPARE
Copyright © 2023 by Prince Harry, The Duke of Sussex

All rights reserved.

This translation published by arrangement with Random House,
an imprint and division of Penguin Random House LLC.

Fotografia de la începutul Părții a doua © MoD/Newspix International

Prințul Harry își dorește să sprijine fundații caritabile britanice din vânzările volumului său de memorii, *Rezervă*. Ducele de Sussex a donat 1.500.000 de dolari pentru Sentebale, organizație pe care a înființat-o împreună cu Prințul Seeiso în amintirea mamelor lor și care sprijină copii vulnerabili și tineri cu HIV/SIDA din Lesotho și Botswana. Prințul Harry va dona 300.000 de lire sterline organizației non-guvernamentale WellChild, al cărei patron regal este de cincisprezece ani. WellChild are ca scop îngrijirea la domiciliu a copiilor și tinerilor cu probleme de sănătate complexe.

Copyright © Nemira, 2023 pentru prezenta ediție în limba română.

Tiparul este executat la tipografia MONITORUL OFICIAL R.A.

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări și închirierea acestei cărți fără acordul scris al editorului sunt strict interzise și se pedepsesc conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-43-1450-5

Pentru Meg, Archie și Lili... și, desigur, pentru mama

„Trecutul nu e mort. Nici măcar nu e trecut."

William Faulkner

Am convenit să ne întâlnim la câteva ore după înmormântare. În parcul Frogmore, lângă ruinele gotice. Am ajuns primul.

M-am uitat în jur, n-am văzut pe nimeni.

Mi-am verificat telefonul. Niciun SMS, niciun mesaj vocal.

„Probabil că întârzie", m-am gândit, sprijinindu-mă de zidul de piatră.

Am pus telefonul în buzunar și mi-am spus: „Stai liniștit!"

Vremea era tipică pentru luna aprilie. Nu tocmai iarnă, nici primăvară încă. Arborii erau goliși, iar aerul plăcut. Cerul era cenușiu, dar înfloreau lalelele. Lumina era palidă, și totuși lacul indigo ce străbătea parcul scânteia.

„Cât de frumos e totul!", mi-am zis. „Și cât de trist..."

Odinioară aceasta urma să fie casa mea pentru totdeauna. În schimb, se dovedise a fi doar un scurt popas.

Când soția mea și cu mine am fugit de acolo, temându-ne pentru sănătatea psihică și pentru siguranța noastră fizică, nu știam sigur când mă voi mai întoarce. Se întâmpla în ianuarie 2020. Cincisprezece luni mai târziu, iată-mă în acest loc, la câteva zile după ce m-am trezit cu treizeci și două de apeluri nepreluate, urmate de o scurtă discuție emoționantă cu bunica:

— Harry... bunicul s-a stins din viață.

Vântul s-a întețit și s-a lăsat răcoarea. Zgribulit, mi-am frecat brațele, regretând că port o cămașă albă, subțire. Îmi doream să nu-mi fi schimbat costumul de înmormântare. Îmi doream să-mi fi luat haina pe mine. M-am întors cu spatele, ferindu-mă de vânt, și am văzut, profilându-se în spatele meu, așa-zisele ruine gotice – în realitate, nu erau cu mult mai gotice decât London Eye. Un arhitect inteligent, o punere în scenă iscusită. Ca multe alte lucruri de aici, mi-am zis.

Am părăsit zidul de piatră și m-am apropiat de o băncuță din lemn. M-am așezat, mi-am verificat din nou telefonul și m-am uitat de-a lungul aleii din parc.

„Unde sunt?", m-am întrebat.

O nouă adiere de vânt rece. Mi-a amintit de înfățișarea bunicului ajuns în iarna vieții. De umorul lui sec. Și de un weekend petrecut la vânătoare cu ani în urmă. Încercând să pornească o conversație, un amic l-a întrebat pe bunicul ce părere are despre noua mea barbă, care stârnise îngrijorare în sânul familiei regale și controverse în presă.

– Oare ar trebui să-l oblige regina pe prințul Harry să se bărbierească?

Bunicul s-a uitat la amicul cu pricina, apoi la bărbia mea și a zâmbit șiret.

– Aia nu e barbă!

Toată lumea a râs. A avea sau a nu avea barbă, asta era întrebarea, dar uite că bunicul cerea o barbă *mai lungă*.

– Măcar să-i crească o barbă țepoasă și sălbatică de viking!

M-am gândit la convingerile bunicului, la multele sale pasiuni – condusul trăsurii, ieșirile la grătar, vânătoarea, mâncarea, berea. La felul în care se raporta la *viață*. Avea asta în comun cu mama. Poate că de aceea o admirase nespus. Cu mult înainte să devină prințesa Diana, pe când era doar Diana Spencer, educatoare la grădiniță, iubita secretă a prințului Charles, bunicul a fost cel mai înfocat susținător al ei. Unii au spus că, de fapt, el a făcut posibilă căsătoria părinților mei. Dacă-i așa, am putea spune că bunicul a fost cauza primordială a existenței mele. Dacă n-ar fi fost el, eu nu m-aș afla aici.

Și nici fratele meu mai mare.

În schimb, poate că mama *ar fi fost* aici. Dacă nu s-ar fi căsătorit cu tata...

Mi-am amintit o discuție recentă dintre mine și bunicul, la scurt timp după ce împlinise nouăzeci și șapte de ani. Se gândea la moarte. Nu mai era în stare să facă nimic din ceea ce-l pasiona, mi-a mărturisit. Și totuși, ce-i lipsea cel mai mult era munca.

– Fără muncă, totul se destramă, mi-a zis.

Nu părea trist, ci doar pregătit.

– Trebuie să știi când e momentul să pleci, Harry.

Am privit în depărtare, spre orizontul jos pe care se profilau criptele și monumentele înșirate de-a lungul domeniului Frogmore. Cimitirul regal. Locul de odihnă veșnică al multora din familia noastră, inclusiv al reginei Victoria. Al celebrei Wallis Simpson. Al și mai renumitului ei soț, Edward, fostul rege și stră-străunchiul meu. După ce Edward a abdicat pentru Wallis, după ce au fugit din Marea Britanie,

cei doi s-au frământat îndelung cu privire la întoarcerea finală – amândoi obsedați de dorința de a fi înmormântați aici. Regina, bunica mea, le-a acceptat solicitarea. Dar i-a așezat la distanță de toți ceilalți, sub un platan încovoiat. O ultimă mustrare, probabil. Poate un ultim exil. M-am întrebat ce importanță mai aveau acum pentru Wallis și Edward toate frământările lor. A contat ceva, până la urmă? M-am întrebat dacă și-au pus vreodată problema. Oare pluteau în sfere celeste, frământându-se în continuare pentru alegerile făcute sau nu se mai aflau nicăieri și nu se mai gândeau la nimic? Oare dincolo chiar nu există nimic? Oare conștiința se oprește, asemenea timpului? Sau poate că cei doi se află aici chiar acum, lângă falsele ruine gotice sau lângă mine, și îmi ascultă gândurile, mi-am zis. Și dacă da... *poate că și mama e aici?*

Gândul la ea mi-a adus, ca întotdeauna, o rază de speranță și o explozie de energie. Și totodată o undă de mâhnire. Zilnic îmi era dor de mama, dar în ziua aceea, în pragul întâlnirii tulburătoare de la Frogmore, m-am trezit tânjind după ea, fără să pot explica de ce. Ca atâtea alte lucruri în legătură cu ea, era greu de descris în cuvinte.

Deși mama a fost o prințesă cu nume de zeiță, ambele titluri au părut dintotdeauna slabe și nepotrivite. Lumea o compara adesea cu diverse personalități și sfinți, de la Nelson Mandela până la Maica Tereza și Ioana d'Arc, dar aceste comparații, deși măgulitoare și afectuoase, erau departe de realitate. Cea mai cunoscută femeie de pe planetă, una dintre cele mai iubite, mama era pur și simplu de nedescris, acesta e purul adevăr. Și totuși... cum putea o persoană aflată dincolo de limbajul cotidian să rămână atât de reală, o prezență atât de palpabilă și extraordinar de vie în mintea mea? Cum era posibil să o văd la fel de limpede ca pe lebăda ce se îndrepta spre mine pe lacul indigo? Cum de puteam să o aud râzând la fel de puternic precum trilurile păsărilor din copacii încă golași? Sunt multe lucruri de care nu îmi amintesc, fiindcă eram foarte mic atunci când a murit, dar miracolul cel mai mare e că îmi amintesc atâtea altele. Zâmbetul ei irezistibil, ochii vulnerabili, dragostea ei copilărească pentru filme, muzică, haine și dulciuri – și pentru noi. O, cât ne-a iubit pe fratele meu și pe mine! „Obsesiv", i-a mărturisit ea odată unui reporter. Ei bine, mami... și noi la fel.

Poate că era omniprezentă tocmai din același motiv pentru care era indescifrabilă – fiindcă era luminoasă, o lumină pură și strălucitoare, și cum poți descrie realmente lumina? Până și lui Einstein i-a fost greu să o facă. De curând, astronomii și-au repoziționat cele mai mari telescoape, le-au orientat spre un crâmpei din cosmos și au izbutit să întrezărească o sferă extraordinară, pe care au numit-o

Earendel, numele Luceafărului-de-Dimineață în engleza veche. Aflată la o distanță de miliarde de kilometri și probabil dispărută de mult, Earendel e mai aproape în timp de Big Bang, de momentul Creației, decât de Calea-Lactee, și cu toate acestea rămâne cumva încă vizibilă pentru ochii muritorilor, fiindcă e deosebit de strălucitoare și de orbitoare. *Așa* a fost mama.

De aceea o vedeam și o simțeam mereu, și în special în acea după-amiază de aprilie, la Frogmore. De aceea, dar și pentru că-i duceam mai departe moștenirea. Veniserm în parcul Frogmore fiindcă-mi doream pace. Mi-o doream mai mult decât orice altceva. Mi-o doream de dragul familiei mele și pentru mine, dar și de dragul ei.

Oamenii uită cât de mult a luptat mama pentru pace. A înconjurat planeta de multe ori, a traversat câmpuri minate, a strâns în brațe bolnavi de SIDA, a consolat orfani de război, străduindu-se în permanență să ofere pacea cuiva, undeva, și știam cu câtă disperare și-ar fi dorit – ba nu, chiar și-a dorit – să fie pace între fiii ei, precum și între noi doi și tata. Și în sânul întregii familii.

De luni întregi, Windsorii se războiau între ei. De-a lungul secolelor, au existat diferite certuri între membrii familiei noastre, dar acum era ceva complet diferit. Era o ruptură publică pe scară largă, ce amenința să devină iremediabilă. Prin urmare, deși zburasem spre casă doar pentru înmormântarea bunicului, în timp ce mă aflam acolo, am solicitat această întâlnire secretă cu fratele meu, Willy, și cu tata, ca să discutăm despre situația în care ne aflam. Să găsim o soluție.

M-am uitat din nou la telefon și încă o dată dintr-o parte în alta a aleii din parc și mi-am zis: „Poate că s-au răzgândit. Poate că nu vor veni."

O clipă m-am gândit să plec, să fac o plimbare singur prin parc și să mă întorc acasă, unde toți verii mei beau și spuneau povești despre bunicul. Dar, în cele din urmă, i-am văzut. Umăr la umăr, îndreptându-se spre mine cu pași mari, păreau înverșunați, aproape amenințători. Mai mult, păreau foarte uniți. Mi s-a strâns stomacul. În mod normal, se certau pe câte o temă sau alta, însă acum păreau sincronizați – aliați.

Și atunci mi-a trecut prin minte un gând: „Stai puțin! Ne-întâlnim să facem o plimbare... sau să ne duelăm?"

M-am ridicat de pe banca de lemn, am făcut un pas nesigur spre ei și le-am adresat un zâmbet pierit. Dar nu mi l-au întors. Acum inima începea să-mi bubuie de-a dreptul. „Respiră adânc", mi-am zis.

Dincolo de teamă, simțeam un fel de hiperluciditate și o intensă vulnerabilitate, pe care le mai simțisem și în alte momente-cheie din viață. Când pășeam în urma

sicriului mamei. Când am mers la război pentru prima dată. Când am ținut un discurs în toiul unui atac de panică.

Aveam sentimentul că pornesc într-o expediție de care nu știam dacă sunt în stare și eram totodată pe deplin conștient că nu există cale de întoarcere. Că destinul deținea controlul.

„Bine, mami", mi-am zis, iuțind pasul. „Am pornit. Urează-mi succes."

Ne-am întâlnit la mijlocul aleii.

— Willy, tată... Salut!

— Harold!

Dureros de rece.

Am pornit toți trei pe aleea cu prundiș, peste podul mic de piatră, năpădit de iederă. Felul în care ne-am aliniat spontan, în care, fără niciun cuvânt, am înaintat cu pași egali și cu capetele plecate, plus vecinătatea mormintelor – cum puteau să nu ne amintească de înmormântarea mamei? Mi-am impus să nu mă gândesc la asta și să mă concentrez în schimb asupra sunetului plăcut al pașilor pe pietriș și asupra vorbelor noastre care zburau precum fuioarele de fum purtate de vânt.

Fiind britanici, membri ai familiei Windsor, am conversat într-o doară despre vreme. Am schimbat impresii despre înmormântarea bunicului. O plănuise el însuși întru totul, până la cel mai mic detaliu, ne-am amintit unul altuia zâmbind îndurerați.

Conversație măruntă. Cea mai măruntă. Am atins toate temele secundare, pe când eu tot așteptam să ajungem la subiectul principal și mă întrebam de ce durează atât și cum naiba de tatăl și fratele meu păreau așa de calmi.

M-am uitat în jur. Străbătuserăm ceva drum și ne aflam exact în mijlocul Cimitirului regal, înconjurați de morți mai ceva decât prințul Hamlet. Dacă mă gândesc mai bine... n-am cerut eu însumi cândva să fiu înmormântat aici? Cu câteva ore înainte să plec la război, secretarul meu personal mi-a spus că trebuie să-mi aleg locul în care ar trebui să mi se îngroape rămășițele pământești.

— În caz că se întâmplă ceva rău, Alteța Voastră Regală... Căci războiul e o chestiune periculoasă...

Existau câteva opțiuni. St. George's Chapel? Capela Memorială de la Windsor, unde era îngropat bunicul acum?

Nu. Alesesem această variantă, fiindcă parcul era fermecător și în el domnea liniștea.

Aproape călcaserăm pe chipul lui Wallis Simpson, când tata s-a lansat într-o scurtă prelegere despre vărul său de aici, despre regele de colo, despre duci și ducese

odinioară faimoși, despre doamne și lorzi îngropați sub peluza îngrijită. Studiind istoria de-a lungul vieții, avea o mulțime de informații de împărtășit și mi-am imaginat cum vom rămâne acolo ore în șir și cum, la sfârșit, ne-ar putea da chiar și un test. Din fericire, s-a oprit, ne-am continuat plimbarea prin iarbă în jurul lacului și am ajuns în dreptul unui strat mic și frumos de narcise. Abia acolo am trecut, în cele din urmă, la subiect.

Am încercat să le explic cum văd eu lucrurile. Nu mă aflam în cea mai bună formă. La început eram încă neliniștit și mă străduiam să-mi controlez emoțiile și totodată să vorbesc succint și explicit – și pașnic. Mai mult, jurasem că nu voi permite ca întâlnirea să se transforme într-o dispută. Dar curând mi-am dat seama că nu ținea de mine. Tata și Willy își aveau propriile roluri de jucat și veniseră pregătiți de ceartă. De fiecare dată când mă lansam într-o nouă explicație, când începeam o nouă idee, unul dintre ei sau amândoi mă întrerupeau. În special Willy, care nu voia să audă nimic. După ce mi-a tăiat vorba de câteva ori, am început să ne înțepăm, aruncându-ne aceleași cuvinte pe care ni le serveam de luni bune, ba chiar de ani. Discuția s-a încins atât de tare, încât tata a ridicat mâinile.

– Ajunge!

Stătea între noi și se uita la fețele noastre congestionate:

– Băieți, vă rog să nu-mi faceți ultimii ani mizerabili!

Avea o voce răgușită și fragilă. La drept vorbind, părea bătrână. M-am gândit la bunicul.

Și dintr-odată ceva s-a schimbat în mine. M-am uitat la Willy, m-am uitat cu adevărat, poate pentru prima dată din copilărie. Am cântărit totul: încruntătura lui familiară, dintotdeauna prezentă atunci când avea de-a face cu mine; calviția lui alarmantă, mai pronunțată decât a mea; celebra lui asemănare cu mama, care se estompa cu timpul. Cu vârsta. În unele privințe, era oglinda mea, în altele, opusul meu. Iubitul meu frate, acum dușmanul meu. Oare cum se ajunsese aici?

Mă simțeam îngrozitor de obosit. Voiam să merg acasă și mi-am dat seama ce concept complicat devenise acest cuvânt. Sau poate că a fost dintotdeauna. Am arătat spre parc, spre orașul de dincolo de el, spre țară și am spus:

– Willy, asta trebuia să fie casa noastră. Urma să trăim aici pentru tot restul vieții.

– Tu ai plecat, Harold.

– Da... și știi de ce.

– Nu știu.

– Nu... știi?

— Sincer, nu.

M-am lăsat pe spate. Nu-mi venea să cred ce aud. Una era să nu fim de acord a cui e vina sau cum altfel ar fi putut sta lucrurile, dar să pretindă că nici nu-i trecea prin cap care erau motivele pentru care îmi părăsisem patria - țara pentru care luptasem și pentru care fusesem pregătit să mor, țara mamei mele? Ce replică incomodă! Pretindea că habar n-avea de ce soția mea și cu mine am făcut pasul drastic de a ne lua copilul și de a fugi mâncând pământul, de a lăsa totul în urmă - casă, prieteni, mobilier? Serios?

Am ridicat privirea spre înaltul copacilor:

— Nu știi?

— Harold... sincer, nu știu.

M-am întors spre tata. Se uita la mine cu o expresie în care am citit: „Nici eu."

„Extraordinar!" mi-am zis. Poate chiar nu știau. Incredibil! Dar poate că era adevărat.

Și dacă nu știau de ce-am plecat, poate că nu mă cunoșteau. Deloc. Și poate că nu mă înțeleseseră nicicând cu adevărat. Sincer să fiu, poate că nici eu.

Gândul acela m-a umplut de tristețe și m-am simțit îngrozitor de singur. Dar m-a și motivat. „Trebuie să le spun", mi-am zis. „Cum să le-o spun? Nu pot. Mi-ar lua prea mult. În plus, e limpede că nu au dispoziția necesară să mă asculte. Nu acum, în orice caz. Nu azi."

Așa că...

Tată, Willy...

Lume...

Vă invit să mă cunoașteți.

Partea 1

DIN NOAPTEA CARE MĂ ÎNVĂLUIE

1

Dintotdeauna au existat povești.

Din când în când, se iscă zvonuri despre persoane cărora nu le-a mers prea bine la Castelul Balmoral. Despre o regină de demult, de pildă. Înnebunită de durere, s-a încuiat în Balmoral și a jurat că nu va mai ieși de acolo niciodată. Și chiar foarte reținutul fost prim-ministru a descris locul drept „suprarealist" și „extrem de ciudat".

Și totuși nu cred că am auzit acele povești decât mult mai târziu. Sau poate că le-am auzit, dar nu le-am reținut. Pentru mine Balmoral a reprezentat dintotdeauna, pur și simplu, un paradis. O încrucișare între Disney World și un soi de dumbravă sacră a druizilor. Am fost mereu prea ocupat cu pescuitul, cu vânătoarea, cu hoinăritul pe dealurile dimprejur, ca să observ ceva în neregulă privind feng shui-ul bătrânului castel.

Ce încerc să spun e că am fost fericit acolo. De fapt, e posibil să nu fi fost nicicând mai fericit decât într-o zi însorită de vară petrecută la Balmoral: 30 august 1997.

Ne aflam la castel de o săptămână. Planul era să mai rămânem una. La fel ca anul precedent și ca anul dinaintea lui. Balmoral își avea propriul micro-anotimp, un interludiu de două săptămâni în munții Scoției, menit să marcheze tranziția de la o vară deplină la un început de toamnă.

Și bunica era acolo. Firește. Își petrecea verile aproape în întregime la Balmoral. Și bunicul. Și Willy. Și tata. Întreaga familie, cu excepția mamei, fiindcă mama nu mai făcea parte din familie. Fie fugise mâncând pământul, fie fusese alungată, depinde pe cine întrebai, deși eu nu am întrebat pe nimeni. Oricum ar fi fost, ea își petrecea vacanța în altă parte. În Grecia, susținea cineva. Ba nu, în Sardinia, zicea altcineva. Nu, nu, a intervenit un altul, mama ta e la Paris! Sau poate că însăși mama îmi

spusese asta. Oare atunci când sunase mai devreme în ziua aceea ca să stăm de vorbă? Din păcate, amintirea aceasta se află, alături de alte milioane de amintiri, de cealaltă parte a unui zid mental înalt. Ce sentiment oribil și tulburător să știi că sunt acolo, pe partea cealaltă, la câțiva centimetri distanță - dar că zidul e întotdeauna prea înalt, prea gros. Imposibil de trecut. Nu se deosebea cu nimic de turnurile de la Balmoral.

Oriunde se afla mama, am înțeles că era cu noul ei *prieten*. Acela era termenul pe care-l folosea toată lumea. Nu „iubit", nici „amant". Un individ destul de drăguț, eram eu de părere. Willy și cu mine tocmai îl cunoscuserăm. De fapt, fuseserăm cu mama în urmă cu câteva săptămâni, când îl întâlnise și *ea* prima dată, în Saint-Tropez. Ne distram de minune doar noi trei și stăteam în vila unui domn bătrân. Am râs mult și ne-am hârjonit; ceea ce se întâmpla de obicei ori de câte ori mama, Willy și cu mine eram împreună, iar în vacanța aceea, chiar mai mult decât de obicei. Vremea era superbă, mâncarea, gustoasă, iar mami zâmbea.

Cea mai bună distracție erau ski-jeturile.

Ale cui erau? Nu știu. Dar îmi amintesc clar cum Willy și cu mine le conduceam până în zona cea mai adâncă a canalului, rotindu-ne în timp ce așteptam sosirea feriboturilor uriașe. Ne foloseam de valurile mari ca de niște rampe care ne aruncau în aer. Nu știu cum de n-am murit atunci.

Să fi fost la întoarcerea din acea aventură periculoasă când prietenul mamei și-a făcut apariția pentru prima oară? Nu, mai degrabă fusese cu puțin timp înainte. „Salutare, tu trebuie să fii Harry!" Păr ca pana corbului, piele bronzată, zâmbet strălucitor. „Cum te simți azi? Pe mine mă cheamă bla, bla, bla." A stat de vorbă cu noi, a stat de vorbă cu mama. În special cu mama. Mai ales cu mama. Ochii lui devenind parcă două inimi roșii, pulsânde.

Era îndrăzneț, fără-ndoială. Dar, din nou, destul de drăguț. I-a oferit mamei un cadou. O brățară cu diamante. Ei a părut să-i placă. A purtat-o mult. Apoi tipul a dispărut din conștiința mea.

„Câtă vreme mami e fericită", i-am spus lui Willy, care susținea că simte același lucru.

2

A fost un adevărat șoc atunci când, din însoritul Saint-Tropez, am ajuns la Castelul Balmoral cel umbrit de nori. Rememorez vag surpriza resimțită, în rest nu-mi mai amintesc mare lucru din prima săptămână petrecută la Balmoral.

Cu toate acestea, aproape că pot garanta că mi-am petrecut mare parte din timp în aer liber. Familia mea adora să stea afară, în special bunica mea, care se indispunea dacă nu inspira aer curat măcar o oră pe zi. Și totuși, nu pot să evoc ce făceam afară, ce spuneam, ce purtam sau ce mâncam. Se spune că mergeam cu iahtul regal de pe insula Wight până la castel, destinația finală a iahtului. Sună adorabil.

Ce reține în cele mai mici detalii este decorul. Pădurile dese. Dealul pe care păștеau căprioarele. Râul Dee, ce cobora șerpuitor din înaltul munților. Muntele Lochnagar, ce se înalță spre cer, veșnic presărat cu petice de zăpadă. Peisaj, geografie, arhitectură, așa funcționează memoria mea. Date? Regret, dar trebuie să le caut. Dialog? Mă voi strădui, însă nu-mi cereți să redau totul textual, în special când vine vorba de anii 1990. În schimb, întrebați-mă despre orice loc în care am fost – castel, carlingă, clasă, sală de recepții, dormitor, palat, grădină, pub –, și vi-l voi reproduce în cel mai mic detaliu.

De ce organizează memoria mea experiențele astfel? Să fie o chestiune de genetică? O traumă? O combinație nefericită între cele două? Să fie soldatul din mine, care evaluează fiecare loc ca pe un potențial câmp de luptă? Să fie natura mea de om care-și iubește căminul și se revoltă împotriva unei existențe nomade impuse? Să fie teama fundamentală că lumea este, în esență, un labirint, în care n-ar trebui să fii prins niciodată fără o hartă?

Oricare ar fi cauza, așa e memoria mea și așa funcționează ea: adună și organizează după cum crede de cuviință, iar în ceea ce-mi amintesc și în felul în care îmi amintesc există tot atâta adevăr pe cât în faptele așa-zis obiective. Noțiuni precum cronologia sau cauza și efectul sunt adesea doar fabulații pe care ni le spunem despre trecut. „Trecutul nu e niciodată mort. Nici măcar nu e trecut." Nu demult, când am găsit acest citat pe BrainyQuote.com, am fost șocat. Cine naiba e Faulkner? mi-am zis. Și ce legătură are cu noi, membrii familiei Windsor?

Dar să revenim la Balmoral. Închid ochii și revăd intrarea principală, ferestrele cu obloane, porticul larg și cele trei trepte de granit, cu pete gri-negricioase, ce duc la ușa masivă din stejar în culoarea whiskyului, deseori deschisă, sprijinită cu o piatră de curling și adesea manevrată de un lacheu îmbrăcat cu livrea roșie. Holul spațios, cu pardoseală din piatră albă, acoperită cu lespezi gri, în formă de stea, șemineul imens, cu frumoasa lui poliță sculptată în lemn închis la culoare, un soi de debara într-o parte, iar la stânga, lângă ferestrele înalte, cârlige pentru undițe, bastoane, cizme de pescuit din cauciuc și impermeabile grele – multe impermeabile, fiindcă vara putea fi rece și umedă în toată Scoția, dar în acest colț siberian de lume era un frig pătrunzător –, apoi ușa din lemn bej care ducea spre coridorul cu covor stacojiu

și pereți cu tapet crem, cu model auriu, în relief. De-a lungul holului se înșirau multe încăperi, fiecare cu un scop anume - de relaxare, de citit, de privit la televizor, de ceai - și o cameră specială, destinată angajaților, pe mulți dintre care i-am iubit ca pe niște unchi, iar în cele din urmă, salonul principal al castelului, construit în secolul al XIX-lea, aproape pe locul unui alt castel datând din secolul al XIV-lea, unde, cu câteva generații în urmă, un alt prinț Harry s-a exilat, apoi s-a întors și a anihilat totul și pe toți cei pe care i-a întâlnit în cale. Ruda mea îndepărtată. Spiritul meu îngemănat, cum ar susține unii. Omonimul meu, cel puțin. Născut pe 15 septembrie 1984, am fost botezat Henry Charles Albert David de Wales. Însă din prima zi toată lumea m-a strigat Harry.

În centrul acestei săli principale se afla o scară mare. Grandioasă și rareori folosită. Ori de câte ori bunica se îndrepta spre dormitorul ei de la etajul doi, cu cei doi corgi după ea, prefera să ia liftul. Și corgii îl preferau.

Lângă liftul bunicii, în spatele unor uși purpurii, de-a lungul unei podele acoperite cu tartan verde, se afla o scară micuță, cu balustradă solidă, din fier; ducea la etajul doi, unde trona o statuie a reginei Victoria. Întotdeauna mă înclinam în fața ei când treceam pe acolo. „Maiestate!" Și Willy proceda la fel. Așa ni se spusese, dar aș fi făcut-o oricum. „Bunica Europei" mi s-a părut dintotdeauna deosebit de fascinantă, și nu doar pentru că bunica mea o iubea, nici pentru că, odinioară, tata a vrut să mă boteze după soțul ei. (S-a opus mama.) Victoria a avut parte de o mare dragoste și de o fericire amețitoare, dar, în esență, viața ei a fost tragică. Se spune că tatăl ei, prințul Edward, duce de Kent și Strathearn, era un om sadic, care se excita sexual la vederea soldaților biciuiți, iar dragul ei soț, Albert, a murit sub privirile ei. Totodată, în timpul domniei sale îndelungate și singuratice, de opt ori, în opt momente distincte, șapte persoane diferite au tras asupra ei.

Și totuși, niciun glonț nu și-a atins ținta. Nimic nu o putea doborî pe Victoria.

Dincolo de statuia Victoriei, lucrurile se complicau. Ușile deveneau identice, camerele comunicau între ele. Era ușor să te rătăcești. Deschideai ușa greșită și puteai nimeri peste tata, în timp ce valetul îl ajuta să se îmbrace. Sau, mai rău, putea intrai peste el când stătea în cap. Prescrise de kinetoterapeut, aceste exerciții reprezentau unicul remediu eficient împotriva durerilor constante de gât și de spate de care suferea tata. Majoritatea provocate de accidentări mai vechi la polo. Le făcea zilnic, îmbrăcat doar cu o pereche de boxeri, sprijinit de o ușă sau atârnat de o bară, ca un acrobat priceput. Dacă puneai un singur deget pe clanță, îl și auzeai implorând de cealaltă parte: „Nu! Nu! Nu deschide! Pentru numele lui Dumnezeu, te rog, nu deschide!"

Balmoral avea cincisprezece dormitoare, dintre care pe unul îl împărțisem cu Willy. Adulții îl numeau „camera copiilor". Willy ocupa jumătatea mai mare, cu pat dublu, un lavoar generos, un șifonier cu uși prevăzute cu oglinzi, o fereastră frumoasă, cu vedere în curte, spre fântâna arteziană și statuia din bronz a unui căprior. Jumătatea mea de cameră era mult mai mică și mai puțin luxoasă. N-am întrebat niciodată de ce. Dar nici nu era nevoie să întreb. Cu doi ani mai mare decât mine, Willy era moștenitorul, pe când eu eram doar rezerva.

Acesta nu era doar felul în care presa se referea la noi - deși o făcea, în mod categoric. Era, deopotrivă, formula pe care tata, mama și bunicul o foloseau adesea. Până și bunica. Moștenitorul și Rezerva - nu era nicio judecată implicită, și totodată nicio ambiguitate. Eu eram umbra, sprijinul, Planul B. Am fost adus pe lume în caz că i s-ar întâmpla ceva lui Willy. Am fost menit să ofer un substitut, un element de distragere, o diversiune și, la nevoie, un organ de rezervă. Poate un rinichi. O transfuzie sanguină. Un fragment de măduvă osoasă. Toate acestea mi-au fost prezentate în mod explicit încă de la începutul vieții și, de-atunci, reamintite cu regularitate. Aveam douăzeci de ani când am auzit povestindu-se pentru prima dată ce-i spusese tata mamei în ziua nașterii mele: „Minunat! Acum mi-ai dăruit un moștenitor și un prinț de rezervă - eu mi-am făcut treaba." O glumă. Probabil. Pe de altă parte, la câteva minute după această secvență comică, tata s-a dus să-și întâlnească iubita. Așadar, multe adevăruri se spun în glumă.

Nu m-am supărat. N-am simțit nimic în legătură cu povestea asta. Cu nimic din ea. Succesiunea era pentru mine precum vremea, asemenea poziției planetelor, ori ca schimbarea anotimpurilor. Cine avea vreme să-și facă griji pentru lucruri atât de statornice? Cine se obosea să fie deranjat de o soartă gravată în piatră? Să fii un Windsor însemna să distingi adevărurile imuabile și apoi să ți le alungi din minte. Însemna să *absorbi* parametrii de bază ai identității cuiva, știind instinctual cine ești, ceea ce reprezintă permanent un produs secundar a ceea ce nu ești.

Eu nu eram bunica. Nu eram tata. Nu eram Willy. Eram al treilea în ordinea succesiunii.

Fiecare băiat sau fată se imaginează măcar o dată prinț sau prințesă. De-aceea, statutul de rezervă nu era atât de rău. Ba mai mult, a rămâne ferm în spatele persoanelor dragi nu e însăși definiția onoarei?

A iubirii?

La fel ca reverența în fața reginei Victoria atunci când treceai pe lângă ea.

3

Lângă dormitorul meu se afla un soi de salon rotund. Masă rotundă, oglindă rotundă, birou, șemineu prevăzut cu o băncuță cu pernuțe. În colțul îndepărtat se afla o ușă masivă din lemn, care ducea la baie. Cele două lavoare din marmură păreau prototipuri ale primelor chiuvete fabricate vreodată. La Balmoral, totul era fie vechi, fie făcut să pară vechi. Castelul era un loc de joacă, o cabană de vânătoare, dar și o scenă.

Baia era dominată de o cadă sprijinită pe picioare în formă de gheare și până și apa de la robinet părea veche. Nu în sensul rău. Veche precum lacul în care Merlin l-a ajutat pe Arthur să-și găsească sabia magică. Maronie, amintind de un ceai slab, apa îi alarma adesea pe vizitatorii de weekend. „Scuze, dar pare să fie ceva în neregulă cu apa din toaleta mea!" Tata zâmbea mereu și îi asigura că nu e nimic în neregulă cu apa; dimpotrivă, era filtrată și îndulcită de turba scoțiană. „Apa provine direct de pe deal și sunteți pe punctul de a încerca una dintre cele mai fine plăceri ale vieții – o baie de munte."

În funcție de preferințe, baia de munte putea fi rece ca gheața sau fierbinte; robinetele de la castel erau bine reglate. Pentru mine, puține plăceri se comparau cu o baie încinsă, în special în vreme ce priveam prin ferestrele ca niște fante la arcașii pe care mi-i imaginam stând de strajă odinioară la castel. Obișnuiam să mă uit în sus, spre cerul înstelat, sau în jos, spre grădinile împrejmuite de ziduri, mă închipuiam plutind peste peluza întinsă, netedă și verde ca o masă de snooker, grație unui batalion de grădinari. Gazonul era perfect, fiecare fir de iarbă, tuns cu precizie, așa încât Willy și cu mine ne simțeam vinovați când călcam pe el, și cu atât mai mult atunci când ne plimbam cu bicicleta. Odată am urmărit-o pe verișoara noastră prin iarbă. Noi eram cu tractorașul, iar ea, cu cartul. Ne-am distrat și ne-am jucat până când fata s-a izbit frontal de un stâlp de iluminat. Ce noroc chior! Era singurul stâlp de iluminat pe o rază de o mie de mile. Ne-am prăpădit de râs, cu toate că stâlpul, care până nu de mult fusese un copac în pădurile din apropiere, s-a rupt în două și s-a prăbușit peste ea. A avut noroc că nu s-a rănit grav.

Pe 30 august 1997, nu am petrecut prea mult timp admirând gazonul. Atât eu, cât și Willy ne-am făcut rapid baia de seară, ne-am îmbrăcat degrabă pijamaua și ne-am așezat nerăbdători în fața televizorului. De îndată au sosit lacheii, aducându-ne tăvi pline cu farfurii acoperite cu clopuri argintii. Le-au așezat pe suporturi de lemn, apoi au glumit cu noi, cum făceau întotdeauna înainte să ne ureze poftă bună.

Lachei, porțelanuri – sună elegant, și presupun că așa era, însă sub acele domuri extravagante se ascundeau doar chestii pentru copii. Degețele de pește, pui fript, mazăre verde.

Mabel, dădaca noastră, odinioară doica tatălui nostru, ni s-a alăturat. În timp ce ne îmbuibam cu toții, l-am auzit pe tata ieșind din baie și trecând pe lângă noi, cu papucii lipăind. Ducea cu el aparatul „fără fir", pe care-l numea CD playerul său portabil, la care-i plăcea să-și asculte „cărțile cu povești" în timp ce se îmbăia. Tata era ca un ceasornic, așa că atunci când îl auzeam trecând pe hol știam că e ora opt.

O jumătate de oră mai târziu, distingeam primele semne că adulții își începeau migrația de seară spre parter, urmată de primele acorduri ca niște vaiete ale cimpoaielor ce-i acompaniau. În următoarele două ore, adulții aveau să fie ținuți captivi în Temnița Cinei, obligați să șadă în jurul mesei lungi, obligați să-și arunce ocheade unii altora în lumina slabă a unui candelabru proiectat de prințul Albert, obligați să stea drepți în fața farfuriilor de porțelan și a paharelor de cristal așezate cu precizie matematică de personal (care folosea centimetrul), obligați să ciugulească ouă de prepeliță și calcan, obligați să poarte discuții de conveniență, îmbrăcați în cea mai elegantă ținută a lor. La patru ace, pantofi negri, tari, pantaloni ecosez, din lână. Poate chiar kilturi.

„Ce iad să fii adult!", mi-am zis.

Tata a trecut pe la noi în drum spre cină. Era în întârziere, dar s-a dat în spectacol ridicând un cloș argintiu – „Mmm, ce mi-aș dori să mănânc asta!" – și adulmecând prelung. Adulmeca mereu câte ceva. Mâncarea, trandafirii, părul nostru. Probabil că în altă viață a fost câine de vânătoare. Poate că adulmeca îndelung pentru că-i era greu să perceapă orice alt miros dincolo de parfumul său personal. *Eau Sauvage*. Își dădea cu el pe obraji, pe gât, pe cămașă. Floral, cu o tentă ceva mai aspră, parcă de piper sau praf de pușcă, parfumul era făcut la Paris. Așa scria pe sticlă. Ceea ce mă ducea cu gândul la mama.

– Da, Harry. Mami e la Paris.

Divorțul lor se încheiase exact cu un an în urmă. Aproape în aceeași zi.

– Să fiți cuminți, băieți!

– Bine, tată.

– Nu stați până târziu.

Și a plecat, dar parfumul a persistat în urma lui.

Willy și cu mine ne-am terminat cina, ne-am mai uitat puțin la televizor, apoi ne-am apucat de năzbâtiile obișnuite dinainte de culcare. Ne-am așezat pe treapta de sus a unei scări laterale și am tras cu urechea la discuțiile adulților, sperând

să auzim un cuvânt sau o poveste indecentă. Am alergat de colo până colo pe coridoarele lungi, sub ochii vigilenți a zeci de capete de cerbi morți. La un moment dat ne-am ciocnit de cimpoierul bunicii. Ciufulit, cu fața ca o pară, cu sprâncene sălbatice și un kilt din tweed, acesta o însoțea pe bunica pretutindeni, fiindcă ei îi plăcea muzica de cimpoi, tot așa cum îi plăcuse Victoriei, deși se pare că Albert îl numea „un instrument înfiorător". Când își petrecea vara la Balmoral, bunica îi cerea cimpoierului să-i cânte la trezire și la cină.

Instrumentul lui arăta ca o caracatiță beată, cu excepția faptului că brațele îi erau din argint și din lemn de mahon închis la culoare. Mai văzuserăm obiectul acela până atunci, dar în seara cu pricina cimpoierul s-a oferit să ne lase să-l ținem în mână. Să-l încercăm.

– Serios?

– Haide!

N-am izbutit să scoatem niciun sunet, cât de mic, din țevi, în afară de câteva cârâituri slabe. Pur și simplu nu aveam forță să suflăm. În schimb, cimpoierul avea pieptul cât un butoi de whisky. Îl făcea să suspine și să strige.

I-am mulțumit pentru lecție și i-am urat noapte bună, după care ne-am întors în camera noastră, unde Mabel ne-a supravegheat cât ne-am spălat pe dinți și pe față. Apoi ne-am culcat.

Patul meu era înalt. Trebuia să sar ca să mă urc în el și apoi să mă rostogolesc ca să ajung în centrul adâncit. Era ca și cum mă suiam pe o bibliotecă și apoi cădeam printr-o fantă într-o groapă. Așternuturile erau curate și apretate, în diverse nuanțe de alb. Cearșafuri de culoarea alabastrului. Pături crem. Cuverturi alb-gălbui. (Mare parte din ele purtau monograma ER, *Elizabeth Regina*.) Totul era întins la perfecție, netezit cu deosebită pricepere, așa încât îți era lesne să distingi găurile și rupturile peticite, vechi de un secol.

Mi-am ridicat cearșaful și pătura până la bărbie, fiindcă nu-mi plăcea întunericul. Ba nu, nu-i adevărat. Uram întunericul. Și mama îl detesta, așa îmi mărturisise. Moștenisem asta de la ea, mi-am zis, împreună cu nasul, ochii ei albaștri, dragostea pentru oameni, ura față de îngâmfare, falsitate și toate lucrurile luxoase. Mă revăd sub așternuturile acelea, holbându-mă în întuneric, ascultând țârâitul insectelor și strigătele bufnițelor. Oare mi-am imaginat forme alungindu-se pe pereți? M-am uitat îndelung la raza de lumină de pe podea, mereu prezentă, fiindcă întotdeauna insistam ca ușa să rămână crăpată? Cât timp a trecut până când am adormit? Cu alte cuvinte, cât din copilărie îmi mai rămăsese și cât am prețuit-o, cât am savurat-o, înainte să-mi dau seama ca prin vis că...

– Tată?

Stătea acolo, la marginea patului, privind în jos. Halatul alb îi dădea aerul unei fantome dintr-o piesă de teatru.

– Da, băiete drag.

A schițat un zâmbet și și-a ferit privirea.

Încăperea nu mai era întunecată. Dar nici luminoasă nu era. Era o umbră bizară, ușor maronie, aproape ca apa din cada străveche.

Mă privea într-un mod bizar, cum nu mă mai privise niciodată până atunci. Cu... teamă?

– Ce e, tată?

S-a așezat pe marginea patului. Mi-a pus mâna pe genunchi și mi-a zis:

– Băiete drag, mama ta a avut un accident de mașină.

Îmi amintesc că mi-am zis: „Un accident... Înțeleg. Dar e bine? Da?" Îmi amintesc limpede gândul care mi-a trecut atunci prin minte. Și îmi amintesc c-am așteptat răbdător ca tata să-mi confirme că, într-adevăr, mama era bine. Și îmi amintesc că nu a făcut-o.

A urmat o schimbare interioară. Am început să-l implor în sinea mea pe tata, sau poate pe Dumnezeu, ori poate pe amândoi: „Nu, nu, nu!"

Tata privea în jos, la faldurile cuverturilor, ale păturilor și ale cearșafurilor vechi.

– Au apărut complicații. Mami a fost grav rănită și a fost dusă la spital, băiete drag.

Dintotdeauna mi se adresa cu „băiete drag", doar că acum o spunea cam des. Avea o voce moale. După câte se părea, era în stare de șoc.

– Ah! La spital?

– Da. S-a lovit la cap.

A zis ceva de paparazzi? A spus că o urmăriseră? Nu cred. Nu pot să jur, dar probabil că nu. Paparazzii reprezentau o problemă atât de mare pentru mama, pentru toată lumea, încât nu era nevoie să o menționeze.

– Au încercat, băiete drag. Mă tem că nu a supraviețuit.

Aceste propoziții îmi rămân în minte ca niște săgeți înfipte într-o țintă. Exact așa a spus, măcar atât știu sigur. „Nu a supraviețuit." Și apoi totul a părut să se oprească în loc.

Nu e bine. Nu *a părut*. Nimic nu *a părut*. Totul, absolut tot s-a oprit în loc, categoric și irevocabil.

Nimic din ce i-am spus atunci nu mi-a rămas în amintire. E posibil să nu-i fi spus nimic. Ce-mi amintesc surprinzător de limpede e că nu am plâns. Că n-am vărsat nicio lacrimă.

Tata nu m-a îmbrățișat. Nu se pricepea să-și arate emoțiile în împrejurări normale; cum să te fi așteptat să o facă în toiul unei asemenea crize? Și totuși, a mai pus o dată mâna pe genunchiul meu și mi-a zis:

– O să fie bine.

Pentru el, asta însemna mult. Un gest părintesc, plin de speranță, bun. Și atât de neadevărat.

S-a ridicat și a plecat. Nu-mi amintesc cum mi-am dat seama că deja fusese în cealaltă cameră și că-i spusese lui Willy, dar am știut.

Am rămas acolo întins sau poate în capul oaselor. Nu m-am ridicat. Nu m-am spălat, nu am mers la toaletă. Nu m-am îmbrăcat. Nu i-am strigat pe Willy sau pe Mabel. După decenii în care m-am străduit să refac din memorie acea dimineață, am ajuns la o concluzie inevitabilă: trebuie să fi rămas în camera aceea fără să scot niciun cuvânt, fără să dau ochii cu nimeni, până la ora nouă fix dimineața, când afară a început să cânte cimpoierul.

Mi-aș dori să-mi amintesc ce cânta. Dar poate că nu mai are nicio relevanță. La un cimpoi nu melodia, ci tonul contează. Vechi de mii de ani, cimpoaiele au fost inventate ca să intensifice trăirile deja existente ale sufletului. Dacă te simți prost, cimpoaiele te fac să te simți și mai prost. Dacă ești furios, cimpoaiele fac să-ți clocotească sângele în vene. Iar dacă suferi, deși ai doisprezece ani și încă nu știi că suferi, poate *mai ales* atunci când nu știi, cimpoaiele te pot înnebuni.

4

Era duminică. Și, ca întotdeauna, ne-am dus la biserică.

La Crathie Kirk. Ziduri de granit, acoperiș masiv, din pin scoțian, ferestre cu vitralii donate cu zeci de ani în urmă de Victoria, poate ca un gest de căință pentru supărarea provocată rugându-se acolo. Ceva în legătură cu capul Bisericii Anglicane care se închina în Biserica Scoției; a provocat o agitație pe care nu am înțeles-o niciodată.

Am văzut fotografii cu noi mergând la biserică în ziua aceea, instantanee care nu-mi trezesc însă nicio amintire. Să fi spus preotul ceva? Oare a înrăutățit situația? L-am ascultat sau m-am uitat îndelung la șirul de bănci din față, gândindu-mă la mama?

Pe drumul de întoarcere la Balmoral, un drum de doar două minute cu mașina, cineva ne-a sugerat să ne oprim. Toată dimineața se adunase lume în fața porților,

iar unii începuseră să lase obiecte acolo. Animăluțe de pluș, flori, cartoline. Voiau să-și exprime recunoștința.

Am oprit și am coborât. Nu vedeam nimic altceva decât un mozaic de puncte colorate. Flori. Și mai multe flori. Nu auzeam nimic în afară de clicurile ritmice de peste drum. Presa. L-am prins de mână pe tata, căutând alinare, apoi m-am blestemat în sinea mea fiindcă gestul acela a declanșat o explozie de blițuri.

Le oferisem întocmai ce-și doreau. Emoție. Dramă. Durere.

Au fotografiat iar, și iar, și iar.

5

Câteva ore mai târziu, tata a plecat la Paris. Însoțit de surorile mamei, mătușa Sarah și mătușa Jane. Trebuiau să afle mai multe despre accident, a zis cineva. Și trebuiau să aranjeze repatrierea trupului mamei mele.

„Trup." Lumea continua să folosească acel cuvânt. Era ca o lovitură de pumn, o minciună afurisită, fiindcă mama nu era moartă.

Aceea devenise brusc introspecția mea. Neavând altceva de făcut decât să hoinărească prin castel și să vorbesc cu mine însumi, a pus stăpânire pe mine o bănuială care ulterior a devenit o credință fermă. Totul era o farsă. Și, de data asta, farsa nu mai era jucată de cei din jurul meu sau de presă, ci de mama. „A avut o viață nefericită, a fost urmărită, hărțuită, mințită, mințită în multe privințe. Așa că a înscenat un accident, ca să creeze o diversiune, și a fugit."

Realizând asta, am rămas fără suflare și am icnit ușurat.

„Desigur! Totul e doar un truc, ca să o poată lua de la capăt! Chiar în clipa asta își închiriază fără îndoială un apartament în Paris sau își aranjează florile proaspete în căbănuța din lemn cumpărată în secret undeva în vârful Alpilor Elvețieni. Curând, foarte curând, o să trimită după mine și după Willy. Totul e atât de evident! Cum de nu mi-am dat seama până acum? Mami n-a murit! Se ascunde!"

M-am simțit mult mai bine.

Apoi, îndoiala mi s-a strecurat în suflet.

„Stai puțin! Mami nu ne-ar face niciodată așa ceva. N-ar accepta niciodată durerea aceasta de nedescris și cu atât mai puțin nu ne-ar provoca-o ea însăși."

Înapoi la senzația de ușurare: „Dar n-a avut încotro. A fost singura ei speranță de a fi liberă."

Și din nou îndoiala: „Mami nu s-ar ascunde; e o luptătoare."

Apoi ușurarea: „Acesta-i felul ei de a lupta. O să se întoarcă. Trebuie să se întoarcă. În două săptămâni e ziua mea."

Dar tata și mătușile mele au revenit primii. Întoarcerea lor a fost anunțată de toate canalele de televiziune. Lumea i-a urmărit pășind pe asfaltul aeroportului RAF Northolt. Un post TV a adăugat chiar și muzică marcând astfel sosirea lor: cineva intona cu tristețe un psalm. Lui Willy și mie ni s-a interzis să ne uităm la televizor, dar cred că am auzit asta.

Următoarele câteva zile s-au scurs ca într-un vid; nimeni nu ne-a spus nimic. Am rămas cu toții ascunși în castel. Ne simțeam ca într-o criptă, însă o criptă în care toată lumea poartă pantaloni ecosez și își vede de rutina și de programul normal. Dacă a zis cineva ceva, eu nu am auzit. Singura pe care o auzeam era vocea din mintea mea, care se certa cu ea însăși.

– S-a stins.

– Ba nu, se ascunde.

– E moartă.

– Ba nu, se preface.

Apoi, într-o dimineață, a sosit clipa. Ne-am întors la Londra. Nu-mi amintesc nimic despre călătorie. Am mers cu mașina? Am zburat cu avionul regal? Rememorez revederea cu tata, cu mătușile și, în principal, întâlnirea cu mătușa Sarah, deși totul e învăluit în ceață și probabil că s-a petrecut în altă ordine. Uneori memoria mea o plasează exact acolo, în acele prime și oribile zile ale lunii septembrie. Dar alteori memoria o proiectează undeva departe, cu mulți ani mai târziu.

Oricum a fost, s-a petrecut așa:

– William? Harry? Mătușa Sarah are ceva pentru voi, băieți.

Ea a înaintat, ținând în mâini două cutiuțe mici și albastre.

– Ce e asta?

– Deschide-o.

Am ridicat capacul cutiei mele albastre. Înăuntru era... o molie? Nu. O mustață? Nu.

– Ce e...?

– E părul ei, Harry.

Mătușa Sarah ne-a explicat că, atunci când s-a dus la Paris, a tăiat două șuvițe din părul mamei.

Și iată. Dovada! „A murit cu-adevărat", mi-am zis.

Dar imediat după aceea a venit îndoiala liniștitoare, incertitudinea salvatoare: „Nu, poate fi părul oricui." Mami, cu părul frumos, blond și neatins, era pe undeva pe pământ.

„Dacă n-ar fi, aș ști. Trupul meu ar ști. Inima mea ar ști. Dar ele nu știu așa ceva."

Ambele erau la fel de pline de iubire pentru ea ca întotdeauna.

6

Willy și cu mine am trecut prin mulțimea adunată în fața Palatului Kensington, zâmbind și dând mâna cu lumea. De parcă am fi candidat pentru o funcție. Sute și sute de mâini se întindeau încontinuu spre noi, cu degetele adesea umede.

„De la ce?" m-am întrebat.

De la lacrimi, mi-am dat seama.

Îmi displăcea senzația dată de acele mâini. Ba mai mult, îmi displăcea felul în care mă făceau să mă simt. Vinovat. De ce plângeau toți oamenii ăștia, iar eu nu – și nici nu o făcusem?

Îmi doream să plâng și încercasem, fiindcă viața mamei mele fusese atât de tristă, încât simțise nevoia să dispară, să inventeze această șaradă imensă. Dar nu puteam să storc nici măcar o picătură. Poate că învățasem prea bine, absorbisem prea tare etosul familiei, încât plânsul nu era o opțiune – niciodată.

Îmi amintesc mormanele de flori din jurul nostru. Îmi amintesc că am simțit o tristețe de nedescris, și cu toate acestea eram nespus de politicos. Îmi amintesc niște bătrâne spunând: „O, Doamne, cât de politicos e bietul băiat!" Îmi amintesc că le-am mulțumit în șoaptă iar și iar: „mulțumesc că ați venit", „mulțumesc pentru vorbele bune", „mulțumesc că ați rămas aici în aceste zile". Îmi amintesc că am consolat câteva persoane prosternate, copleșite, de parcă ar fi cunoscut-o pe mama, zicându-mi în sinea mea: „Și totuși, nu ați cunoscut-o. Vă comportați de parcă ați fi cunoscut-o... dar nu ați cunoscut-o. Adică... nu o *cunoașteți*. La timpul prezent."

După ce ne-am perindat prin fața mulțimii, am ajuns la Palatul Kensington. Am intrat prin două uși înalte și negre în apartamentul mamei, am parcurs un coridor lung și am intrat într-o cameră din stânga. Acolo se afla un sicriu mare. Maro-închis, din stejar englezesc. Îmi amintesc sau îmi imaginez că era învelit cu... *drapelul Uniunii*?

Steagul acela m-a hipnotizat. Poate din pricina jocurilor mele băiețești de-a războiul. Poate din cauza patriotismului meu precoce. Sau poate pentru că auzisem

zile întregi vorbindu-se despre drapel, drapel, drapel. Pretutindeni, numai despre asta se discuta. Lumea protesta vehement pentru că steagul nu fusese coborât în bernă la Palatul Buckingham. Oamenilor nu le păsa că drapelul regal nu era niciodată coborât în bernă, indiferent de motiv, că flutura în vânt atunci când bunica se afla la reședința ei, dar nu și atunci când era plecată. Punct. Voiau doar să vadă un semn oficial de doliu, iar absența lui îi înfuria. Furia le era alimentată de ziarele britanice, care încercau să abată atenția de la rolul pe care îl jucaseră în moartea mamei. Îmi amintesc un titlu care i se adresa deschis bunicii: „Arată-ne că-ți pasă!" Cât de profund, venind de la aceiași nemernici cărora le „păsa" atât de mult de mama, încât o urmăriseră într-un tunel din care ea nu a mai ieșit niciodată!

Până acum auzisem următoarea versiune „oficială" a evenimentelor: paparazzii au urmărit-o pe mama pe străzile Parisului, apoi printr-un tunel, unde Mercedesul ei s-a izbit de un zid sau de un stâlp de beton, omorându-i atât pe ea, cât și pe prietenul și pe șoferul ei.

Stând în fața sicriului acoperit cu drapelul, m-am întrebat dacă mama era patriotă? „Ce crede mami, de fapt, despre Marea Britanie? S-a deranjat cineva să o întrebe? Când voi putea să o întreb eu însumi?"

Nu-mi amintesc nimic din ce au spus membrii familiei în acel moment, fie unul altuia, fie sicriului. Nu-mi amintesc niciun cuvânt pe care l-am schimbat cu Willy, deși îmi amintesc că oamenii din jur spuneau că „băieții" par „șocați". Nimeni nu se obosea să mai vorbească în șoaptă, de parcă, fiind atât de șocați, surziserăm.

S-a discutat ceva despre înmormântarea de a doua zi. Conform celui mai recent plan, sicriul avea să fie purtat pe străzi pe un afet de tun tras de caii Cavaleriei Regale, în vreme ce Willy și cu mine trebuia să îl urmăm pe jos. Păreau să ceară enorm de la doi băieți atât de tineri. Mulți adulți s-au arătat îngroziți. Fratele mamei, unchiul Charles, a făcut un scandal monstru. „Nu le puteți cere băieților să meargă în urma sicriului mamei lor! E un gest barbar!"

Așa că a fost propusă o alternativă. Willy urma să meargă singur în urma sicriului. În definitiv, avea cincisprezece ani. „Nu-l amestecați în povestea asta pe cel mic. Cruțați-l pe prințul de rezervă." Acest plan alternativ a fost trimis mai sus pentru aprobare.

Și, curând, a sosit răspunsul. „Ambii prinți trebuie să participe." Ca să inspire compasiune, probabil.

Unchiul Charles era furios. Dar eu nu. Nu voiam ca Willy să treacă printr-un asemenea calvar fără mine. Dacă rolurile ar fi fost inversate, nici el n-ar fi vrut – și nu ar fi permis, bineînțeles – ca eu să trec singur prin experiența asta.

Așa că în dimineața însorită care a urmat am plecat devreme cu toții. Împreună. Unchiul Charles la dreapta mea și Willy la dreapta lui, urmat de bunicul. Iar la stânga mea se afla tata. Am observat la început cât de senin părea bunicul, de parcă era doar o nouă logodnă regală. Îi vedeam limpede ochii, fiindcă privea drept înainte. Cu toții o făceau. Dar eu stăteam cu privirea ațintită în pământ, la drum. Și Willy la fel.

Îmi amintesc că mă simțeam amorțit. Îmi amintesc că strângeam din pumni. Îmi amintesc că încercam să zăresc în permanență, cu coada ochiului, măcar o bucățică din Willy și că asta îmi insufla o mare putere. Mai presus de orice îmi amintesc zgomotele, zornăitul frâielor și tropăitul de copite al celor șase cai maro asudați, scârțâitul roților afetului de tun pe care îl trăgeau după ei. O relicvă din Primul Război Mondial, spunea cineva, ceea ce mi se părea corect, căci mama, chit că iubea pacea, părea adesea un soldat când se războia cu papparazzii ori cu tata. Cred că îmi voi aminti acele sunete pentru tot restul vieții, deoarece contrastau puternic cu liniștea atotcuprinzătoare din jur. Nu se-auzea niciun motor, niciun camion, nicio pasăre. Nu răsuna niciun glas, ceea ce era imposibil, fiindcă două milioane de oameni stăteau înșirați pe marginea drumului. Singurul indiciu că mărșăluiam printr-un canion uman era câte un plânset ocazional.

După douăzeci de minute, am ajuns la Westminster Abbey. Ne-am strecurat într-un rând de bănci. Înmormântarea a început cu o serie de lecturi și elogii și a culminat cu un cântec al lui Elton John. S-a ridicat încet și țeapăn, de parc-ar fi fost unul dintre regii importanți înmormântați de secole sub mănăstire și revenise brusc la viață. A ieșit în față, s-a așezat la pianul cu coadă. Mai există cineva care încă nu știe că a cântat „Candle in the Wind", o melodie pe care o adaptase pentru mama? Nu sunt sigur dacă notele rămase în mintea mea provin din acel moment sau din clipurile pe care le-am tot vizionat de atunci. Probabil sunt vestigii ale unor coșmaruri recurente. Și totuși, mi-a rămas o amintire pură și indiscutabilă, când melodia a atins punctul culminant, când au început să mă înțepe ochii și aproape că mi-au dat lacrimile. Aproape.

Spre sfârșitul slujbei, a venit unchiul Charles, care și-a folosit timpul acordat ca să-i admonesteze pe toți cei care o hărțuiseră pe mama și îi provocaseră moartea: familia, națiunea și presa. Se simțea că lumea din Westminster Abbey și mulțimea de afară era împovărată de aceste critici.

Adevărul doare. Apoi, opt gărzi galeze au înaintat, au ridicat sicriul enorm, căptușit cu plumb, care acum era drapat cu drapelul regal, o încălcare extraordinară a protocolului. (Cedaseră totodată în fața presiunilor și coborâseră steagul în bernă; nu stindardul regal, desigur, doar drapelul Uniunii - și totuși, un compromis fără precedent.) Drapelul regal a fost dintotdeauna rezervat pentru membrii familiei regale, căreia mi se spusese că mami nu-i mai aparține. Asta însemna că fusese iertată? De bunica? Așa părea. Însă erau întrebări pe care nu prea puteam să le formulez, și cu atât mai puțin să le adresez unui adult, în timp ce coșciugul era scos încet afară și așezat într-un dric negru. După o lungă așteptare, dricul a pornit, a traversat în ritm constant Londra, care s-a umplut pretutindeni de o mulțime imensă, cum acel oraș fără vârstă nu mai văzuse niciodată - de două ori mai mare decât mulțimile de oameni care sărbătoriseră sfârșitul celui de-Al Doilea Război Mondial. Dricul a trecut pe lângă Palatul Buckingham, a străbătut Park Lane și s-a îndreptat spre periferia orașului, spre suburbii, apoi a mers pe A41, după care pe Finchley Road, apoi pe Hendon Way, peste pasajul Brent Cross, pe A406 North Circular, apoi pe M1 până la intersecția 15a și spre nord până la Harlestone, înainte să treacă de poarta principală din fier a proprietății unchiului Charles.

Althorp.

Willy și cu mine am urmărit la televizor mare parte din traseul străbătut de mașină. Noi ne aflam deja la Althorp. Fuseserăm trimiși înainte, deși s-a dovedit că nu era nevoie să ne grăbim. Nu numai că dricul a avut de parcurs acel drum lung, dar a și fost întârziat de mai multe ori de oamenii care aruncau munți de flori pe el, blocându-i orificiile de aerisire și supraîncălzindu-i astfel motorul. Șoferul trebuia să oprească întruna pentru ca bodyguardul să coboare și să îndepărteze florile de pe parbriz. Bodyguardul era Graham. Lui Willy și mie ne plăcea mult de el. Mereu îi spuneam Crackers, de la Graham Crackers[1]. Ni se părea extrem de amuzant.

Când dricul a ajuns la Althorp, sicriul a fost scos din nou și transportat peste iaz, pe un pod metalic verde, instalat în grabă de inginerii militari, spre o insuliță, unde a fost așezat pe o platformă. Willy și cu mine am traversat același pod până pe insulă. Se spune că mamei i-au fost împreunate mâinile pe piept și că între ele i-a fost pusă o fotografie cu mine și cu Willy, posibil singurii doi bărbați care au iubit-o vreodată cu adevărat. Cu siguranță cei doi care au iubit-o cel mai mult.

---

[1] Marcă de biscuiți (n. tr.).

Aveam să-i zâmbim pe vecie în întuneric și poate că atunci când drapelul a fost îndepărtat și sicriul a fost coborât pe fundul gropii, aceea a fost imaginea care mi-a rupt sufletul în cele din urmă. Trupul mi s-a cutremurat, am lăsat bărbia în piept și am început să plâng incontrolabil în palme.

Mă simțeam rușinat că încalc etosul familiei, dar nu m-am mai putut abține. „E în regulă", m-am încurajat singur, „e în regulă. Nu e nicio cameră de filmat în jur".

În plus, nu plângeam deoarece credeam că mama se află în groapa aceea. Sau în acel sicriu. Mi-am promis că nu voi crede așa ceva niciodată, indiferent ce se spunea. Nu, plângeam doar la gândul acela. „Ar fi insuportabil de tragic dacă chiar ar fi adevărat", mi-am zis.

7

Apoi, cu toții au trecut peste acel moment și au mers mai departe.

Familia și-a reluat munca, iar eu m-am întors la școală, așa cum făceam după fiecare vacanță de vară.

Să revenim la normal, spunea toată lumea, veselă.

De pe locul pasagerului din autoturismul Aston Martin decapotabil al tatei totul părea, cu siguranță, la fel. Școala Ludgrove, cuibărită în ținutul rural ca de smarald numit Berkshire, aducea, ca întotdeauna, cu o biserică de la țară. (Dacă mă gândesc mai bine, mottoul școlii era preluat din Ecclesiastul: „Tot ce găsește mâna ta să facă, fă-o cu toată puterea!") Pe de altă parte, nu multe biserici de la țară se puteau lăuda cu două sute de acri de pădure și pajiști, terenuri de sport și de tenis, laboratoare de știință și capele. Plus o bibliotecă bine dotată.

Dacă voiai să mă găsești în septembrie 1997, biblioteca ar fi fost ultimul loc în care să mă cauți. Mai bine mă căutai prin pădure. Sau pe terenurile de sport. Încercam mereu să fac mișcare, să mă mențin ocupat.

Totodată, eram, cel mai adesea, singur. Îmi plăceau oamenii, eram gregar din fire, dar atunci nu voiam pe nimeni în preajmă. Aveam nevoie de spațiu.

Greu de făcut la Ludgrove, unde se aflau mai bine de o sută de băieți în jur. Mâncam împreună, ne îmbăiam împreună, dormeam împreună, uneori câte zece în aceeași încăpere. Cu toții cunoșteau treburile celorlalți; știau până și cine e circumcis și cine nu e. (Îi numeam Capete-Rotunde versus Cavaleri.)

Și totuși, nu-mi amintesc ca vreun băiat să fi adus vorba de mama odată cu începerea noului trimestru. Din respect? Mai degrabă de teamă. Eu sigur nu am spus nimănui nimic.

La câteva zile de la întoarcere, a fost ziua mea. 15 septembrie 1997. Împlineam treisprezece ani. Conform străvechii tradiții de la Ludgrove, urma să servim tort și sorbet și aveam voie să aleg două arome. Am ales coacăze negre. Și mango. Preferatul mamei.

Zilele de naștere reprezentau evenimente extrem de importante la Ludgrove, fiindcă băieții și mai toți profesorii erau mari amatori de dulciuri. Adesea, avea loc o dispută violentă pentru ocuparea scaunului de lângă sărbătorit: acolo erai sigur servit cu prima și cea mai mare felie. Nu-mi amintesc cine a reușit să câștige locul de lângă mine.

– Pune-ți o dorință, Harry!

– Vreți o dorință? Bine. Îmi doresc ca mama...

Și apoi, din senin... Mătușa Sarah? Ținând în mâini o cutie.

– Deschide-o, Harry!

Am rupt hârtia de împachetat și funda. Și m-am uitat înăuntru.

– Ce...?

– Mami l-a cumpărat pentru tine. Cu puțin timp înainte să...

– Adică de la Paris?

– Da. De la Paris.

Era un Xbox. Am fost încântat. Adoram jocurile video.

În orice caz, aceea este povestea. A fost menționată în multe relatări despre viața mea, ca un adevăr incontestabil, dar n-am nici cea mai vagă idee dacă e adevărată. Tata mi-a zis că mama s-a rănit la cap, dar poate că eu eram cel care se alesese cu leziuni cerebrale? Ca un mecanism de apărare, memoria mea nu mai înregistra lucrurile așa cum o făcea odinioară.

8

În ciuda prezenței celor doi directori – domnul Gerald și domnul Marston, două legende – Ludgrove era condus, în mare parte, de femei. Le numeam „pedagoge". Orice urmă de tandrețe de care aveam parte o primeam de la ele. Pedagogele ne îmbrățișau, ne pupau, ne bandajau rănile, ne ștergeau lacrimile. (Adică pe toate, mai puțin pe-ale mele. După acea izbucnire de la mormânt, nu am mai plâns niciodată.)

Își închipuiau că ne sunt părinți-surogat. Mame-departe-de-mame, ciripeau ele mereu, ceea ce fusese dintotdeauna ciudat, dar acum devenise cu adevărat confuz, din pricina dispariției mamei și totodată pentru că pedagogele s-au preschimbat brusc în ființe... atrăgătoare.

M-am îndrăgostit de domnișoara Roberts. Eram convins că, într-o bună zi, mă voi căsători cu ea. Îmi amintesc deopotrivă de două domnișoare Lynn. Domnișoara Lynn cea mare și domnișoara Lynn cea mică. Erau surori. M-am îndrăgostit lulea de cea din urmă. Mi-am zis că mă voi căsători și cu ea.

De trei ori pe săptămână, după cină, pedagogele îi ajutau pe băieții mai mici la baia de seară. Încă revăd șirul lung de căzi, în care câte un băiat stătea întins ca un mic faraon, așteptându-și spălarea personalizată a părului. (Pentru băieții mai mari, ajunși la pubertate, se aflau două căzi într-o cameră separată, în spatele unei uși galbene.) Pedagogele se apropiau de șirul de căzi, înarmate cu perii aspre și săpunuri florale. Fiecare băiat își avea propriul prosop imprimat cu numărul lui de înregistrare. Al meu era 116.

După șamponare, femeile lăsau capul băiatului pe spate și îl clăteau încet și abundent. Al naibii de derutant!

Pedagogele ajutau deopotrivă și la îndepărtarea crucială a păduchilor. Focarele erau frecvente. Aproape săptămânal câte un băiat se umplea de păduchi. Îl arătam cu toții cu degetul și râdeam. „Ha, ha, ai lindini!" Nu trecea mult și o pedagogă îngenunchea lângă pacient, îi masa scalpul cu o soluție, apoi îi îndepărta insectele moarte cu un pieptene special.

Ajuns la treisprezece ani, am ieșit de sub tutela băilor asistate de pedagoge. Dar încă depindeam de ele ca să mă învelească seara, la culcare, și încă prețuiam salutul lor de dimineață. Erau primele chipuri pe care le vedeam în fiecare zi. Intrau în camerele noastre, trăgeau draperiile. „Bună dimineața, băieți!" Cu vederea încețoșată, mă uitam la câte un chip frumos, încadrat de o aură solară...

„Să fie... Este... posibil...?"

Dar nu a fost niciodată.

Pedagoga cu care am interacționat cel mai mult a fost Pat. Spre deosebire de celelalte, ea nu era „atrăgătoare". Pat era respingătoare. Micuță ca un șoricel, istovită, cu părul gras căzut peste ochii mereu obosiți. Pat nu părea să aibă parte de prea multă bucurie în viață, cu toate că existau două lucruri care-i ofereau destulă satisfacție – să prindă câte un băiat undeva unde nu avea voie și să pună capăt unor manifestări scandaloase. Înainte de fiecare bătaie cu perne, obișnuiam să punem o santinelă la ușă. Dacă se apropia Pat (sau directorii),

santinela era instruită să strige: „KV! KV!" În latină, cred? Cineva zicea că înseamnă: „Vine șeful!" Altcineva susținea că înseamnă: „Atenție!"

Orice-ar fi fost, când auzeai strigarea, știai că trebuie să fugi de acolo. Sau să te prefaci că dormi.

Doar cei mai noi ori cei mai proști dintre băieți se duceau la Pat cu câte o problemă. Sau, și mai rău, cu o tăietură. Ea nu le-o bandaja; o împungea cu degetul sau o stropea cu ceva, făcând-o să doară de două ori mai tare. Nu era sadică, ci doar părea „provocată empatic". Ciudat, fiindcă știa ce înseamnă suferința! Pat avea multe cruci de purtat.

Cea mai mare dintre ele păreau a fi genunchii și coloana ei vertebrală. Cea din urmă era încovoiată, iar primii, înțepeniți cronic. Îi venea greu să meargă, iar scările erau, pentru ea, o tortură. Le cobora, imperturbabilă, cu spatele. Stăteam adesea pe palierul de dedesubt, interpretând dansuri străvechi și strâmbându-ne.

Mai e nevoie să vă spun cine făcea toate astea cu cel mai mult entuziasm?

Nu ne temeam niciodată că o să ne prindă Pat. Ea era o țestoasă, iar noi, broaștele de copac. Și cu toate acestea, din când în când, țestoasei îi surâdea norocul. Se avânta și înșfăca degrabă câte un băiat. Aha! Și-atunci băiatul respectiv dădea de dracu'!

Dar asta nu ne-a oprit. Am continuat să o maimuțărim în timp ce cobora scările. Iar recompensa merita riscul. Pentru mine, recompensa nu consta în a o chinui pe sărmana Pat, ci în a-mi face colegii să râdă. Mă simțeam atât de bine să-i fac pe alții să râdă, mai ales că eu nu mai râsesem de luni întregi.

Poate că Pat știa asta. Când și când se întorcea, vedea că mă comport ca un nesimțit, și râdea și ea. Asta era partea cea mai bună. Adoram să-mi fac prietenii să râdă în hohote, dar nimic nu se compara cu a o vedea pe nefericita de Pat prăpădindu-se de râs.

9

Le numeam zile de festin.

Cred că erau marțea, joia și sâmbăta. Imediat după prânz, ne aliniam pe coridor, de-a lungul peretelui, și ne lungeam gâtul ca să vedem, drept înainte, masa bogată, încărcată cu dulciuri: gustări Munchies, Skittles, batoane Mars și, cele mai bune dintre toate, bomboanele Opal Fruits. (M-am necăjit foarte tare când

Opal Fruits și-au schimbat denumirea în Starburst. Pură erezie. Ca și cum Marea Britanie și-ar schimba numele.)

La simpla vedere a acelei mese îmbelșugate ne lua cu leșin. Ne lăsa gura apă, vorbeam despre apropiatul asalt asupra zahărului la fel cum discută fermierii, în plină secetă, despre prognoza de ploaie. Între timp, concepusem o modalitate de a-mi mări considerabil aportul de zahăr. Aveam să-mi iau toate bomboanele Opal Fruits, să le presez laolaltă într-o bomboană uriașă, pe care apoi să o bag în gură. Pe măsură ce cocolosul acela se topea, fluxul meu sanguin avea să devină un potop spumos de dextroză. „Tot ce găsește mâna ta să facă, fă-o cu toată puterea!"

Opusul zilelor de festin era ziua în care compuneam scrisori. Fiecare băiat trebuia să ia loc și să scrie o misivă pentru părinții lui. De cele mai multe ori, era o corvoadă. Abia dacă-mi aminteam când divorțaseră mama și tata, așa că, să le scriu fără să le ating suferințele comune, despărțirea lor urâtă, necesita finețea unui diplomat de carieră.

Dragă tată, ce face mami?

Hm. Nu.

Dragă mami, tata zice că n-ai...

Nu.

Dar, după dispariția mamei, ziua în care întocmeam scrisori a devenit imposibilă.

Mi s-a spus că pedagogele mi-au cerut să-i adresez o „ultimă" scrisoare mamei. Îmi amintesc vag că am vrut să protestez, susținând că mami e încă în viață, și că totuși n-am făcut-o, de teamă că vor crede că am înnebunit. Și, în plus, ce rost avea? Mami o să citească scrisoarea atunci când va ieși din ascunzătoare, așa că nu ar fi un efort inutil.

Probabil că am încropit ceva la repezeală, spunându-i că mi-e dor de ea, că la școală e bine și așa mai departe. Probabil că am împăturit-o o dată și i-am înmânat-o pedagogei. Îmi amintesc că, imediat după aceea, am regretat că nu luasem scrisul mai în serios. Mi-am dorit să fi mers mai în profunzime, să-i fi mărturisit mamei toate lucrurile care-mi apăsau sufletul, în special regretul privind ultima noastră convorbire telefonică. Sunase devreme, în seara dinaintea accidentului, dar eu alergam cu Willy și cu verișoarele și nu voiam să abandonez joaca. Așa că fusesem expeditiv cu ea. Nerăbdător să mă întorc la jocurile mele, am zorit-o pe mama la telefon. Îmi doream să-mi fi cerut scuze pentru asta. Îmi doream să-mi fi căutat cuvintele ca să descriu cât de mult o iubesc.

N-am știut atunci că acea căutare avea să dureze decenii întregi.

10

O lună mai târziu, era jumătatea trimestrului. Mă duceam, în sfârșit, acasă.

Ba nu. Stați... nu mă duceam.

După câte se pare, tata nu voia să-mi petrec vacanța rătăcind la întâmplare prin Palatul St. James, unde locuise el în mare parte după despărțirea de mama și unde mergeam, Willy și cu mine, ori de câte ori venea rândul să stăm cu tata. Se temea de ce-aș putea face în palatul acela mare de unul singur. Se temea că aș putea vedea un ziar sau auzi ceva la radio. Mai mult, se temea că aș putea fi fotografiat printr-o fereastră deschisă sau când mă joc cu soldații de jucărie în grădină. Își imagina reporterii încercând să-mi vorbească, adresându-mi întrebări. „Bună, Harry! Ți-e dor de mama?" Națiunea era cuprinsă de o durere isterică, însă isteria presei se transformase în psihoză.

Partea cea mai rea era că Willy nu se afla acasă, să mă protejeze. Era la Eton. Prin urmare, tata a anunțat că mă va lua într-o călătorie de lucru planificată anterior. În Africa de Sud.

– În Africa de Sud, tată? Serios?

– Da, băiete drag. În Johannesburg.

Avea întâlnire cu Nelson Mandela și cu... Spice Girls?!

Eram încântat. Și confuz. „Cu Spice Girls, tată?", l-am întrebat. Mi-a explicat că Spice Girls susțineau un concert în Johannesburg, așa că l-au chemat pe președintele Nelson Mandela ca trupa să-și prezinte omagiile. „Grozav!" mi-am zis. „Asta explică prezența trupei Spice Girls acolo..., dar prezența noastră?" Nu pricepeam. Nu sunt sigur că tata voia să pricep.

În realitate, consilierii tatălui meu sperau că o fotografie cu el stând alături de cel mai onorabil lider politic al lumii și de cea mai populară trupă feminină îi vor aduce câteva titluri de ziar lăudabile, de care avea nevoie disperată. De la dispariția mamei, fusese atacat cu sălbăticie. Lumea îl învinovățea pentru divorț, și astfel, pentru tot ce urmase. Rezultatele sondajelor din întreaga lume privind popularitatea lui scăzuseră la o singură cifră. În Fiji, dacă e să luăm un simplu exemplu, o sărbătoare națională în cinstea lui fusese anulată.

Oricare ar fi fost motivul oficial al călătoriei, nu-mi păsa. Mă bucuram doar să merg cu el. Era o ocazie de a scăpa de Marea Britanie. Ba mai mult, petreceam timp de calitate cu tata, care părea oarecum distras.

Nu că tata n-ar fi fost mereu oarecum distras. Dintotdeauna lăsase impresia că nu e tocmai pregătit pentru a fi părinte – responsabilități, răbdare, timp.

Până și el ar fi recunoscut-o, deși e un om mândru. Dar să fie părinte singur? Tata nu a fost niciodată croit pentru asta.

Sincer, a încercat. Seara, obișnuiam să-i strig, când era la parter: „Mă duc la culcare, tată!" Iar el îmi răspundea, mereu vesel: „Vin imediat, băiete drag!" Așa cum promitea, câteva minute mai târziu ședea pe marginea patului meu. Nu a uitat niciodată că nu îmi place întunericul, așa că mă mângâia delicat pe față până când adormeam. Am cele mai dragi amintiri cu mâinile lui dezmierdându-mi obrajii, fruntea; apoi mă trezeam și constatam că dispăruse ca prin magie, dar că mereu lăsa, grijuliu, ușa puțin crăpată.

Și totuși, în afară de asta, eu și tata doar am coexistat. Avea dificultăți în a comunica, în a asculta, în a întreține o relație intimă atunci când eram față-n față. Ocazional, după o cină cu mai multe feluri de mâncare, urcam la etaj și găseam o scrisoare pe pernă. În scrisoare spunea cât e de mândru de mine pentru ceva ce făcusem sau realizasem. Eu zâmbeam și o așezam sub pernă, întrebându-mă totodată de ce nu-mi zisese asta cu câteva clipe în urmă, când stătuse față-n față cu mine.

De aceea, perspectiva de a petrece timp cu tata zile în șir, fără restricții, era palpitantă.

Și apoi a urmat realitatea. Pentru tata era o călătorie de afaceri. Și pentru mine. Concertul Spice Girls reprezenta prima mea apariție publică de la înmormântare și am știut, grație intuiției, grație frânturilor de conversație auzite, că oamenii erau tot mai curioși în legătură cu starea mea emoțională. Nu voiam să-i dezamăgesc, dar îmi doream deopotrivă ca ei să dispară. Îmi amintesc cum am pășit pe covorul roșu, schițând un zâmbet, dorindu-mi brusc să mă aflu în patul meu de la Palatul St. James.

Lângă mine se afla Baby Spice, care purta pantofi albi, din plastic, cu tocuri groase și platformă de treizeci de centimetri. M-am concentrat asupra acelor tocuri, în timp ce ea se concentra asupra obrajilor mei, ciupindu-mi-i întruna. „Ce dolofan e! Și atât de drăguț!" Apoi, Posh Spice a țâșnit în față și m-a apucat de mână. Ceva mai încolo am privit-o pe furiș pe Ginger Spice, singura componentă a trupei cu care simțeam că am ceva în comun – e roșcată ca mine. Era renumită în întreaga lume și pentru că purtase, recent, o fustă scurtă făcută din Drapelul Uniunii. „De ce e Drapelul Uniunii" pe sicriu? Ea și celelalte membre Spice îmi vorbeau extaziate, spunând lucruri pe care nu le înțelegeam, în timp ce-i ironizau pe jurnaliștii care îmi strigau: „Harry, aici, Harry! Harry, ce mai faci, Harry?" Întrebări ce nu erau întrebări. Întrebări ce reprezentau capcane. Întrebări azvârlite spre mine ca niște satâre. Jurnaliștilor nu le păsa deloc cum mă simt; încercau să mă facă să spun ceva supărător, ceva nou.

M-am uitat la blițurile lor, am râs cu toată gura, dar nu le-am spus nimic.

Dacă eu eram intimidat de blițurile lor, Spice Girls erau încântate. Da, da, de o mie de ori da, aceea era atitudinea lor de fiecare dată când se declanșa din nou blițul. Mie-mi convenea. Cu cât ele erau mai în prim-plan, cu atât treceam eu mai neobservat. Îmi amintesc că discutau cu presa despre muzica și despre misiunea lor. Eu nu știam că au o misiune, însă una dintre membrele grupului a comparat cruciada trupei împotriva discriminării sexuale cu lupta lui Mandela împotriva apartheidului.

În cele din urmă, cineva a anunțat că e timpul să înceapă concertul. „Acum poți să pleci. Du-te după tatăl tău."

Concert? Tata? Imposibil de crezut. Cu atât mai mult cu cât chiar se întâmpla. Dar am văzut-o cu ochii mei; tata dând hotărât din cap în ritmul muzicii și bătând din picior:

„Dacă-mi vrei viitorul, uită-mi trecutul.

Dacă vrei să fii cu mine, atunci grăbește-te."

După concert, în drum spre ieșire, s-au mai declanșat și alte blițuri. De astă dată, Spice Girls nu mai erau acolo ca să le distragă atenția jurnaliștilor. Eram doar tata și cu mine.

Am întins mâna, am apucat-o pe a lui și l-am ținut strâns. Îmi amintesc, limpede ca lumina blițurilor, că îl iubeam. Aveam nevoie de el.

11

În dimineața următoare, tata și cu mine ne-am dus la o cabană frumoasă, lângă un râu sinuos. Provincia KwaZulu-Natal. Știam despre locul ăsta, unde se luptaseră Tunicile Roșii și războinicii zuluși în vara anului 1879. Auzisem toate poveștile și legendele și văzusem filmul *Zulu* de nenumărate ori. Dar acum aveam să devin un expert competent, mi-a zis tata. Aranjase să stăm pe scaune pliante în fața focului și să-l ascultăm pe renumitul istoric David Rattray reconstituind bătălia. E posibil să fi fost prima prelegere pe care s-o ascult cu atenție.

Bărbații care au luptat aici au fost eroi, spunea domnul Rattray. Eroi, în ambele tabere. Războinicii zuluși erau vrăjitori cumpliți, feroce, înarmați cu o suliță scurtă, *iklwa*, denumită după sunetul de aspirație pe care-l scotea atunci când era smulsă din pieptul victimei. Și cu toate acestea, doar 150 de soldați britanici aflați acolo au reușit să învingă patru mii de zuluși, iar acea confruntare neverosimilă, denumită Rorke's Drift, a devenit imediat parte din mitologia britanică. Unsprezece

soldați au primit Crucea Victoria, cele patru mii de războinici zuluși reprezentând cel mai mare număr învins vreodată într-o bătălie de un singur regiment. Alți doi soldați care le-au ținut piept zulușilor cu o zi înaintea atacului de la Rorke's Drift au devenit primii care au obținut postum distincția Crucea Victoria.

– Postum, tată?

– Ăăă, da.

– Ce înseamnă?

– După... știi tu...

– Ce anume?

– După moarte, băiete drag.

Deși motiv de mândrie pentru mulți britanici, Rorke's Drift a fost rezultatul imperialismului, al colonialismului, al naționalismului - pe scurt, un furt. Marea Britanie încălca teritorii, invada o țară suverană și încerca să o prade, ceea ce însemna că, în ochii unora, printre care și domnul Rattray, sângele prețios al celor mai vajnici tineri britanici fusese irosit în ziua aceea. Nu a trecut cu ușurință peste aspectele complicate. Ori de câte ori a fost necesar, i-a condamnat în mod direct pe britanici. (Localnicii îl numeau pe istoricul britanic Zulusul Alb.) Dar eu eram prea tânăr; îl auzeam, și totodată nu-l auzeam. Poate că văzusem filmul *Zulu* de prea multe ori, poate că purtasem prea multe bătălii imaginare cu Tunicile mele Roșii, de jucărie. Aveam o viziune asupra bătăliei care nu permitea evenimente noi. Așa că m-am concentrat asupra fragmentelor ce descriau curajul bărbătesc și puterea britanică și, deși ar fi trebuit să fiu îngrozit, m-am simțit inspirat.

În drum spre casă, mi-am zis că întreaga călătorie fusese un succes răsunător. Nu doar o aventură grozavă, ci și un prilej de a fi mai aproape de tata. Cu siguranță, de-acum viața avea să fie cu totul diferită.

12

Majoritatea profesorilor mei au fost suflete bune, care m-au lăsat în pace, care au înțeles situația cu care mă confruntam și care nu voiau să-mi dea și mai mult de furcă. Domnul Dawson, care cânta la orgă în capelă, era extrem de blând. Domnul Little, profesorul de percuție, deosebit de răbdător. Imobilizat într-un scaun cu rotile, venea la lecții cu dubița și dura o veșnicie să-l coborâm din ea și să-l ducem în clasă, iar după lecție trebuia să ne alocăm suficient timp ca să-l suim la loc în dubă, prin urmare lecția propriu-zisă nu dura niciodată mai mult de douăzeci de minute.

Nu mă deranja asta și, în schimb, domnul Little nu s-a plâns niciodată că, de fapt, abilitățile mele în materie de percuție nu se îmbunătățeau deloc.

Și totuși, unii profesori nu aveau niciun pic de milă. De pildă, profesorul de istorie, domnul Hughes-Games.

Zi și noapte, dinspre bungalow-ul domnului Hughes-Games, aflat lângă terenurile de sport, răzbăteau lătraturile deranjante ale prepelicarilor săi, Tosca și Beade. Erau frumoși, pestriți, cu ochi cenușii, și domnul Hughes-Games îi iubea ca pe niște copii. Ținea pe birou fotografiile lor, încadrate într-o ramă argintie, acesta fiind unul dintre motivele pentru care mulți băieți îl considerau oarecum excentric. Prin urmare, a fost un adevărat șoc să-mi dau seama că domnul Hughes-Games mă considera pe mine un ciudat. Ce putea fi mai bizar, mi-a zis el într-o zi, decât un prinț englez care nu cunoaște istoria britanică?

– Nu pot să pricep, Wales. Vorbim despre rudele tale de sânge; asta nu înseamnă nimic pentru tine?

– Chiar nu înseamnă, domnule.

Nu doar că nu știam nimic despre istoria familiei mele, dar nici nu voiam să știu.

Teoretic, îmi plăcea istoria britanică. Anumite părți mi se păreau interesante. Știam câte ceva despre Magna Carta și despre semnarea ei, de pildă – în iunie 1215, la Runnymede –, dar asta pentru că zărisem cândva, pe geamul mașinii tatălui meu, locul unde se întâmplase. Exact lângă râu. Arăta frumos. Locul perfect în care să instaurezi pacea, mi-am zis. Însă detaliile mărunte despre cucerirea normandă? Sau dedesubturile disputei dintre Henric al III-lea și Papă? Ori diferențele dintre prima cruciadă și cea de-a doua? Să fim serioși.

Totul s-a înrăutățit într-o bună zi, când domnul Hughes-Games vorbea despre Charles Edward Stewart, sau Carol al III-lea, cum se închipuia el. Pretendent la tron. Domnul Hughes-Games avea păreri ferme în privința personajului. În timp ce ni le împărtășea, furios la culme, eu mă holbam la creion, încercând să nu adorm.

Dintr-odată, domnul Hugues-Games s-a oprit și a întrebat ceva despre viața lui Carol. Răspunsul ar fi fost ușor pentru cine ar fi citit lecția. Nimeni nu o făcuse.

– Wales, tu trebuie să știi asta.

– De ce eu?

– Pentru că e familia ta!

Râsete.

Am lăsat capul în jos. Ceilalți băieți știau că fac parte din familia regală, desigur. Dacă uitau chiar și o fracțiune de secundă, bodyguardul meu omniprezent (înarmat) și polițiștii în uniformă împrăștiați prin zonă erau mai mult decât

bucuroși să le reamintească. Dar chiar era nevoie ca domnul Hughes-Games să o strige în gura mare? Chiar trebuia să folosească acel cuvânt plin de semnificație - familie? Familia mea mă declarase o nulitate. Prințul de rezervă. Nu mă plângeam, dar nici nu trebuia să zăbovesc asupra ideii. În mintea mea, era de preferat să nu mă gândesc la anumite lucruri, cum ar fi regula de bază privind călătoriile regale: tata și William nu puteau zbura niciodată împreună, pentru a exclude posibilitatea ca primul și al doilea urmaș la tron să piară dintr-o lovitură. Însă nimănui nu-i păsa cu cine călătoream eu; de prințul de rezervă se puteau dispensa oricând. Știam asta, îmi cunoșteam locul, așa că de ce să mă străduiesc să studiez? De ce să memorez nume ale foștilor prinți de rezervă? Ce rost avea?

Mai mult, de ce să-mi studiez arborele genealogic, când totul ducea, invariabil, la aceeași ramură frântă - la mama?

După oră, m-am apropiat de catedra domnului Hughes-Games și l-am rugat să înceteze.

— Ce să încetez, Wales?

— Să mă mai faceți de râs, domnule.

A ridicat brusc din sprâncene, ca o pasăre speriată.

Am motivat c-ar fi o cruzime să arate cu degetul orice alt băiat așa cum procedase cu mine, să adreseze oricărui alt elev de la Ludgrove întrebări atât de precise despre stră-stră-străbunicii lui.

Domnul Hughes-Games și-a dres glasul și a pufnit. Depășise orice limită, știa asta. Dar era încăpățânat.

— Îți prinde bine, Wales. Cu cât te solicit mai tare, cu atât vei învăța mai mult.

Și totuși, câteva zile mai târziu, la începutul orei, domnul Hughes-Games mi-a făcut o ofertă de pace, în stil Magna Carta. Mi-a dăruit o riglă din acelea de lemn, gravată pe ambele fețe cu numele fiecărui monarh britanic, începând cu Harold, în 1066. Linia regală, v-ați prins? Centimetru cu centimetru, încheindu-se cu bunica. Mi-a zis că pot să o păstrez și să o consult la nevoie.

— Doamne! am exclamat. Mulțumesc!

13

Seara târziu, după ce se stingeau luminile, unii dintre noi se strecurau afară din cameră și cutreierau pe culoare. O încălcare gravă a regulamentului, dar eu eram singur și îmi era dor de casă, eram probabil anxios și deprimat și nu suportam

să stau încuiat în dormitor. Aveam un profesor care, ori de câte ori mă prindea, îmi trăgea câte una, mereu cu un exemplar din *Noua Biblie Englezească*. Versiunea cartonată. Era, într-adevăr, un carton foarte dur, îmi ziceam de fiecare dată. Când mă lovea cu ea, mă făcea să mă simt prost: cu mine, pentru profesor, în legătură cu Biblia. Și cu toate acestea, în noaptea următoare încălcam din nou regulile.

Dacă nu cutreieram pe culoare, hoinăream în jurul școlii, de obicei împreună cu bunul meu prieten, Henners. Pe Henners îl chema, oficial, Henry, ca pe mine, dar eu îl strigam întotdeauna Henners, iar el îmi spunea Haz.

Slăbănog, fără pic de mușchi și cu părul mereu zbârlit, Henners era foarte bun la suflet. Când zâmbea, oamenii se topeau. (El a fost singurul care a pomenit despre mama după ce a dispărut.) Dar zâmbetul acela cuceritor și firea lui delicată te făceau să uiți că Henners putea fi destul de neastâmpărat.

Dincolo de terenurile școlii, de cealaltă parte a unui gard scund, se afla o fermă imensă, unde clienții își puteau culege singuri legumele. Într-o zi, Henners și cu mine am sărit gardul și am aterizat cu nasul în brazdele cu morcovi. Brazdă după brazdă. În apropiere, se aflau căpșuni grase și suculente. Am înaintat și ne-am îndopat pe parcurs, ridicându-ne când și când ca niște suricate ca să ne asigurăm că drumul e liber. De fiecare dată când muște dintr-o căpșună, mă revăd acolo, între brazdele acelea, alături de simpaticul Henners.

Câteva zile mai târziu, ne-am întors la fermă. De astă dată, după ce-am mâncat pe săturate și am sărit gardul înapoi, am auzit pe cineva strigându-ne.

Înaintam pe urmele roților de căruță, spre terenurile de tenis, și ne-am întors încet. Unul dintre profesori se îndrepta direct spre noi.

– Voi de colo! Opriți-vă!

– Bună seara, domnule!

– Ce căutați voi doi aici?

– Nimic, domnule.

– Ați fost la fermă.

– Nu!

– Arătați palmele!

Le-am întins. Prinși în flagrant. Cu palmele stacojii. Profesorul a reacționat de parc-ar fi fost sânge.

Nu-mi amintesc ce pedeapsă am primit. Încă o lovitură cu *Noua Biblie Englezească*? Detenție? (Cărcia adesea îi spuneam *det.*) O vizită în biroul domnului Gerald? Orice a fost, știu că nu m-a deranjat. Nicio tortură de la Ludgrove nu putea depăși suferința din sufletul meu.

14

Adesea, când patrula prin sala de mese, domnul Marston avea la îndemână un clopoțel. Îmi amintea de clopoțelul de la recepția hotelurilor. „Cling! Aveți cumva o cameră liberă?" Suna din el ori de câte ori voia să atragă atenția elevilor. Sunetul acela se auzea constant. Și absolut inutil.

Copiilor abandonați nu le pasă de un clopoțel.

Domnul Marston simțea frecvent nevoia să facă un anunț în timpul mesei. Începea să vorbească și nimeni nu-l asculta, nimeni nici măcar nu cobora glasul, așa că el suna din clopoțel.

Cling!

O sută de băieți continuau să vorbească și să râdă. El suna și mai insistent.

Cling! Cling! Cling!

Cu fiecare clinchet care nu reușea să facă liniște, chipul domnului Marston se mai înroșea puțin.

– Băieți! Vreți să mă ASCULTAȚI?

Nu, era răspunsul simplu. Nu vrem. Și totuși, nu din lipsă de respect; de vină era acustica. Nu îl auzeam. Sala era cavernoasă, iar noi, prea absorbiți de conversații.

El nu accepta asta. Părea suspicios, de parcă nepăsarea noastră față de clinchetul clopoțelului făcea parte dintr-o conspirație mai amplă. Nu știu ceilalți, dar eu nu participam la niciun complot. Și nici nu-l desconsideram. Dimpotrivă: nu-mi puteam lua ochii de la omul respectiv. Mă întrebam adesea ce-ar zice un străin dacă ar asista la acel spectacol – o sută de băieți stând de vorbă în timp ce, în fața lor, un adult agita frenetic și inutil un clopoțel din alamă.

La senzația aceea de balamuc se adăuga și prezența spitalului de psihiatrie din apropiere, Broadmoor. Cu ceva timp înainte să vin la Ludgrove, un pacient de la Broadmoor fugise din spital și omorâse un copil într-unul dintre satele din apropiere. Drept răspuns, Broadmoor instalase o alarmă, pe care o testau din când în când, ca să se asigure că funcționează. Un zgomot ca la Judecata de Apoi. Clopoțelul domnului Marston, îndopat cu steroizi.

I-am menționat asta tatălui meu într-o zi. El a dat din cap că înțelege. Vizitase recent un loc asemănător, cu ocazia unui eveniment caritabil. Pacienții fuseseră în mare parte blânzi, m-a asigurat, deși unul dintre ei ieșise în evidență. Un tânăr care pretindea că este prințul de Wales.

Tata mi-a zis că i-a făcut semn cu degetul impostorului și l-a mustrat aspru: „Ia ascultă aici. Tu nu poți fi prințul de Wales! Eu sunt prințul de Wales."

Pacientul i-a întors gestul, făcându-i semn cu degetul și zicând: „Imposibil! Eu sunt prințul de Wales!"

Tatălui meu îi plăcea să spună povești, iar aceasta era una dintre cele mai bune din repertoriul lui. Întotdeauna termina filozofând: Dacă acest bolnav mintal putea fi convins pe deplin de identitatea lui, nu mai puțin decât era tata, asta ridica, într-adevăr, niște semne de întrebare foarte mari. Cine putea spune care dintre noi e sănătos la cap? Cine putea spune că nu e *el însuși* bolnavul mintal, fără speranță pradă propriilor amăgiri, în timp ce prietenii și familia îi cântă în strună? „Cine știe dacă eu sunt cu adevărat prințul de Wales? Cine știe dacă sunt, într-adevăr, tatăl tău adevărat? Poate că tatăl tău adevărat se află la Broadmoor, băiete drag!"

Râdea iar și iar, deși nu era o glumă căutași de puțin amuzantă, având în vedere zvonurile care circulau chiar atunci, cum că tatăl meu adevărat era unul dintre foștii iubiți ai mamei: maiorul James Hewitt. Una dintre cauzele care au dat naștere acestui zvon era părul de un roșcat aprins al maiorului Hewitt, iar cealaltă era sadismul. Cititorii de tabloide erau încântați la gândul că fiul cel mic al prințului Charles nu e, de fapt, copilul prințului Charles. Dintr-un motiv sau altul, nu se mai săturau de „gluma" respectivă. Poate faptul că viața unui tânăr prinț era de tot râsul îi făcea să se simtă mai bine în legătură cu propriile vieți.

Nu conta faptul că mama nu îl cunoscuse pe maiorul Hewitt decât după ce m-am născut eu; povestea era, pur și simplu, prea bună ca să fie abandonată. Presa a reluat-o, a îmbogățit-o și se spunea chiar că unii reporteri căutau ADN-ul meu pentru a o demonstra – primul meu indiciu că, după ce o torturaseră pe mama, determinând-o să se ascundă, curând aveau să vină după mine.

Până și în ziua de azi, aproape fiecare biografie a mea, fiecare profil mai extins publicat într-un ziar sau o revistă face referire la maiorul Hewitt, tratează cu oarecare seriozitate posibila lui paternitate și descrie inclusiv momentul în care tata a purtat o discuție sinceră cu mine și m-a asigurat că maiorul Hewitt nu este tatăl meu adevărat. O scenă vie, emoționantă și pe deplin inventată. Dacă tata a nutrit vreun gând despre maiorul Hewitt, l-a păstrat pentru el.

15

Se știe că mama spunea că în căsnicia ei există trei persoane. Dar calculele ei erau greșite.

Pe Willy și pe mine ne-a lăsat în afara ecuației.

Noi nu înțelegeam ce se petrecea între ea și tata, desigur, dar intuiam suficient, simțeam prezența Celeilalte Femei, fiindcă suportam efectele în lanț. Willy suspecta de mult existența Celeilalte Femei, ceea ce îl deruta, îl făcea să sufere și, când i s-au confirmat bănuielile, s-a simțit extrem de vinovat că nu a luat atitudine, că nu a spus nimic mai devreme.

Cred că eu eram prea mic ca să bănuiesc ceva. Dar nu puteam să nu simt lipsa de stabilitate, lipsa căldurii și a iubirii din căminul nostru.

Acum, cu mama plecată dintre noi, calculul era în favoarea tatălui meu. Era liber să se vadă în public cu Cealaltă Femeie, oricât de des poftea. Dar să o vadă nu i-a fost de ajuns. Tata a vrut să vorbească public despre asta. Voia ca relația să fie la vedere. Și primul pas pe care l-a făcut în acest sens a fost să-i aducă pe „băieți" la o discuție față-n față cu ea.

Willy a fost primul. A dat nas în nas cu Cealaltă Femeie o dată, la palat, dar acum era convocat oficial la Eton pentru o întâlnire privată cu mizã mare. Cred că la Highgrove. La ceai, presupun. Mai târziu, am înțeles de la Willy că totul a decurs bine, deși nu a intrat în detalii. Mi-a dat doar impresia că Cealaltă Femeie, Camilla, făcuse eforturi pe care el le-a apreciat, dar asta a fost tot ce a vrut să-mi spună.

Am urmat eu. „Nu-i mare lucru", mi-am zis. „E ca și cum ai face o injecție. Închizi ochii și, până să-ți dai seama, s-a și terminat." Îmi amintesc vag că ea, Camilla, era la fel de calmă (sau de plictisită) ca mine. Pe niciunul dintre noi nu-l îngrijora prea mult părerea celuilalt. Ea nu era mama mea, iar eu nu eram cel mai mare obstacol din calea ei. Cu alte cuvinte, eu nu eram Moștenitorul. Întâlnirea cu mine era o simplă formalitate.

Mă întreb despre ce am discutat. Despre cai, probabil. Camilla adora caii, iar eu știam să călăresc. Cu greu îmi pot imagina să fi găsit o altă temă de conversație.

Îmi amintesc că, înainte de ceai, m-am întrebat dacă va fi rea cu mine. Dacă va fi ca toate mamele vitrege din povești. Dar nu a fost așa. La fel ca Willy, i-am fost nespus de recunoscător pentru asta. În cele din urmă, odată încheiate aceste întâlniri la nivel înalt cu Camilla, a urmat o ultimă întrevedere cu tata.

— Așadar, ce părere aveți, băieți?

Eram de părere că trebuia să fie fericit. Da, Camilla a jucat un rol esențial în destrămarea căsniciei părinților noștri și, da, asta înseamnă că a jucat un rol și în dispariția mamei, dar am înțeles că și ea fusese prinsă în vâltoarea evenimentelor, la fel ca toată lumea. Nu am învinuit-o și, de fapt, am fi iertat-o cu plăcere dacă ea îl putea face pe tata fericit. Observam că, la fel ca noi, nu era fericit.

Recunoșteam privirile absente, suspinele goale, frustrarea mereu vizibilă de pe chipul lui. Nu puteam fi absolut siguri, fiindcă tata nu își împărtășea sentimentele, dar, de-a lungul anilor, îi alcătuiserăm un portret destul de fidel, bazat pe unele lucruri mărunte pe care le lăsase să-i scape.

De pildă, în perioada aceea, tata mărturisise că, în copilărie, fusese „persecutat". Ca să-l călească, bunicul și bunica îl trimiseseră la Gordonstoun, o școală cu internat, unde era extrem de agresat. Cele mai probabile victime ale agresorilor de la Gordonstoun, spunea el, erau indivizii creativi, sensibili și pedanți – cu alte cuvinte, tata. Cele mai de seamă calități ale lui erau momeală pentru cei duri. Mi-l amintesc murmurând sumbru: „A fost cât pe ce să nu supraviețuiesc." Cum reușise? Cu capul plecat, strângându-și la piept ursulețul de pluș, pe care încă îl avea ani buni după aceea. Ursulețul îl însoțea pretutindeni pe tata. Era un obiect deplorabil, cu membrele rupte, din care atârnau fire, și peticit ici și colo. Mi-l imaginam arătând exact ca tata după ce scăpase din mâinile agresorilor săi. Ursulețul exprima cu elocință, mai bine decât ar fi făcut-o tata vreodată, singurătatea fundamentală a copilăriei părintelui meu.

Willy și cu mine eram de acord că tata merita mai mult. Îmi cer scuze, ursulețule, însă tata merita un tovarăș pe măsură. De aceea, când ne-a rugat, Willy și cu mine i-am promis că o vom primi pe Camilla în sânul familiei.

Singurul lucru pe care l-am cerut în schimb a fost să nu se căsătorească cu ea. „Nu e nevoie să te recăsătorești", am stăruit noi. O nuntă putea genera controverse. Avea să stârnească presa. Putea face întreaga țară, întreaga lume, să vorbească despre mama, să o compare cu Camilla, și nimeni nu-și dorea asta. Cu atât mai puțin Camilla.

– Te susținem, i-am spus. O acceptăm pe Camilla. Te rugăm doar să nu te căsătorești cu ea. Să fiți doar împreună, tată.

El nu a zis nimic.

Însă ea ne-a răspuns. Imediat. La scurt timp după întâlnirea noastră, și-a început lungul joc, campania care viza căsătoria și, în cele din urmă, Coroana. (Cu binecuvântarea tatei, am presupus noi.) Pretutindeni, în toate ziarele, au început să apară povești despre discuția ei privată cu Willy, povești ce conțineau detalii exacte, dintre care niciunul nu fusese dezvăluit de Willy, desigur.

Numai cealaltă persoană prezentă la discuție ar fi putut să le divulge.

Iar scurgerea de informații fusese încurajată, în mod evident, de noul consilier pe care Camilla îl convinsese pe tata să-l angajeze.

16

La începutul toamnei anului 1998, după ce, în primăvara anterioară, mi-am terminat studiile la Ludgrove, am fost admis la Eton. Un adevărat șoc.

Cea mai bună școală de băieți din lume, Eton a fost *concepută* să reprezinte un șoc. Să șocheze fusese probabil specificat în regulamentul său inițial, poate chiar în instrucțiunile date primilor săi arhitecți de către fondatorul școlii, strămoșul meu, Henric al VI-lea. Acesta considera Eton un soi de altar sfânt, un templu sacru, și voia ca școala să copleșească simțurile, astfel încât elevii să se simtă ca niște pelerini supuși și umili.

În ceea ce mă privește, misiunea a fost îndeplinită.

Mai mult, Henric a dotat școala cu neprețuite relicve sfinte, printre care și fragmente din coroana de spini a lui Iisus. Un poet de seamă a denumit locul „umbra sfântă a lui Henric". De-a lungul secolelor, misiunea colegiului Eton a devenit mai puțin creștină, însă curriculumul rămânea surprinzător de riguros. Exista un motiv pentru care Eton se referea la ea însăși nu ca la o școală oarecare, ci își spunea, pur și simplu, Școala. Pentru cunoscători, efectiv nu exista altă opțiune. Douăzeci de prim-miniștri și treizeci și șapte dintre cei cărora li se acordase Crucea Victoria fuseseră formați în clasele de la Eton. Astfel, raiul băieților străluciți trecea drept purgatoriu pentru un băiat mai puțin strălucit.

Situația a devenit extrem de evidentă în timpul primei mele lecții de franceză. Eram uimit să-l aud pe profesor desfășurându-și ora, în întregime, într-o franceză cursivă și neîntreruptă. Dintr-un motiv sau altul, considera că o vorbim cu toții fluent.

Poate că toți ceilalți o făceau. Dar eu? Fluent? Pentru că mă descurcasem cât de cât acceptabil la examenul de admitere? *Au contraire, mon ami!*[1]

După oră, m-am apropiat și i-am spus că se făcuse o eroare și că mă aflam la cursul greșit. El m-a sfătuit să mă relaxez și m-a asigurat că în scurt timp îi voi prinde din urmă pe ceilalți. Nu m-a înțeles; el avea încredere în mine. Așa că am apelat la director și l-am implorat să mă mute în clasă cu începătorii, cu elevii mai puțin dezghețați, băieți *exactement comme moi*[2]. A făcut întocmai cum l-am rugat. Însă a fost o măsură provizorie.

---

[1] „Dimpotrivă, prietene!" – în lb. fr., în original (n. tr.).

[2] „Exact ca mine" – în lb. fr., în original (n. tr.).

Uneori îi mărturiseam unui profesor sau unui coleg că mă aflam nu doar la cursul greșit, ci și în școala greșită. Era cu mult peste puterile mele. Iar ei îmi spuneau întotdeauna același lucru: „Nu-ți face griji. Totul va fi bine. Și nu uita că îl ai mereu alături pe fratele tău!" Dar nu eu eram cel care uita. Willy mi-a cerut să mă prefac că nu-l cunosc.

– Poftim?!

– Nu mă cunoști, Harold. Și nici eu nu te cunosc pe tine.

În cei doi ani petrecuți acolo înainte de sosirea mea, mi-a explicat el, Eton fusese sanctuarul lui. Fără un frate mai mic care să se țină după el, să-l deranjeze cu întrebări, să se strecoare în cercul lui de prieteni. Își clădise acolo o viață doar a lui și nu era dispus să renunțe la ea.

Nimic din toate astea nu era ceva nou. Willy urâse dintotdeauna când cineva făcea greșeala să ne trateze la pachet. Ura când mama ne îmbrăca la fel. Lucru agravat de faptul că îi plăcea să ducă asta la extrem – adesea arătam precum gemenii din *Alice în Țara Minunilor*. Eu abia dacă băgam de seamă. Mie nu-mi păsa de haine, fie că erau ale mele sau ale altora. Câtă vreme nu purtam kilt și un cuțit îngrijorător de mare înfipt la șosetă și nu-mi adia briza pe la fund, eram mulțumit. Însă pentru Willy era o tortură să poarte același sacou și aceiași pantaloni scurți și strâmți ca mine. Iar acum, să frecventăm aceeași școală era o adevărată crimă.

I-am spus să nu-și facă griji. „Voi uita că te-am cunoscut vreodată."

Însă Eton nu avea să ne ușureze situația. Imaginându-și că ne ajută, ne-au cazat sub același acoperiș. La Conac. Cel puțin eu eram la parter. Willy stătea la etaj, împreună cu băieții mai mari.

17

Mulți dintre băieții de la Conac erau la fel de „prietenoși" ca Willy. Și totuși, indiferența acestora nu mă tulbura la fel de tare ca *dezinvoltura* lor. Până și cei de-o seamă cu mine se comportau de parcă s-ar fi născut acolo. Ludgrove își avea propriile metehne, dar cel puțin acolo știam să mă descurc, știam cum s-o păcălesc pe Pat, știam când se împart dulciurile și cum să supraviețuiesc zilelor în care întocmeam scrisori. Cu timpul, îmi croisem drum anevoie până în vârful piramidei Ludgrove. Acum, la Eton, mă aflam din nou la baza ei. O luam de la capăt. Ba mai rău, trebuia s-o fac în absența celui mai bun prieten, Henners. El mergea acum la altă școală.

Nici măcar nu știam cum să mă îmbrac dimineața. La Eton fiecare elev trebuia să poarte frac negru, cămașă albă fără guler, un guler alb, rigid, atașat de cămașă cu butoni – plus pantaloni în dungi, pantofi negri și o cravată care nu era cravată, ci mai degrabă o fâșie de pânză legată la gulerul alb, detașabil, al cămășii. Ținuta formală, o numeau ei, doar că nu era formală, ci de înmormântare. Și exista un motiv. Trebuia să ținem doliu permanent după bătrânul Henric al VI-lea. Sau după regele George al III-lea, unul dintre primii susținători ai școlii, care obișnuia să-i invite pe băieți la ceai la castel – sau ceva de genul ăsta. Deși Henric era stră-stră-stră-stră-stră-străbunicul meu și deși regretam moartea lui și orice suferință pe care aceasta le-o provocase celor dragi, nu-mi doream să-l jelesc în permanență. Nimeni nu și-ar dori să ia parte la o înmormântare permanentă, însă pentru cineva care tocmai își pierduse mama era ca o lovitură sub centură primită zilnic.

Prima dimineață: mi-a luat o veșnicie să-mi închei pantalonii și nasturii de la vestă și să îndoi gulerul rigid înainte să ies, în cele din urmă, pe ușă. Eram înnebunit, disperat să nu întârzii, ceea ce-ar fi însemnat că aș fi fost obligat să-mi înscriu numele într-un registru mare, *Cartea întârziaților*, una din multiplele tradiții pe care trebuia să le învăț, pe lângă lista lungă de cuvinte și expresii noi. Ora nu mai era oră; era div[1]. Profesorii nu mai erau profesori; erau „pliscuri". Țigările erau „țifoi". (Se pare că toată lumea era o împătimită a țifoilor.) Plenul reprezenta întrunirea pliscurilor de la mijlocul dimineții, în cadrul căreia discutau despre elevi, în special despre elevii-problemă. Adesea, îmi luau foc urechile în timpul plenului.

Am hotărât că sportul avea să fie ocupația mea principală la Eton. Sportivii erau împărțiți în două grupe: uzii și uscații. Uscații jucau crichet, fotbal, rugbi sau polo. Uzii vâsleau, navigau sau înotau. Eu eram un uscat care se uda din când în când. Jucam toate sporturile de uscat, deși rugbiul îmi cucerise inima. Era un joc frumos, combinat cu scuza potrivită pentru a mă izbi cu putere de ceva. Rugbiul mi-a permis să-mi revărs furia, pe care câțiva o numeau „ceața roșie". În plus, nu percepeam durerea așa cum o percepeau alți băieți, ceea ce mă făcea de temut pe teren. Nimeni nu avea un răspuns pentru un băiat aflat, de fapt, *în căutarea* unei dureri exterioare pe măsura celei interioare.

Mi-am făcut câțiva prieteni. Nu mi-a fost ușor. Aveam cerințe speciale. Aveam nevoie de cineva care să nu mă tachineze pentru că făceam parte din familia regală, cineva care nici măcar să nu menționeze faptul că eu eram prințul de rezervă. Aveam nevoie de cineva care să mă trateze normal, ceea ce însemna să ignore

---

[1] Prescurtare de la „diviziune", cu sensul de oră de curs (n. tr.).

bodyguardul înarmat care dormea în hol, a cărui datorie era să împiedice răpirea sau asasinarea mea. Ca să nu mai vorbesc despre dispozitivul electronic de urmărire și de butonul de panică pe care le purtam în permanență cu mine. Toți prietenii mei îndeplineau aceste criterii.

Uneori, fugeam de la școală împreună cu noii mei tovarăși și ne îndreptam spre podul Windsor, care traversează Tamisa și leagă târgurile Eton și Windsor. Mai exact, ne ascundeam sub pod, unde puteam fuma țifoi în liniște. Prietenilor mei le plăcea năzdrăvănia gestului, pe când eu îl făceam fiindcă eram pe pilot automat. Sigur că-mi plăcea o țigară după un McDonald's, dar cui nu-i plăcea? Însă, dacă era să chiulim, preferam să mă duc pe terenul de golf de la Castelul Windsor și să lovesc mingea, în timp ce beam o bere scoțiană tare.

Cu toate acestea, ca un robot, acceptam orice țigară ce mi se oferea și, în același mod automat și nechibzuit, curând am trecut la iarbă.

18

Jocul presupunea o bâtă, o minge de tenis și o indiferență totală privind siguranța fizică. Erau patru jucători: un *bowler*, un *batsman* și doi *fielders*[1], poziționați la mijlocul culoarului, fiecare cu un picior în hol și cu unul în cameră. Nu erau întotdeauna camerele noastre. Adesea, îi deranjam pe alți băieți care încercau să lucreze și care ne implorau să plecăm.

– Ne pare rău, le răspundeam. Așa muncim noi.

Caloriferul reprezenta portița. Aveau loc dezbateri permanente cu privire la ce anume reprezenta o prindere. Din perete? Da, era prindere. Din fereastră? Nu, nu era prindere. O mână, o săritură? Pe jumătate afară.

Într-o zi, cel mai sportiv membru al grupului nostru s-a aruncat după minge, încercând o prindere dificilă, și a nimerit cu fața într-un extinctor agățat de perete, despicându-și limba. Poate credeți că, după ce covorul a rămas pătat permanent cu sângele lui, am pus capăt jocului de crichet de culoar.

Nu am făcut-o.

Când nu jucam crichet de culoar, ne odihneam în dormitor. Ne pricepeam de minune să luăm poziția afectată a indolenței supreme. Ideea era să arăți de parcă

---

[1] Jucătorul care servește la jocul de crichet, cel care lovește mingea cu bâta și jucătorii de câmp (n. tr.).

n-ai avea niciun scop, de parcă te-ai urni din loc doar ca să faci vreo năzbâtie sau, și mai bine, ceva stupid. Pe la sfârșitul primului meu semestru acolo, ne-a venit o idee extrem de stupidă.

Cineva a sugerat că părul meu era un dezastru total. Precum iarba într-o mlaștină.

– Păi, și ce putem face?

– Dă-mi voie să încerc ceva.

– Tu?

– Da. Lasă-mă să te rad.

Hmm. Nu suna bine.

Dar îmi doream să accept. Îmi doream să fiu un tip popular. Un tip amuzant.

– Bine.

Cineva a adus aparatul de tuns. Altcineva m-a împins pe un scaun. Cât de repede, cu câtă ușurință, după o viață întreagă în care crescuse în voie, părul mi se revărsa acum, în cascadă, de pe cap. Când frizerul a terminat, am privit în jos și am văzut pe podea o mulțime de smocuri roșcate care aduceau cu niște vulcani roșii, observați din avion, și am știut că am comis o greșeală legendară.

Am fugit la oglindă. Bănuiala mi s-a confirmat. Am țipat îngrozit.

Și colegii mei au țipat, hohotind însă de râs.

Mă învârteam ca un leu în cușcă. Voiam să dau timpul înapoi. Voiam să adun părul de pe jos și să mi-l lipesc la loc, pe cap. Voiam să mă trezesc din acest coșmar. Neștiind încotro s-o apuc, am încălcat regula strictă, singura poruncă ce nu trebuia încălcată niciodată, și am urcat în goană în camera lui Willy.

Desigur că Willy nu putea face nimic. Speram doar că-mi va spune ceva de genul: „Totul va fi bine, nu te speria, stai liniștit, Harold." În schimb, el a râs ca toți ceilalți. Mi-l amintesc la birou, aplecat peste o carte și chicotind, în timp ce eu stăteam în fața lui, pipăindu-mi scalpul proaspăt ras.

– Ce-ai făcut, Harold?

Ce întrebare! Parcă era Stewie din serialul *Family Guy*. Nu era evident?

– Nu trebuia să faci asta, Harold!

Prin urmare, acum dădeam, pur și simplu, glas evidenței? A mai zis și alte lucruri absolut inutile, așa că am plecat.

Dar cea mai mare batjocură avea să urmeze. Câteva zile mai târziu, pe prima pagină a cotidianului *Daily Mirror*, unul dintre ziarele de scandal, am apărut eu, cu noua mea tunsoare. Titlul: „Harry cel Pleșuv."

Nu-mi puteam imagina cum au aflat povestea. Un coleg de școală trebuie să-i fi povestit cuiva, care a relatat-o ulterior ziarelor. Nu aveau nicio fotografie, slavă Domnului! Dar improvizaseră. Poza de pe prima pagină era o imagine „realizată pe computer", reprezentându-l pe prințul de rezervă chel ca un bec. O minciună. Ba chiar mai mult decât o minciună.

Arătam rău, dar nici chiar atât de rău.

19

Nu credeam că lucrurile se puteau înrăutăți mai mult. Ce greșeală imensă ca un membru al familiei regale să-și imagineze că situația nu se poate agrava atunci când venea vorba de presă. Câteva săptămâni mai târziu, același tabloid m-a readus pe prima pagină.

„HARRY A AVUT UN ACCIDENT"

Îmi rupsesem un os de la degetul mare când jucam rugbi, nu mare scofală, însă ziarul hotărâse să pretindă că eram ținut în viață cu ajutorul aparatelor. De prost gust în orice împrejurare, dar la puțin după ce se împlinise un an de la așa-zisul accident al mamei? Zău așa, băieți!

Avusesem de la naștere de-a face cu presa britanică, dar niciodată nu mă luase doar pe mine în vizor. De fapt, de la moartea mamei mele, un acord nescris guvernase tratamentul presei la adresa celor doi fii ai ei: „Jos labele! Lăsați-i să-și continue școala în liniște."

Aparent, acordul respectiv expirase de-acum, fiindcă iată-mă aruncat pe prima pagină, făcându-mă să par o floare delicată. Sau un idiot. Ori poate ambele.

Și bătând la ușa morții.

Am citit articolul de mai multe ori. Dincolo de substratul sobru – ceva e foarte în neregulă cu prințul Harry –, am fost uimit de tonul lui nebunesc. Existența mea era doar distracție și joc pentru oamenii ăștia. Pentru ei nu eram o ființă umană. Un băiat de paisprezece ani care se lupta să supraviețuiască. Eram un personaj de desene animate, o marionetă care trebuia manevrată și maimuțărită spre amuzamentul celorlalți. Și ce dacă amuzamentul lor îmi îngreuna și mai mult zilele deja complicate, dacă mă făcea de râs în fața colegilor, ba chiar a întregii lumi? Și ce dacă chinuiau un copil? Totul era justificat fiindcă făceam parte din familia regală, iar în mintea lor asta însemna că ești o non-persoană. Cu secole în urmă,

bărbații și femeile din familia regală erau considerați divini; acum erau niște insecte. Cât de distractiv era să le smulgă aripile!

Consilierii tatălui meu au depus o plângere formală, au solicitat să ni se ceară scuze în mod public, au acuzat ziarul de agresiune la adresa mezinului său. Tabloidul i-a trimis la plimbare.

Înainte să încerc să-mi văd mai departe de viață, am aruncat o ultimă privire peste articol. Dintre toate lucrurile care m-au surprins, cel mai tare m-a uluit scriitura de doi bani. Eram un student slab, un scriitor îngrozitor, și cu toate acestea aveam suficientă educație încât să recunosc această lecție magistrală de analfabetism.

Să luăm un exemplu: după ce informa că fusesem grav rănit, că mă aflam în pragul morții, articolul continua precizând, pe nerăsuflate, că natura exactă a accidentului meu nu putea fi dezvăluită, deoarece familia regală le interzisese editorilor să o facă. (De parcă familia mea deținea vreun control asupra acestor hiene.) „Pentru a vă liniști, vă putem asigura că rănile lui Harry NU sunt grave. Totuși, accidentul a fost considerat îndeajuns de serios încât băiatul să fie dus la spital. Credem totuși că aveți dreptul să știți când un moștenitor la tron a fost implicat într-un accident, oricât de mic, dacă acesta se soldează cu rănirea lui."

Repetiția lui „totuși", aroganța, lipsa de coerență și absența oricărui aspect real, meschinăria isterică a întregii povești. Se spunea că acest paragraf de toată jena a fost redactat – sau mai degrabă scris – de un tânăr jurnalist, al cărui nume l-am căutat, apoi l-am uitat cu repeziciune.

Nu credeam că-l voi mai întâlni vreodată – pe el sau numele lui. La felul în care scria, nu-mi imaginam că va mai fi jurnalist multă vreme.

20

Am uitat cine a folosit cuvântul prima dată. Cineva din presă, probabil. Sau poate unul dintre profesorii mei. Oricine a fost, acesta a prins rădăcini și a început să circule. Mă jucam pe mine însumi în melodrama regală în desfășurare. Cu mult înainte să ajung suficient de mare ca să beau o bere (în mod legal), acesta a devenit o dogmă.

„Harry? Da, el este cel obraznic."

Obrăznicia a devenit curentul împotriva căruia înotam, vântul împotriva căruia zburam, așteptarea zilnică pe care nu puteam spera să o dezmint niciodată.

Eu nu voiam să fiu șirengar. Voiam să fiu nobil. Voiam să fiu bun, să muncesc din greu, să cresc și să fac ceva important cu viața mea. Dar fiecare păcat, fiecare pas greșit, fiecare eșec făcea să fie repetată aceeași etichetă, declanșa aceleași condamnări publice și, prin urmare, întărea credința generală că eram neobrăzat din fire.

Situația ar fi fost alta daca aș fi luat note mari. Însă nu luam, și toată lumea știa asta. Rapoartele privind activitatea mea erau publice. Întregul Commonwealth era la curent cu strădaniile mele academice, cauzate în mare parte de faptul că nivelul de la Eton mă depășea.

Dar nimeni nu discuta niciodată despre *celălalt* motiv probabil.

Mama.

Studiul, concentrarea presupun o alianță cu propria minte, cu care, în adolescență, eu eram permanent într-un război total. Neîncetat mă străduiam să alung cele mai sumbre gânduri, cele mai primare temeri - cele mai frumoase amintiri. (Cu cât amintirea era mai plăcută, cu atât durerea era mai profundă.) Descoperisem strategii pentru a face asta, unele sănătoase, altele nu, dar toate destul de eficiente, și ori de câte acestea se dovedeau indisponibile - de pildă, atunci când eram obligat să stau în liniște, cu o carte în brațe -, îmi pierdeam cumpătul. Evitam, firește, astfel de situații. Evitam cu orice preț să stau liniștit, cu o carte în mână.

Mi-am dat seama la un moment dat că la baza educației stă memoria. O listă de nume, o coloană de numere, o formulă matematică, o poezie frumoasă - ca să le înveți, trebuie să le încarci în acea parte a creierului care stochează informații, aceeași parte a creierului căreia eu mă împotriveam. De la moartea mamei, memoria mea fusese afectată, iar eu nu voiam să o repar, fiindcă amintirile însemnau durere.

Faptul că nu îmi aminteam era pentru mine o alinare.

Totodată, e posibil să-mi amintesc greșit propriile lupte cu memoria mea de atunci, fiindcă îmi aduc aminte că eram foarte bun la memorarea unor lucruri, cum ar fi pasaje lungi din *Ace Ventura* și din *Regele Leu*. Le recitam adesea colegilor sau mie însumi. De asemenea, există o fotografie cu mine stând la biroul extensibil din camera mea, și acolo, într-un ungher, printre hârtii aruncate la întâmplare, se află o fotografie cu ramă argintie, înfățișând-o pe mama. Așadar, în ciuda faptului că memoria mea nu voia să și-o amintească, totodată încercam vitejește să nu o uit.

Oricât de dificil era pentru mine să fiu personajul obraznic și prost, pentru tata era un prilej de suferință, fiindcă asta însemna că sunt opusul lui.

Cel mai tare îl necăjea felul în care făceam tot posibilul să evit cărțile. Tatei nu doar că-i plăceau cărțile, ci pur și simplu le venera. În special pe Shakespeare. Adora *Henric al V-lea*. Se compara pe el însuși cu prințul Hal. În viața lui existau mai multe personaje Falstaff, cum ar fi lordul Mountbatten, iubitul său străunchi, și Laurens van der Post, acolitul intelectual și irascibil al lui Carl Jung.

Când aveam vreo șase, șapte ani, tata s-a dus la Stratford, unde l-a susținut public și cu ardoare pe Shakespeare. Aflându-se în locul unde se născuse și murise cel mai mare scriitor britanic, tata a condamnat neglijarea pieselor de teatru ale lui Shakespeare în școli, dispariția lui din sălile de clasă britanice și din conștiința colectivă a națiunii. Tata și-a presărat discursul cu citate din *Hamlet*, *Macbeth*, *Othello*, *Furtuna*, *Negustătorul din Veneția*, a smuls replicile din aer, precum petalele propriilor trandafiri cultivați acasă, și le-a aruncat publicului. A fost un gest teatral, dar nu și zadarnic. Și-a subliniat ideea astfel: „Cu toții ar trebui să puteți face asta. Cu toții ar trebui să știți aceste replici. Ele reprezintă moștenirea noastră comună, ar trebui să le prețuim, să le protejăm, și în schimb, noi le lăsăm să moară."

Nu m-am îndoit nicicând de suferința tatălui meu la gândul că mă număram printre hoardele fără de Shakespeare. Și am încercat să mă schimb. Am deschis *Hamlet*. Hmm. Un prinț singuratic, obsedat de părintele lui mort, privește cum părintele rămas în viață se îndrăgostește de uzurpatorul celui decedat...?

Am închis cartea cu hotărâre. Nu, mulțumesc!

Tata nu a încetat nicicând să ducă o luptă dreaptă. Petrecea mai mult timp la Highgrove, proprietatea lui de 350 de acri din Gloucestershire, aflată în apropiere de Stratford, așa că mă ducea din când în când acolo. Veneam neanunțați, urmăream orice piesă pe care o prezentau; pentru tata nu conta. Nici pentru mine nu conta, deși din motive diferite.

Totul era o tortură.

În multe dintre seri nu înțelegeam mai nimic din ce se întâmpla sau se spunea pe scenă. Dar, atunci când înțelegeam, era cu atât mai rău pentru mine. Cuvintele mă ardeau. Mă tulburau. De ce-aș fi vrut să aud cum o „țară întreagă obrazul să-și zgârcească de durere"[1]? Asta îmi amintea de august 1997. De ce aș vrea să meditez asupra faptului imuabil că „tot ce trăiește trebuie să moară, trecând prin natură spre eternitate..."? Eu n-aveam timp să reflectez la eternitate.

---

[1] William Shakespeare, *Hamlet*, Actul I, Scena 2, traducere de Leon Levițchi și Dan Duțescu, în *Opere complete*, Vol. 5, Editura Univers, București, 1986 (n. tr.).

Singura operă literară care îmi amintesc că mi-a plăcut, pe care chiar am savurat-o, a fost un roman american subțirel. *Oameni și șoareci*, de John Steinbeck. A trebuit să-l citim pentru cursul de engleză.

Spre deosebire de Shakespeare, Steinbeck nu avea nevoie să ne fie tradus. Scria într-un limbaj simplu, cotidian. Ba mai mult, era foarte concis. *Oameni și șoareci* însuma doar 150 de pagini foarte alerte.

Partea cea mai bună era că povestea era amuzantă. Doi băieți, George și Lennie, hoinăresc prin California în căutarea unui loc al lor, încercând să-și depășească limitele. Niciunul din ei nu e vreun geniu, dar problema lui Lennie nu e doar un intelect redus. Acesta poartă în buzunar un șoarece mort, pe care-l mângâie cu degetul mare, căutând alinare. Totodată, iubește un cățeluș într-atât, încât îl ucide.

O poveste despre prietenie, fraternitate și loialitate, presărată cu teme în care mă regăseam. George și Lennie mă duceau cu gândul la Willy și la mine. Doi prieteni, doi nomazi care trec prin aceleași întâmplări, păzindu-și spatele unul altuia. După cum spune unul dintre personajele lui Steinbeck: „Un om are nevoie de cineva alături. Orice om înnebunește dacă nu are pe nimeni."

Cât de adevărat! Voiam să-i împărtășesc asta lui Willy. Păcat că se prefăcea în continuare că nu mă cunoaște.

21

Trebuie să fi fost pe la începutul primăverii anului 1999. Mă aflam, probabil, într-o vizită de weekend acasă, departe de Eton.

Când m-am trezit, tata stătea pe marginea patului meu și mi-a spus că mă voi întoarce în Africa.

– În Africa, tată?

– Da, băiete drag.

– De ce?

Era aceeași problemă veche, mi-a explicat. Dinaintea mea se întindea aceeași vacanță lungă, de Paște, și trebuia să facă ceva cu mine. Așadar, Africa. Botswana, mai exact. Un safari.

– Safari! Cu tine, tată?

Nu. Din păcate, de astă dată el nu avea să mă însoțească. În schimb, Willy avea să vină.

Ah, bine.

– Și cineva foarte special, a adăugat, imitându-l pe ghidul nostru african.

– Cine, tată?

– Marko.

Marko? Abia dacă-l cunoșteam pe omul ăla, deși auzisem lucruri bune despre el. Era garda personală a lui Willy, căruia părea să-i placă foarte mult de el. De altfel, tuturor le plăcea. Părerea generală era că, dintre toți oamenii tatălui meu, el era cel mai bun. Cel mai aspru, cel mai dur, cel mai arătos.

Bodyguard galez de multă vreme. Povestitor. Bărbat în adevăratul sens al cuvântului.

Eram atât de entuziasmat de perspectiva unui safari condus de Marko, încât nici nu știu cum au trecut următoarele săptămâni de școală. De fapt, nu-mi amintesc să fi trecut prin ele. Memoria mi s-a șters complet din clipa în care tata mi-a dat vestea și revine abia în momentul în care ne îmbarcam într-un avion al companiei British Airlines cu Marko, Willy și Tiggy – una dintre bonele noastre. Mai exact, dădaca noastră preferată, deși lui Tiggy nu-i plăcea să i se spună așa. Ar fi decapitat pe oricine ar fi încercat.

– Nu sunt dădacă, sunt prietena voastră! zicea ea.

Din păcate, mama nu vedea lucrurile astfel. Nu o considera pe Tiggy o bonă, ci un dușman. Se știe că o suspecta că e pregătită să devină înlocuitoarea ei. (Oare o considera pe doică rezerva ei?) Acum aceeași femeie de care mama se temea că îi va lua locul devenise, într-adevăr, substitutul ei – ce lucru cumplit pentru mama!

Așadar, fiecare îmbrățișare sau mângâiere pe creștet din partea lui Tiggy trebuie să fi declanșat mustrări de conștiință, o urmă de vinovăție, și totuși, nu mi le amintesc. Revăd doar imensa bucurie de a o avea pe Tiggy alături, cerându-mi să-mi pun centura de siguranță.

Am zburat direct până la Johannesburg, apoi cu un avion particular până la Maun, cel mai mare oraș din nordul Botswanei. Acolo ne-am întâlnit cu un grup mare de ghizi de safari, care ne-au condus la un convoi de jeepuri decapotabile Land Cruiser. Am pornit prin inima sălbăticiei spre Delta Okavango, despre care am aflat curând că e, probabil, cel mai frumos loc din lume.

Se spune că Okavango este un fluviu, dar asta e ca și cum ai descrie Castelul Windsor drept o casă. E o deltă vastă, situată pe continent, exact în mijlocul deșertului Kalahari, unul dintre cele mai mari deșerturi din lume. Cursul inferior al Deltei Okavango este uscat ca iasca o bună parte din an, dar spre sfârșitul verii se umple, în urma inundațiilor din amonte. Picături mici de ploaie prind a cădea

în zonele înalte din Angola, se umflă, devin un șuvoi, apoi un curent de apă care transformă treptat delta nu într-un râu, ci în zeci de râuri. Din spațiu se vede precum camerele unei inimi care se umplu cu sânge.

Odată cu apa, apare și viața. O abundență de animale, probabil cea mai mare biodiversitate din lume, acestea vin să se adape, să se scalde, să se împerecheze. Imaginați-vă că Arca ar apărea din senin și apoi s-ar răsturna aici.

Pe măsură ce ne apropiam de acest loc vrăjit, mi se tăia răsuflarea. Lei, zebre, girafe, hipopotami – cu siguranță toate erau un vis. În cele din urmă, ne-am oprit în ceea ce avea să fie tabăra noastră timp de o săptămână. Locul fremăta de și mai mulți ghizi și hăitași, pe puțin o duzină de persoane. Au bătut palma cu noi, ne-au îmbrățișat, ne-au spus o puzderie de nume. „Harry, William, faceți cunoștință cu Adi!" (Douăzeci de ani, păr lung, zâmbet dulce.) „Harry, William, vi-i prezint pe Roger și pe David."

Și în mijlocul tuturor stătea Marko, ca un polițist de la circulație, care îi comanda, îi flata, răcnea la ei și râdea, râdea întruna.

Cât ai clipi, sub conducerea lui, tabăra a prins contur. Corturi mari, verzi, scaune moi din pânză, dispuse în cercuri, inclusiv unul enorm, în jurul unui foc de tabără mărginit de pietre. Când mă gândesc la călătoria cu pricina, mintea îmi zboară direct la focul acela, întocmai cum făcuse atunci trupul meu costeliv. Focul era locul unde ne adunam cu toții peste zi, la intervale regulate. Dimineața, la prima oră, la prânz și, din nou, pe înserate – în special după cină. Ne uitam îndelung la el și apoi în sus, spre univers. Stelele păreau scântei ce se înălțau din bușteni.

Unul dintre ghizi a botezat focul acela Tufiș TV.

– Așa e, de fiecare dată când mai arunci un buștean în el, e ca și cum ai schimba canalul, am zis eu.

Tuturor le-a plăcut remarca mea.

Focul, am observat, îi hipnotiza, sau îi amețea, pe toți adulții din grupul nostru. Strălucirea lui portocalie le îmblânzea chipurile și le dezlega limba. Apoi, odată cu trecerea orelor, apărea whiskyul, și cu toții sufereau o nouă și importantă transformare.

Râsul lor devenea mai... zgomotos.

Eu îmi spuneam: „Mai mult, vă rog!" Mai mult foc, mai multă vorbărie, mai multe râsete zgomotoase. Toată viața îmi fusese frică de întuneric și Africa se dovedea a avea un leac pentru asta.

Focul de tabără.

22

Marko era cel mai corpolent membru al grupului și, deopotrivă, cel care râdea cel mai tare. Exista o corelație între dimensiunile corpului și răcnetele lui. O legătură similară exista și între volumul vocii și nuanța strălucitoare a părului său. Eu eram roșcat și eram foarte conștient de asta, dar Marko, *extrem* de roșcat, privea asta cu mândrie.

M-am uitat la el și mi-am zis: „Învață-mă să fiu așa."

Cu toate acestea, Marko nu era un profesor tipic. Permanent în mișcare, permanent în acțiune, îi plăceau multe lucruri – mâncarea, călătoriile, natura, armele, noi –, însă nu-l interesa câtuși de puțin să țină prelegeri. Era mai degrabă genul care conduce prin puterea exemplului. Și care se distrează. Era un personaj de carnaval, ca un uriaș cocktail Mardi Gras cu ghimbir, roșcat, grozav și impunător, iar dacă voiai să te alături petrecerii era grozav, dacă nu, tot grozav rămânea. De multe ori m-am întrebat, în timp ce-l urmăream înfulecându-și cina, dându-și ginul pe gât, strigând o nouă glumă sau bătând alt hăitaș pe spinare, de ce nu erau mai mulți oameni ca el. De ce nu încercau măcar?

Voiam să-l întreb pe Willy cum e să fii ocrotit și îndrumat de un asemenea tip, dar se pare că regula de la Eton se aplica și în Botswana: Willy nu voia să știe de mine în sălbăticie mai mult decât voia la școală.

Chestia care mă punea pe gânduri în privința lui Marko era timpul petrecut în cadrul Gărzilor Galeze. Uneori, pe parcursul călătoriei, mă uitam la el și revedeam cele opt Gărzi Galeze, în tunicile lor roșii, ridicând sicriul pe umeri și mărșăluind cu el pe culoarul bisericii... Am încercat să-mi reamintesc că Marko nu fusese acolo în ziua aceea. Am încercat să-mi reamintesc că, oricum, sicriul era gol. Totul era bine.

Când Tiggy îmi „sugera" să mă duc la culcare, întotdeauna înaintea celorlalți, nu protestam. Zilele erau lungi, iar cortul, un culcuș primitor. Pânza lui mirosea plăcut a cărți vechi, podeaua era acoperită cu piei moi de antilopă, iar patul, cu un covor african confortabil. Pentru prima dată de luni sau chiar ani, adormeam imediat. Desigur că ajuta și strălucirea focului de tabără de după peretele cortului, glasurile adulților de dincolo de el și prezența animalelor din depărtare. Cârâituri, behăituri, răgete, ce tărăboi făceau în întuneric – perioada lor cea mai agitată! Ora lor de vârf. Cu cât se făcea mai târziu, cu atât se auzeau mai tare. Mie mi se părea liniștitor. Și totodată amuzant: oricât de gălăgioase erau animalele, tot îl auzeam pe Marko râzând.

Într-o noapte, înainte să adorm, mi-am făcut o promisiune: o să găsesc o modalitate de a-l face pe tipul ăla să râdă.

23

Ca și mie, lui Marko îi plăceau dulciurile. La fel ca mine, prefera îndeosebi budincile. (Le spunea mereu „bud".) Așa că mi-a venit ideea să-i torn într-una niște sos Tabasco.

La început o să urle. Dar apoi o să-și dea seama că a fost o farsă și o să râdă. O, și ce o să mai râdă! După aceea o să înțeleagă că eu i-am făcut-o. Și o să râdă și mai tare!

Abia așteptam.

În seara următoare, când toată lumea lua cina, am ieșit tiptil din cortul în care luam masa. Am străbătut cei cincizeci de metri pe cărarea ce ducea spre cortul-bucătărie și am turnat o ceașcă întreagă cu Tabasco în castronul lui Marko cu budincă. (Era din aceea cu pâine și unt, preferata mamei.) Personalul de la bucătărie m-a văzut, dar eu am ridicat un deget la buze și ei au râs pe înfundate.

M-am strecurat înapoi în cortul în care serveam masa și i-am făcut cu ochiul lui Tiggy. Îi dezvăluisem deja planul meu, iar ei i se păruse o farsă genială. Nu-mi amintesc dacă îi spusesem lui Willy ce puneam la cale. Probabil că nu. Știam că n-ar fi fost de acord.

M-am foit, numărând minutele până la servirea desertului și abținându-mă să chicotesc.

Dintr-odată, cineva a țipat: „Aoleu!" Altcineva a strigat: „Ce naiba...!"

Ne-am întors cu toții la unison. În fața cortului deschis, o coadă maronie se agita în aer.

— Leopard!

Toată lumea a încremenit. Cu excepția mea. Eu am înaintat spre el. Marko m-a prins de umăr. Leopardul s-a îndepărtat ca o prim-balerină pe poteca pe care tocmai trecusem eu.

M-am întors și i-am văzut pe adulți uitându-se unul la altul cu gura căscată. „La naiba!" Apoi, privirile lor s-au întors spre mine. „La naiba!!!"

Cu toții reflectau la același lucru, imaginându-și același titlu de pe prima pagină a ziarelor de acasă: „Prințul Harry sfâșiat de un leopard."

Lumea s-ar cutremura. Ar cădea capete. Nu mă gândisem la nimic din toate astea. Mă gândisem la mama. Leopardul acela era, cu siguranță, un semn de la ea, un mesager pe care-l trimisese să-mi spună că totul e bine. Și că totul va fi bine.

În același timp, mi-am zis: „Ce groaznic!" Dacă mami ar ieși, în sfârșit, din ascunzătoare și ar afla că fiul ei cel mic a fost mâncat de viu?

24

Ca membru al familiei regale, ești învățat în permanență să păstrezi distanța între tine și restul Creației. Chiar și atunci când lucrezi cu mulțimea, mereu menții o distanță discretă între tine și ceilalți. Distanța e bună, distanța înseamnă siguranță, distanța înseamnă supraviețuire. Distanța e un element esențial al statutului de membru al familiei regale, nu mai puțin important decât să stai la balcon și, înconjurat de familie, să faci cu mâna mulțimii adunate în fața Palatului Buckingham.

Și familia presupunea distanță, firește. Oricât de mult iubeai pe cineva, nu puteai depăși nicicând acea prăpastie dintre un monarh și un copil, să zicem. Ori dintre un moștenitor și o rezervă. Atât fizic, cât și afectiv. Nu era doar decretul lui Willy de a-i oferi spațiu; generația mai vârstnică menținea, aproape fără excepție, interdicția oricărui contact fizic. Fără îmbrățișări, fără sărutări, fără bătăi pe umăr. Doar când și când, poate, o ușoară atingere a obrajilor... și asta la ocazii speciale.

Însă, în Africa, nimic din toate astea nu era așa. În Africa, distanța dispărea. Toate ființele se amestecau libere. Doar leul mergea cu capul sus, doar elefantul înainta semeț, și nici măcar ei nu erau complet distanți, ci se amestecau zilnic printre supușii lor. Nu aveau de ales. Da, erau pradă și prădător, viața putea fi grea, brutală și scurtă, dar în ochii mei de adolescent totul părea democrație pură. O utopie.

Și asta nici măcar nu includea saluturile și îmbrățișările camaraderești cu toți hăitașii și ghizii.

Pe de altă parte, poate că nu doar apropierea acestor ființe îmi plăcea. Poate că era numărul lor incredibil de mare. În câteva ore, trecusem de la aridități, sterilitate, moarte la o zonă umedă și extrem de fertilă. Poate că după asta tânjisem cel mai mult, după viață.

Poate că acela a fost adevăratul miracol pe care l-am descoperit în Okavango, în 1999. Cred că n-am clipit nici măcar o dată în săptămâna aceea. Cred că n-am încetat să zâmbesc nici măcar în somn. Fusesem transportat înapoi, în Jurasic, și nu aș fi putut fi nicicând mai uluit. Și nu doar T-Rex mă captivase. Iubeam până și cele mai mici creaturi. Și păsările. Datorită lui Adi, evident cel mai priceput ghid din grupul nostru, am început să recunosc din zbor vulturul cu glugă, stârcul de cireadă, prigoria cafenie, vulturul-pescar african. Până și insectele erau fascinante. Adi m-a învățat să le văd cu adevărat.

– Pleacă privirea, mi-a spus. Observă diferitele specii de gândaci, admiră frumusețea larvelor. Apreciază totodată arhitectura barocă a mușuroaielor

de furnici - cele mai înalte structuri realizate de animale, cu excepția oamenilor. Sunt atâtea lucruri de știut, Harry. De apreciat.

– Așa e, Adi.

Ori de câte ori veneam la el nedumerit, ori de câte ori dădeam peste un stârv proaspăt, devorat de viermi sau de câini sălbatici, ori de câte ori ne împiedicam de un morman de balegă de elefant din care răsăreau ciuperci ce semănau cu jobenul lui Artful Dodger, Adi nu se arăta niciodată dezgustat. „E ciclul vieții, Harry", îmi spunea.

Dintre toate animalele din mijlocul nostru, zicea Adi, cea mai maiestuoasă este apa. Okavango era o ființă vie. În copilărie, Adi parcursese delta în întregime, împreună cu tatăl lui, având cu ei doar niște saci de dormit. Cunoștea Okavango la perfecție, față de care nutrea o dragoste romantică. Suprafața apei era un obraz neted, pe care adesea îl mângâia delicat.

Și totodată avea pentru fluviu o adevărată venerație. Respect. Dedesubturile sale reprezentau moartea, spunea el. Crocodili înfometați, hipopotami irascibili pândeau cu toții de acolo, de dedesubt, din întuneric, așteptându-te să greșești. Hipopotamii omorau cinci sute de persoane pe an; Adi îmi repeta asta iar și iar ca să-mi intre în cap și, după atâția ani, încă-l aud: „Să nu intri niciodată în apa întunecată, Harry!"

Într-o noapte, adunați în jurul focului, ghizii și hăitașii discutau despre fluviu. Depănau povești despre cum e să-l străbați, să înoți în el, să mergi cu barca, să te temi de el și vorbeau unii peste alții. Toată noaptea i-am auzit dezbătând misticismul fluviului, caracterul lui sacru, ciudățenia lui.

Apropo de ciudățenie... În aer plutea miros de marijuana. Poveștile deveneau tot mai zgomotoase și mai stupide. I-am întrebat dacă pot să încerc și eu.

Toată lumea a râs.

– Fugi de-aici! mi-au zis.

Willy s-a uitat la mine îngrozit. Dar eu nu am dat înapoi. Mi-am susținut cauza. Aveam *experiență*, le-am spus.

Atunci au întors capul spre mine.

– Chiar așa?! s-au mirat ei.

Henners și cu mine șterpeliserăm de curând două baxuri de câte șase sticle de vodcă Smirnoff și le băuserăm pe toate până când am leșinat, m-am lăudat eu. În plus, Tiggy mă lăsa mereu să sorb din sticla ei când luam urma vânatului. (Gin de prune, nu mergea nicăieri fără el.) M-am gândit că mai bine evit să le dezvălui exact câtă experiență aveam.

Adulții au schimbat priviri furișe. Unul a ridicat din umeri, a mai rulat un joint și mi l-a dat. Am tras un fum. Am tușit și m-a cuprins greața. Iarba africană era mult mai tare decât cea de la Eton. Iar amețeala, mai ușoară. Dar cel puțin eram bărbat.

Ba nu. Eram încă un țânc. Jointul era doar busuioc proaspăt, înfășurat într-o foiță murdară.

25

Hugh și Emilie erau prieteni vechi cu tata. Locuiau în Norfolk și îi vizitam adesea o săptămână, două în vacanțele din timpul anului școlar și vara. Aveau patru fii, printre care Willy și cu mine eram aruncați mereu, ca niște cățeluși într-o haită de pitbulli.

Jucam diverse jocuri. Într-o zi de-a v-ați ascunselea, în a doua, „Capturează steagul". Dar, indiferent de joc, acesta era mereu prilej pentru o ceartă de proporții și, indiferent de ceartă, nu existau învingători pentru că nu existau reguli. Ne trăgeam de păr, ne scoteam ochii, ne suceam brațele, ne sugrumam. În dragoste și în război, totul era corect; la fel și la casa de la țară a lui Hugh și a lui Emilie.

Cum eu eram cel mai sfrijit și cel mai tânăr, o încasam mereu cel mai tare. Dar tot eu eram cel care escalada conflictul, cel care o căuta cel mai des cu lumânarea, așa că o meritam pe deplin. Un ochi vânăt, o echimoză violet, o buză umflată, nu mă deranjau. Dimpotrivă. Poate că voiam să par dur. Poate că, pur și simplu, îmi doream să simt *ceva*. Oricare ar fi fost motivul, filozofia mea simplă în legătură cu bătaia era: „Mai multă, vă rog."

Toți șase ne botezam așa-zisele bătălii cu denumiri istorice. Casa lui Hugh și a lui Emilie devenea adesea Waterloo, Somme sau Rorke's Drift. Ne revăd atacându-ne unii pe alții, strigând: „Zulu!"

Liniile de luptă erau adesea alcătuite din rudele de sânge, deși nu întotdeauna. Nu era mereu familia Windsor împotriva Celorlalți. Obișnuiam să ne amestecăm și să ne armonizăm. Uneori luptam alături de Willy, alteori împotriva lui. Cu toate acestea, indiferent de alianțe, deseori se întâmpla ca unul sau doi dintre băieții lui Hugh și ai lui Emilie să se succească și să-l atace pe Willy. Îl auzeam strigând după ajutor și ceața roșie cobora ca un vas de sânge ce mi se spărgea dinapoia ochilor. Îmi pierdeam controlul, capacitatea de a mă concentra la orice altceva în afară de familie, de țară, de trib, și mă aruncam asupra cuiva,

asupra tuturor. Loveam cu picioarele, cu pumnii, sugrumam, le retezam membrele de sub ei.

Băieții gazdelor noastre nu făceau față atacului. Nu aveau *cum* să-i facă față.

– Ia-l de pe noi! E nebun! strigau.

Nu știu cât eram de bun sau de priceput ca luptător. Însă întotdeauna reușeam să creez o diversiune, astfel încât Willy să scape. El își evalua rănile, își sufla nasul, apoi se avânta din nou în luptă. În cele din urmă, când bătălia se încheia de-a binelea, când ne îndepărtam împreună, șchiopătând, simțeam întotdeauna o iubire imensă pentru el, dar și iubirea lui pentru mine, și totodată o mare stânjeneală. Aveam jumătate din înălțimea și din greutatea lui Willy. Eram fratele lui mai mic: el trebuia să mă salveze pe mine, nu invers.

Cu timpul, luptele au devenit mai aprige. Au fost introduse arme de calibru mic. Aruncam unii într-alții cu artificii, construiam lansatoare de rachete din tuburi pentru mingi de golf, organizam bătălii nocturne, în care doi dintre noi apărau o cutie de pastile umplută cu pietre și așezată în mijlocul unui câmp deschis. Mai simt și acum mirosul de fum și mai aud șuieratul proiectilului lansat spre victima a cărei armură era formată dintr-o jachetă matlasată, mănuși din lână, poate niște ochelari de schi, deși de cele mai multe ori aceștia lipseau.

Cursa pentru înarmare s-a accelerat. Cum se întâmplă de obicei. Am început să tragem cu pistoale cu bile. De aproape. Cum de nu a fost nimeni rănit? Cum de nu și-a pierdut nimeni un ochi?

Într-o zi, ne plimbam toți șase prin pădurea de lângă casa lor, căutând veverițe și porumbei de sacrificat. Am găsit acolo un Land Rover vechi, de armată. Willy și băieții au zâmbit.

– Harold, tu te sui, pornești și noi te împușcăm.

– Cu ce?

– Cu pușca automată.

– Nu, mersi.

– Ne încărcăm armele. Fie te sui și pleci, fie te împușcăm pe loc.

M-am suit și am plecat. Am râs și am apăsat accelerația.

Undeva pe proprietatea lor se afla un șantier, pentru că Hugh și Emilie își construiau o casă nouă. Acesta a devenit decorul pentru cea mai aprigă bătălie a noastră, probabil. Era pe la amurg. Unul dintre frați se afla între pereții nefinisați ai casei, de unde declanșase o rafală puternică. Când s-a retras, l-am bombardat cu rachete.

Și apoi... a dispărut.

– Unde e Nick?

Am luminat locul cu lanterna. Nici urmă de băiat. Am înaintat precauți, am ajuns în dreptul unei gropi imense, săpate în pământ, ca o fântână pătrată, lângă șantier. Ne-am uitat peste marginea ei și am luminat-o cu lanterna. Jos de tot, se afla Nick, întins pe spate și gemând. Mare noroc că supraviețuise, am fost cu toții de acord.

– Ce șansă uriașă! am exclamat.

Am aprins câteva artificii, unele mari, și le-am dat drumul în groapă.

26

Când în preajmă nu se aflau alți băieți, niciun dușman comun, Willy și cu mine ne întorceam unul împotriva celuilalt.

Cel mai adesea se întâmpla pe bancheta din spate a mașinii, atunci când tata ne ducea undeva. La casa de la țară, să zicem. Sau la un râu cu somon. Odată, în Scoția, în drum spre râul Spey, ne-am încăierat și curând am ajuns să ne batem, rostogolindu-ne încoace și-ncolo și lovindu-ne.

Tata a tras mașina la marginea drumului și i-a strigat lui Willy să coboare.

– Eu? De ce eu?

Tata a considerat că nu trebuie să-i explice.

– Coboară! a repetat el.

Willy s-a întors spre mine, furios. Avea senzația că eu scăpasem nepedepsit. A coborât din mașină, s-a îndreptat cu pași apăsați spre mașina de rezervă, plină cu bodyguarzi, s-a urcat și și-a pus centura. (De când dispăruse mama, purtam mereu centură de siguranță.) Apoi convoiul a pornit din nou la drum. Din când în când mă uitam pe lunetă. În urma noastră, abia dacă-l zăream pe viitorul Rege al Angliei urzindu-și răzbunarea.

27

Prima dată când am ucis ceva, Tiggy mi-a spus:

– Bravo, dragul meu!

Și-a înfipt degetele lungi și subțiri în corpul iepurelui, sub bucățica de blană sfâșiată, a scos puțin sânge și m-a mânjit delicat pe frunte, pe obraji și pe nas.

– Acum, ai primit botezul sângelui, mi-a zis ea cu o voce guturală.

Botezul sângelui – o tradiție veche de secole. O dovadă de respect față de cel ucis, un act de credință din partea ucigașului. Și totodată o modalitate de a marca trecerea de la copilărie la... maturitate. Nu, nu chiar. Dar ceva asemănător.

Și astfel, în ciuda trupului meu lipsit de păr și a vocii pițigăiate, după botezul sângelui m-am considerat vânător cu drepturi depline. Dar, în jurul vârstei de cincisprezece ani, am fost informat că voi avea parte de o inițiere adevărată în materie de vânătoare. Cerbul comun.

S-a întâmplat la Balmoral. Dimineața devreme, ceață pe dealuri, negură peste văi. Ghidul meu, Sandy, avea o mie de ani. Arăta de parc-ar fi vânat mastodonți. Învechit la propriu, așa-i descriam Willy și cu mine pe el și pe alții asemenea lui. Sandy vorbea în stil vechi, mirosea a vechi și, cu siguranță, se îmbrăca în stil vechi. Jachetă de camuflaj decolorată, peste niște tricouri verzi, jerpelite, pantaloni de golf din tweed ca la Balmoral, șosete acoperite de ciulini, bocanci Gore-Tex. Pe cap purta o șapcă plată din tweed care avea de trei ori vârsta mea și era pătată de un mileniu de transpirație.

M-am târât după el toată dimineața prin iarba neagră și prin mlaștină. Cerbul meu s-a ivit dinaintea noastră. Ne-am apropiat încet, centimetru cu centimetru, în cele din urmă ne-am oprit și l-am privit cum rumegă niște iarbă uscată. Sandy s-a asigurat că ne aflam în continuare contra vântului.

A arătat spre mine și spre pușca mea. Sosise clipa. S-a rostogolit într-o parte, ca să-mi facă loc. Și-a ridicat binoclul. Îi auzeam respirația zgomotoasă când am țintit încet și am apăsat pe trăgaci. Un trosnet ascuțit și asurzitor. Apoi, liniște.

Ne-am ridicat și am înaintat. Când am ajuns în dreptul cerbului, m-am simțit ușurat. Ochii lui erau deja încețoșați. Exista mereu teama că vei provoca doar o rană și că animalul va fugi în pădure, unde va agoniza ore în șir. Pe măsură ce ochii lui deveneau din ce în ce mai opaci, Sandy a înghenucheat în fața lui, și-a scos cuțitul strălucitor, i-a tăiat gâtul, apoi i-a spintecat burta. Mi-a făcut semn să îngenunchez. Și am îngenuncheat.

Credeam că ne vom ruga.

– Mai aproape! s-a răstit Sandy la mine.

Am îngenuncheat mai aproape, destul de aproape încât să simt mirosul de transpirație al lui Sandy. El mi-a pus ușor o mână pe ceafă și am crezut că o să îmbrățișeze, că o să mă felicite. „Bravo, băiete!" În schimb, m-a împins cu capul în carcasa despicată.

Am încercat să mă retrag, dar Sandy m-a împins și mai adânc. Eram șocat de puterea lui extraordinară. Și de mirosul infernal. Micul dejun mi-a venit înapoi pe gât. „O, te rog, o, te rog, nu mă face să vomit în carcasa de cerb." După un minut, n-am mai simțit niciun miros, fiindcă nu mai puteam să respir. Nasul și gura mi se umpluseră de sânge, de măruntaie și de o căldură profundă și supărătoare.

„Așadar, asta-i moartea", mi-am zis. „Sângerarea supremă."

Nu era ce-mi imaginasem. Am rămas fără vlagă. Rămas-bun tuturor! Sandy m-a tras afară.

Mi-am umplut plămânii cu aerul proaspăt al dimineții. Am început să mă șterg pe față, pe care se prelingea sângele, dar Sandy m-a prins de mână.

– Nu, băiete, nu! mi-a zis.

– Ce e?

– Lasă-l să se usuce, băiete! Lasă-l să se usuce!

Am vorbit cu băieții din vale prin stație. Au trimis caii după noi. Cât am așteptat, ne-am apucat de treabă, am eviscerat cerbul, adică *gralloching* în limba scoțiană veche. I-am îndepărtat stomacul, am împrăștiat rămășițele pe versantul dealului pentru șoimi și ulii, am scos ficatul și inima, am tăiat penisul, cu grijă să nu secționăm uretra, care te putea stropi cu urină, o duhoare de care nici cu zece băi de munte nu mai puteai scăpa.

Au sosit caii. Am urcat cerbul eviscerat pe spinarea armăsarului alb, l-am trimis la cămara cu provizii, apoi am plecat, umăr la umăr, spre castel.

Pe măsură ce fața mi se usca și stomacul mi se liniștea, m-am simțit dând pe-afară de mândrie. Procedasem bine cu cerbul, așa cum fusesem învățat. O singură lovitură, drept în inimă. În afara faptului că nu fusese dureroasă, moartea instantanee păstrase carnea curată. Dacă doar l-aș fi rănit sau l-aș fi lăsat să ne vadă, bătăile inimii i s-ar fi accelerat, sângele i s-ar fi umplut de adrenalină, iar antricotul și vrăbioara ar fi fost de nemâncat. Sângele de pe chipul meu nu conținea niciun pic de adrenalină, era meritul meu de vânător.

Totodată, fusesem bun cu natura. Să gestionezi numărul de animale însemna să salvezi, în general, populația de căprioare, asigurându-te că au suficientă hrană pentru iarnă.

În cele din urmă, fusesem bun cu comunitatea. Un cerb mare în cămara de provizii însemna suficientă carne pentru locuitorii de pe lângă Balmoral.

Aceste virtuți îmi fuseseră repetate de la o vârstă fragedă, dar acum le trăisem și le simțisem pe propriul chip. Nu eram credincios, însă „tratamentul facial" cu sânge fusese pentru mine un botez. Tata era foarte credincios, se ruga în fiecare seară,

dar acum, în acest moment, m-am simțit și eu aproape de Dumnezeu. Dacă iubești natura, spunea tata mereu, trebuie să știi când să o lași în pace și când să intervii; să intervii însemna să sacrifici animale, iar să sacrifici însemna să ucizi. Toate acestea reprezentau o formă de credință.

În cămara cu provizii, Sandy și cu mine ne-am dezbrăcat și ne-am verificat reciproc de căpușe. Pădurile abundau de căprioare și, odată ce o căpușă îți ajungea pe picior, ți se înfigea adânc sub piele și adesea se deplasa până în testicule. Un biet paznic al unui teren de vânătoare fusese răpus recent de boala Lyme.

Am intrat în panică. Fiecare pistrui părea o condamnare.

– E căpușă? Aia e?

– Nu, băiete, nu!

M-am îmbrăcat. M-am întors spre Sandy să-mi iau rămas-bun și i-am mulțumit pentru experiența oferită. Am vrut să-i strâng mâna, să-l îmbrățișez. Dar o voce suavă și liniștită din mine mi-a spus: „Nu, băiete, nu!"

28

Și lui Willy îi plăcea să stea la pândă la vânătoare, prin urmare, aceea a fost scuza lui de a nu veni la Klosters anul acela. A preferat să rămână pe proprietatea bunicii din Norfolk, douăzeci de mii de acri de pământ pe care-i adoram amândoi: Sandringham.

– Prefer să vânez potârnichi, i-a spus tatei.

O minciună. Tata nu știa că e o minciună, însă eu știam. Adevăratul motiv pentru care Willy rămânea acasă era că nu putea înfrunta Zidul.

Înainte să ne ducem la schi în Klosters, întotdeauna trebuia să mergem într-un loc anume stabilit de la baza muntelui și să stăm în fața a vreo șaptezeci de fotografi, așezați în trepte, pe trei sau patru rânduri – pe scurt, acesta era Zidul. Își îndreptau spre noi obiectivele aparatelor de fotografiat, ne strigau pe nume și ne pozau, în timp ce noi mijeam ochii, ne foiam și-l ascultam pe tata răspunzând la întrebările lor stupide. Zidul era prețul pe care îl plăteam pentru o oră petrecută în tihnă pe pârtie. Doar dacă ne prezentam în fața Zidului ne lăsau pentru scurtă vreme în pace.

Tatei îi displăcea Zidul – era lucru știut –, dar Willy și cu mine îl detestam. Așa că Willy era acasă, unde se răzbuna pe potârnichi. Aș fi rămas și eu cu el, dac-aș fi putut, dar nu eram suficient de mare ca să mă impun astfel.

În absența lui Willy, tata și cu mine trebuia să înfruntăm Zidul singuri, ceea ce era cu atât mai neplăcut. Am stat aproape de tata în timp ce aparatele de fotografiat zumzăiau și țăcăneau. Amintiri legate de Spice Girls. Amintiri legate de mama, care, la rândul ei, detesta Klosters.

De aceea se ascunde, mi-am zis. Întocmai de aceea. De rahatul ăsta.

Mama ura Klosters și din alte motive, în afară de Zid. Când aveam trei ani, tata și un prieten de-ai lui au suferit un accident îngrozitor pe pârtia de acolo. Au fost surprinși de o avalanșă de proporții. Tata a scăpat ca prin urechile acului, dar nu și prietenul lui. Îngropat sub acel morman uriaș, ultimele suflări trebuie să-i fi fost înăbușite de zăpadă. Mama vorbea adesea despre el cu lacrimi în ochi.

După Zid am încercat să găsesc o modalitate de a mă distra. Adoram să schiez și eram bun la asta. Dar, de îndată ce mi-am amintit de mama, m-am trezit îngropat sub propria-mi avalanșă de emoții. Și de întrebări: „E greșit să mă bucur de un loc pe care mami îl disprețuiește? Sunt egoist dacă mă distrez pe pârtie azi? Sunt un fiu rău pentru că mă simt entuziasmat să ure cu telescaunul numai cu tata? O să înțeleagă mami că mi-e dor de ea și de Willy, dar că totodată îmi place să-l am puțin pe tata doar pentru mine? Cum să-i explic toate acestea atunci când o să se întoarcă?"

La ceva timp după excursia la Klosters, i-am împărtășit lui Willy teoria mea cu privire la faptul că mami se ascunde. A recunoscut că, odată, avusese și el o teorie asemănătoare. Dar, în cele din urmă, o abandonase.

– S-a dus, Harold. Nu se va mai întoarce.

Nu, nu, nu. Nu voiam să aud una ca asta.

– Willy, dintotdeauna a spus că și-ar dori, pur și simplu, să dispară! Doar ai auzit-o!

– Da. Așa spunea. Și totuși, Harold, nu ne-ar face una ca asta nouă!

Și eu mă gândisem la asta, i-am mărturisit.

– Dar nici nu ar muri, Willy! Nici așa ceva nu ne-ar face!

– Ai dreptate, Harold!

29

Am parcurs drumul acela lung, am trecut pe lângă ponei albi, de prăsilă, ai bunicii, pe lângă terenul de golf, cu pajiștea unde, odinioară, regina-mamă nimerise gaura dintr-o singură lovitură, dincolo de polițistul aflat în ghereta lui micuță

(un salut scurt), peste vreo două limitatoare de viteză, apoi peste un pod scund din piatră și am intrat pe un drum liniștit de țară.

Tata, care conducea, s-a uitat prin parbriz cu ochii mijiți.

-- E o seară superbă, nu-i așa?

Balmoral. Vară. 2001.

Am urcat un deal abrupt, pe lângă distileria de whisky, de-a lungul unei străduțe bătute de vânt, am coborât printre două pășuni de oi invadate de iepuri. Aceia care avuseseră norocul să scape de noi. Împușcaserăm mulți dintre ei mai devreme în ziua aceea. După câteva minute, am cotit pe un drum prăfuit și am mers vreo patru sute de metri, până am ajuns la un gard de protecție împotriva căprioarelor. Am coborât din mașină și am deschis poarta zăvorâtă cu lacăt. Aici, în sfârșit, aveam voie să conduc, fiindcă ne aflam departe, pe drumuri private. Am sărit la volan, am apăsat pe accelerație și am pus în aplicare toate lecțiile de șoferie pe care mi le dăduse tata de-a lungul anilor, ținându-mă adesea în poală. Ne-am croit drum printre tufișuri cu flori mov și am ajuns în inima acelei imense mlaștini scoțiene. În față, ca un vechi prieten, stătea Lochnagar, acoperit cu petice de zăpadă.

Am ajuns în dreptul ultimului pod din lemn, cauciucurile scoțând acel sunet liniștitor, ca un cântec de leagăn, pe care l-am asociat dintotdeauna cu Scoția. *Bum bum, bum bum... bum bum, bum bum.* Sub noi se afla un pârâu ce clocotea în urma ploii abundente, căzute recent pe versanți. Văzduhul era plin de muscuțe. Printre copaci, în ultima geană de lumină, distingeam vag cerbi uriași uitându-se la noi. Am ajuns într-o poiană mare. La dreapta se afla o veche cabană de vânătoare din piatră, la stânga noastră, pârâul rece cobora spre râu prin pădure, și iat-o! Inchnabobart!

Am dat fuga în cabană. Bucătăria caldă! Șemineul vechi! M-am așezat pe apărătoarea lui, prevăzută cu pernuță roșie, uzată și am inhalat mirosul piramidei uriașe din bușteni de mesteacăn argintiu pentru foc, stivuiți alături. Dacă există vreun miros mai amețitor sau mai îmbietor decât cel de mesteacăn argintiu, nu știu care-ar putea fi. Bunicul, care plecase cu o jumătate de oră înaintea noastră, se ocupa deja de grătar în spatele cabanei. Stătea în picioare, învăluit de un nor gros de fum, cu ochii înlăcrimați. Purta o șapcă plată pe care și-o scotea din când în când ca să se șteargă pe frunte sau să prindă câte o muscă. Când mușchiul de vânat a sfârâit, l-a întors cu un clește uriaș, apoi a pus pe grătar un rotocol de cârnați Cumberland. De obicei îl rugam să gătească o oală cu specialitatea lui, spaghete bolognese. Dar, dintr-un oarecare motiv, în seara asta n-am făcut-o.

Specialitatea bunicii era sosul pentru salată. Pregătise o cantitate generoasă. Apoi a aprins lumânările de-a lungul mesei și ne-am așezat cu toții pe scaune de lemn, cu șezut scârțâitor, din paie. Adesea, la astfel de cine, primeam câte un musafir, o personalitate celebră sau importantă. Discutasem de multe ori cu un prim-ministru sau cu vreun episcop despre temperatura cărnii sau despre răcoarea serii. Dar în seara aceasta era doar familia.

A sosit străbunica. Am sărit în picioare și i-am oferit mâna. Întotdeauna i-o ofeream – tata îmi băgase asta în cap –, dar în seara aceea am observat că Gan-Gan avea nevoie de mai mult ajutor decât de obicei. Tocmai își sărbătorise împlinirea a 101 ani și părea plăpândă.

Și, cu toate acestea, era foarte elegantă. Îmi amintesc că era îmbrăcată în albastru din cap până-n picioare. Cardigan albastru, fustă albastră, din tartan, pălărie albastră. Albastru era culoarea ei preferată.

A cerut un martini. Câteva clipe mai târziu, cineva i-a întins un pahar rece ca gheața, umplut cu gin. Am privit-o luând o înghițitură, evitând lămâia care plutea deasupra și, din impuls, am decis să mă alătur și eu. Nu băusem niciodată cocktail de față cu familia, așa că avea să fie un adevărat eveniment. Un mic gest de rebeliune.

S-a dovedit o revoltă inutilă. Nimănui nu i-a păsat. Nimeni n-a observat. Cu excepția lui Gan-Gan. Ea s-a înviorat o clipă văzând că fac pe adultul, cu ginul și apa tonică în mână.

M-am așezat lângă ea. Discuția noastră a început ca o miștocăreală plină de vervă, apoi a evoluat, devenind treptat ceva mai profund. O legătură. În seara aceea, Gan-Gan mi-a vorbit cu adevărat, m-a ascultat cu adevărat. Nu-mi venea să cred. Mă întrebam de ce. Să fi fost datorită ginului? Să fi fost cei zece centimetri cât crescusem de vara trecută? La un metru optzeci și doi ai mei, eram acum cel mai înalt dintre membrii familiei. Combinat cu scăderea în înălțime a lui Gan-Gan, acum o dominam cu statura mea.

Mi-aș dori să-mi amintesc întocmai despre ce am vorbit. Mi-aș dori să-i fi pus mai multe întrebări și să-mi fi notat răspunsurile ei. Ea fusese Regina Războiului. Locuise la Palatul Buckingham în timp ce din cer ploua cu bombele lui Hitler. (Nouă bombe lansate direct asupra Palatului.) Luase masa cu Churchill, cu Churchill din vremea războiului. Cândva fusese la rândul ei o vorbitoare plină de elocință, în stilul lui Churchill. Era apreciată pentru replica ei conform căreia, indiferent cât de rău ar fi stat lucrurile, n-ar fi părăsit niciodată Anglia, iar oamenii o adorau pentru asta. Îmi iubeam țara și ideea de a declara că nu ai părăsi-o niciodată mi se părea minunată.

Pentru alte afirmații era considerată de neapreciat, firește. Provenea din altă epocă, se bucurase să fie regină într-un fel care unora li se părea nepotrivit. Eu n-am văzut nimic din toate astea. Ea era Gan-Gan, străbunica mea. Se născuse cu trei ani înainte de inventarea avionului, dar la aniversarea a o sută de ani încă mai cânta la tobe africane.

M-a luat de mână ca pe un cavaler întors acasă din război și mi-a vorbit cu dragoste, cu umor și, în seara aceea, în seara aceea magică de-a dreptul, cu respect.

Mi-am dorit să o fi întrebat despre soțul ei, regele George al VI-lea, care murise de tânăr. Sau despre cumnatul ei, regele Edward al VIII-lea, pe care, aparent, îl detestase. Acesta renunțase la coroană în favoarea iubirii. Gan-Gan credea în iubire, însă nimic nu depășea coroana. Se spune că, totodată, o disprețuise și pe aleasa lui.

Mi-aș dori să o fi întrebat despre strămoșii ei îndepărtați din Glamis, patria lui Macbeth. Văzuse atât de multe, știa atât de multe, aveam atâtea de învățat de la ea, însă nu eram îndeajuns de matur, în ciuda faptului că mai crescusem, ori îndeajuns de curajos, în ciuda ginului.

Cu toate acestea, am făcut-o să râdă. În mod normal, aceea era treaba tatălui meu; el avea talent în a gâdila simțul umorului lui Gan-Gan. O iubea la fel de mult cum iubea pe oricine altcineva din lume, poate chiar mai mult. Îmi amintesc că s-a uitat de mai multe ori la noi, mulțumit că o făceam adesea să chicotească pe favorita lui.

La un moment dat, i-am povestit lui Gan-Gan despre Ali G., personajul interpretat de Sacha Baron Cohen. Am învățat-o să spună *Booyakasha*, arătându-i cum să miște degetele așa cum făcea Sasha. N-a înțeles, n-avea nici cea mai vagă idee despre ce vorbesc, dar s-a distrat grozav încercând să reproducă gestul și să rostească cuvântul cu pricina. De fiecare dată când repeta *Booyakasha*, râdea în hohote, făcându-i pe toți ceilalți să zâmbească. Asta mă măgulea și mă încânta. Îmi dădea senzația de... apartenență.

Aceasta era familia mea, în care, într-o seară cel puțin, dețineam un rol aparte. Și, măcar de astă dată, nu era rolul copilului obraznic.

30

Câteva săptămâni mai târziu, întors la Eton, am trecut pe lângă două uși albastre, aproape în aceeași nuanță de albastru ca a unuia dintre kilturile lui Gan-Gan. „I-ar fi plăcut ușile astea", mi-am zis.

Erau ușile ce dădeau în camera cu televizor, unul dintre sanctuarele mele. Aproape în fiecare zi, imediat după prânz, eu și colegii mei ne duceam în camera respectivă să ne uităm puțin la serialul *Neighbours* sau poate la *Singur acasă*, înainte de a merge la sport. Dar, în acea zi de septembrie a anului 2001, încăperea era ticsită de lume, însă nu se difuza serialul. Se difuzau știri. Iar știrile erau de coșmar. Clădiri în flăcări?

– O, incredibil! Unde e asta?

– La New York.

Am încercat să văd ecranul printre băieții adunați în cameră. L-am întrebat pe tipul din dreapta mea ce se întâmplă. Mi-a zis că America era țința unui atac. Niște teroriști intraseră cu avioanele în Turnurile Gemene din New York. Oamenii... săreau. Din vârful unor clădiri înalte de jumătate de kilometru.

S-au adunat din ce în ce mai mulți băieți și au rămas în picioare, mușcându-și buzele, rozându-și unghiile și trăgându-se de urechi. Într-o tăcere împietrită și într-o confuzie adolescentină, am privit singura lume pe care o cunoscusem vreodată dispărând în nori uriași de fum toxic.

– Al Treilea Război Mondial, s-a auzit un murmur.

Cineva a deschis ușile albastre. Și mai mulți băieți s-au revărsat înăuntru. Niciunul nu scotea niciun sunet. Atâta haos, atâta durere! Ce era de făcut? Ce puteam noi să facem? Ce ni se va cere să facem?

Câteva zile mai târziu, am împlinit șaptesprezece ani.

31

Adesea îmi spuneam, la prima oră a dimineții: „Poate că asta-i ziua cea mare!" O spuneam după micul dejun: „Poate că o să reapară în dimineața asta." O spuneam după prânz: „Poate că o să reapară în după-amiaza asta."

La urma urmei, trecuseră patru ani. Cu siguranță se stabilise undeva până acum, își construise o nouă viață, o nouă identitate. „Poate că, în cele din urmă, astăzi o să-și facă apariția, o să țină o conferință de presă – o să șocheze lumea." După ce va răspunde la întrebările adresate de reporterii uluiți, se va apleca spre microfon și va spune: „William! Harry! Dacă mă auziți, veniți la mine!"

Noaptea aveam cele mai complexe vise. În esență erau aceleași, deși scenariile și costumele erau ușor diferite. Uneori, mama își orchestra o întoarcere triumfală; alteori, mă ciocneam de ea undeva. La un colț de stradă. Într-un magazin.

Întotdeauna era deghizată - o perucă bogată, blondă. Sau ochelari de soare mari și negri. Și cu toate acestea, o recunoșteam întotdeauna.

Înaintam și-i șopteam:

– Mami? Tu ești?

Înainte ca ea să apuce să-mi răspundă, înainte ca eu să aflu unde fusese, de ce nu se întorsese, mă trezeam brusc.

Mă uitam prin cameră, cuprins de o dezamăgire zdrobitoare. Fusese doar un vis. Din nou. Dar apoi îmi spuneam: „Poate că asta înseamnă că... azi e ziua cea mare?"

Eram precum acei fanatici religioși care cred că lumea se va sfârși la cutare sau cutare dată. Iar când ziua trece fără evenimente, credința lor rămâne nestrămutată: „Trebuie să fi interpretat greșit semnele. Sau calendarul."

Presupun că în adâncul sufletului meu știam care e adevărul. Iluzia că mama se ascundea și că-și pregătea întoarcerea nu a fost niciodată într-atât de reală încât să acopere cu totul realitatea. Dar o acoperise suficient încât să pot amâna mare parte din durerea mea. Încă nu o jelisem, nu o plânsesem, cu excepția momentului aceluia de la mormânt, încă nu asimilasem faptele. O parte din mintea mea știa, însă o altă parte era complet izolată, iar această diviziune dintre cele două menținea parlamentul conștiinței mele împărțit, polarizat, blocat. Exact așa cum mi-l doream.

Uneori purtam o discuție dură cu mine însumi: „Toți ceilalți par să creadă că mami s-a dus, și cu asta, basta. Așa că poate că ar trebui să li te alături și tu."

Dar apoi îmi spuneam: „O să cred atunci când o să am dovezi." Cu dovezi solide, mi-am zis, aș putea să o jelesc cum se cuvine, să plâng și să merg mai departe.

32

Nu-mi amintesc de unde făceam rost de marfă. Presupun că de la unul dintre colegii mei. Sau poate de la mai mulți. Ori de câte ori intram în posesia ei, ne înstăpâneam pe una dintre băile mici de la etaj, unde puneam la punct un circuit surprinzător de grijuliu și de ordonat. Cel care fuma încăleca toaleta de lângă fereastră, al doilea băiat se sprijinea de chiuvetă, al treilea și al patrulea se așezau în cada goală, cu picioarele atârnând peste margine, așteptându-și rândul. Trăgeai o dată, de două ori din țigară, suflai fumul pe fereastră, după care treceai la stația următoare, prin rotație, până când se termina jointul. Apoi ne îndreptam cu toții spre una dintre camerele noastre și chicoteam nevoie mare pe baza unui episod

sau două ale unui serial nou. *Family Guy*. Simțeam o legătură inexplicabilă cu Stewie, profet fără onoare.

Știam că e un comportament nepotrivit. Știam că greșesc. Și prietenii mei o știau. Când eram luați, vorbeam adesea despre asta, despre cât de proști eram să ne irosim educația la Eton. O dată am făcut chiar și un pact. La începutul perioadei de examene, pe care le numeam „procese", am jurat să renunțăm la jointuri până după procesul final. Dar încă din seara următoare, întins în pat, îi auzeam pe prietenii mei chicotind și șușotind în hol. Se îndreptau spre baie. „La naiba! Încalcă pactul deja!" M-am dat jos din pat și m-am alăturat lor. Pe măsură ce pornea circuitul - cadă, chiuvetă, toaletă - și iarba începea să-și facă efectul, noi clătinam din cap.

Ce idioți eram să credem că ne putem schimba! Pasează jointul, amice!

Într-o noapte, călare pe toaletă, am tras un fum prelung și m-am uitat la lună, apoi în jos, spre proprietatea școlii. Am urmărit câțiva ofițeri ai poliției din Thames Valley patrulând încoace și-ncolo. Erau postați acolo din cauza mea. Dar nu-mi dădeau un sentiment de siguranță. Mă făceau să mă simt ca într-o cușcă.

Cu toate acestea, dincolo de ei se afla siguranța. *Acolo*, totul era pașnic și neclintit. „Ce frumos!" mi-am zis. „Câtă pace e în lumea largă... pentru unii. Pentru cei liberi să o caute."

În clipa aceea am văzut ceva țâșnind prin curte. A încremenit în lumina portocalie a unui felinar stradal. Am încremenit și eu și m-am aplecat pe fereastră.

– O vulpe! Se uită fix la mine! Priviți!

– Ce zici?

– Nimic.

– Salut, amice! Ce mai faci? am șoptit către vulpe.

– Ce tot îndrugi acolo?

– Nimic, nimic.

Poate din vina ierbii - fără-ndoială din pricina ei -, am perceput o legătură puternică și pătrunzătoare cu acea vulpe. M-am simțit mai conectat cu ea decât cu băieții din baie, decât cu alți colegi de la Eton - chiar și decât cu ceilalți membri ai familiei Windsor aflați în castelul acela îndepărtat. De fapt, micuța vulpe, asemenea leopardului din Botswana, părea un mesager trimis la mine de pe un alt tărâm. Sau poate din viitor.

De-aș fi știut cine a trimis-o! Și care era mesajul.

33

Ori de câte ori veneam acasă de la școală, mă ascundeam.

Mă ascundeam la etaj, în camera copiilor. Mă ascundeam în noile mele jocuri video. Jucam Halo la nesfârșit, împotriva unui american care-și spunea Profetul și care mă cunoștea doar ca BillandBaz.

Mă ascundeam în subsolul de la Highgrove, de obicei împreună cu Willy. Îl numeam Clubul H. Mulți credeau că inițiala H provine de la Harry, dar de fapt provenea de la Highgrove.

Subsolul fusese cândva un adăpost antiaerian. Ca să ajungi în măruntaiele lui, treceai printr-o ușă grea și albă, situată la nivelul solului, apoi coborai o scară abruptă din piatră, îți croiai drum, bâjbâind, de-a lungul unei podele umede din piatră, după care mai coborai alte trei scări, străbăteai un coridor lung și jilav, cu acoperiș scund și arcuit, treceai pe lângă câteva pivnițe de vin, unde Camilla își păstra cele mai rafinate sticle, pe lângă un congelator și câteva magazii pline cu tablouri, echipament de polo și cadouri absurde primite din partea guvernelor și monarhilor străini. (Nimeni nu le voia, însă nu puteau fi oferite mai departe cadou, donate sau aruncate, prin urmare fuseseră păstrate cu grijă și sigilate.) Dincolo de ultima magazie se aflau două uși verzi, cu clanțe mici, din alamă, iar de cealaltă parte a lor se găsea Clubul H. Nu avea ferestre, însă pereții de cărămidă, zugrăviți în culoarea fildeșului, eliminau senzația de claustrofobie. Totodată, decoraserăm locul cu obiecte drăguțe, aduse de la diverse reședințe regale. Covor persan, canapele marocane roșii, masă de lemn, tablă de darts electronică. În plus, instalaserăm un sistem stereo uriaș. Nu suna grozav, dar răsuna cu putere. Într-un colț se afla un cărucior încărcat cu băuturi, grație inventivității noastre în materie de împrumuturi, așa că în aer plutea mereu o aromă discretă de bere sau de vreo altă băuturică. Dar, datorită unei aerisiri mari, aflate în stare bună de funcționare, mirosea întotdeauna mai ales a flori. Aerul proaspăt, provenit din grădinile tatălui meu, era pompat în mod constant înăuntru și aducea cu el mireasmă de lavandă și de caprifoi.

Willy și cum mine începeam o zi tipică de weekend strecurându-ne într-un pub din apropiere, unde savuram câteva băuturi, câteva halbe de Snake Bite, apoi adunam un grup de prieteni și-i aduceam cu noi la Clubul H. Nu eram niciodată mai mult de cincisprezece, deși, cumva, nici mai puțin de-atât nu eram vreodată.

În minte îmi revin nume. Badger. Casper. Camilla. Nisha. Lizzie. Skippy. Emma. Rose. Olivia. Chimp. Pell. Ne înțelegeam bine cu toții, uneori chiar mai mult decât atât. Era multă giugiuleală, care mergea mână-n mână cu băutul nu la fel de inocent. Rom și cola sau vodcă, de obicei în pahare fără picior, amestecate cu Rell Bull din belșug. Adesea eram cercheliți, uneori chiar torpilați, și totuși nimeni nu a consumat sau nu a adus droguri acolo nici măcar o dată. Bodyguarzii noștri se aflau mereu în apropiere, fapt care ținea lucrurile sub control, dar era mai mult decât atât. Știam ce-i aia limită.

Clubul H era ascunzătoarea perfectă pentru un adolescent, dar în special pentru adolescentul care eram. Atunci când îmi doream liniște, Clubul H mi-o oferea. Când voiam drăcovenii, Clubul H era cel mai sigur loc unde le puteam face. Când îmi doream singurătate, ce alt loc mai bun decât adăpostul antiaerian din mijlocul peisajului rural britanic?

Și Willy simțea la fel. Dintotdeauna am avut senzația că era mai împăcat acolo decât oriunde altundeva în lume. Și cred că însemna o ușurare să mă știu undeva unde el nu simțea nevoia de a se preface că sunt un străin.

Când ne aflam doar noi doi acolo jos, jucam jocuri, ascultam muzică, vorbeam. Cu Bob Marley, Fatboy Slim, DJ Sakin sau Yomanda în fundal, uneori Willy încerca să vorbească despre mama. Clubul H părea unicul loc sigur în care putea aborda acel subiect tabu.

Exista o singură problemă. Eu nu eram dispus să discut despre asta. Ori de câte ori ajungea la asta... eu schimbam subiectul. El devenea frustrat. Eu refuzam să-i recunosc frustrarea. Sau, mai degrabă, nu eram în stare să i-o recunosc.

Să fiu atât de obtuz, atât de indisponibil din punct de vedere emoțional nu era o alegere personală. Pur și simplu nu eram capabil de asta. Nu eram câtuși de puțin pregătit.

Un subiect considerat întotdeauna sigur era cât de minunat e să fii nevăzut. Discutam pe larg despre gloria, despre luxul, despre intimitatea de a petrece o oră, două departe de privirile indiscrete ale presei. Singurul nostru refugiu adevărat, spuneam noi, unde jurnaliștii nu ne puteau găsi niciodată.

Și apoi ne-au găsit.

La sfârșitul anului 2001, Marko m-a vizitat la Eton. Ne-am întâlnit la prânz, la o cafenea din centrul orașului, ceea ce mi s-a părut un adevărat răsfăț. O scuză pentru a chiuli și pentru a părăsi proprietatea școlii? Eram tot numai zâmbet.

Dar nu. Cu un aer sumbru, Marko mi-a spus că nu era o ieșire menită ghidușiilor.

— Ce e, Marko?

– Mi s-a cerut să aflu adevărul, Harry.

– Despre ce?

Bănuiam că se referă la faptul că, de curând, îmi pierdusem virginitatea. Un episod lipsit de glorie, cu o femeie mai în vârstă. Ei îi plăceau destul de mult caii și nu m-a tratat cu mult diferit față de cum ar fi tratat un armăsar tânăr. M-a călărit rapid, după care m-a plesnit peste crupă și m-a trimis la păscut. Printre multele aspecte nepotrivite în legătură cu experiența respectivă: s-a întâmplat în iarbă, pe un câmp din spatele unui pub aglomerat.

Evident, cineva ne văzuse.

– Adevărul, Marko?

– Te droghezi sau nu, Harry?

– Poftim?!

Aparent, editoarea celui mai mare tabloid din Marea Britanie sunase de curând la cabinetul tatălui meu, susținând că deține „dovezi" că eu consumam droguri în diverse locații, printre care și Clubul H. Și totodată în magazia pentru biciclete din spatele unui pub. (Nu în pubul unde îmi pierdusem virginitatea.) Cabinetul tatălui meu l-a trimis imediat pe Marko să se întâlnească în secret cu unul dintre reprezentanții editoarei, într-o cameră întunecoasă de hotel, și respectivul reprezentant i-a expus cazul tabloidului. Iar acum Marko mi-l expunea mie.

M-a întrebat din nou dacă e adevărat. Minciuni, i-am răspuns eu. Sunt numai minciuni.

Mi-a prezentat, punct cu punct, dovezile editoarei. Eu am contestat totul. Greșit, greșit, greșit. Faptele de bază, detaliile, toate erau eronate.

L-am întrebat pe Marko: „Cine naiba e editoarea asta?"

O nemernică detestabilă, mi-am dat eu seama. Toți cei care-o cunoșteau declarau, de comun acord, că e un adevărat junghi în coastele umanității și, în plus, un jurnalist de toată jena. Însă nimic din toate acestea nu conta, fiindcă reușise să se infiltreze într-o poziție de mare forță și în ultima vreme își canaliza acea forță asupra... mea. Îl vâna, fără ocolișuri, pe prințul de rezervă și nu se scuza nicio secundă pentru asta. N-avea de gând să se oprească până când nu reușea să-mi terfelească numele.

Eram pierdut.

– Pentru c-am făcut lucruri pe care le fac toți adolescenții, Marko?

– Nu, băiete, nu.

După părerea editoarei, mi-a zis Marko, eram un tânăr dependent de droguri.

– Un ce?!

Și, într-un fel sau altul, a adăugat Marko, aceea era povestea pe care ea avea de gând să o publice. I-am sugerat ce-ar putea face editoarea cu povestea ei. L-am rugat pe Marko să se întoarcă la ea și să-i spună că toate informațiile pe care le deținea erau false. Mi-a promis că o va face.

M-a sunat câteva zile mai târziu, mi-a zis că făcuse ce-l rugasem, dar că editoarea nu l-a crezut și că acum jurase că ne va demasca nu doar pe mine, ci și pe Marko.

Cu siguranță va face tata ceva. O va opri.

Tăcere îndelungată.

Nu, a spus Marko. Biroul lui a decis în favoarea... altei abordări. Mai degrabă decât să-i ceară editoarei să-și cheme dulăii, Palatul alegea să intre cu ea în joc. Adoptau strategia de pace a lui Neville Chamberlain.

Mi-a spus Marko de ce? Sau am aflat abia mai târziu că forța din spatele acestei strategii putrede era același consilier de imagine pe care tata și Camilla îl angajaseră de curând, același individ care divulgase detaliile întâlnirilor noastre private cu Camilla? Acest consilier de imagine, mi-a zis Marko, hotărâse că, în cazul de față, cea mai bună abordare era să mă arunce direct... în gura lupului. Dintr-o singură mișcare, asta avea să o liniștească pe editoare și totodată să salveze reputația tatălui meu, care lăsa de dorit. În toiul acestei situații neplăcute, al acestui șantaj și joc de culise, consilierul de imagine descoperise o parte bună, un strălucit premiu de consolare pentru tata. Nemaifiind considerat soțul infidel, de-acum avea să fie prezentat lumii drept un părinte singur și cu probleme, care se confruntă cu dependența de droguri a fiului său.

34

M-am întors la Eton, am încercat să-mi scot din minte toate aceste lucruri și să mă concentrez asupra activității școlare. M-am străduit să-mi păstrez calmul.

Mi-am ascultat iar și iar CD-ul cu muzică de relaxare intitulat „Sunete din Okavango". Patruzeci de piese: greieri, babuini, furtună, păsări, lei și hiene încăierându-se pentru o pradă. Noaptea, stingeam lumina și-i dădeam drumul. Camera mea suna ca un afluent al Deltei Okavango. Era singurul mod în care puteam dormi.

După câteva zile, întâlnirea cu Marko mi s-a estompat din planul conștiinței. A început să semene cu un coșmar. Dar atunci m-am trezit în mijlocul

adevăratului coșmar. Un titlu răsunător pe prima pagină a ziarelor: „Harry și consumul rușinos de droguri."

Ianuarie 2002.

Șapte pagini ale ziarului prezentau toate minciunile pe care Marko mi le relatase, și încă multe altele. Povestea mă înfățișa nu doar ca pe un consumator obișnuit de droguri, ci și ca pacient recent al unui centru de reabilitare. *Reabilitare!* Editoarea pusese mâna pe câteva poze în care, cu câteva luni în urmă, Marko și cu mine vizitam un centru de reabilitare din suburbii, o parte tipică a activității mele caritabile în calitate de prinț, și folosise fotografiile în alte scopuri, transformându-le în suport vizual pentru povestea ei calomnioasă.

M-am uitat lung la fotografii și am citit șocat articolul. Mi s-a făcut rău, eram îngrozit. Mi-am imaginat pe toată lumea, pe toți compatrioții și compatrioatele mele, citind aceste lucruri și crezându-le. Îi auzeam pe oamenii din tot Commonwealth-ul bârfindu-mă:

— Tii, băiatul e o rușine!

— Bietul său tată! După câte a pătimit!

Mai mult, mă simțeam rănit la gândul că ideea fusese, în parte, opera propriei mele familii, a propriului meu tată și a viitoarei mele mame vitrege. Ei sugeraseră această prostie. De ce? Ca să-și facă viața ceva mai ușoară?

L-am sunat pe Willy. Nu puteam să vorbesc. Nici el nu putea. Era înțelegător, și nu numai. (Ce minciună ordinară, Harold!). În anumite momente era mai furios decât eram eu însumi în legătură cu toată invenția asta, fiindcă știa mai multe detalii despre consilierul de imagine și despre intrigile de culise care duseseră la acest sacrificiu public al Rezervei.

Și totuși, în aceeași frază m-a asigurat că nu e nimic de făcut. Așa era tata. Așa era Camilla. Și aceasta era viața în calitate de membru al familiei regale.

Aceasta era viața noastră.

L-am sunat pe Marko. El m-a compătimit. L-am rugat să-mi reamintească numele editoarei. Mi l-a spus, iar eu l-am memorat, dar în anii care s-au scurs de atunci am evitat să vorbesc despre el și nu vreau să îl repet aici. Vreau să-l scutesc pe cititor, dar și pe mine. În plus, să fie o coincidență faptul că numele femeii care a pretins că am fost internat într-un centru de dezintoxicare este o anagramă perfectă pentru *Rehabber Kooks*? Nu cumva universul ne sugerează ceva? Cine sunt eu să nu ascult?

Timp de câteva săptămâni, ziarele au continuat să readucă pe tapet calomniile lui Rehabber Kooks, alături de diverse alte povestiri noi și la fel de inventate

privind întâmplările din Clubul H. Clubul nostru inocent și adolescentin de acasă suna de parc-ar fi fost dormitorul lui Caligula.

În perioada aceea, una dintre cele mai dragi prietene ale tatălui meu a venit la Highgrove. Era cu soțul ei. Tata m-a rugat să le ofer un tur al proprietății. I-am plimbat prin grădini, dar lor nu le păsa de lavanda și de caprifoiul tatei.

— Unde e Clubul H? m-a întrebat femeia nerăbdătoare.

Era o cititoare împătimită a tuturor ziarelor.

Am condus-o la ușă și am deschis-o. Am arătat în jos, spre treptele întunecoase.

A inspirat adânc și a zâmbit.

— O, chiar miroase a iarbă! a exclamat.

Și totuși, nu mirosea așa. Mirosea a pământ reavăn, a piatră și a mușchi. Mirosea a flori tăiate, a pământ curat și poate, puțin, a bere. Un miros plăcut, întru totul organic, însă puterea sugestiei pusese stăpânire pe această femeie. Până și atunci când i-am jurat că nu există pic de iarbă, că nu ne-am drogat niciodată acolo jos, mi-a făcut cu ochiul. Credeam că o să mă roage să-i vând o punguță.

35

Familia noastră nu se mai mărea deloc. Nu se întrevedea niciun soț, niciun bebeluș la orizont. Unchii și mătușile mele, Sophie și Edward, Fergie și Andrew, încetaseră să-și mai extindă familiile. Și tata la fel, firește. Se instalase o perioadă de stază.

Dar acum, în anul 2002, mi-am dat seama, ne-am dat seama cu toții că, totuși, familia nu era statică. Eram pe punctul de a ne împuțina. Prințesa Margaret și Gan-Gan nu se simțeau bine.

Nu o cunoșteam pe prințesa Margaret, pe care o numeam mătușa Margo. Da, era străbunica mea, împărtășeam 12,5 la sută din același ADN, petreceam cele mai importante sărbători împreună, și cu toate acestea îmi era aproape complet străină. Ca majoritatea britanicilor, mai degrabă cunoșteam lucruri *despre* ea, nu pe ea. Eram familiar cu aspectele generale ale vieții ei triste. Iubiri intense, zădărnicite de Palat. Accese exuberante de autodistrugere dezbătute de tabloide. O căsătorie în pripă, care păruse condamnată eșecului de la bun început și care se încheiase mai rău decât se așteptase. Soțul ei lăsase prin casă bilete pline de venin, liste dureroase ce expuneau aspecte în neregulă cu ea. *Douăzeci și patru de motive pentru care te urăsc!*

Pe măsură ce creșteam, nu am simțit nimic pentru ea, poate doar puțină milă și multă anxietate. Era în stare să ucidă o plantă de interior dintr-o singură privire. În general, atunci când se afla prin preajmă, păstram distanța. În rarele ocazii când ni se încrucișau drumurile, când binevoia să mă bage în seamă, să-mi vorbească, mă întrebam dacă are vreo părere despre mine. Se părea că nu. Date fiind tonul și răceala ei, nu avea cine știe ce opinie.

Apoi, cu ocazia unui Crăciun, a lămurit misterul. Toată familia se adunase, ca întotdeauna, ca să deschidă cadourile în Ajunul Crăciunului, o tradiție germană care a supraviețuit anglicizării numelui de familie, care a devenit din Saxa-Coburg-Gotha, Windsor. Ne aflam la Sandringham, într-o încăpere mare, cu o masă lungă, acoperită cu față de masă albă și cu cartoline albe ce purtau înscrise numele tuturor. Conform tradiției, la lăsarea serii, fiecare dintre noi își găsea locul și se posta în fața grămezii de cadouri. Apoi, brusc, toată lumea începea să le deschidă în același timp. O învălmășeală generală, în care zeci de persoane vorbeau deodată, desfăceau funde și rupeau hârtii de împachetat.

Stând în fața grămezii mele, am ales să desfac mai întâi cel mai mic cadou. Pe etichetă scria: „De la mătușa Margo." Am ridicat privirea spre ea și i-am strigat:

– Mulțumesc, mătușă Margo!

– Sper să-ți placă, Harry.

Am rupt hârtia. Era...

Un pix?

– O, un pix! am exclamat. Minunat!

– Da, a răspuns ea. Un pix.

– Îți mulțumesc foarte mult! i-am zis.

Dar nu era un pix oarecare, a subliniat ea. Avea atașat un peștișor din cauciuc.

– O, un pix cu peștișor! OK...

Câtă cruzime! mi-am zis. Din când în când, pe măsură ce avansam în vârstă, îmi dădeam seama că mătușa Margo și cu mine ar fi trebuit să fim prieteni. Aveam atât de multe în comun. Eram două rezerve. Relația ei cu bunica nu semăna *întocmai* cu a mea și a lui Willy, dar era destul de aproape. Rivalitatea ce mocnea între noi, competiția acerbă (întreținută în mare parte de fratele mai mare), totul părea familiar. Totodată, mătușa Margo nu diferea prea mult de mama. Ambele rebele, ambele catalogate drept sirene. (Pablo Picasso se număra printre numeroșii bărbați obsedați de Margo.) Prin urmare, primul gând pe care l-am nutrit la începutul anului 2002, când am aflat că se îmbolnăvise, a fost să-mi doresc să fi avut mai mult timp la dispoziție pentru a o cunoaște.

Dar am trecut peste asta. Nu mai era în stare să aibă grijă de ea însăși. După ce și-a opărit picioarele la baie, a rămas imobilizată în scaunul cu rotile și se spunea că starea ei se degradează rapid.

Când a murit, pe 9 februarie 2002, primul meu gând a fost că va fi o lovitură grea pentru Gan-Gan, a cărei stare se agrava de asemenea.

Bunica a încercat să o convingă pe Gan-Gan să nu participe la înmormântare, însă Gan-Gan s-a ridicat din patul ei de suferință și, la scurtă vreme după ziua aceea, a căzut rău.

Tata a fost cel care mi-a spus că ajunsese imobilizată la pat la Royal Lodge, imensa casă de la țară în care locuise parțial în ultimii cincizeci de ani, atunci când nu se afla la reședința ei principală, Clarence House. Royal Lodge era situat trei mile mai la sud de Castelul Windsor, tot în parcul Windsor, tot parte din proprietatea Coroanei, dar, ca și castelul, părea oarecum din altă lume. Tavane amețitor de înalte. Alee cu pietriș, ce șerpuia senin prin grădinile pline de viață.

Construit la scurtă vreme după moartea lui Cromwell.

M-am simțit consolat la gândul că Gan-Gan era acolo, într-un loc pe care știam că îl iubește. Stătea în patul ei, mi-a zis tata, și nu suferea. Bunica era adesea cu ea.

Câteva zile mai târziu, la Eton, în timp ce studiam, am primit un telefon. Aș vrea să-mi amintesc a cui era vocea de la celălalt capăt al firului; un membru al Curții, probabil. Îmi amintesc că era chiar înainte de Paște, vremea era însorită și caldă, iar prin fereastra mea se strecura lumina, plină de culori vii.

– Alteța Voastră Regală, regina-mamă a murit.

Să trecem la Willy și la mine, câteva zile mai târziu. Costume negre, fețe mohorâte, ochi plini de déjà vu. Am pășit încet în urma afetului de tun, în acorduri de cimpoaie, sute de cimpoaie. Sunetul m-a aruncat înapoi în trecut. Am început să tremur. Am refăcut încă o dată oribilul drum spre Westminster Abbey. Apoi ne-am suit în mașină, ne-am alăturat cortegiului – din centrul orașului, de-a lungul Bulevardelor Whitehall și The Mall, până la St. George's Chapel.

Toată dimineața aceea privirea mi s-a îndreptat întruna spre capacul sicriului lui Gan-Gan, deasupra căruia fusese așezată coroana. Cele trei mii de diamante și bijuterii ale acesteia scânteiau în lumina soarelui de primăvară. În centrul crucii se afla un diamant de mărimea unei mingi de crichet. De fapt, nu era un simplu diamant; era Marele Diamant al Lumii, un monstru de 105 karate, numit Koh-i-Noor. Cel mai mare diamant văzut vreodată de ochii unui om. „Dobândit" de Imperiul Britanic ajuns la apogeu. Furat, credeau unii. Auzisem că e fascinant

și, totodată, blestemat. Bărbații se luptaseră și muriseră pentru el, de aceea se spunea că blestemul care apasă asupra lui este unul masculin.

Doar femeile aveau voie să-l poarte.

36

Ce ciudat e, după atâta doliu, să... *petreci* pur și simplu. Și totuși, câteva luni mai târziu, a sosit Jubileul de Aur. Cea de-a cincizecea aniversare a domniei bunicii mele.

În acele patru zile din vara anului 2002, Willy și cu mine ne-am schimbat întruna cu diverse ținute elegante, ne-am suit dintr-o mașină neagră într-alta și ne-am îndreptat grăbiți spre altă locație pentru încă o petrecere sau o paradă, o recepție sau o gală.

Marea Britanie era asaltată. Oamenii dansau pe străzi, cântau la balcoane sau pe acoperișuri. Toată lumea purta câte o versiune a Drapelului Uniunii. Într-o națiune renumită pentru reticența sa, aceasta era expresia uluitoare a bucuriei dezlănțuite. Uluitoare pentru mine, în orice caz. Bunica nu părea uluită. Eu eram uluit de lipsa ei de uluire. Nu că ea nu ar fi avut nicio emoție. Dimpotrivă, dintotdeauna am crezut că bunica simțea toate emoțiile umane firești. Doar că știa cum să le controleze mai bine decât noi, muritorii de rând.

În weekendul dedicat Jubileului de Aur am stat în mare parte alături sau în spatele ei și adesea mi-am spus: „Dacă asta nu o tulbură, atunci își merită pe deplin reputația pentru seninătatea ei imperturbabilă. Caz în care poate că eu sunt un copil găsit? Fiindcă sunt cu nervii la pământ."

Existau multe motive pentru care eram nervos, dar principalul era un scandal care stătea să izbucnească. Fix înaintea Jubileului, fusesem convocat de unul dintre curteni în micul său birou și, fără prea multe introduceri, acesta mă întrebase:

– Harry, consumi cocaină?

Reminiscențe ale prânzului meu alături de Marko.

– Poftim? Dacă... ? Cum aș putea...? Nu!

– Hm! Ar putea exista vreo fotografie pe undeva? E posibil să aibă cineva, undeva, o poză în care tu consumi cocaină?

– Dumnezeule! Nu! E ridicol! De ce?

Mi-a explicat că fusese abordat de către editorul unui ziar, care susținea că intrase în posesia unei fotografii ce-l înfățișa pe prințul Harry trăgând pe nas.

– E un mincinos. Nu-i adevărat.

– Înțeleg. Oricum ar fi, acest editor e dispus să încuie fotografia în seiful lui pentru totdeauna. În schimb, dorește să discute cu tine și să-ți explice că ceea ce faci este foarte dăunător. Vrea să-ți dea câteva sfaturi de viață.

– Ah! Înspăimântător. Șiret. De fapt, diabolic, fiindcă, dacă accept această întâlnire, înseamnă că îmi recunosc vinovăția.

– Așa e.

Mi-am zis că, după Rehabber Kooks, cu toții vor să încerce câte o șmecherie cu mine. Femeia aceea îmi dăduse o lovitură directă, iar acum concurența își aștepta rândul. Când se va termina chestia asta?

M-am încurajat, spunându-mi că editorul nu avea nimic la mână, că juca, pur și simplu, la cacealma. Auzise, probabil, vreun zvon și acum încerca să-l verifice. Rămâi pe poziție, mi-am spus, apoi i-am spus reprezentantului Curții să-i dejoace înscenarea, să-i respingă categoric afirmația și să refuze înțelegerea. Mai presus de orice, să refuze întâlnirea solicitată.

– Nu mă voi supune șantajului.

Bărbatul a încuviințat din cap. S-a făcut.

Desigur... eu chiar *luasem* cocaină la vremea aceea. Pe proprietatea cuiva de la țară, într-un weekend petrecut la vânătoare, cineva îmi oferise o priză și, de atunci, mai trăsesem câteva. Nu a fost prea amuzant și nu m-a făcut deosebit de fericit, cum părea toată lumea din jurul meu, dar m-a făcut să mă simt *diferit*, și acesta era scopul principal. Să mă simt diferit. Eram un băiat de șaptesprezece ani profund nefericit, dispus să încerce aproape orice ca să schimbe situația.

Sau cel puțin asta îmi spuneam mie însumi. Pe atunci mă puteam minți la fel de ușor cum îl mințisem pe acel membru al Curții.

Însă cocaina nu meritase efortul, îmi dădeam seama acum. Riscul depășea cu mult răsplata. Să fiu amenințat că voi fi deconspirat, să mă confrunt cu perspectiva de a distruge Jubileul de Aur al bunicii, să mă aflu pe muchie de cuțit în relație cu presa – nimic nu merita toate acestea.

Partea bună e că îmi făcusem jocul. După ce am demascat înșelătoria jurnalistului, acesta nu a mai spus nimic. Așa cum bănuiam, nu avea nicio fotografie, iar atunci când escrocheria lui nu a funcționat, s-a retras pe furiș. (Sau nu tocmai. S-a furișat în Clarence House și s-a împrietenit cu Camilla și cu tata.) Îmi era rușine că mint. Dar totodată eram mândru. Într-o situație dificilă, într-o criză înspăimântătoare, nu eram nicidecum liniștit ca bunica, dar cel puțin reușisem să o imit. Preluasem *o parte* din puterea ei extraordinară, din stoicismul ei eroic.

Regretam că i-am vândut reprezentantului Curții povești vânătorești, însă alternativa ar fi fost de zece ori mai rea.

Așadar... mi-am făcut bine treaba? Poate că, la urma urmei, nu eram un copil găsit.

37

În ziua de marți, momentul culminant al Jubileului, milioane de oameni au urmărit-o pe bunica străbătând drumul de la Palat la biserică. O slujbă specială de mulțumire. A mers cu bunicul, într-o trăsură din aur - era, în întregime, fiecare centimetru pătrat, din aur sclipitor. Portiere de aur, roți de aur, acoperiș din aur și, deasupra tuturor, o coroană din aur, susținută de trei îngeri turnați în aur strălucitor. Trăsura fusese construită cu treisprezece ani înainte de Revoluția Americană și încă se afla în stare bună de funcționare. În timp ce aceasta îi purta pe străzi pe bunica și pe bunicul, undeva, în depărtare, un cor impresionant intona imnul încoronării. „Bucurați-vă! Bucurați-vă!" Am făcut-o! Am făcut-o! Fiindcă cu greu nu i s-ar fi făcut pielea de găină până și celui mai morocănos dintre antimonarhiști.

Cred că în ziua aceea au avut loc un prânz oficial și un dineu, care însă au fost oarecum dezamăgitoare. Evenimentul central, după cum a recunoscut toată lumea, avusese loc cu o seară în urmă, în grădinile Palatului Buckingham - un spectacol susținut de cei mai renumiți muzicieni ai secolului. Paul McCartney a cântat „Her Majesty". De pe acoperiș, Brian May a interpretat „God Save the Queen". Ce minunat! au exclamat mulți. Și ce miraculos că bunica era atât de modernă încât să permită și chiar să savureze toată această muzică rock!

Așezat exact în spatele ei, nu m-am putut abține să nu gândesc același lucru. Văzând-o cum bate din picior și cum se leagănă în ritmul muzicii, îmi venea să o îmbrățișez, deși nu am făcut-o, firește. Nici nu se punea problema. Nu o făcusem niciodată și nici nu-mi imaginam vreo împrejurare în care un astfel de gest putea fi privit cu bunăvoință.

Circula o poveste celebră despre cum mama încercase să o îmbrățișeze pe bunica. Fusese mai degrabă o tentativă de a o îmbrățișa decât un gest în sine, dacă e să ne luăm după spusele martorilor. Bunica s-a retras ca să evite contactul și momentul s-a încheiat stânjenitor; s-au evitat priviri și s-au murmurat scuze. Ori de câte ori încercam să-mi imaginez scena, aceasta mă ducea cu gândul la un

hoț de buzunare surprins asupra faptului sau la un jucător de rugbi placat de adversar. Văzând-o pe bunica legănându-se pe acordurile rock ale lui Brian May, m-am întrebat dacă tata încercase vreodată. Probabil că nu. Când avea cinci sau șase ani, bunica l-a lăsat și a plecat într-un turneu regal care a durat mai multe luni, iar când s-a întors, i-a oferit o strângere fermă de mână. Ceea ce a fost, probabil, mai mult decât primise vreodată de la bunicul. Într-adevăr, bunicul era atât de distant, atât de ocupat cu călătoriile și cu munca lui, încât abia dacă l-a văzut pe tata în primii câțiva ani din viață.

Pe măsură ce concertul avansa, am început să mă simt tot mai ostenit. Mă durea capul din pricina muzicii zgomotoase și a stresului din ultimele câteva săptămâni. Însă bunica nu dădea semne de oboseală. Se ținea tare în continuare. Bătea ritmul și se legăna mai departe.

Brusc, m-am uitat mai atent. Am observat că avea ceva în urechi. Ceva... din aur? Din aur, precum trăsura de aur? Din aur, precum îngerii din aur?

M-am aplecat spre ea. Poate că nu era tocmai aur. Nu, poate că era mai degrabă ceva galben. Da. Dopuri de urechi galbene.

Am plecat privirea în poală și am zâmbit. Când am ridicat din nou capul, am privit vesel cum bătea ritmul unei muzici pe care nu o auzea, sau poate o muzică pe care găsise o modalitate inteligentă și subtilă de a o ține la distanță. De a o controla. Atunci mi-am dorit, mai mult ca oricând, să-mi îmbrățișez bunica.

38

În vara aceea am stat cu tata, probabil la Balmoral, deși e posibil să fi fost la Clarence House, unde locuia acum mai tot timpul. Se mutase acolo la scurtă vreme după moartea lui Gan-Gan și oriunde locuia el, acolo locuiam și eu. Asta când nu mă aflam la Conac.

Cum se apropia ultimul meu an la Eton, tata voia să discutăm despre ce aveam de gând să fac mai departe. Majoritatea colegilor mei plecau la universitate. Willy se afla deja la St. Andrews și-i mergea de minune. Henners tocmai își terminase examenele finale la Harrow School și plănuia să meargă la Newcastle.

– Și tu, băiete drag? Te-ai gândit vreun pic la... viitor?

Păi, da. Mă gândisem. De câțiva ani vorbeam cu toată seriozitatea despre o slujbă în cadrul stațiunii de schi din Lech am Arlberg, unde obișnuia să ne ducă mama.

Ce amintiri minunate! Mai exact, voiam să lucrez la căsuța cu *fonduc*[1] din centrul orașului, pe care mama o adora. Acel *fonduc* îți putea schimba viața. (Așa eram de nebun.) Însă acum i-am spus tatălui meu că renunțasem la fantezia aceea, iar el a oftat de ușurare.

În schimb, îmi venise ideea să mă fac instructor de schi... Tata s-a încordat din nou.

– Sub nicio formă.

– Bine.

A urmat o pauză lungă.

– Ce-ai zice de ghid de safari?

– Nu, băiete drag.

N-avea să fie ușor.

O parte din mine chiar își dorea o ocupație neconvențională, ceva care să-i facă pe toți membrii familiei, pe toți conaționalii, să se ridice și să exclame: „Ce naiba...?!" Pe de-o parte voiam să renunț, să dispar, așa cum făcuse mama. Așa cum făcuseră alți prinți. Oare nu existase unul în India, acum multă vreme? Un tip care a ieșit, pur și simplu, din palat și s-a așezat sub un smochin frumos? Citiserăm despre el la școală. Sau trebuia să fi citit.

Pe de altă parte însă eram extrem de ambițios. Lumea presupunea că prințul de rezervă nu are sau nu ar trebui să aibă niciun fel de ambiție. Se credea că, în general, membrii familiei regale nu aveau nicio dorință de a face carieră și nicio anxietate. Faci parte din familia regală, totul îți e servit pe tavă, de ce să-ți faci griji? Dar, de fapt, eram destul de îngrijorat la gândul că trebuie să-mi croiesc propriul drum, să descopăr care e rostul meu în viață. Nu voiam să fiu unul dintre leneșii aceia care sorb cocktailuri și fac lumea să-și dea ochii peste cap, leneși pe care cu toții îi evitau la reuniunile de familie. Cu secole în urmă existaseră multe astfel de persoane în familia mea.

De fapt, tata ar fi putut deveni unul dintre ei. Dintotdeauna fusese descurajat de la muncile grele, mi-a mărturisit. I se sugerase că moștenitorul nu ar trebui să „facă prea multe", că nu ar trebui să se străduiască prea tare, de teamă să nu-l eclipseze pe monarh. Însă el se revoltase, își ascultase vocea interioară, descoperise lucruri care-l entuziasmau. Își dorea asta pentru mine.

---

[1] Specialitate elvețiană, obținută prin topirea anumitor tipuri de brânză, în care se înmoaie bucăți de pâine sau legume (n. tr.).

De aceea nu a insistat să mă duc la universitate. Știa că nu am asta în sânge. Nu că eram cu adevărat împotriva ideii de facultate. De fapt, Universitatea din Bristol chiar părea interesantă. Îi studiasem cu atenție prezentările și chiar luasem în considerare un curs de istorie a artei. (O mulțime de fete drăguțe se înscriau la cursul acela.) Însă nu mă puteam imagina petrecând ani buni aplecat asupra unei cărți. Nici pedagogul de la Eton nu putea. Mi-o spusese deschis: „Nu ești genul care merge la universitate, Harry." Acum și tata se declara de acord. Nu reprezenta un secret faptul că eu nu eram „eruditul familiei", mi-a zis el delicat.

Nu mi-a spus-o cu răutate. Dar tot am tresărit.

Am întors-o amândoi pe toate părțile, am analizat iar și iar în minte, apoi, printr-un proces de eliminare, ne-am oprit asupra armatei. Avea sens. Se potrivea cu dorința mea de a face ceva nonconformist, de a dispărea. Armata avea să mă ferească de privirile indiscrete ale publicului și ale presei. Și totodată corespundea dorinței mele de a face o schimbare.

În plus, îmi reflecta personalitatea. În copilărie, jucăriile mele preferate fuseseră dintotdeauna soldățeii în miniatură. Petrecusem mii de ore planificând și purtând bătălii epice cu aceștia la Palatul Kensington și în grădinile de la Highgrove, proiectate de Rosemary Verey. Totodată, tratasem fiecare joc de paintball de parcă viitorul Commonwealth-ului depindea de rezultat.

Tata mi-a zâmbit.

— Da, băiete drag. Armata pare a fi exact ce-ți trebuie. Dar, mai întâi..., a adăugat.

Multă lumea își lua, în mod frecvent, o pauză de un an. Cu toate acestea, tata considera că un an sabatic reprezenta una dintre cele mai instructive perioade din viața unui om.

— Vizitează lumea, băiete drag! Ai parte de aventuri.

Așa că m-am așezat cu Marko și am încercat să decidem împreună cum ar putea arăta respectivele aventuri. Pentru început, ne-am oprit la Australia. Să petrecem o jumătate de an lucrând la o fermă. Excelent!

Pentru cea de-a doua jumătate a anului, Africa. I-am spus lui Marko că aș vrea să mă alătur luptei împotriva SIDA. Avea să fie un omagiu adus mamei mele, o continuare explicită a muncii depuse de ea, nu era nevoie să precizez asta.

Marko s-a dus și a făcut câteva cercetări, apoi s-a întors și mi-a spus:

— Lesotho.

Mărturisesc că nu mai auzisem niciodată de locul cu pricina.

El m-a învățat. O țară fără ieșire la mare. O țară minunată. La granița cu Africa de Sud. Multe nevoi, o grămadă de lucruri de făcut. Eram în culmea fericirii. În sfârșit, aveam un plan!

Curând după aceea, l-am vizitat pe Henners. Un weekend la Edinburgh. În toamna anului 2002. Ne-am dus la un restaurant și i-am povestit totul. „Bravo ție, Haz!" mi-a zis. Și el își lua un an de pauză și pleca în Africa de Est. În Uganda, din câte-mi amintesc. Să lucreze la o școală rurală. Momentan însă avea o slujbă cu jumătate de normă la Ludgrove. Lucra ca asistent. (În limbajul de la Ludgrove, echivalentul pentru „băiat bun la toate".) Era o slujbă grozavă, susținea el. Avea ocazia să stea cu copiii și să repare tot felul de lucruri prin școală.

– Plus toate căpșunile și morcovii gratuiți pe care-i poți mânca, l-am tachinat eu.

Însă el era destul de serios în privința asta.

– Îmi place să predau, Haz.

– O!

Am vorbit cu entuziasm despre Africa, am plănuit să ne întâlnim acolo. După Uganda, după facultate, probabil că și Henners avea să se înroleze în Armată. Urma să fie o Tunică Verde. Nu luase încă o decizie; familia lui purta uniformă de generații. Ne-am propus să ne vedem și acolo. Poate că, într-o bună zi, ne vom trezi cot la cot în luptă sau ajutând oamenii în celălalt capăt al lumii, ne-am zis.

Viitorul. Ne întrebam cu glas tare ce ne rezervă. Eu eram îngrijorat în privința lui, însă nu și Henners. El nu lua viitorul în serios, nu lua nimic în serios. „Să luăm viața așa cum vine, Haz." Așa a fost Henners mereu și pentru totdeauna. Îi invidiam calmul.

Deocamdată, însă, se îndrepta spre unul dintre cazinourile din Edinburgh. M-a întrebat dacă vreau să-l însoțesc.

– Ah, nu pot! i-am zis.

Nu puteam sub nicio formă să fiu văzut într-un cazinou. Asta avea să prilejuiască un scandal imens.

– Păcat! a răspuns el.

– Noroc! ne-am urat, promițând că vom vorbi din nou curând.

Două luni mai târziu, într-o dimineață de duminică – exact înaintea Crăciunului din 2002. Vestea trebuie să fi venit sub forma unui telefon, cu toate că îmi amintesc vag să fi ținut în mână receptorul și să fi auzit cuvintele respective. Când se întorceau de la o petrecere de lângă Ludgrove, Henners și încă un băiat

se izbiseră cu mașina de un copac. Deși amintirea acelui apel e tulbure, rememorez clar reacția mea din clipa respectivă. Aceeași ca atunci când tata îmi spusese despre mama.

– OK... Deci Henners a avut un accident. Dar e în spital, nu? O să fie bine, da?

Dar nu, nu a fost așa. Iar celălalt băiat, șoferul, fusese rănit grav.

Willy și cu mine am mers la înmormântare. Bisericuța unei mici parohii din apropierea locului unde copilărise Henners. Îmi amintesc că pe băncuțele scârțâitoare din lemn se înghesuiseră sute de persoane. Îmi amintesc că, după slujbă, am stat la coadă să-i îmbrățișez pe părinții lui Henners, Alex și Claire, și pe frații lui, Thomas și Charlie.

Mi se pare că, în timp ce așteptam, am auzit discutându-se în șoaptă despre accident.

– Știți, era ceață...

– Nu mergeau departe...

– Dar unde se duceau?

– Și încă la ora aceea din noapte?

– Se aflau la o petrecere și sistemul audio se stricase!

– Așa că plecaseră să aducă altul.

– Ba nu! S-au dus să împrumute un CD player de la un prieten. Știți, stătea aproape...

– Așa că nu s-au deranjat să-și mai pună centura...

Întocmai ca mama.

Și totuși, spre deosebire de ea, sub nicio formă nu puteam să o consider o dispariție. Aceasta era o moarte, nu exista o altă variantă. Și tot spre deosebire de mama, Henners nu mergea chiar atât de repede. Fiindcă nu era urmărit. Cel mult treizeci și doi de kilometri la oră, spunea toată lumea. Și, cu toate acestea, mașina se izbise de un copac bătrân. Cei bătrâni sunt mult mai tari decât cei tineri, a explicat cineva.

39

N-au vrut să mă lase să plec de la Eton până când n-am jucat pe scenă. Asta mi-au spus: că trebuie să interpretez un rol într-una dintre piesele lor oficiale înainte să-mi elibereze diploma și să plec în sălbăticie. Suna ridicol, însă teatrul

era o chestie al naibii de serioasă la Eton. Departamentul de teatru punea anual în scenă câteva spectacole, iar cel de la finalul anului era întotdeauna și cel mai important dintre toate.

La sfârșitul primăverii anului 2003, au prezentat *Mult zgomot pentru nimic*, de William Shakespeare.

Eu am primit rolul lui Conrad. Un personaj secundar. Era poate un individ care bea, poate un alcoolic, ceea ce a oferit prilej tuturor ocaziilor posibile ca să mă numească și pe mine bețiv.

Ce e asta? Distribuție într-un rol similar, nu?

Articolele se scriau singure.

Profesorul de teatru de la Eton nu mi-a spus nimic despre distribuția în același tip de rol atunci când mi-a încredințat personajul. Mi-a zis doar că eu sunt Conrad – „Distracție plăcută, Harry!" –, iar eu nu i-am pus la îndoială motivele. Nu m-aș fi îndoit de ele nici măcar dacă aș fi suspectat că-și bate joc de mine, fiindcă voiam să scap de Eton, iar ca să scap trebuia să-mi interpretez rolul.

Studiind piesa am aflat, printre altele, că era greșit și superficial să te concentrezi exclusiv asupra faptului că personajul consuma alcool. Conrad era cu adevărat un individ fascinant. Loial și totodată imoral. Bun sfătuitor, dar în esență un tip care căuta să urmeze pe cineva. Și, mai presus de orice, era un om de încredere, un partener, a cărui menire principală, din câte se părea, era să ofere publicului un moment hazliu. Mi-a venit ușor să intru într-un asemenea rol și, în timpul repetiției generale, am descoperit că am un talent ascuns. S-a dovedit că a face parte din familia regală și a fi pe scenă nu sunt două lucruri chiar atât de diferite. Actoria e actorie, indiferent de context.

În seara premierei, așezat exact în mijlocul sălii Teatrului Farrer, tata s-a distrat mai bine decât oricine altcineva. Iată că visul îi devenea realitate. Fiul său interpreta Shakespeare, demonstrând astfel că meritase toți banii pe care-i cheltuise cu el. A strigat, a hohotit de râs, a aplaudat. Dar, în mod inexplicabil, atunci când nu trebuia. În mod bizar, momentele alese erau total nepotrivite. Tăcea atunci când toți ceilalți râdeau. Râdea când toți ceilalți tăceau. Gesturile lui nu doar că erau ușor observabile, ci chiar le distrăgeau atenția celorlalți. Publicul credea că tata e un personaj din piesă, poziționat acolo intenționat.

– Cine e omul acela care râde din nimic? O, e prințul de Wales?

Mai târziu, în culise, tata m-a copleșit cu complimente:

– Ai fost minunat, băiete drag!

Dar eu nu mi-am putut ascunde supărarea.

– Ce s-a întâmplat, băiete drag?

– Tată, ai râs întruna în momentele nepotrivite!

El a fost nedumerit. Și eu la fel. Cum de nu înțelegea absolut nimic din ce-i spuneam?

Încetul cu încetul, lucrurile s-au lămurit. Îmi povestise cândva că, atunci când fusese de vârsta mea și jucase la școală într-o piesă de teatru de Shakespeare, bunicul venise și făcuse exact același lucru. Râsese în momentele nepotrivite. Făcuse un adevărat spectacol. Prin urmare, își imita tatăl? Fiindcă nu știa un alt mod de a fi părinte? Sau era un gest inconștient, o genă îndepărtată care se manifesta acum? Oare fiecare generație e sortită să repete păcatele generației anterioare? Voiam să știu și aș fi putut să întreb, dar nu era genul de subiect pe care să-l poți aborda vreodată cu tata. Sau cu bunicul. În consecință, mi l-am alungat din minte și am încercat să mă concentrez asupra aspectelor pozitive.

Tata e aici, și e mândru, iar asta nu e o nimica toată, mi-am spus. Era mult mai mult decât aveau alți copii. I-am mulțumit și l-am sărutat pe ambii obraji.

Cum spunea Conrad: „N-ați putea găsi o întrebuințare nemulțumirii ce vă macină?“[1]

40

Am absolvit Eton în iunie 2003, grație muncii asidue și orelor suplimentare de meditații aranjate de tata. Nu era o realizare neînsemnată pentru cineva atras atât de puțin de studiu, atât de limitat, atât de distras cum eram eu și, cu toate că nu eram mândru de mine tocmai pentru că nu știam cum, am sesizat că dialogul meu interior permanent autocritic a mai luat o pauză.

Și apoi am fost acuzat de înșelătorie.

Un profesor de artă a prezentat dovezi de înșelăciune, care s-au dovedit a nu fi dovezi de înșelăciune. S-au dovedit a nu fi absolut nimic și, mai târziu, comisia de examen m-a absolvit de vină. Însă răul fusese făcut. Acuzația rămânea.

Cu inima rănită, am vrut să dau o declarație, să țin o conferință de presă, să spun lumii că: „Eu am scris lucrarea aceea! Nu am trișat.“

---

[1] William Shakespeare, *Mult zgomot pentru nimic*, Actul I, Scena 3, traducere de Leon Levițchi, în *Opere complete*, Vol. 4, Editura Univers, București, 1985 (n. tr.).

Reprezentanții Palatului nu mi-au permis să o fac. În privința asta, ca și în majoritatea situațiilor, Palatul rămânea fidel mottoului familiei: „Nu te plânge niciodată, nu oferi niciodată explicații." Mai ales dacă reclamantul era un băiat de optsprezece ani.

Și astfel am fost obligat să tac și să trec cu vederea incidentul, în vreme ce ziarele mă făceau trișor și prost în fiecare zi. (Din pricina unui proiect de artă! Adică, cum să „trișezi" la un proiect de artă?) Acesta a fost momentul oficial al acordării unei porecle ofensatoare: „prințul Prostea". La fel cum mi se dăduse rolul lui Conrad fără să fiu consultat, tot astfel îmi era acum distribuit acest rol. Diferența era că am jucat *Mult zgomot pentru nimic* timp de trei seri. Pe când acesta părea un rol ce avea să dureze o viață întreagă.

„Prințul Harry? Ah, da, nu e prea isteț."

„Am citit că nu e în stare să treacă un simplu test fără să trișeze!"

Am discutat cu tata despre asta. Eram în pragul disperării. Mi-a zis ce zicea el întotdeauna.

— Băiete drag, pur și simplu nu mai citi știrile.

El nu le citea niciodată. Citea orice altceva, de la Shakespeare la articole despre schimbările climatice, însă niciodată știrile. (Se uita la BBC, dar sfârșea adesea prin a arunca telecomanda în televizor.) Problema era că toți ceilalți le citeau. Întreaga familie susținea că nu o face, la fel ca tata, dar, deși spuneau că nu citesc nimic, lacheii în livrea se învârteau în jurul lor aducându-le pe tăvi de argint toate ziarele englezești, aranjate la fel de frumos precum biscuiții și marmelada.

41

Ferma se numea Tooloombilla. Proprietari erau soții Hill.

Noel și Annie. Fuseseră prieteni cu mama. (Annie fusese colega de apartament a mamei mele atunci când ea își începuse relația cu tata.) Marko m-a ajutat să-i găsesc și, cumva, i-a convins să mă primească ucenic voluntar peste vară.

Soții Hill aveau trei copii: Nikki, Eustie și George. Cel mai mare, George, era de-o seamă cu mine, deși părea mai în vârstă, poate din cauza anilor îndelungați în care trudise în fierbintele soare australian. Când am ajuns acolo, am aflat că George avea să-mi fie mentor, șeful meu – într-un fel, directorul meu. Deși Tooloombilla nu semăna deloc cu Eton. De fapt, nu semăna cu niciun alt loc în care fusesem eu până atunci.

Proveneam dintr-un ținut plin de verdeață. Ferma familiei Hill era o odă închinată maroniului. Proveneam dintr-un loc în care fiecare mișcare îmi era monitorizată, catalogată și supusă judecății. Ferma familiei Hill era atât de vastă și de îndepărtată, încât mare parte din zi nu mă vedea nimeni, cu excepția lui George. Și a ciudatului wallaby.

Mai presus de toate, proveneam dintr-un loc cu climă temperată, ploioasă și rece. La ferma soților Hill era foarte cald.

Nu eram sigur că pot suporta genul acela de căldură. Pustietatea Australiei avea o climă pe care nu o înțelegeam și pe care corpul meu nu părea să o accepte. La fel ca tata, mă ofileam doar dacă auzeam vorbindu-se despre căldură: cum se presupunea că o să îndur un cuptor aflat într-un furnal amplasat într-un reactor nuclear din mijlocul unui vulcan activ?

Era un loc nepotrivit pentru mine, și cu atât mai nepotrivit pentru bodyguarzii mei. Bieții băieți! Dintre toate misiunile din lume... În plus, locuința lor era extrem de spartană, o anexă situată la marginea fermei. Rareori îi vedeam și adesea mi-i imaginam îmbrăcați în șort, stând în fața unui ventilator zgomotos, aducându-și morocănoși CV-urile la zi.

Soții Hill mă găzduiseră în casa lor, un bungalow mic și drăguț, acoperit cu șindrilă albă, cu trepte din lemn ce duceau către o verandă largă, la intrare, o ușă care scotea un scârțâit ca un mieunat de fiecare dată când o deschideai și un bufnet puternic de fiecare dată când o lăsai să se închidă singură. Ușa avea o plasă bine întinsă, care ținea la distanță țânțarii, mari cât niște păsări. În prima seară, la cină, n-am auzit nimic altceva decât bâzâitul ritmic al acelor vampiri care se izbeau de plasă.

În afară de asta, nu prea era altceva de auzit. Ne simțeam cu toții ușor stânjeniți în încercarea noastră de a ne preface că sunt ucenic, nu prinț, și străduindu-ne să pretindem că nu ne gândim la mama, căreia îi fusese dragă Annie și care o iubise la rândul ei. În mod evident, Annie voia să vorbească despre mama, dar, ca și în cazul lui Willy, pur și simplu nu puteam. Așa că am înfulecat mâncarea, am lăudat-o și am cerut a doua porție, scormonind în minte în căutarea unor subiecte de conversație inofensive. Dar nu am găsit niciunul. Căldura îmi afectase deja abilitățile cognitive.

Înainte să adorm în acele prime nopți petrecute în sălbăticie, evocam imaginea lui Marko și-l întrebam îngrijorat: „Oare am cântărit bine toate astea, prietene?"

42

Remediul pentru toate aceste probleme era, ca întotdeauna, munca. O muncă neîntreruptă, grea și istovitoare, asta aveau de oferit soții Hill, și încă din belșug, iar eu nu mă puteam sătura de ea. Cu cât munceam mai mult, cu atât mai puțin simțeam arșița, iar la cină îmi venea cu atât mai ușor să vorbesc - sau să nu vorbesc.

Dar nu era doar muncă. Să fii ucenic presupunea vitalitate, firește, dar și o anumită măiestrie. Trebuia să știi să îmblânzești animalele. Trebuia să interpretezi semnele cerului și ale pământului.

Totodată trebuia să te pricepi foarte bine la călărie. Venisem în Australia convins că mă pricep la cai, dar soții Hill erau huni, amândoi se născuseră în șa. Noel era fiul unui jucător profesionist de polo. (Era fostul antrenor de polo al tatălui meu.) Annie putea să mângâie pe cap un cal și să-ți spună ce gândește animalul. Iar George se urca în șa cu mai multă ușurință decât se suie în pat majoritatea oamenilor.

O zi obișnuită de muncă începea în toiul nopții. Cu ore bune înainte de ivirea zorilor, George și cu mine ieșeam din casă împleticindu-ne, apoi ne apucam de primele treburi, încercând să facem cât mai multe cu putință înainte de răsăritul soarelui. La prima geană de lumină, încălecam pe cai, galopam până la capătul celor șaisprezece mii de hectare ale familiei Hill (dublu față de Balmoral) și începeam să mânăm vitele. Adică să mutăm cireada dintr-un loc într-altul. Căutam totodată vitele care se rătăciseră peste noapte și le aduceam înapoi în cireadă. Sau le urcam pe unele dintre ele într-o remorcă și le duceam în altă parte. Niciodată nu am știut exact de ce le mutam pe unele sau pe altele, dar am înțeles ideea principală: vacile au nevoie de spațiu. Le simțeam.

Ori de câte ori George și cu mine găseam câte un grup de vite rătăcite, o mică revoltă bovină, se dovedea a fi o adevărată provocare. Era vital să le ținem laolaltă. Dacă se împrăștiau, eram terminați. Ne-ar fi luat ore întregi să le adunăm, și atunci ziua ar fi fost distrusă. Dacă una dintre ele o apuca printr-un pâlc de copaci, să zicem, George și cu mine trebuia să plecăm călare după ea cât de repede cu putință. Când și când, în toiul urmăririi, erai trântit din șa de câte o creangă joasă și poate chiar leșinai. Când îți reveneai, verificai dacă te-ai ales cu vreun os rupt sau o hemoragie internă, în timp ce calul stătea posomorât aplecat asupra ta.

Trucul era ca urmărirea să nu dureze prea mult. Goana îndelungată obosea vaca, îi diminua grăsimea corporală și îi scădea valoarea pe piață. Grăsimea

însemna bani și nu era loc pentru greșeli când venea vorba de vitele australiene, care oricum aveau un strat mic de grăsime. Apa era puțină, iarba era rară, iar cea care exista era adesea înfulecată de canguri, pe care George și familia lui îi priveau așa cum alți oameni priveau șobolanii. Întotdeauna mă înfioram și chicoteam când auzeam cum vorbește George cu vitele îndărătnice. Le ocăra, le înjura, le blestema, folosind cu precădere un blestem anume, un cuvânt pe care multă lume nu îl folosește nici măcar o dată în viață. George nu rezista nici cinci minute fără să-l rostească. Majoritatea oamenilor se ascund sub masă când aud cuvântul respectiv, dar pentru George era echivalentul briceagului de armată elvețian în materie de limbaj - aplicații și moduri de utilizare infinite. (Și totodată îl făcea să sune aproape încântător, grație accentului său australian.)

Era doar unul dintre zecile de cuvinte din vocabularul lui George. De pildă, o „grasă" era o vacă durdulie, gata să fie sacrificată. Un „juncan" era un bou tânăr care ar fi trebuit castrat, însă nu fusese încă. Un „înțărcat" era un vițel despărțit recent de mama lui. Un „fum" era o pauză de țigară. „Haleala" era mâncarea. Am petrecut mare parte din sfârșitul anului 2003 în șa, urmărind un înțărcat, trăgând un fum și visând la următoarea haleală.

Uneori greu, alteori plictisitor, mânatul vitelor putea să îți stârnească neașteptat de multe emoții. Cu femelele tinere era mai ușor, căci mergeau încotro le îndrumai, dar masculilor tineri nu le plăcea să le spui ce să facă și cel mai tare le displăcea să fie despărțiți de mamele lor. Plângeau, gemeau, uneori te atacau, scuturând sălbatic din coarne, lucru care putea oricând să-ți distrugă un membru sau să-ți secționeze o arteră. Dar nu-mi era teamă. În schimb, simțeam empatie. Iar masculii tineri păreau să știe asta.

Una dintre muncile pe care refuzam să le fac, singura treabă de care mă feream cu sfială, era să castrez animale. Ori de câte ori George scotea lama aceea lungă și strălucitoare, eu ridicam mâinile.

— Nu, prietene. Nu pot să fac asta.

— Cum vrei.

La sfârșitul zilei, făceam un duș fierbinte, luam o cină copioasă, apoi mă așezam cu George pe verandă, rulam țigări și sorbeam bere rece. Uneori ascultam la micul lui CD player, care îmi amintea de aparatul fără fir al tatălui meu. Sau de Henners. „El și celălalt băiat s-au dus să aducă alt CD player..." Deseori stăteam și priveam, pur și simplu, în depărtare. Pământul era atât de neted, încât vedeai furtunile cu descărcări electrice cu câteva ore înainte să ajungă la tine, primele fulgere subțiri brăzdând cerul la orizont. Pe măsură ce tunetele se intensificau și

se apropiau, vântul năvălea în casă și răvășea perdelele. Apoi camerele erau străbătute de lumină albă. Primele tunete zguduiau mobila. Și, în cele din urmă, se dezlănțuia potopul. George ofta. Părinții lui oftau. Ploaia însemna iarbă, iarba însemna grăsime. Ploaia însemna bani.

Chiar dacă nu ploua, tot era o binecuvântare, fiindcă după vijelie cerul senin era presărat de stele. Obișnuiam să îi arăt lui George ce-mi arătase mie gașca din Botswana.

– O vezi pe cea strălucitoare de lângă Lună? Aceea este Venus. Și cea de acolo este Constelația Scorpionului; cel mai bine se vede din emisfera sudică. Iar acelea sunt Pleiadele. Și aceea este Sirius, cea mai strălucitoare stea de pe cer. Acela este Orion sau Vânătorul. Totul se rezumă la vânătoare, nu-i așa? Vânători, vânați...

– La ce te referi, Harry?

– La nimic, prietene.

Cel mai fascinant mi se părea cât de departe se aflau toate stelele. Lumina pe care o vedeai se născuse cu sute de secole în urmă. Cu alte cuvinte, uitându-te la o stea, priveai în trecut, la un moment situat cu mult înainte de nașterea oricăruia dintre cunoscuții tăi sau dintre persoanele dragi ție.

Sau de moartea lor.

Ori poate înainte de dispariția lor.

De obicei, George și cu mine adormeam buștean pe la opt și jumătate. De multe ori, eram atât de obosiți, încât nici nu mai apucam să ne scoatem hainele. Nu-mi mai era frică de întuneric, ci îl doream cu ardoare. Dormeam ca un mort, mă trezeam ca și cum aș fi renăscut. Dureros, dar pregătit pentru mai mult.

Nu existau zile libere. Între munca necruțătoare, căldura necruțătoare, vitele necruțătoare, simțeam că slăbesc tot mai mult, în fiecare dimineață eram cu un kilogram mai ușor și cu câteva zeci de cuvinte mai tăcut. Îmi pierdeam până și accentul englezesc. După șase săptămâni, nu mai semăna deloc cu accentul lui Willy și al tatălui meu. Semăna mai degrabă cu al lui George.

Și mă și îmbrăcam ca el. Am început să port o pălărie de cowboy, pleoștită, din pâslă. Purtam la mine unul dintre bicele lui vechi din piele.

În cele din urmă, mi-am luat un nume nou, care să se potrivească noului Harry: Spike[1].

S-a întâmplat așa: părul meu nu și-a mai revenit niciodată complet după ce-i lăsasem pe colegii de la Eton să mă radă pe cap. Câteva șuvițe stăteau zbârlite

[1] „Țeposul" (n. red.).

precum iarba în toiul verii, altele stăteau lipite de cap, parcă date cu fixativ. George arăta adesea spre părul meu și spunea: „Arăți vraiște!" Dar, într-o excursie la Sydney, când m-am dus să văd Cupa Mondială de Rugbi, mi-am făcut oficial apariția la Grădina Zoologică Taronga și am fost rugat să fac o fotografie cu un animal numit echidna. O combinație între un arici și un furnicar, avea păr tare și țepos, motiv pentru care îngrijitorii îl botezaseră Spike. Arăta, cum spunea George, complet vraiște.

Mai exact, semăna cu mine. Foarte tare! Iar când George a văzut, din întâmplare, o fotografie cu mine și cu Spike, a strigat:

— Haz, chestia aia are părul ca al tău!

De atunci nu m-a mai strigat niciodată altfel decât Spike. După care și bodyguarzii mei au preluat porecla. Ba chiar au făcut din Spike numele meu de cod atunci când comunicau prin radio. Unii și-au imprimat chiar și tricouri, pe care le purtau când mă păzeau: „Spike 2003".

Foarte curând, prietenii mei de acasă au auzit porecla și au adoptat-o. Am *devenit* Spike, atunci când nu eram Haz, Baz, Prințul Ucenic, Harold, Băiete Drag sau Uscătivul, o poreclă dată de unii dintre membrii personalului de la Palat. Identitatea mea fusese dintotdeauna o problemă pentru mine, dar cu șase nume formale și de două ori pe atâtea porecle, totul devenea foarte derutant.

De cele mai multe ori nu-mi păsa cum mă strigă lumea. De cele mai multe ori îmi spuneam: „Nu-mi pasă cine sunt, câtă vreme e cineva nou, altcineva decât prințul Harry." Dar apoi a sosit un pachet oficial de la Londra, de la Palat, și vechiul eu, vechea mea viață, aceea de membru al familiei regale, a revenit în forță.

Pachetul ajungea de obicei cu poșta normală, deși uneori pe aceasta o aducea câte un nou bodyguard sub braț. (Gărzile se schimbau constant, la fiecare două săptămâni, ca să fie odihnite și să-și poată vedea familiile.) Pachetul conținea scrisori de la tata, documente oficiale, plus rezumate ale acțiunilor caritabile în care eram implicat. Toate purtau însemnul: ATN Prințul Harry.

Într-o zi, pachetul conținea o serie de note informative din partea echipei biroului de presă privind o chestiune delicată. Fostul majordom al mamei scrisese o carte de dezvăluiri, care de fapt nu dezvăluia nimic. Era doar versiunea lucrurilor prin care el se justifica, ținând cont doar de el și de punctul lui de vedere. Cândva, mama îl numise pe acest majordom „dragul ei prieten" și implicit avusese încredere în el. Și noi la fel. Iar acum individul profita de dispariția ei ca să scoată niște bani. Gestul lui a făcut să-mi clocotească sângele în vene. Voiam să iau primul zbor spre casă și să mă duc să-l confrunt. L-am sunat pe tata și l-am anunțat că mă sui în avion.

Sunt sigur că aceea a fost singura mea conversație cu el de când mă aflam în Australia. El – și, într-un apel separat, Willy – m-au convins să nu o fac.

Tot ce puteam face, mi-au zis amândoi, era să-l acuzăm împreună de calomnie.

Și asta am făcut. Sau, mai bine zis, ei au făcut-o. Eu nu am avut nicio legătură cu redactarea documentului. (Eu, unul, aș fi mers mult mai departe.) Documentul îl critica, cu un ton moderat, pe majordom pentru trădarea de care dăduse dovadă și îi solicita în mod public o întâlnire, pentru a-și justifica motivele și pentru a discuta așa-zisele lui dezvăluiri.

Majordomul ne-a răspuns public că e de acord cu întâlnirea. Însă nu avea un scop constructiv. A declarat pentru un ziar că „Mi-ar plăcea să le spun ce părere am".

El voia să ne spună *nouă* ce părere are?

Am așteptat neliniștit acea întâlnire. Am numărat zilele. Firește că întâlnirea nu a mai avut loc. Nu știu de ce; presupun că au anulat-o reprezentanții Palatului. Ce păcat! mi-am zis. Mă gândeam la omul ăla ca la singurul tăuraș rătăcit care reușise să scape în vara aceea.

43

Nu-mi amintesc cum am aflat despre primul bărbat care a încercat să se strecoare în fermă. Poate de la George? În timp ce eram plecați să mânăm vitele? Îmi amintesc însă că poliția locală a prins intrusul și l-a alungat.

Decembrie 2003.

Poliția era mulțumită de ea însăși. Dar eu m-am indispus. Știam ce va urma. Paparazzii erau precum furnicile. Nu umblau niciodată singuri.

Bineînțeles că a doua zi alți doi au pătruns în fermă. Sosise timpul să plec.

Îi datoram atât de multe familiei Hill, încât nu voiam să-i răsplătesc distrugându-le viețile. Nu voiam să fiu motivul pentru care aveau să-și piardă singura resursă mai prețioasă chiar și decât apa, și anume intimitatea. Le-am mulțumit pentru nouă dintre cele mai bune săptămâni din viața mea și am zburat spre casă, unde am ajuns înainte de Crăciun.

În prima noapte acasă, m-am dus direct în club. Și în a doua la fel. Și în următoarea. Presa credea că mă aflu în continuare în Australia, și am decis că ignoranța reporterilor îmi acorda o libertate deplină.

Într-o noapte, am cunoscut o fată și am stat de vorbă cu ea la un pahar. Nu știam că e una dintre fetele de la pagina trei. (Acela era termenul general acceptat,

misogin și revelator care descria femeile topless de la pagina trei a publicației *The Sun* a lui Rupert Murdoch.) Și, dacă aș fi știut, nu mi-ar fi păsat. Tânăra părea inteligentă și amuzantă.

Am părăsit clubul cu o șapcă de baseball pe cap. Paparazzii erau pretutindeni. S-a zis cu libertatea deplină. Am încercat să mă amestec în mulțime, m-am îndepărtat relaxat pe stradă, însoțit de bodyguardul meu. Am trecut prin St. James Square și ne-am suit într-o mașină de poliție neinscripționată. În clipa în care am demarat, un Mercedes cu geamuri fumurii a țâșnit de pe trotuar și s-a izbit de mașina noastră, cât pe ce să ne lovească portiera din spate. L-am văzut venind, șoferul nu se uita la drum, fiind prea ocupat să facă poze. A doua zi, ziarele ar fi trebuit să relateze cum prințul Harry aproape că fusese ucis de un paparazzo nesăbuit. În schimb, cotidianele povesteau că prințul Harry întâlnise și, aparent, sărutase o fată de la pagina trei, pe lângă multiplele comentarii despre cât de îngrozitor era faptul că prințul de rezervă se întâlnea cu... o astfel de femeie decăzută.

A treia persoană în linia de succesiune la tron... să se întâlnească cu *ea*?

Snobismul și prejudecățile în materie de clasă socială erau dezgustătoare. Prioritățile absurde erau deconcertante. Dar toate acestea mi-au amplificat sentimentul de bucurie și de ușurare la gândul de a fugi. Din nou.

Anul sabatic, partea a doua.

Câteva zile mai târziu, mă aflam în avion, în drum spre Lesotho. Ba mai mult, mi s-a dat voie să iau cu mine un prieten. Cândva, planul fusese să merg împreună cu Henners. Acum, în locul lui, l-am invitat pe George.

44

Lesotho e o țară frumoasă. Și totodată unul dintre cele mai sumbre locuri de pe pământ. Era pe atunci epicentrul pandemiei globale de SIDA, iar în anul 2004 guvernul tocmai declarase dezastru medical. Zeci de mii de persoane căzuseră victime ale bolii, iar națiunea se transforma într-un imens orfelinat. Ici și colo zăreai copilași alergând, cu o privire pierdută pe chip.

„Unde e tati? Unde e mami?" întrebau cu toții.

George și cu mine ne-am oferit să ajutăm în cadrul mai multor organizații caritabile și școli. Amândoi am fost surprinși de cât de minunați erau oamenii pe care i-am întâlnit, de tenacitatea lor, de bunăvoința, de voia bună și de curajul lor

în fața atâtor suferințe. Am muncit la fel de mult cât munciserăm la fermă, bucuroși și nerăbdători. Am construit școli. Am reparat școli. Am amestecat pietriș, am turnat ciment, am făcut tot ce era nevoie.

Tot în ideea de a fi de folos, într-o zi am acceptat o solicitare care altfel ar fi fost de neconceput: un interviu. Dacă voiam cu adevărat să pun sub lumina reflectoarelor condițiile de aici, nu aveam de ales, trebuia să cooperez cu temuta presă.

Însă avea să fie mai mult decât o cooperare. Avea să fie prima mea întrevedere între patru ochi cu un reporter.

Ne-am întâlnit într-o dimineață devreme, pe un deal înverzit. A început prin a mă întreba: „De ce aici? Dintre toate locurile din lume?"

I-am spus că micuții din Lesotho aveau necazuri, iar eu iubeam copiii, îi înțelegeam, prin urmare era firesc să vreau să îi ajut. El a insistat. De ce iubeam copiii?

I-am oferit cea mai bună variantă: incredibila mea imaturitate? Am făcut pe deșteptul, însă reporterul a chicotit și a trecut la următoarea întrebare. Discuția despre copii deschisese ușa spre propria-mi copilărie, și aceea era calea către singurul subiect despre care el, sau oricine altcineva, dorea să mă întrebe ceva.

— Te gândești mult la... ea... în toiul acestor evenimente?

Mi-am plecat privirea spre coasta dealului și am răspuns cu o serie de cuvinte fără legătură:

— Din păcate, a trecut mult timp de atunci... Nu pentru mine, ci pentru majoritatea oamenilor, a trecut mult de la moartea ei, însă lucrurile care au ieșit la iveală au fost rele, toate acele lucruri, toate acele casete...

Mă referam la înregistrările pe care mama le făcuse înainte să moară, un soi de confesiune parțială, care ajunsese, pur și simplu, în presă, în același timp cu lansarea memoriilor majordomului. După șapte ani de când fusese urmărită și determinată să se ascundă, mama era în continuare hăituită și calomniată; nu avea niciun sens. În 1997, întreaga țară își manifestase prețuirea; fusese o perioadă de remușcări colective și de reflecție în rândul britanicilor. Toată lumea fusese de acord că presa reprezintă o haită de monștri, dar și cititorii își recunoșteau propria vină. Cu toții trebuia să ne comportăm mai bine, zicea majoritatea. Acum, mulți ani mai târziu, totul fusese dat uitării. Istoria se repeta zilnic și i-am spus reporterului că era „păcat".

Nu era o declarație spectaculoasă. Dar era prima dată când Willy și cu mine vorbeam public despre mama. Am fost uimit să constat că eu am făcut-o primul. Willy era întotdeauna primul, în toate, și mă întrebam cum avea să fie privit

gestul meu - de către el, de către lume și, în special, de către tata. (Păi, nu cu ochi buni, mi-a zis Marko mai târziu. Tata era complet împotrivă ca eu să abordez acel subiect; nu voia ca niciunul dintre fiii lui să vorbească despre mama, de teamă ca asta să nu provoace agitație, să-l distragă de la lucru și, poate, să arunce o lumină nefavorabilă asupra Camillei.)

În cele din urmă, într-o demonstrație de bravură complet falsă, am ridicat din umeri și i-am spus reporterului:

– Știrile rele se vând cel mai bine. E simplu.

Și apropo de știrile rele... în continuare, reporterul a făcut referire la cel mai recent scandal în care fusesem implicat. Fata de la pagina trei, desigur.

A menționat că *unii se întrebau* dacă într-adevăr învățasem ceva din vizita făcută la clinica de reabilitare. Mă „convertisem" cu adevărat? Nu îmi amintesc prea bine dacă el a folosit acel verb, „a converti", dar cel puțin un cotidian îl utilizase.

Avea Harry nevoie să fie convertit? Harry Ereticul?

Abia dacă-l puteam distinge pe reporter prin ceața roșie care mă învăluia brusc. Cum să vorbim despre asta? Am debitat ceva de genul că eu nu sunt normal, ceea ce l-a făcut să rămână cu gura căscată. Și iată! Tocmai găsise titlul potrivit pentru articolul său, știrea perfectă. I se învârteau ochii în cap? Și mai ziceau că eu sunt persoana dependentă...

I-am explicat ce voiam să spun prin „normal". Eu nu duceam o viață normală, fiindcă nu puteam să duc una. „Până și tata îmi reamintește permanent că Willy și cu mine nu putem fi normali." I-am spus reporterului că, în afară de Willy, nimeni nu înțelegea cum e să trăiești într-o colivie suprarealistă, în care evenimentele normale sunt considerate anormale, iar anormalul este normalizat în mod curent.

Asta încercam să spun, începeam să spun, dar apoi am privit din nou în josul dealului. Sărăcia, boala, orfanii, moartea făceau ca orice altceva să pară o prostie. În Lesotho, indiferent prin ce treceai, erai comparat cu alții. Dintr-odată mi s-a făcut rușine și m-am întrebat dacă și jurnalistul avea suficient bun-simț ca să se simtă rușinat. Să stea aici, în mijlocul unei suferințe cumplite, și să vorbească despre fata de la pagina trei? Zău așa!

După interviu, m-am dus să-l iau pe George și am ieșit la bere. Multă bere. Litri de bere. Cred că tot în noaptea aceea am fumat o pungă întreagă de iarbă. Nu vă recomand.

Dar se poate să fi fost, la fel de bine, o cu totul altă noapte. Greu de precizat atunci când vine vorba de o pungă întreagă de iarbă.

45

George și cu mine am zburat de la Lesotho la Cape Town, ca să ne întâlnim cu câțiva prieteni și cu Marko.

Martie 2004.

Stăteam la reședința consulului general și, într-o seară, ne-am propus să invităm câțiva oameni acolo. La cină. Aveam o singură problemă. Nu cunoșteam pe nimeni în Cape Town.

Dar stai! Nu era complet adevărat. Cunoscusem pe cineva cu niște ani în urmă, o fată din Africa de Sud. La clubul de polo din Berkshire. Chelsy. Îmi amintesc că era... Diferită.

Am scotocit prin telefon până i-am găsit numărul.

– Sun-o! m-a îndemnat Marko.

– Serios?

– De ce nu?

Spre surprinderea mea, numărul era valabil. Și fata a răspuns.

Bâlbâindu-mă, i-am reamintit cine sunt, i-am spus că mă aflu în oraș și că mă întrebam dacă ar dori să vină...

Părea nesigură. Părea că nu crede că sunt chiar eu. Agitat, i-am întins telefonul lui Marko, care a jurat că eu sunt într-adevăr, că invitația era sinceră și că urma să fie o reuniune restrânsă, așa că nu avea de ce să-și facă griji. Nedureros. Poate chiar amuzant.

A întrebat dacă poate să vină cu o prietenă. Și cu fratele ei.

– Desigur! Cu cât mai mulți, cu atât mai distractiv.

Câteva ore mai târziu, a intrat pe ușă. S-a dovedit că nu mă înșelase memoria. Chelsy chiar era... diferită. Acela era cuvântul la care mă gândisem atunci când o întâlnisem prima oară și care mi-a răsărit imediat în minte și acum, precum și de nenumărate ori în timpul grătarului. Diferită.

Spre deosebire de mulți dintre cunoscuții mei, părea că nu-i pasă deloc de aparențe, era lipsită de conformism, indiferentă față de regalitate. Spre deosebire de multe dintre fetele pe care le cunoscusem, nu se pregătea vizibil să devină regină în momentul în care mi-a strâns mâna. Părea imună la afecțiunea aceea generală denumită uneori „sindromul tronului". Era ceva asemănător cu efectul pe care îl au actorii și muzicienii asupra oamenilor, cu excepția faptului că, în cazul actorilor și al muzicienilor, cauza principală o reprezintă talentul. Eu nu aveam niciun talent – așa mi se tot repetase –, prin urmare toate reacțiile la adresa mea

nu aveau nimic de-a face cu mine. Aveau legătură cu familia mea, cu titlul meu și, în consecință, mă stânjeneau întotdeauna, fiindcă erau nemeritate. Dintotdeauna îmi doresem să aflu cum ar fi să cunosc o femeie care să nu facă ochii mari atunci când cineva pomenește titlul meu, și în schimb să o impresionez cu însumi folosindu-mi mintea și sufletul. Cu Chelsy părea foarte posibil. Nu doar că nu era interesată de titlul meu, ci mai degrabă părea plictisită de el. „O, ești prinț?!" exclama ea căscând.

Nu îmi cunoștea biografia, iar despre familia mea știa cu atât mai puține lucruri. Bunica, Willy, tata - cine sunt ei? Ba mai mult, nu era, fapt remarcabil, câtuși de puțin curioasă. Probabil că nici măcar nu știa despre mama; era, probabil, prea tânără ca să-și amintească evenimentele tragice petrecute în august 1997. Nu puteam ști cu certitudine că toate acestea erau adevărate, firește, fiindcă, spre meritul lui Chelsy, nu discutam despre asta. În schimb, vorbeam despre principalul lucru pe care îl aveam în comun, și anume Africa. Născută și crescută în Zimbabwe, acum stabilită în Cape Town, Chelsy iubea Africa din tot sufletul. Tatăl ei deținea o fermă mare de vânat, iar acela era centrul lumii ei. Deși îi plăcuseră anii petrecuți la o școală cu internat din Marea Britanie, pe nume Stowe, întotdeauna se întorcea degrabă acasă în vacanțe. I-am spus că o înțeleg. I-am povestit despre Africa și despre experiențele care mi-au schimbat viața, despre primele călătorii care îmi modelaseră personalitatea. I-am relatat vizita bizară a leopardului. Ea a încuviințat din cap. Mă înțelegea.

– Grozav! a exclamat. Africa îți oferă într-adevăr astfel de clipe, dacă ești pregătit. Dacă ești demn de ele.

La un moment dat, în cursul serii, i-am mărturisit că în curând mă voi înrola în armată. Nu am reușit să îi surprind reacția. Poate că nu a avut niciuna? Cel puțin nu a părut genul de informație care să ne afecteze relația.

Apoi i-am spus că George, Marko și cu mine aveam să plecăm a doua zi în Botswana. Urma să ne întâlnim cu Adi și cu alte câteva persoane și să mergem cu barca în amonte.

– Vii cu noi?

Mi-a zâmbit timid și s-a gândit o clipă. Mi-a zis că ea și prietena ei aveau alte planuri...

– Ah, păcat!

Dar le vor anula, a adăugat apoi. Le-ar face o deosebită plăcere să ne însoțească.

46

Am petrecut trei zile plimbându-ne, râzând, bând, luând contact cu animalele. Nu doar cu animalele sălbatice. Am cunoscut întâmplător un dresor de șerpi, care ne-a arătat cobra și șarpele lui cu clopoței. Și-i plimba în sus și-n jos pe umeri și pe brațe, oferindu-ne un spectacol privat. Ceva mai târziu în seara aceea, Chelsy și cu mine ne-am sărutat pentru prima dată, sub cerul înstelat.

Între timp, George s-a îndrăgostit nebunește de prietena ei.

Când a venit timpul ca Chelsy și prietena ei să se întoarcă acasă, când George s-a întors în Australia, iar Marko, la Londra, cu toții ne-au luam un trist rămas-bun.

Brusc, m-am trezit singur în sălbăticie, însoțit doar de Adi.

„Și acum ce facem?"

Am auzit de o tabără din apropiere. Doi regizori filmau un documentar despre viața în sălbăticie și am fost invitați să mergem să-i cunoaștem.

Am sărit în Land Cruiser și curând ne-am trezit în mijlocul unei petreceri zgomotoase. Bărbați și femei care beau, dansau și purtau măști ciudate înfățișând animale, realizate din carton și din sârmă plușată. Un carnaval în Okavango.

Organizatorii acestui haos era un cuplu de vreo treizeci de ani: Teej și Mike. Ei erau regizorii, am presupus. De fapt, erau proprietarii unui întreg studio de film și ai taberei cu pricina. M-am prezentat, i-am felicitat pentru abilitatea lor de a organiza o petrecere atât de grozavă. Au râs și mi-au spus că vor plăti scump pentru asta a doua zi. Amândoi trebuiau să se trezească și să se apuce de treabă.

I-am întrebat dacă pot să vin cu ei. Mi-ar plăcea să văd cum realizează documentarul.

S-au uitat la mine, apoi unul la celălalt. Știau cine sunt și, deși fuseseră surprinși să mă întâlnească în pustietate, ideea de a mă angaja ca ajutor trebuia digerată pe îndelete.

– Sigur că poți veni, mi-a răspuns Max. Dar va trebui să muncești. Să cari cutii grele, să muți camerele de filmat de colo-colo.

Citeam pe fețele lor că se așteptau ca acesta să fie sfârșitul poveștii. Am zâmbit și am zis:

– Sună grozav!

Au fost surprinși. Și totodată mulțumiți. A fost, parcă, dragoste la prima vedere. De ambele părți.

Teej și Mike erau africani. Ea era din Cape Town, iar el, din Nairobi. Ea se născuse în Italia, își petrecuse primii ani din viață la Milano și era deosebit de mândră de rădăcinile ei milaneze, sursa caracterului ei sufletist, spunea Teej, cea mai mare laudă pe care ai fi putut-o auzi din gura ei. Crescuse vorbind italiană, dar o uitase, ne-a povestit cu tristețe. Doar că nu era așa. Ori de câte ori se interna în spital, șoca pe toată lumea atunci când, ieșind de sub efectul anesteziei, vorbea fluent în italiană.

Mike crescuse la o fermă și învățase să călărească la scurt timp după ce deprinsese mersul. Din întâmplare, vecinul lui era unul dintre primii realizatori de filme documentare. De fiecare dată când avea o clipă liberă, Mike dădea fuga la vecinul său, pe care-l copleșea cu întrebări. Își descoperise adevărata chemare, iar vecinul îi recunoscuse talentul și i-l cultivase.

Atât Teej, cât și Mike erau talentați, geniali și absolut devotați vieții în sălbăticie. Voiam să petrec cât mai mult timp posibil cu cei doi, nu doar în această călătorie, ci în general. Întrebarea era dacă ei aveau să accepte.

Adesea o surprindeam pe Teej uitându-se la mine, cântărindu-mă din priviri, cu un zâmbet curios pe față – de parcă aș fi fost un animal sălbatic, intrat pe neașteptate în tabăra lor. Dar, în loc să mă alunge sau să se folosească de mine, cum ar fi făcut mulți alții, Teej a întins mâna și... m-a mângâiat. Deceniile în care studiase viața animalelor sălbatice îi inspiraseră sentimente față de sălbăticie, o reverență față de aceasta, ca un soi de virtute, și chiar și un drept fundamental asupra ei. Ea și cu Mike au fost primii oameni care au prețuit vreodată latura mea sălbatică, acea fărâmă care nu sucombase în fața durerii și a paparazzilor. Erau revoltați de faptul că alții voiau să elimine această ultimă rămășiță, că alții erau dornici să mă închidă într-o cușcă.

În călătoria aceea, sau poate în următoarea, i-am întrebat pe Teej și pe Mike cum se cunoscuseră. Ei au zâmbit vinovați.

– Printr-un prieten comun, a murmurat Mike.

– O întâlnire pe nevăzute, a șoptit Teej.

Cadrul era un mic restaurant. Când Mike a intrat, Teej stătea deja la masă, cu spatele la ușă. Nu l-a văzut pe Mike, ci doar i-a auzit glasul, dar încă dinainte să se întoarcă a știut, din tonul vocii lui, din timbrul acesteia, din schimbarea temperaturii din cameră, că intrase într-o mare încurcătură.

S-au înțeles bine la cină, iar a doua zi Teej s-a dus să bea o cafea acasă la Mike. Aproape că a leșinat când a intrat. Pe raftul de sus al bibliotecii lui se afla o carte scrisă de bunicul ei, Robert Ardrey, un renumit om de știință, eseist și scriitor.

(A fost nominalizat la Oscar pentru scenariul filmului *Khartoum*.) Pe lângă cartea bunicului ei, Mike avea toate celelalte cărți preferate ale lui Teej, aranjate în aceeași ordine în care erau puse pe rafturile ei de acasă. Și-a dus o mână la gură. Asta era sincronism. Era un semn. Nu s-a mai întors niciodată în apartamentul ei, decât ca să-și împacheteze lucrurile. De-atunci, Teej și Mike rămăseseră împreună.

Mi-au spus povestea la focul de tabără. Cu Marko și ceilalți, focul de tabără era un element central, dar pentru Teej și Mike, acesta era sacru. Se consumau aceleași băuturi, se depănau aceleași povești fermecătoare, dar acum totul părea mai ritualic. În puține alte locuri m-am mai simțit atât de aproape de adevăr sau atât de viu.

Teej a observat asta. Își dădea seama cât de confortabil mă simt în compania lor. „Cred că trupul tău s-a născut în Marea Britanie, dar sufletul tău a prins viață aici, în Africa", mi-a zis. Probabil cel mai frumos compliment pe care mi-l făcuse cineva vreodată.

După câteva zile în care m-am plimbat cu ei, am mâncat cu ei, m-am îndrăgostit de ei, m-am simțit învăluit de o pace covârșitoare. Și totodată de o nevoie la fel covârșitoare de a o revedea pe Chelsy.

Ce e de făcut? m-am întrebat. Cum să procedez? Cum să ajung în Cape Town fără ca presa să afle și să strice totul?

— Să mergem cu mașina! mi-a propus Adi.

— Cu mașina? Ha! Da. Genial!

La urma urmei, era un drum de numai două zile.

Ne-am suit în mașină, am condus fără oprire, am băut whisky și am înfulecat ciocolată, ca să avem energie. Am ajuns la ușa lui Chelsy desculț, șifonat, încoronat cu o căciulă jegoasă și cu un zâmbet larg pe fața murdară.

Ea a rămas cu gura căscată... apoi a râs.

După care... a deschis ușa larg.

47

Chelsy și cu mine am învățat o lecție importantă. Africa era Africa... dar Marea Britanie rămâne mereu Marea Britanie.

La scurt timp după ce am ajuns înapoi la Heathrow, am fost asaltați de paparazzi. Pentru mine nu a fost nicicând amuzant, dar nici un șoc nu a fost.

După dispariția mamei, trecuseră câțiva ani în care nu mă hăituiseră aproape deloc, dar acum se întâmpla constant.

Am sfătuit-o pe Chelsy să trateze povestea asta ca pe o boală cronică, una căreia trebuie să-i faci față. Însă ea nu era sigură că își dorește să aibă o boală cronică.

I-am spus că o înțelegeam. Era un sentiment absolut justificat. Dar aceasta era viața mea și, dacă voia să împărtășească orice părticică din ea, atunci trebuia să împărtășească și asta. O să te obișnuiești, am mințit-o eu.

Apoi, am considerat că am cincizeci la sută, sau poate patruzeci la sută șanse de a o mai vedea pe Chelsy. Riscam ca presa să mă facă să pierd încă o persoană la care țineam. Am încercat să mă liniștesc, spunându-mi că totul e bine, că în realitate nu aveam timp pentru o relație în clipa aceea. Aveam lucruri de făcut.

Pentru început, trebuia să dau examenele de admitere la Academia Militară Regală din Sandhurst. Acestea au durat patru zile și nu au semănat deloc cu examenele de la Eton. Au fost câteva lucrări, niște chestii scrise, dar în mare parte examenul consta în teste de evaluare a rezistenței psihologice și a abilităților de lider. A reieșit că... le aveam pe amândouă. Am trecut examenul cu brio.

Eram încântat. Dificultățile mele de concentrare, trauma provocată de pierderea mamei, nimic din toate acestea nu mi-a pus bețe în roate. Nimic nu a intervenit între mine și Armata Britanică. Dimpotrivă, am descoperit că toate acele lucruri m-au făcut cu atât mai bun. Armata *căuta* tineri ca mine.

Ce zici tu, tinere? Părinți divorțați? Mamă decedată? Durere neostoită ori traumă psihologică nerezolvată? Poftește pe aici!

Pe lângă vestea că am fost admis, am primit și o dată la care să mă prezint, adică peste câteva luni. Ceea ce însemna că voi avea timp să-mi adun gândurile și să termin ce aveam de terminat. Ba chiar mai bine, puteam să petrec timp cu Chelsy... presupunând că mă mai voia.

Iar ea mă mai voia. M-a invitat să mă întorc în Cape Town să-i cunosc părinții.

Și asta am făcut. I-am plăcut imediat. Era imposibil să nu-i adori. Le plăceau poveștile amuzante, ginul cu apă tonică, mâncarea bună și totodată le plăcea să hăituiască vânatul. Tatăl ei era mare cât un urs și avea umeri lați. Adora să fie răsfățat și totodată era, categoric, masculul alfa. Mama ei era minionă, știa să asculte și adesea dăruia îmbrățișări din tot sufletul. Nu știam ce ne rezervă viitorul, nu voiam să pun carul înaintea boilor, însă mi-am zis: „Dacă ți-ai construi niște socri de la zero, și tot n-ai reuși să obții unii mai de treabă decât oamenii ăștia."

48

Trebuie să fi fost ceva în aer. Tocmai când îmi începeam noua relație sentimentală, tata ne-a anunțat că s-a hotărât să se căsătorească. Îi ceruse permisiunea bunicii și ea i-o acordase. Fără tragere de inimă, din câte se spunea.

Deși Willy și cu mine insistaserăm să nu o facă, tata își urma planul. I-am strâns mâna și i-am urat toate cele bune. Fără resentimente. Ne-am dat seama că, în cele din urmă, avea să fie cu femeia pe care o iubea, femeia pe care o iubise dintotdeauna, femeia care, probabil, îi fusese menită încă de la bun început. Indiferent câtă tristețe sau amărăciune simțeam Willy și cu mine văzând cum se încheie un alt capitol din povestea mamei, am înțeles că nu mai avea niciun rost.

Totodată simțeam compasiune față de cuplul format din tata și Camilla. Duseseră ideea de dragoste blestemată la un nou nivel. După ani întregi de iubire zădărnicită, acum se aflau la doar câțiva pași de fericire... și noi obstacole apăreau neîncetat. Mai întâi s-a ivit controversa privind natura ceremoniei. Reprezentanții Curții au insistat că ar trebui să fie o căsătorie civilă, fiindcă tata, ca viitor guvernator suprem al Bisericii Anglicane, nu se putea căsători în biserică cu o persoană divorțată. Aceasta a declanșat o dezbatere furioasă privind locul căsătoriei. Dacă ceremonia civilă avea loc la Castelul Windsor, conform primei opțiuni a cuplului, atunci Windsor trebuia să fie acreditat pentru desfășurarea căsătoriilor civile, iar dacă se întâmpla asta, atunci toți cetățenii Marii Britanii ar fi căpătat dreptul de a oficia căsătoria civilă acolo. Nimeni nu-și dorea asta.

Astfel, s-a decis ca nunta să aibă loc la Windsor Guildhall.

Dar apoi a murit papa Ioan Paul al II-lea.

Uluit, l-am întrebat pe Willy:

— Ce legătură are Papa cu tata?

Se pare că aveau multe legături. Tata și Camilla nu voiau să se căsătorească în aceeași zi în care era înmormântat Papa. Karma negativă. Mai puțină presă. Mai mult, bunica voia ca tata să o reprezinte la înmormântare.

Planurile de nuntă s-au schimbat din nou. Întârziere după întârziere. Dacă ascultai cu atenție, puteai auzi pe domeniul Palatului țipete și gemete de disperare. Doar că nu puteai preciza ale cui sunt: ale organizatorului nunții sau ale Camillei (ori poate ale tatălui meu).

Deși îmi părea rău pentru ei, nu mă puteam abține să cred că o forță din univers (poate mama?) le împiedica nunta, în loc să le-o binecuvânteze. Poate că universul întârzie lucrurile pe care le dezaprobă?

Când nunta a avut loc, în cele din urmă - fără bunica, fiindcă alesese să nu participe -, aceasta a reprezentat o ușurare pentru toată lumea, chiar și pentru mine. Stând lângă altar, am ținut capul plecat aproape tot timpul și ochii ațintiți în podea, întocmai cum făcusem la înmormântarea mamei, dar le-am aruncat câteva priviri insistente mirelui și miresei și de fiecare dată mi-am zis: „Bravo vouă!"

Dar și: „La revedere!"

Am știut, fără îndoială, că această căsătorie avea să-l smulgă pe tata de lângă noi. Nu la propriu, nu într-un mod deliberat sau rău intenționat, și totuși, avea să ni-l ia. Intra într-un nou spațiu, un spațiu închis, un spațiu extrem de restrâns. Willy și cu mine aveam să-l vedem pe tata tot mai puțin, am prezis eu, iar asta îmi insufla sentimente amestecate. Nu mă încânta ideea de a pierde un al doilea părinte și încercam sentimente complexe la gândul de a câștiga o mamă vitregă, una care, credeam eu, de curând mă sacrificase pe altarul personal al Relațiilor Publice. Dar am văzut zâmbetul tatălui meu și mi-a fost greu să îl contrazic și cu atât mai greu să neg motivul fericirii lui: Camilla. Îmi doream atât de multe, dar am fost surprins să descopăr la nunta lor că, totuși, unul dintre lucrurile pe care mi le doream cel mai tare era ca tata să fie fericit.

În mod ciudat, îmi doream ca până și Camilla să fie fericită. Poate că, dacă era fericită, avea să fie mai puțin periculoasă?

În presă au apărut articole conform cărora Willy și cu mine ne strecuraserăm afară din biserică și agățaserăm pe mașina lor pancarte cu „Proaspăt căsătoriți". Eu nu prea cred. E posibil să le fi urat să fie fericiți. Dacă mi-a trecut prin minte la momentul acela. Îmi amintesc însă că i-am privit plecând cu mașina și mi-am zis: „Sunt fericiți. Chiar sunt fericiți."

Fir-ar! Mi-ar plăcea să fim cu toții fericiți.

49

În acea perioadă, chiar înainte de nuntă sau poate imediat după ea, m-am dus cu Willy să ne antrenăm în cadrul Serviciului Britanic de Ambarcațiuni Speciale. Nu era un antrenament oficial. Erau doar câțiva băieți și câteva jucării, cum le numeam noi. În mare parte, era pentru noi o distracție, deși își avea rădăcinile într-o tradiție îndelungată și solemnă.

Familia noastră a întreținut dintotdeauna legături strânse cu Armata Britanică. Uneori, asta însemna o vizită oficială, alteori un prânz oarecare. Câteodată însemna o convorbire privată cu bărbați și femei întoarse din război. Dar alteori însemna să iei parte la exerciții riguroase. Nimic nu dădea dovadă de mai mult respect pentru militari decât să faci, sau să încerci să faci, ceea ce făceau ei.

Aceste exerciții erau întotdeauna ascunse de ochii presei. Armata prefera așa și Dumnezeu știe că și familia regală avea aceeași preferință.

Mama a fost cea care ne-a dus, pe Willy și pe mine, la primul nostru exercițiu militar – o „Casă de asalt" din Herefordshire. Am fost băgați toți trei într-o cameră și ni s-a cerut să nu mișcăm. Apoi în încăpere s-a făcut întuneric. Un comando a dărâmat ușa. A aruncat grenade luminoase și ne-au speriat îngrozitor, ceea ce și urmăream. Voiau să ne învețe cum să reacționăm „dacă vreodată" viețile noastre ar fi fost în pericol.

„Dacă vreodată?" Asta ne-a făcut să râdem. „Ar trebui să vedeți ce primim prin poștă!?"

Dar astăzi, cu Willy, totul era diferit. Mult mai solicitant fizic, mai participativ. Era mai puțină învățare și mai multă adrenalină. Am traversat Poole Harbour în bărci cu motor, am „atacat" o fregată, ne-am suit pe scările din cabluri în timp ce trăgeam cu pistoale-mitralieră MP5 de 9 milimetri încărcate cu cartușe de paintball. Într-un exercițiu am coborât un șir de trepte metalice până în cala fregatei. Cineva a tăiat curentul, ca să fie mai interesant, presupun. Într-o beznă totală, la patru trepte deasupra solului, am căzut și am aterizat pe genunchiul stâng, care mi-a fost imediat străpuns de un șurub din metal ieșit din podea.

M-a străbătut o durere înfiorătoare.

Am reușit să mă ridic, să merg mai departe și să termin antrenamentul. Dar, la sfârșitul exercițiului, am sărit de pe heliportul bărcii în apă și mi-am dat seama că genunchiul meu nu mai reacționa. Tot piciorul nu mai răspundea la comenzi. Când am ieșit din apă și mi-am scos costumul de scafandru, Willy s-a uitat în jos și s-a îngălbenit la față. Genunchiul meu sângera abundent.

Medicii au sosit în câteva minute.

Câteva săptămâni mai târziu, reprezentanții Palatului au anunțat că înrolarea mea în armată avea să fie amânată. Pe o perioadă nedeterminată.

Reporterii voiau să știe de ce.

Biroul de presă de la Palat le-a explicat: „Prințul Harry s-a rănit la genunchi la un meci de rugbi."

Citind ziarele, în timp ce stăteam cu gheață pe piciorul ridicat, mi-am dat capul pe spate și am râs. N-am putut să nu savurez o plăcere extraordinară la gândul că gazetele publicau, fără să vrea, o minciună despre mine.

Și totuși, curând s-au răzbunat. Au început să împrăștie un zvon conform căruia îmi era frică să mă înrolez în armată, că mă fofilam, folosindu-mă de o falsă accidentare la genunchi drept motiv de a mă sustrage. Eram un laș, susțineau ei.

50

Unul dintre prietenii lui Willy dădea o petrecere de ziua lui. Undeva în zona rurală, lângă Gloucestershire. Mai mult decât o petrecere aniversară, era un bal mascat, iar tema era una jenantă: băștinași și colonizatori. Vestimentația invitaților *trebuia* să aibă legătură cu tema asta.

Ianuarie 2005.

Nu-mi plac balurile mascate. Și nu suport petrecerile tematice. La ultima sindrofie aniversară a lui Willy – sau la penultima –, organizase un bal mascat cu tema: „Africa". Mi s-a părut o temă enervantă și derutantă. De fiecare dată când fusesem în Africa purtasem pantaloni scurți și tricouri, eventual un *kikoi*[1].

– Ajunge dacă mă îmbrac așa, Willy?

Însă de data asta tema era infinit mai aiurea.

Garderoba mea nu conținea nici măcar o piesă vestimentară cu specific colonial sau băștinaș. În perioada aia umblam de colo până colo împreună cu tata și cu Camilla, când la Palatul St. James, când la Highgrove, cu un geamantan după mine, așa că nu-mi băteam deloc capul cu hainele. În majoritatea zilelor arătam de parcă m-aș fi îmbrăcat într-o încăpere foarte întunecată și dezordonată. Așa că un bal mascat *cu o temă anume* era pentru mine un coșmar.

Am refuzat. Ferm.

Însă Willy a insistat.

– Îți găsim noi ceva cu care să te îmbraci, Harold.

Prietena lui cea nouă a promis să dea o mână de ajutor.

---

[1] Dreptunghi de pânză care se poartă în general înfășurat în jurul taliei de către populația maasai din Kenya, precum și de bărbații din Tanzania și Zanzibar (n. red.).

Îmi plăcea noua lui prietenă. Era dezinvoltă, prietenoasă, amabilă. Între liceu și facultate petrecuse un an în Florența, avea cunoștințe despre fotografie și despre artă. Și se pricepea la haine. Era înnebunită după haine.

O chema Kate. Nu mai țin minte ce a purtat ea la petrecerea aia, nici măcar dacă a fost ceva cu specific colonial sau băștinaș, dar cu ajutorul ei Willy alesese un fel de... costum de felină. Practic arăta ca un costum de balet pentru bărbați, mulat pe corp, și avea în plus (oare țin minte bine?) o coadă elastică, săltăreață. L-a probat în fața noastră și arăta ca o corcitură de Tigru din Winnie de Pluș cu dansatorul Barîșnikov. Kate și cu mine ne-am tăvălit pe jos de râs uitându-ne la el. Arăta ridicol, mai ales într-o oglindă triplă. Însă asta era și ideea la petrecerea asta, mi-au zis ei, să arăți ridicol.

Îmi plăcea să o văd pe Kate râzând. Și chiar mai mult de-atât, îmi plăcea să o fac să râdă. Și mă pricepeam destul de bine la asta. Latura mea amuzantă, destul de transparentă de altfel, s-a conectat cu acea latură a ei amuzantă pe care și-o ținea foarte bine ascunsă. Ori de câte ori mă temeam că Kate avea să fie cea care îl va lua pe Willy de lângă mine, mă consolam cu gândul la un viitor în care vom râde de multe ori împreună și îmi spuneam că o să fie grozav când o să am și eu o parteneră care să râdă împreună cu noi. Poate că Chelsy avea să fie prietena aceea.

Poate, m-am gândit, aș putea să o fac pe Kate să râdă cu costumul meu.

Dar ce costum să aleg? Pe cine o să întruchipeze Harold la petrecere? Subiectul ăsta a devenit omniprezent în discuțiile noastre.

În ziua petrecerii s-a hotărât ca eu să mă duc într-un sat din apropiere, Nailsworth, unde se afla un magazin celebru cu costume de carnaval. Cu siguranță aveam să găsesc eu ceva acolo.

Aici memoria mi se încețoșează puțin, deși unele amintiri mi se înfățișează totuși cu o limpezime desăvârșită. Magazinul avea un miros care mi-a rămas întipărit în minte. Îmi amintesc izul de încăpere veche, în care se amesteca și un alt miros, greu de definit, ca un aer stătut care plutește în jurul sutelor de perechi de pantaloni purtate, de-a lungul deceniilor, de mii de persoane.

M-am învârtit prin magazin, uitându-mă la tot ce aveau pe-acolo și negăsind nimic care să-mi placă. Cum eram presat de timp, m-am hotărât să aleg: o uniformă de pilot britanic sau o uniformă nazistă, de culoare bej. Cu o banderolă care avea desenată pe ea o svastică. Și o șapcă pe cap.

Le-am telefonat lui Willy și lui Kate, întrebându-i ce părere au. Uniforma nazistă, mi-au zis ei.

Am închiriat-o, adăugându-i și o mustață ridicolă, și m-am întors acasă. Am probat totul. Arătam ridicol în ultimul hal. Mai ceva ca Willy în costumația lui. Și fix asta era ideea.

Însă mustața trebuia ajustată, așa că i-am tuns marginile lungi, făcând-o să arate ca o adevărată mustață a lui Hitler. Am completat uniforma cu niște pantaloni cargo.

Am plecat toți trei la petrecere, iar acolo nimeni n-a acordat vreo importanță deosebită costumației mele. Toți băștinașii și coloniștii erau mai preocupați să se îmbete și să se pipăie unii pe alții. Nimeni nu m-a băgat în seamă, fapt pe care l-am considerat o mică victorie.

Însă cineva a făcut niște fotografii. Câteva zile mai târziu, acel cineva a văzut în asta o oportunitate de a face bani – sau o mică vâlvă –, așa că a contactat un reporter.

„Cât îmi dai pentru niște poze de la o petrecere recentă la care au participat tinerii prinți?"

Perla coroanei în fotografiile alea era considerat a fi Willy, în costumul lui mulat. Însă reporterul a remarcat altceva. Ia stai puțin, ce e asta? Prințul de rezervă? Îmbrăcat ca un nazist?

S-au târguit puțin în legătură cu prețul, din câte am auzit. Au căzut de acord asupra sumei de cinci mii de lire sterline, iar câteva săptămâni mai târziu, fotografia a apărut în toate ziarele din lume, însoțită de titluri scrise cu litere uriașe.

Heil Harry!

Moștenitorul aberant![1]

Va plăti pentru acel „Heil" regal.

A urmat o avalanșă care amenința uneori să mă înghită cu totul. Și simțeam că merit să fiu înghițit de ea. De-a lungul săptămânilor și lunilor următoare au existat momente în care am crezut că o să mor de rușine.

Reacția tipică la vederea acelor fotografii era: Ce-a fost în capul lui? Răspunsul cel mai simplu era: nimic. Când am văzut pozele acelea, mi-am dat seama imediat că pur și simplu creierul meu încetase să mai funcționeze, că poate încetase să mai funcționeze cu mult timp în urmă, de fapt. Îmi venea efectiv să mă duc și să bat la ușa fiecărui britanic și să-i ofer explicații: „N-am gândit când am făcut asta. N-am avut nicio intenție de a face rău cuiva." Dar n-aș fi rezolvat nimic,

---

[1] Joc de cuvinte intraductibil în limba română. *Heir Apparent* este moștenitorul aflat primul în linia de succesiune la tron și care nu poate fi devansat prin nașterea unui alt membru al familiei, spre deosebire de *Heir Presumptive* (n. red.).

oricum. Oamenii mă judecau cu asprime. Eram ori un criptonazist, ori un tip cu probleme psihice.

Am căutat sprijin la Willy. El mă înțelegea, dar mare lucru nu avea să-mi spună. Apoi i-am telefonat tatei. Spre surprinderea mea, era senin. La început am fost suspicios. Am crezut că poate vede criza pe care o traversam ca pe încă o oportunitate de a-și consolida imaginea. Însă el mi-a vorbit cu atâta blândețe și cu o compasiune veritabilă, încât am fost dezarmat. Și recunoscător.

N-a măturat sub preș problema.

– Băiete drag, cum ai putut să fii atât de nechibzuit?

Îmi ardeau obrajii de rușine.

– Știu, știu.

Însă a adăugat apoi că așa e când ești tânăr, faci tot felul de lucruri necugetate, că își aduce aminte cum a fost și el aspru criticat în public pentru păcate ale tinereții și că nu era drept, fiindcă tinerețea este, prin definiție, acea perioadă din viață în care ești încă nedesăvârșit. Încă te dezvolți, încă înveți, nu ești încă acela care vei deveni mai târziu. N-a menționat anume vreuna dintre umilințele suferite de el în tinerețe, însă eu știam. Cele mai intime conversații ale lui fuseseră făcute publice, cele mai necugetate remarci îi fuseseră trâmbițate. Foste iubite de-ale lui fuseseră interogate, comentariile lor despre comportamentul lui în pat ajunseseră în paginile tabloidelor, ba chiar și în paginile unor cărți. Nu fusese în niciun caz cruțat de umilințe.

M-a asigurat că furia iscată de evenimentul acesta avea să se domolească în timp, că rușinea mea avea să dispară. L-am iubit pentru cuvintele astea, chiar dacă – sau poate tocmai pentru că – știam că nu sunt adevărate. Rușinea nu avea să dispară niciodată. Și nici nu trebuia să dispară.

Scandalul lua amploare de la o zi la alta. Criticile care mi se aduceau în ziare, la radio sau la televizor erau devastatoare. Membrii Parlamentului cereau să fiu aspru pedepsit. Unul dintre ei a zis că ar trebui să mi se interzică să intru la Academia Militară Regală Sandhurst.

Ca tot scandalul să dispară mai repede, era nevoie, conform opiniei personalului aflat în slujba tatălui meu, să dăm o mână de ajutor în sensul ăsta. Mai exact, era nevoie ca eu să îmi exprim în mod public regretul pentru cele întâmplate.

Sunt de acord, am zis. Cu cât mai repede, cu atât mai bine.

Așa că tata m-a trimis la un sfânt.

51

Purta barbă și ochelari, avea fața ridată, ochii căprui și privirea înțeleaptă: era rabinul-șef al Marii Britanii, asta era tot ce mi se spusese. Dar mi-am dat seama imediat că era mult mai mult de-atât. Un eminent învățat, un filozof religios, un scriitor prolific cu peste douăzeci de cărți publicate, era un om care petrecuse multe zile privind pe fereastră și gândindu-se la cauzele tristeții, răului și urii.

Mi-a oferit o ceașcă cu ceai, după care a trecut direct la subiect. Mi-a vorbit fără înconjur. A condamnat acțiunile mele. Fără să fie aspru cu mine, făcea un lucru care trebuia făcut, era inevitabil. De asemenea, a plasat prostia pe care o făcusem în context istoric. A vorbit despre cei șase milioane, cei anihilați. Evrei, polonezi, disidenți, intelectuali, homosexuali. Copii, bebeluși, bătrâni, transformați în cenușă și fum.

Cu numai câteva decenii în urmă.

Sosisem la el acasă cuprins de rușine. Acum simțeam altceva, un dispreț infinit față de mine însumi.

Însă rabinul nu asta își dorea. În mod cert nu-și dorea să plec de la el dominat de sentimentul ăsta nou. M-a îndemnat să nu mă simt devastat de greșeala pe care o făcusem, ci să mă simt, în schimb, motivat. Mi-a vorbit cu acea calitate pe care o întâlnești adeseori la oamenii cu adevărat înțelepți – iertarea. M-a asigurat că oamenii fac lucruri stupide, spun lucruri stupide, dar că nu înseamnă că asta este neapărat natura lor intrinsecă. Prin faptul că voiam să-mi ispășesc greșeala demonstram care este adevărata mea natură, a adăugat el. Prin faptul că voiam ca păcatul să-mi fie iertat.

În măsura în care îi stătea lui în putere și în măsura în care avea calificarea necesară, m-a iertat. Mi-a oferit îndurare. Mi-a zis să ridic fruntea, să merg mai departe și să folosesc experiența asta ca să transform lumea în bine. Să trag învățăminte din experiența asta și să le împărtășesc celorlalți. Lui Henners i-ar fi plăcut să audă asta, m-am pomenit gândind. Henners, căruia îi plăcea atât de mult să ofere învățătură.

Indiferent ce făceam, se auzeau din ce în ce mai multe voci care cereau să mi se interzică să intru în armată. Cei din conducerea armatei însă rămâneau fermi pe poziție. Dacă prințul Harry ar fi fost în armată în momentul în care a purtat uniforma Führerului, au zis ei, și-ar fi primit pedeapsa. Dar el nu e în armată încă, au adăugat. Așa că n-are decât să se comporte ca un prostovan.

52

Urma să fie noul nostru secretar particular: Jamie Lowther-Pinkerton era numele lui. Însă nu-mi amintesc ca eu și Willy să-i fi zis vreodată altfel decât JLP.

Ar fi trebuit să-i zicem pur și simplu Marko II. Sau poate Marko 2.0. Urma să fie înlocuitorul lui Marko, dar totodată și o versiune mai oficială, mai detaliată și mai permanentă a îndrăgitului nostru prieten.

Toate lucrurile pe care Marko le făcuse în mod informal, atenționarea, îndrumarea și sfătuirea noastră, JLP avea să le facă de-acum în mod formal, ni s-a spus. De fapt, Marko fusese cel care îl găsise pe JLP și i-l recomandase tatei, iar apoi îl instruise. Așa că aveam deja încredere în omul ăsta, încă din prima clipă. Marko spunea despre el că e un om bun, iar cuvintele lui Marko aveau foarte multă greutate.

Foarte calm, ușor țeapăn, JLP purta butoni de aur, strălucitori, și un inel cu sigiliu de aur, simboluri ale probității, constanței și credinței sale ferme într-un anumit stil care trebuie să rămână neschimbat. Aveai întotdeauna impresia că, nici măcar în dimineața Apocalipsei, JLP n-ar fi ieșit din casă fără toate aceste amulete.

Însă în ciuda aspectului său exterior atât de îngrijit și lustruit, JLP era o forță, produsul unei instruiri militare de cel mai înalt nivel, ceea ce însemna, între altele, că nu făcea compromisuri atunci când venea vorba de etica profesională. Nu cerea altora să facă pentru el lucruri de o moralitate îndoielnică, nu accepta să facă el însuși pentru alții astfel de lucruri, și toată lumea părea să știe lucrul ăsta. Când oficialii britanici au decis să lanseze o ofensivă masivă împotriva unui cartel de droguri columbian, l-au ales pe JLP să o conducă. Atunci când actorul Ewan McGregor a hotărât să facă o excursie de trei luni cu motocicleta prin Mongolia, Siberia și Ucraina și a avut nevoie să învețe tehnici de supraviețuire, a apelat la JLP.

Pentru mine, trăsătura cea mai importantă a lui JLP era respectul lui pentru adevăr, expertiza lui în acest sens. Era opusul foarte multor oameni care lucrau în guvern și la Palat. Din acest motiv, nu la multă vreme după ce începuse să lucreze pentru Willy și pentru mine, i-am cerut să mă ajute să intru în posesia unui adevăr – mai exact, în posesia dosarelor secrete ale poliției privind accidentul mamei mele.

S-a uitat în jos, și-a ferit privirea. Da, lucra pentru Willy și pentru mine, dar în același timp îi păsa de noi și îi păsa de tradiție, de lanțul de comandă. Solicitarea mea părea să pericliteze toate aceste trei elemente. A făcut o grimasă, s-a încruntat, formând o cută între sprâncene – o zonă nedefinită, fiindcă JLP nu prea avea păr. În cele din urmă, fruntea i s-a descrețit, firele negre și țepoase de păr care îi rămăseseră în chip de sprâncene au revenit la forma obișnuită, iar el mi-a zis că,

dacă ar fi să-mi facă rost de dosarele respective, ceea ce voi vedea va fi foarte tulburător.

– Foarte, foarte tulburător, Harry.

– Da, știu. Cam asta e și ideea.

A dat din cap.

– Ah! Hmm! Înțeleg!

Câteva zile mai târziu m-a luat cu el într-un birou micuț, la capătul unei scări dosnice din Palatul St. James și mi-a înmânat un plic maro, pe care scria „A nu se îndoi". Mi-a zis că hotărâse să nu-mi arate *chiar toate* dosarele poliției. Le cercetase amănunțit și le înlăturase pe cele mai... „greu de suportat".

– Spre binele tău.

Eram dezamăgit. Dar n-am obiectat. Dacă JLP nu considera că eram în stare să-mi păstrez cumpătul la vederea lor, atunci probabil că așa era.

I-am mulțumit pentru că mă proteja.

Mi-a spus că o să mă lase singur cu dosarul, apoi a ieșit.

Am respirat adânc de câteva ori, apoi l-am deschis.

Fotografii din exterior. Făcute în afara tunelului în care a avut loc accidentul. Chiar la gura tunelului. Fotografii din interior. Făcute la unu-doi metri în interiorul tunelului. Fotografii din adâncul tunelului. În care se vedea mijlocul tunelului și ieșirea. În sfârșit... fotografii făcute de-aproape, în care se vedea Mercedesul zdrobit, care intrase în tunel cam pe la miezul nopții, din câte se știe, și nu mai ieșise întreg în partea cealaltă.

Toate păreau a fi fotografii făcute de poliție. Dar apoi mi-am dat seama că multe, dacă nu chiar toate, fuseseră de fapt făcute de paparazzi și de alți fotografi prezenți la locul accidentului. Poliția din Paris le luase aparatele foto. Unele poze erau făcute la câteva momente după producerea accidentului, altele mult mai târziu. Unele îi înfățișau pe polițiști învârtindu-se prin preajma locului accidentului, altele îi înfățișau pe privitorii aflați din întâmplare acolo, care se holbau cu gura căscată. Priveliștea tuturor acestor fotografii crea un sentiment de haos, o atmosferă de carnaval degradant.

Acum veneau la rând fotografiile mai detaliate, mai clare, făcute mai de-aproape, din interiorul Mercedesului. Vedeam trupul lipsit de viață al prietenului mamei, despre care știam acum că era iubitul ei. Îl vedeam pe bodyguardul ei, care supraviețuise accidentului, deși se alesese cu niște răni înfiorătoare. Și îl vedeam pe șofer, prăbușit peste volan. El a fost învinuit de mulți pentru accident, fiindcă ar fi avut, se pare, alcool în sânge și fiindcă murise și nu se mai putea apăra.

În cele din urmă, am ajuns și la fotografiile cu mama. Erau niște lumini în jurul ei, niște cercuri luminoase, aproape ca niște nimburi. Ce ciudat. Culoarea luminilor acelora era identică cu culoarea părului ei – auriu. Nu știam ce erau acele lumini, nu-mi puteam imagina, chiar dacă mi-au venit în minte tot felul de explicații supranaturale.

Când mi-am dat seama de unde proveneau de fapt, mi s-a strâns stomacul.

Blițuri. Erau blițuri. Iar în unele dintre aceste blițuri se vedeau chipuri fantomatice, și jumătăți de chipuri, paparazzi și paparazzi reflectați și paparazzi refractați pe toate suprafețele metalice netede și pe sticla parbrizelor. Oamenii aceia care o hăituiseră... nu încetaseră să îi facă poze nici măcar când zăcea întinsă între scaune, inconștientă sau semiconștientă, iar în frenezia lor se fotografiaseră câteodată unii pe alții, din greșeală. Nici măcar unul dintre ei nu se aplecase asupra ei să-i ia pulsul, să-i ofere ajutor sau măcar alinare. Nu făceau altceva decât să o fotografieze întruna.

Nu știusem. Nu-mi trecuse prin cap. Mi se spusese că paparazzi o urmăriseră pe mama, că o hăituiseră ca niște câini sălbatici, dar nu îndrăznisem să-mi imaginez că, asemenea câinilor sălbatici, se și înfruptaseră din corpul ei lipsit de apărare. Nu știusem până atunci că ultimul lucru pe care mama l-a văzut pe pământ a fost lumina unui bliț.

Doar dacă nu cumva... Acum mă uitam mult mai de-aproape la mama: nu avea răni vizibile. Era prăbușită, într-o poziție nefirească, dar altminteri... arăta bine. Mai mult decât bine. Sacoul ei închis la culoare, părul strălucitor, pielea radioasă – doctorii de la spitalul unde a fost dusă nu se puteau abține să nu remarce întruna cât de frumoasă era. Am rămas cu privirile pironite asupra ei, crezând că o să mi se umple ochii de lacrimi, dar efectiv n-am putut să plâng, fiindcă era foarte frumoasă, de parcă ar fi fost vie.

Poate că fotografiile pe care hotărâse JLP să nu mi le arate ar fi fost mai izbitoare. Poate că în ele moartea era mult mai vizibilă. Dar n-am zăbovit prea mult cu gândul la posibilitatea asta. Am închis dosarul cu un gest ferm și mi-am zis: *Se ascunde.*

Cerusem dosarul ăsta fiindcă eram în căutarea unei dovezi, iar dosarul nu dovedea nimic altceva decât că mama fusese implicată într-un accident de mașină, în urma căruia rămăsese fără răni vizibile, și că în tot timpul ăsta cei care o hăituiseră continuau să o facă. Asta era tot. În loc să găsesc o dovadă, găsisem mai multe motive să fiu furios. În biroul acela micuț, așezat în fața acelui nefericit plic cu inscripția *A nu se îndoi*, ceața roșie a coborât, și nu era o perdea fină, ci era un torent.

53

Aveam la mine o geantă mică de voiaj, în care se aflau câteva obiecte de uz personal, plus o masă de călcat de mărime standard, pe care o țineam cu dezinvoltură la subsuoară, ca pe o placă de surf. Armata îmi ordonase să o aduc. De acum înainte, cămășile și pantalonii mei nu mai aveau voie să fie șifonați.

Știam să folosesc fierul de călcat tot atât cât știam să folosesc un tanc – de fapt, chiar mai puțin de-atât. Dar acum asta era problema armatei. Eu eram de-acum problema armatei.

Le-am urat baftă. La fel le-a urat și tata. El era cel care m-a adus cu mașina până la Camberley, Surrey, la Academia Militară Regală Sandhurst.

Mai 2005.

Tata stătea deoparte și se uita la mine cum îmi pun ecusonul roșu cu numele meu, WALES, și cum mă semnez în registru. Le-a spus reporterilor cât de mândru era de mine.

Apoi mi-a întins mâna.

– Ești pe cont propriu, băiete drag.

Prilej pentru fotografii. Clic.

Eram repartizat într-un pluton de douăzeci și nouă de băieți și fete. A doua zi, dis-de-dimineață, după ce am îmbrăcat echipamentul militar, am intrat unul câte unul într-o încăpere veche de câteva sute de ani. Simțeai în aer mirosul istoriei – părea să vină, asemenea unui abur, dinspre pereții cu lambriuri de lemn. Am recitat un jurământ față de regină. „Jur credință față de Coroană și față de țară..." Tipul de lângă mine mi-a dat un ghiont cu cotul.

– Pun pariu că tu-i zici *buni* în loc de regină!

Asta a fost ultima dată, în cele cinci săptămâni care aveau să urmeze, când cuiva i-a ars de glume. Tabăra de instrucție nu are nimic amuzant.

Tabără de instrucție – ce denumire inofensivă pentru ce se întâmpla acolo! Eram împinși până la limitele noastre fizice, mentale, spirituale. Eram duși – sau târâți – într-un loc aflat dincolo de limitele noastre, apoi și mai departe, de către un grup impasibil de sadici simpatici numiți sergenți-șefi. Bărbați masivi, gălăgioși, extrem de masculini – însă aveau cu toții niște cățeluși în chip de animale de companie. N-am auzit sau citit niciodată o explicație pentru lucrul ăsta, și n-aș putea să vin nici eu cu vreuna. Am să spun doar că era ciudat să vezi acești uriași plini de testosteron și aproape plesuvi uguind cu cățelușii lor pudel, shi tzu sau pug.

Aș spune că ne tratau ca pe niște câini, însă realitatea e că își tratau cățeii mult mai bine decât pe noi. Nouă nu ne ziceau niciodată: „Bravo, bun băiat!" Veneau la noi și ne urlau în față, prin norii de parfum emanați de loțiunile lor după bărbierit, și niciodată, absolut niciodată nu ne slăbeau. Ne vorbeau cu dispreț, ne hărțuiau, țipau la noi, și nu făceau un secret din intenția lor. Voiau să ne facă să cedăm nervos.

Dacă nu reușeau asta, excelent. Bun venit în armată! Dacă reușeau, și mai bine. Era mai bine să se întâmple asta acum decât să se întâmple mai târziu, în fața inamicului.

Foloseau abordări dintre cele mai diverse. Constrângeri de natură fizică, intimidare psihologică – și umor? Îmi aduc aminte când un sergent-șef m-a tras deoparte.

– Domnule Wales, eu eram de pază într-o zi la Castelul Windsor, purtând căciula mea din blană de urs, când m-am pomenit că vine la mine un băiețel și aruncă cu pietriș pe cizmele mele! Iar băiețelul ăla... erai TU!

Glumea, dar nu eram sigur dacă ar trebui să râd, și nu eram sigur dacă toate astea erau adevărate. Nu l-am recunoscut, și în mod cert nu-mi aduc aminte să fi aruncat cu pietriș în vreun soldat din garda regală. Dar, dacă într-adevăr așa era, mi-am cerut scuze și am sperat că vom putea uita de episodul ăsta.

La capătul a două săptămâni, mai mulți cadeți își luaseră tălpășița. Ne-am trezit dimineața și am văzut că paturile lor erau făcute, iar lucrurile lor dispăruseră. Nimeni nu și-a pierdut respectul față de ei din cauza asta. Știam că nu oricine putea face față unui astfel de tratament. Unii dintre cadeții rămași aveau să mărturisească, înainte de a se da stingerea, că se temeau să nu fie ei următorii.

Eu însă nu aveam astfel de temeri. În general făceam față bine condițiilor. Tabăra de instrucție nu era o distracție, cu toate astea, am rămas neclintit în credința mea că mă aflam exact acolo unde trebuia să fiu. Nu mă pot ei doborî, mi-am zis. Oare, m-am întrebat apoi, din cauză că eram deja la pământ?

De asemenea, indiferent ce ne-ar fi făcut, o făceau departe de ochii presei, așa că pentru mine fiecare zi petrecută aici era un fel de vacanță. Centrul de instrucție era precum Club H. Indiferent ce ne-ar fi servit sergenții-șefi, exista întotdeauna, fără excepție, bonusul compensator reprezentat de faptul că paparazzii nu aveau acces acolo. Nimic nu mă putea răni cu adevărat într-un loc unde presa nu mă putea găsi.

Și apoi m-a găsit. Un reporter de la *The Sun* s-a furișat în interiorul taberei și s-a plimbat de colo colo ținând în mână o bombă falsă, cu intenția să demonstreze – ce

anume? Nimeni nu știa. *The Sun* a zis că reporterul lor încerca să dea în vileag neglijența în materie de securitate a centrului de instrucție și să demonstreze astfel că prințul Harry era în pericol.

Partea cu adevărat înfricoșătoare a fost că unii cititori chiar au crezut prostiile astea.

54

În fiecare zi, după ce ne trezeam la cinci dimineața, eram obligați să dăm pe gât o sticlă imensă cu apă. Sticla era a armatei, din plastic negru, o reminiscență din Războiul Burilor. Orice lichid din sticla aia avea gust de plastic de primă generație. Și de urină. Mai mult chiar, de urină caldă. Așa că după ce dădeam conținutul sticlei pe gât, cu câteva clipe înainte de a ne începe rutina matinală, unii dintre noi cădeau la pământ și vomau imediat toată apa înghițită.

Asta nu schimba cu nimic situația. A doua zi, înghițeai iar apa aia cu gust de plastic și de urină, din aceeași sticlă de război, și după ce vomai din nou, ieșeai la alergare.

Ah, alergarea! Alergam întruna. Alergam pe un traseu circular. Alergam de-a lungul unui drum. Alergam prin păduri întunecoase. Alergam pe pajiști. Câteodată alergam cu o greutate de 40 de kilograme în spate, alteori cărând un buștean imens. Alergam și iar alergam, până când leșinam – iar când leșinam, continuam să alergăm. Zăceam pe jos, pe jumătate inconștienți, iar picioarele încă zvâcneau, precum cele ale câinilor care dorm și visează că aleargă după veverițe.

Între două alergări, ne chinuiam să urcăm pe sfori sau ne izbeam de pereți sau ne luam avânt și ne izbeam unii de alții. Noaptea simțeam în oase mai mult decât durere. Era ceva care pulsa adânc, ca un tremur înfiorat. Nu aveai cum să supraviețuiești acelei pulsații dureroase decât dacă te disociai de ea, îi spuneai minții tale că *tu* nu erai totuna cu *ea*, cu senzația aia. Te separai de tine însuți. Sergenții-șefi spuneau că asta făcea parte din marele lor plan. Să ne distrugă Sinele.

După asta, aveam să fim toți pe aceeași frecvență. Aveam să fim cu adevărat o Unitate. Pe măsură ce Sinele își pierde întâietatea, promiteau ei, ideea de Serviciu preia controlul. „Pluton, țară, doar la asta vă veți gândi, cadeți. Și nici nu aveți nevoie să vă mai gândiți la altceva."

Nu știam cum li se părea celorlalți cadeți toată treaba asta, dar mie îmi convenea. Sine? Eram cât se poate de pregătit să arunc cât colo povara asta. Identitate? Luați-mi-o liniștiți.

Îmi dădeam seama că, pentru cineva atașat de sinele propriu, de identitatea proprie, experiența asta putea fi una dură. Pentru mine însă nu era așa. Eu mă bucuram să simt cum – încet, dar sigur – eram redus la o esență, impuritățile erau înlăturate și doar ce era vital rămânea din mine.

Oarecum așa cum se întâmplase în Tooloombilla. Doar că într-o măsură mai mare.

Aveam sentimentul că toate astea reprezentau un dar imens, din partea sergenților-șefi, din partea Commonwealth-ului.

Îi iubeam pentru asta. Noaptea, înainte să se dea stingerea, aduceam mulțumiri tuturor.

55

După acele prime cinci săptămâni, după încheierea taberei de instrucție, sergenții-șefi și-au mai domolit comportamentul față de noi. Puțin de tot. N-au mai țipat la noi chiar atât de mult. Ne-au tratat ca pe niște soldați.

Însă venise timpul să învățăm despre război. Cum se face, cum se câștigă. În parte, asta presupunea niște lecții teoretice care ne plictiseau de moarte. Partea mai interesantă era reprezentată de exercițiile militare în care se simulau diferite moduri în care puteai fi ucis. Sau nu. Depinde.

CBRN, așa erau denumite. Chimic, biologic, radiologic, nuclear. În cadrul acestor exerciții, ne puneam echipamentul cu rol protector, îl scoteam, îl curățam și ștergeam otrăvurile și alte mizerii care ar putea fi aruncate de la nivelul solului, din avion sau pulverizate pe noi. Am săpat nenumărate tranșee, ne-am pus măștile, ne-am chircit în poziție fetală, am exersat iar și iar Apocalipsa.

Într-o zi, sergenții-șefi ne-au adunat lângă o clădire din cărămidă roșie, care fusese transformată într-o cameră de gazat cu gaze lacrimogene. Ne-au ordonat să intrăm în clădire, apoi au activat gazul. Ne-am scos masca de gaze, ne-am pus-o la loc, apoi iar ne-am scos-o. Dacă nu erai rapid, luai o gură bună de gaz, de ți se umpleau plămânii. Însă nu puteai să fii întotdeauna rapid, și asta era și ideea, așa că, în cele din urmă, toată lumea ajungea să inhaleze gaz. Exercițiile aveau legătură cu războiul; pentru mine, ele aveau legătură cu moartea. Laitmotivul instrucției armatei era moartea. Cum să o eviți, dar și cum să o înfrunți, aruncându-te cu capul înainte.

Așa că mi s-a părut firesc, aproape inevitabil, faptul că ne-au urcat în niște autobuze și ne-au dus la Cimitirul Militar Brookwood, să stăm în picioare pe morminte, să ascultăm cum cineva recita o poezie.

„Pentru cei căzuți."

Poezia fusese compusă înainte de războaiele cele mai oribile ale secolului XX, așa că mai avea totuși o urmă de inocență.

Ei nu vor mai îmbătrâni
Așa cum vom îmbătrâni noi, cei lăsați în urmă...

Mi s-a părut izbitor cât de mult se intersecta instrucția noastră de la începuturi cu poezia. Gloria morții, frumusețea morții, necesitatea morții, aceste concepte ne erau băgate în cap odată cu abilitățile necesare pentru a evita moartea. Câteodată era explicit, dar altădată era fix înaintea ochilor noștri. Ori de câte ori intram încolonați în capelă, ne uitam în sus și vedeam gravat în piatră: *Dulce et decorum est pro patria mori.*

„Dulce și potrivit e să mori pentru patrie."

Cuvinte scrise prima dată de către un roman din vremuri de demult, un exilat, și apoi reluate și adaptate de către un tânăr soldat britanic care murise pentru țara lui. Adaptate cu tentă ironică, dar nouă nu ne-a spus nimeni asta. Cu siguranță că în piatra aceea nu erau gravate ca o ironie.

Poezia era, pentru mine, ușor preferabilă istoriei. Și psihologiei. Și strategiei militare. Mă înfior numai când îmi aduc aminte de orele acelea lungi, de scaunele acelea tari din Faraday Hall și Churchill Hall, când stăteam și citeam cărți, memoram date, analizam bătălii faimoase, scriam eseuri despre conceptele esoterice ale strategiei militare. Acestea, pentru mine, au fost încercările cele mai grele de la Sandhurst.

Dacă aș fi putut să aleg, aș mai fi petrecut încă cinci săptămâni în tabăra de instrucție.

Am adormit în Churchill Hall nu o dată.

— Tu, de colo, domnule Wales! Dormi!

Am fost sfătuiți ca atunci când ni se face somn să sărim în picioare, să punem sângele în mișcare. Dar mie mi se părea că o chestie ca asta ar fi fost foarte deranjantă pentru instructori. Dacă te ridicai în picioare, practic îi informai că sunt plictisitori. Cam care avea să fie deci starea lor de spirit atunci când aveau să-ți noteze următoarea lucrare?

Săptămânile treceau unele după altele. În săptămâna a noua – sau poate într-a zecea? – am învățat să luptăm cu baioneta. O dimineață de iarnă. Un castel în Castlemartin, Țara Galilor. Sergenții-șefi au pus muzică punk rock la volum maxim, de simțeam că ne explodează capul, ca să ne trezească instinctele animalice, după care am început să alergăm către niște manechine umplute cu nisip, cu baionetele ridicate, repezindu-ne la ele și străpungându-le în timp ce urlam: „UCIDE! UCIDE! UCIDE!"

Când s-au auzit fluierele, când exercițiul a luat sfârșit, câțiva tipi n-au putut să se oprească. Continuau să înfigă baioneta iar și iar în manechine. Câteva clipe, latura întunecată a naturii umane ni s-a dezvăluit din plin. Apoi am râs cu toții și ne-am prefăcut că nu văzuserăm ceea ce văzuserăm.

În a douăsprezecea – sau o fi fost a treisprezecea? – săptămână, a venit rândul puștilor și grenadelor. Eram bun la tras cu pușca. Încă de pe la vârsta de 12 ani împușcasem iepuri și porumbei și veverițe, cu o armă cu calibrul de .22.

Dar acum am devenit mai bun. Mult mai bun.

56

Spre sfârșitul verii am fost îmbarcați și duși în Țara Galilor, iar acolo am avut de efectuat un exercițiu chinuitor numit Întindere Lungă. Un marș neîntrerupt, cu înaintare și alergare dificile, pe parcursul mai multor zile, în susul și în josul unui ținut rural arid, cărând în spate un echipament care cântărea cam cât un adolescent de treisprezece-paisprezece ani. Iar partea cea mai rea era că Europa era lovită de un val de căldură istoric, iar noi am pornit la drum în momentul lui de vârf, în cea mai toridă zi a anului.

O zi de vineri. Ni s-a spus că exercițiul avea să se întindă până duminică noaptea.

Sâmbătă, seara târziu, în timpul singurului nostru răgaz forțat, ne-am culcat în saci de dormit pe un drum de țară. După două ore am fost treziți de tunete și de o ploaie torențială. Eram într-o echipă alcătuită din cinci membri și ne-am ridicat cu toții, cu fața în sus, către ploaie, ca să bem picăturile. Era o senzație foarte plăcută. Dar apoi ne-am udat până la piele. Și era timpul să pornim din nou marșul.

Cu apa șiroind pe noi în timp ce continua să plouă cu găleata, marșul devenise acum cu totul altceva. Gemeam, gâfâiam, oftam, alunecam. Treptat, determinarea a început să mă părăsească. La o oprire scurtă, într-un punct de verificare,

am simțit în talpă o arsură. M-am așezat jos pe pământ, mi-am scos bocancul drept și șoseta, iar pielea de pe talpă mi s-a jupuit. Picior de tranșee.

Soldatul de lângă mine a clătinat din cap.

– Rahat! N-ai cum să mai continui.

Am fost al naibii de dezamăgit. Dar, recunosc, și ușurat.

Eram pe un drum de țară. Într-un câmp din apropiere se afla o ambulanță. M-am dus șontâc-șontâc până acolo. Când am ajuns, medicii m-au urcat în ea. Mi-au examinat piciorul și mi-au zis că pentru mine marșul se încheiase.

Am dat din cap, cum stăteam așa aplecat în față.

Echipa mea se pregătea să o ia din loc.

– La revedere, băieți! Ne revedem când ne întoarcem în tabără.

Dar atunci a apărut unul dintre sergenții-șefi. Sergentul-șef Spence. Mi-a cerut să vin cu el, să-mi spună câteva cuvinte. Am sărit din ambulanță și am șchiopătat alături de el până am ajuns la un copac din apropiere.

Cu spatele la copac, mi-a vorbit pe un ton egal. Era pentru prima dată, după luni bune, când nu urla la mine.

– Domnule Wales, mai ai de făcut un ultim efort. Mai ai literalmente doar zece-douăsprezece kilometri, atât. Știu, știu, tălpile tale sunt ca naiba, dar sugestia mea e să nu renunți. Știu că poți să faci asta. Și tu știi că poți s-o faci. Forțează-te. N-o să te ierți niciodată dacă n-o faci.

S-a îndepărtat. Am șchiopătat înapoi până la ambulanță, le-am cerut toată banda adezivă cu oxid de zinc pe care o aveau. Mi-am înfășurat strâns tălpile și apoi le-am vârât la loc în bocanci.

La deal, la vale, înainte, am continuat să merg, încercând să mă gândesc la alte lucruri, ca să-mi distrag atenția de la durerea cumplită. Ne-am apropiat de un râu. Apa rece ca gheața o să fie o binecuvântare, m-am gândit. Dar nu. Tot ce simțeam erau pietrele din albie apăsând pe carnea vie a tălpilor mele.

Ultimii șase kilometri au fost printre cei mai dificili pași pe care i-am făcut vreodată pe planeta asta. Când am trecut linia de sosire, ușurarea pe care am simțit-o m-a făcut să respir precipitat.

O oră mai târziu, întorși în tabără, toți ne-am schimbat încălțămintea cu una sport, ușoară. De-a lungul zilelor care au urmat, ne-am târșâit picioarele în jurul barăcilor ca niște bătrâni. Dar niște bătrâni mândri.

La un moment dat, m-am dus șchiopătând până la sergentul-șef Spence și i-am mulțumit. Mi-a zâmbit scurt și s-a îndepărtat.

57

Deși eram extenuat, deși mă simțeam un pic singur, radiam. Eram într-o formă mai bună decât fusesem vreodată, gândeam și vedeam mai limpede ca oricând până atunci. Sentimentul pe care îl aveam nu era prea diferit de cel descris de oamenii care intră într-un ordin monahal. Totul părea iluminat.

Asemenea călugărilor, fiecare cadet avea propria lui chilie. Și trebuia să o păstreze sclipitor de curată în permanență. Micile noastre paturi trebuiau să fie făcute – ca la carte. Bocancii noștri negri trebuiau să fie dați cu cremă – să sclipească precum vopseaua udă. Ușile încăperilor noastre trebuiau să fie deschise la perete – întotdeauna. Chiar dacă puteai să închizi ușa noaptea, sergenții-șefi puteau să intre peste tine în orice moment – și adeseori o făceau.

Unii cadeți se plângeau de mama focului.

– Niciun pic de intimitate!

Asta mă făcea să râd. Intimitate? Ce-i aia?

La sfârșitul fiecărei zile, stăteam în camera mea, dându-mi bocancii cu cremă, scuipând pe ei, frecându-i, lustruindu-i până când capul meu tuns se oglindea în ei. Indiferent în ce instituție aterizam, tunsoarea îngrozitoare părea să fie primul lucru pe ordinea de zi. Apoi îi trimiteam mesaje lui Chelsy. (Aveam voie să îmi păstrez telefonul mobil, din motive de siguranță.) Îi spuneam cum merge treaba, îi spuneam că îmi e dor de ea. Apoi le dădeam telefonul cadeților care voiau să le trimită mesaje iubitelor sau iubiților lor.

Apoi se dădea stingerea. Nicio problemă. Nu-mi mai era câtuși de puțin frică de întuneric.

58

Era oficial acum. Nu mai eram prințul Harry. Eram sublocotenent Wales din regimentul Blues and Royals, al doilea cel mai vechi regiment al Armatei Britanice, parte din Garda Regală Călare, însărcinată cu paza monarhului.

Ceremonia de absolvire a avut loc pe 12 aprilie 2006.

Au fost prezenți tata și Camilla, bunicul, Tiggy și Marko. Și, desigur, bunica.

Nu mai participase de zeci de ani la o paradă de felul acesta, așa că apariția ei a reprezentat o onoare extraordinară. A zâmbit în văzul tuturor atunci când am trecut prin dreptul ei.

Și Willy a dat onorul. Și el era acum la Sandhurst. Era cadet. Începuse după mine, fiindcă se dusese mai întâi la facultate. Nu putea recurge la atitudinea pe care o avea de regulă atunci când eram amândoi la aceeași instituție, nu putea să pretindă că nu mă cunoaște, fiindcă asta ar fi însemnat să fie indisciplinat.

Pentru o clipă, Rezerva l-a întrecut în rang pe Moștenitor.

Bunica a inspectat trupele militare. Când a ajuns în dreptul meu, a zis:

– O... bună!

Am zâmbit. Și am roșit.

Ceremonia a fost urmată de interpretarea cântecului „Auld Lang Syne"[1], după care adjutantul a urcat călare pe calul său alb treptele de la Old College.

La final a avut loc un prânz la Old College. Bunica a ținut un discurs încântător. Către sfârșitul zilei, adulții au început să plece, așa că atunci s-a pornit adevărata petrecere. O noapte cu băutură la greu și râsete zgomotoase. Eu eram însoțit de Chelsy. Am băut toți până când n-am mai știut de noi. A doua zi dimineața m-am trezit cu un rânjet mare de satisfacție și o ușoară durere de cap.

„Următoarea oprire e Irak", i-am zis oglinzii în timp ce mă bărbieream.

Mai exact, sudul Irakului. Unitatea mea avea să înlocuiască o altă unitate, care petrecuse mai multe luni într-o misiune de recunoaștere avansată. O treabă periculoasă, în timpul căreia soldații erau în permanență atenți să evite lunetiștii și dispozitivele explozive improvizate de pe marginea drumului. În luna respectivă, zece soldați britanici fuseseră uciși. În cele șase luni anterioare, patruzeci.

Am căutat să-mi dau seama ce simțeam la gândul plecării. Nu îmi era frică. Eram dedicat. Eram dornic. În același timp însă: război, moarte sau mai știu eu ce – toate astea erau preferabile rămânerii în Marea Britanie, unde eram oricum într-un fel de permanentă luptă. Chiar de curând, în ziare apăruse un articol despre un mesaj vocal pe care mi-l lăsase Willy imitând vocea lui Chelsy. De asemenea, se scrisese și despre faptul că îi cerusem lui JLP ajutorul în legătură cu un proiect de cercetare pentru Sandhurst. Măcar de data asta ambele povești erau adevărate. Întrebarea era însă: de unde aflaseră ziarele despre asemenea lucruri profund intime?

Asta m-a făcut paranoic. La fel și pe Willy. Ne-a făcut să reconsiderăm așa-zisa paranoia de care suferea mama, să o vedem cu alți ochi.

---

[1] Cântec popular în țările vorbitoare de limba engleză, al cărui text e reprezentat de o poezie scrisă de Robert Burns în 1788 (n. tr.).

Am început să ne examinăm cercul apropiaților, să ne îndoim de prietenii în care aveam cea mai mare încredere – și de prietenii lor. Cu cine vorbiseră? Cui făcuseră confidențe? Nimeni nu era mai presus de orice suspiciune, fiindcă nimeni nu putea fi. Ne îndoiam chiar și de gărzile noastre personale, or, noi întotdeauna ne veneraserăm gărzile personale. (La naiba, *cu însumi* eram acum, oficial, o gardă de corp – a reginei.) Întotdeauna fuseseră ca niște frați mai mari pentru noi. Dar acum erau și ei suspecți, la fel ca toți ceilalți.

O clipă, ne-am îndoit până și de Marko. Atât de toxică devenise suspiciunea. Nimeni nu era mai presus de ea. Cineva foarte apropiat de mine și de Willy dezvăluia presei chestii intime despre noi, așa că absolut fiecare persoană trebuia luată în considerare.

Ce ușurare va fi, mi-am zis eu, să mă aflu într-o zonă de război în toată regula, unde nimic din toate astea să nu-mi mai dea zilnic bătăi de cap.

Vă rog, duceți-mă pe un câmp de luptă unde există reguli de angajament clare.

Unde există un anumit sentiment al onoarei.

Partea a doua

RĂNIT, DAR NEÎNGENUNCHEAT

1

În februarie 2007, ministrul britanic al Apărării a spus lumii că urma să fiu trimis pe front, că aveam să comand o grupă de tancuri ușoare de-a lungul graniței irakiene, lângă Basra. Era oficial. Plecam la război.

Reacția publică a fost bizară. Jumătate dintre britanici erau furioși, spuneau că e îngrozitor să pui în pericol viața nepotului celui mic al reginei. Rezervă sau nu, spuneau ei, e necugetat să trimiți un prinț într-o zonă de război. (Era prima dată în douăzeci și cinci de ani când se întâmpla un astfel de lucru.)

Cealaltă jumătate însă aplauda decizia. De ce să beneficieze Harry de un tratament special? Ce risipă de bani din taxe ar fi dacă băiatul ar beneficia de instruire militară și după aceea n-ar fi folosit în luptă! Dacă moare, moare, au zis ei.

Inamicul în mod cert era de această părere. Neapărat, ziceau insurgenții, care încercau să instige la un război civil în Irak, trimiteți-ni-l pe băiat. Unul dintre liderii insurgenților a formulat o invitație oficială care suna a invitație la ceaiul de la ora 5: „Așteptăm cu răsuflarea tăiată sosirea tânărului, chipeșului și răsfățatului prinț..." Exista un plan pentru mine, a zis liderul insurgenților. Aveau să mă răpească, după care aveau să hotărască ce să facă cu mine – să mă tortureze, să ceară răscumpărare, să mă ucidă. Aparent în contradicție directă cu acest plan, el încheia promițând că prințul chipeș avea să se întoarcă la bunica lui „fără urechi".

Îmi amintesc că atunci când am auzit asta, am simțit cum vârful urechilor începe să mi se încălzească. Gândul mi-a fugit imediat la copilărie, când un prieten a sugerat o intervenție chirurgicală pentru urechile mele, cu scopul de a preveni sau corecta blestemul familiei. Am refuzat categoric.

Câteva zile mai târziu, un alt lider al insurgenților a făcut referire la mama. A zis că ar trebui să iau exemplu de la ea, să rup legăturile cu familia mea. „Răzvrătește-te împotriva imperialiștilor, Harry." Altminteri, a avertizat el, prințul „își va vărsa sângele în deșertul nostru".

În mod normal, m-aș fi temut să audă Chelsy vreuna dintre amenințările astea, dar de la începutul relației noastre fusese atât de hărțuită de presă, încât renunțase să o mai citească. Ziarele nu mai existau pentru ea. Internetul nu intra în discuție.

Armata Britanică, în schimb, o citea cu mare atenție. La două luni după anunțul cu trimiterea mea pe front, șeful armatei, generalul Dannatt, a anulat brusc totul. Pe lângă amenințările publice venite de la liderii insurgenților, serviciile secrete britanice au aflat că fotografia mea fusese distribuită în rândul membrilor unui grup de lunetiști irakieni, cu instrucțiuni conform cărora eu eram „ținta țintelor". Acești lunetiști erau unii de elită: recent doborâseră șase soldați britanici. Așa că misiunea devenise pur și simplu prea periculoasă – pentru mine, pentru oricine ar fi avut ghinionul să stea lângă mine. Devenisem, conform evaluării lui Dannatt și a altora, un „magnet pentru gloanțe". Iar motivul, a zis el, era presa. În declarația publică prin care anula mobilizarea mea, a criticat vehement jurnaliștii pentru modul exagerat în care au scris despre trimiterea mea pe front, pentru speculațiile lor nefondate, care „exacerbaseră" nivelul de amenințare.

Personalul tatălui meu a emis o declarație publică prin care se spunea că sunt „foarte dezamăgit", ceea ce nu era adevărat. Eram zdrobit. Când am aflat vestea, eram la barăcile militare din Windsor și stăteam de vorbă cu băieții mei. Am așteptat câteva clipe să mă liniștesc, apoi le-am dat și lor vestea proastă. Deși petrecuserăm ultimele luni împreună, călătorind, antrenându-ne, și deveniserăm astfel tovarăși de arme, acum erau dintr-odată pe cont propriu.

Nu doar că-mi părea rău pentru mine. Eram în același timp îngrijorat pentru echipa mea. Altcineva avea să preia sarcinile mele, iar eu aveam să trăiesc tot restul vieții cu niște întrebări și un sentiment de vinovăție în inimă. Dacă cei care aveau să-mi ia locul nu erau suficient de buni?

Săptămâna următoare, mai multe ziare au scris că eram într-o depresie severă. Unul sau două însă susțineau că schimbarea radicală a situației privind mobilizarea mea era de fapt rezultatul deciziei mele. Încă o dată eram descris ca fiind laș. Spuneau că, pe ascuns, eu făcusem presiuni asupra superiorilor mei ca să anuleze mobilizarea mea.

2

Am început să mă gândesc dacă să plec din armată. Ce sens avea să rămân dacă nu puteam să fiu efectiv soldat?

Am discutat cu Chelsy despre asta. Era nehotărâtă. Pe de o parte, nu putea să-și ascundă ușurarea. Pe de alta, știa cât de mult îmi doream să fiu alături de echipa mea. Știa că mă simțisem multă vreme persecutat de presă și că armata fusese pentru mine o formă sănătoasă de eliberare. Mai știa și că credeam în Misiune.

Am discutat problema și cu Willy. Și el avea sentimente amestecate în privința asta. Mă înțelegea, ca soldat. Dar ca frate? Ca frate mai mare și foarte competitiv? Nu putea să regrete în totalitate întorsătura asta pe care o luaseră lucrurile.

În cea mai mare parte a timpului, Willy și cu mine nu aveam nici în clin, nici în mânecă cu toate aiurelile astea cu moștenitorul și rezerva. Dar din când în când, ceva mă izbea și mă făcea să-mi dau seama că, la un anumit nivel, pentru el conta, de fapt. Profesional, personal, era interesat să știe cum stau, unde mă situez.

Neprimind mângâiere din nicio parte, mi-am căutat-o în vodcă și în Red Bull. Și în gin tonic. În perioada asta am fost fotografiat intrând sau ieșind din nenumărate baruri, cluburi, petreceri la domiciliu, târziu în noapte sau la orele dimineții.

Nu-mi făcea nicio plăcere să mă trezesc și să găsesc o fotografie cu mine pe prima pagină a unui tabloid. Dar ceea ce nu puteam suporta cu adevărat era sunetul fotografiilor atunci când îmi erau făcute. Acel clic, acel zgomot teribil, de peste umărul meu, sau din spate, sau din raza vederii mele periferice mă călcase întotdeauna pe nervi, îmi făcuse întotdeauna pulsul să o ia razna, însă după Sandhurst îmi suna ca o pușcă pe care o armezi sau ca un briceag care se deschide. Iar apoi, încă și mai rău, și mai traumatizant, venea blițul acela orbitor.

Minunat, îmi ziceam. Armata m-a făcut mai capabil să recunosc amenințările, să *simt* amenințările, să fiu invadat de adrenalină în fața acelor amenințări, iar acum mă dă deoparte.

Eram într-o stare foarte, foarte nasoală.

Paparazzii și-au dat cumva seama de asta. În perioada aia au început să mă lovească intenționat cu aparatele lor de fotografiat, încercând să mă atâțe. Mă atingeau când treceau pe lângă mine, mă plesneau, mă înghionteau sau îmi trăgeau de-a dreptul câte o scatoalcă, sperând să mă enerveze, sperând că o să reacționez furios, fiindcă în felul ăsta ar fi obținut o fotografie mai bună, iar asta le-ar fi

adus mai mulți bani în buzunar. O poză cu mine în 2007 fusese cumpărată cu vreo treizeci de mii de lire. Avansul pentru achiziția unui apartament. Dar un instantaneu cu mine într-o postură *agresivă*? Așa ceva le-ar fi putut aduce avansul pentru o casă la țară.

Am intrat într-o încăierare care a ajuns să facă vâlvă. M-am ales cu nasul umflat, iar bodyguardul meu era vânăt de furie.

— I-ai îmbogățit pe paparazzii ăia, Harry! Ești fericit?

Fericit?

— Nu, am răspuns. Nu sunt fericit.

Paparazzi fuseseră întotdeauna personaje grotești, dar după ce am devenit adult, comportamentul lor s-a înrăutățit. Vedeai în ochii lor, în limbajul trupului lor că deveniseră mai impertinenți, mai radicalizați, tot așa cum tinerii din Irak fuseseră radicalizați. Mullahii lor erau editorii, aceiași care juraseră să se poarte mai frumos după ce murise mami. Editorii au promis în mod public că nu vor mai trimite niciodată fotografi care să hărțuiască oamenii, iar acum, zece ani mai târziu, reveniseră la vechile obiceiuri. Se justificau prin faptul că acum nu-și mai trimiteau propriii fotografi, direct, ci aveau contracte cu agenții de paparazzi care trimiteau fotografi – o distincție care în realitate nu schimba cu nimic situația. Editorii îi instigau în continuare pe huligani și pe ratați să-i pândească pe cei din familia regală – sau pe oricine avea ghinionul să fie considerat a fi celebru sau demn de a apărea la știri – și-i recompensau cu bani frumoși pentru asta.

Și nimănui nu părea să-i pese absolut deloc. Îmi aduc aminte că am plecat odată dintr-un club din Londra și am fost împresurat de vreo douăzeci de paparazzi. M-au înconjurat, apoi au înconjurat mașina de poliție în care stăteam, s-au aruncat pe capotă, toți purtând fulare de fotbal în jurul feței și glugi pe cap, uniforma teroriștilor de pretutindeni. A fost unul dintre cele mai înfricoșătoare momente din viața mea, și am știut că nimănui nu-i păsa. Plătești prețul, ziceau oamenii, deși n-am înțeles niciodată ce voiau să spună.

Prețul pentru ce?

Eram foarte apropiat de unul dintre bodyguarzii mei, Billy. Îi spuneam Billy the Rock, fiindcă era solid și de nădejde. Odată s-a aruncat asupra unei grenade pe care cineva din mulțime o aruncase către mine. Din fericire, s-a dovedit a nu fi una adevărată. I-am promis lui Billy că n-o să mai provoc pe niciunul dintre paparazzi. Dar nu puteam nici să intru de bunăvoie în ambuscadele lor. Așa că odată, când am plecat dintr-un club, i-am zis:

– Va trebui să mă bagi în portbagajul mașinii, Billy.

A făcut ochii mari.

– Vorbești serios?

– Doar așa nu voi mai fi ispitit să mă iau de ei, iar ei nu vor mai avea cum să facă bani pe seama mea.

În felul ăsta, toată lumea ar fi avut de câștigat.

Nu i-am spus lui Billy că mama obișnuia să facă lucrul ăsta.

Și așa a început între noi o rutină foarte bizară. Când plecam dintr-un bar sau dintr-un club în 2007, ceream să fie adusă mașina pe o alee dosnică sau într-o parcare subterană, urcam în portbagaj și îl lăsam pe Billy să închidă capacul, și stăteam acolo în întuneric, cu mâinile încrucișate pe piept, în vreme ce el și un alt bodyguard mă transportau acasă. Mă simțeam ca într-un sicriu. Nu-mi păsa.

3

Pentru a marca aniversarea morții mamei, Willy și cu mine am organizat un concert în onoarea ei. Câștigurile aveau să fie donate organizațiilor caritabile preferate de ea și unei organizații caritabile noi, pe care tocmai o lansaserăm – Sentebale. Misiunea acesteia: lupta împotriva HIV în Lesotho, în special în rândul copiilor. (*Sentebale* se referă, în limba sesotho, la floarea de nu-mă-uita, floarea preferată a mamei.)

Cât timp am planificat concertul, Willy și cu mine am fost lipsiți de orice emoție. Mintea ne stătea doar la treburile pe care le aveam de făcut. „E aniversarea, trebuie să facem asta, sunt o mulțime de detalii, punct." Locul de desfășurare trebuia să fie suficient de mare (Stadionul Wembley), iar biletele trebuiau să aibă prețul potrivit (patruzeci și cinci de lire sterline) și artiștii trebuiau să fie dintre cei mai cunoscuți (Elton John, Duran Duran, P. Diddy). Dar în noaptea evenimentului, cum stăteam amândoi în culise și ne uitam la toate chipurile acelea, și simțeam energia aia care pulsa, iubirea și dorul de mama, ne-am înmuiat.

Apoi a venit pe scenă Elton John. S-a așezat în fața unui pian mare, iar mulțimea și-a ieșit din minți. Îl rugasem să cânte „Candle in the Wind", dar el a refuzat, zicând că nu voia să fie morbid. A cântat, în schimb, „Your Song" („Cântecul tău").

Sper să nu te superi
Că exprim în cuvinte
Cât de minunată e viața cu tine pe lumea asta.

A interpretat cântecul cu un licăr în priviri și cu un zâmbet, iar amintirile frumoase îi conferau o strălucire. Willy și cu mine am încercat să ne molipsim de energia aceea, dar apoi au început să apară pe ecran fotografii cu mama, una după alta. Una mai radioasă ca alta. Dacă până atunci ne simțiserăm înmuiați, acum ne simțeam ciuciulete.

Când a terminat de cântat, Elton John a sărit în picioare și ne-a prezentat.

– Altețele Lor Regale prințul William și prințul Harry!

Aplauzele erau asurzitoare, cum nu mai auziserăm vreodată. Fuseserăm aplaudați pe străzi, la jocuri de polo, la parade, la operă, dar niciodată într-un loc atât de imens sau într-un context atât de încărcat de emoție. Willy a ieșit pe scenă, eu l-am urmat, fiecare dintre noi purtând un sacou sport și o cămașă deschisă la primul nasture, ca și cum ne-am fi dus la o școală de dans. Eram amândoi agitați din cale-afară. Nu eram obișnuiți să vorbim în public despre niciun subiect, dar mai ales despre subiectul numit „mami". (De fapt, nu eram obișnuiți să vorbim despre ea nici în *privat*.) Dar cum stăteam în picioare acolo, în fața a 65.000 de oameni, în vreme ce alți 500.000.000 ne priveau în direct din 140 de țări, am fost paralizați.

Poate că ăsta a fost motivul pentru care efectiv n-am zis... nimic? Mă uit acum la înregistrarea video și mi se pare izbitor. A existat atunci un moment, poate *momentul cel mai nimerit*, în care puteam să o descriem, să săpăm adânc și să găsim cuvintele care să reamintească lumii calitățile ei veritabile, magia ei rară – dispariția ei. Dar noi n-am făcut-o. Nu sugerez că era cazul să-i aducem un omagiu în toată regula, dar măcar un mic tribut personal?

N-am oferit așa ceva.

Încă eram prea copleșiți, încă era totul prea dureros.

Singurul lucru pe care l-am spus și care a fost real, care a venit din adâncul inimii mele, a fost recunoștința pe care am exprimat-o public față de echipa mea.

– Aș dori să profit de această ocazie pentru a-i saluta pe toți băieții din Escadronul A, Regimentul de Gardă Călare, care își fac stagiul militar în Irak în acest moment! Mi-aș dori să fiu acolo, cu voi. Îmi pare rău că nu pot! Dar vouă și tuturor celorlalți aflați pe câmpul de luptă în momentul de față, amândoi vrem să vă transmitem acest mesaj: Aveți grijă de siguranța voastră!

4

Câteva zile mai târziu, eram în Botswana, împreună cu Chelsy. Ne-am dus să stăm cu Teej și Mike. Adi era și el acolo. Pentru prima dată când acești patru oameni speciali din viața mea erau reuniți într-un singur loc. Aveam sentimentul că o adusesem pe Chelsy acasă, să-i cunoască pe mama și pe tata și pe fratele mai mare. Un pas major, știam cu toții asta.

Din fericire, Teej și Mike și Adi au plăcut-o foarte mult. Iar ea a văzut, la rândul ei, ce oameni deosebiți erau.

Într-o după-amiază, când ne pregăteam toți să ieșim la o plimbare, Teej a început să mă cicălească.

– Ia-ți o pălărie cu tine!

– Mda, îmi iau.

– Și loțiune pentru protecție solară! Multă! Spike, o să te prăjești, cu pielea aia a ta albă!

– Bine, bine.

– Spike...

– Am înțeles, mama!

Pur și simplu mi-a ieșit pe gură. Când am auzit ce zisesem, am înmărmurit. Când Teej a auzit ce zisesem, a înmărmurit și ea. Dar n-am rectificat nimic. Teej părea uluită, dar și emoționată. Și eu eram emoționat. Începând de-atunci, i-am zis mereu mama. Ceea ce dădea naștere unui sentiment plăcut. Pentru amândoi. Chiar dacă aveam grijă, de fiecare dată, să îi zic mama, nu mami.

Mami era una singură.

O vizită fericită, până la urmă. Cu toate astea însă, exista un substrat constant de stres. Se vedea după cât de mult beam.

La un moment dat, Chelsy și cu mine ne-am urcat într-o barcă și ne-am plimbat în sus și în jos pe Okavango, iar ce-mi amintesc eu sunt sticlele de Southern Comfort și Sambuca[1] (Sambuca Gold ziua, Sambuca Black noaptea). Îmi aduc aminte că mă trezeam dimineața cu fața îngropată în pernă și cu senzația ciudată că nu aveam capul fixat de gât. Mă distram, fără nicio îndoială, dar totodată căutam să fac față cum puteam eu furiei nerezolvate și vinovăției provocate de faptul că nu mă aflam pe front – că nu-mi conduceam echipa. Și nu făceam față tocmai bine. Chelsy și Adi, Teej și Mike n-au zis nimic. Poate că nici n-au văzut

[1] Băuturi alcoolice de tip lichior (n. tr.).

nimic. Probabil că mă pricepeam destul de bine să ascund ce simțeam în realitate. Din afară, faptul că beam părea probabil o distracție pentru mine. Și asta îmi spuneam și eu că e. Dar, undeva în adâncul meu, știam.

Ceva trebuia să se schimbe. Știam că nu aveam cum să continui în felul ăsta.

Așa că în clipa în care m-am întors în Anglia, am solicitat o întrevedere cu comandantul meu, colonelul Ed Smyth-Osbourne.

Îl admiram pe colonelul Ed. Și eram fascinat de el. Alcătuirea lui era diferită de a altora. De fapt, dacă tot veni vorba, alcătuirea lui nu semăna cu a niciunei alte ființe umane pe care o întâlnisem. Ingredientele de bază erau diferite. Fier vechi, lână de oțel, sânge de leu. Chiar și *arăta* diferit. Avea fața lungă, ca a unui cal, dar nu la fel de netedă; avea câte un smoc de păr pe fiecare obraz. Ochii mari, calmi, trădau înțelepciune și stoicism. Ochii mei, spre deosebire de ai săi, erau încă injectați după orgia de la Okavango, și aruncau priviri în toate părțile în timp ce-mi țineam discursul.

– Domnule colonel, trebuie să găsesc o cale de a pleca totuși în misiune, altminteri o să fiu nevoit să plec din armată.

Nu sunt sigur că a crezut amenințarea mea. Nu sunt sigur nici că eu o credeam. Cu toate astea, la nivel politic, diplomatic, strategic, nu-și putea permite să o desconsidere. Un prinț în rândul militarilor reprezenta un bun de mare preț în ceea ce privește relațiile publice, un instrument de recrutare important. Nu putea ignora faptul că, dacă eu plecam brusc din armată, superiorii lui ar fi putut da vina pe el, la fel și superiorii superiorilor lui, și așa mai departe.

Pe de altă parte, ce am văzut în mare măsură la el în ziua aia a fost pură umanitate. Tipul a înțeles. Ca soldat, și-a dat seama ce simt. Se cutremura la gândul că ar putea fi ținut departe de câmpul de luptă. Și-a dorit într-adevăr să mă ajute.

– Harry, poate că există o cale...

Irakul nu mai intra în discuție, mi-a spus. Vai!

– Mă tem că în privința asta nu se poate face nimic. Dar, poate, Afganistanul ar fi o opțiune.

Am mijit ochii la el.

– Afganistan?

A mormăit ceva legat de faptul că asta ar fi fost „opțiunea mai puțin riscantă".

– Așaaaa, deci... mai puțin riscantă...

Despre ce naiba vorbea acolo? Afganistanul era cu mult mai periculos decât Irakul. La vremea aceea, Marea Britanie avea șapte mii de soldați în Afganistan

și în fiecare zi aceștia erau angajați în unele dintre cele mai sălbatice lupte de la Al Doilea Război Mondial încoace.

Dar cine eram eu să-l contrazic? Dacă colonelul Ed considera că Afganistanul era mai sigur și dacă era dispus să mă trimită acolo, perfect.

– Care va fi ocupația mea în Afganistan, domnule colonel?

– CAA. Controlor aerian avansat.

Am clipit.

O ocupație foarte căutată, mi-a explicat el. Sarcina unui CAA era să coordoneze toată forța aeriană, asigurând acoperire soldaților de la sol, dirijând raidurile – ca să nu mai amintim de acțiunile de salvare, evacuările medicale, iar lista continua. Nu era o ocupație nouă, fără îndoială, însă elementul de noutate era reprezentat de importanța capitală pe care o avea ea în acest tip nou de război.

– De ce, domnule?

– Fiindcă nenorociții de talibani sunt peste tot! Și nicăieri!

Pur și simplu nu-i puteai *găsi*, mi-a explicat. Terenul era prea accidentat, prea izolat. Munții și deșerturile străbătute de tuneluri și grote – era ca și cum ai fi vânat capre. Sau fantome. Trebuia să poți vedea totul de sus, să ai o privelițe de ansamblu.

Și era ușor s-o ai, din moment ce talibanii nu aveau forță aeriană, nu aveau niciun avion. Noi, britanicii, plus soldații americani, stăpâneam spațiul aerian. Dar CAA ne ajutau să ne folosim și mai mult de acest avantaj. Să spunem că un escadron aflat în patrulare avea nevoie să știe ce amenințări existau în apropriere. CAA verifica dronele, piloții de avioane de luptă, elicopterele, își consulta laptopul high-tech și crea o imagine de 360° a câmpului de luptă.

Să spunem că același escadron era brusc țintа unui atac. CAA consulta un meniu – Apache, Tornado, Mirage, F-15, F-16, A-10 – și ordona să fie trimis aparatul de zbor cel mai potrivit pentru situația dată, sau cel mai bun dintre cele disponibile, apoi îl ghida în direcția inamicului. Cu ajutorul unui echipament de ultimă generație, CAA nu doar că trimitea o ploaie de foc asupra capetelor inimice, ci o și plasa acolo, ca pe o coroană.

Până să termine colonelul Ed de vorbit, eu deja salivam.

– CAA să fie, domnule. Când urmează să plec?

– Nu chiar atât de repede.

CAA era o ocupație râvnită de toată lumea. Așa că nu avea să fie ușor de obținut. De asemenea, era o muncă foarte complexă. Toată acea tehnologie și responsabilitate necesita foarte multă instruire prealabilă.

– Să începem cu ce e mai important, mi-a zis.

Era necesar să trec printr-un proces dificil de certificare.

– Unde, domnule?

– La Centrul de Pregătire Operațională RAF Leeming.

– În... Yorkshire Dales?

5

Început de toamnă. Ziduri din piatră, câmpii multicolore, oi păscând iarba de pe coastă. În orice direcție te uitai, vedeai un ținut mlăștinos, violet, pitoresc. La răsărit de Lake District, locul de naștere (și subiectul) unora dintre cele mai frumoase poezii englezești scrise vreodată. Evitasem multă vreme să citesc poeziile acelea, dar acum m-am gândit că ar trebui să sune tare bine dacă au fost inspirate de locurile astea.

Părea un sacrilegiu să stau pe o stâncă deasupra acestui loc, încercând să-l rad de pe fața pământului.

Sigur că era doar o simulare de distrugere. În realitate nu am aruncat în aer nici măcar o singură vâlcea. Cu toate astea, la sfârșitul fiecărei zile aveam senzația că o făcusem. Studiam Arta Distrugerii, și primul lucru pe care l-am învățat a fost că distrugerea e parțial creativă. Ea începe cu imaginația. Înainte de a distruge ceva, trebuie să-ți imaginezi lucrul acela ca fiind distrus, iar eu începeam să mă pricep tot mai bine la a-mi închipui văile astea ca pe un iad fumegând.

Antrenamentul pe care îl efectuam în fiecare zi era unul și același. Trezirea la răsărit. Un pahar cu suc de portocale, un bol cu terci de ovăz, apoi un mic-dejun englezesc în toată regula, după care plecam spre locul de desfășurare a exercițiilor. Când lumina dimineții se revărsa la orizont, eu începeam să comunic cu o aeronavă, de regulă un Hawk. Aeronava ajungea la PI, punctul inițial, undeva la cinci până la opt mile marine depărtare[1], și atunci eu îi comunicam ținta, îi semnalam direcția. Aeronava se întorcea și își începea traseul aerian. O dirijam pe cer, peste ținutul rural deasupra căruia zbura, folosind diferite puncte de reper. O pădurice în formă de L. Un baraj în formă de T. Un șopron argintiu. Fusesem instruit ca atunci când aleg reperele să încep cu obiecte de mari dimensiuni, să trec la unele de dimensiuni medii și apoi să aleg unele mici. Imaginează-ți lumea ca pe o ierarhie, mi se spusese.

– Ierarhie, zici? Cred că pot să fac asta.

---

[1] Nouă până la cincisprezece kilometri; o milă marină este echivalentul a 1,852 km (n. tr.).

De fiecare dată când comunicam un reper, pilotul îmi răspundea prin: *Confirm.*

Sau altfel: *Îl văd.*

Îmi plăcea asta. Îmi plăceau ritmul, poezia, psalmodierea meditativă pe care le presupuneau toate astea. Și găseam sensuri mai profunde în exercițiul pe care îl efectuam. Mă gândeam adesea: Cam la asta se rezumă tot jocul, nu? Să-i faci pe oameni să vadă lumea așa cum o vezi tu? Și să-ți răspundă la rândul lor?

De regulă, pilotul zbura jos, la 150 de metri deasupra solului, la nivelul soarelui care răsărea, dar uneori îl trimiteam și mai jos și îi ceream să schimbe brusc direcția. Venind în linie dreaptă spre mine cu viteza sunetului, se oprea subit și o lua în sus, la un unghi de 45°. Apoi eu începeam o serie nouă de descrieri, de detalii. Când ajungea în punctul cel mai înalt al ascensiunii și își legăna aripile, când se stabiliza și începea să simtă accelerația gravitațională negativă, pilotul începea să vadă lumea exact așa cum i-o zugrăvisem eu, iar apoi cobora în picaj.

Deodată striga:

– Țintă identificată!

Apoi:

– Gata să trag!

Și atunci eu spuneam:

– Ai permisiunea să tragi!

Cum era doar o simulare, bombele lui erau doar niște fantome care se topeau în aer. După care așteptam, ascultând atent să aud presupusele explozii.

Iar săptămânile zburau una după alta.

6

După ce am încheiat perioada de instruire, era timpul să învăț să mă pregătesc pentru luptă, ceea ce însemna să stăpânesc douăzeci și opt de „comenzi" diferite.

O comandă era practic o interacțiune cu o aeronavă. Fiecare comandă era un scenariu, un mic joc. De exemplu, să zicem că două aeronave intră în spațiul tău aerian. *Bună dimineața, suntem Dude Zero One și Dude Zero Two.* Suntem două avioane F-15, înarmate cu două rachete de precizie și o bombă inteligentă, avem 90 de minute de autonomie (sau de joacă). Și ne aflăm la două mile marine de poziția voastră, altitudine de 150 m, așteptând să discutăm.

Trebuia să știu cu precizie ce spuneau și cum să le răspund exact în jargonul lor.

Din păcate, nu aveam cum să fac asta într-o zonă de antrenament obișnuită. Zonele obișnuite, ca de pildă Salisbury Plain, erau prea expuse. Exista riscul să mă vadă cineva și să anunțe presa, și atunci s-ar fi aflat totul, iar eu aș fi ajuns din nou în aceeași situație ca mai înainte. De aceea, colonelul Ed și cu mine am decis că trebuia să învăț comenzile undeva într-un loc îndepărtat... într-un loc cum ar fi...

Sandringham.

Am zâmbit amândoi când ne-a venit gândul ăsta. Apoi am râs.

Ultimul loc în care s-ar gândi cineva că prințul Harry se pregătește de luptă. Pe proprietatea de la țară a bunicii lui.

Am primit o cameră la un mic hotel de lângă Sandringham - Knights Hill. Știam bine de tot locul ăla, trecusem cu mașina pe lângă el de un milion de ori. De fiecare dată când o vizitam pe bunica de Crăciun, bodyguarzii noștri dormeau acolo. Camera standard: o sută de lire.

Vara, Knights Hill se umplea de ornitologi amatori veniți în zona asta ca să observe păsările, precum și de nuntași. Dar acum, toamna, era gol.

Intimitatea de care mă bucuram era incredibilă, și ar fi fost totală dacă n-ar fi existat doamna în vârstă de la barul hotelului, care se holba la mine de fiecare dată când treceam pe-acolo.

Singur, *aproape* anonim, existența mea fiind restrânsă la o singură sarcină, eram în al nouălea cer. Mă străduiam să nu-i spun asta lui Chelsy când o sunam seara, dar fericirea aia pe care o simțeam era greu de ascuns.

Îmi aduc aminte o convorbire mai dificilă cu ea. Ce făceam noi doi? Încotro ne îndreptam?

Știa că țin la ea. Dar considera că nu primește atenția cuvenită.

Știa cu câtă disperare îmi doream să plec la război. Cum putea să nu mă ierte pentru că eram un pic detașat? Eram uluit.

I-am explicat că trebuia să fac asta, era lucrul pe care îmi dorisem toată viața mea să-l fac, și că trebuia să-l fac cu toată inima. Dacă asta însemna că nu mai rămânea prea mult loc în inima mea pentru altceva sau altcineva, ei bine... îmi părea rău.

7

Tata știa că locuiam la Knights Hill, știa care era planul meu. Și se afla în apropiere, la Sandringham, într-o vizită prelungită. Cu toate astea, n-a trecut niciodată pe la mine. Voia să-mi lăse spațiu, presupun.

De asemenea, el era încă în faza de proaspăt căsătorit, chiar dacă nunta avusese loc cu mai bine de doi ani în urmă. Apoi însă, într-o bună zi, s-a uitat în sus pe cer și a văzut o aeronavă Typhoon făcând zboruri joase de-a lungul digului și s-a gândit că trebuie să aibă legătură cu mine. Așa că s-a urcat în Audi și a dat o fugă.

M-a găsit în mlaștini, pe un ATV, comunicând cu un Typhoon aflat la câțiva kilometri distanță. În timpul cât așteptam ca Typhoonul să apară pe cer, deasupra noastră, am stat un pic de vorbă cu el. Mi-a spus că vedea clar progresele pe care le făceam. Mai presus de orice, vedea cât de mult munceam pentru progresele astea, și era încântat.

Tata fusese întotdeauna un om muncitor. Credea în muncă. Toată lumea trebuie *să muncească*, zicea el deseori. Dar când venea vorba de munca lui, aceasta era totodată un fel de religie, fiindcă se străduia cu îndârjire să salveze planeta. De decenii încerca din răsputeri să-i facă pe oameni conștienți de schimbările climatice, fără să slăbească vreodată eforturile în acest sens, chiar dacă fusese batjocorit cu cruzime de presă și poreclit Henny Penny[1]. De nenumărate ori, Willy și cu mine îl găseam noaptea târziu la biroul lui, printre munții de plicuri - corespondența lui. Nu o dată l-am găsit dormind buștean, cu fața pe birou. Îl scuturam și ridica imediat capul, cu o bucată de hârtie lipită de frunte.

Dar pe lângă importanța muncii, tata mai credea și în magia zborului. Era pilot de elicopter, în fond, așa că îi plăcea în mod deosebit să mă vadă dirijând aceste avioane peste întinderile mlăștinoase, la viteze scandaloase. I-am spus în treacăt că cetățenii de treabă din Wolferton nu-i împărtășeau entuziasmul. Un avion de zece mii de kilograme vâjâind deasupra acoperișurilor lor din țiglă nu era tocmai un motiv de fericire pentru ei. Baza aeriană RAF Marham primise zeci de plângeri. Sandringham trebuia să fie o zonă de interdicție aeriană.

Tuturor plângerilor li s-a răspuns cu: așa e în război.

M-am bucurat tare să-l văd pe tata, m-am bucurat să văd cât era de mândru de mine și m-am simțit încurajat de laudele lui, dar trebuia să mă întorc la treabă. Eram în mijlocul unei comenzi, nu puteam să spun Typhoonului să aștepte o clipă.

– Da, da, băiete drag, înapoi la treabă.

S-a urcat în mașină. În timp ce se îndepărta, i-am zis Typhoonului:

– Țintă nouă. Audi gri. Se îndreaptă spre sud-est față de poziția mea, îndepărtându-se. Către un hambar argintiu mare, orientat est-vest.

---

[1] Protagonistul unei povești populare, un pui de găină care anunță mereu că sfârșitul lumii e aproape (n. tr.).

Typhoonul l-a reperat pe tata și a efectuat un zbor jos pe deasupra lui, cât pe ce să-i spargă geamurile Audi-ului.

Dar, în cele din urmă, l-a cruțat. La ordinul meu.

Ceva mai încolo, a făcut țăndări un hambar cenușiu.

8

Anglia era în semifinala Cupei Mondiale la Rugbi din 2007. Nimeni nu anticipase asta. Nimeni nu crezuse că echipa Angliei avea să se dovedească de data asta mai bună decât în trecut, iar acum era la un pas de a câștiga cupa. Milioane de britanici se molipsiseră de febra rugbiului, iar eu mă număram printre ei.

Așa că atunci când am primit o invitație la semifinală, în luna octombrie, n-am șovăit. Am zis da imediat.

Bonus: semifinala se juca în acel an la Paris – un oraș pe care nu-l vizitasem niciodată.

Cupa Mondială mi-a pus la dispoziție un șofer, iar în prima mea noapte petrecută în Orașul Luminilor l-am întrebat dacă știa tunelul în care mama... Am văzut în oglinda retrovizoare cum făcea ochii mari.

Era irlandez, i se vedea pe față bunătatea, firea deschisă, și puteam să-i citesc foarte ușor gândurile: „Ce naiba e asta? Nu așa ne-am înțeles."

Tunelul se numește Pont de l'Alma, i-am spus.

Da, da. Îl știa.

– Vreau să trec prin el.

– Vrei să treci prin tunel?

– Cu o viteză de 105 km pe oră, mai exact.

– O sută cinci?

– Da.

Exact viteza pe care, conform raportului poliției, o avea mașina în care se afla mami în momentul accidentului. Nu 123 de km pe oră, cum se scrisese inițial în presă.

Șoferul a aruncat o privire spre scaunul din dreapta lui. Billy the Rock a încuviințat cu un aer solemn.

– Dă-i bătaie.

Billy a adăugat că, dacă șoferul o să dezvăluie vreodată cuiva că i-am cerut să facă asta, o să-l găsim și o să-l ia naiba. Șoferul a încuviințat solemn la rândul lui.

Ne-am avântat, croindu-ne drum prin trafic, trecând pe lângă Ritz, unde mami luase ultima cină împreună cu iubitul ei, în acea noapte de august. Apoi am ajuns la gura tunelului. Ne-am continuat drumul în viteză, am trecut peste ridicătura de la intrarea în tunel, acea protuberanță din cauza căreia se zicea că deviase de la traseu Mercedesul mamei.

Dar ridicătura aia era o nimica toată. Abia dacă am simțit-o.

În timp ce mașina intra în tunel, m-am aplecat în față, m-am uitat la lumina care se schimba, căpătând o culoare portocaliu-deschis, m-am uitat la stâlpii de beton care treceau într-o fracțiune de secundă pe lângă noi. I-am numărat, mi-am numărat bătăile inimii, iar în câteva secunde am ieșit prin partea cealaltă a tunelului.

M-am lăsat pe spate. Am zis încet:

– Asta e tot?

Întotdeauna îmi imaginasem tunelul ca pe un pasaj înșelător, inerent primejdios, dar nu era decât un tunel scurt, simplu, fără niciun fel de cotituri.

– Nu există niciun motiv să moară cineva în el.

Șoferul și Billy the Rock n-au răspuns.

M-am uitat pe geam.

– Încă o dată.

Șoferul s-a uitat lung la mine în oglinda retrovizoare.

– Încă o dată?

– Da. Te rog.

Am trecut prin el încă o dată.

– E suficient. Mulțumesc.

Fusese o idee foarte proastă. Avusesem o mulțime de idei proaste în cei douăzeci și trei de ani ai mei, dar asta era din cale-afară de neinspirată. Îmi spusesem că îmi doresc să închei cu toată povestea, dar nu asta îmi doream, de fapt, cu adevărat. În adâncul meu, sperasem să simt în acel tunel ceea ce simțisem când JLP îmi dăduse dosarele de la poliție – neîncredere. Îndoială. Însă noaptea aia s-a dovedit a fi cea în care orice îndoială mi s-a risipit.

E moartă, mi-am zis în gând.

– Dumnezeule, chiar e moartă de-a binelea.

Am primit încheierea pe care pretindeam că o caut. Am primit-o cu vârf și îndesat. Iar acum n-aveam să mai scap de ea niciodată. Crezusem că drumul cu mașina prin tunel avea să pună capăt, măcar pentru o vreme, deceniului de suferință neîntreruptă. În schimb însă, el a adus începutul a altceva: Suferința, Partea a doua.

Era aproape de ora unu noaptea. Șoferul ne-a lăsat pe mine și pe Billy la un bar, unde am băut și am tot băut. Mai erau acolo câțiva tipi, am băut cu ei și m-am luat la harță cu câțiva. Când cei de la bar ne-au dat afară, când Billy the Rock m-a escortat înapoi la hotel, am încercat să îl provoc și pe el. Am mârâit la el, m-am năpustit asupra lui, l-am plesnit peste cap.

Aproape că n-a reacționat. Doar s-a încruntat ca un părinte răbdător din cale-afară.

L-am plesnit din nou. Îl iubeam, dar eram hotărât să-i fac rău.

Mă mai văzuse și înainte în starea asta. O dată, poate de două ori. L-am auzit spunându-i altui bodyguard:

– E o pacoste în seara asta.

A, vrei să vezi ce înseamnă o pacoste? Îți arăt eu ție pacoste.

Cumva, Billy și celălalt bodyguard au reușit să mă ducă în camera mea, m-au răsturnat pe pat. Dar după ce au plecat, am sărit înapoi în picioare.

M-am uitat în jurul meu în cameră. Soarele tocmai răsărea. Am ieșit în hol. Pe scaunul de lângă ușă stătea un bodyguard, dar dormea buștean. Am trecut pe lângă el în vârful picioarelor, am intrat în lift și am părăsit hotelul.

Dintre toate regulile din viața mea, exista una pe care nu aveam voie să o încalc niciodată: nu pleca niciodată de lângă bodyguarzii tăi. Nu pleca să cutreieri de unul singur nicăieri, dar mai ales într-un oraș străin.

M-am plimbat pe malul Senei. Am mijit ochii, uitându-mă în depărtare la Champs-Élysées. M-am oprit o vreme lângă o roată-carusel. Am trecut pe lângă mici standuri cu cărți, pe lângă oameni care beau cafea, mâncau croasanți. Fumam, priveam la întâmplare. Îmi aduc aminte vag că niște oameni m-au recunoscut și s-au uitat lung la mine, dar din fericire asta se întâmpla înainte de epoca telefoanelor inteligente. Nimeni nu m-a oprit să-mi facă o poză.

Mai târziu, după ce m-am culcat și am dormit o vreme, l-am sunat pe Willy, i-am povestit despre noaptea pe care o avusesem. Nimic din ce i-am povestit nu l-a mirat. Am aflat, cu ocazia asta, că și el trecuse cu mașina prin tunel.

Urma să vină la Paris, să vadă finala cupei la rugbi. Am hotărât să o vedem împreună.

Apoi am discutat despre accident, pentru prima dată de când se întâmplase. Am discutat despre ancheta recentă. O glumă, am fost amândoi de acord. Raportul final era o insultă. Fantezist, plin de erori fundamentale și de fracturi de logică. În loc să răspundă la unele întrebări, dădea naștere altora.

După toți acești ani, ne-am întrebat, și toți acei bani – cum era posibil?

Mai presus de orice, concluzia sumară, cum că șoferul mamei era băut și, prin urmare, el reprezenta cauza unică a accidentului, era convenabilă și absurdă. Chiar dacă omul acela ar fi băut, chiar dacă ar fi fost beat turtă, tot n-ar fi avut nicio problemă cu traversarea acelui tunel scurt.

Decât dacă paparazzii l-au hărțuit și l-au orbit.

De ce nu erau acei paparazzi învinovățiți mai temeinic? De ce nu erau la închisoare? Cine îi trimisese? Și de ce nu erau *aceia* la închisoare? Chiar așa, de ce – dacă nu pentru că vinovații erau acoperiți, iar corupția era la ordinea zilei?

Gândeam la fel în privința tuturor acestor aspecte și în privința pașilor care se impuneau mai departe. Aveam să emitem o declarație prin care să solicităm împreună redeschiderea anchetei. Eventual să organizăm și o conferință de presă.

Am fost convinși de autorități să n-o facem.

9

O lună mai târziu am plecat la centrul de pregătire operațională RAF Brize Norton și am urcat la bordul unui Boeing C-17. Se aflau zeci de alți soldați în avion, dar eu eram singurul pasager clandestin. Cu ajutorul colonelului Ed și al lui JLP, urcasem pe ascuns la bord, apoi mă strecurasem într-o cabină mică din spatele carlingii.

Cabina avea paturi supraetajate pentru echipajul care efectua zboruri de noapte. Când motoarele mari s-au pus în mișcare, iar avionul a început să vâjâie pe pistă, m-am întins pe un pat de jos, cu rucsacul meu mic în chip de pernă. Undeva dedesubt, în cală, se afla rucsacul meu militar, care conținea trei perechi de pantaloni de camuflaj, trei tricouri curate, o pereche de ochelari de protecție, o saltea pneumatică, un carnețel, un tub cu loțiune de protecție solară. Mi se părea mai mult decât suficient. Puteam spune cu mâna pe inimă că nu lăsasem în urmă nimic din ce-mi era necesar sau îmi doream în viață, în afară de câteva bijuterii de-ale mamei mele și de șuvița ei de păr din cutiuța albastră, precum și de fotografia ei în ramă argintie, pe care o avusesem pe pupitrul meu la Eton, lucruri pe care le ascunsesem într-un loc sigur. Și, desigur, armele mele. Pistolul meu de 9 mm și pușca SA80A fuseseră predate unui funcționar cu față severă, iar acesta le încuiase într-o cutie de oțel, pusă și ea la păstrare. Le simțeam cât se poate de acut lipsa, deoarece, pentru prima dată în viața mea, cu excepția acelei plimbări matinale nesigure prin Paris, urma să mă aventurez în lumea largă fără bodyguarzi înarmați.

Zborul a durat o veșnicie. Șapte ore? Nouă? N-aș putea să spun. Parcă ar fi trecut o săptămână. Am încercat să dorm, dar capul îmi era prea plin. Mi-am petrecut cea mai mare parte a timpului uitându-mă în gol. La patul de deasupra. La picioarele mele. Am ascultat motoarele, am ascultat ce vorbeau soldații din avion. M-am gândit la viața mea. La tata și la Willy. Și la Chelsy.

Ziarele scriau că ne despărțiserăm. (Un titlu: „ZĂPĂCITUL HARRY PĂRĂSIT DE IUBITĂ") Distanța, obiectivele diferite pe care le aveam în viață își spuseseră cuvântul. Era destul de greu să menținem o relație chiar și fiind amândoi în aceeași țară, dar, odată cu plecarea mea, lucrul ăsta nu mai părea fezabil deloc. Bineînțeles că nimic din toate astea nu era adevărat. Nu ne despărțiserăm. Ne luaserăm rămas-bun unul de la altul într-un mod emoționant, tandru, iar ea îmi promisese că o să mă aștepte.

Prin urmare, știa să treacă cu vederea toate poveștile din ziare despre felul în care reacționasem eu la despărțirea noastră. Conform acestora, eu luasem barurile la rând și dădusem pe gât zeci de pahare de vodcă, după care mă urcasem împleticindu-mă într-o mașină care mă aștepta. Unul din ziare chiar o întrebase pe mama unui soldat căzut recent la datorie ce părere avea despre faptul că mă îmbătam în văzul lumii. Nu era de acord.

Dacă mor în Afganistan, îmi ziceam în sinea mea, măcar n-o să mai trebuiască să văd niciodată un titlu cu știri false și să citesc vreo minciună sfruntată despre mine.

M-am gândit mult la moarte în timpul acelui zbor. Ce-ar însemna să mor? Îmi păsa oare de asta? Am încercat să-mi imaginez înmormântarea mea. Ar fi fost organizate funeralii de stat? Sau o ceremonie privată de înmormântare? Am încercat să-mi imaginez titlurile din ziare: „Adio, Harry!"

Cum aveam să rămân în istorie? Prin ce s-a scris în ziare despre mine? Sau prin ceea ce am fost eu în realitate?

Willy ar fi mers în spatele sicriului meu? Dar bunicul și tata?

Înainte să urc în avion, JLP m-a luat deoparte și mi-a spus că trebuia să îmi actualizez testamentul.

— Testamentul? Serios?

Dacă avea să se întâmple ceva, mi-a zis el, Palatul trebuia să știe cum doream să se procedeze cu cele câteva lucruri care-mi aparțineau și mai trebuia să știe unde îmi doream să fiu... înmormântat. Mi-a pus întrebarea atât de limpede, de calm, de parcă ar fi întrebat unde vreau să iau prânzul. Însă asta era calitatea lui aparte. Adevărul era adevăr, cu tot ce cuprindea el.

M-am uitat undeva dincolo de el. Nu mă puteam gândi la un loc în care mi-aș fi dorit să-mi petrec viața de apoi. Nu mă puteam gândi la niciun loc care să-mi

pară sacru, în afară de Althorp, poate, or, ăsta ieșea din discuție. Așa că am zis: parcul Frogmore.

Un loc frumos și oarecum îndepărtat de tot și toate. Foarte liniștit.

JLP a încuviințat din cap. Va avea el grijă de asta.

Printre aceste gânduri și amintiri, am reușit să ațipesc câteva minute, iar când am deschis ochii, coboram vertiginos spre pista de aterizare din Kandahar.

Era timpul să-mi pun vesta antiglonț.

Am așteptat să coboare toată lumea, apoi niște tipi de la Forțele Speciale au apărut în cabina mea. Mi-au înapoiat armele și mi-au înmânat un flacon cu morfină, pe care să-l am la mine în orice moment. Ne aflam acum într-un loc în care durerea, rănile, traumatismele erau ceva obișnuit. M-au coborât în grabă din avion și m-au urcat într-un 4x4 cu geamuri fumurii și scaune prăfuite. Ne-am îndreptat către o altă parte a bazei, apoi am intrat repede într-o construcție din prefabricate.

Goală. Nici țipenie de om.

— Unde e toată lumea? Ce dracu', s-a declarat cumva pacea cât timp am fost eu în avion?

Nu, toată baza era plecată în misiune.

M-am uitat în jur. După toate aparențele, plecaseră brusc în timp ce luau masa. Cutiile cu pizza pe jumătate goale erau împrăștiate pe mese. M-am străduit să-mi aduc aminte ce mâncasem în timpul zborului. Nimic. Am început să-mi îndes în gură bucăți de pizza rece.

Am fost supus unei probe în teatrul de operațiuni, o ultimă barieră înainte de intrare, o ultimă măsură pentru a dovedi că știam să-mi fac treaba. La scurt timp după aceea, am urcat într-un elicopter Chinook și am zburat cam 80 de kilometri spre un avanpost mai mic. Baza Operațională Avansată Dwyer. O denumire lungă, greoaie, atribuită unui loc care nu era altceva decât un castel de nisip alcătuit din saci cu nisip.

Am fost întâmpinat de un soldat acoperit de un strat de nisip, care mi-a spus că primise comanda să mă familiarizeze cu locul.

— Bine ai venit la Dwyer!

— Mulțam.

L-am întrebat de unde venea numele acestui loc.

— Unul dintre băieții noștri. K-I-A. Vehiculul a lovit un teren minat.

În urma unui tur rapid, Dwyer s-a dezvăluit a fi și mai spartan decât părea din Chinook. Fără încălzire, slab luminat, apă puțină. Existau niște instalații de apă și

canalizare, dar țevile erau de obicei înfundate sau înghețate. Exista și o clădire care se voia a fi „zona de dușuri", dar sfatul pe care l-am primit a fost: le folosești pe riscul tău.

Practic, mi-a zis ghidul, trebuie să renunți la ideea de a fi curat. Concentrează-te în schimb pe a-ți asigura căldura.

– Atât de frig se face aici?

A chicotit.

La Dwyer se aflau cam cincizeci de soldați, în principal de la artilerie și din Garda Regală Călare. I-am întâlnit în grupuri de câte doi-trei. Aveau toți părul nisipos, în sensul că era efectiv plin cu nisip. Fața și gâtul și genele le erau, de asemenea, acoperite cu o crustă de nisip. Arătau ca niște fileuri de pește care fuseseră date prin pesmet înainte de a fi prăjite.

În mai puțin de o oră, la fel arătam și eu.

La Dwyer, toți și toate erau fie acoperite cu un strat de nisip, fie pudrate cu nisip sau zugrăvite în culoarea nisipului. Iar dincolo de corturile de culoarea nisipului și de sacii cu nisip și de zidurile de nisip, se afla un ocean infinit de... nisip. Fin, fin de tot, ca pudra de talc. Băieții își petreceau mare parte din zi cu privirile pironite spre întinderea aia de nisip. Așa că după ce mi-am încheiat turul, după ce mi-am luat în primire patul și am înfulecat câte ceva, la fel am făcut și eu.

Ne spuneam că scrutăm depărtările în căutarea inamicului, și chiar făceam asta, presupun. Dar n-ai avea cum să te uiți la întinderea aia de nisip fără să te gândești și la veșnicie. Aveai impresia că tot acel nisip care se mișca și se răsucea prins în vârtejuri îți spune ceva despre nișa ta minusculă în cosmos. Cenușă din cenușă. Țărână din țărână. Chiar și când mă duceam seara la culcare, pe patul meu din metal, și mă cufundam în somn, nisipul era prezent în mintea mea. Îl auzeam afară, conversând în șoaptă cu el însuși. Simțeam un grăunte de nisip în gură. Pe globul ocular. Îl visam.

Iar când mă trezeam, aveam în gură o lingură de nisip.

10

În centrul bazei Dwyer era un țăruș foarte înalt, un fel de reproducere improvizată a Coloanei lui Nelson. Prinse de el în cuie erau zeci de săgeți, fiecare indicând în câte o direcție, fiecare având vopsit pe ea numele unui loc care pentru un soldat de la Dwyer însemna acasă:

Sydney Australia 7223 de mile.
Glasgow 3654 de mile.
Bridgwater Somerset 3610 mile.

În acea primă dimineață, trecând pe lângă țărușul înalt, mi-a venit în minte un gând. Poate ar trebui să trec și eu acolo, sus, casa mea:

Clarence House 3456 de mile.

Asta ar provoca râsete.

Dar nu. Tot așa cum niciunul dintre noi nu era dornic să atragă atenția talibanilor, nici eu nu eram dornic să atrag atenția celorlalți soldați. Obiectivul meu principal era să mă pierd printre ei.

Una dintre săgeți indica spre „Tunuri", două arme enorme cu calibrul de 105 mm, aflate în spatele clădirii cu dușurile nefuncționale. Aproape zilnic, de mai multe ori pe zi, Dwyer trăgea cu cele două tunuri, trimițând către pozițiile talibanilor ghiulele masive, al căror fum deseria în aer un arc de cerc. Zgomotul îți îngheța sângele în vene, îți prăjea creierul. (Într-una din zile s-a tras cu armele de cel puțin o sută de ori.) Am știut că tot restul vieții aveam să aud o rămășiță a sunetului ăluia; ecoul lui avea să răsune pentru totdeauna undeva în ființa mea. Și n-aveam să mai uit vreodată nici tăcerea imensă care se lăsa după ce tunurile se opreau în sfârșit.

11

Centrul de operațiuni de la Dwyer era o cutie înfășurată în material de camuflaj. Podeaua era dintr-un plastic gros, alcătuită din piese care se îmbinau, ca la un puzzle. Scotea un sunet ciudat când călcai pe ea. Punctul central al încăperii și, de fapt, al întregii tabere, era zidul principal, pe care se afla o hartă imensă a provinciei Helmand, în care erau înfipte ace cu gămălie (galbene, portocalii, verzi, albastre) reprezentând unități ale grupului de luptă.

Am fost întâmpinat de sergentul Baxter. Mai în vârstă decât mine, dar având aceeași culoare la păr. Am schimbat între noi câteva glume ironice, un zâmbet trist din cauză că eram involuntar membri ai Ligii Domnilor Roșcați și ai Frăției

Pleșuvilor în Devenire. La fel ca la mine, și la Baxter creștetul capului devenea tot mai golaș.

L-am întrebat de unde e.

– Comitatul Antrim.

– Irlandez, deci?

– Sigur.

Accentul lui specific m-a făcut să mă gândesc că puteam să glumesc puțin pe seama lui. L-am luat la mișto pentru că era irlandez, iar el a răspuns făcând tot felul de glume pe seama mea și râzând, însă ochii lui albaștri păreau nesiguri:

– Să fiu al naibii, fac mișto de un prinț!

Ne-am pus pe treabă. Mi-a arătat mai multe stații de emisie-recepție îngrămădite de-a lungul unei mese, sub hartă. Mi-a arătat terminalul Rover, un laptop mic și îndesat, cu punctele cardinale imprimate pe laterale.

– Aceste stații radio sunt urechile tale. Acest Rover reprezintă ochii tăi.

Prin intermediul lor îmi făceam o imagine a câmpului de luptă, după care încercam să controlez ce se întâmpla în și deasupra acestuia. Într-un anumit sens, nu eram diferit de controlorii de trafic aerian de la Heathrow: îmi petreceam timpul ghidând avioane încolo și încoace. Dar adeseori, munca asta era și mai puțin interesantă: eram un agent de securitate, monitorizând oarecum în ceață imaginile pe care mi le ofereau zecile de camere de luat vederi instalate pe tot felul de aparate, de la aeronave la drone. Singura luptă pe care aveam să o duc în acest timp era împotriva somnului.

– Hai să te vedem la treabă! Ia loc, locotenent Wales!

Mi-am dres vocea, m-am așezat. Am privit Roverul. Și l-am tot privit.

S-au scurs minute lungi. Am dat volumul radiourilor mai tare. L-am dat mai încet.

Baxter a chicotit.

– Asta e treaba ta. Bun venit în război!

12

Roverul avea un nume alternativ, fiindcă în armată totul avea nevoie de un nume alternativ: Kill TV. Imaginează-ți o conversație:

– Ce faci?

– Mă uit un pic la Kill TV.

Numele îi fusese dat ca o ironie, m-am gândit. Sau, altminteri, era vorba de o publicitate evident falsă. Fiindcă singurul lucru pe care-l omora era timpul.

Te uitai la un ansamblu de construcții abandonate, în care se presupunea că se adăpostesc talibanii. Nu se întâmpla nimic.

Te uitai la un sistem de tuneluri suspectat a fi folosit de talibani. Nu se întâmpla nimic.

Te uitai la o dună de nisip. Și la încă o dună de nisip.

Dacă există un lucru mai plictisitor decât să te uiți cum se usucă vopseaua, lucrul ăla e să te uiți la un deșert... *în toată ariditatea lui*. Mă întrebam cum de Baxter n-o luase razna.

Așa că l-am întrebat.

Mi-a spus că după ce trec ore în șir în care nu se întâmplă nimic, apare ceva. Șmecheria era să rămâi vigilent ca să surprinzi *asta*.

Dacă Kill TV era plictisitor, Kill Radio te omora cu zile. Toate receptoarele de pe masa de lucru scoteau un bolborosit continuu, cu zeci de accente, britanic, american, olandez, francez, ca să nu mai amintesc și de diferitele personalități.

Am încercat să potrivesc accentele cu indicativele de apel. Piloții americani erau Dude. Piloții olandezi erau Rammit. Francezii erau Mirage sau Rage. Britanicii erau Vapor.

Elicopterele Apache se numeau Ugly.

Indicativul meu de apel era Widow Six Seven.

Baxter mi-a spus să iau un aparat și să salut.

— Prezintă-te!

Când am făcut-o, vocile s-au înviorat, și-au îndreptat atenția spre mine. Erau ca niște pui de pasăre care cer să fie hrăniți. Hrana lor era informația.

— Cine ești? Ce se întâmplă acolo jos? Încotro mă îndrept?

În afară de informații, lucrul pe care și-l doreau cel mai des era permisiunea. De a intra în spațiul meu aerian sau de a-l părăsi. Regulile le interziceau piloților să treacă pe deasupra capului meu fără să fi primit în prealabil asigurarea că era o manevră ferită de primejdii, că nu se desfășura cumva o luptă chiar în momentele acelea, că Dwyer nu trăgea cu tunurile. Cu alte cuvinte, era o ZOR (zonă operațională restricționată) fierbinte? Sau rece? Tot ce ținea de război se învârtea în jurul acestei întrebări binare. Ostilități, vreme, apă, mâncare - fierbinte sau rece?

Îmi plăcea rolul ăsta, de supraveghetor al ZOR. Îmi plăcea ideea de a lucra îndeaproape cu piloți de elită, de a fi ochii și urechile unor astfel de femei și

bărbați extrem de competenți, legătura lor ultimă cu *terra ferma*, alfa și omega al lor. Eram... Pământul.

Nevoia lor de mine, dependența lor a creat instantaneu legături strânse între noi. Emoții bizare circulau între noi, intimități ciudate prindeau formă.

– Hei, Widow Six Seven!

– Hei, Dude!

– Cum se prezintă ziua asta?

– Liniștită până acum, Dude.

Deveniserăm instantaneu tovarăși. Camarazi. Simțeai clar lucrul ăsta.

După ce aflau de la mine informațiile necesare, îi transferam unui CAA din Garmsir, un orășel din apropiere, situat pe malul unui râu.

– Mersi, Widow Six Seven. Noapte bună!

– Recepționat, Dude. Ai grijă de tine!

13

După ce primea permisiunea să traverseze spațiul meu aerian, pilotul nu zbura întotdeauna în regim de croazieră, ci trecea ca o săgeată prin el și uneori avea nevoie urgentă să știe care sunt condițiile de la sol. Fiecare secundă conta. Viața și moartea erau în mâinile mele. Stăteam așezat calm la un pupitru, ținând în mână o băutură acidulată și un pix („O, un pix! Minunat!"), dar eram totodată și în miezul acțiunii. Era palpitant, era chestia pentru care mă antrenasem, dar și terifiant. Cu puțin timp înainte de sosirea mea, un CAA greșise un număr când citise coordonatele geografice ale unui avion de luptă F-15; rezultatul a fost o bombă aruncată eronat și care a aterizat asupra forțelor britanice, în loc să aterizeze asupra inamicului. Trei soldați omorâți, doi mutilați oribil. Așa că fiecare cuvânt și cifră pe care le rosteam aveau consecințe. „Ofeream sprijin", asta era expresia folosită constant, dar mi-am dat seama că era absolut eufemistică. Asemenea piloților, și noi livram uneori moarte, iar când venea vorba despre moarte, trebuia să fii exact - mai mult chiar decât atunci când era vorba despre viață.

Recunosc: eram fericit. Era o muncă importantă, patriotică. Îmi foloseam abilitățile șlefuite la Dales și la Sandringham, și de-a lungul întregii vieți începând din copilărie. Chiar și la Balmoral. Exista o linie luminoasă care lega pânda mea

și a lui Sandy cu munca pe care o făceam acum, aici. Eram, în sfârșit, un soldat britanic, pe un câmp de luptă, un rol pentru care mă pregătisem toată viața.

Eram, de asemenea, Widow Six Seven. Avusesem o grămadă de porecle la viața mea, dar asta era prima dintre ele care suna mai mult a nume de cod. Mă puteam cu adevărat *ascunde* în spatele ei. Pentru prima dată, eram *doar* un nume, un nume ales la întâmplare, și un număr ales la întâmplare. Fără titlu. Și fără bodyguard. „Așa se simt ceilalți oameni în fiecare zi?" Savuram normalitatea, mă răsfățam în ea și mă gândeam cât de departe călătorisem ca să o găsesc. În centrul Afganistanului, în toiul iernii, în miezul nopții, în vâltoarea unui război, în timp ce vorbeam cu un om aflat la 4.500 de metri deasupra capului meu - cât de anormală trebuie să fie viața ta dacă ăsta e primul loc în care te simți și tu normal?

După fiecare acțiune exista o perioadă de acalmie, căreia era uneori mai greu să-i faci față. Plictiseala era dușmanul, și căutam să o combatem jucând rugbi, mingea noastră fiind un sul de hârtie igienică peste care dădeam cu bandă adezivă la greu, sau făcând alergare pe loc. De asemenea, făceam o mie de flotări și ne meșteream niște haltere primitive, prinzând tot cu bandă adezivă niște lăzi din lemn de niște bare din metal. Făceam saci de box din genți de voiaj. Citeam cărți, organizam maratoane de șah, dormeam ca pisicile. Vedeam oameni în toată firea care petreceau douăsprezece ore pe zi în pat.

Pe lângă asta, mâncam și iar mâncam. Dwyer avea bucătăria plină. Paste. Cartofi prăjiți. Fasole. Aveam dreptul la treizeci de minute săptămânal pe telefonul prin satelit. Cartela telefonului se numea Paradigm și avea un cod pe spate, pe care îl tastai. Apoi un robot, o voce plăcută de femeie, îți spunea câte minute ți-au mai rămas. Și în clipa următoare...

— Spike, tu ești?

Chelsy.

Viața ta de dinainte, pe linia telefonică. Sunetul te făcea întotdeauna să-ți ții respirația. Nu era niciodată ușor să te gândești la cei de-acasă, din diverse și complexe motive. Să-i *auzi* pe cei de-acasă era ca un junghi în piept.

Dacă n-o sunam pe Chelsy, îl sunam pe tata.

— Ce faci, băiete drag?

— Nu prea rău. Știi tu.

Dar el îmi cerea să-i scriu mai degrabă decât să-l sun. Îi plăcea teribil să-mi primească scrisorile. Mi-a spus că preferă categoric o scrisoare.

14

Câteodată îmi făceam griji că, de fapt, ratam războiul adevărat. Poate că în realitate stăteam în sala de așteptare a războiului? Războiul adevărat, mă temeam, era jos, în vale; vedeam norii groși de fum, dârele care se ridicau în urma exploziilor, mai ales în Garmsir și în jurul lui. Un loc de o colosală importanță strategică. O poartă de intrare vitală, port fluvial prin care proviziile - și în special armele - curgeau către talibani. În plus, era un punct de intrare pentru combatanții noi. Li se distribuiau un AK-47 și un pumn de gloanțe și li se spunea să o ia în direcția noastră, prin labirintul lor de tranșee. Ăsta era testul de inițiere, căruia talibanii îi ziceau „inițierea sângeroasă".

Oare lucrau Sandy și Tiggy pentru talibani?

Se întâmpla frecvent. Un recrut taliban se ivea pe neașteptate, trăgea în noi, iar noi răspundeam atacului lui cu o forță de douăzeci de ori mai mare. Orice recrut taliban care supraviețuia acelui baraj de artilerie avea să fie apoi promovat, trimis să lupte și să moară într-unul dintre orașele mai mari, ca de pildă Gereshk sau Lashkar Gah, căruia unii îi ziceau Lash Vegas. Cei mai mulți însă nu supraviețuiau. Talibanii le lăsau leșurile să putrezească. Mă uitam cum câini de dimensiunile unor lupi sfârtecau mulți recruți rămași pe câmpul de luptă.

Am început să stărui pe lângă comandanții mei: Scoateți-mă de-aici. Câțiva tipi cereau același lucru, dar din motive diferite. Eu imploram să mă ducă mai aproape de front.

— Trimiteți-mă la Garmsir.

În cele din urmă, în ajunul Crăciunului din 2007, cererea mea a fost aprobată. Aveam să înlocuiesc un CAA care urma să plece de la Baza de Operațiuni Avansate Delhi, situată în interiorul unei școli abandonate din Garmsir.

Curte mică acoperită cu pietriș, acoperiș din tablă ondulată. Cineva spunea că școala fusese o universitate de științe agronomice. Altcineva spunea că fusese o madrassa[1]. Pentru moment însă, ea făcea parte din Commonwealth. Și era noua mea casă.

De asemenea, găzduia și o companie de luptători gurkha.

Recrutați din Nepal, din satele cele mai îndepărtate aflate la poalele Munților Himalaya, războinicii gurkha luptaseră în toate războaiele britanicilor din ultimele două secole, și s-au făcut remarcați în fiecare dintre ele. Se luptau ca niște tigri,

[1] Instituție musulmană de învățământ superior, adesea găzduită de o moschee (n. red.).

nu se dădeau niciodată bătuți, iar din acest motiv ocupau un loc special în Armata Britanică – și în inima mea. Auzisem mereu de gurkha, încă din copilărie: una dintre primele uniforme pe care le purtasem vreodată era o uniformă gurkha. La Sandhurst, gurkha jucau întotdeauna rolul inamicului în cadrul exercițiilor militare, ceea ce părea un pic ridicol, fiindcă ei erau foarte iubiți.

După exerciții, un gurkha venea invariabil la mine și-mi oferea o ceașcă de ciocolată caldă. Aveau un respect solemn pentru regalitate. În mintea lor, un rege era divin. (Propriul lor rege era considerat a fi reîncarnarea zeului hindus Vishnu.) Un prinț, așadar, nu era nici el prea departe. Simțisem asta în anii copilăriei și adolescenței, dar acum o simțeam din nou. Când mergeam prin Delhi, toți gurkha se înclinau. Îmi ziceau *saab* „Da, *saab*." „Nu, *saab*."

Îi imploram: Nu-mi mai ziceți așa. Sunt doar locotenentul Wales. Sunt doar Widow Six Seven. Râdeau.

– Nicio șansă, *saab*.

Nici prin cap nu le trecea să mă lase să mă duc undeva singur. Cei din familia regală aveau nevoie de o escortă regală. Se întâmpla des să mă duc la masă sau la toaletă și brusc să îmi dau seama că e o umbră în dreapta mea. Și una în stânga.

– Salutare, *saab*!

Era stânjenitor, dar și emoționant totodată. Îi adoram, așa cum îi adora și populația afgană locală, care le vindea multe găini și capre și chiar îi tachina în legătură cu rețetele. Armata vorbea mult despre a cuceri „inimile și mințile" afganilor, adică despre a-i converti pe localnici la democrație și libertate, dar numai gurkha păreau să facă asta cu adevărat.

Când nu mă escortau, luptătorii gurkha erau hotărâți să mă îndoape. Mâncarea era limbajul iubirii lor. Și deși fiecare gurkha se considera un maestru bucătar, toți aveau aceeași specialitate. Curry-ul din carne de capră.

Îmi aduc aminte că într-o zi am auzit zgomot de motoare în aer. M-am uitat în sus. Toată lumea din bază s-a uitat în sus. Un elicopter cobora încet. Atârnând de trenul de aterizare, înfășurată într-o plasă – o capră. Cadou de Crăciun pentru gurkha.

Stârnind un nor mare de praf, elicopterul a atins solul. Din el a sărit un bărbat chel, cu ten deschis la culoare, imaginea ofițerului britanic.

Îmi era și vag familiar.

– Îl știu pe flăcăul ăsta, am zis cu glas tare și am pocnit din degete. E Bevan, dragul de Bevan!

Lucrase câțiva ani pentru tata. Ba chiar ne și însoțise într-o iarnă în Klosters. (Mi l-am adus aminte schiind într-o jachetă Barbour, cu un aer absolut aristocratic.) Acum era, se pare, adjunctul comandantului brigăzii. Și, deci, livra capre iubiților luptători gurkha, în numele comandantului.

Eram uimit la culme să dau peste el, însă el a fost doar puțin surprins - sau interesat. Era prea preocupat de caprele alea. În afara celei din plasă, mai adusese una pe care o ținuse între genunchii lui pe toată durata zborului, iar acum o ducea de lesă, ca pe un cocker spaniel, ca s-o predea unui gurkha.

Bietul Bevan. Vedeam cât se atașase de capra aia, cât de nepregătit era pentru ce urma.

Gurkha și-a scos kukri-ul[1] și i-a tăiat capul.

Fața cafenie și bărboasă a căzut la pământ asemenea unuia dintre sulurile de hârtie înfășurate în scotch pe care le foloseam noi pe post de mingi de rugbi.

Gurkha i-a colectat apoi sângele într-o cană, cu dibăcie, ca un expert. Nimic nu trebuia irosit.

Când a venit rândul celei de-a doua capre, gurkha mi-a întins kukri-ul și m-a întrebat dacă voiam să fac eu onorurile.

Când eram acasă, avusesem câteva kukri-uri. Le primisem în dar de la diverși gurkha. Știam cum să le mânuiesc. Dar nu, am zis. Nu, mulțumesc, nu aici, nu în clipa asta.

Nu-mi dădeam seama foarte bine de ce am zis nu. Poate pentru că era și-așa destulă moarte în jurul meu. Mi-am amintit brusc cum îi zisesem lui George că în niciun caz nu voiam să fac mai multă vărsare de sânge decât era necesar. Unde trăsesem linia?

La suferință, acolo o trăsesem. Nu voiam s-o fac pe Henric al VIII-lea cu capra aia, în principal fiindcă nu eram iscusit în arta asta, iar dacă ratam sau calculam greșit, bietul animal ar fi suferit.

Gurkha a încuviințat din cap.

– Cum dorești, *saab*.

A făcut o mișcare rapidă cu kukri-ul.

Îmi aduc aminte că și după ce i-a căzut capul la pământ, ochii ei galbeni au continuat să clipească.

---

[1] Un cuțit special, mai lat în partea de vârf, folosit în mod tradițional de gurkha (n. tr.).

15

Munca mea la Delhi era similară celei pe care o avusesem la Dwyer. Doar orele erau diferite. Constant. La Delhi eram de serviciu zi și noapte.

Centrul de operațiuni era o fostă sală de clasă. La fel ca aproape orice altceva în Afganistan, școala în care se afla Delhi fusese bombardată – grinzi de lemn bălăbănindu-se, pupitre răsturnate, podele pe care erau împrăștiate cărți și hârtii pătate –, dar încăperea în care se afla centrul de operațiuni arăta ca și când ar fi fost punctul zero al exploziei. O zonă devastată. Partea bună era că, în schimbul de noapte, numeroasele găuri din tavan ofereau o priveliște splendidă asupra stelelor.

Îmi aduc aminte unul dintre schimburi, în jurul orei unu noaptea. I-am cerut unui pilot care se afla deasupra mea codul său, ca să-l pot introduce în Rover și să văd ce informații apăreau.

Pilotul mi-a răspuns morocănos că nu procedam cum trebuie.

– În ce sens?

– Nu e Roverul, e Longhornul.

– Long ce?

– Ești nou, ha?

Mi-a descris Longhornul, o mașinărie despre care nu se deranjase nimeni să-mi vorbească. M-am uitat în jur, am găsit-o. Arăta ca o servietă mare, neagră, plină de praf. Am șters-o de praf, am pornit-o. Pilotul m-a învățat cum să o folosesc. Nu știam de ce în cazul lui era nevoie de Longhorn în loc de Rover, dar n-aveam de gând să-l mai întreb și să-l irit și mai tare.

Cu atât mai mult cu cât experiența asta crease o legătură sufletească între noi. Începând de-atunci am fost tovarăși.

Indicativul lui de apel era Magic. Petreceam câteodată o noapte întreagă pălăvrăgind cu Magic. Lui și echipajului său le plăcea să vorbească, să râdă, să mănânce. (Îmi amintesc vag că într-o noapte s-au ospătat cu homari proaspeți.) Mai presus de orice, le plăceau farsele. După o ieșire, Magic a mărit distanța focală a camerei sale de filmat și mi-a zis să arunc o privire. M-am aplecat spre ecranul meu. De la înălțimea de șase mii de metri, felul în care se vedea curbura Pământului era uluitor.

Încet, a întors camera. Ecranul meu s-a umplut de sâni. Revistă porno.

– A, mi-ai făcut-o, Magic!

Unii piloți erau femei. Dialogurile cu ele erau foarte diferite. Într-o noapte, m-am trezit vorbind cu una dintre ele, o englezoaică, după ce pomenise în treacăt despre cât de frumos se vedea luna.

– E plină, a zis ea. Ar trebui să o vezi, Widow Six Seven.

– O văd. Printr-una dintre găurile din tavan. Splendidă!

Deodată, radioul a revenit la viață: un cor strident. Băieții de la Dwyer ne-au zis să ne „închiriem o cameră amândoi". Am simțit că roșesc. Speram ca femeia aceea pilot să nu fi crezut că flirtez. Speram să nu creadă asta acum. Mai presus de orice, speram ca ea și toți ceilalți piloți să nu-și dea seama cine sunt și să nu spună presei britanice că foloseam războiul ca pe o modalitate de a agăța femei. Speram ca presa să n-o trateze apoi așa cum tratase fiecare fată cu care avusesem vreodată de-a face într-un fel sau altul.

Înainte să se încheie schimbul din noaptea aceea, eu și femeia pilot am depășit acest scurt moment stânjenitor și am făcut o treabă importantă împreună. Ea m-a ajutat să monitorizez un buncăr taliban, chiar în mijlocul pustietății, nu departe de zidurile bazei Delhi. Erau niște siluete în jurul buncărului... forme umane. Vreo douăsprezece, mi s-a părut mie. Eventual cincisprezece.

Talibani, fără îndoială, am zis noi. Cine altcineva s-ar mișca prin tranșeele alea?

Am verificat o listă punct cu punct ca să mă asigur. Tiparul vieții, așa îi spunea armata analizei de felul ăsta. Vezi femei? Vezi copii? Vezi câini? Pisici? Există ceva care să indice că ținta asta ar putea fi în imediata apropiere a unui spital? A unei școli?

Există civili?

Nu. Răspunsul la toate era nu.

În concluzie, erau talibani, nimic altceva decât talibani.

Am plănuit o lovitură pentru ziua următoare. Am primit sarcina de a pune totul la cale împreună cu doi piloți americani. Dude Zero One și Dude Zero Two. Le-am spus câteva cuvinte despre țintă, le-am spus că voiam aproximativ o tonă de JDAM (*Joint Direct Attack Munition*, Armă ghidată de înaltă precizie). Mă întrebam de ce foloseam denumirea asta greoaie. De ce să nu-i zicem simplu bombă? Poate pentru că asta nu era o bombă obișnuită; avea sisteme de ghidare prin radar. Și era foarte grea. Cântărea la fel de mult ca un rinocer negru.

De regulă, în cazul unui număr restrâns de combatanți talibani, cerința standard era de 250 de kg de muniție. Dar eu nu consideram că ar fi suficient atât pentru a penetra buncărele fortificate pe care le vedeam pe ecranul meu.

E drept că niciun CAA nu considera vreodată că o armă de 250 de kg era suficientă. Noi întotdeauna voiam o tonă. Ori dăm lovitura strașnic, ori n-o mai dăm deloc, ziceam noi întotdeauna. Dar în cazul ăsta am simțit foarte clar că numai un atac masiv ar fi rezolvat problema. Altminteri buncărul ar fi rezistat. Nu doar că voiam să se arunce cu o bombă de o mie de kilograme asupra buncărului, dar voiam ca o a doua aeronavă să atace și ea imediat după aceea, cu un tun de calibru 20 mm, să bombardeze intens tranșeele care porneau dinspre buncăr și să culce la pământ talibanii care căutau să fugă.

Nu, a zis Dude Zero One. Americanii nu vedeau nicio necesitate de a arunca o bombă de-o tonă.

– Preferăm să aruncăm două bombe de câte 250 de kg fiecare, Widow Six Seven.

Cât de atipic pentru americani. Eram foarte convins că eu aveam dreptate și aș fi vrut să-mi susțin punctul de vedere, dar eram nou și îmi lipsea încrederea în mine. Ăsta era primul meu atac aerian. Așa că am zis doar:

– Recepționat.

Ajunul Anului Nou. Țineam la distanță avioanele F-15, cam la opt kilometri distanță, pentru ca zgomotul motoarelor lor să nu sperie ținta. Când condițiile au părut să fie optime, atmosfera complet calmă, le-am chemat.

– Widow Six Seven, suntem în poziție de tragere.

– Dude Zero One, Dude Zero Two, permisiune acordată.

– Tragem!

S-au dus ca săgeata spre țintă.

Pe ecranul meu vedeam cum vizorul pilotului se oprește fix asupra buncărului.

O secundă.

Două.

Un fulger alb. Un bubuit puternic. Zidul centrului de operațiuni s-a cutremurat. Pulbere și fragmente de piatră au căzut ca o ploaie din tavan.

Am auzit vocea lui Dude Zero One:

– *Delta Hotel* (lovitură directă). Rămâi pe poziție pentru evaluarea daunelor cauzate în luptă.

Dâre de fum se ridicau din deșert.

Câteva clipe mai târziu... exact așa cum mă temusem, talibanii au ieșit în fugă din tranșee. Am gemut la Roverul meu, apoi am ieșit tropăind afară.

Aerul era rece, cerul, plin de străfulgerări albastre. Îi auzeam pe Dude Zero One și pe Dude Zero Two sus de tot, deasupra mea, îndepărtându-se rapid. Auzeam ecoul bombelor lor. După care s-a lăsat liniștea.

Nu toți au scăpat, mă consolam eu. Zece, cel puțin, n-au reușit să iasă din tranșeele alea. Totuși – o bombă mai mare ar fi terminat cu ei toți.

Data viitoare, mi-am zis. Data viitoare o să am încredere în flerul meu.

16

Am fost promovat, sau așa ceva. Am fost transferat la un mic post de observație aflat mult deasupra câmpului de luptă. O vreme, observatorul ăsta i-a scos din minți pe talibani. Era al nostru, îl voiau ei, iar dacă nu-l puteau obține, atunci erau nevoiți să-l distrugă. Au atacat observatorul de nu știu câte ori în lunile de dinainte să ajung eu acolo.

La câteva ore după sosirea mea la observator, au venit iar.

Mitraliere AK-47 huruind, gloanțe vâjâind. Suna ca și cum cineva arunca stupi de albine prin fereastra noastră. Erau patru gurkha împreună cu mine, iar ei au tras cu o rachetă Javelin în direcția din care venea atacul.

Apoi mi-au spus să iau loc în spatele unei mitraliere de calibrul .50.

– Așază-te iute, *saab*!

Am sărit în cuibul de mitralieră, am apucat mânerele mari. Mi-am vârât în urechi dopurile antifonice, am țintit prin plasa care atârna de fereastră. Am apăsat pe trăgaci. Senzația a fost că îmi trece un tren fix prin centrul pieptului. Sunetul era și el ca de locomotivă. Du-dum du-dum du-dum. Arma scuipa gloanțe prin deșert, iar cartușele zburau în jurul observatorului precum floricelele de porumb. Era prima dată când trăgeam cu o mitralieră de calibrul .50. Efectiv nu-mi venea să cred cât era de puternică.

În raza mea vizuală se aflau un teren agricol abandonat, șanțuri, pomi. Toate au fost cuprinse de flăcări. Era și o clădire veche, cu două domuri care arătau ca ochii unei broaște. Am mitraliat domurile alea.

În timpul ăsta, Dwyer a început să tragă cu tunurile alea mari. Era un măcel în toată regula.

Nu-mi mai aduc aminte prea multe după asta, dar nici nu e nevoie – există o înregistrare video. Alături de mine, filmând, era presa. Uram prezența ei acolo, dar mi se ordonase să îi iau pe jurnaliști într-o misiune. La rândul lor, jurnaliștii erau de acord să nu dea drumul niciunei imagini sau informații dobândite cu această ocazie până când nu ieșeam eu din țară.

Câți talibani am omorât? au vrut jurnaliștii să știe. Nu puteam ști cu exactitate. Nedeterminat, am răspuns noi.

Am crezut că urma să rămân în observatorul ăla vreme mai îndelungată. Dar, la scurt timp după ziua respectivă, am fost chemat în nord, la Baza Operațională Avansată (BOA) Edinburgh. Am urcat la bordul unui Chinook plin cu saci cu scrisori, m-am întins jos printre ei ca să mă ascund. Patruzeci de minute mai târziu, săream jos din avion, într-un noroi până la genunchi. „Când dracu' a plouat?" Mi-a fost prezentată locuința mea, într-o casă din saci cu nisip. Un pat minuscul.

Și un coleg de cameră. Ofițer de transmisie estonian. Ne-am împrietenit imediat. Mi-a dat una dintre insignele lui ca dar de bun venit.

La opt kilometri distanță se afla Musa Qala, un oraș care fusese cândva fortăreață talibană. În 2006 o cuceriserăm, după cea mai violentă luptă pe care o duseseră soldații britanici în ultima jumătate de secol. Peste o mie de talibani fuseseră îngenuncheați. După ce fusese plătit un preț atât de mare însă, orașul a fost repede și cu nonșalanță pierdut din nou. Acum îl cuceriserăm a doua oară și aveam grijă să nu-l mai pierdem.

Dar era o treabă foarte urâtă. Unul dintre băieții noștri tocmai fusese aruncat în aer de un dispozitiv exploziv improvizat (DEI). În plus, eram disprețuiți în oraș și în jurul acestuia. Localnicii care cooperaseră cu noi fuseseră torturați, capetele le fuseseră înfipte în țepușe de-a lungul zidurilor orașului.

Nu se mai punea problema să le cucerim nici inimile, nici mințile.

17

Am plecat în patrulare. Am condus cu un convoi de tancuri Scimitar de la BOA Edinburgh prin Musa Qala și mai departe. Drumul ne-a dus în jos prin albia unui râu secat, iar acolo am dat curând peste un DEI.

Primul întâlnit de mine.

Era sarcina mea să chem experții în bombe. O oră mai târziu, a sosit Chinookul. I-am găsit un loc unde să aterizeze în siguranță, am aruncat o grenadă fumigenă ca să-i indicăm cel mai bun loc pentru aterizare și ca să se vadă în ce direcție bate vântul.

O echipă a coborât rapid din avion și s-a apropiat de DEI. O treabă migăloasă, care nu putea fi grăbită. A durat o veșnicie. În timpul ăsta, eram cu toții expuși complet. Ne așteptam în orice secundă la un contact cu talibanii; în jurul nostru auzeam vâjâind motocicletele. Cercetași talibani, fără nicio îndoială. Căutând să

observe locul în care eram situați. Când motocicletele se apropiau prea mult, trăgeam focuri de avertisment, îndepărtându-i.

În depărtare se zăreau câmpuri de maci. M-am uitat spre ele, gândindu-mă la cunoscuta poezie. „Pe câmpiile Flandrei macii înfloresc..."[1] În Marea Britanie, macul e un simbol al amintirii, dar aici era pur și simplu moneda locală. Toți acei maci aveau să fie curând transformați în heroină, iar banii obținuți din vânzarea acesteia aveau să le cumpere talibanilor gloanțele cu care trăgeau în noi și acele DEI lăsate pentru noi sub drumuri și prin văi seci. Ca aceasta.

În cele din urmă, experții în bombe au provocat explozia acelui DEI. Norul sub formă de ciupercă s-a ridicat în aerul deja atât de saturat de praf, încât n-ai fi crezut că se mai putea găsi loc pentru și mai mult.

Apoi au împachetat totul și au plecat, iar noi am continuat să mergem spre nord, afundându-ne tot mai adânc în deșert.

18

Am alcătuit un pătrat din vehiculele noastre, pe care îl numeam un „adăpost". În ziua următoare, și în ziua de după, și așa mai departe, ne-am aventurat să patrulăm în jurul orașului.

Ca să ne semnalăm prezența, ni s-a explicat. Fiți mereu în mișcare, ni s-a spus. Țineți-i pe talibani într-o stare de derută. Nu-i lăsați să capete siguranță.

Însă misiunea principală a bazei era să susțină o ofensivă americană continuă. Auzeai în permanență vuietul avioanelor americane deasupra capului și explozii într-un sat din apropiere. Lucram în cooperare strânsă cu americanii, atrăgându-i pe talibani în schimburi frecvente de focuri.

La o zi sau două după ce ne stabiliserăm adăpostul, stăteam așezați pe o colină, privind păstorii în depărtare. Tot ce puteam vedea, pe o întindere de kilometri întregi, erau acești bărbați și oile lor. Priveliștea părea destul de nevinovată. Dar păstorii începuseră să se apropie prea mult de americani, ceea ce îi irita pe aceștia. Americanii au tras mai multe focuri de avertizare. Inevitabil, gloanțele lor l-au atins pe unul dintre ciobani, care mergea pe o motocicletă. Nu ne puteam da seama, de la distanța la care ne aflam, dacă fusese un accident sau un gest intenționat. Vedeam oile împrăștiindu-se, apoi i-am văzut pe americani coborând în picaj și luându-i pe ciobani.

---

[1] Vers din poemul *In Flanders Fields* scris în 1915 de John McCrae (1872–1918) (n. tr.).

După plecarea lor, m-am dus pe câmp, împreună cu câțiva soldați fijieni, și am luat motocicleta. Am șters-o de praf și am pus-o deoparte. Am avut grijă de ea. După ce americanii îl interogaseră, bandajaseră și eliberaseră pe cioban, acesta a venit la noi.

A fost șocat să vadă că îi recuperaserăm motocicleta. A fost și mai șocat să vadă că i-am curățat-o. Și aproape că a leșinat când i-am dat-o înapoi.

19

În ziua următoare, sau poate în ziua de după ea, convoiului nostru i s-au alăturat trei jurnaliști. Mi s-a ordonat să îi iau pe câmpul de luptă, să le ofer un tur - cu înțelegerea explicită că interdicția privind știrile era încă în vigoare.

Eram într-un transportor blindat Spartan, în fruntea convoiului, iar jurnaliștii erau înghesuiți înăuntru. Mă băteau la cap întruna, enervându-mă. Voiau să se dea jos, să facă poze, să filmeze. Dar era primejdios. Americanii curățau încă zona.

Stăteam în picioare în turelă, când un jurnalist m-a bătut pe picior și mi-a cerut încă o dată permisiunea de a ieși.

Am oftat:

— Bine. Dar fii cu băgare de seamă la eventualele mine. Și nu te îndepărta.

Au dat toți buzna afară din Spartan și au început să-și instaleze camera de filmat.

Câteva secunde mai târziu, băieții din fața noastră au fost atacați. Gloanțele zburau pe deasupra capetelor noastre.

Jurnaliștii au încremenit; se uitau la mine neputincioși.

— Nu stați acolo așa! Treceți înapoi în blindat!

Nu-mi doriseem oricum prezența lor acolo, dar mai ales nu-mi doream să li se întâmple ceva cât timp erau sub supravegherea mea. Nu voiam să fiu responsabil pentru viața niciunui jurnalist. N-aș fi putut suporta ironia situației.

Nu mai știu dacă după câteva ore sau după câteva zile am aflat că americanii trăseseră cu rachete Hellfire asupra satului din imediata apropiere. Erau mulți răniți. Un băiat a fost scos din sat și adus la noi într-o roabă, cu picioarele atârnându-i de o parte și de alta a acesteia. Erau sfârtecate.

Doi bărbați împingeau roaba, drept în direcția noastră. Nu puteam să-mi dau seama cine erau ei în relație cu băiatul. Membri ai familiei? Prieteni? Când au ajuns la noi, n-au putut să ne explice. Niciunul dintre ei nu vorbea engleza. Dar băiatul era în ultimul hal, asta era clar, și i-am văzut pe medicii noștri grăbindu-se să îl trateze.

Un translator încerca să îl liniștească pe băiat și în același timp încerca să afle câte ceva de la cei care-l însoțeau.

– Cum s-a întâmplat una ca asta?

– Americanii.

Am căutat să mă duc mai aproape de ei, dar am fost oprit de un sergent care se afla acolo a șasea oară la rând în misiune.

– Nu, șefu', nu vrei să vezi asta. N-o să mai poți să ți-o scoți niciodată din minte după aia.

M-am retras. Câteva minute mai târziu, s-a auzit un șuierat și imediat o explozie imensă în spatele nostru. Am simțit-o în creier. M-am uitat în jur. Toată lumea era pe burtă. În afară de mine și de alți doi.

– De unde a mai venit și asta?

Câțiva dintre ai noștri au arătat în depărtare. Erau disperați să atace la rândul lor, și mi-au cerut permisiunea.

– Da!

Însă talibanii care trăseseră în noi fugiseră deja. Am ratat ocazia.

Am așteptat să se potolească valul de adrenalină și țiuitul din urechi. A fost nevoie de mult timp. Îmi aduc aminte că unul dintre băieții noștri șoptea întruna:

– Să-mi bag picioarele, a fost cât pe ce!

Am încercat ore în șir să punem totul cap la cap și să înțelegem ce s-a întâmplat. Unii dintre noi erau de părere că americanii îl răniseră pe băiat; alții credeau că băiatul fusese un simplu pion într-o manevră talibană clasică. Chestia cu roaba fusese o mică șaradă gândită pentru a ne ține pe noi în loc sus pe deal, cu atenția distrasă, imobili, așa încât talibanii să ne repereze poziția exactă. Inamicul îl nenorocise pe băiatul ăla din roabă, apoi îl folosise în chip de momeală.

– De ce au acceptat băiatul și ceilalți oameni una ca asta?

– Fiindcă dacă n-ar fi acceptat, ar fi fost omorâți.

– Împreună cu toți cei dragi lor.

20

Vedeam în depărtare luminile din Musa Qala. Februarie 2008.

Tancurile noastre formau un adăpost, iar noi luam cina mâncând direct din pungă și vorbind între noi cu voce scăzută.

După ce am terminat de mâncat, pe la miezul nopții, am deschis radioul să trag cu urechea la ce se mai discuta. Stând așezat în spatele unui blindat Spartan, cu ușa mare deschisă, am tras în jos pupitrul și am început să iau notițe din ce auzeam la radio. Singura mea lumină era un bec slab deasupra capului, într-o carcasă de sârmă. Stelele de pe cerul deșertului erau mai strălucitoare decât becul ăla, și păreau mai aproape de mine.

Alimentam radioul de la bateria Spartanului, așa că din când în când porneam motorul ca să încarc bateria. Nu-mi plăcea să fac zgomot, de teamă să nu atrag atenția talibanilor, dar nu aveam de ales.

După o vreme, am făcut ordine și curățenie în interiorul Spartanului, mi-am turnat o cană cu ciocolată caldă din termos, dar n-am reușit să mă încălzesc. Nimic nu mă putea încălzi. În deșert poate fi teribil de frig. Eu purtam pantaloni și bocanci de camuflaj, o geacă matlasată verde, un fes de lână - și tot tremuram.

Am dat radioul un pic mai tare, încercând să disting vocile printre interferențele și întreruperile de semnal. Se comunicau rapoarte de misiune. Informații legate de corespondența expediată. Se transmiteau mesaje în cadrul grupului de luptă, niciuna dintre acestea neavând legătură cu escadronul meu.

Cred că era în jurul orei unu noaptea când am auzit mai mulți oameni vorbind despre Vulpea Roșcată.

Zero Alpha, comandantul, spunea cuiva că Vulpea Roșcată așa și pe dincolo... Mi-am luat câteva notițe, dar m-am oprit din scris și am ridicat privirea spre stele când i-am auzit menționând... Escadronul C.

Vocile spuneau că Vulpea Roșcată era în pericol, nu exista nicio îndoială în privința asta. Am dedus că Vulpea Roșcată era o persoană. Făcuse ceva rău?

Nu. Plănuiau alții să-i facă rău? Da.

Judecând după tonul vocilor lor, Vulpea Roșcată era în pericol să fie ucisă. Am luat o înghițitură mare din ciocolata caldă și am clipit uitându-mă în direcția radioului, știind cu absolută certitudine că Vulpea Roșcată eram eu.

Acum, vocile spuneau mai explicit că identitatea Vulpii Roșcate fusese dezvăluită, că fusese expus inamicului, că trebuia scos de-acolo imediat.

La naiba! am zis. *La naiba!*

Mintea mi-a zburat înapoi la Eton. Vulpea pe care o zărisem, când eram drogat, de la fereastra toaletei. Așadar, până la urmă chiar fusese un mesager din viitor. *Într-o zi o să fii singur, în miez de noapte, în întuneric, vânat la fel ca mine... să vedem dacă-ți convine.*

În ziua următoare am plecat în patrulare și eram absolut paranoic, făcându-mi griji că o să fiu recunoscut. Purtam un *shemagh*[1] înfășurat strâns în jurul feței, ochelari de schi opaci, și eram cu ochii în patru și cu degetul pe trăgaciul mitralierei.

După asfințit, am fost luat de Forțele Speciale, Chinookul lor fiind escortat de două elicoptere Apache cu care conversam prin radio. M-au dus în zbor peste vale, înapoi la BOA Edinburgh. Am aterizat în întuneric și nu reușeam să văd nimic. Am intrat în bază, apoi într-un cort verde, unde era și mai întuneric.

Am auzit un zgomot ascuțit. S-a aprins o lumină slabă. În fața mea stătea un bărbat, străduindu-se să înșurubeze un bec într-un fasung care atârna de tavan.

Colonelul Ed. Fața lui prelungă părea și mai alungită decât mi-o aminteam, și purta o manta lungă, verde, care te ducea cu gândul direct la Al Doilea Război Mondial. M-a pus la curent cu cele întâmplate. O revistă australiană mă dăduse în vileag, spusese lumii întregi că mă aflam în Afganistan. Revista era neimportantă, așa că inițial nimeni n-a băgat de seamă informația, dar apoi un puțoi din America a preluat știrea, postând-o pe website-ul lui de doi bani, iar de-acolo a fost preluată de algoritmii de căutare. Acum știrea era peste tot. Cel mai prost păstrat secret din Calea-Lactee era prezența unui prinț Harry în provincia Helmand.

– Așa că pleci acasă.

Colonelul Ed și-a cerut scuze. Știa că nu acum și nu așa îmi doream să îmi încheie misiunea militară. Pe de altă parte, voia ca eu să știu că superiorii lui făceau de câteva săptămâni presiuni asupra lui să mă cheme înapoi în țară, așa că aveam noroc că misiunea nu fusese mai scurtă de-atât. Îi eludasem pe cei din pozițiile cele mai de sus, îi eludasem și pe talibani și reușisem să am o misiune respectabil de lungă și niște realizări remarcabile. Bravo, mi-a zis.

Era cât pe ce să îl implor să mai rămân, dar mi-am dat seama că nu aveam nicio șansă să accepte. Prezența mea i-ar fi pus pe toți cei din jurul meu în pericol. Inclusiv pe colonelul Ed. Acum, că talibanii știau că sunt în țară și știau cu aproximație cam pe unde sunt, aveau să pună totul în joc ca să mă omoare. Armata nu voia ca eu să mor, dar era aceeași poveste care fusese cu un an în urmă: armata își dorea foarte mult ca alții să nu moară din cauza mea.

Același lucru mi-l doream și eu. I-am strâns mâna colonelului Ed și am ieșit din cort. Mi-am luat cele câteva lucruri care-mi aparțineau, mi-am luat la

---

[1] Acoperământ pentru cap la bărbații arabi, constând dintr-un șal (de obicei din bumbac) înfășurat în jurul capului (n. tr.).

revedere în grabă de la câțiva, apoi am sărit din nou în Chinook, care aștepta cu motoarele pornite.

În maximum o oră, eram înapoi în Kandahar. Am făcut un duș, m-am bărbierit, m-am pregătit să prind un avion mare cu destinația Anglia. Mai erau și alți soldați care se învârteau pe-acolo, așteptând să se îmbarce. Starea lor de spirit era total diferită. Jubilau cu toții. Se duceau acasă.

Eu stăteam cu privirile țintă în pământ.

În cele din urmă, am început să ne dăm toți seama că procedura de îmbarcare dura neobișnuit de mult. De ce se întârzie? am întrebat nerăbdători. Un membru al echipajului ne-a spus că așteptam un ultim pasager. Pe cine? Sicriul unui soldat danez tocmai era urcat în cală. Am tăcut cu toții.

Când, în sfârșit, am urcat și am decolat, perdeaua din partea din față a avionului s-a dat o clipă într-o parte. Am văzut atunci trei soldați pe paturi de spital. Mi-am desfăcut centura de siguranță, am înaintat pe culoarul dintre scaune și am descoperit trei soldați britanici răniți grav. Unul dintre ei, îmi aduc aminte, avea răni înfiorătoare cauzate de un dispozitiv exploziv improvizat. Un altul era înfășurat din cap până-n picioare în plastic. În ciuda faptului că era inconștient, ținea strâns în mână o eprubetă ce conținea bucăți de șrapnel care îi fuseseră extrase din gât și din cap.

Am vorbit cu medicul care îi îngrijea, l-am întrebat dacă aveau să supraviețuiască. Nu știa. Dar, chiar dacă supraviețuiau, mi-a zis, îi aștepta un drum foarte greu.

M-am înfuriat pe mine fiindcă fusesem atât de preocupat de propria persoană. Mi-am petrecut restul acelui zbor gândindu-mă la tinerii și tinerele care se duceau acasă în aceeași stare și la toți aceia care nu mai plecau niciodată acasă. M-am gândit la cei din țară care nu știau nimic despre războiul ăsta – fiindcă așa aleseseră. Mulți i se opuneau, dar puțini știau câte ceva despre el. M-am întrebat de ce. Cui îi revenea sarcina de a le spune?

A, da, mi-am zis. Presei.

21

Am aterizat pe 1 martie 2008. Conferința de presă obligatorie a stat între mine și un prânz ca lumea. Mi-am stăpânit nerăbdarea, m-am dus în fața reporterului ales, i-am răspuns la întrebări. Folosea cuvântul *erou*, și n-am putut suporta asta.

— Eroi sunt soldații din avion. Ca să nu mai vorbim de cei care încă se află în Delhi și Dwyer și Edinburgh.

Am ieșit din încăpere și am dat nas în nas cu Willy și cu tata. Cred că Willy m-a îmbrățișat. Cred că l-am sărutat pe tata pe amândoi obrajii. Posibil ca și el să... mă fi strâns de umăr? Cuiva din afară, așa ceva i-ar fi părut o întâmpinare și interacțiune normală în cadrul familiei, dar pentru noi era o demonstrație de afecțiune fizică izbitoare, nemaivăzută.

Apoi s-au uitat amândoi la mine, cu ochii mari. Păream epuizat. Chinuit.

— Arăți mai bătrân, a zis tata.

— Sunt.

Am urcat toți în Audi-ul tatălui meu și am pornit în grabă spre Highgrove. Cât a durat drumul, am vorbit între noi de parcă eram într-o bibliotecă. Aproape în șoaptă.

— Ce mai faci, Harold?

— Ah, nici nu știu. Tu ce mai faci?

— Nu prea rău.

— Kate ce face?

— Bine.

— Am ratat ceva?

— Nu. Toate așa cum le știi.

Am lăsat geamul în jos, m-am uitat la peisajul de țară care-mi trecea prin fața ochilor. Nu eram în stare să absorb toată culoarea aia, tot acel verde. Trăgeam în piept aerul proaspăt și mă întrebam dacă lunile petrecute în Afganistan fuseseră un vis, iar drumul ăsta cu mașina era aievea, sau dacă, dimpotrivă, călătoria asta de acum era visul? Tunurile de la Dwyer, caprele decapitate, băiatul din roabă – asta era realitatea? Sau realitatea era parfumul apei de colonie a tatălui meu și scaunele astea moi, din piele?

22

Am primit o lună liberă. Mi-am petrecut prima parte a ei cu prietenii. Auziseră că am venit acasă, m-au sunat, mi-au zis să ieșim la un pahar.

— Bine, dar doar unul.

Un pub care se numește Cat and Custard Pot. Eu: stând într-un colț întunecat, sorbind rar dintr-un pahar cu gin tonic. Ei: râzând și pălăvrăgind și făcând tot felul de planuri pentru excursii și proiecte și vacanțe.

Toți păreau foarte gălăgioși. Oare așa fuseseră mereu?

Mi-au zis că par tăcut. Da, le-am răspuns, da, probabil.

– Cum așa?

– Fără niciun motiv.

Pur și simplu simțeam nevoia să tac.

Mă simțeam nelalocul meu, un pic distant. Câteodată simțeam un fel de panică. Alteori, furie.

– Voi știți ce se întâmplă chiar în clipa asta în partea cealaltă a lumii?

După o zi sau două am sunat-o pe Chels, am rugat-o să ne vedem. Am implorat-o. Era în Cape Town. M-a invitat acolo. Da, mi-am zis. Exact de asta am nevoie acum. De o zi-două împreună cu Chelsy și ai ei.

După aceea, am plecat amândoi în Botswana, unde ne-am întâlnit cu gașca. Am început cu o vizită acasă la Teej și Mike. Îmbrățișări călduroase și pupături în pragul ușii; fuseseră îngrijorați de moarte pentru mine. Apoi m-au pus la masă, și Mike îmi tot umplea paharul, iar eu mă aflam în locul pe care-l iubeam cel mai mult pe lume, sub cerul pe care-l iubeam cel mai mult, atât de fericit, încât la un moment dat m-am întrebat dacă nu cumva îmi dăduseră lacrimile.

La o zi sau două după asta, am pornit împreună cu Chelsy în susul râului, într-o ambarcațiune închiriată. *Kubu Queen*. Am gătit mâncăruri simple, am dormit pe puntea superioară a bărcii, sub stele. Uitându-mă la centura lui Orion, la Carul Mic, încercam să mă destind, dar era greu. Presa aflase despre excursia noastră și ne urmărea în permanență de fiecare dată când barca se apropia de mal.

După vreo săptămână, ne-am întors la Maun și am luat o cină de adio împreună cu Teej și Mike. Toată lumea s-a dus devreme la culcare, dar eu am rămas cu Teej, i-am povestit câte ceva despre război. Foarte puține. Era prima dată când vorbeam despre asta de când mă întorsesem acasă.

Willy și tata mă întrebaseră. Dar nu așa cum mă întrebase Teej.

Nici Chelsy nu mă întrebase așa. Oare se învârtea cu precauție în jurul subiectului deoarece încă îi displăcea faptul că mă dusesem la război? Sau fiindcă știa că mi-ar fi venit greu să povestesc despre el? Nu-mi dădeam seama prea bine, și aveam sentimentul că nici ea, că niciunul dintre noi nu-și dădea seama prea bine de nimic.

Am vorbit cu Teej și despre asta.

– Mă place, i-am zis. Mă iubește, cred. Dar nu-i place tot ce vine la pachet odată cu mine, cu faptul că sunt din familia regală – presa și toate celelalte –, or, nimic din toate astea n-o să dispară vreodată. Și-atunci ce speranță să am?

Teej m-a întrebat direct dacă mă vedeam căsătorit cu Chelsy.

Am încercat să-i explic. Îmi plăcea foarte mult firea liberă și autentică a lui Chelsy. Ea nu-și făcea niciodată griji referitor la ce gândeau ceilalți. Purta fuste scurte și cizme înalte, dansa cu dezinvoltură, bea la fel de multă tequila ca mine, și fix lucrurile astea îmi plăceau la ea... dar nu puteam să nu mă întreb îngrijorat ce părere ar avea bunica despre ele. Sau publicul britanic. Iar ultimul lucru pe care mi-l doream era să se schimbe Chelsy ca să le facă lor pe plac.

Îmi doream enorm să fiu soț, tată... dar efectiv nu eram sigur.

– E nevoie de un anumit tip de persoană ca să se poată supune tuturor acestor condiții, Teej, și nu știu dacă Chelsy le poate face față. Nu știu dacă vreau să-i cer să le facă față.

23

Presa a scris pe nerăsuflate despre întoarcerea noastră în Anglia, că am dat amândoi fuga la apartamentul din Leeds al lui Chelsy, situat în afara campusului, unde locuia cu alte două fete, în care eu aveam încredere și care, la rândul lor, aveau încredere în mine. Și că m-am furișat în apartamentul lor deghizat, purtând un hanorac și o șapcă de baseball, făcându-le pe colegele ei de apartament să râdă în hohote. Și că îmi plăcea să mă prefac a fi student, să mă duc după pizza și să îmi petrec vremea prin baruri, întrebându-mă chiar dacă am făcut bine când am ales să nu mă duc la universitate – informații care erau, absolut toate, false.

La apartamentul din Leeds al lui Chelsy m-am dus de două ori. Le cunoșteam foarte puțin pe colegele ei de apartament. Și nici măcar o dată nu regretasem decizia de a nu mă duce la universitate.

Dar presa devenea din ce în ce mai rea. Acum răspândea povești fanteziste, fantasmagorii, și în timpul ăsta ne urmărea și ne hărțuia pe mine și pe toți cei din cercul meu de apropiați. Chelsy mi-a spus că paparazzii o urmăreau când se ducea și când se întorcea de la cursuri – mi-a cerut să fac ceva în privința asta.

I-am spus că o să încerc. I-am spus că îmi părea tare rău.

Când s-a întors în Cape Town, mi-a telefonat să-mi spună că se ținea după ea peste tot și că chestia asta o scotea din minți. Nu-și putea imagina de unde știau întotdeauna unde e și unde urmează să se ducă. Era pe punctul de a ceda nervos. Am discutat despre asta cu Marko, iar el m-a sfătuit să îl rog pe fratele lui Chelsy să verifice dedesubtul mașinii.

Bineînțeles, un dispozitiv de urmărire.

Marko și cu mine am știut să-i spunem fratelui ei exact ce să caute, și unde, pentru că chestia asta li se întâmplase foarte multor oameni din jurul meu.

Chelsy mi-a zis din nou că pur și simplu nu era sigură că e dispusă să accepte așa ceva. O viață întreagă în care să fie urmărită la fiecare pas?

Ce puteam să-i spun? Aveam să-i duc dorul, foarte mult. Dar înțelegeam întru totul dorința ei de libertate.

Dacă aș fi avut de ales, nici eu nu mi-aș fi dorit o astfel de viață.

24

Flack, așa-i ziceau.

Era nostimă. Și foarte plăcută. Și mișto. Am întâlnit-o într-un restaurant, când ieșisem cu câțiva prieteni, la mai multe luni după ce Chelsy și cu mine o luaserăm pe drumuri separate.

– Spike, ea e Flack.

– Bună! Îmi pare bine să te cunosc, Flack.

Apărea la televizor, mi-a zis. Era prezentatoare.

– Scuze, i-am spus. Eu nu mă prea uit la televizor.

N-a fost surprinsă că n-o recunoșteam, iar lucrul ăsta mi-a plăcut. Nu avea un ego cât toate zilele. Chiar și după ce mi-a explicat cine era și cu ce se ocupa, tot nu îmi părea cunoscută.

– Cum ai zis că te cheamă?

– Caroline Flack.

Câteva zile mai târziu, ne-am întâlnit să luăm cina și să jucăm cărți. Noapte de poker în apartamentul lui Marko, în Bramham Gardens. După vreo oră, am ieșit din casă, deghizat cu una din pălăriile de cowboy ale lui Marko, să vorbesc cu Billy the Rock. În timp ce ieșeam din clădire, mi-am aprins o țigară și m-am uitat în dreapta. Acolo, în spatele unei mașini parcate... două perechi de picioare.

Și două capete ițindu-se.

Indiferent cine ar fi fost acele persoane, nu m-au recunoscut cu pălăria lui Marko. Așa că am putut să mă duc agale spre Billy și, aplecându-mă spre mașina lui de poliție, să-i șoptesc:

– Inamic în dreapta ta.

– Ce? Nu!

– Billy, de unde puteau să știe?

– Habar n-am.

– Nimeni nu știe că sunt aici. Mă țin sub urmărire? Au acces la telefonul meu? Sau la telefonul lui Flack?

Billy s-a năpustit afară din mașină, a dat fuga după colț, i-a surprins pe cei doi paparazzi. A țipat la ei. Dar și ei au țipat la el. Considerau că au dreptul. Erau plini de tupeu.

N-au obținut fotografia pe care și-o doreau în seara aia – o mică victorie. Dar foarte curând după aceea, ne-au urmărit pe mine și pe Flack, iar fotografiile pe care ni le-au făcut au declanșat o frenezie. În doar câteva ore se adunase o mulțime de oameni în fața casei părinților lui Flack, și în fața caselor tuturor prietenilor ei, și în fața casei bunicii ei. Într-unul din ziare, Flack era descrisă drept „o tipă mai necizelată", fiindcă lucrase odată într-o fabrică sau ceva de genul ăsta.

Iisuse, mi-am zis, chiar suntem în asemenea hal o țară de snobi nesuferiți?

Am continuat să mă văd cu Flack din când în când, dar nu ne mai simțeam liberi. Cred că am continuat întâlnirile fiindcă realmente ne făcea plăcere să fim unul în compania celuilalt și fiindcă nu voiam să ne recunoaștem înfrânți de nenorociții ăștia. Dar relația era iremediabil afectată, iar cu timpul am căzut de acord că pur și simplu nu merita toată acea mâhnire și hărțuire.

Mai ales pentru familia ei. La revedere, ne-am spus. La revedere și mult noroc!

25

M-am dus cu JLP la Palatul Kensington, pentru un cocktail cu generalul Dannatt. Când am bătut la ușa generalului, aveam mai multe emoții decât avusesem când plecasem la război.

Generalul și soția lui, Pippa, ne-au întâmpinat călduros, m-au felicitat pentru stagiul meu în Afganistan.

Am zâmbit, dar apoi m-am încruntat. Da, au adăugat. Regretau că fuseseră nevoiți să îmi scurteze misiunea.

– Presa asta – strică tot, nu-i așa?

– Fără nicio îndoială.

Generalul mi-a turnat un gin tonic. Ne-am tras niște scaune, ne-am așezat, iar eu am luat o înghițitură bună din pahar și am simțit cum ginul alunecă pe

gât în jos și, fără să stau pe gânduri, am început să vorbesc și am spus că trebuia să mă întorc acolo. Trebuia să efectuez un stagiu complet.

Generalul m-a privit fix.

– O, înțeleg. Ei bine, dacă așa stau lucrurile...

A început să gândească cu voce tare, examinând pe rând diferite opțiuni, analizând toate implicațiile politice și ramificațiile fiecăreia dintre ele.

– Ce-ai zice să... te faci pilot de elicopter?

Hm. M-am lăsat pe spate în scaun. Nu mă gândisem niciodată la așa ceva. Poate fiindcă Willy și tata – și bunicul, și unchiul Andrew – erau piloți. Întotdeauna îmi dorisem cu ardoare să merg pe drumul meu propriu, dar generalul Dannatt mi-a zis că asta ar fi cea mai bună cale. Singura cale. Aș fi mai în siguranță, ca să zic așa, deasupra bătăliei, printre nori. Și la fel ar fi toți cei care ar lupta alături de mine. Chiar dacă presa ar afla că m-am întors în Afganistan, chiar dacă ar face din nou vreun gest prostesc – chiar și *atunci când* va face din nou un gest prostesc –, care-ar fi problema? Talibanii pot să afle unde sunt, dar să-i vedem cum vor reuși ei să îmi ia urma în aer.

– Cât ar dura până când mi-aș încheia pregătirea pentru a deveni pilot, domnule general?

– Cam doi ani.

Am clătinat din cap.

– E prea mult, domnule.

A ridicat din umeri.

– Asta e, atât durează. Și există un motiv întemeiat pentru asta.

Era nevoie de multă școală, mi-a explicat el. Fir-ar al naibii să fie! La fiecare pas, viața era hotărâtă să mă tragă înapoi în sala de clasă.

I-am mulțumit, i-am spus că o să mă gândesc la asta.

26

Dar mi-am petrecut vara aia din 2008 făcând orice, în afară de a mă gândi la asta.

Nu m-am gândit prea mult la nimic, în afară de cei trei soldați răniți care se întorseseră acasă în același avion cu mine. Voiam ca și alți oameni să se gândească la ei și să vorbească despre ei. Nu suficient de multe persoane se gândeau și vorbeau despre soldații britanici care se întorceau de pe câmpul de luptă.

De câte ori aveam un minut liber, încercam să găsesc o cale de a schimba situația asta.

Între timp, Palatul îmi dădea de lucru. Am fost trimis în America, prima mea vizită oficială de lucru acolo. (Mai fusesem o dată în Colorado, să fac rafting, și la Disney World împreună cu mama.) JLP s-a implicat în conceperea itinerariului, iar el știa exact genul de lucruri pe care îmi doream să le fac. Îmi doream să vizitez soldații răniți și să depun o coroană în locul de comemorare de la World Trade Center. Și mai voiam să întâlnesc familiile celor care muriseră în 11 septembrie 2001. El a făcut posibile toate aceste vizite.

Îmi aduc aminte din călătoria aia prea puține lucruri în afara acestor momente. Mă uit în urmă și citesc articole despre toată agitația și gălăgia, despre toate locurile în care am fost, despre discuțiile amețitoare legate de mama, datorate în mare parte iubirii ei față de America și vizitelor ei istorice în țara asta, dar ce îmi amintesc cel mai mult este că am stat de vorbă cu soldații răniți, că am vizitat mormintele militare, că am discutat cu familiile copleșite de durere.

Le-am ținut de mână, am încuviințat din cap și le-am spus: „Știu". Cred că ne-am făcut unii pe alții să ne simțim mai bine. Durerea sufletească trebuie împărtășită, așa e cel mai bine.

M-am întors în Anglia și mai încredințat că trebuia făcut mai mult pentru toți cei afectați de războiul împotriva terorii. Am pus multă presiune pe mine – prea multă. Eram extenuat, și n-o știam, și de multe ori mă trezeam dimineața simțindu-mă slăbit din cauza surmenajului. Dar nu vedeam în ce fel aș putea-o lăsa mai moale, fiindcă erau prea mulți cei care cereau ajutor. Prea mulți cei care sufereau.

Cam în perioada asta am aflat despre o organizație britanică nouă: Help for Heroes („Ajutor pentru eroi"). Îmi plăcea enorm ce făceau, faptul că atrăgeau atenția asupra situației în care se aflau soldații. Willy și cu mine i-am contactat. „Ce-am putea face pentru voi?"

Există un lucru pe care l-ați putea face, au zis fondatorii, părinți ai unui soldat britanic. „Ați fi dispuși să purtați o brățară?"

Bineînțeles! Am purtat brățara la un meci de fotbal, împreună cu Kate, iar efectul a fost electrizant. Cererea pentru brățara aia a crescut vertiginos, donațiile au început să curgă. Era începutul unei relații lungi, semnificative. Mai mult, era un memento visceral al puterii pe care o avea platforma noastră.

Cu toate astea, cea mai mare parte a activității mele se desfășura departe de ochii lumii. Am petrecut multe zile la Selly Oak Hospital, și la Headley Court,

stând de vorbă cu soldații, ascultându-le poveștile, încercând să le ofer o clipă de pace sau să-i fac să râdă. N-am alertat niciodată presa, iar Palatului i-am permis să o facă o singură dată, cred. Nu voiam să văd niciun reporter pe o rază de un kilometru atunci când aveam acele întâlniri, care puteau părea informale la suprafață, dar care erau în realitate teribil de intime.

– Și tu ai fost în Provincia Helmand?

– O, da.

– Ai pierdut colegi acolo?

– Mda.

– Pot să fac ceva, orice, pentru tine?

– Deja faci, prietene.

Am stat la căpătâiul multor femei și bărbați aflați într-o stare îngrozitoare, și adeseori alături de familiile lor. Un tânăr era înfășurat în bandaje din cap până în picioare, într-o comă indusă. Mama și tatăl lui erau acolo și mi-au spus că țineau un jurnal al însănătoșirii lui; mi-au zis să-l citesc. L-am citit. Apoi, cu permisiunea lor, am scris în el câteva rânduri pe care să le citească el atunci când avea să se trezească. După aceea ne-am îmbrățișat cu toții, iar când ne-am luat la revedere, ne simțeam ca și cum am fi fost o familie.

În cele din urmă, m-am dus la un centru de recuperare fizică pentru o întâlnire oficială și m-am întâlnit cu unul dintre soldații alături de care călătorisem în avion la întoarcerea acasă. Ben. Mi-a povestit cum un dispozitiv exploziv improvizat îi retezase brațul stâng și piciorul drept. O zi toridă, mi-a spus. El alerga, a auzit o explozie, apoi a simțit cum zboară șase metri în aer.

Își amintea că și-a *văzut* piciorul desprinzându-i-se de corp. Mi-a spus asta cu un zâmbet vag, curajos.

În ziua de dinaintea vizitei mele își primise noul picior protetic. M-am uitat în jos.

– E foarte frumos conceput. Și pare chiar robust!

– O să vedem dacă e așa, mi-a zis.

Regimul de recuperare cerea ca el să urce și să coboare în ziua aia pe perete de cățărat.

Am rămas acolo, să-l privesc. Și-a potrivit un ham, a apucat o sfoară, a început să urce nesigur pe perete. Când a ajuns în vârf a scos un strigăt de bucurie, apoi mi-a făcut cu mâna, după care a coborât la loc.

Eram uluit. Nu mai fusesem niciodată atât de mândru – că sunt britanic, că sunt soldat, că sunt tovarășul lui de arme. I-am spus asta. I-am spus că voiam

să-i fac cinste cu o bere pentru că a urcat până sus de tot pe peretele ăla. Nu, nu, cu o ladă de bere.

A râs.

– N-aș refuza așa ceva, prietene!

A mai zis apoi că voia să alerge la un maraton.

I-am spus că, dacă avea s-o facă vreodată, aveam să-l aștept la linia de sosire.

27

Spre sfârșitul acelei veri, m-am dus în Botswana, m-am întâlnit cu Teej și cu Mike. Recent lucraseră la seria *Planet Earth* a lui David Attenborough și la alte câteva documentare BBC, iar acum filmau un documentar important despre elefanți. Câteva turme, stresate din cauza invadării habitatului lor și din cauza secetei, goneau prin Namibia în căutarea hranei și ajungeau direct în brațele braconierilor - sute, înarmați cu mitraliere AK-47. Teej și Mike sperau ca imaginile filmate de ei să aducă la cunoștința publicului acest masacru prelungit.

I-am întrebat dacă puteam să-i ajut cu ceva. Mi-au zis fără să stea pe gânduri:

- Sigur că da, Spike.

De fapt, s-au oferit să mă angajeze în chip de cameraman. Nu primeam plată, dar primeam recunoașterea publică a rolului meu în producția filmului.

Încă din prima zi mi-au zis că păream foarte *diferit*. Nu că n-aș fi fost dintotdeauna genul de om care ia munca în serios, dar era limpede că învățasem în armată cum să primesc ordine. Nu era niciodată nevoie să-mi ceară de două ori să fac ceva.

De multe ori în timpul filmării, mergând pe după tufișuri cu camionul lor cu platformă, priveam în gol și-mi ziceam: Ce ciudat! Toată viața i-am disprețuit pe fotografi, din cauză că sunt specializați în a-ți fura libertatea, iar acum lucrez cu însumi ca fotograf, luptând să apăr libertatea acestor animale maiestuoase. Iar toată treaba asta mă face să mă simt mai liber.

Ironia era mai mare cu atât mai mult cu cât filmam veterinari în timp ce le puneau animalelor dispozitive de urmărire. (Dispozitivele aveau rolul de a-i ajuta pe cercetători să înțeleagă mai bine tiparele de migrație ale turmelor.) Până atunci nu avusesem cele mai fericite asocieri cu dispozitivele de urmărire.

Într-o zi am filmat un veterinar care a tras cu o săgeată tranchilizantă într-un elefant foarte mare, ca să-i înfășoare apoi în jurul gâtului un colier cu dispozitiv

de urmărire. Dar săgeata pătrunsese foarte puțin în pielea groasă a elefantului, așa că acesta a reușit să-și vină în fire și să o rupă la fugă.

Mike a țipat:

– Ia camera, Spike! Fugi!

Elefantul își croia drum prin tufăriș, în general de-a lungul unei cărări nisipoase, deși câteodată nu era nicio cărare. Veterinarul și cu mine încercam să ne ținem pe urmele lui. Nu-mi venea să cred că animalul alerga cu asemenea viteză. Opt kilometri a fugit așa și abia apoi a început să încetinească, iar în cele din urmă s-a oprit. Am stat la distanță de el, iar când veterinarul a venit din urmă, l-am privit cum trage cu încă o săgeată tranchilizantă. Într-un final, uriașul a căzut la pământ.

Câteva clipe mai târziu, a ajuns și Mike, în camionul lui.

– Bravo, Spike!

Gâfâiam, aplecat în față și cu mâinile sprijinite pe genunchi, lac de sudoare.

Mike s-a uitat în jos, îngrozit.

– Spike. Unde-ți sunt încălțările?

– A, da! Le-am lăsat în camion. M-am gândit că n-am timp să mă mai și încalț.

– Ai alergat opt kilometri... prin tufăriș... fără încălțări?

Am râs.

– Mi-ai spus să fug. Așa cum ziceai, armata m-a învățat să primesc ordine.

28

Chiar la începutul anului 2009, o înregistrare video a început să circule cu repeziciune pe internet.

Eu, cadet, cu trei ani în urmă, stând împreună cu alți cadeți. Într-un aeroport. Cipru să fi fost? Sau poate așteptam să zburăm spre Cipru?

Înregistrarea video era făcută de mine. Îmi omoram timpul filmându-i pe băieți, comentând câte ceva când camera era în dreptul fiecăruia dintre ei, iar când am ajuns la bunul meu prieten Ahmed Raza Kahn, și el tot cadet, un pakistanez, am zis:

– Ah, micul nostru prieten paki...

Nu știam că paki e un cuvânt jignitor. În trecut auzisem de multe ori oamenii folosindu-l și niciodată nu văzusem pe cineva tresărind sau arătându-se jignit de el; nu i-am bănuit niciodată pe acei oameni că ar fi fost rasiști. Și nici nu știam

absolut nimic despre prejudecățile involuntare. Aveam douăzeci și unu de ani, trăiam în izolare și privilegiu, iar dacă îmi suna în vreun fel cuvântul paki, îmi suna cam ca Aussie. Inofensiv.

Îi trimisesem înregistrarea unui coleg cadet, care realiza un film de sfârșit de an. De atunci, ea tot circulase, trecuse rapid din computer în computer, iar în cele din urmă ajunsese în mâinile cuiva care a vândut-o ziarului *News of the World*.

Acuzații aprinse au început să curgă. Nu învățasem nimic, ziceau oamenii. Nu mă maturizasem câtuși de puțin după dezastrul cu costumul nazist, ziceau oamenii. Prințul Harry e mai mult decât prostovan, mai mult decât petrecăreț - e rasist.

Liderul Partidului Conservator m-a denunțat. Un membru al guvernului s-a dus la televiziune ca să mă critice cu asprime. Unchiul lui Ahmed m-a condamnat la BBC.

Stăteam în Highgrove, uitându-mă la furia asta care se revărsa, aproape incapabil să înțeleg ce se întâmplă.

Cabinetul tatălui meu a cerut scuze public în numele meu. Am vrut să o fac și eu, dar cei de la Curte m-au sfătuit să n-o fac.

– Nu e cea mai bună strategie, domnule.

– Dă-o naibii de strategie!

Nu-mi păsa de strategie. Îmi păsa de ce gândeau oamenii și nu voiam să mă creadă un rasist. *Nu voiam să fiu* un rasist.

Mai presus de orice, îmi păsa de Ahmed. L-am contactat direct, mi-am cerut scuze. Mi-a spus că știe că nu sunt rasist. Pentru el nu era cine știe ce chestie toată povestea asta.

Ba era. Iar iertarea lui, ușurința cu care mi-o oferise, mă făcea să mă simt și mai prost.

29

În timp ce controversa asta continua să ia amploare, am plecat spre centrul de pregătire operațională RAF Barkston Heath. Un moment ciudat ca să încep instruirea pentru zbor, ca să încep orice fel de instruire, de fapt. Puterea mea de concentrare, slabă oricum din naștere, era acum mai slabă ca oricând. Dar, mi-am zis, poate că era totodată și cel mai bun moment. Voiam să mă ascund de omenire, să fug de pe planetă și, cum nu aveam la dispoziție nicio rachetă, poate că un avion era soluția potrivită.

Însă înainte de a putea pilota un avion, indiferent de model, armata trebuia să se asigure că sunt capabil sa fac asta. Timp de câteva săptămâni mi-au testat corpul si mintea.

Au tras concluzia că nu consumasem droguri. Păreau surprinși. Au mai tras concluzia și că nu eram un mare idiot, în ciuda faptului că înregistrarea video păruse să demonstreze contrariul.

Așa că... am trecut la treabă. Mi-au spus că primul meu avion va fi un Firefly. Galben aprins, cu aripă fixă și un singur motor. O mașinărie simplă, potrivit spuselor primului meu instructor de zbor, sergentul-major Booley.

Am urcat în avion și mi-am zis în gând: Pe bune? Mie nu mi se părea simplă.

M-am uitat la Booley, l-am studiat. Nici el nu părea simplu. Scund, solid, tenace, luptase în Irak și în Balcani și ar fi trebuit să fie o persoană dificilă, având în vedere prin câte trecuse, dar nu părea să fi fost afectat de misiunile efectuate acolo. Dimpotrivă, era foarte blând.

Era necesar să fie blând. Cu atâtea gânduri câte aveam în minte, am început antrenamentele foarte distrat, și s-a văzut. Mă tot așteptam ca Booley să-și piardă răbdarea, să înceapă să țipe la mine, dar n-a făcut-o niciodată. Dimpotrivă, după un antrenament, m-a invitat la o plimbare cu motocicleta.

– Hai să ne limpezim mintea! locotenente Wales.

A funcționat. Ca prin magie. Iar motocicleta, un superb Triumph 675, îmi amintea ce anume căutam în aceste lecții de zbor. Viteză și putere.

Și libertate.

Apoi am descoperit că nu eram liberi: presa ne urmărise tot drumul si ne fotografiase lângă casa lui Booley.

După o perioadă de acomodare cu carlinga Firefly-ului, cu panoul de bord și comenzile, am zburat, în sfârșit. Într-unul dintre primele noastre zboruri împreună, fără să mă avertizeze, Booley a băgat avionul în vrie. Am simțit cum aripa stângă coboară, am simțit cum mi se face rău ca urmare a unui sentiment de confuzie, de entropie, și apoi, după câteva secunde care au părut o eternitate, el a redresat avionul și l-a echilibrat.

M-am holbat la el.

– Ce mama naibii...?

Fusese o tentativă de suicid anulată?

Nu, a spus el blând. Asta era următoarea etapă a antrenamentului meu. În aer se pot întâmpla multe lucruri neprevăzute, mi-a explicat, și trebuia să îmi arate ce să fac și cum să fac.

– Îți păstrezi calmul!

La următorul zbor, mi-a făcut aceeași manevră. Dar de data asta nu a redresat avionul. În timp ce ne roteam în aer și cădeam spre pământ, mi-a zis:

– E timpul.

– Pentru ce?

– Pentru ca TU să... O FACI.

S-a uitat la comenzi. Le-am apucat în grabă și am reușit să redresez avionul taman la țanc, sau cel puțin așa mi s-a părut mie.

M-am uitat la Booley, așteptând felicitări. Nimic. Nici măcar o reacție.

De-a lungul antrenamentelor, Booley a tot făcut chestia asta, a oprit motorul și a lăsat avionul în cădere liberă. Când scârțâitul metalic și zgomotul de fond al motorului oprit deveneau asurzitoare, el se întorcea calm spre stânga.

– E timpul.

– Timpul?

– Tu deții controlul.

– Eu dețin controlul.

După ce reporneam motorul, după ce ne întorceam în siguranță la bază, nu existau niciun fel de aplauze. Nici măcar prea multe discuții. Nu se dădeau medalii în carlinga lui Booley doar pentru că îți făceai datoria.

Într-un final, într-o dimineață frumoasă, după câteva tururi de rutină în jurul aerodromului, am aterizat ușor, iar Booley a sărit din avion ca și cum acesta ar fi luat foc.

– Ce s-a întâmplat?

– E timpul, locotenente Wales.

– Timpul?

– Pentru primul tău zbor de unul singur.

– A, OK!

Și am decolat. După ce m-am asigurat mai întâi că îmi pusesem parașuta. Am făcut unul sau două zboruri în jurul aerodromului, vorbind tot timpul cu mine: „Accelerație maximă! Ține mansa pe linia albă! Ridică-te... ușor! Apleacă botul! Nu te opri! Întoarce în urcare! Stabilizează-te! Bun, ești pe direcția vântului. Anunță turnul de control! Verifică punctele de control de la sol!

Verificări înainte de aterizare.

Redu puterea!

Începe să cobori în viraj!

Așa, ușor acum.

Îndreaptă avionul, aliniază-l!

Urmează o traiectorie de zbor cu înclinare de trei grade, îndreaptă botul avionului înspre semnele de pe pista de aterizare!

Cere permisiunea de aterizare!

Îndreaptă avionul spre locul unde vrei să aterizezi!

Am aterizat fără incidente și am ieșit de pe pista de zbor. Unei persoane obișnuite i s-ar fi părut că ăsta a fost cel mai banal zbor din istoria aviației. Dar pentru mine era unul dintre cele mai minunate momente din viața mea.

Puteam să mă consider pilot acum? Nu prea. Dar eram pe calea cea bună.

Am sărit din avion și m-am dus spre Booley. Dumnezeule, aș fi vrut să batem palma prietenește, să îl scot la o bere, dar nici nu se punea problema.

Singurul lucru pe care sub nicio formă n-aș fi vrut să-l fac era să îmi iau la revedere de la el, dar fix asta urma să fac. Acum, că zburasem singur, trebuia să încep etapa următoare a instruirii mele.

Așa cum îi plăcea lui Booley să spună, era timpul.

30

Am ajuns la baza RAF Shawsbury și am descoperit că elicopterele de acolo erau mult mai complexe decât Firefly-urile.

Chiar și procedurile dinaintea zborului erau mai complicate.

M-am uitat la mulțimea de comutatoare și întrerupătoare și m-am gândit: „Cum voi reuși să le memorez pe toate?"

Cumva, am făcut-o. Încet, sub privirile atente ale celor doi instructori, sergenții-majori Lazel și Mitchell, le-am învățat pe toate.

În scurt timp ne-am ridicat în aer, elicele lovind norii pufoși, una dintre cele mai frumoase senzații pe care le poate trăi cineva. Cea mai pură formă de zbor, din mai multe puncte de vedere. Prima dată când ne-am ridicat, pe verticală, mi-am spus: „M-am născut pentru asta."

Dar am învățat că nu *zborul* cu elicopterul era partea dificilă, ci planarea. Cel puțin șase lecții lungi erau dedicate acestei sarcini, care părea ușoară la început, dar în curând mi s-a părut imposibilă. De fapt, cu cât încercai mai mult să planezi, cu atât părea mai imposibil.

Motivul principal era un fenomen numit „maimuțe de planare". În apropierea solului, un elicopter poate cădea pradă unui cumul diabolic de factori:

fluxul de aer, curentul descendent și gravitația. Prima dată se leagănă, după care se zguduie, iar apoi se mișcă sus-jos și stânga-dreapta - ca și cum niște maimuțe invizibile ar atârna de trenul de aterizare și l-ar zgâlțâi. Pentru a ateriza cu elicopterul trebuie să scapi de aceste maimuțe, iar singurul mod în care o poți face este... să le ignori.

Ușor de spus. De multe ori maimuțele astea m-au tras pe sfoară, dar aveam consolarea că și pe ceilalți piloți care se antrenau cu mine i-au tras pe sfoară. Vorbeam între noi despre ticăloasele astea mici - erau ca niște spiriduși invizibili. Am ajuns să le urâm, să ne fie groază de rușinea și furia care apăreau când se dovedeau mai pricepute decât noi. Niciunul dintre noi nu putea înțelege cum să restabilească echilibrul elicopterului și să îl facă să aterizeze pe pistă fără a lovi fuzelajul. Sau fără a zgâria tălpile. O aterizare care lăsa o urmă lungă și strâmbă pe pistă era umilința supremă.

A venit și ziua zborurilor solo, și toți eram înnebuniți. *Maimuțele de planare, maimuțele de planare*, asta era tot ce auzeai în jurul ceainicului și ibricului cu cafea. Când mi-a venit rândul, am urcat în elicopter, am spus o rugăciune și am cerut turnului de control permisiunea pentru decolare. Am primit-o. Am pornit motorul, am decolat și am făcut câteva tururi în jurul bazei, fără probleme, în ciuda vântului puternic.

Apoi urma momentul zero.

În zona de staționare erau opt cercuri. Trebuia să aterizezi în interiorul unuia dintre ele. În stânga zonei de staționare era o clădire portocalie din cărămizi, cu ferestre imense, unde ceilalți piloți si cursanți își așteptau rândul. Știam că toți stăteau și priveau de la ferestre și simțeam cum „maimuțele" pun stăpânire pe mine. Elicopterul se zgâlțâia. „Dați-vă jos", am țipat, „lăsați-mă în pace!"

M-am luptat cu comenzile elicopterului și am reușit să aterizez în interiorul unuia dintre cercuri.

Am intrat în clădirea portocalie cu pieptul înainte, mândru, am luat loc la ferestre pentru a-i privi pe ceilalți. Transpirat, dar zâmbind.

Mai mulți cursanți au fost nevoiți să-și anuleze aterizările în acea zi. Unul dintre ei a fost nevoit să aterizeze pe un petic de iarbă din apropiere. Un altul a aterizat atât de dur, încât a fost nevoie să intervină ambulanțele și mașinile de pompieri.

Când a intrat în clădirea portocalie, am văzut în ochii lui ceea ce aș fi simțit și eu dacă aș fi fost în locul său. O parte din el își dorea sincer să se fi prăbușit și să fi ars.

31

În perioada asta locuiam în Shropshire, cu Willy, care urma și el un program de instruire pentru a deveni pilot. Găsise o căsuță la zece minute de bază, pe proprietatea cuiva, și mă invitase să stau cu el. Sau poate că m-am invitat singur?

Căsuța era primitoare, fermecătoare, situată pe o uliță îngustă, în spatele unor copaci cu frunziș bogat. Frigiderul era plin cu mâncăruri ambalate în pungi vidate, trimise de bucătarii tatei. Pui cu orez și sos, curry de vită. În spatele casei se aflau niște grajduri frumoase, ceea ce explica mirosul de cai prezent în fiecare cameră.

Amândoi ne bucuram de situația asta: era prima dată când locuiam împreună de când plecaserăm de la Eton. Era distractiv. Încă și mai mult ne bucuram pentru că aveam ocazia să fim împreună în momentul decisiv, cel în care imperiul media al lui Murdoch avea să se prăbușească într-un mod grandios. După luni de investigații, o șleahtă de reporteri și editori de la ziarul cel mai de rahat al lui Murdoch erau, în sfârșit, identificați, încătușați, arestați, acuzați de hărțuire la adresa politicienilor, celebrităților – și familiei regale. Corupția era dată în vileag, în sfârșit, iar pedepsele urmau să vină și ele.

Printre ticăloșii care aveau să fie curând demascați se număra Deget, același jurnalist care publicase demult o non-știre absurdă despre rana mea la deget pe vremea când eram la Eton. Între timp, eu mă vindecasem, dar Deget nu făcuse nimic în privința metodelor lui. Dimpotrivă, devenise mult mai nasol. Avansase în ierarhie în lumea ziarelor, devenise șef și avea o întreagă echipă de Degete în subordine (la degetul mic?), mulți dintre acești angajați „intrând" în telefoanele oamenilor fără știrea acestora din urmă. Infracțiune flagrantă, despre care Deget pretindea, în mod ridicol, că nu avea habar.

Cine altcineva urma să cadă? Rehabber Kooks! Aceeași editoare detestabilă care ticluise toată șarada cu clinica de dezintoxicare – fusese determinată să „își dea demisia". Două zile mai târziu, polițiștii au arestat-o.

O, ce ușurare am simțit amândoi când am auzit. Pentru noi și pentru țara noastră. O soartă similară îi aștepta curând și pe ceilalți, pe toți intriganții și hărțuitorii și mincinoșii. Foarte curând aveau să-și piardă toți slujbele și averile lor necinstite, dobândite prin intermediul uneia dintre cele mai sălbatice serii de infracțiuni din istoria britanică.

Dreptate.

Eram bucuros din cale-afară. La fel era și Willy. Mai mult, aveam un sentiment extrem de plăcut pentru că, în sfârșit, suspiciunile noastre fuseseră confirmate,

iar prietenii noștri cei mai apropiați fuseseră răzbunați; pentru că se dovedea că nu fuseserăm paranoici de-a binelea. Chestiile care se întâmplaseră fuseseră într-adevăr nelalocul lor. Fuseserăm trădați, așa cum suspectaserăm dintotdeauna, dar nu de bodyguarzi sau de prietenii noștri cei mai buni, ci din nou erau la mijloc acei turnători din Fleet Street. Și Poliția Metropolitană, care, în mod inexplicabil, nu-și făcuse treaba, refuzând în repetate rânduri să-i investigheze și să-i aresteze pe cei care încălcau evident legea.

Întrebarea era de ce? Răsplată? Înțelegeri secrete? Frică?

Aveam să aflăm în curând.

Publicul era oripilat. Dacă jurnaliștii puteau să folosească puterea enormă de care dispuneau pentru a face atât de mult rău, atunci democrația era într-o stare deplorabilă. Mai mult, dacă jurnaliștilor li se permitea să testeze și să zădărnicească măsurile de securitate de care figurile notabile și funcționarii guvernamentali aveau nevoie pentru a fi în siguranță, atunci ei aveau să le arate, în cele din urmă, și teroriștilor cum să facă asta. Iar din momentul acela fiecare ar fi făcut ce-l tăia capul. Nimeni n-ar mai fi fost în siguranță.

De generații întregi, britanicii spuseseră cu un zâmbet strâmb: „Ei, da, sigur că ziarele sunt de rahat – dar ce poți face?" Acum însă nu mai râdeau. Și exista un consens general: trebuie să facem ceva.

Se auzeau chiar și horcăieli de moarte venind dinspre ziarul de duminică cel mai popular, *News of the World*, al lui Murdoch, vinovatul principal în scandalul legat de hacking. Însăși supraviețuirea lui era sub semnul întrebării. Companiile care își făceau reclamă în ziar spuneau că vor să se retragă, iar cititorii vorbeau despre boicot. Era cu putință? Progenitura lui Murdoch – copilul lui grotesc, cu două capete, micul monstru – era cu putință să își dea ultima suflare?

Se apropia o eră nouă?

Ciudat. Deși toate astea ne dădeau, și lui Willy, și mie, o stare de bună dispoziție, nu vorbeam prea mult despre ele în mod explicit. Am râs foarte mult în căsuța aia, am petrecut multe ore fericite vorbind despre tot felul de lucruri, dar rareori despre chestia asta. Mă întreb dacă motivul e că era pur și simplu prea dureros. Sau poate prea nerezolvată încă toată treaba asta. Poate că nu voiam să aducem ghinion, nu îndrăzneam să scoatem dopul șampaniei până când nu vedeam pozele cu Rehabber Kooks și Deget în aceeași celulă.

Sau poate că exista, dincolo de suprafață, o anumită tensiune între noi, pe care eu n-o sesizam prea bine. În perioada cât am locuit amândoi în căsuța aia am fost de acord să dăm un interviu comun – lucru pe care îl făceam foarte

rar – într-un hangar la Shawbury. În timpul interviului, Willy s-a plâns încontinuu de obiceiurile mele. Harry e un leneș, zicea el. Harry sforăie.

M-am întors și m-am uitat la el. Glumea cumva?

Îmi făceam curat întotdeauna. Și nu sforăiam. În plus, camerele noastre erau separate de ziduri groase, așa că, chiar dacă aș fi sforăit, n-ar fi avut cum să mă audă. Reporterii chicoteau de zor, dar eu am intervenit:

– Minciuni! Numai minciuni!

Asta i-a făcut să râdă și mai tare. La fel și pe Willy.

Am râs și eu, fiindcă noi ne tachinam așa de multe ori, dar când privesc acum în urmă la episodul ăsta, nu pot să nu mă întreb dacă nu era și altceva la mijloc. Instruirea militară pe care o primeam în perioada aia avea rolul de a mă ajuta să ajung în linia întâi, adică acolo unde se pregătise și Willy să ajungă, doar că Palatul îi anulase planurile. Rezerva, sigur, n-are decât să alerge pe câmpul de luptă ca o găină fără cap, dacă asta vrea. Dar Moștenitorul? Nu.

Așa că Willy se pregătea acum să fie pilot de căutare și salvare, și poate că se simțea frustrat din cauza asta, chiar dacă n-o spunea. Iar dacă se simțea într-adevăr așa, greșea profund. Eu vedeam activitatea lui ca fiind una remarcabilă, vitală – să salvezi vieți în fiecare săptămână. Eram mândru de el și plin de respect pentru modul în care se dedica trup și suflet pregătirii sale.

Cu toate astea, ar fi trebuit să-mi dau seama cum se simțea. Cunoșteam prea bine disperarea pe care o simți atunci când ești retras dintr-o luptă pentru care te-ai pregătit ani la rând.

32

De la Shawbury m-am mutat la Middle Wallop. Armata certifica faptul că știu acum să pilotez un elicopter, dar mai departe trebuia să învăț să pilotez *tactic* un avion. În timp ce făceam alte chestii. Multe alte chestii. Ca, de pildă, să citesc o hartă și să localizez o țintă și să lansez proiectile și să comunic prin radio și să fac pipi într-o pungă. Abilitatea de a face mai multe lucruri în același timp în aer, la o viteză de 250 de kilometri pe oră, n-o poate căpăta oricine. Ca să realizez acest truc mental demn de un Jedi, creierul meu trebuia să fie mai întâi remodelat, conexiunile dintre sinapsele mele trebuiau refăcute, iar Yoda în acest proces masiv de neuro-reconstrucție avea să fie Nigel.

Sau, mai simplu, Nige.

El a fost cel căruia i-a revenit sarcina deloc de invidiat de a-mi fi cel de-al patrulea instructor de zbor – și, fără îndoială, cel mai important.

Aeronava pe care aveam să ne efectuăm ședințele de instruire era Squirrel, Veverița. Acesta era numele neoficial pentru micul elicopter francez cu un singur motor pe care se antrenau majoritatea elevilor britanici. Dar Nige era mai puțin focalizat asupra acestui Squirrel în care stăteam decât asupra veveriţelor din mintea mea. Veveriţele din minte erau dușmanii străvechi ai concentrării oamenilor, m-a asigurat Nigel. Fără ca eu să fiu conștient de asta, veveriţele își făcuseră sălaș în conștiința mea. Mai înșelătoare decât maimuțele de planare, spunea el, erau totodată și mult mai periculoase.

Singura modalitate de a scăpa de veveriţele din minte, considera Nigel, o reprezenta o disciplină de fier. Un elicopter e ușor de stăpânit, dar ca să stăpânești mintea e nevoie de mai mult timp și mai multă răbdare.

Timp și răbdare, mi-am zis nerăbdător. Nu prea îmi prisosește niciuna din astea două, Nige, așa că hai să-i dăm bătaie...

Și mai e nevoie și de un fel de iubire față de tine însuți, a zis Nige, iar asta se manifestă sub forma încrederii de sine.

– Încredere de sine, locotenent Wales. Crede în tine – la asta se rezumă totul.

Îmi dădeam seama că există un adevăr în ce spunea, dar nu-mi puteam imagina că aș fi vreodată în stare să pun acel adevăr în practică. Realitatea era că eu *nu* credeam în mine – nu prea credeam în nimic, iar în mine, cel mai puțin. De fiecare dată când făceam o greșeală, lucru care se întâmpla des, eram foarte aspru cu Harry. Aveam senzația că mintea mea se oprea brusc, ca un motor supraîncălzit, ceața roșie cobora, iar eu încetam să mai gândesc, încetam să mai funcționez.

– Nu, zicea Nige încet, ori de câte ori se întâmpla asta. Nu lăsa o greșeală să-ți compromită zborul ăsta, locotenent Wales.

Dar eu am lăsat de multe ori o greșeală să-mi compromită zborul. Câteodată, ura mea de sine se mai răsfrângea și asupra lui Nige. După ce mă purtam urât cu mine, mă mai întorceam și spre el:

– Să-l ia dracu', pilotează-l tu și gata!

El clătina din cap.

– Locotenent Wales, eu nu mă ating de comenzi. O să coborâm la sol și tu ești ăla care o să ne ducă acolo, după care o să discutăm despre toate astea.

Avea o voință herculeană. N-ai fi zis, judecând după înfățișarea lui. Înălțime medie, constituție medie, păr încărunțit, bine pieptănat cu cărare într-o parte. Purta salopetă de un verde imaculat, ochelari imaculați. Era civil în marina

militară, un bunic blând, căruia îi plăcea la nebunie să navigheze - genul de tip foarte de treabă. Însă avea inima unui ninja.

Iar în momentul ăla eu aveam nevoie de un ninja.

33

Pe parcursul câtorva luni, Ninja Nige a reușit să-mi arate cum să pilotez un elicopter în timp ce fac alte lucruri, nenumărate alte lucruri și, ceea ce era și mai important, cum să fac asta nutrind un fel de iubire față de mine însumi. Astea erau lecții de zbor, dar eu îmi amintesc de ele ca de niște lecții de viață și, treptat, cele bune au început să fie mai numeroase decât cele rele.

În orice caz însă, bună sau rea, fiecare ședință de nouăzeci de minute în Dojo-ul Squirrel al lui Nige mă lăsa vlăguit. După ce aterizam, îmi ziceam: „Am nevoie să trag un pui de somn."

Mai întâi însă: raportul.

În timpul acestuia, Ninja Nige mă făcea într-adevăr să trec prin momente neplăcute, fiindcă nu căuta să mă menajeze în niciun fel. Vorbea răspicat și mă rănea cu seninătate. Erau lucruri pe care trebuia să le aud, iar el nu-și controla tonul când mi le spunea.

Deveneam defensiv.

El continua. Îi arătam din priviri că-l urăsc. El continua. Ziceam: „Bine, bine, am înțeles." El continua. Încetam să-l mai ascult. Bietul Nige... El continua.

A fost, îmi dau seama acum, unul dintre oamenii cei mai sinceri pe care i-am cunoscut vreodată și știa un secret despre adevăr pe care mulți oameni nu sunt dispuși să-l accepte: adevărul e *de obicei* dureros. Voia ca eu să cred în mine, dar nu voia s-o fac bazându-mă pe promisiuni false sau pe complimente nesincere. Calea regală către măiestrie e pavată cu adevăruri.

Nu că ar fi fost categoric împotriva complimentelor. Într-una din zile, aproape în treacăt, mi-a zis că păream lipsit de orice... frică.

— Nu ești din cale-afară de îngrijorat, dacă-mi permiți să spun, locotenent Wales, că ai putea să mori.

— Așa e.

I-am explicat că nu mă mai temusem de moarte de la vârsta de doisprezece ani.

A încuviințat din cap. A înțeles. Am trecut mai departe.

34

În cele din urmă, Nige mi-a dat drumul, m-a eliberat ca pe o pasăre rănită însănătoșită de el, iar în urma certificării sale, armata m-a pronunțat apt să pilotez elicoptere Apache.

Dar nu - era o șmecherie. Nu aveam să pilotez elicoptere Apache. Aveam să stau într-o clasă fără ferestre și să *citesc* despre elicopterele Apache.

Există ceva mai crud de-atât? m-am întrebat în sinea mea. Îmi promiți un elicopter, apoi îmi dai un morman de teme?

Cursul a durat trei luni, timp în care aproape că mi-am pierdut mințile. În fiecare seară mă întorceam prăbușit în camera mea ca o celulă, de la popota ofițerilor, și începeam să-mi vărs năduful prin telefon vreunui prieten sau, dacă nu, atunci bodyguardului. Luam în calcul să renunț cu totul la curs. Nici măcar nu-mi dorisem vreodată să pilotez elicoptere Apache, le spuneam tuturor bosumflat. Îmi doream să pilotez elicoptere Lynx. Era mai ușor de învățat și m-aș fi putut întoarce la război mai repede. Dar comandantul meu, colonelul David Meyer, mi-a scos din cap ideea asta.

– Nicio șansă, Harry.

– De ce, domnule colonel?

– Fiindcă ai experiență în operațiuni de recunoaștere, ai fost un CAA foarte bun și ești un pilot al naibii de bun. O să pilotezi elicoptere Apache.

– Dar...

– Pot să spun din felul în care pilotezi, din felul în care citești relieful că asta ești menit să faci.

Menit să fac? Cursul era un chin!

Dar, cu toate astea, nu întârziam niciodată. Mă prezentam cu bibliorafturile mele pline de informații despre motoarele Apache, și ascultam prelegerile, și făceam eforturi uriașe să nu rămân în urmă. Încercam să îmi folosesc toate cunoștințele pe care le dobândisem de la instructorii mei de zbor, de la Booley la Nige, și tratam sala de clasă ca pe o aeronavă care coboară în zbor. Sarcina mea era să redobândesc controlul.

Și apoi, într-o zi... s-a terminat. Mi s-a spus că aveam permisiunea, după secole de așteptare, să-mi pun centura într-un Apache pe cinste.

Pentru... rulare pe pistă.

– Glumești?

Patru lecții, mi s-a spus.

– Patru lecții... despre rularea pe pistă?

S-a dovedit că cele patru lecții abia dacă au fost suficiente ca să pot absorbi tot ce era de știut despre rularea pe pistă a acelei păsări masive. Aveam senzația, în timpul manevrelor la sol, că aeronava era pe picioroange, așezată pe un pat de jeleu. Au existat momente în care m-am întrebat efectiv dacă voi fi vreodată în stare să efectuez rularea pe pistă, dacă toată călătoria asta n-avea să se încheie cumva aici, înainte de a fi început cu adevărat.

Am dat parțial vina pentru disconfortul meu pe felul în care eram așezați înăuntrul elicopterului. În Firefly, în Squirrel, instructorul era întotdeauna lângă mine. Putea să întindă mâna și să-mi corecteze imediat greșelile sau să-mi arate modul corect în care trebuia procedat. Booley punea mâna pe comenzi, sau Nige apăsa pedalele, iar eu procedam la fel. Mi-am dat seama că mult din ceea ce învățasem în viață învățasem în felul ăsta, urmând exemplul celuilalt. Mai mult decât majoritatea oamenilor, eu aveam nevoie de un îndrumător, de un învățător – de un partener.

Dar în Apache, instructorul era ori mult în față, ori în spate de tot – și nu-l vedeam. Eram complet singur.

35

Aranjamentul scaunelor n-a mai fost, în cele din urmă, o problemă. De la o zi la alta, elicopterul Apache îmi părea din ce în ce mai puțin străin, iar în unele zile mă simțeam chiar bine pilotându-l. Am învățat să fiu singur acolo, să gândesc singur, să funcționez singur. Am învățat să comunic cu bestia asta mare, rapidă, primejdioasă, splendidă, să vorbesc pe limba ei, să ascult când îmi vorbea. Am învățat să fac diverse lucruri cu mâinile în timp ce făceam altele cu picioarele. Am învățat să apreciez cât de fenomenală e mașina asta: incredibil de grea, totuși capabilă de o suplețe care te ducea cu gândul la balet. Cel mai complex elicopter din punct de vedere tehnologic și totodată cel mai agil. Înțelegeam acum de ce doar o mână de oameni pe pământul ăsta știu să piloteze elicoptere Apache și de ce costă milioane de dolari să instruiești pe fiecare dintre acești oameni.

Și apoi... a venit timpul să pilotez noaptea.

Am început cu un exercițiu numit „punga", iar denumirea lui e cât se poate de sugestivă. Ferestrele elicopterului erau acoperite, iar tu te simțeai ca și cum ai fi fost într-o pungă de hârtie maro. Trebuia să te folosești de instrumente și aparate de măsură pentru a primi toate datele despre condițiile din exteriorul aeronavei. Înfricoșător, descurajant, dar eficient. Erai forțat să îți dezvolți un fel de al doilea văz.

Apoi ne-am ridicat cu Apache-ul pe cerul nopții, am dat câteva ture în jurul bazei, încetul cu încetul ne-am extins zborul până mai departe. Am fost puțin speriat când am zburat deasupra câmpiei Salisbury, deasupra acelor văi și păduri pustii prin care mă târâsem în patru labe în timpul acelor prime exerciții. Apoi am zburat deasupra unor zone mai populate. Și apoi: Londra. Tamisa scânteind în întuneric. London Eye clipind către stele. Parlamentul Britanic și Big Ben, și palatele. Mă întrebam dacă bunica era înăuntru și dacă era trează. Oare câinii ei corgi se pregăteau de culcare în timp ce eu făceam rotirile astea grațioase pe deasupra capetelor lor îmblănite?

Oare steagul era ridicat?

În întuneric am devenit expert în folosirea monoclului, cea mai uimitoare și emblematică parte a tehnologiei unui Apache. Un senzor din botul elicopterului transmitea imagini printr-un cablu, până în carlingă, unde erau introduse în monoclul care era prins de casca mea, în fața ochiului drept. Prin intermediul acelui monoclu primeam toate informațiile despre lumea exterioară. Toate simțurile mele erau reduse la acel unic mic portal. La început am avut senzația că scriu cu degetul de la picior sau că respir prin ureche, dar după aceea mi-a devenit o a doua natură. Și apoi a devenit ceva mistic.

Într-o noapte, în timp ce făceam cercuri pe deasupra Londrei, am fost brusc orbit și, pentru o fracțiune de secundă, m-am gândit că aș putea să pic în Tamisa. Am văzut culori strălucitoare, mai ales verde-smarald, iar după câteva secunde mi-am dat seama despre ce era vorba: cineva de la sol îndreptase spre noi un indicator cu laser. Eram dezorientat. Și furios. Dar mi-am spus că trebuie să fiu recunoscător pentru experiența asta, pentru exercițiu. De asemenea, am fost recunoscător într-un fel bizar pentru amintirea răzleață pe care mi-a stârnit-o. Mohamed Al Fayed, dându-ne lui Willy și mie indicatoare cu laser de la Harrods, pe care îl deținea. Era tatăl iubitului mamei mele, așa că probabil încerca să ne câștige afecțiunea. Dacă asta încerca, atunci a reușit. Laserele alea ni s-au părut geniale.

Ne jucam cu ele ca și cum ar fi fost niște săbii laser.

36

Către sfârșitul instruirii mele pe Apache, la Wattisham Airfield în Suffolk, am primit încă un instructor. Treaba lui era să pună la punct ultimele detalii.

Când ne-am întâlnit, ne-am strâns mâna, iar el a zâmbit cu subînțeles. Am răspuns printr-un zâmbet. El a continuat să zâmbească. Zâmbeam și eu, dar

începeam să mă întreb: Care-i motivul? Am crezut că urma să-mi facă un compliment. Sau să-mi ceară o favoare. În schimb, el m-a întrebat dacă-i recunosc vocea.

– Nu.

Făcea parte din echipa care m-a scos din primejdie în Afganistan.

– Ah, atunci, în 2008?

– Da.

Schimbaserăm câteva cuvinte prin radio în noaptea aia, mi-am adus aminte.

– Îmi amintesc cât de supărat erai.

– Da...

– Se simțea din vocea ta.

– Da, am fost devastat.

A zâmbit larg.

– Și uită-te la tine acum.

37

Urma să împlinesc douăzeci și cinci de ani în câteva zile și aveam sentimentul că de data asta e mai mult decât o simplă aniversare. Prietenii mi-au zis că douăzeci și cinci e o vârstă hotărâtoare, momentul în care mulți tineri și multe tinere ajung la o răscruce în drumul lor. La douăzeci și cinci de ani faci un pas concret înainte... altminteri începi să aluneci înapoi. Eu eram pregătit să merg înainte. Simțeam, în multe privințe, că ani de zile zburasem în pungă.

Mi-am adus aminte că la noi în familie vârsta de douăzeci și cinci de ani fusese una însemnată. Bunica, de exemplu, la douăzeci și cinci de ani devenise al șaizeci și unulea monarh din istoria Angliei.

Așa că am hotărât să marchez această aniversare importantă cu o excursie.

Botswana din nou.

Toată gașca era acolo, iar între o prăjitură și un cocktail, îmi spuneau cât de diferit le păream – din nou. Le părusem mai matur, mai călit după prima mea misiune de luptă. Dar acum, spuneau ei, păream mai... cu picioarele pe pământ.

Ciudat, mă gândeam. Lecțiile de zbor... mă aduseseră cu picioarele pe pământ?

Nimeni nu mi-a oferit mai multe laude sau iubire decât Teej și Mike. Însă într-o noapte, la o oră târzie, Mike m-a luat deoparte ca să purtăm o discuție intimă, deloc veselă. La masa lor din bucătărie, mi-a vorbit pe larg despre relația mea cu Africa. A venit timpul, zicea el, ca relația aceea să se schimbe.

Până atunci relația fusese una în care luasem, luasem și iar luasem - dinamica tipică a relației britanicilor cu Africa. Dar acum trebuia să ofer și eu ceva în schimb. Ani buni îi auzisem pe el și pe Teej și pe alții plângându-se de crizele cu care se confruntă locul ăsta. Schimbările climatice. Braconajul. Seceta. Incendiile. Eram singura persoană, din cele pe care le cunoșteau, care avea o anumită influență, un fel de megafon global - singura persoană care avea efectiv capacitatea de a face ceva.

– Ce pot să fac, Mike?

– Să aduci la cunoștința celorlalți situația de aici.

38

O parte dintre cei prezenți ne-am îngrămădit în bărci cu fundul plat și am luat-o în sus pe fluviu. Am campat pentru câteva zile, am explorat câteva insule îndepărtate. Nici picior de om pe o rază de mai mulți kilometri.

Într-o după-amiază, ne-am oprit în trecere pe Kingfisher Island și ne-am preparat niște băuturi, apoi am privit asfințitul. Ploua, și asta făcea ca lumina să pară roz. Ascultam muzică, eram veseli, visători, și am pierdut orice noțiune a timpului. Când ne-am urcat la loc în bărci și am început să ne îndepărtăm de țărm, ne-am lovit de două mari probleme.

Întunericul. Și o furtună mare.

Fiecare dintre ele era genul de problemă cu care nu ți-ai fi dorit să te întâlnești pe Okavango. Dar amândouă în același timp? Eram în bucluc.

Apoi s-a pornit și vântul. În întuneric, în vijelia aia, fluviul era imposibil de navigat. Apa făcea vârtejuri. În plus, cel care se afla la cârma bărcii noastre era beat. Ne loveam întruna de bancurile de nisip.

Mi-a trecut prin cap că poate aveam să ne găsim sfârșitul în apa aia. Am strigat că trec eu la cârmă.

Îmi amintesc fulgerele strălucitoare, bubuiturile seismice ale tunetelor. Eram doisprezece oameni în două bărci și niciunul nu sufla o vorbă. Chiar și cei mai experimentați dintre noi, localnicii, erau la ananghie, chiar dacă ne prefăceam că deținem controlul asupra situației continuând să ținem muzica dată la volum mare.

Deodată, fluviul s-a îngustat. Apoi a cotit brusc. Eram disperați să ajungem înapoi acasă, dar trebuia să avem răbdare. Să ne supunem curentului. Să ne lăsăm duși de el.

Chiar atunci, un fulger imens. Timp de două secunde s-a făcut lumină ca în miezul zilei, iar noi am avut timp să vedem, stând direct în fața noastră, în mijlocul râului, un grup de elefanți uriași.

În acel foarte scurt interval de lumină, am întâlnit privirea unuia dintre ei. I-am văzut fildeșii albi ca zăpada curbându-se în sus, i-am văzut fiecare cută de pe pielea udă, întunecată, în timp ce apa îi trecea de umeri. I-am văzut urechile gigantice, de forma aripilor unui înger.

Cineva a șoptit: „Să fiu al naibii!" Altcineva a oprit muzica. Ambii cârmaci au oprit motoarele.

Într-o liniște desăvârșită, am plutit pe fluviul umflat, așteptând următorul fulger. Când acesta a venit, am văzut din nou acele creaturi maiestuoase. De data asta, când m-am holbat la elefantul cel mai apropiat de mine, când m-am uitat adânc în ochii lui, când el s-a uitat înapoi în ochii mei, m-am gândit la ochiul atotvăzător al Apache-ului, și m-am gândit la diamantul Koh-i-Noor, și m-am gândit la lentila aparatului foto, convexă și sticloasă ca ochiul elefantului – doar că lentila aparatului îmi dădea întotdeauna o stare de nervozitate, pe când ochiul ăsta îmi dădea un sentiment de siguranță. Ochiul ăsta nu judeca, nu lua nimic de la mine – el *exista* pur și simplu. Dacă era să văd totuși ceva în el, vedeam o... lacrimă? Era oare cu putință?

Se știe că elefanții plâng. Ei au ceremonii funerare pentru cei dragi, iar când dau peste un elefant care zace mort în tufișuri, se opresc și îi aduc un omagiu. Poate că bărcile noastre îi deranjaseră în timpul unei astfel de ceremonii? Al unui soi de adunare? Sau poate că întrerupseserăm un fel de repetiție. O poveste care dăinuie din Antichitate spune că un elefant a fost observat în timp ce exersa, într-un loc retras, niște pași complicați de dans pe care urma să-i prezinte curând în cadrul unei parade.

Furtuna se întețea. Trebuia să ne punem în mișcare. Am repornit bărcile și ne-am îndepărtat. La revedere, le-am zis în șoaptă elefanților. În mijlocul curentului am simțit cum mă destind, mi-am aprins o țigară, i-am spus memoriei mele să rețină întâlnirea asta, momentul ăsta ireal în care linia dintre mine și lumea exterioară s-a estompat sau a dispărut complet.

Pentru o fracțiune de secundă, tot ce alcătuiește lumea a format un singur întreg. Totul a avut un sens.

Caută să ții minte, mi-am zis în gând, sentimentul pe care l-ai avut când ai fost atât de aproape de adevăr, de adevărul adevărat: Că viața nu e întotdeauna bună, dar nu e nici întotdeauna rea. Caută să ții minte sentimentul pe care l-ai avut când, în sfârșit, ai înțeles ce încercase Mike să-ți spună.

Să aduc la cunoștința celorlalți situația de aici.

39

Mi-am primit aripile. Tata, în calitate de comandant de corp de armată, mi le-a prins de piept.

Mai 2010.

O zi fericită. Tata, purtând bereta lui albastră, mi-a oferit-o oficial pe a mea. Mi-am pus-o și apoi ne-am salutat reciproc. Gestul ăsta aproape că a fost mai intim decât o îmbrățișare.

Camilla era prezentă. Și surorile mamei. Și Chelsy. Eram din nou împreună. Curând după aceea ne-am despărțit iar.

N-am avut de ales - din nou. Aveam aceleași probleme vechi, niciuna nu se rezolvase între timp. Pe lângă asta, Chelsy voia să călătorească, să se distreze, să își trăiască tinerețea, dar eu mă pregăteam încă o dată să plec la război. Aveam să pornesc curând. Dacă rămâneam împreună, am fi putut să ne vedem, în cel mai bun caz, de câteva ori pe parcursul următorilor doi ani, or, asta nu se putea numi relație. Niciunul dintre noi n-a fost surprins când ne-am trezit din nou în același impas emoțional.

– La revedere, Chelsy!

– La revedere, Hazza!

În ziua în care mi-am primit aripile, mi-am închipuit că și le-a primit și ea pe ale ei. Ne-am dus în Botswana pentru ultima oară. O ultimă excursie pe fluviu, ne-am zis. O ultimă vizită la Teej și Mike.

Ne-am distrat de minune și, firește, am început să punem sub semnul întrebării decizia pe care o luaserăm. Când și când, încercam să găsesc diferite modalități de a face ca relația să meargă totuși, discutam despre asta. Chelsy intra și ea în joc. Era atât de evident că ne amăgim singuri cu bună știință, încât Teej a simțit nevoia să intervină.

– S-a terminat, copii. Amânați inevitabilul. Și în felul ăsta ajungeți să vă pierdeți mințile.

Stăteam într-un cort din grădina ei. S-a așezat lângă noi în cort și a rostit adevărurile astea dificile ținându-ne pe amândoi de mână. Privindu-ne în ochi, ne-a îndemnat să ne despărțim o dată pentru totdeauna.

– Nu irosiți cel mai prețios lucru din lume. Timpul.

Avea dreptate, știam asta. Ca să-l citez pe sergentul major Booley: era timpul.

Așa că mi-am impus să îmi scot din minte relația asta - de fapt, orice relație. Să fiu mereu ocupat cu ceva, mi-am zis pe drumul înapoi cu avionul din Botswana.

În scurtul timp pe care îl mai am la dispoziție până când plec în Afganistan, să fiu mereu ocupat cu ceva.

În acest scop, m-am dus în Lesotho cu Willy. Am vizitat mai multe școli construite de Sentebale. Prințul Seeiso era cu noi; împreună cu el pusesem eu bazele organizației caritabile, în 2006, la scurt timp după ce își pierduse mama. (Mama lui luptase și ea în războiul împotriva virusului HIV.) Ne-a dus să cunoaștem o mulțime de copii, fiecare dintre ei având o poveste răvășitoare. Speranța medie de viață în Lesotho la vremea aceea era de patruzeci și ceva de ani, în vreme ce în Marea Britanie era de șaptezeci și nouă de ani la bărbați, optzeci și doi la femei. Să fii copil în Lesotho era ca și cum ai fi de vârstă mijlocie în Manchester și, deși existau diverse motive complicate pentru situația asta, principalul motiv era HIV.

Un sfert dintre adulții din Lesotho erau infectați cu HIV.

După două-trei zile, am pornit împreună cu prințul Seeiso spre școli mai îndepărtate, care trăiau practic în afara societății. Prințul Seeiso ne oferise în dar niște ponei sălbatici, ca să-i călărim o parte din drum, și pături confecționate de localnici, ca să ne țină de cald. Le-am purtat ca pe niște pelerine.

Prima oprire a fost într-un sat înghețat situat la mare înălțime: Semonkong. Situat la vreo 2.000 de km deasupra nivelului mării, între niște munți cu creste înzăpezite. Din nările cailor ieșeau fuioare de abur cald în vreme ce îi îmboldeam să urce tot mai sus, dar când urcușul a devenit prea abrupt, am trecut la camioane.

Odată sosiți, ne-am dus direct la școală. Băieți care pășteau vitele veneau aici de două ori pe săptămână, primeau o masă caldă și se duceau la ora de curs. Ne-am așezat în semiîntuneric, în spatele unei lămpi de parafină, privind modul de desfășurare al unei lecții, după care ne-am așezat pe jos alături de vreo zece băieți, dintre care unii nu aveau mai mult de opt ani. I-am ascultat descriindu-ne drumul lor zilnic către școală. Era ceva de necrezut: după douăsprezece ore în care se ocupaseră de vaci și oi, mergeau două ore pe jos prin trecători montane doar ca să învețe matematică, citire, scriere. Atât de mare era foamea lor de învățătură. Treceau peste durerile din tălpi, peste frigul mușcător – și peste lucruri mult mai rele. Erau atât de vulnerabili în timp ce străbăteau drumul ăla, atât de expuși elementelor naturii, încât unii dintre ei muriseră trăsniți. Mulți fuseseră atacați de câini vagabonzi. Coborându-și vocea, ne-au spus că mulți fuseseră și abuzați sexual de pribegi, hoți de vite, nomazi și de alți băieți.

M-am gândit rușinat la cât mă plânsesem eu de școală. De orice.

În ciuda tuturor suferințelor pe care le îndurașeră, tot copii erau. Bucuria lor era de nestăpânit. S-au bucurat nespus de cadourile pe le aduseserăm – haine

călduroase, fesuri de lână. S-au îmbrăcat cu hainele primite, au dansat, au cântat. Ne-am alăturat și noi lor.

Unul dintre băieți stătea retras. Fața lui era rotundă, sinceră, candidă. Era evident că o mare povară îi apăsa inima. Mi s-a părut că aș fi prea indiscret dacă l-aș întreba. Dar aveam în geantă încă un dar, o torță, și i-am dat-o lui. I-am spus că speram ca ea să-i lumineze în fiecare zi calea către școală. A zâmbit. Voiam să-i spun că zâmbetul lui îmi aduce și mie un zâmbet pe față. M-am străduit. Dar vai, nu prea mă descurcam cu limba sesotho.

40

Curând după ce ne-am întors în Anglia, Palatul a anunțat că Willy o să se căsătorească.

Noiembrie 2010.

Era o veste nouă pentru mine. În tot acel timp pe care-l petrecuserăm împreună în Lesotho nu-mi spusese nimic despre asta.

Ziarele au publicat povești fanteziste despre momentul în care mi-am dat seama că Willy și Kate formau o pereche potrivită, momentul în care am apreciat profunzimea iubirii lor și am decis astfel să-i ofer în dar lui Willy inelul pe care îl moștenisem de la mama, legendarul safir. Un moment tandru între frați, un moment care a creat o legătură afectivă între noi trei, și niște prostii cât toate zilele: nimic din toate astea nu se întâmplase în realitate. Nu i-am dăruit niciodată inelul acela lui Willy, fiindcă nu era la mine. Willy îl avea deja. Îl ceruse după ce a murit mami, iar eu i-l lăsasem cu dragă inimă.

Acum, că Willy se concentra asupra pregătirilor pentru nuntă, i-am urat toate cele bune și m-am lăsat absorbit de gândurile proprii. Am reflectat îndelung la situația mea. Întotdeauna presupusesem că eu voi fi primul care se va căsători, fiindcă îmi doream mult lucrul ăsta. Întotdeauna presupusesem că voi fi un soț tânăr, un tată tânăr, fiindcă luasem hotărârea de a nu fi ca tata. El fusese un tată mai în vârstă, iar eu simțisem mereu că asta dăduse naștere unor probleme, ridicase niște bariere între noi. Odată ajuns la vârsta mijlocie, devenise mai sedentar, mai înclinat spre rutină. Nu era genul de tată care să se joace leapșa cu noi iar și iar sau care să bată mingea încă multă vreme după lăsarea întunericului. Fusese cândva așa. Ne alerga prin tot Sandringham-ul, inventând jocuri minunate, precum cel în care ne înfășura în pături, ca pe niște hotdogi, până când începeam

să țipăm de atâta râs, și apoi scutura bruse pătura și ne scotea din ea prin capătul celălalt. Nu știu dacă Willy sau eu am râs vreodată mai tare. Însă n-a trecut mult și a încetat să se mai joace în vreun fel cu noi, deși noi aveam încă nevoie s-o facă. Pur și simplu nu mai avea entuziasmul necesar - suflul necesar. Eu însă îl voi avea, mi-am promis în repetate rânduri. Îl voi avea.

Acum mă întrebam: oare?

Oare adevăratul eu era cel care făcuse promisiunea asta de a deveni un tată tânăr? Sau adevăratul eu era ăsta de acum, care nu reușea să găsească persoana potrivită, partenera potrivită, și care se întreba cine e el cu adevărat?

„De ce lucrul ăsta, pe care aparent mi-l doresc atât de mult, nu se întâmplă? Și dacă n-o să se întâmple niciodată? Ce va însemna viața mea? Care va fi scopul meu suprem?"

„Războiul", am presupus. Când orice alteeva eșua, așa cum se întâmpla de obicei, îmi rămânea armata. (Măcar de-aș fi avut o dată stabilită pentru plecare.)

Iar după război, mi-am zis, vor exista întotdeauna activitățile caritabile. De când cu excursia în Lesotho, simțeam o pasiune mai mare ca oricând pentru a mă dedica acelor cauze cărora li se dedicase mama. Și eram hotărât să îmi asum cauza pe care mi-o oferise Mike la masa din bucătăria lui. Toate astea erau suficiente pentru o viață de om, mi-am zis.

De aceea mi s-a părut mai mult decât o coincidență fericită, mi s-a părut că era un fel de sinteză a întregii mele gândiri faptul că am fost contactat de un grup de soldați răniți care plănuiau o călătorie către Polul Nord. Sperau să obțină milioane de lire sub formă de donații pentru Walking With The Wounded („Mergând alături de răniți") și în același timp să devină primii care, după ce au suferit diferite amputări, ajung la Pol fără sprijin din exterior. M-au invitat să-i însoțesc.

Îmi doream să spun da. Îmi doream din toată inima să spun da. Era însă o problemă. Călătoria era la începutul lui aprilie, periculos de aproape de data anunțată pentru nunta lui Willy. Ar fi trebuit să ajung acolo și înapoi fără să întâmpin vreun obstacol în drum, altminteri riscam să ratez ceremonia.

Dar Polul Nord nu e un loc în care să fii sigur că ajungi sau din care să fii sigur că pleci fără niciun obstacol în cale. Polul Nord e un loc cu obstacole infinite. Există întotdeauna variabile, de obicei legate de vreme. Așa că perspectiva asta mă neliniștea, iar pe cei de la Palat îi neliniștea de două ori mai tare.

I-am cerut sfatul lui JLP. A zâmbit.

— E o ocazie unică în viață.

— Da. Este.

– Trebuie să te duci.

Dar mai întâi, a zis, mai era un loc în care trebuia să ajung. Ca o continuare directă a conversațiilor pe care el și cu mine le începuserăm cu cinci ani în urmă, după gafa mea catastrofală cu nazismul, organizase o excursie la Berlin.

Și așa se face că în decembrie 2010, într-o zi teribil de friguroasă, am atins cu degetele găurile lăsate de gloanțe în zidurile orașului – cicatricile încă proaspete, rămase după jurământul smintit al lui Hitler de a lupta până la ultimul om. Am stat pe fostul loc al Zidului Berlinului, care fusese totodată și locul camerelor de tortură ale SS, și aș fi putut să jur că auzeam, adus de vânt, ecoul țipetelor agonizante. Am întâlnit o femeie care fusese trimisă la Auschwitz. Și-a descris detenția, ororile pe care le-a văzut, auzit, mirosit. Poveștile ei erau pe cât de dificil de ascultat, pe atât de important de auzit. Dar n-o să le repet eu. Nu mie îmi revine misiunea de a le repovesti.

Înțelesesem de multă vreme că fotografia mea în uniformă nazistă fusese rezultatul mai multor eșecuri – eșec de gândire, eșec de caracter. Dar mai fusese și un eșec la nivel de educație. Nu doar educație primită la școală, ci și autoeducare. Nu știusem suficient de multe despre naziști, nu căutasem să aflu suficient de multe, nu pusesem suficiente întrebări profesorilor și familiilor și supraviețuitorilor.

Luasem hotărârea de a schimba asta.

Nu puteam deveni persoana care îmi doream să fiu până când nu schimbam asta.

41

Avionul meu a aterizat pe un arhipelag numit Svalbard.

Martie 2011.

Când am coborât din avion, m-am întors încet să cuprind cu privirea tot peisajul. Alb, alb și iar alb. Nu vedeam cu ochii decât un alb de fildeș, un alb de zăpadă. Munți albi, troiene albe de zăpadă, dealuri albe, iar peisajul ăsta era străbătut de drumuri înguste și albe, nu multe la număr. Majoritatea celor două mii de locuitori aveau un snowmobil, nu o mașină. Peisajul era atât de minimalist, atât de simplu, încât mi-am zis: „Poate o să mă mut aici."

„Poate că *ăsta* e scopul meu."

Apoi am aflat despre o lege locală ce interzicea oricui să iasă din oraș *fără* o armă la el, deoarece munții de dincolo de oraș erau cutreierați de urși polari hămesiți, și atunci mi-am zis: „Poate nu."

Am mers cu mașina până într-un oraș numit Longyearbyen, orașul cel mai nordic de pe Pământ, situat la doar 1.300 de kilometri de punctul cel mai de sus al planetei. Mi-am întâlnit colegii de călătorie. Căpitan Guy Disney, un cavalerist care-și pierduse gamba dreaptă din cauza unei grenade propulsate de rachetă. Căpitan Martin Hewitt, un parașutist al cărui braț rămăsese paralizat după ce fusese împușcat. Soldat Jaco Van Gass, un alt parașutist, care își pierduse mare parte din piciorul stâng și jumătate din brațul stâng din cauza unei grenade propulsate de rachetă. (Își botezase restul de braț, dându-i o poreclă veselă, Nemo, care întotdeauna ne făcea să izbucnim în râs.) Sergent Steve Young, un galez, care avea spatele rupt din cauza unui dispozitiv exploziv improvizat. Doctorii i-au spus că nu va mai merge niciodată, iar el era acum gata să tragă după el o sanie de 90 de kg până la Polul Nord.

Mă simțeam motivat în compania unor astfel de oameni. Le-am spus că eram onorat să mă alătur lor, onorat să fiu pur și simplu în compania lor, și nu conta că erau minus treizeci de grade. De fapt, vremea era atât de rea, încât a trebuit să amânăm pornirea.

Ah, nunta lui Willy, mi-am zis, cu fața în palme.

Am petrecut câteva zile așteptând, antrenându-ne, mâncând pizza și cartofi prăjiți la barul local. Am făcut câteva exerciții pentru a ne obișnui cu temperaturile extreme. Ne-am pus pe noi niște costume de scafandru portocalii, am sărit în Oceanul Arctic. Am fost șocat să văd cât de caldă era apa în comparație cu aerul îngrozitor de rece.

Dar mai presus de orice, am avut ocazia să ne cunoaștem mai bine unii pe ceilalți, să creăm o legătură afectivă.

Când vremea ne-a permis în sfârșit să călătorim, am sărit într-un Antonov și am zburat spre o tabără improvizată, apoi am trecut la elicoptere și am zburat până la o distanță de 320 de km de Polul Nord. Era în jurul orei unu noaptea când am aterizat, dar era lumină ca ziua în amiaza mare în deșert. Acolo nu exista întuneric: întunericul fusese alungat. Le-am făcut cu mâna elicopterelor, luându-ne la revedere, și am pornit la drum.

Experții în condiții arctice avertizaseră echipa să evite transpirația, fiindcă orice umezeală îngheață instantaneu la Polul Nord, fapt care cauzează tot felul de probleme. Dar mie nu-mi spusese nimeni asta. Lipsisem de la acele ședințe de instruire cu experții. Așa că iată-mă, după prima zi de mers, după ce trăsesem de sania grea, cu transpirația curgând efectiv pe mine - drept care hainele mele începeau să se transforme în gheață solidă. Ceea ce era și mai alarmant, începeam să observ primele semne de necazuri pe degete și pe urechi.

Degerături.

Nu m-am plâns.

Cum aș fi putut, printre oamenii ăia? Dar, oricum, nici nu simțeam nevoia să mă plâng. În ciuda disconfortului, nu simțeam decât recunoștință pentru faptul că mă aflam în prezența unor asemenea eroi, că slujeam unei cauze atât de nobile, că vedeam un loc pe care atât de puțini oameni ajung vreodată să-l vadă. De fapt, în a patra zi, când a venit timpul să plec, n-am vrut s-o fac. Mai ales că nici nu ajunseserăm încă la Pol.

Din păcate, nu aveam de ales. Ori plecam atunci, ori ratam nunta fratelui meu.

M-am urcat într-un elicopter, cu destinația Barneo Airfield, de unde urma să decoleze avionul meu.

Pilotul șovăia. Insista că trebuie să văd Polul înainte de a pleca.

— Nu se poate să bați atâta drum și să nu-l vezi, mi-a zis el.

Așa că m-a dus până acolo, și am coborât amândoi din elicopter într-un ținut complet alb. Împreună, am reperat locul exact cu ajutorul GPS-ului. Stăteam în picioare în vârful lumii. Singuri. Ținând în mână Drapelul Uniunii.

Înapoi în elicopter, cu destinația Borneo. Dar, fix atunci, o furtună puternică a venit măturând totul în cale, ceea ce a dus la anularea zborului nostru, la anularea tuturor zborurilor. Furtuna de intensitatea unui uragan a crăpat, în cele din urmă, pista. Erau necesare reparații.

În timp ce așteptam, mi-am petrecut vremea cu o mână de ingineri. Am băut vodcă, am stat în sauna lor improvizată, apoi am sărit în oceanul rece ca gheața. De multe ori mi-am dat capul pe spate, am lăsat să alunece pe gât încă o vodcă delicioasă, mi-am spus să nu mă stresez în legătură cu pista, cu nunta, cu nimic.

Furtuna a trecut, pista a fost refăcută – sau mutată, nu mai știu exact. Avionul meu a decolat huruind pe gheață și m-a ridicat în înaltul cerului albastru. Am făcut cu mâna de la fereastră. La revedere, prieteni!

42

În ajunul nunții, Willy și cu mine am luat cina în Clarence House împreună cu tata. Erau, de asemenea, prezenți James și Thomas – cavalerii de onoare ai lui Willy.

Publicul fusese informat că eu eram cavalerul de onoare, dar asta era o minciună sfruntată. Publicul se aștepta ca eu să fiu cavalerul de onoare, așa că Palatul

a simțit că n-are încotro decât să spună că eu sunt. În realitate, Willy nu voia ca eu să țin discursul de la nuntă al cavalerului de onoare. Nu considera că e prudent să-mi dea microfonul și să mă lase să vorbesc liber. Puteam să spun ceva teribil de nepotrivit.

În privința asta nu se înșela.

De asemenea, minciuna le oferea acoperire lui James și lui Thomas, doi civili, doi inocenți. Dacă s-ar fi dezvăluit că ei erau cavalerii de onoare ai lui Willy, presa turbată i-ar fi vânat, le-ar fi luat urma, i-ar fi spionat, investigat, ar fi distrus viața familiilor lor. Ambii băieți erau timizi, liniștiți. N-ar fi putut face față unui asemenea asalt, și nici nu trebuia, oricum, să fie expuși unui asemenea asalt.

Willy mi-a explicat toate astea și nici măcar n-am clipit. Am înțeles. Ba chiar am râs amândoi de chestia asta, făcând speculații în legătură cu lucrurile nepotrivite pe care le-aș fi putut spune în discursul meu. Și astfel, cina de dinaintea nunții a fost plăcută, veselă, în ciuda emoțiilor evidente, specifice viitorilor miri, care-l năpădiseră și pe Willy. Thomas și James l-au obligat să dea pe gât câteva pahare de rom și cola, ceea ce a părut într-adevăr să-i risipească anxietatea. Între timp, eu întrețineam atmosfera cu povești de la Polul Nord. Tata era foarte interesat și îi părea rău pentru disconfortul cauzat de degerăturile pe care le suferisem la urechi și la obraji, iar eu cu greu m-am abținut să nu fac dezvăluiri suplimentare și să-i spun și despre penisul la fel de dureros. La întoarcerea acasă, descoperisem îngrozit că zonele mele de jos erau și ele degerate și, în vreme ce urechile și obrajii deja se vindecau, mădularul nu dădea semne de vindecare.

Cu fiecare zi care trecea, problema devenea tot mai deranjantă.

Nu știu de ce trebuia să fiu reticent în ceea ce privește o discuție despre penisul meu cu tata sau cu toți ceilalți domni prezenți. Penisul meu era o chestiune de interes public. Presa scrisese pe larg despre el. Erau nenumărate povești în cărți și în ziare (chiar și în *New York Times*) despre faptul că Willy și cu mine n-am fi fost circumcișii. Mama interzisese asta, ziceau ei toți, și deși e cât se poate de adevărat că șansele de a-ți degera penisul sunt mult mai mari atunci când nu ești circumcis, toate poveștile erau false. Fusesem circumcis pe când eram bebeluș.

După cină ne-am mutat în camera cu televizorul și ne-am uitat la știri. Reporterii le luau interviu oamenilor care se instalaseră în apropierea porții de la Clarence House, cu speranța că vor obține un loc în rândul din față la nuntă. Ne-am dus la fereastră și ne-am uitat la miile de oameni adunați acolo, cu corturi și saci de dormit, de-a lungul arterei The Mall, care se întinde de la Buckingham Palace la Trafalgar Square. Mulți beau, cântau. Unii găteau mâncare pe plite portabile.

Alții se plimbau de colo colo, cântau, sărbătoreau, de parcă *ei* ar fi fost cei care se căsătoreau a doua zi dimineață.

Willy, încins de la rom, a strigat:

– Ar trebui să ne ducem să-i vedem!

Le-a trimis mesaj celor din echipa de securitate, spunându-le că dorea să facă asta.

Echipa de securitate a răspuns: „Recomandăm insistent să n-o faci."

„Nu", le-a scris el iar. „E bine să mă duc. Vreau să ies acolo, la ei. Trebuie să-i văd!"

Mi-a cerut să vin cu el. M-a implorat. Vedeam în ochii lui că romul lucra bine de tot. Avea nevoie de un însoțitor. Un rol dureros de familiar mie. Dar nu mă deranja.

Am ieșit amândoi, am mers pe lângă mulțime, am dat mâna cu oamenii. Aceștia îi urau lui Willy toate cele bune, îi spuneau că-l iubesc, că o iubesc pe Kate. Ne priveau pe amândoi cu aceleași zâmbete înlăcrimate, aceeași expresie de afecțiune și milă pe care o văzuserăm în ziua aceea de august din 1997. Fără să vreau, clătinam din cap. Eram în ajunul Zilei celei Mari din viața lui Willy, una dintre cele mai fericite zile pentru el, și efectiv nu aveam cum să evităm ecourile zilei Celei mai Urâte din viața lui. Din viața noastră.

M-am uitat la el de mai multe ori. Obrajii îi erau de un roșu-aprins, de parcă el ar fi fost cel cu degerăturile. Poate că ăsta a fost motivul pentru care și-a luat la revedere de la mulțime, s-a dus la culcare devreme. Era cherchelit.

Dar e la fel de adevărat că amândoi eram epuizați atât emoțional, cât și fizic. Aveam nevoie de odihnă.

Motiv pentru care am fost șocat a doua zi dimineața, când m-am dus în camera lui și l-am găsit arătând de parcă n-ar fi închis un ochi. Era tras la față, avea ochii roșii.

– Ești bine?

– Mda, sunt bine.

Dar nu era.

Purta uniforma roșie a Gărzilor Irlandeze, nu redingota lui tipică pentru Cavaleria Regală. M-am întrebat dacă ăsta era motivul stării lui de spirit. O întrebase pe bunica dacă putea să poarte uniforma lui de membru al Cavaleriei Regale, iar ea refuzase. În calitate de moștenitor, trebuie să poarte hainele de ceremonie cele mai importante, a decretat ea. Willy era mohorât din cauză că nu avea niciun cuvânt de spus legat de ce avea să poarte la propria nuntă, din cauză că autonomia îi fusese luată cu o astfel de ocazie. Îmi spusese de câteva ori că se simțea frustrat.

L-am asigurat că arăta al naibii de elegant în uniforma irlandeză, cu decorația Coroana Imperială și chipiul cu mottoul regimentului său: *Quis Separabit? Cine ne va despărți?*

N-au părut să-l convingă în vreun fel toate astea.

Eu, pe de altă parte, nu arătam elegant și nici nu mă simțeam confortabil în uniforma mea Blues and Royals, pe care protocolul dicta să o port. Nu o mai purtasem niciodată până atunci și speram să nici n-o mai port prea curând. Avea epoleți uriași și manșete imense, și îmi imaginam lumea zicând: „Cine e idiotul ăsta?" Mă simțeam o versiune kitsch a lui Johnny Bravo.

Am urcat într-un Bentley de culoarea prunei. Niciunul dintre noi n-a rostit vreun cuvânt cât timp am așteptat ca șoferul să pornească mașina. După ce ne-am pus în mișcare, în sfârșit, am rupt tăcerea.

– Puți.

Consecința romului de noaptea trecută. Am deschis în glumă geamul, m-am ținut de nas - i-am oferit niște bomboane cu mentă.

Colțurile gurii i s-au ridicat vag.

După două minute, Bentley-ul s-a oprit.

– Scurtă călătoria, am zis.

M-am uitat pe fereastră. Westminter Abbey.

Ca întotdeauna, stomacul mi s-a strâns. Mi-am zis în gând: Nimic nu se compară cu a te căsători în același loc în care ai participat la slujba de înmormântare a mamei tale. I-am aruncat o privire lui Willy. Se gândea oare la același lucru?

Am intrat în catedrală, umăr la umăr. M-am uitat din nou la uniforma lui, la chipiul lui. *Cine ne va despărți?* Eram soldați, bărbați în toată regula, dar aveam același mers nesigur, copilăros pe care l-am avut când am condus-o pe mama pe ultimul drum. „De ce ne-au făcut adulții una ca asta?" Am înaintat prin biserică, îndreptându-ne spre o încăpere laterală, separată de altar - numită Cripta. Totul în clădirea aia vorbea despre moarte.

Nu era vorba doar de amintirile legate de înmormântarea mamei. Mai mult de trei mii de trupuri neînsuflețite zăceau dedesubtul nostru, în spatele nostru. Erau îngropate sub stranã, vârâte în pereți. Eroi de război și poeți, oameni de știință și sfinți, crema Commonwealth-ului. Isaac Newton, Charles Dickens, Chaucer, plus treisprezece regi și optsprezece regine erau cu toții înmormântați acolo.

Încă îmi venea foarte greu să mă gândesc la mami ca fiind pe tărâmul Morții. Mami, care dansase cu Travolta, care se ciondănise cu Elton, care îi fascinase pe

soții Reagan – oare chiar se putea să fie pe tărâmul de dincolo, alături de spiritele lui Newton și Chaucer?

Între aceste gânduri despre mami și moarte și penisul meu degerat, eram în primejdie să devin la fel de neliniștit ca mirele. Așa că am început să fac câțiva pași, să-mi scutur brațele, să ascult murmurul mulțimii de oameni din bănci. Stăteau deja așezați de două ore când am sosit noi.

– Pot să bag mâna în foc că mulți dintre ei au nevoie să facă pipi, i-am zis lui Willy, încercând să risipesc tensiunea.

Nicio reacție. S-a ridicat în picioare, a început să facă și el câțiva pași.

Am mai făcut o încercare:

– Verigheta! O, nu – unde e? Unde dumnezeu am pus-o?

Apoi am scos-o.

– Uf!

A zâmbit o secundă, apoi și-a reluat pașii.

N-aș fi avut cum să pierd verigheta aia nici dacă aș fi vrut. În interiorul tunicii îmi fusese cusut un buzunar special. Fusese ideea mea, de fapt, fiindcă luasem foarte în serios datoria solemnă și onoarea de a mi-o asuma.

Acum am scos inelul din buzunarul său special și l-am ținut în lumină. O bandă subțire de aur galez, tăiat dintr-o pepită oferită familiei regale cu aproape un secol în urmă. Din aceeași pepită de aur fusese făurită verigheta bunicii, și cea a prințesei Margaret, dar acum pepita era pe sfârșite, din câte auzisem. Până când aveam să mă căsătoresc eu, dacă mă căsătoream vreodată, era posibil să nu mai rămână nimic din el.

Nu-mi amintesc când am ieșit din Criptă. Nu-mi amintesc când m-am îndreptat spre altar. Nu-mi amintesc slujba religioasă, nici momentul în care am scos inelul și i l-am înmânat fratelui meu. Mintea mea nu a înregistrat mai nimic din timpul ceremoniei. Mi-o aduc aminte pe Kate mergând spre altar, arătând incredibil, și mi-l aduc aminte pe Willy conducând-o înapoi spre ieșirea din biserică, iar când i-am văzut dispărând pe ușă și urcând în trăsura care avea să-i transporte către Palatul Buckingham, soț și soție pentru totdeauna, așa cum făgăduiseră că vor fi, îmi amintesc că am zis în sinea mea: „La revedere!"

O iubeam pe noua mea cumnată, simțeam că îmi e mai mult *soră* decât cumnată, sora pe care n-o avusesem niciodată și pe care mi-o dorisem întotdeauna, și eram bucuros că avea să stea de-acum înainte mereu alături de Willy. Era o pereche potrivită pentru fratele meu mai mare. Erau vizibil fericiți împreună, iar asta mă făcea și pe mine fericit. Dar în adâncul meu nu puteam să nu simt că ăsta era încă

un adio pe care-l spuneam sub acoperișul ăsta odios. Încă o despărțire. Fratele pe care îl însoțisem în Westminster Abbey în dimineața aia era luat - pentru totdeauna. Cine putea nega asta? Niciodată nu avea să mai fie în primul rând și mai presus de orice Willy. Nu aveam să mai colindăm împreună ținuturile rurale din Lesotho, cu pelerinele fluturând în spatele nostru. Nu aveam să mai împărțim niciodată o căsuță cu miros de cai în timp ce luam lecții de zbor. *Cine ne va despărți?*

Viața, iată cine.

Avusesem același sentiment când se căsătorise tata, același presentiment, și nu se împlinise el oare? În Era Camilla l-am văzut tot mai rar, așa cum prezisesem. Nunțile erau evenimente vesele, fără îndoială, dar într-un anume sens erau totodată și niște înmormântări, fiindcă după ce rosteau jurămintele, oamenii dispăreau oarecum din viața ta.

Mi-a trecut atunci prin minte gândul că identitatea e o ierarhie. Mai întâi suntem ceva, apoi suntem altceva, și apoi altceva, și așa mai departe, până la moarte - e o *succesiune*. Fiecare identitate nouă urcă pe tronul Sinelui, dar ne duce mai departe de sinele nostru inițial, poate sinele nostru esențial - copilul. Da, evoluția, maturizarea, calea spre înțelepciune, toate astea sunt firești și sănătoase, dar există o puritate a copilăriei, care se diluează cu fiecare iterare. La fel ca în cazul acelui bulgăre de aur, se diminuează treptat.

Cel puțin asta gândeam eu în ziua aia. Willy, fratele meu mai mare, înaintase pe drumul lui, iar de-atunci înainte avea să fie în primul rând soț, apoi tată, apoi bunic și așa mai departe. Avea să fie o persoană nouă, mai multe persoane noi, și niciuna dintre acestea nu avea să mai fie Willy. Avea să fie ducele de Cambridge, titlu ales pentru el de bunica. Bravo lui, mi-am zis în gând. Mă bucur pentru el. Dar în același timp simt că pentru mine e o pierdere.

Cred că reacția mea amintea oarecum de cea pe care am avut-o prima dată când am urcat într-un elicopter Apache. După ce mă obișnuisem să am pe cineva alături de mine, cineva care să-mi servească drept model, m-am trezit înfricoșător de singur.

Și eunuc, pe deasupra.

Ce încerca universul să-mi demonstreze lăsându-mă fără penis în aceeași clipă în care mă lăsa fără frate?

Câteva ore mai târziu, în timpul recepției, am făcut câteva remarci rapide. Nu un discurs, ci doar o introducere de două minute la discursul adevăraților cavaleri de onoare. Willy mi-a spus de mai multe ori că rolul meu avea să fie cel de „comper". A trebuit să caut cuvântul în dicționar.

Presa scrisese pe larg despre pregătirile mele pentru introducerea asta, despre faptul că îi telefonasem lui Chelsy și testasem pe ea câteva dintre frazele pe care plănuiam să le rostesc, zbârlindu-mă inițial, dar, în cele din urmă, cedând insistențelor ei de a nu face nicio referire la „picioarele bestiale ale lui Kate" – toate astea fiind, de fapt, niște aiureli maxime. Nu i-am telefonat niciodată lui Chelsy ca să-i cer părerea despre remarcile mele; noi doi nu mai țineam legătura în mod regulat, motiv pentru care Willy îmi ceruse părerea înainte să o invite la nuntă. Nu voia ca vreunul dintre noi să se simtă inconfortabil.

Adevărul este că testasem câteva remarci pe JLP, dar în cea mai mare parte am improvizat atunci, pe loc. Am spus câteva glume despre copilăria noastră, o poveste caraghioasă despre vremurile în care Willy juca polo pe apă, iar apoi am citit câteva fragmente din scrisorile trimise de public cu această ocazie. Un american scria că își dorise să facă ceva special pentru noua ducesă de Cambridge, așa că își propusese să prindă o mulțime de hermine, a căror blană era folosită prin tradiție de regalitate. Americanul ăsta plin de entuziasm explica apoi că intenționase să prindă *o mie de hermine* pentru haina pe care o avea în minte (Dumnezeule, era vorba despre un cort oare?), dar că, din păcate, nu reușise să pună mâna decât pe vreo... două.

Un an greu pentru hermine, am spus.

Totuși, am adăugat, americanul a improvizat, s-a descurcat cu ce-a avut, așa cum fac americanii, și a încropit ceva din tot ce avea, iar acel ceva îl țineam eu acum în mână și l-am ridicat în văzut tuturor.

În sală s-a auzit o exclamație colectivă. Era un chilot tanga. Moale, din blană, cu câteva șnururi de mătase atașate unui săculeț din hermină care nu era mai mare decât buzunarul pentru verighetă cusut în interiorul tunicii mele.

După exclamația colectivă a venit un hohot de râs vesel, satisfăcător. După ce hohotul de râs s-a stins, am încheiat pe un ton serios. Mami: „Cât de mult i-ar fi plăcut să se afle aici. Cât de mult ar fi iubit-o pe Kate și cât de mult s-ar fi bucurat să vadă iubirea dintre voi doi."

În timp ce rosteam cuvintele astea, am evitat să mă uit în sus. Nu voiam să dau ochii cu tata, cu Camilla – și mai ales cu Willy. Nu mai plânsesem de la înmormântarea mamei, și nu aveam de gând să o fac acum.

De asemenea, nu voiam să văd fața nimănui în afară de cea a mamei. Aveam în minte o imagine cât se poate de limpede cu ea strălucind în ziua cea mare din viața lui Willy și râzând tare la auzul poveștii cu blana de hermină.

43

Când au atins cel mai nordic punct al lumii, cei patru soldați răniți au destupat o sticlă de șampanie și au băut în cinstea bunicii. Au avut amabilitatea de a-mi telefona și a-mi da ocazia să le ascult bucuria.

Stabiliseră un record mondial, strânseseră din donații o remorcă de bani pentru veteranii răniți și ajunseseră la Polul Nord. Ce reușită! I-am felicitat, le-am spus că îmi era dor de ei, că mi-aș fi dorit să fiu și eu acolo.

O minciună inofensivă. Penisul meu oscila între a fi extrem de sensibil și aproape traumatizat. Ultimul loc în care mi-aș fi dorit să fiu era Degeristan. Încercasem câteva remedii casnice, inclusiv unul recomandat de o prietenă. Aceasta mă îndemnase insistent să aplic cremă Elizabeth Arden.

– Mama se dădea cu crema asta pe buze. Tu vrei să mă dau cu ea pe mădular?

– O să-ți facă bine, Harry. Crede-mă.

Am găsit un tub, iar în clipa în care l-am deschis, mirosul cremei m-a transportat înapoi prin timp. Am avut senzația că mama era chiar acolo, în cameră. Apoi am luat un pic de cremă și am aplicat-o... jos. „Ciudată" e puțin spus, dacă e să descriu senzația pe care am avut-o.

Era cazul să mă consulte un doctor, cât mai curând posibil. Dar nu puteam să cer Palatului să-mi facă programare. S-ar fi găsit cineva la curte care, aflând de problema mea, să dea de veste presei, iar în cel mai scurt timp mădularul meu ar fi ajuns pe prima pagină a ziarelor. În același timp, nu puteam nici să sun pur și simplu un doctor așa, de capul meu, la întâmplare. În împrejurări normale, lucrul ăsta ar fi imposibil, dar acum era de două ori imposibil. „Bună ziua! Sunt prințul Harry... vă contactez pentru că am, se pare, o problemă în zona intimă și mă întrebam dacă aș putea să vă fac o vizită și..."

I-am cerut unui prieten să-mi găsească, în modul cel mai discret, un dermatolog specializat în anumite extremități... și în anumite personalități. O sarcină dificil de îndeplinit.

Dar prietenul meu m-a contactat și mi-a zis că tatăl său știa persoana potrivită. Mi-a dat un nume și o adresă, așa că am sărit în mașină împreună cu bodyguarzii mei. Am ajuns la o anumită clădire de pe Harley Street, unde își desfășurau activitatea mai mulți doctori. Un bodyguard m-a introdus în clădire printr-o ușă dosnică, apoi am intrat într-un birou. L-am văzut pe doctor, așezat în spatele unui birou mare din lemn, scriind ceva, probabil niște observații despre pacientul anterior. Fără să ridice capul din notițele sale, ne-a zis:

– Da, da, intrați!

Am intrat, apoi am rămas așa, uitându-mă la el cum scrie, vreme îndelungată. Bietul flăcău care fusese înaintea mea trebuie să fi avut o groază de probleme, mi-am zis în gând.

Tot fără să ridice privirile, doctorul mi-a ordonat să mă duc în spatele draperiei, să-mi scot hainele, spunând că într-o clipă va veni să mă consulte.

M-am dus, m-am dezbrăcat, am sărit pe masa de consultații. S-au scurs cinci minute. În cele din urmă, draperia s-a tras și a apărut doctorul.

S-a uitat la mine, a clipit o dată, apoi a zis:

– Ah, înțeleg! Tu erai.

– Da. Am crezut că ați fost prevenit, dar am sentimentul că nu.

– Bun. Deci ai venit. Buuuun. În regulă. Deci tu erai. Hm. Amintește-mi despre ce problemă era vorba.

I-am arătat mădularul meu, înmuiat de la crema Elizabeth Arden. N-a văzut nimic în neregulă cu el. Nu se vede, i-am explicat. E o problemă mare, dar invizibilă. Din nu știu ce motiv, tipul meu de degerătură se manifesta ca o *senzație* foarte intensă...

– Cum s-a întâmplat asta? a vrut să știe.

– Polul Nord, i-am spus. M-am dus la Polul Nord, iar acum Polul meu Sud avea de suferit.

Expresia lui spunea: Din ce în ce mai bizar.

Am descris cascada de disfuncții.

– Îmi vine greu să fac orice, doctore. Să șed. Să merg.

Sexul, am adăugat, nici nu intra în discuție. Partea mai nasoală era că mădularul meu îmi dădea mereu senzația că *face sex*. Sau că se pregătește să facă. Simțeam că încep să-mi pierd mințile, i-am spus. Făcusem greșeala de a căuta pe Google această afecțiune și citisem povești de groază despre *operația chirurgicală de înlăturare a unei părți din penis*, o formulare peste care nu vrei să dai niciodată când cauți pe Google simptomele tale.

Doctorul m-a asigurat că era puțin probabil să am nevoie de așa ceva.

– Puțin probabil?

Mi-a spus că o să încerce să elimine din ecuație orice alte posibile diagnostice. M-a supus unei examinări complete, care a fost mai mult decât invazivă. Mi-a examinat fiecare milimetru, ca să zic așa.

După toate probabilitățile, remediul pentru problema asta e timpul, m-a anunțat el în cele din urmă.

– Cum adică? Timpul?

– Timpul, a zis el, vindecă.

Vorbești serios, doctore? Experiența mea mi-a arătat că nu.

44

A fost dureros să o văd pe Chelsy la nunta lui Willy. Încă aveam pentru ea o mulțime de sentimente, sentimente pe care le reprimasem, sentimente de a căror existență nu avusesem habar. De asemenea, îmi fuseseră stârnite anumite sentimente de bărbații cu priviri hămesite care se țineau după ea, o înconjurau, o invitau insistent la dans.

Gelozia a pus stăpânire pe mine în noaptea aia, și i-am spus și ei asta, fapt care m-a făcut să mă simt și mai aiurea. Și un pic patetic. Trebuia să-mi văd de viață, să cunosc pe altcineva. Timpul, așa cum prezisese doctorul, avea să-mi repare mădularul. Când avea el să facă minuni și în privința inimii mele?

Prietenii au încercat să mă ajute. Au menționat nume, au aranjat întâlniri. N-a ieșit nimic din toate astea. Așa că nici măcar nu-i mai ascultam când au menționat încă un nume, în vara lui 2011. Mi-au spus câte ceva despre ea – sclipitoare, frumoasă, sociabilă – și au menționat că tocmai se despărțise de cineva și era singură. Dar nu va fi singură pentru multă vreme, Spike!

– E liberă, omule. Și tu ești liber.

– Sunt oare?

– Și vă potriviți bine! Voi doi o să vă înțelegeți fără doar și poate.

Mi-am dat ochii peste cap. De câte ori se împlinește predicția asta?

Dar apoi, minunea minunilor, s-a împlinit. Ne-am înțeles. Am stat la bar, am discutat și am râs, în timp ce prietenii care erau cu noi s-au topit complet, la fel cum s-au topit pereții și băuturile și barmanul. Am sugerat întregului grup să ne întoarcem la Clarence House ca să mai chefuim un pic.

Am stat la șuetă, am ascultat muzică. Un grup plin de viață. Un grup vesel. Când petrecerea s-a spart, când toată lumea a plecat, am dus-o pe Florence acasă. Așa o chema, Florence. Deși toată lumea îi zicea Flea.

Locuia în Notting Hill, mi-a spus. O stradă liniștită. Când am oprit în fața apartamentului ei, m-a invitat la ea la o ceașcă de ceai. Sigur, am zis.

I-am spus bodyguardului să se învârtă cu mașina prin zonă de câteva sute de ori.

Oare în noaptea aia sau în altă noapte mi-a povestit Flea despre strămoșul ei îndepărtat? De fapt, cred că nici în noaptea aia, nici altă dată. Un prieten mi-a povestit mai târziu, cred. În orice caz, omul condusese Atacul Cavaleriei Ușoare, atacul sortit eșecului împotriva tunurilor rusești în Crimeea. Incompetent, posibil nebun, provocase moartea a o sută de oameni. Un capitol rușinos, total opus celui de la Rorke's Drift, iar acum eu procedam ca el, aruncându-mă cu capul înainte. De la acea primă ceașcă de Earl Grey deja mă întrebam: oare să fie ea persoana potrivită?

Atât de puternică era legătura. Și atât de nebun eram eu. Și vedeam că își dă seama de asta, că citește asta pe fața mea. Speram să i se pară fermecător.

Aș zice că așa i s-a părut. Săptămânile care au urmat au fost idilice. Ne-am văzut des, am râs mult, și nimeni nu știa despre noi. M-am lăsat îmbătat de speranță.

Apoi presa a aflat, iar peste idila noastră s-a lăsat cortina. Flea mi-a telefonat în lacrimi. În fața apartamentului ei erau opt paparazzi. O urmăriseră prin jumătate din Londra.

Tocmai se văzuse descrisă de un ziar drept „model de lenjerie intimă". Ca urmare a unei ședințe foto care avusese loc cu ani și ani în urmă! Viața ei era redusă la o singură fotografie, mi-a zis. Era atât de depreciativ, de degradant.

— Da, am zis încet. Cunosc sentimentul.

Presa continua să sape întruna, sunându-i pe toți cei care o cunoscuseră vreodată. Deja îi urmăreau familia. Îi administrau tratamentul pe care i-l administraseră lui Caroline Flack, deși în tot acest timp n-o slăbiseră încă nici pe Caroline.

Flea repeta întruna:

— Nu pot să fac asta.

Mi-a spus că era sub supraveghere douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru. Ca și cum ar fi fost vreo infractoare. Auzeam sirenele în fundal.

Era supărată, plângea, și îmi venea și mie să plâng, dar sigur că n-am făcut-o.

Mi-a mai zis o ultimă oară:

— Nu mai pot să fac asta, Harry.

Aveam telefonul pe speaker. Eram la etajul al doilea în Clarence House, stând la fereastră, înconjurat de piese frumoase de mobilier. O încăpere încântătoare. Lămpile aruncau o lumină difuză, covorul de la picioarele mele era o operă de artă. Mi-am lipit fața de geamul rece și neted al ferestrei și i-am cerut lui Flea să ne vedem pentru ultima oară, măcar ca să discutăm despre toate astea.

Soldații treceau în marș pe lângă casă. Schimbarea gărzilor.

— Nu.

Era fermă.

Câteva săptămâni mai târziu, am primit un apel de la unul dintre prietenii care ne făcuseră lipeala la bar.

– Ai aflat? Flea s-a împăcat cu fostul iubit!

– Da?

– N-a fost să fie, cred.

– Așa e.

Mi-a mai spus că auzise că mama lui Flea fusese cea care îi ceruse să încheie relația cu mine, cea care o avertizase că presa avea să-i distrugă viața. „Te vor urmări până la porțile iadului", îi zisese mama ei.

– Da, i-am zis prietenului meu. Mamele știu cel mai bine.

45

Am încetat să mai dorm.

Pur și simplu am încetat. Eram atât de dezamăgit, atât de profund demoralizat, încât stăteam efectiv treaz noapte de noapte, umblând de colo până colo prin cameră, gândindu-mă. Dorindu-mi să fi avut un televizor. Dar locuiam acum într-o bază militară, într-o cameră ca o celulă.

Apoi, dimineții, fără să fi dormit deloc, încercam să pilotez un Apache. Rețeta pentru dezastru. Am încercat remedii din plante. M-au ajutat un pic, reușeam să dorm o oră-două, dar în majoritatea dimineților îmi simțeam creierul amorțit din cauza lor.

Apoi armata m-a informat că urma să pornesc la drum – o serie de manevre și exerciții. Poate că tocmai de asta am nevoie, mi-am zis. De ceva care să mă scoată din starea mea.

Sau poate că așa ceva avea să fie ultima picătură.

Mai întâi m-au trimis în America. În sud-vest. Am petrecut vreo săptămână planând pe deasupra unui ținut pustiu numit Gila Bend. Condițiile de-acolo, ni s-a spus, erau similare celor din Afganistan. M-am familiarizat tot mai mult cu comenzile Apache-ului, am devenit tot mai eficient în folosirea rachetelor lui. M-am obișnuit cu praful. Am aruncat în aer o mulțime de cactuși. Aș vrea să pot spune că n-a fost distractiv.

Apoi m-am dus în Cornwall. Un loc sterp numit Bodmin Moor.

Ianuarie 2012.

De la căldură dogoritoare la un frig cumplit. În mlaștini e întotdeauna frig în ianuarie, dar eu am sosit tocmai în mijlocul unui viscol aprig.

Eram încartiruit cu alți douăzeci de soldați. Ne-am petrecut primele zile încercând să ne obișnuim cu mediul ambiant. Ne trezeam la cinci dimineața, puneam sângele în mișcare printr-o alergare și o vomă, apoi ne adunam toți în clasă și învățam despre cele mai recente metode pe care răufăcătorii le concepuseră pentru a răpi oameni. Multe dintre aceste metode aveau să fie folosite împotriva noastră în următoarele zile, în timp ce încercam să mărșăluim prin mlaștina înghețată. Exercițiul se numea *Evadare și evitarea capturării* și era unul dintre ultimele obstacole pe care le aveau de depășit piloții și echipajele de luptă înainte de a fi trimiși în misiune.

Camioanele ne-au dus într-un loc izolat, unde am făcut câteva antrenamente pe teren, am învățat câteva tehnici de supraviețuire. Am prins un pui de găină, l-am omorât, l-am jumulit, l-am mâncat. Apoi a început să plouă. În câteva secunde eram uzi fleașcă. Și sleiți de puteri. Superiorii noștri păreau amuzați.

Ne-au înșfăcat, pe mine și pe alți doi, ne-au urcat într-un camion și ne-au dus într-un loc și mai izolat.

– Afară!

Am scrutat terenul, cerul.

– Pe bune? Aici?

Începuse să cadă o ploaie mai rece, mai deasă. Instructorii au urlat că trebuia să ne imaginăm că elicopterul nostru tocmai aterizase forțat în spatele liniilor inamice și că singura noastră speranță de supraviețuire era să mergem pe jos de la un capăt al mlaștinii la celălalt, pe o distanță de 16 kilometri. Ni se oferise o metanarațiune, pe care ne-o aminteam acum: eram o armată creștină care lupta cu o miliție ce simpatiza cu musulmanii.

Misiunea noastră: să evităm contactul cu inamicul, să scăpăm din zona periculoasă.

Start!

Camionul s-a îndepărtat în trombă. Uzi, înfrigurați, ne-am uitat în jur, ne-am uitat unii la alții. „Mda. E de tot rahatul."

Aveam o hartă, o busolă și fiecare dintre noi avea un sac de dormit, care era practic o șosetă de lungimea corpului omenesc, rezistentă la apă, în care trebuia să ne odihnim. Alimentele nu erau permise.

– Încotro?

– Încolo?

– Bine.

Bodmin era pustiu, părea nelocuit, dar ici și colo, în depărtare, zăream case de fermieri. Ferestre luminate, rotocoale de fum ieșind din coșuri de cărămidă. Ce mult ne-am fi dorit să batem la o ușă. În vremurile bune de demult, oamenii îi ajutau pe soldații aflați în timpul exercițiilor militare, dar acum lucrurile stăteau altfel. Localnicii fuseseră mustrați de multe ori de către armată; știau că nu trebuie să deschidă ușa străinilor cu saci de dormit la ei.

Unul dintre cei doi soldați din echipa mea era prietenul meu Phil. Îmi plăcea Phil, dar am început să nutresc un fel de iubire fără margini pentru celălalt soldat atunci când ne-a spus că vizitase Bodmin Moor într-o drumeție de vară și știa unde ne aflăm. Mai mult, știa cum să ne scoată de-acolo.

Ne-a condus, iar noi l-am urmat ca niște copii prin întunericul nopții, până a doua zi.

În zori am dat peste o pădure de brazi. Temperatura se apropia de nivelul de îngheț, ploaia era și mai intensă. Am zis la naiba cu sacii noștri de dormit individuali și ne-am ghemuit toți la un loc, ne-am luat efectiv în brațe toți trei, fiecare căutând să fie la mijloc, unde era mai cald. Fiindcă îl cunoșteam pe Phill, mi s-a părut mai puțin stânjenitor să-l iau pe el în brațe, lipindu-mă de spatele lui, și în același timp mi s-a părut, de fapt, mult mai stânjenitor lucrul ăsta. Dar la fel am simțit și când m-am lipit de spatele celui de-al treilea soldat.

– Scuze, e mâna ta?

După câteva ore într-o stare ce semăna vag a adormire, ne-am desprins din îmbrățișare și am reluat marșul lung.

Exercițiul presupunea să ne oprim la câteva puncte de control. La fiecare dintre ele trebuia să îndeplinim o sarcină. Am reușit să trecem pe la fiecare punct de control, să îndeplinim toate sarcinile, iar la ultimul punct de control, care era un fel de adăpost sigur, ni s-a spus că exercițiul a luat sfârșit.

Era miezul nopții. Întuneric beznă. Personalul din conducere ni s-a înfățișat și ne-a zis:

– Bravo, băieți! Ați reușit.

Mai aveam puțin și leșinam.

Ne-au urcat într-un camion, ne-au spus că urma să ne întoarcem la bază. Deodată, a apărut un grup de bărbați în jachete de camuflaj și cu cagule. Primul meu gând a fost, nu știu de ce, la lordul Mountbatten prins în ambuscada celor din Armata Republicană Irlandeză. Împrejurări total diferite, dar poate vreo urmă de amintire a terorismului, întipărită adânc în ADN-ul meu.

Au existat explozii, focuri de armă, persoane care au luat cu asalt camionul și au țipat la noi să privim în pământ. Ne-au pus la ochi ochelari de schi opaci, ne-au legat mâinile strâns, ne-au târât afară.

Am fost împinși în ceva ce suna a sistem de buncăre subterane. Pereți umezi, jilavi. Cu ecou. Am fost duși din încăpere în încăpere. Pungile de pe cap ne-au fost smulse, apoi puse la loc. În unele încăperi am fost tratați bine, în altele am fost tratați ca niște gunoaie. Emoțiile fluctuau mult. În clipa asta ni se oferea un pahar cu apă, în clipa următoare eram trântiți în genunchi și ni se spunea să ne ținem mâinile deasupra capului. Treizeci de minute. O oră. De la o poziție stresantă la alta.

Nu mai dormiserăm în adevăratul sens al cuvântului de vreo șaptezeci și două de ore.

Multe dintre aspectele comportamentului lor față de noi erau ilegale conform Convențiilor de la Geneva, ăsta fiind și scopul.

La un moment dat am fost legat la ochi, mutat într-o încăpere unde simțeam că nu sunt singur. Aveam sentimentul că Phil era și el acolo cu mine, dar poate că era celălalt tip. Sau vreun băiat dintr-una din celelalte echipe. N-am îndrăznit să întreb.

Acum auzeam voci slabe undeva deasupra sau dedesubtul nostru, în interiorul clădirii. Apoi un zgomot ciudat, ca o apă curgând. Încercau să ne deruteze, să ne dezorienteze.

Îmi era înspăimântător de frig. Nu-mi mai fusese niciodată atât de frig. Mult mai rău decât la Polul Nord. Odată cu frigul a venit amorțeala, toropeala. Am tresărit când ușa s-a deschis brusc, iar cei care ne luaseră în captivitate au dat buzna înăuntru. Ne-au scos legăturile de la ochi. Nu mă înșelasem, Phil era într-adevăr cu mine. La fel și celălalt tip. Ni s-a ordonat să ne dezbrăcăm. Au arătat cu degetul spre corpurile noastre, spre penisurile noastre flasce. Au ținut-o așa mult și bine, remarcând întruna cât sunt de mici. Îmi venea să le spun: habar nu aveți voi care e problema cu extremitatea asta.

Ne-au interogat. Nu le-am oferit nicio informație. Ne-au dus în încăperi separate, ne-au interogat mai departe.

Mi s-a spus să îngenunchez. Au intrat doi bărbați și au țipat la mine. Au plecat.

A început să se audă o muzică atonală. Ca și cum un copil de doi ani ar fi scărțâit furios la o vioară.

— Ce e asta?

O voce a răspuns:

– Liniște!

M-am convins că muzica aia nu era o înregistrare, ci un copil adevărat, poate și el un prizonier. Ce dumnezeu făcea copilul ăla cu vioara aia? Mai mult – ce îi făceau ei copilului ăluia?

Bărbații s-au întors. Acum se ocupau de Phil. Îi studiaseră conturile de pe rețelele sociale, îl analizaseră, și au început să spună diverse lucruri despre familia lui, despre iubita lui, iar asta l-a speriat. Era uluitor cât de multe știau. Cum e posibil ca niște oameni complet străini să știe atâtea?

Am zâmbit: Bine ai venit la petrecere, prietene!

Nu luam toate astea suficient de în serios. Unul dintre bărbați m-a apucat și m-a lipit de un perete. Purta o cagulă neagră. Mi-a pus antebrațul în ceafă, scuipând din gură fiecare cuvânt. M-a împins cu umerii în beton. Mi-a ordonat să stau la o distanță de un metru de zid, cu brațele deasupra capului, cu toate cele zece degete spre zid.

Poziție foarte solicitantă.

Două minute. Zece minute.

Umerii au început să-mi tresară convulsiv. Nu puteam să respir.

A intrat o femeie. Purta pe față o *shemagh*. A început să peroreze despre ceva. Nu înțelegeam. Nu puteam s-o urmăresc.

Apoi mi-am dat seama. Mama. Vorbea despre mama mea.

– Maică-ta era gravidă când a murit, nu? Cu fratele sau sora ta? Un copil musulman!

M-am străduit să întorc capul, să mă uit la ea. N-am zis nimic, dar am țipat la ea din priviri. „Faci asta acum în beneficiul meu – sau al tău? În asta constă exercițiul? Sau e o plăcere gratuită?"

A ieșit val-vârtej. Unul dintre cei care mă capturaseră m-a scuipat în față.

Auzeam sunetul unor focuri de armă.

Și un elicopter.

Am fost târâți într-o altă încăpere, iar cineva a strigat:

– Gata, atât! Opriți exercițiul!

A urmat un raport, în cadrul căruia unul dintre instructori mi-a oferit o scuză destul de proastă pentru chestiile legate de maică-mea.

– A fost greu să găsim ceva despre tine care să te șocheze.

N-am răspuns nimic.

– Am simțit că era necesar să fii testat.

N-am răspuns nimic.

– Dar cu chestia aia am cam sărit peste cal.

– De acord.

Mai târziu am aflat că doi dintre ceilalți soldați care au fost supuși exercițiului au luat-o razna.

46

Abia îmi revenisem după Bodmin Moor, când am primit vorbă de la bunica. Voia să mă duc în Caraibe. Un tur de două săptămâni pentru a comemora cel de-al șaizecilea an al său pe tron, prima mea vizită regală oficială ca reprezentant al ei.

Era ciudat să fiu trimis atât de brusc într-o călătorie, cu un simplu pocnet al degetelor, și îndepărtat astfel de îndatoririle mele militare, mai ales când eram atât de aproape de a pleca în misiune.

Dar apoi mi-am dat seama că nu era deloc ciudat. Ea era, la urma urmei, comandantul meu.

Martie 2012.

Am zburat către Belize, iar din aeroport am urcat în mașină și m-am îndreptat spre primul meu eveniment în care străzile erau pline de oameni veniți să mă întâmpine și să fluture steaguri. La prima oprire, și la fiecare oprire ce a urmat, am băut în cinstea bunicii și a gazdelor mele pahare cu alcool făcut în casă și am executat de mai multe ori un dans local numit *punta*.

De asemenea, am gustat pentru prima dată în viață supă din copite de vacă, iar gustul ei a fost și mai intens decât al alcoolului făcut în casă.

În timpul uneia dintre opriri m-am adresat mulțimii:

– *Unu come, mek we goo paati!*

În creolă asta înseamnă: „Hai să petrecem!"

Mulțimea a devenit frenetică.

Oamenii mă întâmpinau cu urale, îmi strigau numele, dar mulți strigau numele mamei mele. Cu ocazia unei opriri, o femeie m-a îmbrățișat și a plâns: „Băiețelul Dianei!" Apoi a leșinat.

Am vizitat un oraș pierdut numit Xunantunich. Metropolă mayașă prosperă, cu secole în urmă, mi-a zis ghidul. Am urcat într-un templu de piatră, El Castillo, care avea gravat un amalgam de hieroglife, frize și fețe umane. Când am ajuns sus de tot, cineva a zis că ăla era cel mai înalt punct din toată țara. Priveliștea era extraordinară,

dar mie îmi tot venea să mă uit în jos, la picioare. Dedesubt se aflau oasele numeroșilor mayași cu sânge regesc decedați. O Westminster Abbey mayașă.

În Bahamas am întâlnit miniștri, muzicieni, jurnaliști, atleți, preoți. Am participat la slujbe religioase, la festivaluri stradale, la o cină de stat, și am ciocnit multe pahare. Am călătorit spre insula Harbour într-o șalupă rapidă care s-a stricat. Când am început să luăm apă, a venit în ajutorul nostru șalupa presei. Voiam să-i spun „Nu, mulțumesc, niciodată!", dar aveam de ales între a urca în șalupa lor și a înota până la mal.

Am întâlnit-o pe India Hicks, fina tatălui meu, una dintre domnișoarele de onoare ale mamei. Ea m-a luat la o plimbare de-a lungul plajei de pe insula Harbour. Nisipul era de un roz-deschis. „Nisip roz?" Mi se părea halucinant. Nu neapărat neplăcut. Ea mi-a spus de ce era nisipul roz, o explicație științifică, pe care n-am înțeles-o.

La un moment dat am vizitat un stadion plin cu copii. Aceștia trăiau într-o sărăcie lucie, se luptau zi de zi cu greutățile, dar, cu toate astea, m-au întâmpinat cu urale și cu râsete. Ne-am jucat, am dansat, am făcut un pic de box. Întotdeauna iubisem copiii, dar am simțit o legătură și mai strânsă cu acest grup, fiindcă tocmai devenisem naș - pentru fiul lui Marko, Jasper. O onoare imensă. Și un punct de cotitură important, consideram eu, speram eu, în evoluția mea ca om.

Către sfârșitul vizitei, copiii din Bahamas s-au adunat în jurul meu și mi-au oferit un dar. O coroană gigantică din argint și o pelerină roșie enormă.

Unul dintre ei a zis:

– Pentru Maiestatea Sa.

– Voi avea grijă să o primească.

I-am îmbrățișat pe mulți dintre ei în timp ce mă îndreptam spre ieșirea de pe stadion, iar în avion, în drum spre următoarea destinație, mi-am pus cu mândrie pe cap coroana lor. Era de mărimea unui coș de Paște, iar personalul meu s-a tăvălit pe jos de râs.

– Arătați ca un idiot, domnule.

– Se poate. Dar am de gând s-o port la următoarea noastră oprire.

– O, nu, domnule, nu, domnule, vă rog!

Nici acum nu știu cum m-au convins să n-o port.

M-am dus în Jamaica, m-am împrietenit cu prim-ministrul, am alergat într-o cursă alături de Usain Bolt. (Am câștigat, dar am trișat.) Am dansat cu o femeie pe cântecul lui Bob Marley, „One Love".

Let's get together to fight this holy Armagiddyon (one love).

„Să ne adunăm și să purtăm împreună această luptă sfântă a Armagedonului (o singură iubire)"

La fiecare oprire, se părea, plantam un copac sau mai mulți. Tradiție regală – deși eu i-am adus ceva în plus. În mod normal, când ajungi la locul plantării unui copac, acesta e deja în pământ, iar tu doar arunci un pumn de țărână în groapă, în mod simbolic. Eu am insistat să plantez efectiv copacul, să-i acopăr rădăcinile, să-i pun puțină apă. Oamenii păreau șocați de încălcarea asta a protocolului. O percepeau ca pe ceva radical.

Le-am spus:

– Vreau doar să mă asigur că va trăi copacul ăsta.

47

Când am ajuns acasă, cronicile erau elogioase. Reprezentasem Coroana cu destoinicie, conform relatărilor celor de la Curte. I-am adus totul la cunoștință bunicii, i-am povestit despre vizita oficială.

– Minunat! Bravo! mi-a zis ea.

Voiam să sărbătoresc, simțeam că merit să sărbătoresc. Și cum plecarea la război era iminentă, ori sărbătoream acum, ori, poate, niciodată.

Petreceri, cluburi, baruri, am ieșit mult de tot în primăvara aia și am încercat să ignor faptul că, oriunde mă duceam, doi paparazzi erau mereu prezenți. Doi paparazzi cu fețe nefericite, îngrozitori: Tăntălăul și Gogomanul.

Ca adult, de cele mai multe ori fusesem vânat de paparazzi ori de câte ori ieșisem în locurile publice. Câteodată în număr mare, alteori doar câțiva. Fețele erau dintre cele mai diverse, iar adeseori nici măcar nu le vedeam chipurile. Însă acum erau de fiecare dată aceleași două fețe, și, de fiecare dată, cât se poate de vizibile. Când exista o mulțime, ei erau fix în centrul ei. Când nu mai exista nimeni altcineva, ei erau acolo, singuri.

Dar nu doar în locurile publice. Se întâmpla să merg pe o stradă lăturalnică, pe care mă hotărâsem s-o iau cu doar câteva secunde mai înainte, iar ei apăreau dintr-o cabină telefonică sau de sub o mașină parcată. Ieșeam din apartamentul unui prieten, sigur că nimeni nu știa că fusesem acolo, iar ei stăteau în fața clădirii, în mijlocul străzii.

Pe lângă faptul că erau peste tot, erau și lipsiți de orice scrupule, mult mai agresivi decât alți paparazzi. Îmi blocau calea, mă urmăreau până la mașina poliției în care voiam să urc. Mi se puneau în față, împiedicându-mă să urc, apoi urmăreau mașina prin trafic.

Cine erau? Cum făceau asta? Nu credeam că ar avea vreun al șaselea simț sau vreo percepție extrasenzorială. Dimpotrivă, arătau de parcă fiecare dintre ei nu avea nici măcar jumătate de cortex prefrontal. Și atunci, de ce șiretlic ascuns se foloseau? Un dispozitiv de urmărire invizibil? O sursă în cadrul poliției?

Îl urmăreau și pe Willy. Am vorbit amândoi despre ei foarte mult în anul ăla, despre înfățișarea lor neliniștitoare, despre idiotenia și lipsa de scrupule care veneau să completeze acea înfățișare, despre abordarea lor deosebit de agresivă. Dar cel mai mult am discutat despre omniprezența lor.

— De unde știu? De unde știu de fiecare dată?

Willy nu avea idee, dar era hotărât să afle.

Billy the Rock era și el hotărât să afle. S-a dus de mai multe ori la ei, i-a interogat, s-a uitat adânc în ochii lor. A reușit să-și facă o idee despre ei. Cel mai bătrân, Tăntălăul, era ca o gogoașă, mi-a povestit el, avea părul negru și era tuns periuță, iar zâmbetul lui îți îngheța sângele în vene. Gogomanul, pe de altă parte, nu zâmbea niciodată, iar de vorbit, vorbea rar. Părea un fel de ucenic al primului. În general se holba în tăcere.

Care era jocul lor? Billy nu știa.

Faptul că mă urmăreau peste tot, că mă hărțuiau agresiv, că se îmbogățeau pe spinarea mea nu era suficient pentru ei. Voiau, în plus, să-mi și amintească încontinuu de lucrul ăsta. Alergau pe lângă mine, mă luau peste picior, iar în timpul ăsta apăsau butoanele aparatelor foto și-mi făceau două sute de poze în zece secunde. Mulți paparazzi voiau o reacție, o încăierare, dar ce păreau să vrea Tăntălăul și Gogomanul era o luptă pe viață și pe moarte. Orbit, îmi imaginam de multe ori că îi pocnesc. Apoi respiram adânc, reamintindu-mi că nu trebuie s-o fac, fiindcă exact asta își doresc ei, ca să mă poată da în judecată și să devină, astfel, faimoși.

Pentru că, în cele din urmă, am hotărât că *ăsta* era jocul lor. Despre asta era vorba: doi tipi care nu erau celebri și care credeau că e ceva minunat să fii celebru, care încercau să devină celebri atacând pe cineva celebru și distrugându-i acestuia viața.

De ce voiau să fie celebri? Ăsta era lucrul pe care nu l-am înțeles niciodată. Pentru că celebritatea e libertatea supremă? Ce glumă! Unele tipuri de celebritate vin la pachet cu mai multă libertate, poate, mă gândesc, dar celebritatea regală e o formă sofisticată de captivitate.

Cei doi imbecili nu puteau să priceapă așa ceva. Erau copii, incapabili să înțeleagă vreun lucru nuanțat. În cosmologia lor simplificată: Ești prinț. Deci. Ăsta e prețul pe care îl plătești pentru că trăiești într-un castel.

Câteodată mă întrebam cum ar fi dacă m-aș duce să vorbesc cu ei, calm, să le explic că nu trăiam într-un castel, că bunica mea trăia într-un castel, că, de fapt, Tăntălăul și Gogomanul trăiau amândoi pe picior mare comparativ cu mine. Billy săpase adânc să afle care era situația lor financiară, așa că știam. Fiecare dintre ei deținea mai multe case și câteva mașini de lux, cumpărate cu bani primiți în schimbul fotografiilor pe care ni le făceau mie și familiei mele. (Precum și conturi bancare în străinătate, la fel ca sponsorii lor, magnații din presă care îi finanțau, în principal Murdoch și cel cu nume de rezonanță absurd-dickensiană, Jonathan Harmsworth, al patrulea viconte de Rothermere.)

Cam în perioada asta am început să mă gândesc că Murdoch e malefic. Nu, rectific. Am început să îmi dau seama că este. Neîndoielnic. Odată ce ai fost hăituit de slugoii cuiva pe străzile unui oraș modern și aglomerat, nu mai ai nicio îndoială cu privire la lipsa lui de moralitate. Toată viața auzisem glume despre legătura dintre comportamentul deplasat al regilor și secolele de consangvinizare, însă atunci mi-am dat seama de un lucru: lipsa diversității genetice nu era nimic în comparație cu abuzul mental cauzat de presă. Să te căsătorești cu verișoara ta e mult mai puțin riscant decât să devii un centru de profit pentru Murdoch Inc.

Bineînțeles că nu agream politica lui Murdoch, care amintea de a talibanilor. Și nu-mi plăcea vătămarea pe care o aducea în fiecare zi Adevărului, pângărirea nerușinată a faptelor obiective. Realmente nu mă puteam gândi nici măcar la o singură ființă umană care, în istoria de 300.000 de ani a speciei, să ne fi deteriorat simțul colectiv al realității mai mult decât o făcuse el. Dar ceea ce mă înspăimânta cu adevărat și îmi întorcea stomacul pe dos în 2012 era cercul tot mai mare de lingăi: bărbați tineri, lefteri, disperați, dispuși să facă orice era necesar ca să obțină unul din zâmbetele lui răutăcioase.

Iar în centrul acelui cerc... se aflau acești doi nefericiți, Tăntălăul și Gogomanul.

Au existat foarte multe confruntări cu aceștia doi, dar de una dintre ele îmi amintesc în mod deosebit.

Nunta unui prieten. Grădină împrejmuită cu ziduri, complet izolată. Stăteam de vorbă cu câțiva invitați, ascultând ciripitul păsărelelor, foșnetul vântului prin frunze. Printre aceste sunete liniștitoare am auzit însă un mic... *clic*.

M-am întors. Acolo, în gardul viu. Un ochi. Și o lentilă sticloasă. Apoi: fața aia rotofeie. Apoi: rictusul ăla demonic. Tăntălăul.

48

Partea bună în toată povestea cu Tăntălăul și Gogomanul e că m-a pregătit de război. M-a umplut de furie turbată, o stare care pregătește întotdeauna terenul pentru război. Totodată, m-a făcut să-mi doresc să fiu oriunde în afară de Anglia. „Unde naiba e ordinul meu de mobilizare? Vă rog să-mi trimiteți ordinul."

Și apoi, bineînțeles, așa cum se întâmplă atât de des...

Eram la un festival de muzică, iar verișoara mea m-a bătut pe umăr.

— Harry, ea e prietena mea Cressida.

— Ooo! Ăăă! Bună!

Contextul era nefavorabil. O mulțime de oameni, intimitate zero. În plus, încă aveam inima frântă. Pe de altă parte, peisajul era încântător, muzica era bună, vremea era frumoasă.

S-au produs niște scântei.

La scurtă vreme după ziua aia am ieșit împreună la cină. Mi-a povestit despre viața ei, despre familie, despre visele de viitor. Voia să devină actriță. Vorbea atât de încet și era atât de timidă, încât actoria era ultima profesie pe care mi-aș fi imaginat-o pentru ea, și i-am spus asta. Dar ea mi-a mărturisit că o făcea să se simtă vie. Liberă. Cuvintele ei te duceau cu gândul la zbor.

Câteva săptămâni mai târziu, la sfârșitul altei întâlniri, am condus-o cu mașina acasă.

— Stau pe o străduță laterală care dă în King's Road.

Am tras mașina în fața unei case mari, pe o stradă bine întreținută.

— Aici stai? Asta e casa ta?

— Nu.

Mi-a explicat că stătea pentru câteva zile la o mătușă.

Am condus-o în sus pe trepte. Nu m-a invitat înăuntru. Nu mă așteptam s-o facă și nici nu-mi doream. „Ia-o încet", mi-am zis în sinea mea. M-am aplecat pentru un sărut, dar n-am nimerit ținta. Puteam să arunc în aer un cactus

de la cinci kilometri depărtare cu un proiectil Hellfire, dar nu eram în stare să-i găsesc ei buzele. Ea s-a întors, am încercat iar pe retur, și ne-a ieșit ceva cam ca o atingere ușoară. Dureros de jenant.

A doua zi de dimineață am sunat-o pe verișoara mea. Descurajat, i-am spus că întâlnirea mersese bine, dar că finalul lăsase oarecum de dorit. Nu m-a contrazis. Vorbise deja cu Cressida. A oftat. Jenant. Dar pe urmă a venit vestea cea bună. Cressida era dispusă să încercăm din nou.

Ne-am întâlnit câteva zile mai târziu, pentru altă cină. Întâmplător, colega ei de apartament ieșea cu Charlie, vechiul meu prieten. Frate cu Henners, regretatul meu amic.

Am glumit:

— Se vede clar că e mâna sorții. Ce bine am putea să ne distrăm toți patru!

Dar n-o spuneam chiar numai în glumă. Am mai încercat un sărut. N-a fost chiar atât de jenant. Aveam speranțe.

Pentru întâlnirea următoare, Cressida și colega ei de apartament ne-au invitat, pe Charlie și pe mine, pe la ele. Băutură, râsete. Până să mă dezmeticesc, eram un cuplu.

Din păcate însă nu puteam să mă văd cu Cress decât în weekend. Eram mai ocupat ca niciodată cu ultimele pregătiri pentru plecarea la post. După care am primit ordinul oficial, cu data prezentării efective, și ceasul ticăia acum cu zgomot. Pentru a doua oară în viața mea, trebuia să-i spun unei femei tinere pe care abia o cunoscusem că voi pleca peste puțin timp la război.

— Voi aștepta, a spus ea. Dar nu o veșnicie, a adăugat repede. Cine știe ce se va întâmpla, Haz?

— Corect! Cine știe?

— Mai ușor să-mi spun mie însămi, și celorlalți, că nu suntem împreună.

— Da. E mai ușor, cred.

— Dar când o să te întorci...

Când. Spusese „când". Nu „dacă". I-am fost recunoscător. Unii oameni spuneau „dacă".

49

Tovarășii mei au venit la mine și mi-au reamintit de Plan.

— Planul?

— Păi, da, Spike. Planul?

– A, da! Planul!

Discutaserăm despre asta mai înainte, cu niște luni în urmă. Dar acum nu mai eram atât de sigur.

Au început munca de convingere.

– Te duci la război. Să privești moartea în față.

– Da, sigur, mersi.

– Ai o datorie să trăiești. Acum. Să trăiești clipa.

– Să trăiesc...?

– *Carpe diem*.

– A, OK... ce?

– *Carpe diem*. Trăiește clipa.

– A, deci sunt două feluri de a spune același lucru, deci...

– Vegas, Spike! Nu-ți mai amintești? Planul!

– Da, da, Planul, dar... pare cam riscant.

– Trăiește...!

– Clipa. Da, bine, am prins ideea.

Avusesem o experiență, recent, care mă făcuse să mă gândesc că nu se înșelau chiar în totalitate, iar *carpe diem* erau mai mult decât simple vorbe goale. Jucând polo pe iarbă în primăvară, în Brazilia, ca să strângem bani pentru Sentebale, văzusem un jucător cum cade urât de tot de pe cal. Copil fiind, îl văzusem pe tata încasând aceeași căzătură: calul se cabrase, iar pământul îl izbise și îl înghițise pe tata în același timp. Mi-aduc aminte că m-am gândit: De ce sforăie tata? Pe urmă cineva a strigat: Și-a înghițit limba! Un jucător cu prezență de spirit a sărit jos din șa și i-a salvat viața tatei. Rememorând acel moment intrat adânc în subconștientul meu, făcusem și eu la fel: am sărit de pe cal, am alergat spre cel căzut și i-am tras afară limba.

Omul a tușit și a început să respire din nou. Sunt destul de sigur că a scris o sumă consistentă pe un cec, mai târziu în aceeași după-amiază, pentru Sentebale.

Dar tot atât de prețioasă a fost și lecția primită. Trăiește-ți clipele cât încă mai poți.

Deci le-am spus tovarășilor mei: „OK. Vegas. Hai să mergem!"

Cu un an înainte, după exercițiile din Gila Bend, prietenii mei și cu mine închiriaserăm niște motoare Harley și merseserăm din Phoenix până în Vegas. În cea mai mare parte, escapada trecuse neobservată. Deci de data asta, după un weekend de rămas-bun cu Cressida, am luat avionul spre Nevada ca să repetăm figura.

Ne-am dus până și la același hotel, și ne-am instalat toți în același apartament. Avea două niveluri, legate între ele printr-o scară grandioasă din marmură albă,

care arăta de parcă tocmai urmau să coboare pe ea Elvis și Wayne Newton, braț la braț. Deși nu era nevoie s-o iei pe scări, fiindcă apartamentul avea și lift. Și o masă de biliard.

Partea cea mai bună era camera de zi: șase ferestre enorme care dădeau spre Strip, zona cu hoteluri, iar în fața ferestrelor era așezată o canapea în formă de L, de unde te puteai uita la Strip sau la munții din depărtare sau la televizorul uriaș cu plasmă montat pe perete. Câtă opulență! Am fost în câteva palate la viața mea, iar interiorul acesta era demn de un palat.

În acea primă seară, ori poate în următoarea – lucrurile au rămas ca o ceață de neon în mintea mea –, cineva a comandat de mâncare, altcineva a comandat cocktailuri, și am stat toți la un loc și am pălăvrăgit în gura mare, ca să recuperăm timpul în care nu ne văzuserăm. Ce mai făcuse fiecare, de când fuseserăm noi ultima oară în Vegas?

– Deci, domnule locotenent Wales, arzi de nerăbdare să te întorci la război?

– Păi, da, să știi că da.

Toată lumea a părut să rămână tablou.

Pentru cină am năvălit într-un restaurant cu specialități din carne și am mâncat regește. Vrăbioare New York, trei feluri de paste, un vin roșu chiar agreabil. După aceea ne-am dus la un cazinou, am jucat blackjack și la ruletă, am pierdut. Obosit, m-am scuzat și m-am întors la hotel.

Da, mi-am zis în sinea mea cu un oftat, strecurându-mă în așternut, cu sunt ăla care se retrage devreme, care le spune tuturor să nu mai facă atâta gălăgie, vă rog.

În dimineața următoare am comandat micul-dejun și cocktailuri Bloody Mary. Am pornit-o cu toții spre piscină. Începuse sezonul petrecerilor la piscină în Vegas, așa că un chef-monstru era în toi. Am cumpărat cincizeci de mingi de plajă și le-am împărțit în jur, ca mod de a sparge gheața.

Da, chiar eram atât de tolomaci. Și cerșetori de atenție. Adică prietenii mei erau. Eu nu căutam să-mi fac noi prieteni. Aveam o prietenă și năzuiam ca lucrurile să rămână așa. I-am trimis SMS-uri de câteva ori, de la piscină, ca s-o liniștesc.

Dar lumea îmi tot întindea pahare cu băutură. Iar pe când soarele începuse să scapete peste munți, eram într-o formă cam jalnică, și capul mi se umplea de... idei.

„Am nevoie de ceva care să-mi rămână în amintirea acestei călătorii", mi-am spus. Ceva care să simbolizeze sentimentul meu de libertate, sentimentul meu de *Carpe diem*. „De pildă... un tatuaj? Da! Fix ce-mi trebuie! Eventual pe umăr? Nu, prea vizibil. Pe șale? Nu, prea... îndrăzneț. Poate pe laba piciorului? Da. Pe talpă! Acolo unde pielea mi se cojise la un moment dat, mai demult.

Straturi peste straturi de simbolism! Bun, și cu ce să fie tatuajul?" M-am gândit și m-am tot gândit. „Ce e important pentru mine? Ce e sfânt? Bineînțeles – Botswana."

Văzusem un salon de tatuaje undeva mai jos pe stradă. Speram doar să aibă un atlas bun, cu o hartă clară a Botswanei.

M-am dus să-l caut pe Billy the Rock, ca să-i spun unde mergem. A zâmbit.

– Exclus!

Tovarășii mei l-au susținut.

– Nici nu se pune problema!

De fapt, și-au dat cuvântul că mă vor opri cu forța. Nu îmi voi face niciun tatuaj, au spus ei, nu sub ochii lor, și cu atât mai puțin un tatuaj pe picior cu harta Botswanei. Au promis să mă țină legat, să-mi tragă una în cap până îmi pierdeam cunoștința, orice era nevoie.

– Un tatuaj e ceva permanent, Spike! Pentru toată viața!

Argumentele și amenințările lor sunt una dintre ultimele mele amintiri limpezi din seara aceea. M-am lăsat păgubaș. Tatuajul putea să aștepte până a doua zi.

În loc de asta, ne-am pornit spre un club, unde eu m-am ghemuit în colțul unei canapele de piele și m-am uitat la o procesiune de femei tinere care veneau și plecau, căutând să intre în vorbă cu amicii mei. Am vorbit și eu cu una sau două și le-am încurajat să se concentreze pe ceilalți. Dar în cea mai mare parte a timpului m-am uitat în gol și m-am gândit la cum sunt forțat eu să renunț la visul meu cu tatuajul.

Pe la ora două dimineața ne-am întors la hotel. Prietenii mei au invitat patru sau cinci femei care lucrau în hotel să ni se alăture, împreună cu alte două femei pe care le cunoscuseră la masa de blackjack. Curând, cineva a propus să jucăm biliard, și chestia asta chiar părea distractivă. Eu am adunat bilele și am început să joc „8 bile" cu bodyguarzii mei.

Pe urmă am remarcat că fetele de la blackjack se tot învârteau pe acolo. Mi s-au părut cam dubioase. Dar când m-au întrebat dacă ar putea să joace și ele, n-am vrut să fiu nepoliticos. Fiecare juca pe rând și nimeni nu dădea pe-afară de măiestrie.

Am propus să mărim miza. Ce ziceți de un biliard pe dezbrăcate? Urale entuziaste.

Zece minute mai târziu, eram marele perdant, rămas în chiloți. Pe urmă mi-am pierdut și chiloții. A fost o chestie nevinovată, o prostie, sau cel puțin așa am crezut eu. Până a doua zi. Stând afară din hotel, în soarele orbitor al deșertului, l-am văzut pe unul din tovarășii mei holbându-se în telefon, cu gura căscată. Mi-a spus: Spike, una din fetele alea de la blackjack a făcut pe ascuns niște poze... și le-a vândut.

– Spike... ești peste tot, omule!

Mai precis, ceea ce era peste tot era dosul meu. Eram în pielea goală în fața ochilor lumii... trăindu-mi clipa.

Billy the Rock, studiindu-și acum propriul telefon, repeta întruna:

– Asta nu e bine, H.

Știa că urma să fie greu pentru mine. Dar mai știa și că nu va fi vreo plăcere nici pentru el însuși, nici pentru ceilalți bodygarzi. Puteau cu ușurință să-și piardă slujbele pe chestia asta.

Mi-am tras singur palme în gând: Cum am putut lăsa să se întâmple asta? Cum am putut să fiu atât de idiot? De ce am avut încredere în alții? Contasem pe niște oameni străini că ar avea bune intenții, contasem pe fetele alea dubioase să arate măcar un pic de decență elementară, iar acum urma să plătesc scump, pentru toată viața. Fotografiile astea nu vor dispărea niciodată. Erau ceva permanent. În comparație cu ele, un tatuaj pe picior cu harta Botswanei ar arăta ca o simplă pată de tuș.

Sentimentele de vinovăție și rușine mă făceau, în unele momente, să reușesc doar cu greu să trag aer în piept. Între timp, ziarele de acasă începuseră deja să mă jupoaie de viu. „Zăpăcitul Harry se întoarce!" „Prințul Prostea lovește din nou."

M-am gândit la Cress, cum o să citească articolele. M-am gândit la superiorii mei din armată. Cine va fi primul care să-mi tragă săpuneala?

În timp ce așteptam să aflu, am luat avionul spre Scoția și m-am întâlnit cu restul familiei la Balmoral. Era luna august și se aflau toți acolo. Da, mi-am zis în sinea mea, da, singurul lucru care mai lipsește din coșmarul ăsta kafkian este Balmoralul, cu toate amintirile lui complicate și comemorarea morții mamei, peste doar câteva zile.

Curând după sosirea mea, m-am văzut cu tata pe domeniul Birkhall, în apropiere. Spre surprinderea mea, spre ușurarea mea, a fost blând. Chiar perplex. Îi părea rău pentru mine, mi-a spus, și înțelegea ce simt, fiindcă i se întâmplase și lui, chiar dacă nu apăruse niciodată gol pe prima pagină. De fapt, nu era adevărat. Pe când avea vreo opt ani, un ziar din Germania publicase fotografii cu el dezbrăcat, făcute cu teleobiectivul, în timp ce era în vacanță în Franța.

Dar amândoi ne scoaserăm din minte fotografiile acelea.

Cu siguranță se simțise dezbrăcat de multe ori înainte, în văzul lumii, și aici era terenul nostru comun. Ne-am așezat lângă o fereastră și am vorbit vreme îndelungată despre această stranie existență a noastră, uitându-ne la veveriţele roșcate de pe domeniul Birkhall cum se zbenguie prin iarbă.

Carpe diem, veveriţelor!

50

Superiorii mei din armată, la fel ca tata, erau impasibili. Puțin le păsa lor că jucam biliard în intimitatea unei camere de hotel, în pielea goală sau nu. Statutul meu rămânea neschimbat, mi-au spus ei. Cu toată viteza înainte!

Camarazii mei militari m-au susținut și ei. Bărbați și femei în uniformă, de peste tot din lume, au pozat goi sau aproape goi, acoperindu-și părțile intime cu căști, arme sau berete, și au postat pozele online, în semn de solidaritate cu prințul Harry.

În ce o privește pe Cress: după ce mi-a ascultat explicația atentă și rușinată, a ajuns și ea la aceeași concluzie. Fusesem un găgăuță, nu un destrăbălat. Mi-am cerut scuze că am pus-o într-o situație jenantă.

Partea cea mai bună: niciunul dintre bodyguarzii mei nu a fost concediat, și nici măcar tras de urechi – în principal, pentru că eu am ținut secret că fuseseră tot timpul cu mine.

Dar ziarele britanice, chiar știind că plecasem la război, au continuat să urle și să scoată fum pe nări, de parcă aș fi comis o greșeală capitală.

Era un moment bun ca să plec.

Septembrie 2012. Același veșnic zbor, doar că de data asta nu mai eram un pasager clandestin. De data asta nu mai era nicio cabină secretă, niciun pat de campanie ascuns. De data asta aveam voie să stau cu ceilalți soldați, să mă simt parte dintr-o echipă.

Când am aterizat însă la Camp Bastion, mi-am dat seama că nu mai sunt chiar un soldat oarecare. Unii arătau neliniștiți, gulerul părea să-i strângă, aveau mărul lui Adam mai ieșit în afară. Mi-am adus aminte senzația, dar pentru mine era ca și cum m-aș fi întors acasă. După mai bine de patru ani, și în pofida tuturor așteptărilor, în sfârșit mă întorsesem. În calitate de căpitan. (Fusesem înaintat în grad, de la misiunea trecută.)

Am primit de data asta o cazare mai bună. De fapt, comparativ cu ultima mea misiune, era ca-n Vegas. Piloții erau tratați ca niște capete încoronate – termenul de comparație era inevitabil, toată lumea îl folosea. Paturi moi, camere curate. Mai mult decât atât, camerele chiar erau camere, nu tranșee sau corturi. Ba chiar fiecare își avea propria unitate de aer condiționat.

Ni s-a acordat o săptămână ca să ne familiarizăm cu baza Bastion și să ne revenim după diferența de fus orar. „Bastionițiii" ceilalți au fost îndatoritori, mai mult decât încântați să ne arate cum merg treburile în bază.

– Domnule căpitan Wales, aici sunt latrinele!

– Domnule căpitan Wales, acolo e locul unde veți găsi pizza caldă!

Mă simțeam cam ca în excursie cu școala, până când, în ajunul zilei când împlineam douăzeci și opt de ani, stând eu liniștit în camera mea și organizându-mi lucrurile, sirenele au început să urle. Am deschis ușa camerei și am aruncat un ochi afară. Pe tot coridorul ușile zburau de perete, și alte capete se iteau în deschizătură.

Pe urmă au apărut în fugă amândoi bodyguarzii mei. (Spre deosebire de ultima mea misiune militară în străinătate, aveam de data asta bodyguarzi, în primul rând pentru că exista loc de cazare adecvat pentru ei și pentru că puteau să se piardă în mulțime – doar trăiam alături de mii de alți militari.) Unul dintre ei a spus:

– Suntem atacați!

Am auzit explozii în depărtare, undeva lângă hangare. Am luat-o la fugă spre Apache-ul meu, dar bodyguarzii m-au oprit.

– Mult prea periculos.

Am auzit strigăte afară.

– Pregătirea! PREGĂTIREA!

Toți ne-am pus vestele antiglonț și ne-am oprit în dreptul ușii, ca să așteptăm instrucțiunile următoare. În timp ce eu îmi verificam din nou vesta și casca, unul dintre bodyguarzi nu se mai oprea din bodogănit:

– Știam eu că așa o să se întâmple, pur și simplu am știut, le-am spus tuturor, dar n-a vrut nimeni să mă asculte. Mai taci din gură, se răsteau ei la mine, dar eu le-am spus, le-am spus, Harry o să fie rănit! Du-te dracului, spuneau, și acum, poftim!

Era scoțian, cu un accent foarte pronunțat, și de multe ori semăna la vorbă cu Sean Connery, ceea ce era o chestie simpatică în împrejurări normale, dar acum semăna doar cu Sean Connery în toiul unui atac de panică. I-am retezat scurt lunga poveste despre cum a fost el o Casandră neapreciată și i-am zis să-și pună lacăt la gură.

Mă simțeam de parcă aș fi fost în pielea goală. Aveam cu mine pistolul cu calibrul de 9 mm, dar pușca mea mitralieră SA800A era încuiată în armurărie. Bodyguarzii erau cu mine, dar eu aveam nevoie de Apache-ul meu. Era singurul loc în care m-aș fi simțit în siguranță – și util. Aveam nevoie să împroșc cu o ploaie de foc peste atacatorii noștri, oricine vor fi fost.

Alte explozii, și mai puternice. Geamurile au scânteiat. Acum vedeam flăcări. Elicopterele americane Cobra au apărut duduind deasupra noastră și toată clădirea s-a cutremurat. Cobrele au deschis focul. Apache-urile au deschis focul. Un bubuit asurzitor a umplut încăperea. Toți am simțit fiori de groază, și de adrenalină.

Dar noi, piloții de Apache, eram deosebit de agitați, arezând de nerăbdare să ajungem în cabinele noastre.

Cineva mi-a reamintit că baza Bastion era cam de mărimea orașului Reading. Cum am fi putut măcar să ne orientăm de aici și până la elicoptere, fără o hartă, în timp ce se trăgea asupra noastră?

Atunci am auzit semnalul de încetare a alarmei. Sirenele s-au oprit. Duduitul rotoarelor de elicopter s-a pierdut în depărtare. Baza Bastion era din nou în siguranță.

Dar cu un preț îngrozitor, aveam să aflăm. Doi soldați americani fuseseră uciși. Șaptesprezece soldați britanici și americani fuseseră răniți.

Pe tot parcursul acelei zile și în următoarea, am pus cap la cap ce s-a întâmplat. Luptătorii talibani făcuseră rost de niște uniforme militare americane, dăduseră o gaură în gardul din sârmă și se strecuraseră înăuntru.

– Au făcut o gaură în gard?

– Da.

– De ce?

Pe scurt, pentru mine. Îl căutau pe prințul Harry, au spus ei. Talibanii efectiv au emis o declarație: Prințul Harry era ținta noastră. Iar data atacului fusese și ea aleasă cu mare atenție. Stabiliseră atacul, au declarat ei, ca să coincidă cu ziua mea de naștere.

Nu știam dacă să cred chestia asta. Nu voiam s-o cred.

Dar un lucru era indiscutabil. Talibanii aflaseră despre prezența mea în bază și știau o mulțime de detalii mărunte cu privire la misiunea mea, datorită articolelor care apăruseră nonstop în presa britanică din săptămâna aceea.

51

Au fost niște discuții, după atac, cum că ar trebui să mă scoată din zona de luptă. Din nou. Nu puteam suporta nici măcar ideea. Era prea groaznic ca să mă pot gândi la așa ceva.

Ca să-mi iau gândul de la o asemenea posibilitate, mi-am văzut de lucru, intrând în ritmul normal al îndatoririlor mele. Programul meu era, din fericire, unul rigid: două zile de operațiuni planificate, trei zile de VHR (nivel foarte ridicat de reacție). Cu alte cuvinte, să stau cuminte într-un cort, așteptând să fiu convocat.

Cortul VHR avea aspectul și atmosfera unei camere de cămin studențesc. Colegialitatea, plictiseala – harababura. Erau câteva sofale cu tapițeria din piele

crăpată, un steag britanic mare pe perete și pungi cu gustări peste tot. Ne pierdeam timpul jucând FIFA, bând găleți întregi de cafea și răsfoind reviste pentru bărbați. (*Loaded* era foarte populară.) Dar pe urmă începea să sune alarma, iar vremea studenției mele și toate celelalte epoci ale vieții mele păreau la un milion de kilometri distanță.

Unul dintre băieți spunea că suntem doar niște pompieri mai răsfățați. Nu se înșela. Niciodată complet adormiți, niciodată complet relaxați, întotdeauna gata s-o luăm din loc. Chiar dacă sorbeam dintr-o ceașcă de ceai, mâncam o înghețată, plângeam după vreo fată, trăncăneam despre fotbal, simțurile noastre erau permanent la pândă și mușchii ne erau tot timpul încordați, așteptând sunetul alarmei.

Alarma aceea era, de fapt, un telefon. Roșu, simplu, fără taste, fără disc, doar baza și receptorul. Sunetul pe care-l scotea era antic și de demult, cu desăvârșire britanic. *Brrrring.* Mi se părea vag familiar; la început nu reușeam să-mi dau seama de unde. În cele din urmă, mi-am amintit. Era exact ca telefonul Bunicii de la Sandringham, de pe biroul ei uriaș, în salonul imens în care purta conversații la distanță între partidele de bridge.

În cortul VHR eram întotdeauna patru inși. Două echipaje de zbor cu câte doi oameni fiecare, adică un pilot și un mitralior. Eu eram mitraliorul și pilotul meu era Dave - un tip înalt, slăbănog, cu o alură de maratonist pe distanțe lungi, ceea ce chiar și era, de fapt. Avea părul negru, tuns scurt, și un bronz antologic, de om al deșertului.

Mai frapant, Dave poseda un simț al umorului profund enigmatic. De câteva ori pe zi mă trezeam întrebându-mă: Oare vorbește serios? Niciodată nu puteam să-mi dau seama. „O să-mi ia ceva timp până să-l descifrez pe omul ăsta", îmi ziceam. Dar n-am mai apucat niciodată.

Când auzeam telefonul roșu sunând, trei dintre noi lăsau baltă orice făceau și țâșneau spre elicoptere, în timp ce al patrulea răspundea la telefon și primea detaliile operațiunii de la vocea care se auzea la celălalt capăt al firului. Era o „medevac"? Evacuare medicală? O „TIC"? Trupe în contact? Dacă era ultima variantă, cât de departe se aflau trupele și cât de repede puteam ajunge la ele?

Odată instalați în Apache, dădeam drumul la aer, ne puneam pe noi echipamentul antiglonț și ne prindeam centurile. Eu deschideam unul dintre cele patru posturi de comunicare radio, primeam mai multe detalii despre misiune și introduceam coordonatele GPS în computerul de bord. Prima oară în viața ta când pornești un Apache îți ia o oră, dacă nu mai mult, ca să parcurgi toate verificările

prealabile zborului. După câteva săptămâni petrecute la Bastion, Dave și cu mine coborâserăm la opt minute. Și tot ni se părea o veșnicie.

Întotdeauna atârnam greu. Rezervorul era plin-ochi cu carburant și elicopterul gemea de o garnitură completă de proiectile, plus destule cartușe de 30 mm cât să faci șvaițer un bloc întreg de apartamente, construit din beton - puteai să simți cum toată acea încărcătură te trăgea în jos, legându-te de Pământ. În chiar prima mea misiune îndeplinită vreodată, o operațiune TIC, am *detestat* sentimentul acela, contrastul dintre graba noastră și gravitația terestră.

Țin minte cum am trecut peste întăriturile din saci de nisip care înconjurau baza, la doar o palmă deasupra, fără să clipesc, fără să mă gândesc nicio clipă la ele. Aveam o sarcină de îndeplinit, vieți de salvat. Apoi, după câteva secunde, o luminiță de avertizare din cabină a început să clipocească. ENG CHIPS.

Ceea ce însemna: „Aterizați! Acum!"

Rahat! Va trebui să descindem în teritoriu taliban. Am început să mă gândesc la Bodmin Moor.

Pe urmă mi-am zis în sinea mea... poate că am putea să ignorăm, pur și simplu, ledul de avertizare?

Nu, Dave întorcea deja elicopterul înapoi spre Bastion.

El era pilotul mai experimentat dintre noi. Făcuse deja trei stagii de serviciu militar, știa totul despre luminile de avertizare. Pe unele puteai să le ignori - pâlpâiau tot timpul și le scoteai siguranța, ca să le faci să înceteze-, dar nu și pe asta.

Mă simțeam înșelat. Voiam să pornesc o dată, să fie acțiune, acțiune! Eram dispus să risc o prăbușire, să fiu luat prizonier - orice. „N-avem noi datoria de-a-nțelege ce și cum", spunea străbunicul lui Flea - sau Tennyson. Mă rog, unul din ei. Ideea era: „La zidul spart să dăm iureș"[1].

52

Nici acum nu-mi pot stăpâni uimirea față de cât de rapid este Apache-ul.

De obicei zburam în regim normal, de croazieră, deasupra zonei-țintă, la o foarte civilizată viteză de 70 de noduri. Dar deseori, grăbindu-ne către zona vizată,

---

[1] William Shakespeare, *Henric al V-lea*, Actul III, Scena 1, traducere de Ion Vinea, în *Opere complete*, Vol. 4, Editura Univers, București, 1985. Expresia a intrat în uzul comun, fiind folosită cu sensul de „a încerca încă o dată", indiferent că e vorba de o bătălie la propriu sau la figurat (n. tr.).

forțam nota, împingând viteza până la 145 de noduri. Și, dat fiind că abia dacă eram la ceva distanță de sol, aveam senzația că ne mișcăm de trei ori mai repede. Ce privilegiu, îmi spuneam în sinea mea, să simt genul ăsta de forță brută și s-o pun la treabă pentru tabăra noastră!

Zborul la foarte joasă altitudine era procedura de operare standard. Mai greu pentru luptătorii talibani să te vadă venind. Din păcate, și mai ușor pentru puștanii din zonă să arunce cu pietre în noi. Ceea ce făceau tot timpul. Copii azvârlind cu pietre era cam tot ce aveau talibanii în materie de capacități de luptă antiaeriană, în afară de câteva sisteme de rachete sol-aer rusești.

Problema nu era să fugim de talibani, ci să-i găsim. În cei patru ani de la prima mea misiune, deveniseră mult mai dibaci în a se fofila. Oamenii sunt adaptabili, și nicăieri mai abitir decât în război. Talibanii reușiseră să-și dea seama exact câte minute aveau la dispoziție de la primul contact cu trupele noastre și până se zărea „cavaleria" la orizont, iar ceasurile lor interioare erau fin calibrate: împușcau cât mai mulți oameni posibil, după care o luau la picior.

Deveniseră mai dibaci și în a se ascunde. Puteau să se topească fără niciun efort într-un sat, să se amestece printre localnici sau să se evapore în rețeaua lor de tuneluri. Nu fugeau departe – era ceva mult mai difuz decât atât, mai mistic.

Noi nu renunțam cu ușurință la căutare. Dădeam roată, măturam terenul în arc înainte și înapoi, uneori timp de două ore. (Apache-ul își consuma carburantul din rezervor în două ore.) Uneori, la capătul celor două ore, tot nu voiam să ne dăm bătuți. Așa că realimentam. Într-o zi am realimentat de trei ori, petrecând în total opt ore în aer.

Când ne-am întors într-un târziu la bază, situația era dramatică: rămăsesem fără pungi pentru pipi.

53

Am fost primul din escadron care să apese pe trăgaci de furie.

Îmi amintesc noaptea aceea cât se poate de bine. Eram în cortul VHR, telefonul roșu a sunat, toți am sprintat spre aparatele de zbor. Dave și cu mine am parcurs în viteză verificările dinaintea zborului, eu am luat detaliile misiunii: unul dintre punctele de control cele mai apropiate de Bastion era sub tirul unor arme de mic calibru. Trebuia să ajungem acolo cât mai repede cu putință și să vedem de unde vin împușcăturile. Am decolat, am trecut peste zid, am intrat în zbor vertical

și am urcat la 450 de metri. Câteva clipe mai târziu, am mutat vizorul de noapte spre zona-țintă.

– Uite-i!

Opt puncte calde, la opt kilometri distanță. Pete termice – deplasându-se pe jos dinspre locul unde avusese loc contactul.

– Ei trebuie să fie! a spus Dave.

– Mda... n-avem forțe prietene care să patruleze pe-acolo! Și mai ales la ora asta.

– Hai să verificăm, ca să fim siguri. Confirmă tu că nu sunt patrule dincolo de zid.

Am întrebat la centrul de control J-TAC. Confirmat: „Nu sunt patrule."

Am zburat deasupra celor opt puncte mișcătoare. S-au despărțit rapid în două grupuri de câte patru. La distanță egală, se mișcau încet de-a lungul unui drum. Așa e procedura noastră de patrulare – ce fac, ne imită?

Pe urmă au încălecat pe scutere și motociclete, câte doi sau câte unul singur. Le-am spus celor din centrul de control că avem în vizor toate cele opt ținte și am cerut aprobare să deschidem focul. Aprobarea este obligatorie înainte de un atac contra inamicului, întotdeauna, cu excepția cazului de autoapărare sau de pericol iminent.

Sub scaunul meu era un tun de 30 mm, plus două Hellfire pe aripă, proiectile ghidate, de 50 de kilograme, pe care puteau fi montate focoase diferite, unul dintre ele perfect pentru spulberarea unor ținte de valoare ridicată. Pe lângă Hellfire, mai aveam câteva rachete sol-aer neghidate, care pe Apache-ul nostru erau flechette cu coadă paletată. Ca să tragi cu un proiectil flechette, trebuie să înclini elicopterul într-un unghi foarte precis; abia atunci va țâșni rafala de flechette, ca o ploaie de săgeți. Asta și era, de fapt, proiectilul flechette: un nor mortal cu optzeci de săgeți din tungsten, lungi de 12 centimetri. Îmi amintesc ce auzisem în Garmsir, că militarii noștri au fost nevoiți să culeagă bucăți de talibani din copaci, după o lovitură directă cu flechette.

Dave și cu mine eram gata să tragem cu aceste proiectile. Dar permisiunea tot nu venise încă.

Am așteptat. Și am așteptat. Și ne-am uitat la talibani cum se împrăștie în mare viteză în direcții diferite.

I-am spus lui Dave:

– Dacă aflu mai târziu că unul dintre tipii ăștia a rănit sau a omorât pe careva dintre ai noștri, după ce i-am lăsat să scape...

Am rămas cu două scutere, ne-am ținut după ele pe un drum șerpuit. Apoi s-au despărțit. Am ales unul dintre vehicule și l-am urmărit.

Într-un târziu, cei din centrul de control ne-au răspuns.

– Persoanele pe care le urmăriți... care e situația lor?

Am clătinat din cap și mi-am zis în gând: „Majoritatea au dispărut, din cauza încetinelii voastre."

Am spus:

– S-au despărțit și acum am rămas cu un singur vehicul.

– Aveți permisiunea să trageți.

Dave a zis să folosim o rachetă Hellfire. Dar eu aveam emoții s-o folosesc. În schimb, am tras cu tunul de 30 mm.

Greșeală. Am lovit motocicleta. Unul dintre cei doi a căzut la pământ, probabil mort, dar celălalt a sărit din șa, după care a fugit într-o clădire.

Am dat roată deasupra, cerând intervenție cu trupe de la sol.

– Ai avut dreptate, i-am spus lui Dave. Ar fi trebuit să folosesc racheta Hellfire.

– Stai liniștit, a răspuns el. A fost prima dată pentru tine.

Mult după ce ne întorseserăm la bază, am făcut un soi de scanare mintală. Mai fusesem în situații de luptă, mai omorâsem și înainte, dar acesta a fost contactul meu cel mai direct cu inamicul – dintotdeauna. Alte situații de atac le percepusem ca fiind mai impersonale. Dar acesta fusese cu ochii pe țintă, degetul pe trăgaci, foc!

M-am întrebat pe mine însumi cum mă simt. Traumatizat? Nu. Trist? Nu. Surprins? Nu. Pregătit din toate punctele de vedere. Îmi făceam datoria. Treaba pentru care fuseserăm antrenați.

M-am întrebat dacă eram nemilos, poate desensibilizat. M-am întrebat dacă lipsa mea de reacție nu era cumva legată de o îndelungată atitudine ambivalentă față de moarte. Nu, nu credeam că era asta.

De fapt, era vorba de o aritmetică simplă. Niște tipi răi care le făceau chestii rele oamenilor noștri. Chestii rele lumii în general. Dacă omul ăsta pe care eu tocmai îl scosesem din luptă n-a omorât deja soldați britanici, ar fi făcut-o curând. Anihilarea lui însemna că salvez vieți britanice, scutesc de suferință familii britanice. Faptul că-l eliminam însemna mai puțini militari, bărbați și femei, înfășurați în bandaje ca mumiile și trimiși acasă pe paturi de spital, cum se întâmplase cu băieții din avionul meu în urmă cu patru ani, sau cum pățiseră militarii răniți, bărbați și femei, pe care îi vizitasem la Selly Oak și în alte spitale, sau curajoasa echipă cu care mărșăluisem spre Polul Nord.

Așa că gândul meu predominant în ziua aceea, singurul meu gând, a fost că îmi doream ca din centrul de control să ne fi contactat mai repede, să ne dea mai repede permisiunea să tragem, ca să-i fi putut doborî și pe ceilalți șapte.

Și totuși. Și totuși... Mult mai târziu, discutând despre asta cu un amic, el m-a întrebat:

– Ai luat în considerare și ce-ai simțit tu, văzând că ucigașii ăia erau pe motociclete? Vehiculul predilect al paparazzilor din toată lumea asta?

Puteam eu să spun, cu toată sinceritatea, că, în timp ce urmăream un cârd de motociclete, nicio părticică din mine nu se gândea la o altă haită de motociclete, care urmărea un anumit Mercedes, într-un tunel din Paris? Sau haitele de motociclete care mă urmăriseră pe mine de o mie de ori?

Nu, n-aș fi putut spune asta.

54

Una dintre dronele noastre îi observase pe talibani cum își instruiesc luptătorii.

În ciuda presupunerilor larg răspândite, talibanii aveau dotări bune. Nu se comparau cu ale noastre, dar erau bune, eficace – atunci când le foloseau corect. Așa că erau deseori nevoiți să-și pună repede la curent soldații cu felul cum trebuiau manevrate. În deșert aveau loc demonstrații frecvente, instructorii arătând practic cum funcționau cele mai noi dotări venite din Rusia și Iran. Asta părea să fie lecția surprinsă de dronele noastre. O lecție de tras cu arma.

Telefonul roșu a sunat. Toți am lăsat jos cănile de cafea și consolele PlayStation. Am fugit la Apache-urile noastre și am zburat spre nord în ritm alert, la șapte metri deasupra solului.

Începuse să se lase întunericul. Din centrul de control ni s-a ordonat să rămânem pe loc, cam la opt kilometri depărtare. Pe măsură ce soarele apunea, abia dacă mai puteam zări zona vizată. Doar umbre care se mișcau. Biciclete rezemate de un zid.

– Așteptați!

Am zburat în cerc și iar în cerc.

– Așteptați!

Respirație accelerată.

Apoi a venit semnalul: lecția de tir s-a terminat. Acum, dați-i bătaie!

– La atac!

Instructorul, ținta de mare valoare, era pe o motocicletă, cu unul dintre elevi pe șa în spatele lui. Am țâșnit cu toată viteza spre ei și i-am prins în vizor, mergând cu 40 de kilometri la oră, unul dintre ei cărând o mitralieră PKM. Am ținut degetul mare pe cursor, m-am uitat la ecran, am așteptat. *Acolo!* Am acționat un trăgaci pentru laserul cu care ținteam și un altul ca să lansez proiectilul.

Butonul pentru degetul mare cu care trăsesem în țintă era remarcabil de similar cu cel de pe consola PlayStation pe care tocmai mă jucasem.

Proiectilul a lovit chiar lângă spițele motocicletei. Lovitură de manual! Exact unde fusesem instruit să țintesc. Prea sus, și s-ar putea să zboare peste capul țintei. Prea jos, și nu reușești să împușți decât pământ și nisip.

Delta Hotel. „Lovitură directă". Am dus treaba la capăt cu tunul de 30 mm.

Unde fusese motocicleta era acum un nor de fum și flăcări.

– Bună treabă! a spus Dave.

Ne-am năpustit înapoi spre bază, am analizat critic înregistrarea video.

Lovitură mortală perfectă.

Ne-am mai jucat pe PlayStation. Ne-am dus la culcare devreme.

55

E greu să fii precis cu rachetele Hellfire. Apache-urile zboară cu o asemenea viteză colosală, încât e greu să ținteși ceva fără să deviezi. Greu pentru unii, oricum. Eu mi-am dezvoltat o acuratețe punctuală, de parcă jucam darts la cârciumă.

Iar țintele mele se mișcau și ele cu repeziciune. Motocicleta cu cea mai mare viteză în care am tras avea cam 50 de kilometri la oră. Cel care o conducea, un comandant taliban care își pusese oamenii să tragă toată ziua în militarii noștri, se aplecase mult în față peste ghidon și se tot uita în urmă la noi, care veneam după el. Gonea intenționat prin sate, folosindu-se de civili ca să se ascundă. Bătrâni, copii – nu erau decât simplă recuzită pentru el.

Ocaziile noastre favorabile erau acele intervale de un minut cât el se afla între sate.

Țin minte că Dave mi-a strigat:

– Mai ai două sute de metri până în zona interzisă.

Adică, două sute de metri până ce comandantul taliban avea să se ascundă iar în spatele vreunui copil.

L-am auzit iar pe Dave:

– Ai copaci care-ți vin la stânga, zid la dreapta.

– Recepționat.

Dave ne-a dus în poziție ușor dreapta și în spate, coborând la 180 de metri.

– Acum...

Am tras. Proiectilul Hellfire a izbit motocicleta și-a zburat-o într-un pâlc de copaci. Dave a dus elicopterul peste coroanele copacilor și, printre dârele de fum, am văzut o minge de foc. Și motocicleta. Dar niciun cadavru.

Eram gata să continui cu tunul de 30 mm, să mitraliez zona, dar nu vedeam nimic de mitraliat.

Am dat roată iar și iar. Începusem să mă neliniștesc.

– Crezi că a scăpat?

Uite-l! La vreo 15 metri în dreapta motocicletei: cadavru pe pământ.

Confirmat.

Și ne-am luat zborul.

56

De trei ori am fost chemați în același loc în aparență lăsat în părăsire: un șir de buncăre care dădeau către o șosea aglomerată. Aveam informații că luptătorii talibani se adunau în mod obișnuit acolo. Veneau cu trei mașini, niște rable, cărând cu ei lansatoare de grenade și mitraliere, luau poziție și așteptau să apară camioanele pe șosea.

Controlorii îi văzuseră aruncând în aer cel puțin un convoi.

Câteodată erau doar cinci-șase inși, alteori, chiar și treizeci. Talibani, clar ca lumina zilei.

De trei ori am zburat acolo ca să-i atacăm, și de trei ori nu am primit aprobarea să deschidem focul. N-am aflat niciodată de ce.

De data asta eram hotărâți să facem ca lucrurile să se termine altfel.

Am ajuns acolo repede, am văzut un camion venind pe șosea, i-am văzut pe talibani luându-l la ochi. Chestii urâte erau pe cale să se întâmple. Camionul ăla e terminat, am spus noi, dacă nu facem ceva.

Am cerut permisiunea să atacăm. Solicitare respinsă. Am cerut-o din nou.

– Controlul terestru, cerem permisiunea să atacăm ținta ostilă...!

– Rămâneți în așteptare...

Bum! O străfulgerare enormă și o explozie pe șosea. Am urlat că vrem permisiunea.

– Rămâneți în așteptare... așteptați permisiunea de la comandantul terestru.

Ne-am repezit urlând, am văzut camionul lovit cum explodează în mii de bucăți, i-am văzut pe talibani sărind în rablele lor de mașini și pe motociclete. Am urmărit două motociclete. Am implorat să ni se dea permisiunea să tragem. Acum ceream un alt fel de aprobare: nu permisiunea de a opri un atac, ci permisiunea să răspundem la un atac la care tocmai asistaserăm.

Genul acesta de permisiune se numea 429 Alfa.

– Avem patru doi nouă alfa să atacăm?

– Rămâneți în așteptare...

Am continuat să urmărim cele două motociclete prin mai multe sate, în timp ce cârcoteam pe tema birocrației în război, a reticenței superiorilor noștri să ne lase să facem ce fuseserăm instruiți să facem. Poate, în văicăreala noastră, nu ne deosebeam cu nimic de soldații din orice fel de război. Voiam să luptăm – nu înțelegeam problematica mai amplă, considerentele geopolitice de la bază. Imaginea de ansamblu. Unii comandanți spuneau adesea, în public și în particular, că se temeau că fiecare taliban ucis va mai crea alți trei, deci eram extraprecauți. Câteodată, aveam impresia că aveau dreptate comandanții noștri: noi chiar *creăm* mai mulți talibani. Dar trebuia să existe o soluție mai bună decât să plutim în zbor prin apropiere, în timp ce nevinovații erau măcelăriți.

Cinci minute au devenit zece, apoi douăzeci.

N-am primit nicicând aprobarea.

57

Fiecare atac soldat cu morți era înregistrat video. Apache-ul le-a văzut pe toate. Camera de filmat din botul lui înregistra totul. Așadar, după fiecare operațiune, urma o analiză atentă a filmării.

Odată întorși la Bastion, ne duceam în camera de proiecție și vâram filmarea într-un aparat care o proiecta pe niște televizoare cu plasmă montate pe pereți. Comandantul nostru de escadron își apropia fața de ecrane, examinând detaliile,

murmurând – încreţindu-şi nasul. Omul ăsta nu doar că se uita după erori, ci le vâna ca un lup flămând. Voia să ne prindă cu greşeala.

Îl porcăiam cumplit, în toate felurile, când nu era prin preajmă. Aproape că am ajuns să-l înjurăm în faţă. „Auzi, frate, tu de partea cui eşti?"

Dar exact asta voia el. Încerca să ne provoace, să ne facă să spunem grozăvii de nespus. De ce? Din invidie, am hotărât noi. Îl rodea pe dinăuntru că el nu apăsase niciodată pe un trăgaci în bătălie. Niciodată nu atacase inamicul. Aşa că ne ataca pe noi.

În ciuda străduinţelor lui, niciodată n-a găsit nimic neregulamentar, în niciunul dintre atacurile noastre soldate cu morţi. Am luat parte la şase operaţiuni care s-au încheiat cu pierderea de vieţi omeneşti, şi toate au fost considerate justificate, de un om care voia să ne răstignească. Şi eu le-am considerat la fel.

Ceea ce făcea ca atitudinea comandantului de escadron să fie atât de execrabilă era chestia asta: exploata o frică reală şi legitimă. O frică pe care o împărtăşeam cu toţii. Afganistanul a fost un război al erorilor, un război cu enorme pagube colaterale – mii de oameni nevinovaţi ucişi sau lăsaţi infirmi, iar lucrul acesta ne-a bântuit mereu conştiinţa. Aşadar, ţelul meu, din chiar ziua în care sosisem acolo, a fost să nu mă duc niciodată seara la culcare cu îndoiala că nu procedasem corect, că nu-mi alesesem bine ţintele, că nu trăgeam în talibani şi doar în talibani, fără să fie civili în preajmă. Voiam să mă întorc întreg acasă, cu amândouă braţele şi amândouă picioarele, dar şi mai mult voiam să mă întorc cu conştiinţa intactă. Ceea ce însemna să fiu permanent conştient de ceea ce fac şi de ce o fac, în orice moment.

Majoritatea soldaţilor nu-ţi pot spune cu precizie câtă moarte au ei la activ. În condiţii de bătălie, adeseori n-ai cum să ştii cine şi de unde a tras. Dar în era elicopterelor Apache şi a laptopurilor, tot ce făcusem eu pe parcursul a două stagii de luptă pe front fusese înregistrat, inclusiv cu marcajul temporal. Puteam oricând să spun cu exactitate câţi combatanţi inamici omorâsem. Şi am simţit că este crucial să nu mă feresc niciodată de acel număr. Printre multele lucruri pe care le-am învăţat în armată, asumarea responsabilităţii era undeva sus pe listă.

Deci iată numărul meu: douăzeci şi cinci. Nu era un număr care să-mi dea vreo satisfacţie. Dar nu era nici vreun număr de care să mă ruşinez. Firesc, aş fi preferat să nu am numărul acela pe CV-ul meu militar, să nu-l am în mintea mea, dar, ţinând cont de aceleaşi considerente, aş fi preferat să trăiesc într-o lume în care nu existau talibani, o lume fără război. Dar chiar şi pentru un

practicant ocazional al gândirii magice, ca mine, unele realități pur și simplu nu pot fi schimbate.

Aflat în vâltoarea și ceața bătăliei, pentru mine, cei douăzeci și cinci nu erau oameni. Nu poți să ucizi pe cineva dacă te gândești la el ca la un om. Nu prea poți să le faci rău oamenilor dacă te gândești la ei ca la oameni. Erau piese de șah scoase de pe tablă, personaje negative pe care le elimini înainte de-a putea să omoare oameni buni. Fusesem instruit să-i văd ca pe un „celălalt" - bine instruit. Undeva în sinea mea, recunoșteam că această detașare dobândită era problematică. Dar o vedeam și ca pe o componentă inevitabilă a statutului de soldat. Altă realitate care nu putea fi schimbată.

Nu vreau să spun că aș fi fost vreun soi de robot. N-am uitat nicio clipă momentele acelea când eram în camera TV de la Eton, cea cu ușile albastre, privind Turnurile Gemene cum se prăbușeau, oamenii care săreau de pe acoperișuri și prin ferestrele de la etajele de sus. Nicio clipă nu i-am uitat pe părinții, pe soții și soțiile și pe copiii pe care i-am întâlnit la New York, strângând în mână fotografii ale mamelor și taților care fuseseră zdrobiți, spulberați sau arși de vii. Atentatul din 11 septembrie era o ticăloșie de nesters din memorie, și toți cei răspunzători, împreună cu simpatizanții și complicii lor, aliații și succesorii lor, erau nu doar inamicii noștri, ci și dușmanii omenirii. Lupta împotriva lor însemna răzbunarea uneia dintre cele mai odioase crime din istoria omenirii și strădania ca așa ceva să nu se mai repete.

Pe măsură ce stagiul meu pe front se apropia de sfârșit, în jurul Crăciunului 2012, aveam întrebări și presimțiri negre în privința războiului, dar niciuna dintre acestea nu era de natură morală. Credeam în continuare în Misiune și singurele lovituri la care m-am gândit de două ori au fost cele pe care nu le executasem. De pildă, în noaptea când am fost chemați să-i ajutăm pe niște luptători gurkha. Fuseseră încolțiți de un cuib de luptători talibani, iar când am ajuns noi acolo, a avut loc o defecțiune în sistemul de comunicații și pur și simplu n-am avut cum să-i ajutăm. Încă mă bântuie să-i aud pe frații mei gurkha chemându-ne prin radio, să-mi aduc aminte de fiecare gurkha pe care l-am cunoscut și l-am îndrăgit, să fiu împiedicat să acționez.

În timp ce îmi făceam bagajele și îmi luam rămas-bun, recunoșteam cinstit în sinea mea că am destule regrete. Dar erau raționale. Regretam lucrurile pe care *nu* le făcusem, îmi părea rău pentru britanicii și yankeii pe care nu fusesem în stare să-i ajut. Regretam că treaba nu fusese dusă până la capăt. Mai mult decât orice altceva, regretam că venise momentul să plec.

58

Mi-am îndesat în raniţa Bergen hainele prăfuite, plus două suveniruri: un covoraş cumpărat dintr-un bazar şi un tub gol de proiectil pentru tunul de 30 mm de pe Apache.

Prima săptămână din 2013.

Înainte de a putea să urc în avion cu camarazii mei de arme, am intrat într-un cort şi m-am aşezat pe un scaun liber.

Obligatoriul interviu de încheiere. Reporterul ales m-a întrebat ce am făcut în Afganistan. I-am spus. M-a întrebat dacă am tras în inamic.

– Poftim? Da.

Şi-a dat capul pe spate. Surprins. Ce-şi închipuia el că făceam noi aici? Credea că vindem abonamente la reviste? M-a întrebat dacă am ucis vreun om.

– Da...

Surprins din nou.

Am încercat să-i explic:

– Suntem la război, prietene, ai uitat?

Conversaţia a ajuns la subiectul presei. I-am spus reporterului că, după părerea mea, presa britanică era execrabilă, mai ales în privinţa fratelui meu şi a cumnatei mele, care tocmai anunţase că este însărcinată, şi, ca urmare, erau amândoi asediaţi.

– Merită să-şi aştepte copilul în linişte şi pace.

Am admis că tatăl meu mă implorase să nu mă mai gândesc la presă, să nu mai citesc ziarele. Am recunoscut că mă simţeam vinovat de fiecare dată când o făceam, pentru că mă transformam în complice.

– Oricine cumpără ziare se face vinovat. Dar, să sperăm, nimeni nu crede cu adevărat ce scrie în ele.

Numai că lumea credea, firește. Oamenii chiar credeau, şi tocmai asta era marea problemă. Britanicii, printre cei mai instruiţi locuitori ai planetei, erau şi cei mai creduli. Chiar dacă nu credeau fiecare cuvânt, întotdeauna va există o urmă de bănuială. „Hmm, nu iese fum fără foc...“ Chiar şi dacă un neadevăr se vedea demontat, infirmat fără pic de dubiu, acea rămăşiţă de credinţă iniţială tot rămânea.

Mai ales dacă neadevărul era unul negativ. Dintre toate prejudecăţile omeneşti, cea a „negativităţii“ este cea mai statornică, de neşters. S-a înrădăcinat ireversibil

în creierele noastre. Privilegiind negativul, dând întâietate negativului – așa au supraviețuit strămoșii noștri. Pe asta și contează afurisitele de ziare, îmi venea să spun.

Dar n-am spus-o. Nu era genul acela de discuție. Nu era nicidecum o discuție, de fapt. Reporterul abia aștepta să trecem la alte subiecte, să mă întrebe despre Vegas. Obraznicul Harry! Zăpăcitul Harry!

Simțeam un întreg amestec de emoții complicate la gândul că-mi iau rămas-bun de la Afganistan, dar abia așteptam să-i spun la revedere individului ăstuia.

Mai întâi am zburat cu escadronul meu în Cipru, pentru ceea ce armata numea „decompresie". Nu trecusem prin niciun fel de „decompresie" obligatorie după ultimul meu stagiu, așa că ardeam de nerăbdare, chiar dacă nu la fel de mult ca bodyguarzii mei. „În sfârșit! Putem și noi să bem o nenorocită de bere rece!"

Tuturor ni s-au dat exact două cutii. Nu mai mult. Nu-mi place berea, așa că i le-am cedat pe ale mele unui soldat care părea să aibă mai multă nevoie decât mine. A reacționat de parcă îi făcusem cadou un ceas Rolex.

După aceea am fost duși la un spectacol de comedie. Participarea era cvasi-obligatorie. Organizatorul avusese intenții bune: un pic de amuzament frivol după un tur prin infern. Și, ca să fiu sincer, unii dintre noi chiar au râs. Dar majoritatea, nu. Ne luptam cu ceva din noi înșine, și nici măcar nu știam că ne luptăm. Aveam amintiri de analizat, răni psihice de vindecat, întrebări existențiale de pus la punct. (Ni se spusese că aveam la dispoziție un preot, dacă voiam să vorbim, dar țin minte că nimeni nu s-a apropiat de el.) Așa că am stat acolo, uitându-ne la spectacolul de comedie, la fel cum am fi stat în cortul VHR. Într-o stare de încetinire a proceselor vitale. Așteptând. Mi-a părut rău pentru bieții actori. Grea reprezentație.

Înainte să plecăm din Cipru, cineva mi-a spus că apărusem în toate ziarele.

„A, da?"

Interviul! Rahat! Uitasem complet. Din câte se părea, provocasem o destul de mare vânzoleală, recunoscând că am ucis oameni. Într-un război. Eram criticat în sus și în jos, pentru că eram... un ucigaș? Și pentru că o recunoșteam senin.

Pomenisem în treacăt că mie manetele de control de pe Apache îmi aduceau aminte de consolele pentru jocuri video. Și, ca urmare: „Harry compară uciderea altor oameni cu un joc video!" Am aruncat ziarul. Unde era preotul ăla?

59

I-am trimis lui Cress un SMS, spunându-i că eram acasă.

Mi-a răspuns tot cu SMS, spunând că se simte ușurată, ceea ce m-a făcut și pe mine să mă simt ușurat.

Nu fusesem prea sigur la ce să mă aștept.

Voiam s-o văd. Și totuși, n-am făcut niciun plan. Nu în acel prim schimb de mesaje. Era un soi de distanță între noi, o oarecare rigiditate.

– Pari altfel, Harry.

– Nu știu, eu nu mă simt altfel.

Nu voiam ca ea să creadă că eram altfel.

O săptămână mai târziu, niște prieteni au dat o petrecere. „Bun-venit acasă, Spike!" Acasă la amicul meu Arthur. Cress și-a făcut apariția cu verișoara mea Eugenie – zisă Euge. Le-am îmbrățișat pe amândouă, am văzut expresia șocată de pe fețele lor. Au spus că arătam ca o persoană complet diferită.

Mai robust? Mai mare? Mai bătrân?

Da, da, toate astea. Dar mai era ceva, pe care ele nu știau cum să-l numească. Indiferent ce ar fi fost, părea s-o sperie sau s-o intimideze pe Cressida.

Am căzut de acord, prin urmare, că nu era o regăsire. Nu putea să fie. N-ai cum să te regăsești cu un om pe care nu-l cunoști. Dacă voiam să continuăm să ne vedem – și eu cu siguranță voiam –, va trebui s-o luăm de la capăt.

– Bună! Eu sunt Cress.

– Bună! Eu sunt Haz. Încântat de cunoștință!

60

Mă sculam în fiecare zi, mă duceam la bază, îmi îndeplineam îndatoririle, nu-mi făcea plăcere nimic din ce făceam. Mi se părea fără rost. Și plictisitor. Eram plictisit de moarte.

Mai mult, pentru prima dată după ani buni, nu mai aveam niciun scop. Niciun țel. Ce mai urmează? Mă întrebam în fiecare seară. Mi-am implorat ofițerii comandanți să mă trimită înapoi.

– Înapoi unde?

– La război.

– A, spuneau ei, ha, ha, nu!

În martie 2013 am prins de veste că Palatul voia să mă trimită în alt turneu regal. Primul pentru mine după cel din Caraibe. De data asta, în America.

M-am bucurat că se va rupe monotonia. Pe de altă parte, eram și îngrijorat la ideea de a mă întoarce la locul faptei. Îmi imaginam zile și zile cu întrebări despre Vegas.

Nu, nu, m-au asigurat curtenii de la Palat. Imposibil. Trecerea timpului și războiul eclipsaseră povestea de la Vegas. Acesta era strict un turneu al bunăvoinței, pentru a promova reintegrarea soldaților britanici și americani răniți. „Nimeni n-o să pomenească de Vegas, Alteță." Dând pe repede înainte, iată-mă în mai 2013, alături de Chris Christie, guvernatorul statului New Jersey, trecând în revistă distrugerile provocate de uraganul Sandy. Guvernatorul mi-a dăruit o jachetă albastră din polar, pe care presa a interpretat-o până a devenit... „modul guvernatorului de a se asigura că prințul rămâne îmbrăcat". De fapt, și Christie făcuse aluzie la episodul respectiv. Un reporter l-a întrebat ce părere avea despre momentul meu din Las Vegas, iar Christie se jurase că, dacă voi petrece o zi întreagă cu el, „nimeni nu se va dezbrăca". Replica a provocat hohote de râs, Christie fiind celebru pentru corpolența lui.

Înainte de Jersey mă dusesem la Washington, D.C., unde mă întâlnisem cu președintele Barack Obama și cu prima-doamnă, Michelle Obama, vizitasem Cimitirul Național Arlington și depusesem o coroană de flori la Mormântul Soldatului Necunoscut. Mai depusesem și înainte zeci de coroane de flori, dar în America era un ritual diferit. Nu așezai tu însuți coroana pe mormânt; un soldat cu mănuși albe o așeza pentru tine, după care trebuia să pui și tu mâna, una singură, pe coroană, cât dura o bătaie de tobă. Acest gest suplimentar, acest parteneriat cu alt soldat viu, m-a mișcat profund. Ținându-mi mâna pe coroană o secundă în plus, am constatat că mă clatin ușor pe picioare, mintea fiindu-mi inundată cu imagini ale tuturor bărbaților și femeilor alături de care slujisem în armată. M-am gândit la moarte, la pierdere, la durere, din provincia Helmand până la uraganul Sandy și tunelul Alma, și m-am întrebat câți alți oameni reușeau să-și vadă mai departe de viață, pe când eu simțeam atât de multă îndoială și derută – și încă ceva.

Ce? m-am întrebat. Tristețe? Amorțeală? Nu puteam să-i dau un nume acestei stări. Și, neputând s-o numesc, o simțeam ca pe un soi de vertij. Ce se întâmpla cu mine?

Întregul turneu american a durat numai cinci zile – un adevărat taifun. Atât de multe locuri pe care le-am văzut, și chipuri, și momente remarcabile! Dar în

timpul zborului cu avionul spre casă mie nu-mi stătea gândul decât la o singură parte a turneului.

O scurtă oprire în Colorado. Ceva care se numea Jocurile Războinicilor. Un fel de jocuri olimpice pentru soldații răniți, cu două sute de participanți bărbați și femei, fiecare fiind o sursă de inspirație pentru mine.

I-am urmărit îndeaproape, i-am văzut cum se distrează de minune, i-am văzut concurând cu îndârjire, până la ultimul strop de putere, și i-am întrebat... cum de puteți? Sportul, mi-au răspuns ei. Calea cea mai directă spre vindecare.

Majoritatea erau atleți înnăscuți și mi-au spus că jocurile acestea le dăduseră o rară șansă de a-și redescoperi și a-și manifesta calitățile fizice, în ciuda rănilor suferite. Rezultatul? Rănile lor, atât cele fizice, cât și cele psihice, dispăreau. Poate doar pentru câteva clipe, poate pentru o zi, dar era destul. Mai mult decât destul. Odată ce ai făcut să dispară o rană pentru o bucată de timp, oricât de scurtă, nu mai ești sub stăpânirea ei – redevii tu stăpânul, cel care deține controlul.

Da, mi-am zis. Are sens.

Și așa, în avionul care mă ducea acasă, am tot revăzut în minte jocurile acelea, întrebându-mă dacă n-am putea să facem și noi ceva similar în Marea Britanie. O variantă a acelor Jocuri ale Războinicilor, dar eventual cu mai mulți militari, mai multă vizibilitate, mai multe beneficii pentru participanți. Am mâzgălit niște notițe pe o foaie de hârtie, iar în momentul când avionul meu a aterizat, aveam deja schițată ideea principală.

Jocuri paralimpice pentru soldații din toată lumea! În Parcul Olimpic din Londra! Unde tocmai avusese loc Olimpiada de la Londra!

Cu sprijin deplin și cooperare din partea Palatului. Eventual?

Era foarte mult de cerut. Dar aveam senzația că acumulasem un oarecare capital politic. În ciuda tărășeniei din Vegas, în ciuda a cel puțin un articol care mă zugrăvea ca pe un soi de criminal de război, în ciuda întregii mele istorii cam pestrițe de până acum, ca fratele cel zvăpăiat, britanicii păreau să aibă în general o părere pozitivă despre Rezervă. Se contura un sentiment că începusem să-mi dau măsura propriilor puteri. În plus, majoritatea britanicilor aveau o părere pozitivă despre armată în general, în ciuda lipsei de popularitate a războiului. În mod sigur vor sprijini o inițiativă de ajutorare a soldaților și a familiilor lor.

Primul pas ar fi să-i conving pe cei din Consiliul Fundației Regale, care supravegheau proiectele mele caritabile, ale lui Will și ale lui Kate. Era fundația noastră, așa că mi-am zis în sinea mea: Nicio problemă.

De asemenea, calendarul era în favoarea mea. Abia începuse vara lui 2013. Willy și Kate, mai având doar câteva săptămâni până să li se nască primul copil, vor fi scoși din circuit pentru o vreme. Ca urmare, fundația nu avea niciun fel de proiecte în pregătire. Cele aproximativ șapte milioane de lire sterline zăceau degeaba în vistierie. Iar dacă ideea cu Jocurile Internaționale ale Războinicilor se bucura de succes, avea să întărească profilul fundației, ceea ce îi va încuraja pe donatori și va face să crească de multe ori sumele din conturile acesteia. Vor fi cu mult mai mulți bani disponibili când Willy și Kate se vor întoarce să-și reia activitățile în totalitate. Așa că mă simțeam cât se poate de sigur pe mine în zilele dinaintea prezentării pe care urma s-o susțin.

Dar când a venit ziua cu pricina, parcă nu mai eram atât de încrezător. Mi-am dat seama cu câtă ardoare îmi doream chestia asta, pentru soldați și pentru familiile lor și, dacă e să fiu sincer, pentru mine însumi. Iar acest acces subit de emoție m-a împiedicat să fiu la înălțime. Totuși, am reușit să duc lucrurile până la capăt și membrii consiliului au fost de acord.

În culmea fericirii, l-am căutat pe Willy, așteptându-mă ca și el să fie la fel de entuziast. A fost teribil de iritat. Ar fi vrut să discut mai întâi cu el toată povestea.

Am presupus, i-am zis, că avea să fie informat de alții. El s-a plâns că voi consuma toate fondurile din Fundația Regală.

Absurd, m-am bâlbâit eu. Mi s-a spus că nu va fi nevoie decât de o finanțare de o jumătate de milion de lire sterline, ca să punem jocurile în mișcare, adică o foarte mică parte din banii fundației. În plus, banii veneau din Fondul Endeavour, o structură special creată de fundație pentru recuperarea veteranilor. Restul va proveni de la donatori și sponsori.

Ce se întâmplă aici? m-am întrebat. Pe urmă mi-am dat seama: Dumnezeule, rivalitatea dintre frați!

Mi-am pus o mână peste ochi. Nu mai depășiserăm faza asta? Toată povestea cu Moștenitorul contra Rezervei? Nu era cam târziu, totuși, pentru dinamica asta obosită de copii mici?

Dar, chiar dacă nu despre asta era vorba, chiar dacă Willy insista să se ia la întrecere cu mine, să transforme relația noastră de frați într-un soi de olimpiadă privată, nu-și dădea seama că avea în fața mea un avans insurmontabil? El era căsătorit, cu un copil pe drum, în timp ce eu îmi comandam mâncare acasă și o mâncam singur deasupra chiuvetei.

Chiuveta tatei! Încă locuiam cu tata! Jocul s-a sfârșit, omule. Tu ai câștigat.

61

Mă așteptam la ceva magic. Credeam că această misiune provocatoare și nobilă de creare a unor Jocuri Internaționale ale Războinicilor mă va propulsa în etapa următoare a vieții mele de după război. N-a fost așa. În loc de asta, zi după zi, mă simțeam tot mai inert. Mai lipsit de speranță. Mai pierdut.

Spre sfârșitul verii lui 2013, aveam necazuri, oscilând între accese de letargie debilitantă și atacuri puternice de panică.

Viața mea oficială presupunea să apar în public, în fața oamenilor, să țin discursuri și cuvântări, să dau interviuri, iar acum mă trezeam aproape incapabil să îndeplinesc aceste sarcini elementare. Cu câteva ore înaintea unui discurs sau a unei apariții în public, eram leoarcă de transpirație. Apoi, în timpul evenimentului în sine, eram incapabil să gândesc, îmi țiuiau urechile și aveam mintea plină de spaime și de fantezii în care fugeam de acolo.

Iar și iar abia dacă reușeam să-mi stăpânesc dorința imperioasă de a-mi lua picioarele la spinare. Dar puteam să-mi imaginez o zi în care nu voi mai fi în stare să mă controlez, când voi țâșni la propriu de pe scenă sau voi da buzna afară dintr-o încăpere. Într-adevăr, ziua aceea părea să se apropie cu repeziciune și deja puteam să văd cu ochii minții titlurile mari de-o șchioapă din ziare, ceea ce nu făcea decât să-mi tripleze de fiecare dată anxietatea.

Panica începea adeseori când îmi îmbrăcam costumul, primul lucru pe care îl făceam de dimineață. Ciudat – acesta era factorul declanșator: costumul. În timp ce îmi încheiam nasturii de la cămașă, puteam să simt cum îmi crește tensiunea. Când îmi legam cravata, simțeam un nod în gât. După ce îmi trăgeam pe mine sacoul și începeam să mă închei la șireturile pantofilor eleganți, dâre de transpirație îmi alunecau pe obraji și pe spate.

Întotdeauna fusesem sensibil la căldură. La fel ca tata. Glumeam amândoi pe tema asta. Nu suntem făcuți pentru lumea în care trăim, spuneam noi. Niște afurisiți de oameni de zăpadă. Sufrageria noastră de la Sandringham, de pildă, era varianta noastră a *Infernului* lui Dante. Mare parte din Sandringham avea o atmosferă agreabilă, dar sufrageria era subtropicală. Tata și cu mine așteptam întotdeauna ca bunica să se uite în altă parte, după care unul dintre noi sărea în picioare, se repezea la una dintre ferestre și o crăpa câțiva centimetri. „Ah, binecuvântată răcoare!" Dar câinii bunicii întotdeauna ne trădau. Aerul mai rece îi făcea să scâncească, iar bunica spunea: „Vine curent de undeva?" La care un lacheu se ducea prompt și închidea fereastra. (Bufnitura aceea puternică, inevitabilă,

pentru că ferestrele erau atât de vechi, întotdeauna mi se părea că sună ca ușa trântită a unei celule de închisoare.) Dar acum, de fiecare dată când trebuia să ies în public, indiferent unde, mă simțeam la fel ca în sufrageria de la Sandringham. În timpul unui discurs m-am supraîncălzit atât de tare, încât am fost convins că toată lumea observase și discuta despre asta. În timpul unei recepții cu cocktailuri, am căutat înnebunit pe cineva care să simtă același val de căldură ca mine. Aveam nevoie de asigurarea că nu sunt singurul care se simte așa. Dar eram.

Cum se întâmplă deseori cu frica, a mea a metastazat. Curând, nu doar în aparițiile publice mă lovea căldura, ci oriunde m-aș fi aflat în public. În orice fel de mulțime. Am ajuns să mă tem pur și simplu să fiu în preajma altor oameni.

Mai mult decât orice altceva mă temeam de aparatele de fotografiat. Niciodată nu-mi plăcuseră, firește, dar acum nu le mai suportam. Țăcănitul inconfundabil al declanșatorului care deschide și închide diafragma... putea să mă pună la pământ pentru o zi întreagă.

Nu aveam de ales: am început să stau în casă. Zi după zi, noapte după noapte, stăteam închis între patru pereți, mâncând ce-mi aducea curierul, uitându-mă la televizor. La serialul *24*. Sau la *Prietenii tăi*. Cred că am văzut fiecare episod din *Prietenii tăi*, în 2013. M-am identificat cu Chandler.

Prietenii mei *reali* remarcau, în treacăt, cum că nu par să fiu eu însumi. Ca și cum aș avea gripă. Uneori îmi ziceam: Poate că nici *nu* sunt eu însumi. Poate că exact asta se petrece. Poate că trec printr-un fel de metamorfoză. Își face apariția un nou eu, iar eu va trebui pur și simplu să fiu această nouă persoană, această persoană înspăimântată, pentru tot restul vieții mele.

Sau poate că dintotdeauna fusesem așa, dar abia acum începea să devină evident? Psihicul meu, la fel ca apa, își găsise nivelul.

Am răscolit pe Google după explicații. Mi-am introdus simptomele în diverse motoare de căutare medicale. Am tot încercat să-mi pun singur un diagnostic, să dau un nume stării negative în care mă aflam... când, de fapt, răspunsul era chiar sub nasul meu. Cunoscusem atât de mulți soldați, atât de mulți tineri și tinere care sufereau de stres posttraumatic, și îi auzisem povestind cât de greu le era să iasă din casă, cât de nelalocul lor se simțeau să fie în preajma altor oameni, cât de chinuitor le era să pătrundă într-un spațiu public – mai ales dacă era gălăgie. Îi auzisem povestind cum își planificau foarte atent momentul în care se duceau la cumpărături, având mare grijă să ajungă în magazin sau supermarket cu doar câteva minute înainte de ora închiderii, ca să evite înghesuiala și zgomotul. Empatizasem cu ei, profund, dar, cu toate acestea, nu făcusem nicio clipă legătura.

Nici prin cap nu-mi trecuse că și eu sufeream de stres posttraumatic. În pofida tuturor inițiativelor mele cu soldații răniți, a tuturor strădaniilor mele în favoarea lor, a tuturor eforturilor mele de a crea un eveniment sportiv care să aducă sub lumina reflectoarelor situația lor, nici măcar o clipă nu-mi dăduse prin minte că și eu eram un soldat rănit.

Iar războiul meu nu a început în Afganistan. A început în august 1997.

62

I-am telefonat prietenului meu Thomas într-o seară. Thomas, fratele dragului meu tovarăș Henners. Thomas, cel atât de simpatic și spiritual. Thomas, cu râsul lui molipsitor. Thomas, amintire vie a unor vremuri mai bune.

Eram la Clarence House, așezat pe podea în camera cu televizorul. Probabil mă uitam la *Prietenii tăi*.

– Hei, Boose, care mai e viața ta?

A râs. Nimeni nu-i mai spunea Boose.

– Harr-ees! Salut!

Am zâmbit. Nimeni altcineva nu mă mai striga Harrees.

A spus că tocmai se pregătea să plece de la o cină de afaceri. Se bucura că avea pe cineva cu care să stea de vorbă, în timp ce se îndrepta spre casă.

Vocea lui, atât de asemănătoare cu a fratelui său, a fost instantaneu o alinare. M-a făcut să mă simt fericit, cu toate că Thomas nu era fericit. Și el avea dificultăți, mi-a spus. Trecea printr-un divorț, erau și alte probleme.

Conversația noastră s-a îndreptat inexorabil spre problema aceea inițială, izvorul tuturor problemelor, Henners. Lui Thomas îi era cumplit de dor de fratele lui. Și mie, am spus. Omule, și mie!

Mi-a mulțumit că am vorbit la un eveniment de strângere de fonduri pentru organizația de caritate în numele lui Henners.

– N-aș fi lipsit pentru nimic în lume. Pentru asta sunt prietenii.

M-am gândit la evenimentul cu pricina. Și la atacul de panică de dinainte.

Pe urmă am depănat amintiri la întâmplare. Thomas și Henners, Willy și cu mine, diminețile de sâmbătă, cum leneveam cu mama, cum ne uitam la televizor – cum făceam concursuri de râgâieli.

– Mama ta era ca un adolescent!

– Chiar era, prietene.

Cum mergeam cu mama la spectacolele lui Andrew Lloyd Webber.

Henners și cu mine arătându-ne fundurile goale spre camerele de supraveghere de la Ludgrove. Amândoi am izbucnit în râs.

Thomas mi-a adus aminte că Henners și cu mine eram atât de nedespărțiți, încât lumea ne poreclise „Jack și Russell". Poate era din cauză că Willy și cu mine aveam cățel Jack Russell? O, și m-am întrebat pe unde o fi acum Henners. Era cu mama? Era cu morții din Afganistan? Era și Gan-Gan acolo? M-a smuls din acest fir al gândurilor țipătul scos de Thomas.

– Hei, frate, ești OK?

Voci mânioase, o încăierare, o luptă. Am pus telefonul pe difuzor, am țâșnit pe coridor, apoi în sus pe scări, am dat buzna în camera polițiștilor. Am strigat la ei că prietenul meu era în pericol. Ne-am aplecat toți deasupra telefonului, ascultând, dar convorbirea deja se întrerupsese.

Era evident: Thomas fusese atacat de unii care voiau să-l jefuiască. Din fericire, se întâmplase să pomenească numele restaurantului la care tocmai luase cina. Era în Battersea. În plus, știam și unde stă. Ne-am uitat pe hartă: era un singur traseu logic între cele două puncte. Împreună cu câțiva bodyguarzi, am fugit acolo și l-am găsit pe Thomas zăcând la marginea drumului. Lângă Albert Bridge. Bătut, zguduit. L-am dus la cea mai apropiată circă de poliție, unde a semnat o declarație. Pe urmă l-am dus cu mașina acasă.

Pe drum, mi-a mulțumit întruna că-i venisem în ajutor. L-am îmbrățișat strâns. *Pentru asta sunt prietenii.*

63

Mi s-a dat un birou la baza aeriană Wattisham, pe care îl detestam. Niciodată nu-mi dorisem un birou. Nu puteam să sufăr să stau la un birou! Tatăl meu își adora biroul, părea țintuit de el, îndrăgostit de el, înconjurat de cărțile lui și de sacii cu corespondență. Niciodată n-aș putea să fiu așa.

De asemenea, mi s-a dat o nouă însărcinare. Să-mi perfecționez cunoștințele despre Apache. Probabil în ideea să devin instructor. Asta chiar *era* o treabă care mă gândeam că *ar putea* fi fainâ. Să-i învăț pe alții să zboare. Dar nu era. Pur și simplu nu mi se părea că ar fi vocația mea.

Din nou am deschis subiectul întoarcerii mele pe front. Din nou, răspunsul a fost un nu dur. Chiar dacă armata ar fi fost înclinată să mă trimită, în Afganistan

vâlvătaia se domolea. Libia, în schimb, începea să se înfierbânte. „Ce ziceți de asta?" Nu, mi-au spus mai-marii armatei - în absolut toate modurile cu putință, oficial și neoficial, mi-au respins cererea: „Toată lumea s-a cam săturat de Harry într-o zonă de război."

La sfârșitul unei zile de muncă normale, plecam din baza Wattisham și mergeam cu mașina înapoi la Palatul Kensington. Nu mai stăteam cu tata și Camilla; mi se atribuise propria locuință, un apartament la „parterul inferior" al Palatului Kensington, adică, altfel spus, la demisol.

Apartamentul avea trei ferestre situate aproape de tavan, dar prin ele nu intra decât puțină lumină, așa că diferențele dintre zori, amurg și mijlocul zilei erau doar cu numele, doar de formă. Câteodată, chestiunea devenea complet irelevantă din cauza domnului R., care locuia chiar deasupra mea. Îi plăcea să-și parcheze enormitatea de Discovery cenușiu chiar în dreptul ferestrelor mele, blocând cu desăvârșire orice rază de lumină.

I-am scris un bilet, întrebându-l politicos dacă ar putea eventual să-și tragă mașina mai în față cu câteva palme. Mi-a trântit o replică în care mă trimitea la plimbare. Pe urmă s-a dus la bunica și a rugat-o să-mi spună să-l las în pace.

Bunica nu mi-a vorbit niciodată despre asta, dar faptul că domnul R. se simțea suficient de sigur pe sine, suficient de important, încât să mă pârască la ea mi-a arătat unde mă aflam eu cu adevărat în lanțul ierarhic. El era unul dintre slujbașii palatului regal, unul dintre grăjdarii bunicii.

Ar trebui să ripostez, mi-am spus. Ar trebui să-l înfrunt față în față. Dar m-am gândit că... mai bine nu. Apartamentul, de fapt, se potrivea cu starea mea de spirit. Întunericul la amiază se potrivea cu dispoziția mea.

De asemenea, era pentru prima dată când stăteam undeva singur, în altă parte decât cu tata, așa că, una peste alta, nu prea aveam, de fapt, de ce să mă plâng.

Am invitat un amic pe la mine într-o zi. El a spus că apartamentul îi aducea aminte de o vizuină de bursuc. Sau poate eu i-am spus lui chestia asta. În orice caz, era adevărat, și nu mă deranja.

Stăteam cu el la povești, la un pahar, când dintr-odată am văzut cum un cearșaf acoperă geamul. Pe urmă, cearșaful a început să se scuture. Amicul meu s-a ridicat în picioare, s-a dus la fereastră și a spus:

– Spike... ce mama dra...?

Din cearșaf zburau niște chestii maronii... Confetti? Nu. Sclipici? Nu.

– Spike, ăla e păr?

Era. Doamna R. își tundea unul dintre băieți, scuturând cearșaful în care adunase părul tăiat. Adevărata problemă, însă, era faptul că eu aveam ferestrele deschise, toate trei, și era o zi cu vânt. Smocuri de păr fin și subțire au intrat în apartamentul meu. Amicul meu și cu mine tușeam, râdeam și ne culegeam fire de păr de pe limbă.

Ce n-a intrat la mine în apartament a aterizat ca ploaia de vară peste grădina comună, unde tocmai înfloreau tufele de mentă și rozmarin.

Zile de-a rândul m-am tot învârtit, compunând în cap un bilet oțărât către doamna R. Nu l-am trimis niciodată. Îmi dădeam seama că aș fi fost nedrept: ea nu știa că mă călca pe nervi. Mai mult decât atât, nu știa care era motivul real al antipatiei mele față de ea. Se făcea vinovată de o fărădelege automobilistică și mai odioasă decât a soțului ei. În fiecare zi, doamna R. își parca mașina pe locul rezervat cândva mamei.

Parcă o văd și acum alunecând în spațiul acela, fix unde era altădată BMW-ul verde al mamei. Era nedrept din partea mea, și știam că era nedrept, dar undeva în sinea mea o condamnam pe doamna R. pentru asta.

64

Devenisem unchi. Willy și Kate aduseseră pe lume primul lor copil, George, și era cel mai frumos bebeluș! Abia așteptam să-l învăț despre rugbi și Rorke's Drift, despre zbor și crichetul pe coridor – și, eventual, să-i dau câteva ponturi despre cum se poate supraviețui în acvariul cu pești.

Reporterii însă s-au folosit de această minunat de veselă ocazie ca de una în care să mă întrebe... dacă mă simt trist. Poftim?!

Bebelușul mă împinsese cu o verigă mai jos în lanțul succesiunii, făcându-mă să fiu acum al patrulea pretendent la tron, în loc de al treilea. Deci, au spus reporterii, ghinion, nu-i așa?

– Cred că glumiți.

– Nu se poate să nu fie niște sentimente neplăcute acolo...

– Mai fericit de-atât nici n-aș putea să fiu.

O jumătate de adevăr. Mă bucuram din suflet pentru Willy și Kate, iar locul meu în ordinea succesiunii mă lăsa rece. Dar, fără legătură cu niciunul dintre aceste două lucruri, nu eram nici pe departe fericit.

65

Angola. Am plecat spre țara aceea sfâșiată de război, într-o vizită oficială, și m-am dus deliberat în mai multe locuri unde viața de zi cu zi fusese otrăvită cu mine de teren, inclusiv un orășel despre care se credea că este locul cel mai plin de mine din toată Africa.

August 2013.

Am purtat același tip de echipament de protecție pe care îl purtase și mama mea când vizitase Angola, în călătoria ei istorică. Ba chiar am colaborat cu aceeași organizație de caritate care o invitase pe ea: Halo Trust. M-am simțit profund frustrat să aflu de la conducătorii organizației și de la activiștii din teren că sarcina pe care ea o adusese în lumina reflectoarelor, practic întreaga cruciadă globală la a cărei lansare ajutase și mama mea, bătea acum pasul pe loc. Lipsă de resurse, lipsă de voință.

Aceasta fusese cea mai pasionată cauză nobilă a mamei, în ultima perioadă. (Călătorise în Bosnia cu trei săptămâni înainte să plece la Paris în august 1997.) Mulți puteau încă să-și aducă aminte cum a intrat singură pe un teren minat încă activ, detonând cu telecomanda o mină, anunțând cu curaj: „Una s-a dus, au mai rămas șaptesprezece milioane." Viziunea ei despre o lume fără mine de teren părea un vis realizabil pe atunci. Acum lumea o luase de-a-ndoaselea.

Gestul de a prelua cauza ei, de a detona eu însumi o mină, m-a făcut să mă simt mai aproape de ea și mi-a dat tărie și speranță. Pentru câteva clipe. În general vorbind, însă, simțeam că pășesc în fiecare zi printr-un câmp minat atât din punct de vedere psihologic, cât și emoțional. Niciodată nu știam când va avea loc următoarea explozie de panică.

După revenirea în Marea Britanie, m-am aruncat într-un demers de documentare. Eram disperat să găsesc o cauză, un tratament. Chiar am vorbit și cu tata, i-am încredințat secretul meu. „Tata, eu chiar mă lupt din greu cu atacurile de panică și cu anxietatea." El m-a trimis la doctor, ceea ce a fost frumos din partea lui, dar doctorul era un generalist fără cunoștințe de specialitate și fără idei noi. Voia doar să-mi dea pastile. Eu nu voiam să iau pastile.

Nu până nu epuizam toate celelalte remedii, inclusiv homeopate. În cercetarea mea, am dat peste multă lume care recomanda magneziul, despre care se spunea că ar avea un efect calmant. Adevărat, chiar a avut. Dar, în cantități mari, are și efecte secundare neplăcute – relaxarea excesivă a intestinului gros –, lucru pe care l-am constatat pe pielea mea la nunta unui amic.

Luând cină într-o seară la Highgrove, tata și cu mine am discutat despre suferința mea. I-am dat amănuntele de rigoare, i-am povestit întâmplare după întâmplare. Spre sfârșitul mesei, el s-a uitat în jos, spre farfuria lui, și a spus încet:

– Mă tem că e vina mea. Ar fi trebuit să-ți dau ajutorul de care aveai nevoie cu mulți ani în urmă.

L-am asigurat că nu era vina lui. Dar am apreciat că-și ceruse iertare.

Pe măsură ce se apropia toamna, anxietatea mea era amplificată, cred, de apropierea iminentă a zilei mele de naștere, ultima înainte să împlinesc treizeci de ani. Ultimele rămășițe ale tinereții mele, mă gândeam. Eram năpădit de toate îndoielile și spaimele tradiționale, îmi puneam toate întrebările fundamentale pe care și le pun oamenii pe măsură ce îmbătrânesc. Cine sunt? Încotro mă duc? Perfect normal, îmi spuneam, doar că presa îmi întorcea ca un ecou bolnav întrebările pe care mi le puneam mie însumi.

„Prințul Harry... de ce nu vrea să se însoare?"

Au scormonit și-au adus pe tapet fiecare relație pe care o avusesem vreodată, fiecare fată cu care fusesem văzut vreodată, le-au vârât pe toate într-un mixer, au angajat „experți", adică altfel spus șarlatani, care să încerce „să le explice". Cărți despre mine au plonjat în viața mea amoroasă, luând în vizor fiecare eșec romantic, fiecare ratare. Cred că-mi amintesc una care dădea amănunte despre flirtul meu cu Cameron Diaz. Harry pur și simplu nu se putea vedea pe sine împreună cu ea, raporta autorul. Într-adevăr, nu puteam, din moment ce nu ne cunoscuserăm niciodată. Nicicând nu m-am aflat la mai puțin de cincizeci de metri depărtare de domnișoara Diaz – încă o dovadă în plus că, dacă îți place să citești pure născociri, atunci biografiile capetelor încoronate sunt fix ce ai nevoie.

În spatele tuturor acestor lamentări în privința mea se afla ceva mai substanțial decât „flecăreală". Mergea până la întregul principiu fundamental al monarhiei, care *se bazează* pe căsătorie. Marile controverse legate de regi și regine, mergând înapoi peste secole, se concentrau în general pe același subiect central: cu cine se căsătoreau și cu cine nu, și copiii care rezultau din acele uniuni. Nu erai un membru legitim, cu drepturi depline, al familiei regale, practic o ființă umană, până nu erai căsătorit. Nu e o coincidență că bunica, șef de stat în șaisprezece țări, își începea fiecare cuvântare cu: „Soțul meu și cu mine...". Când s-au căsătorit, Willy și Kate au devenit Ducele și Ducesa de Cambridge, dar mai important decât atât a fost că au devenit o familie și, ca atare, aveau dreptul la mai mult personal, mai multe mașini, la o locuință mai mare, la un birou mai impozant, la resurse suplimentare, antet gravat. Nu-mi pasă de asemenea zorzoane, dar îmi pasă, chiar îmi pasă, de respect.

Ca burlac declarat, eu eram un intrus, o non-persoană în propria-mi familie. Dacă voiam ca situația să se schimbe, trebuia să mă însor. Simplu ca bună-ziua.

Toate acestea făceau din a douăzeci și noua aniversare a zilei mele de naștere o piatră de hotar complexă, iar în unele zile, o migrenă complexă.

Mă treceau fiorii când mă gândeam cum s-ar putea să mă simt la aniversarea următoare: treizeci de ani. Cu adevărat dincolo de floarea tinereții. Ca să nu mai vorbim de moștenirea pe care urma s-o declanșeze. La împlinirea vârstei de treizeci de ani urma să primesc o sumă importantă pe care mi-o lăsase mama. M-am dojenit singur că sunt atât de posac: unii ar face chiar moarte de om pentru a moșteni niște bani! Pentru mine însă, era încă un memento al absenței ei, încă un semn al golului pe care ea îl lăsase în urmă și pe care lirele sterline și euro n-ar fi putut nicicând să-l umple.

Așadar, cel mai bun lucru era să mă distanțez de aniversările zilei de naștere, să mă distanțez de tot. Am hotărât să-mi marchez aniversarea sosirii mele pe Pământ călătorind la capătul lui. Fusesem deja la Polul Nord. Aveam să merg și la Polul Sud.

Încă o călătorie pe jos în compania celor de la Walking With The Wounded.

Toți m-au avertizat că la Polul Sud era și mai frig decât la Polul Nord. Am râs. Cum să fie posibil așa ceva?! Deja îmi înghețase penisul, prietene - nu era asta însăși definiția pentru scenariul cel mai pesimist?

Însă de data asta aveam să-mi iau precauțiile corespunzătoare - lenjerie mai strânsă pe corp, haine mai groase etc. Ba mai mult, un prieten foarte apropiat a angajat o croitoreasă care să-mi confecționeze o pernuță pe măsură pentru cocoșel. Pătrată, cusută din bucăți de polar foarte moale și...

Ajunge cât am spus.

66

Printre picături, în timpul pregătirilor pentru asaltul asupra Polului Sud, m-am așezat la o discuție cu noul meu secretar particular, Ed Lane Fox, pe care toți îl strigam Elf.

Noiembrie 2013.

Fost căpitan în cavaleria regală, Elful era spilcuit, elegant și zvelt. Adeseori le aducea aminte celorlalți de Willy, dar asta se datora mai mult începutului de chelie decât personalității. Mie îmi aducea aminte nu atât de fratele meu mai mare,

cât de un câine de curse. La fel ca un ogar cenușiu, nu se oprea niciodată. Îți urmărea iepurele până la sfârșitul lumii. Cu alte cuvinte, era complet devotat cauzei, oricare ar fi fost ea.

Cea mai mare calitate a lui, totuși, se prea poate să fi fost talentul de a vedea fix până în miezul lucrurilor, de a cântări și simplifica situațiile și problemele, asta făcând din el omul ideal pentru a ajuta la punerea în act a acestei idei ambițioase de Jocuri Internaționale ale Războinicilor.

Acum, că aveam la îndemână o parte din bani, a sunat sfatul Elfului, următorul punct pe ordinea de zi era să găsim pe cineva cu abilitățile organizatorice ieșite din comun și relațiile sociale și politice necesare ca să se înhame la o sarcină de asemenea amploare. Iar el cunoștea exact persoana potrivită.

Sir Keith Mills. Bineînțeles, am spus eu. Sir Keith organizase Olimpiada din 2012 de la Londra, care avusese un asemenea succes remarcabil. Într-adevăr, cine altcineva putea să mai fie?

— Hai să-l invităm pe Sir Keith la Palatul Kensington, la o ceașcă de ceai.

67

Aș putea să construiesc o machetă la scară a salonului de zi în care am luat ceaiul. Două ferestre mari, o canapea mică, roșie, candelabrul aruncând o lumină dulce peste tabloul în ulei înfățișând un cal. Mai fusesem acolo înainte, pentru alte întâlniri. Dar, când am intrat în salon în ziua aceea, simțeam că va fi ambianța pentru una dintre întâlnirile cu adevărat cruciale din viața mea, și fiecare detaliu din încăpere mi s-a întipărit în minte.

Am încercat să-mi păstrez calmul, să nu mă agit prea mult în timp ce l-am poftit pe Sir Keith să se așeze și l-am întrebat cum preferă ceaiul.

După câteva minute de conversație fără importanță, am trecut la atac - mi-am prezentat propunerea.

Sir Keith a ascultat respectuos, dar cu ochi de uliu, iar când am terminat de vorbit, m-a luat cu *hmm* și *ahh*.

Totul sună foarte frumos, minunat, mi-a spus, dar el era pe jumătate retras din activitate. Încerca să mai taie din proiecte. Voia să-și simplifice pe cât posibil viața, să se concentreze pe pasiunile lui, în principal iahtingul. Cupa Americii, și așa mai departe.

De fapt, avea programat să plece în vacanță chiar de a doua zi. Cum să convingi un om care mai are doar câteva ore până pleacă în vacanță să-și suflece mânecile și să se apuce de un proiect imposibil? N-ai cum, e peste puteri, mi-am zis în sinea mea. Dar sensul acestor jocuri era ideea să nu te dai bătut niciodată.

Așa că nu m-am dat bătut. L-am asaltat, și iar l-am asaltat, și i-am povestit despre soldații pe care îi cunoscusem, despre poveștile lor, și un pic despre a mea. Una dintre primele și cele mai detaliate relatări pe care le făcusem cuiva despre timpul petrecut de mine în război.

Încet-încet, vedeam că pasiunea mea, entuziasmul meu reușeau să facă spărturi în zidurile de apărare ale lui Sir Keith. Încrețindu-și fruntea, m-a întrebat:

– Bine... Pe cine ai mai cooptat în acest proiect?

Am avut un schimb de priviri cu Elf.

– Tocmai asta-i partea frumoasă, Sir Keith! Vedeți... dumneavoastră sunteți primul.

A chicotit amuzat.

– Ai jucat inteligent.

– Nu, nu, serios! Puteți să refaceți toată echipa, dacă vreți. Angajați pe cine doriți.

În pofida faptului că păream un negustor care-și laudă marfa, era foarte mult adevăr în ceea ce spuneam. Nu reușiserăm încă să ademenim pe nimeni să ni se alăture, așa că Sir Keith avea mână liberă. Putea să organizeze o echipă după cum îi poftea inima, să-i aducă pe absolut toți cei care îl ajutaseră să pună pe roate o Olimpiadă atât de reușită.

Sir Keith a dat din cap.

– Când vă gândiți să faceți treaba asta?

– În septembrie.

– Poftim?!

– În septembrie.

– Adică peste zece luni de acum înainte?

– Da.

– Nu se poate.

– Trebuie să se poată.

Voiam ca jocurile să coincidă cu comemorările centenare ale Primului Război Mondial. Simțeam că legătura aceea este crucială.

Sir Keith a oftat, a promis că va lua propunerea în considerare.

Știam ce înseamnă asta.

68

Câteva săptămâni mai târziu, am luat avionul spre Antarctica, aterizând la o stație de cercetare numită Novolazarevskaia - un mic cătun din colibe și cabine modulare Portakabin. Puținele suflete tari care trăiau acolo s-au dovedit niște gazde fabuloase. Oamenii aceia m-au adăpostit și m-au hrănit - aveau niște supe incredibile. Nu mă mai săturam de ele.

Poate pentru că erau treizeci și cinci de grade cu minus?

– Mai vrei supă de pui cu tăiței, Harry?

– Da, vă rog!

Alături de echipă, am petrecut vreo săptămână sau două îndopându-ne cu carbohidrați, în chip de pregătire. Și, bineînțeles, dând pe gât votcă. În sfârșit, într-o dimineață posomorâtă... ne-am pornit! Am suit într-un avion, am zburat pe deasupra banchizei, ne-am oprit ca să realimentăm. Avionul a aterizat pe o întindere albă, ca într-un vis. Nu era nimic de văzut în nicio direcție, decât o mână de butoaie gigantice pentru carburant. Ne-am apropiat de ele, iar eu m-am dat jos cât timp piloții umpleau din nou rezervorul. Era o tăcere sfântă - nici picior de pasăre, nicio mașină, niciun copac -, dar nu era decât o mică parte din nimicul mai mare și atotcuprinzător. Niciun fel de mirosuri, nicio adiere de vânt, nicio linie frântă sau vreun element distinctiv care să-ți distragă atenția de la priveliștea nesfârșită și de-o frumusețe incredibilă. M-am îndepărtat puțin, ca să fiu singur cu mine însumi timp de câteva momente. Nicăieri nu mai văzusem un loc care să fie măcar pe jumătate la fel de liniștit. Copleșit de bucurie, am stat în cap și cu picioarele în sus. Luni și luni de anxietate și-au luat zborul... preț de câteva minute.

Ne-am suit înapoi în avion și am zburat până la punctul de pornire al expediției. După ce am luat-o din loc, în sfârșit, mi-am amintit: A, da, am degetul mare de la picior rupt.

Foarte recent se întâmplase, de fapt. Un weekend cu băieții în Norfolk. Am băut și am fumat și am chefuit până în zori, după care, în timp ce încercam să reasamblăm una dintre camerele pe care le rearanjaserăm, mi-am scăpat un scaun masiv, cu rotile de alamă, peste laba piciorului.

Rană prostească, dar chinuitoare. Abia dacă puteam păși. Nu conta, eram hotărât să nu-mi dezamăgesc echipa.

Cumva, am ținut pasul cu tovarășii mei de drum, câte nouă ore pe zi, trăgând o sanie care cântărea la vreo 90 de kilograme. Era greu pentru oricare dintre noi

să capete forță de tracțiune pe zăpadă, dar pentru mine dificultatea deosebită consta în porțiunile alunecoase și unduitoare săpate de vânt. *Sastrugi*, așa se numeau în limba norvegiană aceste porțiuni. Să mergi peste *sastrugi* cu degetul mare de la picior rupt? Probabil că ar putea fi un eveniment la Jocurile Internaționale ale Războinicilor, mi-am zis. Dar de câte ori mă simțeam tentat să mă vait - din cauza piciorului, din cauza oboselii, din orice -, nu trebuia decât să arunc o privire spre tovarășii mei. Eram imediat în spatele unui militar scoțian pe nume Duncan, care nu avea picioare. În spatele meu, un militar american pe nume Ivan era orb. Așa că nu se va auzi nici măcar o singură văicăreală din direcția mea, m-am jurat.

De asemenea, un ghid polar experimentat mă sfătuise, înaintea plecării din Marea Britanie, să folosesc această expediție pe jos „ca să-mi curăț hard drive-ul". Asta a fost exprimarea lui. *Folosește-te* de mișcarea repetitivă, a spus el, *folosește-te* de frigul mușcător, *folosește-te* de nimicul din jur, de acel spațiu gol unic, ca să-ți îngustezi la maximum direcția gândului, până ce mintea îți cade într-un fel de transă. Va deveni o meditație.

I-am urmat sfatul cu scrupulozitate. Mi-am impus să rămân prezent. *Să fiu* zăpada, *să fiu* frigul, *să fiu* fiecare pas - și a funcționat. Am căzut în cea mai frumoasă transă și, chiar și atunci când gândurile mele erau sumbre, puteam să mă uit îndelung la ele, să le privesc cum se îndepărtează plutind. Câteodată se întâmpla că mă uitam la gândurile mele cum intră în legătură cu alte gânduri și, dintr-odată, întregul lanț căpăta un oarecare sens. De pildă, m-am gândit la toate momentele anterioare din viața mea când făcusem cu mare greutate un drum pe jos - Polul Nord, exercițiile din armată, urmând sicriul mamei spre groapă - și, cu toate că amintirile erau dureroase, îmi ofereau și continuitate, îmi ofereau structură, un fel de coloană vertebrală narativă a cărei existență n-o bănuisem niciodată. Viața este un lung drum pe jos. Avea sens. Era minunat. Totul era interdependent și interconectat...

Pe urmă m-au lovit amețelile. Polul Sud, în mod contraintuitiv, este mult deasupra nivelului mării, la aproximativ trei mii de metri, deci răul de altitudine este un real pericol. Unul dintre tovarășii mei de echipă fusese deja scos din expediție; acum înțelegeam de ce. Senzația s-a instalat foarte încet, așa că nu i-am dat atenție. Pe urmă m-a lovit în plin. Mi se învârtea capul, apoi urma o migrenă copleșitoare, când simțeam cum se adună presiune în ambele emisfere ale creierului. Nu voiam să mă opresc, dar nu depindea de mine. Corpul meu spunea: Nu, mersi, aici ne dăm jos. Genunchii mi s-au muiat. A urmat partea de sus a toracelui.

M-am prăbușit în zăpadă ca un sac cu pietre.

Paramedicii au ridicat un cort, m-au întins pe spate și mi-au făcut nu știu ce injecție antimigrenă. În fund, cred. Steroizi, i-am auzit spunând. Când mi-am venit în fire, mă simțeam aproape reînviat. Am ajuns din urmă grupul, am căutat o cale de întoarcere în transă.

Să fiu frigul, *să fiu* zăpada...

Pe măsură ce ne apropiam de Pol, eram toți în același pas, toți euforici. Puteam să-l vedem acolo, *uite-l chiar acolo*, printre genele înghețate și pline de promoroacă. Am început să alergăm spre el.

Stop!

Ghizii ne-au spus că era momentul să ne instalăm tabăra.

– Tabăra? Ce mama dra...? Dar linia de finiș e chiar acolo!

– Nu aveți voie să campați la Polul Sud! Așa că va trebui să campăm cu toții aici peste noapte, și să pornim spre Pol mâine-dimineață.

Cu corturile așezate în umbra Polului, niciunul dintre noi nu putea să doarmă, eram prea euforici. Așa că am tras un chef. Am băut, ne-am prostit. Capătul de jos al Pământului a răsunat de râsetele noastre.

Într-un final, la prima geană de lumină a zilei de 13 decembrie 2013, ne-am pornit să luăm Polul Sud cu asalt. Chiar în punctul exact al Polului, sau în apropiere, era un cerc uriaș din steaguri care reprezentau cele douăsprezece state semnatare ale Tratatului Antarcticii. Am stat acolo în fața steagurilor, extenuați, ușurați, dezorientați. „De ce este Steagul Uniunii pe sicriu?" Pe urmă ne-am îmbrățișat. Unele relatări din presă spun că unul dintre militari și-a scos proteza de la picior, pe care am folosit-o cu toții în chip de cupă, ca să ne turnăm pe gât șampanie – ceea ce sună destul de plauzibil, dar nu mai țin minte. Am băut alcool din mai multe proteze de picior, la viața mea, și nu pot spune cu mâna pe inimă că atunci a fost una dintre acele dăți.

Dincolo de steaguri se ridica o clădire enormă, una dintre cele mai hidoase pe care le-am văzut vreodată. O cutie fără ferestre, construită de americani ca să servească drept centru de cercetare. Arhitectul care proiectase această monstruozitate, m-am gândit, trebuie să fi fost plin de ură împotriva semenilor săi, împotriva planetei, împotriva Polului Sud. Mi se rupea inima să văd cum un obiect atât de urât domină un ținut imaculat! Chiar și așa, alături de toți ceilalți, am dat zor să intru în clădirea respingătoare ca să mă încălzesc, să fac un pipi și să beau o cană de cacao.

Era o cantină imensă, și noi toți, morți de foame. Scuze, ni s-a spus, cantina e închisă.

– Doriți un pahar cu apă?

– Apă? Ah! OK!

Fiecăruia dintre noi i s-a dat câte un pahar. Apoi un suvenir. O eprubetă de analize. Cu un dop mititel la capăt. Pe o parte era o etichetă tipărită: CEL MAI CURAT AER DIN LUME.

69

De la Polul Sud am plecat direct spre Sandringham.

Crăciunul cu familia.

„Hotelul Bunica" era plin în anul acela, ocupat de membrii familiei, așa că mi s-a oferit o cămăruță pe un coridor îngust aflat în zona birourilor ocupate de personalul Palatului. Nu mai stătusem niciodată acolo. Nici măcar nu mai pusesem vreodată piciorul acolo. (Nu era ceva atât de neobișnuit; toate reședințele bunicii sunt vaste – ți-ar lua o viață să cunoști fiecare cotlon.) Îmi plăcea ideea de a vedea și a explora un teritoriu neumblat – eram un explorator polar cu experiență, la urma urmei –, dar, în același timp, mă simțeam cam subapreciat. Cam neiubit. Expediat la marginile imperiului.

Mi-am spus să iau doar partea bună a lucrurilor, să mă folosesc de acest răgaz ca să-mi protejez starea de serenitate atinsă la Pol. Hard drive-ul meu era curățat. Din păcate, cei din familia mea erau infectați în momentul acela cu un malware de toată groaza.

Avea legătură în principal cu Circulara Curții, evidența anuală a „angajamentelor oficiale" îndeplinite de fiecare membru al familiei regale în anul calendaristic precedent. Sinistru document. La sfârșitul fiecărui an, la bilanț, în presă se făceau comparații. „Ah, ăsta e mai ocupat decât celălalt." „Ah, ăsta e un mare leneș."

Circulara Curții era un document cu tradiție, dar în ultima vreme se metamorfozase într-un pluton de execuție documentară. Nu că ar fi *creat* sentimentele de concurență care bântuiau prin familia mea, dar le amplifica, le transforma în arme. Deși niciunul dintre noi nu vorbea vreodată direct despre Circulara Curții, ori măcar s-o menționeze pe nume, acest lucru nu făcea decât să nască și mai multă tensiune dincolo de suprafață, care creștea pe nesimțite cu cât se apropia ultima zi din calendar. Anumiți membri ai familiei deveniseră *obsedați*, străduindu-se febril să aibă cel mai mare număr de angajamente oficiale înregistrate în Circulară în fiecare an, cu orice preț, și reușiseră, în majoritate, prin includerea unor lucruri care nu erau, strict vorbind, angajamente, ci interacțiuni publice care abia dacă durau

cât ai clipi din ochi - genul de lucruri pe care Willy și cu mine nici n-am fi visat să le includem. Tocmai de aceea, în esență vorbind, Circulara Curții era o glumă. Totul se făcea pe baza unor simple declarații, totul subiectiv. Făceai nouă vizite particulare cu veteranii, ajutând la tratarea sănătății lor mintale? Zero puncte. Te urcai în elicopter și te duceai să tai o panglică inaugurală la o fermă de cai? Erai câștigător!

Dar motivul principal care făcea din Circulara Curții o glumă, o escrocherie, era acela că niciunul dintre noi nu hotăra în vid câtă muncă să depună. Bunica sau tata hotărau, prin intermediul a cât de mult sprijin (adică bani) alocau activităților noastre. De bani depindea totul. În cazul lui Willy și al meu, tata era unicul factor de decizie. El singur era cel care avea controlul asupra fondurilor noastre; noi puteam să facem ceea ce făceam doar cu resursele și bugetul pe care le obțineam de la el. Să fii flagelat în public pentru cât de mult ne permitea tata să facem - asta mi se părea de o nedreptate flagrantă. O manipulare grosolană.

Poate că stresul din jurul acestei povești își avea originea în stresul atotprezent legat de monarhie în sine. Familia simțea tremurul schimbării globale, auzind strigătele vocilor critice care spuneau că monarhia este perimată și costisitoare. Familia tolera, ba chiar se înclina în fața absurdității Circularei Curții, din același motiv care o făcea să accepte ravagiile și atacurile presei - frica. Frica de public. Frica de viitor. Frica de ziua în care națiunea avea să spună: „OK, hai să-i punem punct." Așadar, odată sosit Ajunul Crăciunului 2013, eu eram practic destul de mulțumit în coridorul meu ascuns, în cămăruța mea, uitându-mă la fotografiile făcute la Polul Sud, pe iPad-ul meu.

Uitându-mă la micuța mea eprubetă. CEL MAI CURAT AER DIN LUME. Am scos dopul de plută și l-am inspirat. Ah!

70

M-am mutat din vizuina de bursuc în Nottingham Cottage, reședință cunoscută pe scurt ca Nott Cott[1]. Willy și Kate locuiseră acolo, dar devenise neîncăpătoare pentru ei. După ce se mutaseră în vechea locuință a prințesei Margaret, chiar peste drum, îmi lăsaseră mie cheile lor.

---

[1] Nottingham Cottage este o casă situată în incinta Palatului Kensington din Londra, ocupată frecvent de membri ai familiei regale britanice, precum și de personal și angajați (n. red.).

Îmi părea bine că ieșisem din vizuina de bursuc. Dar îmi părea și mai bine că voi fi chiar peste drum de Willy și Kate. Abia așteptam să mă duc în vizită la ei.

– Uite! E unchiul Harry!

– Salutare! Am zis doar să trec pe-aici.

Cu o sticlă de vin și brațele pline de cadouri pentru copii. Pe care să le las să cadă pe podea și să mă iau la trântă cu micul George.

– Rămâi la cină, Harry?

– Cu cea mai mare plăcere!

Dar lucrurile n-au ieșit deloc așa.

Erau la depărtare de o jumătate de teren de fotbal, imediat dincolo de o curte pavată cu piatră, atât de aproape, încât o puteam vedea pe bona lor trecând pe acolo tot timpul cu cărucior, și puteam să aud zgomotul de la renovările lor complicate. Am presupus că mă vor invita pe la ei cât de curând. Azi-mâine.

Zilele au trecut, și tot nu s-a întâmplat asta. Ah, înțeleg, mi-am zis în sinea mea. Sunt ocupați! Își clădesc o familie! Sau poate... nu vor o a cincea roată la căruță? Oare, dacă mă însor, lucrurile vor sta altfel? Amândoi pomeniseră, apăsat și în mod repetat, cât de mult o plăceau pe Cressida.

71

Martie 2014. Un concert pe Stadionul Wembley. Urcând pe scenă, m-a lovit obișnuitul atac de panică. Mi-am croit drum spre centru, mi-am încleștat pumnii, am scuipat discursul. Erau paisprezece mii de tineri în fața mea, adunați pentru WE Day[1]. Poate că aș fi fost mai puțin agitat dacă m-aș fi concentrat mai mult asupra lor, dar eu aveam o Zi *a mea* în toată puterea cuvântului, gândindu-mă la ultima oară când ținusem un discurs sub acest acoperiș. A zecea comemorare a morții Mamei. Fusesem agitat și atunci. Dar nu în halul ăsta.

Am plecat în grabă de pe scenă. Ștergându-mi sudoarea de pe față și urcând clătinat spre locul rezervat mie, lângă Cress.

M-a văzut și s-a schimbat la față.

– Ești OK?

---

[1] „Ziua noastră", o serie anuală de evenimente organizate pe stadioane, pentru a sărbători implicarea tinerilor în inițiative locale și internaționale de îmbunătățire a vieții pentru întreaga comunitate (n. tr.).

– Da, da.

Dar și-a dat seama că nu era adevărat. Ne-am uitat la ceilalți vorbitori. Adică, mai bine zis, ea s-a uitat, eu am încercat să-mi vin în fire.

A doua zi dimineață, fotografia noastră era în toate ziarele și răspândită peste tot în online. Cineva le spusese corespondenților de presă dedicați familiei regale unde urma să stăm și, în cele din urmă, fuseserăm dați de gol. După aproape doi ani de relație în secret, ieșise la lumină că eram un cuplu.

Ciudat că asta e așa o bombă de presă, am zis noi. Mai fuseserăm fotografiați și înainte, la schi în Verbier. Dar pozele de acum au avut alt impact în rândul publicului, poate pentru că era prima dată când ea mi se alăturase la un eveniment cu caracter oficial.

Drept rezultat, am devenit mai puțin clandestini, ceea ce a adăugat ceva relației. Câteva zile mai târziu, ne-am dus la Twickenham, ne-am uitat la meciul Anglia-Țara Galilor, ne-am ales cu un alai de paparazzi, dar nici măcar nu ne-am obosit să vorbim despre asta. Curând după aceea, am plecat împreună într-o mică vacanță la schi cu niște prieteni, în Kazahstan, am fost pozați de paparazzi, și nici măcar n-am știut. Eram prea ocupați cu altele. Schiatul era atât de sacru pentru noi, atât de plin de semnificații, mai ales după vacanța noastră precedentă la schi în Elveția, când Cress reușise în mod miraculos să-mi deschidă sufletul.

S-a întâmplat târziu într-o seară, după o zi lungă pe pistele de schi și distracția care a urmat. Ne duseserăm înapoi la cabana unde stăteam, și Cress se spăla pe față, apoi pe dinți, în timp ce eu stăteam pe marginea căzii. Nu vorbeam despre nimic în special, din câte îmi amintesc, dar dintr-odată ea m-a întrebat despre mama.

Extraordinar. O prietenă care întreabă despre mama mea. Dar a contat și modul cum a întrebat. Tonul vocii ei a fost exact combinația potrivită de curiozitate și compasiune. Modul în care a reacționat la răspunsul meu a fost și el exact cel potrivit. Surprinsă, preocupată, fără să mă judece.

Poate au jucat un rol și alți factori. Alchimia oboselii fizice și a ospitalității elvețiene. Aerul curat și alcoolul. Poate a fost ninsoarea blândă de afară, care se vedea pe fereastră – sau poate a fost punctul culminant după șaptesprezece ani de jale suprimată. Poate a fost maturizarea. Oricare ar fi fost motivul sau combinația de motive, i-am răspuns, pe loc și fără să ezit, după care am început să plâng.

Țin minte că m-am gândit: „Ah, plâng..."

Și i-am spus lui Cress:

– Asta e prima oară când...

Ea s-a aplecat spre mine:

– Ce vrei să spui? Cum adică prima oară?

Era prima oară când puteam să-mi plâng mama, după înmormântare.

Ștergându-mă la ochi, i-am mulțumit. Cress a fost prima persoană care m-a ajutat să trec bariera aceea, care m-a ajutat să dau frâu liber lacrimilor. A fost ceva cathartic, a accelerat legătura noastră afectivă și a adăugat un element rar în relațiile trecute: o imensă recunoștință. Îi eram îndatorat lui Cress, și tocmai de aceea, după ce ne-am întors acasă din Kazahstan, m-am simțit atât de nenorocit, pentru că, la un moment dat în timpul excursiei aceleia la schi, îmi dădusem seama că nu ne potrivim.

Pur și simplu am știut. Cress, cred eu, a știut și ea. Era afecțiune enormă, loialitate profundă și durabilă, dar nu o dragoste nepieritoare. Ea arătase întotdeauna clar că nu vrea să-și asume stresul de a fi Alteță Regală, iar eu n-am fost niciodată sigur că-mi doresc să-i cer s-o facă, iar acest fapt implacabil, deși pândise undeva în umbră de ceva timp, a devenit de netăgăduit pe pantele din Kazahstan.

Brusc, a fost limpede. Nu are cum să meargă. „Ce bizar", mi-am zis în sinea mea. „De fiecare dată când mergem la schi... o revelație."

A doua zi după întoarcerea noastră din Kazahstan, i-am telefonat unui prieten bun, care era apropiat și de Cress. I-am spus ce simțeam și i-am cerut sfatul. Fără să ezite, prietenul meu a spus că, dacă era s-o fac, trebuia s-o fac repede. Așa că am urcat în mașină și m-am dus s-o văd pe Cress.

Ea stătea la o prietenă. Camera ei era la parter, cu ferestrele dând spre stradă. Auzeam mașini și oameni trecând, după ce m-am așezat cu grijă pe marginea patului și i-am spus raționamentul meu. Ea aproba din cap. Nimic din ce-i spuneam nu părea s-o surprindă. Toate aceste lucruri o frământaseră și pe ea.

– Am învățat atât de multe de la tine, Cress!

Ea a dat din cap. S-a uitat în jos, spre podea, cu lacrimi curgându-i pe obraji. Fir-ar, mi-am zis. Ea m-a ajutat să plâng. Iar acum eu o părăsesc înlăcrimată.

72

Tovarășul meu Guy se însura.

Nu prea aveam chef de mers la nuntă. Dar era vorba de Guy. Cel mai de treabă tip. Vechi tovarăș cu Willy și cu mine. Îl iubeam. Și-i eram dator. Fusese târât în noroi de presă, nu o dată, din cauza mea, în numele meu.

Nunta era în America, în Sudul tradițional. Sosirea mea acolo a declanșat un torent de discuții despre... ce altceva? Vegas. M-am gândit: „După tot acest timp? Zău? Fundul meu e chiar atât de memorabil?"

Fie ce-o fi, mi-am spus în sinea mea. Lasă-i să trăncănească mai departe despre Vegas, eu mă voi concentra pe ziua cea mare a lui Guy.

Pe drum spre petrecerea de adio a burlacilor, câțiva dintre noi ne-am oprit în Miami. Am luat o cină fabuloasă, am vizitat câteva cluburi și am dansat până târziu după miezul nopții. Am toastat în cinstea lui Guy. A doua zi am zburat toți spre Tennessee. Țin minte că, în ciuda programului aglomerat al nunții, ne-am găsit timp să facem un tur prin Graceland, odinioară căminul lui Elvis Presley. (De fapt și de drept, inițial cumpărase domeniul pentru mama lui.)

Toată lumea spunea întruna:

– Hei, hei, deci aici a trăit regele!

– Cine?

– Regele. Elvis Presley.

– A! Regele! Corect!

Lumea numea domeniul ba casă, ba castel, ba conac, ba palat, dar mie îmi aducea aminte de vizuina bursucului. Întunecoasă, claustrofobă. Mergeam pe acolo și spuneam: „Regele a locuit aici, zici? Pe bune?"

M-am oprit într-o cămăruță cu mobilă țipătoare și cu covoare mițoase, și m-am gândit: „Designerul de interior al regelui era, probabil, pe LSD."

În cinstea lui Elvis, toți nuntașii purtau pantofi din piele întoarsă de culoare albastră. La petrecere numai asta vedeai, pantofi albaștri săltând în aer, tineri britanici de ambele sexe dansând beți și cântând veseli, fără să le pese că n-au voce sau că nu țin ritmul. A fost exuberant, a fost caraghios, iar Guy arăta mai fericit decât îl văzusem eu vreodată.

Întotdeauna îndeplinise un rol secundar, de aghiotant, dar nu și acum. El și mireasa lui erau vedetele acestui spectacol, centrul atenției, și vechiul meu prieten savura pe bună dreptate momentul. Mă făcea atât de fericit să-l văd fericit, deși, când și când, pe măsură ce se formau perechi și îndrăgostiții se furișau spre colțuri mai ferite sau se legănau în ritmul cântecelor lui Beyoncé și Adele, eu mă îndreptam spre bar și mă gândeam: „Când o să vină și rândul meu?" Exact omul care s-ar putea să-și dorească cel mai mult să se căsătorească, să aibă o familie – și fix lui nu i se va întâmpla niciodată. Mai mult decât bosumflat, mi-am zis: „Pur și simplu nu-i cinstit din partea Universului."

73

Dar Universul abia începuse să-și facă încălzirea. Curând după ce mă întorsesem acasă, ticăloasa principală din scandalul cu ascultarea telefoanelor, Rehabber Kooks, a fost achitată la proces.

Iunie 2014.

Dovezile fuseseră grăitoare, spunea toată lumea. Nu suficient de grăitoare, au spus jurații. Au crezut cele spuse de Rehabber Kooks în boxa martorilor, cu toate că mărturia ei întinsese la maximum coarda credibilității. Ba nu, abuzase de credibilitate. Femeia aceea tratase credibilitatea la fel cum se purtase mai demult cu un adolescent roșcovan din familia regală.

La fel și soțul ei. Fusese surprins pe video cum aruncă saci negri de gunoi, plini cu componente de computer și stickuri de memorie, și alte efecte personale, inclusiv colecția lui de pornografie, în tomberonul din fața garajului, cu doar câteva ore înainte ca poliția să le percheziționeze locuința. Dar el s-a jurat că a fost doar o pură coincidență, deci... nici vorbă de falsificarea dovezilor în acest caz, a spus Justiția. Continuați. Pe loc repaus. Niciodată nu credeam ce citeam, dar acum chiar nu puteam crede ce citeam. O lăsau pe femeia asta să scape nepedepsită? Și nu se scandaliza nimeni din opinia publică? Oamenii chiar nu-și dau seama că aici nu e vorba doar de intimitatea persoanei, nu e vorba doar de siguranța publică - nu e vorba doar de familia regală? Într-adevăr, cazul cu ascultarea telefoanelor fusese adus în văzul lumii din cauza sărmanei Milly Dowler, o adolescentă care fusese răpită și ucisă. Acoliții lui Rehabber Kooks intraseră ilegal în telefonul lui Milly, după ce aceasta fusese declarată dispărută - violaseră dreptul la intimitate al părinților ei, în cele mai negre clipe de suferință, și le dăduseră falsa speranță că *fetița lor ar putea să fie în viață, pentru că i se ascultau mesajele.* Nici prin cap nu le trecea părinților că echipa Rehabber era cea care asculta.

Dacă acești jurnaliști erau îndeajuns de ticăloși încât să-i hăituiască pe soții Dowler în cele mai amarnice clipe ale durerii lor și să scape nepedepsiți, mai e cineva în siguranță? Oamenilor chiar nu le pasă? Nu. Nu le pasă.

Credința mea în sistemul de justiție a primit o grea lovitură când femeia aceea a fost achitată, lăsată să plece liberă ca pasărea cerului. Aveam nevoie de o schimbare de decor, ceva care să-mi redea credința. Așa că m-am dus unde mă duceam întotdeauna. Okavango. Să petrec câteva zile înviorătoare cu Teej și Mike. M-a ajutat. Dar, când m-am întors acasă, m-am baricadat în Nott Cott.

74

Nu prea ieșeam din casă. Eventual la câte un dineu, când și când. Eventual câte o petrecere acasă la cineva. Uneori mai intram și ieșeam în viteză din câte un club. Dar nu merita deranjul. Când ieșeam, dădeam întotdeauna peste aceeași scenă. Paparazzi ici, paparazzi dincolo, paparazzi peste tot. Istoria se repeta.

Îndoielnica plăcere a unei seri în oraș nu merita niciodată suferința. Dar pe urmă îmi ziceam: Cum aș putea să cunosc pe cineva dacă nu ies? Așa că încercam din nou. Și istoria se repeta.

Într-o noapte, plecând de la club, am văzut doi inși venind în goană de după un colț. Se îndreptau spre mine și unul dintre ei avea o mână dusă la șold.

Cineva a strigat:

— Pistol!

Mi-am zis: „Gata, până aici mi-a fost."

Billy the Rock a țâșnit în față, cu mâna pe pistol, și aproape că i-a împușcat pe cei doi inși.

Dar nu erau decât cei doi imbecili, Tăntălăul și Gogomanul. Nu aveau arme de foc și nu știu după ce întinsese unul dintre ei mâna spre șold. Dar Billy l-a apucat și i-a răcnit în față:

— De câte ori trebuie să vă mai spunem? Într-o zi o să moară dracului cineva din cauza voastră.

Puțin le păsa lor. Îi durea în cot.

75

Turnul Londrei. Cu Willy și Kate. August 2014.

Motivul vizitei noastre era o instalație de artă. Peste șanțul de apărare secat erau răspândite zeci de mii de flori de mac, din ceramică roșu-aprins. Planul era ca, în final, să fie așezate acolo 888.246 de asemenea flori de mac, câte una pentru fiecare soldat al Commonwealth-ului care murise în Primul Război Mondial. Trecerea unui secol de la începutul războiului era comemorată peste tot în Europa.

În afară de extraordinara ei frumusețe, instalația artistică era un mod diferit de a vizualiza măcelul războiului – practic, de vizualizare a morții în sine.

Am simțit un fior ca un cuțit în inimă. Toate acele vieți pierdute. Toate acele familii.

Nu mă ajuta nici faptul că vizita la Turn avea loc cu trei săptămâni înainte de comemorarea morții mamei sau că eu făceam întotdeauna legătura între ea și Primul Război Mondial, fiindcă ziua ei de naștere, 1 iulie, era și data când începuse Bătălia de pe Somme, cea mai sângeroasă zi a războiului, cea mai sângeroasă zi din istoria Armatei Britanice.

„Pe câmpiile Flandrei macii înfloresc..."

Toate aceste lucruri veneau să conveargă în inima și în mintea mea, stând acolo în fața Turnului, când cineva a făcut un pas spre mine, mi-a dat un mac și mi-a spus să-l așez pe pământ. (Artiștii creatori ai instalației voiau ca fiecare mac să fie pus de o altă persoană; mii de voluntari își oferiseră serviciile până atunci.) Willy și Kate au primit și ei câte un mac și li s-a spus să-l așeze pe pământ în orice loc doresc.

După ce am terminat, toți trei ne-am dat un pas înapoi, pierdut fiecare în propriile gânduri.

Cred că atunci a fost momentul când a apărut comandantul gărzii Turnului, ne-a salutat, ne-a spus povestea macului, cum ajunsese să fie un simbol britanic al războiului. Era singurul lucru care înflorea pe câmpurile acelea de bătălie înecate în sânge, a spus comandantul gărzii, care nu era nimeni altul decât... generalul Dannatt. Omul care mă trimisese pe mine înapoi la război. Într-adevăr, totul convergea.

El ne-a întrebat dacă am vrea să facem un tur rapid al Turnului. Firește, am spus noi. Am urcat și am coborât pe treptele abrupte ale Turnului, aruncând câte o privire în cotloanele lui întunecoase, și, curând, ne-am trezit în fața unei vitrine cu sticlă groasă.

Înăuntru erau bijuterii care sclipeau de-ți luau ochii, inclusiv... Coroana. Să-mi trag una! Coroana. Cea care fusese așezată pe capul bunicii la încoronarea din 1953.

Pentru o clipă, m-am gândit că era aceeași coroană care stătuse și pe sicriul lui Gan-Gan, când fusese dus pe străzi. Arăta la fel, dar cineva a semnalat câteva deosebiri esențiale. A, da. Deci asta era coroana bunicii, a ei și numai a ei, și mi-am adus aminte acum că ea îmi povestise cât de incredibil de grea fusese, prima dată când i-o așezaseră pe cap.

Părea grea. Părea și magică, totodată. Cu cât ne holbam la ea, cu atât devenea mai strălucitoare - era cu putință așa ceva? Iar sclipirea părea să vină cumva dinăuntru. Nestematele își făceau treaba lor, dar coroana părea să posede un fel de sursă interioară de energie, ceva dincolo de suma părților ei, banda cu pietre prețioase,

cele patru *fleurs-de-lys* [flori de crin] din aur, arcadele încrucișate și crucea scânteietoare. Și, bineînțeles, căptușeala de la bază, din blăniță de hermină. Probabil că o fantomă întâlnită noaptea târziu în Turn ar putea să aibă o aură similară. Am analizat-o pe îndelete, admirativ, de la bază spre vârf. Coroana era o minune, o operă de artă transcendentă și evocatoare, nu foarte diferită de maci, dar nu mă puteam gândi în acel moment decât la un singur lucru: cât de tragic era că trebuie să rămână încuiată în acest Turn. Încă o prizonieră.

Pare o risipă, le-am spus lui Willy și Kate, la care, țin minte, ei n-au răspuns nimic. Poate că ei se uitau la căptușeala de hermină, amintindu-și ce spusesem eu la nuntă. Poate că nu.

76

Câteva săptămâni mai târziu, după mai mult de un an de discuții și planuri, de gânduri și griji, șapte mii de fani s-au înghesuit în Parcul Olimpic Regina Elisabeta, pentru ceremonia de deschidere. Jocurile Invictus luaseră naștere.

Ajunseserăm la concluzia că „Jocurile Internaționale ale Războinicilor" era o denumire care-ți încurca limba în gură, și cam lungă. Un ofițer deștept din Marina Regală venise apoi cu ideea acestei alternative mult mai bune.

De îndată ce o sugerase, am spus toți într-un glas: Bineînțeles! După poemul lui William Ernest Henley! Orice britanic cunoștea poemul acela. Mulți îi știau pe de rost primul vers: „Din noaptea care mă învăluie..." Și ce copil de școală nu-i întâlnea măcar o dată versurile răsunătoare din final?

Sunt stăpânul sorții mele,
Sunt căpitanul sufletului meu.

Cu câteva minute înaintea discursului meu de la ceremonia de deschidere, stăteam în culise, ținând cartonașele cu notițe în mâinile care îmi tremurau vizibil. În fața mea, podiumul arăta ca un eșafod. Mi-am citit iar și iar cartonașele, în timp ce nouă Săgeți Roșii[1] au făcut o paradă pe deasupra capetelor noastre, lăsând în urmă dâre de fum colorat în roșu, alb și albastru. Apoi Idris Elba a citit

[1] Numele sub care sunt cunoscute avioanele vopsite în roșu din unitatea de acrobație aviatică a Forțelor Aeriene Regale (n. tr.).

poemul „Invictus", probabil cea mai bună lectură a sa, după care Michelle Obama, în transmisie prin satelit, a spus câteva cuvinte elocvente despre semnificația jocurilor. În final, m-a prezentat pe mine.

Mult de mers. Printr-un labirint cu covor roșu pe jos. Obrajii mei păreau și ei mochetați în roșu. Aveam un zâmbet crispat pe față - efectul reacției luptă-sau-fugi. M-am mustrat singur, bombănind neauzit, că mă port așa. Aceste jocuri îi sărbătoreau pe bărbații și femeile care și-au pierdut mâinile și picioarele, care și-au împins corpurile până la limită, ba chiar și dincolo de limită, și uite-mă pe mine cum dârdâi de frică în fața unei mici cuvântări!

Dar nu era vina mea. Anxietatea, ajunsă în acest punct, îmi controla corpul, îmi controla viața. Iar discursul pe care urma să-l țin, despre care credeam că înseamnă atât de mult pentru atât de mulți oameni, nu putea decât să-mi exacerbeze starea.

În plus, producătorul evenimentului mi-a spus, în timp ce mă îndreptam spre scenă, că suntem deja întârziați cu programul. O, da, perfect, încă un lucru la care să mă gândesc. Mersi.

Apropiindu-mă de pupitrul pe care eu, personal, îl așezasem cu grijă într-o anumită poziție, îmi venea să-mi trag palme, pentru că îmi asigura o privelițe perfectă asupra tuturor competitorilor. Toate acele fețe încrezătoare, de oameni buni și răbdători - care contau pe mine. M-am forțat să mă uit în altă parte, să nu mă uit la nimic. În grabă, stresat de ceas, am început să-mi behăi discursul:

— Pentru unii dintre participanți, aceasta va fi o treaptă de acces către sportul de elită. Dar pentru alții va marca finalul unui capitol din recuperarea lor și începutul unuia nou.

M-am dus și mi-am găsit locul, jos în față, lângă tata, care mi-a pus o mână pe umăr.

— Bună treabă, băiete drag!

Voia să fie drăguț. Știa că-mi rostisem la repezeală discursul. Măcar o dată, mi-a părut bine să nu aud adevărul crud din gura lui.

Judecând doar după cifre, Jocurile Invictus au fost un mare succes. Două milioane de oameni le-au urmărit la televizor, alte mii au umplut stadioanele la fiecare eveniment. Printre momentele cele mai însemnate, pentru mine, a fost finala la rugbi în scaun cu rotile, Marea Britanie contra Americii, șase mii de suporteri încurajându-i pe britanici spre victorie în sala polivalentă Copper Box.

Oriunde m-am dus în săptămâna aceea, oamenii veneau la mine să-mi strângă mâna, să-mi spună poveștile lor. Copii, părinți, bunici, mereu cu lacrimi în ochi, mi-au spus că aceste jocuri readuseseră ceva ce se temuseră că s-a pierdut pentru totdeauna: adevăratul spirit al unui fiu, al unei fiice, al unui frate, al unei surori, al unei mame, al unui tată. O femeie m-a bătut pe umăr și mi-a spus că făcusem să renască zâmbetul soțului ei.

– Doamne, zâmbetul ăla al lui! a spus ea. Nu l-am mai văzut zâmbind așa de când a fost rănit.

Știam că Jocurile Invictus vor face un bine lumii, am știut-o mereu, dar am fost prins pe nepregătite de acest val de apreciere și recunoștință. Și bucurie. Pe urmă au venit e-mailurile. Mii de mesaje, unul mai emoționant decât cel dinaintea lui.

„De cinci ani am spatele distrus, dar, după ce i-am văzut pe acești oameni curajoși, bărbați și femei, m-am dat jos de pe canapea astăzi și sunt gata să încep din nou."

„Sufăr de depresie de când m-am întors din Afganistan, dar această demonstrație de curaj și optimism m-a făcut să văd..."

La ceremonia de închidere, abia trecuseră câteva momente de când îi prezentasem pe David Grohl și trupa lui, Foo Fighters, când s-au apropiat de mine un bărbat și o femeie cu o fetiță între ei, fiica lor. Fetița purta un hanorac roz și niște apărătoare de urechi portocalii. S-a uitat în sus spre mine și a spus:

– Mulțumesc că l-ai făcut pe tati să fie... din nou tati.

Tatăl ei cucerise o medalie de aur.

Doar o singură problemă, a spus ea. Nu-i putea vedea pe Foo Fighters. Ei bine, nu puteam permite așa ceva! Am ridicat-o pe umerii mei și, toți patru împreună, ne-am uitat, am dansat, am cântat, am sărbătorit bucuria de a fi viu.

Era aniversarea zilei mele de naștere – împlineam treizeci de ani.

77

La puțin timp după Jocuri, am informat Palatul că voi părăsi armata. Elf și cu mine am lucrat la un anunț public; era greu de găsit exact formularea

potrivită, să explicăm publicului de ce – poate pentru că aveam dificultăți să-mi explic mie însumi. Privind în retrospectivă lucrurile, îmi dau seama că a fost o decizie greu de explicat pentru că nu a fost nicidecum o decizie. Pur și simplu venise momentul.

Dar momentul pentru ce, mai exact, în afară de plecarea din armată? De acum înainte aveam să fiu ceva ce nu mai fusesem niciodată: un membru al familiei regale cu normă întreagă. Cum aveam de gând să fac chestia asta? Și ce anume voiam eu, de fapt, să fiu?

După o viață întreagă de crize existențiale, chiar că dădusem peste o dilemă insolvabilă. Cine ești atunci când nu mai poți să fii ceea ce ai fost dintotdeauna, ceea ce te-ai pregătit să fii?

Pe urmă, într-o zi, am crezut că aflasem răspunsul.

Era o zi rece de martie, lângă Turnul Londrei. Stăteam în mijlocul străzii, când brusc l-am văzut venind, șontâc-șontâc – Ben, soldatul cu care zburasem în avion la întoarcerea din Afganistan în 2008, soldatul pe care îl vizitasem și îi făcusem galerie în timp ce se cățăra pe un perete cu noua lui proteză pentru picior. După șase ani de la acel zbor, așa cum sunase promisiunea, el alerga la maraton. Nu Maratonul Londrei, ceea ce ar fi fost un miracol în sine. Alerga la propriul lui maraton, de-a lungul unui traseu pe care îl stabilise el însuși, după conturul unui mac gigantic aplicat peste harta Londrei.

Un uluitor traseu de 50 de kilometri, al cărui circuit îl parcursese în întregime, ca să strângă fonduri și să ridice gradul de conștientizare în rândul publicului – și frecvența bătăilor inimii.

– Sunt șocat, mi-a spus el, dând de mine acolo.

– Tu ești șocat? am spus. Înseamnă că facem pereche.

Faptul că l-am văzut acolo, că era în continuare soldat, deși se retrăsese din armată – acesta era răspunsul la dilema cu care mă luptam de atâta vreme.

Întrebare: Cum încetezi să mai fii soldat, când soldat ai fost sau ți-ai dorit să fii toată viața? Răspuns: Nu încetezi. Chiar și atunci când nu mai ești soldat, nu trebuie să te oprești din a mai fi soldat. Niciodată.

78

O slujbă religioasă pentru Războiul din Afganistan la Catedrala St Paul, apoi o recepție la Guildhall găzduită de City of London Corporation, apoi lansarea

evenimentului Walk of Britain organizat de fundația de caritate a veteranilor Walking With The Wounded, apoi o vizită la echipa națională de rugbi a Angliei – m-am uitat la rugbiști cum se antrenează pentru un meci contra Franței, după care i-am urmat la Twickenham și le-am făcut galerie –, apoi un memorial pentru olimpicul Richard Meade, cel mai medaliat campion de echitație din istoria Marii Britanii, după care o călătorie cu tata în Turcia ca să participăm la ceremoniile dedicate comemorării a o sută de ani de la Bătălia de la Gallipoli, după care o întâlnire cu urmașii celor care luptaseră în bătălia aceea epopeică, după care înapoi la Londra ca să înmânez medalii alergătorilor de la Maratonul Londrei.

Acesta a fost startul meu în anul 2015.

Doar momentele mai importante.

Ziarele dădeau pe-afară de articole despre cât de leneș era Willy, iar presa luase obiceiul să-l poreclească „Wills Chiulangiul", ceea ce era jignitor și dezgustător de nedrept, pentru că el era ocupat să aibă copii și să-și mărească familia. (Kate era însărcinată din nou.) De asemenea, încă depindea de tata, care deținea controlul asupra băierilor pungii. Willy făcea exact atât cât voia tata ca el să facă, iar uneori asta nu era prea mult, pentru că tata și Camilla nu voiau ca Willy și Kate să aibă parte de prea multă publicitate. Tata și Camilla nu erau prea încântați ca Willy și Kate să distragă atenția de la ei sau de la cauzele susținute de ei. Îl mustraseră fățiș pe Willy din cauza asta, de multe ori.

Caz tipic: ofițerul de presă al tatei i-a făcut cu ou și cu oțet pe cei din echipa lui Willy atunci când Kate a fost programată să viziteze un club de tenis în aceeași zi în care tata avea un eveniment. Când i s-a spus că era prea târziu ca să mai poată fi anulată vizita, ofițerul de presă al tatei i-a avertizat:

– Doar să aveți mare grijă ca ducesa să nu țină în mână o rachetă de tenis, în niciuna dintre fotografii!

Neîndoios că asemenea fotografie, cuceritoare și cu vino-ncoa', i-ar fi șters pe tata și pe Camilla de pe prima pagină. Ceea ce, în ultimă instanță, nu putea fi tolerat.

Willy mi-a spus că atât el, cât și Kate se simțeau prinși ca într-o capcană, și pe nedrept persecutați, de presă și de tata, așa că am simțit oarecum nevoia să țin steagul sus pentru toți trei, în 2015. Dar, dintr-o pornire egoistă, nu voiam nici ca presa să se repeadă asupra mea. Să te facă cineva leneș? M-am cutremurat. Nu voiam să văd niciodată cuvântul ăsta legat de numele meu! Presa mă făcuse prost în cea mai mare parte a vieții mele de până acum, și neastâmpărat, și rasist,

dar dacă îndrăzneau să mă facă leneș... nu puteam să garantez că nu dau buzna pe Fleet Street și încep să-i smulg pe editori de la birourile lor!

N-am înțeles decât câteva luni mai târziu că erau și mai multe rațiuni pentru tirul de artilerie pe care cei din presă îl ațintiseră asupra lui Willy. În primul rând, îi scosese din sărite fiindcă încetase să le mai facă jocul, interzicându-le accesul neîngrădit la familia lui. Refuzase în mai multe rânduri s-o scoată la paradă pe Kate în fața lor, ca pe un cal de curse premiant, chestie care fusese considerată prea de tot.

Apoi, Willy avusese temeritatea să iasă și să țină un discurs vag anti-Brexit, ceea ce realmente îi exasperase. Brexitul era pâinea albă pe care ei o mâncau zilnic. Cum îndrăznește Willy să sugereze că ar fi un rahat pe băț?

79

M-am dus în Australia pentru o rundă de exerciții militare și, în timp ce eram acolo, am primit vestea: Willy și Kate aduseseră pe lume al doilea lor copil. O fetiță, Charlotte. Eram din nou unchi, și foarte fericit să fiu.

Dar, în mod previzibil, în timp ce dădeam un interviu în ziua aceea sau a doua zi, un jurnalist m-a chestionat în legătură cu subiectul, de parcă aș fi fost diagnosticat cu o boală terminală.

– Nu, prietene. Sunt bucuros cât cuprinde.

– Dar acum vă aflați și mai jos pe linia succesiunii.

– Nici c-aș putea fi mai fericit pentru Willy și Kate.

Jurnalistul m-a presat în continuare: Al cincilea la rând - hm. Nici măcar Rezerva Rezervei.

M-am gândit: În primul și-n primul rând, e un lucru bun să fii mai departe de centrul unui vulcan. În al doilea, ce fel de monstru s-ar gândi la el însuși, și la locul lui din linia succesorală, într-un asemenea moment, mai degrabă decât să primească cu brațele deschise venirea pe lume a unui copil?

Îl auzisem odată pe un curtean spunând că atunci când ești al cincilea sau al șaselea la rând, te-ai putea consola cu gândul că ești „doar la un accident de avion distanță". Mi-era imposibil să-mi imaginez că aș putea trăi așa.

Jurnalistul a perseverat. Nașterea aceea nu mă făcea să-mi pun întrebări despre alegerile mele?

– Alegerile mele?

— Nu ar fi momentul să vă așezați la casa dumneavoastră?

— Păi, ăăă...

— Lumea începe să vă compare cu Bridget Jones.

M-am gândit: Chiar așa? Bridget Jones, zici?

Jurnalistul aștepta. Se va întâmpla, l-am asigurat eu, sau am asigurat-o, nu mai țin minte fața persoanei în cauză, doar lipsa de noimă a întrebărilor. Când, oare, bunule domn, nevastă hotărăști să-ți iei? Se va întâmpla atunci când se va întâmpla, am spus eu, exact așa cum încerci să-ți liniștești o mătușică pisăloagă.

Jurnalistul fără chip s-a uitat lung la mine cu abjectă... milă. Se va-ntâmpla, totuși?

80

Lumea specula deseori că eu mă agățam de viața mea de burlac din cauză că era atât de fascinantă și încântătoare. În multe seri îmi ziceam în sinea mea: „Dacă ar putea să mă vadă acum..."

Pe urmă mă întorceam la activitățile mele fascinante și încântătoare: îmi împăturam chiloții și mă uitam la „Episodul cu nunta Monicăi și a lui Chandler".

Pe lângă faptul că-mi spălam singur rufele (adesea întinse să se usuce pe caloriferele din casă), îmi făceam singur curățenie, îmi gătem singur, îmi cumpăram singur de mâncare. Era un supermarket în apropiere de palat și mă duceam acolo, la modul relaxat și neprotocolar, cel puțin o dată pe săptămână.

Bineînțeles că-mi planificam fiecare ieșire la cumpărături cu la fel de multă grijă ca o misiune de patrulare prin Musa Qala. Ajungeam acolo la diferite ore, alese la întâmplare, ca să-i derutez pe cei din presă. Mă și deghizam: șapcă de baseball trasă mult peste frunte, jachetă largă pe deasupra. Treceam printre rafturi cu viteză superluminică, înhățând fileurile de somon care-mi plăceau, marca de iaurt care-mi plăcea. (Memorasem o hartă a magazinului.) Plus câteva mere verzi Granny Smith și câteva banane. Și, bineînțeles, niște chipsuri.

După care sprintam spre casele de marcat.

Exact la fel cum îmi perfecționasem verificările pre-decolare de pe Apache, acum îmi redusesem timpul de cumpărături alimentare până la zece minute. Dar, într-o seară, când am ajuns la magazin și am început să alerg în sus și-n jos printre raioane, totul... *se mutase*.

Am dat fuga să găsesc un angajat:

— Ce s-a întâmplat?

– Pardon? Cum adică?

– Unde sunt toate?

– Unde sunt toate ce...?

– De ce le-ați mutat pe toate?

– Sincer?

– Da, sincer.

– Ca să-i ținem pe oameni mai mult timp aici. Ca să cumpere mai multă marfă.

Am rămas cu gura căscată. Poți să faci chestia asta? Te lasă legea?

Ușor panicat, mi-am reluat pendulatul în fugă printre rafturi, umplându-mi cărucior pe cât de bine puteam, stând cu un ochi pe ceas, după care am pornit în goană spre casa de marcat. Asta era întotdeauna partea cea mai spinoasă, pentru că aici nu era loc de nicio perfecționare: totul depindea de alții. Mai mult decât atât, casa de marcat se afla fix lângă stelajele cu ziare, unde găseai absolut fiecare tabloid britanic și fiecare revistă, iar pe jumătate din prima pagină a ziarelor și din copertele revistelor apăreau poze cu familia mea. Sau cu mama mea. Sau cu mine.

Nu o dată m-am uitat cum clienții citeau despre mine, i-am auzit fără să vreau dezbătând pe seama mea. În 2015, i-am auzit de multe ori discutând dacă mă voi căsători vreodată sau nu. Dacă eram sau nu fericit. Dacă e posibil sau nu să fiu gay. Mereu mă simțeam tentat să-i bat pe umăr... Alo!

Într-o seară, deghizat fiind, mă uitam la unii care discutau despre mine și despre alegerile mele din viață, când am auzit voci ridicate undeva mai în față, în coada care se formase la casă. Un cuplu de oameni mai vârstnici, soț și soție, o bălăcăreau pe casieră. A fost neplăcut la început, după care a devenit intolerabil.

M-am dus în față, mi-am dat șapca jos și mi-am dres glasul:

– Mă scuzați. Nu-mi dau seama exact ce se petrece aici, dar nu cred că ar fi cazul să vorbiți așa cu ea.

Casiera mai avea puțin și izbucnea în plâns. Cei doi care îi vorbiseră urât s-au întors și m-au recunoscut. Dar n-au fost câtuși de puțin surprinși. Doar ofensați că li se bătuse obrazul pentru purtarea lor abuzivă. După ce au plecat și mi-a venit și mie rândul să plătesc, casiera a încercat să-mi mulțumească, în timp ce îmi punea fructele de avocado în pungă. Nici n-am vrut să aud. I-am spus să se țină tare, mi-am înșfăcat cumpărăturile și am tulit-o ca din pușcă.

Mersul la cumpărături după haine nu era atât de complicat. De regulă, nu mă gândeam prea mult la îmbrăcăminte. În principiu vorbind, nu credeam în ideea

de modă și nu puteam înțelege de ce i-ar păsa cuiva de asta. Descori eram luat în bășcălie prin presă, din cauză că nu-mi asortam hainele și că purtam pantofi scâlciați. Cei care scriau trânteau câte o poză cu mine și se întrebau de ce am pantalonii atât de lungi, cămășile atât de șifonate. (Nici n-ar fi visat că le uscasem pe calorifer.) Nu prea e demn de un prinț, ziceau. Câtă dreptate aveți, îmi ziceam în sinea mea.

Tata și-a dat silința. Mi-a dăruit o pereche absolut fabuloasă de pantofi negri. Opere de artă. Cântăreau cât niște bile de bowling. I-am purtat până le-am făcut găuri în talpă, iar când am fost luat peste picior că port încălțări găurite, i-am dus, în cele din urmă, la reparat.

În fiecare an primeam de la tata o alocație oficială pentru haine, dar asta era strict pentru îmbrăcămintea dedicată ocaziilor protocolare. Costume și cravate, ținute de ceremonie. Pentru hainele mele obișnuite de zi cu zi mă duceam la T.K. Maxx, magazinul cu discount. Aveam o deosebită slăbiciune pentru lichidările anuale de stocuri, când găseai din belșug haine de la Gap sau J. Crew care ieșiseră din sezon sau aveau câte un mic defect. Dacă îți planificai cu grijă mișcările, dacă ajungeai acolo în chiar prima zi de solduri, puteai să pui mâna pe aceleași haine pentru care alții plăteau prețuri astronomice la magazinele din centru! Cu două sute de lire sterline puteai să arăți ca într-o reclamă de modă ultimul răcnet.

Și aici aveam sistemul meu. Ajungeam la magazin cu cincisprezece minute înainte de ora închiderii. Înhățam un coș mare și roșu. Dădeam fuga la ultimul etaj. Începeam să cercetez sistematic rafturile: întâi cel din dreapta, mergând pe coridor înainte, apoi cel din tânga la întoarcere.

Dacă găseam ceva promițător, ridicam haina în dreptul pieptului sau pantalonii în dreptul taliei, stând în fața unei oglinzi. Niciodată nu pierdeam vremea să aleg vreo culoare sau croială anume, și cu siguranță nu mă apropiam nici la câțiva metri de vreo cabină de probă. Dacă arăta drăguț și părea confortabil, pac, în coș. Dacă îmi venea greu să mă hotărăsc, îl întrebam pe Billy the Rock. Îi făcea maximă plăcere să muncească la negru în chip de stilist de modă pentru mine.

La ora închiderii, ieșeam amândoi în pas alergător, cu două pungi enorme pline de cumpărături, și cu un sentiment de triumf. Acum ziarele n-o să mă mai facă îngălat. Măcar pentru o scurtă perioadă.

Mult mai bine, nu va mai trebui să mă gândesc la haine încă vreo șase luni de acum înainte.

81

Lăsând la o parte mersul din când în când la cumpărături, am încetat să mai ies din casă în 2015. Am încetat cu totul.

Gata cu ieșirile ocazionale cu amicii la cină. Gata cu petrecerile acasă la câte cineva. Gata cu cluburile. Gata cu toate.

În fiecare seară mă duceam direct acasă, de la serviciu, mâncam deasupra chiuvetei, după care mă ocupam de hârtii, având în fundal televizorul dat în surdină pe „Prietenii tăi".

Bucătarul tatei îmi umplea uneori congelatorul cu preparate de-ale lui, plăcintă cu carne de pui, plăcintă cu carne de vită. Îi eram recunoscător că nu mai trebuie să mă aventurez la supermarket chiar atât de des... deși plăcintele alea îmi aduceau uneori aminte de luptătorii gurkha și de tocana lor cu carne de capră, în mare parte pentru că le lipseau condimentele. Mi-era dor de camarazii gurkha, mi-era dor de armată. Mi-era dor de război.

După ce mâncam, fumam câte un joint, având grijă ca fumul să nu se ducă, purtat de vânt, în grădina vecinului meu, ducele de Kent.

După care mă băgam în pat devreme.

O viață solitară. O viață stranie. Mă simțeam însingurat, dar era mai bine singur decât anxios. Tocmai începeam să descopăr câteva remedii sănătoase pentru panica mea, dar până să mă simt mai sigur pe ele, până să simt pământ mai ferm sub picioare, mă rezemam de acest singur remediu hotărât nesănătos.

Eschivare. Eram un agorafob. Ceea ce era aproape imposibil, dat fiind rolul meu public.

După un discurs care nu putuse fi evitat sau anulat, și în timpul căruia puțin lipsise să nu leșin, Willy a venit la mine în culise. Râzând.

– Harold! Uită-te la tine! Ești ud leoarcă.

Nu puteam în ruptul capului să-mi explic reacția lui. Tocmai el! Fusese de față la chiar primul meu atac de panică. Cu Kate. Ne duceam cu mașina la o partidă de polo pe iarbă în Gloucestershire, eram în Range Roverul lor. Eu stăteam în spate și Willy a aruncat o privire spre mine în oglinda retrovizoare. M-a văzut transpirat, roșu la față.

– Te simți bine, Harold?

Nu, nu mă simțeam bine. Era un drum care dura câteva ore și la fiecare câțiva kilometri îmi venea să-l rog să tragă pe stânga, ca să pot să sar afară din mașină și să-mi vin în fire.

Știa că se petrece ceva, ceva nasol. El îmi spusese, în ziua aceea sau la puțin timp după, că am nevoie de ajutor. Iar acum mă lua peste picior? Nu-mi dădeam seama cum poate să fie atât de insensibil.

Dar și eu greșeam. Amândoi ar fi trebuit să avem mai multă minte decât atât, ar fi trebuit să recunoaștem semnele stărilor mele de dezintegrare psihică și emoțională, să ne dăm seama ce însemnau ele, pentru că tocmai începuserăm să discutăm despre lansarea unei campanii publice de conștientizare în privința problemelor de sănătate mintală.

82

M-am dus la Spitalul Mildmay Mission din East London, pentru aniversarea împlinirii a 150 de ani de existență și sărbătorirea recent încheiatelor renovări. Mama mea făcuse acolo, la un moment dat, o vizită devenită faimoasă. Ținuse de mână un pacient care era seropozitiv cu HIV, ceea ce schimbase lumea. Ea dovedise astfel că infectarea cu HIV nu era lepră, că nu era un blestem. Dovedise că boala nu îi descalifica pe oameni de la a merita dragoste sau demnitate. Reamintise lumii că respectul și compasiunea nu sunt cadouri, sunt un minimum pe care ni-l datorăm unii celorlalți.

Am aflat că acea vizită faimoasă a ei fusese, de fapt, una dintr-o serie. O angajată de la Mildmay m-a tras deoparte și mi-a povestit că mama se strecura tot timpul în spital. Fără surle și trâmbițe, fără fotografii. Intra pe acolo, făcea câtiva oameni să se simtă mai bine, după care fugea acasă.

Altă femeie mi-a spus că fusese pacientă în timpul uneia dintre micile escapade ale mamei. Născută seropozitivă, această femeie își amintea cum stătea în poala mamei. Nu avea pe atunci decât doi ani, dar ținea minte.

– M-am lipit strâns de ea. De mama ta. Și ea m-a alintat.

Mi s-au înroșit obrajii. Cât o invidiam...

– Te-a alintat?

– O, da, o, da, și încă cum, și ce bine a fost! Se pricepea de minune să alinte.

– Da, îmi amintesc.

Dar nu-mi mai aminteam. Oricât m-aș fi străduit, abia dacă-mi mai aminteam câte ceva.

83

Am vizitat Botswana, petrecând câteva zile cu Teej și Mike. Mi-era dor de ei, simțeam o nevoie fizică să ies la hoinăreală cu Mike, să mai lenevesc o dată cu capul în poala lui Teej, stând la povești și simțindu-mă în siguranță. Simțindu-mă acasă.

Chiar la sfârșitul lui 2015.

Le-am făcut confidențe, le-am mărturisit că mă lupt din greu cu anxietatea. Stăteam acolo, lângă focul aprins în aer liber, unde se discută întotdeauna cel mai bine asemenea lucruri. Le-am spus că găsisem recent câteva chestii care păreau cumva să funcționeze.

Deci... aveam o speranță. De pildă, psihoterapia. Dădusem ascultare sugestiei lui Willy și, cu toate că nu găsisem niciun terapeut care să-mi placă, simplul fapt că discutasem cu câțiva îmi deschisese mintea către o serie întreagă de posibilități.

De asemenea, unul dintre terapeuți spusese la un moment dat, pe neașteptate, că sufeream indiscutabil de stres posttraumatic, ceea ce făcuse să sune un clopoțel în mintea mea. Mă pusese în mișcare, credeam eu, în direcția cea bună.

Alt lucru care părea să funcționeze era meditația. Îmi liniștea mintea aflată veșnic în viteză, îmi aducea un oarecare grad de calm. Nu eram genul care să se roage, Natura continua să fie Dumnezeul meu, dar, în cele mai negre clipe ale mele, închideam ochii și rămâneam nemișcat. Câteodată ceream și ajutor, deși niciodată nu eram prea sigur cui îl ceream. Când și când, simțeam prezența unui răspuns.

Psihedelicele îmi făceau și ele bine, cât de cât. Le experimentasem de-a lungul anilor, de distracție, dar acum începusem să le folosesc în scop terapeutic, medicinal. Nu doar că-mi permiteau să evadez pur și simplu din realitate pentru o vreme, ci mă lăsau să *redefinesc* realitatea. Sub influența acestor substanțe eram în stare să dau drumul preconcepțiilor rigide, să văd că există o altă lume dincolo de simțurile mele puternic filtrate, o lume care era tot atât de reală și de două ori mai frumoasă – o lume fără ceață roșiatică, fără motive pentru ceață roșiatică. Nu exista decât adevăr.

După ce efectul drogurilor dispărea, amintirea acelei lumi rămânea: „Asta nu e tot ce există." Toți marii vizionari și filozofi spun că viața noastră cotidiană este doar o iluzie. Întotdeauna am simțit adevărul din acele spuse. Dar cât de liniștitor

era, după ce rontăiam o ciupercă sau ingeram ayahuasca, să experimentez acest lucru pe mine însumi.

Unul dintre remediile care se dovedea cel mai eficace, totuși, rămânea munca. Să-i ajut pe alții, să fac un bine pe lume, să privesc mai degrabă în afară decât înăuntru. Aceasta era calea. Africa și Invictus, acestea erau de mult timp cauzele cele mai dragi inimii mele. Dar acum voiam să plonjez mai în adânc. De-a lungul ultimului an, sau cam pe-acolo, vorbisem cu piloți de elicopter, cu chirurgi veterinari, cu pădurari, și toți îmi spuneau că se duce un război, un război pentru salvarea planetei. „Un război, zici? Mă înrolez și eu, puneți-mă pe listă!"

O singură mică problemă: Willy. Africa era treaba *lui*, a spus el. Și avea dreptul să spună asta, sau așa considera, pentru că el era Moștenitorul. Oricând îi stătea în putere să vină cu un veto peste treaba *mea*, și intenționa în toate privințele să-și exercite, chiar cu forța, acea autoritate de a se opune.

Ne certaserăm de câteva ori pe chestia asta, la modul serios, le-am spus eu lui Teej și Mike. Într-o zi, mai că nu ne-am luat la bătaie în fața prietenilor noștri din copilărie, băieții lui Emilie și Hugh. Unul dintre ei întrebase:

— Dar de ce nu puteți să vă ocupați amândoi de Africa?

Willy făcuse o criză de nervi, îi sărise în cap că îndrăznește să facă o asemenea sugestie.

— Pentru că rinocerii și elefanții sunt treaba mea!

Totul era atât de evident. Mai puțin îi păsa lui să-și găsească un scop sau o pasiune în viață decât să câștige în competiția dintotdeauna împotriva mea.

Pe parcursul altor câtorva discuții aprinse, a reieșit că Willy, când eu mă dusesem la Polul Nord, avusese, din nefericire, resentimente. Se simțise ofensat că nu fusese *el* cel invitat. În același timp, a mai spus că se dăduse la o parte, cavalerește, că îmi îngăduise mie să mă duc, practic că el permisese să aibă loc toată munca mea cu soldații răniți. „Eu te-am lăsat să iei tu veteranii, de ce nu mă poți lăsa și tu pe mine să iau eu elefanții și rinocerii?"

M-am plâns lui Teej și Mike, că tocmai acum, când în sfârșit îmi găsisem și eu drumul în viață, când în sfârșit dădusem peste lucrul care putea să umple golul lăsat în sufletul meu de renunțarea la cariera de soldat, și care era, de fapt, chiar mai sustenabil - tocmai acum Willy se pune în calea mea.

Au fost șocați.

— Nu te da bătut, mi-au spus ei. Este loc pentru amândoi în Africa. Este nevoie de voi amândoi.

Așadar, cu încurajarea lor, am pornit într-o călătorie de documentare concretă, cu durata de patru luni, ca să mă informez și să mă instruiesc la fața locului în legătură cu adevărul despre „războiul fildeșului". Botswana. Namibia. Tanzania. Africa de Sud. M-am dus în Parcul Național Kruger, o vastă întindere de teren sterp și uscat, având o suprafață comparabilă cu cea a Israelului. În războiul contra braconierilor, Kruger era categoric în prima linie a frontului! Populațiile sale de rinoceri, atât albi, cât și negri, se diminuau văzând cu ochii, din cauza hoardelor de braconieri stimulați material de crima organizată din China și Vietnam. Un corn de rinocer aducea sume enorme, așa că, pentru fiecare braconier arestat, alți cinci erau gata să-i ia locul.

Rinocerii negri erau mai rari, deci mai valoroși. Dar erau și mai periculoși. Fiind erbivori care preferă lăstarii și crengile, trăiau în tufărișul des, iar dacă te băgai după ei, chestia asta îți putea fi fatală. Nu aveau de unde să știe că tu ai venit ca să-i ajuți. Fusesem ținta unei șarje, de câteva ori, și am avut mare noroc să scap nespintecat. (Pont: întotdeauna să știi unde se află localizată cea mai apropiată creangă de copac, pentru că s-ar putea să ai nevoie să sari pe ea.) Am avut prieteni mai puțin norocoși.

Rinocerii albi erau mai docili și se găseau mai din belșug, dar probabil că nu pentru multă vreme încă, tocmai din cauza docilității lor. Ca erbivore de pășune, erau de găsit pe pajiștile cu iarbă, în teren deschis. Mai ușor de văzut, mai ușor de împușcat.

Am însoțit nenumărate patrule antibraconaj. Pe parcursul câtorva zile în Parcul Kruger, mereu am ajuns la fața locului prea târziu. Cred că am văzut vreo patruzeci de carcase de rinocer ciuruite de gloanțe.

Braconierii din alte părți ale Africii de Sud, am aflat, nu-i împușcau întotdeauna pe rinoceri. Gloanțele erau scumpe, iar zgomotul împușcăturilor le trăda poziția. Așadar, trăgeau în rinocer cu o pușcă cu tranchilizante, după care îi tăiau cornul în timp ce era adormit. Rinocerul se trezea desfigurat și rătăcea clătinându-se printre arbuști până își găsea sfârșitul.

Am asistat la o lungă intervenție chirurgicală asupra unei femele de rinocer pe nume Hope: chirurgul veterinar încerca să-i repare fața prin coaserea membranelor acum expuse, din gaura unde fusese adăpostit înainte cornul ei. Experiența ne-a traumatizat pe toți, și pe mine, și pe cei din echipa chirurgicală. Toți ne întrebam dacă facem bine ce facem, dacă nu cumva va fi și mai rău pentru biata femelă rinocer. Suferea niște dureri cumplite.

Dar pur și simplu n-o puteam lăsa așa.

84

Într-o dimineață, dădeam ocoluri largi cu elicopterul în Parcul Kruger, în căutarea unor semne rău-prevestitoare. Deodată, am zărit cel mai grăitor semn dintre toate.

– Uite acolo! am spus.

Vulturi hoitari. Am coborât cât am putut de repede. Nori de vulturi și-au luat zborul când am atins pământul.

Am sărit din elicopter, am văzut în țărână urme de pași amestecate haotic și cartușe goale de glonț sclipind în lumina soarelui. Sânge peste tot. Ne-am luat după urme prin tufăriș și am găsit un rinocer alb uriaș, cu o gaură larg căscată în locul unde-i fusese retezat cornul. O femelă. Avea răni pe toată lungimea spatelui. Cincisprezece despicături larg căscate, am numărat eu. Lângă ea zăcea un pui de rinocer de vreo șase luni, mort și el.

Am pus cap la cap lucrurile, ca să ne dăm seama ce se întâmplase. Braconierii împușcaseră mama rinocer. Ea și puiul ei o luaseră la goană. Braconierii îi urmăriseră până în acest loc. Mama rinocer a fost în continuare capabilă să-și apere puiul sau să stea scut în fața lui, și atunci braconierii i-au hăcuit spinarea cu securile, imobilizând-o. După care, în timp ce ea era încă în viață, sângerând, îi retezaseră cornul.

Eram incapabil să scot vreo vorbă. Soarele bătea nemilos pe noi, dintr-un cer albastru și fierbinte.

Bodyguardul meu l-a întrebat pe paznicul parcului:

– Pe cine au omorât mai întâi, mama sau puiul?

– Greu de spus.

Eu am întrebat:

– Crezi că braconierii sunt undeva prin apropiere? Am putea să-i găsim?

– Imposibil.

Chiar dacă ar mai fi fost prin zonă, erau acul în carul cu fân.

85

În Namibia, traversând pustietatea nordică în căutarea rinocerilor, am cunoscut un doctor foarte cumsecade, care urmărea leii de deșert. Aceștia erau hăituiți teribil în nordul Namibiei, din cauză că intrau adeseori pe pământurile fermierilor.

Doctorul îi tranchiliza, ca să le studieze starea de sănătate și deplasările din teritoriu. Ne-a luat numărul de telefon și a promis să ne sune dacă dădea peste vreunul.

În noaptea aceea ne-am așezat tabăra lângă albia unui pârâu secat. Ceilalți dormeau cu toții în corturi și în mașini, dar eu mi-am desfăcut salteaua lângă foc și m-am acoperit cu o pătură subțire.

Toți cei din echipa mea au crezut că glumesc.

– Zona asta e plină de lei, șefu'.

Le-am zis că nu mi se va întâmpla nimic.

– Am mai făcut-o de un milion de ori.

Pe la miezul nopții, a bâzâit stația radio. Doctorul. Era la vreo patru kilometri depărtare și tocmai împușcase cu tranchilizant doi lei.

Am sărit în Land Cruiser și ne-am năpustit pe drum. Soldații namibieni pe care ni-i alocaseră autoritățile guvernamentale au insistat să vină și ei. La fel și polițiștii locali din zonă. În ciuda întunericului negru ca smoala, am reușit să-l găsim cu ușurință pe doctor. Stătea în picioare lângă doi lei enormi. Amândoi zăceau întinși pe burtă, cu capetele odihnind pe labele lor gigantice. Doctorul ne-a arătat cu lumina lanternei. Puteam să vedem cum piepturile leilor se ridică și coboară ritmic. Respirau liniștiți.

Am îngenuncheat lângă femelă, i-am atins blana, m-am uitat la ochii semiînchiși, de culoarea ambrei. Nu pot să explic și nici să mă justific... dar simțeam că o cunosc.

Când m-am ridicat în picioare, unul dintre soldații namibieni s-a strecurat pe lângă mine și s-a lăsat pe vine lângă celălalt leu. Un mascul mare. A ridicat pușca automată AK-47 și i-a cerut unuia dintre camarazii lui să-i facă o poză. Ca și cum vânase leul.

Mă pregăteam să spun ceva, dar Billy the Rock mi-a luat-o înainte. I-a spus soldatului namibian să plece dracului de lângă lei. Bosumflat, soldatul s-a îndepărtat fără o vorbă.

Atunci m-am întors să-i spun ceva doctorului. O strălucire de lumină. M-am întors din nou, să văd de unde venise, care dintre soldați făcuse o poză cu camera telefonului, când i-am auzit pe ceilalți exclamând speriați.

M-am uitat peste umăr: leoaica stătea în picioare în fața mea. Reînviată. A făcut un pas împleticit înainte.

– E în regulă, a spus doctorul. E în regulă.

Leoaica a căzut iar, exact la picioarele mele. Noapte bună, dulcea mea prințesă!

M-am uitat în stânga, m-am uitat în dreapta. Nu era nimeni lângă mine. Soldații o luaseră toți la goană spre mașinile lor. Cel cu pușca AK-47 dădea de zor

la manivelă, ridicând geamul portierei. Până și Billy the Rock se dăduse cu o jumătate de pas îndărăt.

Doctorul a spus:

– Îmi cer scuze pentru asta.

– N-ai de ce să te scuzi.

Ne-am întors la locul de înnoptare. Toată lumea s-a vârât în corturi și în mașini, cu excepția mea.

Eu m-am întors la salteaua mea de lângă foc.

– Îți arde de glumă, șefu'? au spus toți. Ce te faci cu leii? Tocmai am văzut cu toții dovada că sunt lei pe aici, șefu'.

– Pfff! Credeți-mă. Leoaica aia nu va face niciun rău nimănui.

De fapt, probabil că veghează asupra noastră.

86

Înapoi în America. Alături de doi prieteni buni.

Ianuarie 2016.

Amicul meu Thomas se vedea cu o femeie care locuia la Los Angeles, așa că prima noastră oprire a fost la ea acasă. A dat o petrecere de bun-venit, invitând un mic grup de prieteni. Toți eram pe aceeași lungime de undă în materie de alcool - cu alte cuvinte, ferm hotărâți să consumăm mari cantități într-o scurtă perioadă de timp. Unde nu ne-am înțeles a fost la ce tip de alcool. Britanic pursânge, eu am cerut un gin tonic.

– Pe dracu', s-o crezi tu! au spus americanii, râzând. Acum ești în State, prietene, ia și tu o băutură adevărată. Bagă o tequila!

Eram familiarizat cu tequila. Dar tequila de club, în cea mai mare parte. Tequila de noaptea târziu. Ceea ce mi s-a oferit acum era tequila după toate regulile artei, de fițe, și mi s-a explicat ca la școală cum putea fi băută. Îmi erau oferite pahare conținând tequila în toate formele posibile. Tequila goală, fără nimic. Cu gheață. Margarita. Cu apă minerală și felie de limetă.

Le-am băut pe toate, până la ultima picătură, și am început să mă simt foarte al naibii de bine. Mi-am zis: Îmi plac americanii ăștia. Îmi plac foarte mult.

Ciudat moment să fii proamerican. Cea mai mare parte a lumii nu era. Marea Britanie, în niciun caz. Mulți britanici disprețuiau războiul american din Afganistan și erau indignați că fuseserăm târâți în el. Pentru unii, sentimentul antiamerican

era foarte intens. Mi-am adus aminte de copilăria mea, când cei din jur mă avertizau tot timpul să mă feresc de americani. Prea gălăgioși, prea bogați, prea fericiți. Prea siguri pe ei, prea direcți, prea sinceri.

Da' de unde, îmi ziceam eu mereu. Yankeii nu se învârt în jurul cozii, pufnind și fornăind și dregându-și glasul politicos, până să ajungă la fondul problemei. Indiferent ce au pe suflet, ei o spun pe șleau, nu țin în ei, și chiar dacă poate fi problematic uneori, eu de obicei constatam că e de preferat alternativei.

Nimeni să nu spună ce simte cu adevărat. Nimeni să nu vrea să audă cum te simți tu.

Avusesem parte de această experiență la doisprezece ani. Aveam parte de ea și mai mult acum, la treizeci și unu de ani.

Am plutit prin ziua aceea ca pe un nor trandafiriu din aburi de tequila. Ba nu - e greșit spus că am plutit. Am *pilotat* norul trandafiriu, iar după ce am aterizat de pe el - o aterizare perfectă, de manual, dacă tot veni vorba -, m-am trezit fără nicio mahmureală. Miracol.

A doua zi, ori poate următoarea, ne-am mutat, din cine știe ce motiv. Am plecat de la prietena lui Thomas și ne-am dus acasă la Courteney Cox. Era prietenă cu prietena lui Thomas, și avea mai mult spațiu. În plus, trebuise să plece la niște filmări și nu o deranja dacă noi ne aciuiam la ea acasă.

Nicio problemă din partea mea. Ca fanatic al serialului „Prietenii mei", ideea de a da buzna acasă la Monica era extrem de ademenitoare. Și amuzantă. Numai că... pe urmă a apărut Courteney. Am fost foarte derutat. I se anulase filmarea? Am considerat că nu era cuviincios din partea mea să-mi manifest curiozitatea. Mai mult decât atât:

— Asta înseamnă că trebuie să plecăm?

Ea a zâmbit.

— Bineînțeles că nu, Harry! E spațiu berechet.

Minunat. Dar tot eram derutat, pentru că... ea era Monica. Și eu eram un Chandler. M-am întrebat dacă îmi voi găsi vreodată curajul să-i spun. Chiar exista destulă tequila în California încât să-mi dea suficient curaj?

Curând după sosirea ei acasă, Courteney a invitat și mai mulți oameni pe la ea. A început altă petrecere. Printre nou-veniți era și un tip care îmi părea familiar. Actor, a spus amicul meu.

— Da, știu că e actor. Dar cum îl cheamă?

Amicul meu nu-și amintea.

M-am dus și am intrat în vorbă cu actorul. Avea o atitudine prietenoasă și mi-a plăcut de el pe loc. Tot nu reușeam să-mi aduc aminte unde-i văzusem fața sau cum îl cheamă, dar vocea lui mi se părea și mai sâcâitor de familiară.

I-am șoptit la ureche amicului meu:

– De unde îl știm noi pe tipul ăsta?

Amicul meu a început să râdă.

– Batman.

– Pardon?

– Batman.

Eram la al treilea sau la al patrulea rând de tequila, deci aveam dificultăți să pricep și să procesez această remarcabilă nouă informație.

– Rahat... da! Filmul cu Batman LEGO.

M-am întors spre actor și l-am întrebat:

– Așa e?

– Așa e... ce?

– Tu ești ăla?

– Ăla...?

– Batman.

El a zâmbit.

– Da.

Ce chestie, să-l identificăm astfel!

– Hai, fă-o! m-am rugat de el.

– Să fac ce?

– Vocea.

A închis ochii. Îi venea să refuze, dar nu voia să fie nepoliticos. Sau, dacă nu, își dăduse seama că n-aveam de gând să mă opresc. M-a fixat cu ochii lui de un albastru glacial, și-a dres glasul, după care, într-o „batmaneză" perfect guturală, a spus:

– Hello, Harry!

Ah, mi-a plăcut la nebunie!

– Încă o dată!

A mai făcut-o o dată. Mi-a plăcut și mai mult. Am izbucnit toți într-un râs în hohote.

Pe urmă, probabil ca să scape de noi, ne-a condus pe mine și pe amicul meu spre frigider, de unde a extras o băutură răcoritoare. Cât timp era deschisă ușa de

la frigider, noi am zărit o ditamai cutia de romburi de ciocolată neagră cu ciuperci psihedelice.

Cineva din spatele meu a spus că sunt pentru toată lumea.

– Serviți-vă, băieți!

Amicul meu și cu mine am înhățat câteva, le-am hăpăit pe loc și le-am împins în jos spre stomac cu niște tequila.

L-am așteptat și pe Batman să se înfrupte. Dar n-a făcut-o. Nu erau genul lui. Hait, ce părere-ți faci? am zis noi. Băiatul ăsta tocmai ne-a trimis să intrăm singuri în nenorocita aia de Peștera Liliacului!

Ne-am dus afară, ne-am așezat lângă o vatră și am așteptat. Îmi amintesc că după o vreme m-am ridicat și am pornit agale înapoi spre casă, ca să merg la toaletă.

Era greu să mă orientez prin casa aceea, cu toată mobila modernă în unghiuri drepte și suprafețele netede din sticlă. De asemenea, nu prea multe lumini aprinse. Dar am reușit în timp util să dau peste o budă.

Ce baie frumoasă, mi-am zis în gând, închizând ușa. Am aruncat o privire în jur. Săpunuri superbe. Prosoape albe imaculate. Grinzi din lemn aparente. Lumină discretă. Poți să te bazezi pe yankei să facă o treabă bună.

Lângă toaletă era un coș de gunoi cilindric, argintiu, genul pe care apeși cu piciorul o pedală ca să se ridice capacul. M-am uitat lung la el. S-a uitat și el lung la mine.

– Ce...? Se uită lung...?

Pe urmă coșul a devenit... un cap.

Am pus piciorul pe pedală, am apăsat și capul și-a deschis gura. Un rânjet cu gura larg deschisă.

Am izbucnit în râs, m-am întors, am făcut un pipi.

Acum și WC-ul devenise un cap. Vasul alb se transformase în niște fălci căscate, balamalele colacului erau ochii lui argintii sfredelitori.

Spunea:

– Aaaaaa!

Mi-am terminat treaba, am tras apa, i-am închis gura. M-am întors la coșul argintiu, am apăsat pe pedală, i-am dat să înghită un pachet gol de țigări din buzunarul meu. Deschide gura mare.

– Aaaaa! Mersi, amice.

– Cu plăcere, amice.

Am ieșit din baie chicotind și am dat nas în nas cu amicul meu.

– Ce e așa de amuzant?

I-am spus că trebuie neapărat să intre fix acum în buda aia și să aibă experiența vieții lui.

– Ce experiență?

– N-am cum s-o descriu. Trebuie să vezi cu ochii tăi. Să dai mâna cu Batman e nesemnificativ în comparație cu asta!

Amicul meu purta o pufoaică imensă, cu guler din blăniță, exact ca aceea pe care o purtasem eu la Polul Nord și la Polul Sud. Fără să și-o scoată, a intrat în budă.

Eu m-am dus să-mi mai prepar niște tequila.

Câteva minute mai târziu, amicul meu a reapărut lângă mine. Era alb la față ca hârtia.

– Ce s-a întâmplat?

– Nu vreau să vorbesc despre asta.

– Spune-mi!

– Geaca mea... s-a transformat în dragon.

– În dragon? În toaletă?

– Și a încercat să mă mănânce.

– Vai de mine!

– M-ai trimis în bârlogul dragonului.

– Rahat! Scuze, frate!

Încântătoarea mea călătorie psihedelică fusese un iad pentru el. Ce ghinion! Ce interesant! L-am condus cu blândețe afară, spunându-i că totul va fi OK.

87

A doua zi ne-am dus la altă petrecere la cineva acasă. Undeva mai departe de coastă, deși aerul avea în continuare iz de ocean.

Și mai multă tequila, și mai multe nume de oameni necunoscuți. Precum și mai multe ciuperci.

Am început cu toții să jucăm un fel de joc, ceva în genul șaradelor – cred. Cineva mi-a dat un joint. Ce drăguț! Am tras un fum, m-am uitat la albastrul spălăcit și albicios al cerului californian. Cineva m-a bătut ușurel pe umăr, mi-a spus că vrea să-mi facă cunoștință cu Christina Aguilera. O, bună, Christina! Arăta cam bărbătoasă. A, pardon, se pare că auzisem greșit, nu era Christina Aguilera, era tipul

care compusese împreună cu altcineva unul dintre cântecele ei. „Genie in a Bottle". Știam versurile? Mi-a spus versurile?

Sunt un duh dintr-o sticlă
Și trebuie să mă freci cum trebuie.

În orice caz, făcuse un sac de bani cu versurile alea, iar acum trăia pe picior mare.

– Bravo ție, omule!

L-am lăsat și am pornit să traversez curtea, iar din acest punct încolo memoria mea o ia razna pentru o vreme. Parcă îmi amintesc încă o petrecere la cineva acasă... în aceeași zi? În ziua următoare?

În cele din urmă, totuși, ne-am descurcat să ne întoarcem acasă la Monica. Adică la Courteney. Era noapte. Am coborât pe niște trepte până pe plaja din dreptul casei și am stat acolo, cu degetele de la picioare încercând oceanul, privind cum spuma dantelată a valurilor vine spre mine, se retrage, vine spre mine. Am stat așa vreme îndelungată - mie mi s-a părut o veșnicie. Mă uitam dinspre apă spre cer, dinspre cer spre apă, și tot așa.

După care m-am uitat direct spre lună. Vorbea cu mine. La fel cum făcuseră coșul de gunoi și toaleta. Ce tot spunea? Că anul care vine va fi bun.

– Bun în ce fel?

– Ceva important.

– Serios?

– Important.

– Nu tot ca până acum?

– Nu, ceva special.

– Vorbești serios, Lună?

– Îți promit.

– Te rog să nu mă minți.

Aveam aproape vârsta pe care o avusese tata când s-a căsătorit, iar el fusese considerat un caz tragic de însurățel întârziat. La treizeci și doi ani fusese ridiculizat pentru că nu poate sau nu vrea să-și găsească o parteneră.

Eu mă uitam fix în ochii vârstei de treizeci și doi de ani.

– Ceva trebuie să se schimbe. Te rog!

– Se va schimba.

Am deschis gura spre cer, spre Lună. Spre viitor.

– Aaaaa!

Partea a treia

CĂPITANUL SUFLETULUI MEU

1

Stăteam și pierdeam vremea prin Nott Cott, uitându-mă pe Instagram. În fluxul de postări am văzut un video: prietena mea Violet. Și o tânără.

Se jucau cu o aplicație nouă, care îți punea filtre tembele peste poze. Violet și femeia cealaltă aveau urechi de câine, nasuri de câine, limbi lungi și roșii de câine care le atârnau din gură.

În pofida suprapunerii cu efecte canine de benzi desenate, am simțit nevoia să devin brusc mai atent.

Femeia asta care era cu Violet... Doamne!

M-am uitat la video de câteva ori la rând, apoi am făcut un efort de voință ca să las telefonul din mână. După care l-am luat iar, m-am uitat iar la video.

Umblasem prin toată lumea, în lung și-n lat, la propriu. Sărisem șotronul pe continente. Întâlnisem sute de mii de oameni, îmi încrucișasem calea cu un eșantion absurd de mare din populația de șapte miliarde de locuitori ai planetei. Timp de treizeci și doi de ani mă uitasem la o banda rulantă cu chipuri omenești alunecând prin fața mea, și doar vreo cinci-șase mă făcuseră vreodată să mă uit de două ori. Femeia asta oprise banda rulantă. Femeia asta spulberase în mici fărâme banda rulantă.

Nicicând nu văzusem pe cineva care să arate atât de bine.

De ce frumusețea te lovește în asemenea hal? Are ceva de-a face cu năzuința lăuntrică înnăscută a omului după ordine? Nu așa spun oamenii de știință? Și marii pictori? Că frumusețea este simetrie și, ca atare, reprezintă ceva care iese în relief față de haos? Neîndoios că viața mea de până atunci fusese haotică. Nu pot nega foamea de ordine, nu pot tăgădui căutarea unei fărâme de frumusețe. Tocmai mă întorsesem dintr-o călătorie cu tata, Willy și Kate, în Franța,

unde participaserăm la comemorarea Bătăliei de pe Somme, aduseserăm un omagiu britanicilor căzuți în război, și eu citisem un poem obsedant, „Înainte de luptă". Fusese publicat de un soldat cu două zile înainte să moară în bătălie. Se sfârșea cu cuvintele: „Ajută-mă să mor, o, Doamne!"

Citindu-l cu voce tare, mi-am dat seama că eu nu voiam să mor. Eu voiam să trăiesc. O revelație destul de uluitoare pentru mine în acel moment.

Dar frumusețea acestei femei și reacția mea în fața ei nu se bazau pe simetrie. Avea un aer plin de energie, de bucurie nestăpânită și de veselie jucăușă. Era ceva în felul cum zâmbea, felul cum interacționa cu Violet, felul în care se uita la obiectivul camerei de filmat. Sigură pe ea. Liberă. Ea credea că viața este o mare și grandioasă aventură, puteam să văd bine asta. Ce privilegiu ar fi, m-am gândit, să mă pot alătura ei în această călătorie.

Toate astea mi le-a transmis chipul ei. Chipul ei luminos, angelic. Niciodată nu avusesem o opinie fermă asupra întrebării arzătoare: există o singură persoană pe acest pământ pentru fiecare dintre noi? Dar în momentul acela am simțit că s-ar putea să nu fie decât un singur chip pentru mine. Acesta.

I-am trimis un mesaj lui Violet. „Cine... este... femeia... aceasta?" Mi-a răspuns pe loc. „Mda, ești deja al șaselea tip care mă întreabă." Minunat, mi-am zis în sinea mea. „Cine este, Violet?" „Actriță. Joacă într-un serial TV, *Costume*." Era vorba de o poveste despre avocați; femeia aceea juca rolul unei tinere asistente. „Americancă?" „Da." „Și ce caută la Londra?" Violet lucra pentru Ralph Lauren. „A venit la o probă de costume pentru serial. Pot să vă fac cunoștință, dacă vrei." „Ăăă, da. Te rog frumos!" Violet m-a întrebat dacă ar fi în regulă să-i dea femeii, americancei, numele contului meu de Instagram. „Bineînțeles!"

Era în ziua de vineri, 1 iulie. Urma să plec din Londra a doua zi de dimineață, spre casa lui Sir Keith Mills. Eram programat să iau parte la o cursă de iahting pe vasul lui Sir Keith, în jurul Insulei Wight. Tocmai când îmi îndesam ultimele câteva lucruri în geanta de voiaj, mi-am aruncat ochii pe telefon.

Un mesaj pe Instagram. De la femeia cu pricina. Americanca.

„Bună!"

Spunea că a primit datele mele de la Violet. M-a complimentat pentru pagina mea de Instagram. Foarte frumoase fotografii.

„Mulțumesc."

Cele mai multe erau fotografii din Africa. Știam că și ea fusese acolo, pentru că și eu studiasem pagina ei de Instagram; văzusem poze cu ea printre gorilele din Rwanda.

Mi-a spus că și ea făcuse ceva muncă de voluntariat acolo. Cu copiii. Ne-am împărtășit unul celuilalt gânduri despre Africa, despre fotografiat, despre călătorii.

În cele din urmă am făcut schimb de numere de telefon și am migrat cu conversația la SMS-uri, până târziu în noapte. De dimineață, m-am mutat din Nott Cott în mașină, fără să fac pauză de mesaje. M-am conversat cu ea prin SMS-uri fără întrerupere, pe toată durata lungului drum până acasă la Sir Keith, continuând în timp ce parcurgeam holul de la intrarea în casă – „Ce mai faceți, Sir Keith?" – și apoi pe scări în sus, până în camera de oaspeți, unde am încuiat ușa și am rămas închis acolo, cu ochii în mesageria telefonului. Am stat pe pat, dând SMS-uri ca un adolescent, până când a trebuit să cobor la cină împreună cu Sir Keith și familia lui. Apoi, după desert, m-am întors repede în camera de oaspeți și am reluat ping-pongul SMS-urilor.

Nu reușeam să tastez destul de repede. Făcusem cârcei la degetele mari. Erau atât de multe de spus, aveam atât de multe în comun, deși proveneam din lumi atât de diferite! Ea era americancă, eu, britanic. Ea avea o educație solidă, eu, categoric nu. Ea era liberă ca pasărea cerului, eu, într-o colivie aurită. Și totuși, niciuna dintre aceste deosebiri nu mi se părea că ar fi eliminatorie sau măcar importantă. Dimpotrivă, diferențele dintre noi păreau naturale, fertile. Erau contradicții care mă făceau să-mi spun: „Hei... parcă te cunosc de undeva!" Dar și: „Am nevoie să te cunosc mai bine." Sau: „Hei, te cunosc dintotdeauna." Dar și: „Te-am tot căutat, dintotdeauna." Sau: „Hei, mulțumesc lui Dumnezeu că ai venit." Dar și: „De ce ți-a luat atât de mult?"

Camera de oaspeți a lui Sir Keith dădea către un estuar. De multe ori, în mijlocul unui mesaj, mă apropiam de fereastră și mă uitam afară. Priveliștea mă ducea cu gândul la Okavango. Mă făcea să mă gândesc și la destin, și la serenitate. Întâlnirea aceea dintre râu și mare, dintre uscat și cer îmi întărea un vag sentiment al lucrurilor importante care încep să se așeze la locul lor, să se unească.

Mi-a trecut prin cap cât de straniu, cât de suprarealist, cât de bizar trebuie să fie că această conversație-maraton a început tocmai pe data de 1 iulie 2016. Cea de-a cincizeci și cincea aniversare a nașterii mamei mele.

Târziu în noapte, în timp ce așteptam următorul ei SMS, am introdus numele americancei în motorul de căutare DE la Google. Sute de fotografii, una mai uluitoare decât alta. M-am întrebat dacă nu cumva și ea mă caută pe mine pe Google. Sperам că nu.

Înainte să sting lumina, am întrebat-o cât mai stă la Londra. La naiba – urma să plece curând. Trebuia să se întoarcă în Canada ca să reia filmările la serialul ei. Am întrebat-o dacă aș putea s-o văd înainte să plece.

Am privit telefonul, așteptând răspunsul, cu ochii ațintiți pe cele trei puncte care clipoceau la nesfârșit: ...

Apoi: „Sigur!" Perfect. Acum: „Unde să ne întâlnim?" Am sugerat la mine acasă. „La tine acasă? La prima întâlnire? Nu prea cred!" „Nu, nu, n-am vrut să sune așa."

Ea nu-și dădea seama că a fi din familia regală însemna să fii radioactiv, că nu puteam să mă întâlnesc cu cineva pur și simplu la o cafenea sau în vreun alt local public. Reticent să-i dau o explicație completă, am încercat să-i explic pe ocolite riscul de a fi văzut. N-am reușit să fac o treabă prea bună.

Ea a sugerat o alternativă. Soho House, la numărul 76 pe Dean Street. Era cartierul ei general de fiecare dată când venea la Londra. Va rezerva o masă pentru noi, într-o încăpere liniștită. Nu va mai fi nimeni în jur. Masa va fi pe numele ei. Meghan Markle.

2

După ce dădusem SMS-uri aproape toată noaptea, până la primele ore ale dimineții, am gemut când alarma a sunat în zori. Era timpul să urc pe vasul lui Sir Keith. Dar îmi părea și bine. O cursă de iahting era singurul lucru care mă putea face să las telefonul din mână.

Și aveam nevoie să las telefonul, doar pentru o vreme, ca să-mi adun gândurile. Ca s-o iau mai moale.

Vasul lui Sir Keith se numea „Invictus". Omagiu adus jocurilor, să-i dea Dumnezeu sănătate dragului de Sir Keith! În ziua aceea avea un echipaj de unsprezece oameni, inclusiv unul sau doi sportivi care concuraseră efectiv la jocuri. Cursa de cinci ore ne-a dus în jurul stâncilor de calcar Needles și exact contra vântului, care sufla cu atâta putere, încât multe ambarcațiuni s-au retras din cursă.

Mai navigasem și înainte, de multe ori – mi-aduc aminte o vacanță de aur, cu Henners, încercând să dăm peste cap mica noastră barcă Laser, doar ca să ne distrăm –, dar niciodată așa, în largul mării, în condiții atât de vitrege. Valurile erau cât casa. Niciodată nu-mi fusese frică de moarte înainte, dar acum m-am trezit că-mi zic în sinea mea: „Te rog, nu mă lăsa să mă înec înainte de marea mea întâlnire!" Apoi m-a cuprins altă spaimă. Nu aveam nicio budă la bord.

M-am ținut cât am putut de mult, până n-am mai avut de ales. M-am întors cu tot corpul într-o parte, aplecându-mă peste bord, în marea învolburată... și tot n-am putut să mă eliberez, în mare parte din cauza tracului. Parcă tot echipajul se uita la mine.

Într-un târziu, m-am dus înapoi la postul meu, m-am agățat jenat de frânghii și am făcut în pantaloni. Uau, mi-am zis, dacă domnișoara Markle ar putea să mă vadă acum...

Vasul nostru a câștigat la clasa lui de ambarcațiuni și a ieșit pe locul al doilea în competiția generală. Ura, am spus, abia oprindu-mă ca să sărbătoresc cu Sir Keith și echipajul. Prima mea grijă era să sar în apă, ca să-mi spăl urina de pe pantaloni, după care să dau fuga la Londra, unde cursa mai importantă, cursa supremă, era pe cale să înceapă.

3

Un trafic sinistru. Era duminică seară, lumea se scurgea înapoi la Londra după un weekend petrecut la țară. Plus că mai trebuia să trec și prin Piccadilly Circus, un adevărat coșmar și în cele mai bune momente. Gâtuiri, lucrări pe șosea, accidente, ambuteiaj, am dat peste toate obstacolele imaginabile. Iar și iar, alături de bodyguarzii mei, trebuia să mă opresc în drum, așteptând pur și simplu acolo. Cinci minute. Zece.

Bombănind, asudând, răcnind în minte la nenumăratele mașini staționate.

— Vă mișcați odată?!

Într-un final, nu mai putea fi evitat. Am dat SMS: „Întârzii puțin, scuze." Ea era deja acolo. Mi-am cerut iertare: „Trafic oribil." Răspunsul ei: „OK." Mi-am spus: S-ar putea să plece.

Le-am spus bodyguarzilor mei:

— O să plece.

În timp ce ne apropiam încet de restaurant, i-am dat iar SMS: „Ne mișcăm, dar tot încet."

„Nu poți să ieși din mașină?"

Cum să-i explic? Nu, nu puteam. Nu aveam posibilitatea s-o iau la goană pe străzile Londrei. Aș fi fost ca o cămilă care fuge pe bulevard. Ar fi declanșat o scenă, provocând coșmaruri echipei de securitate; lăsând la o parte presa pe care ar fi putut s-o atragă. Dacă mă zărea cineva țopăind cu pași mari spre Soho House,

ar fi fost sfârșitul stropului de intimitate de care poate că am fi reușit să ne bucurăm pentru scurt timp.

În plus, aveam cu mine trei bodyguarzi. Nu puteam să le cer pe nepusă masă să ia parte la un eveniment de cros pe stradă.

Dar nu prin SMS-uri era cazul să-i transmit toate aceste lucruri. Așa că... pur și simplu n-am mai răspuns. Ceea ce sigur a enervat-o.

Într-un târziu, am ajuns la Soho House. Roșu la față, gâfâind asudat, cu o jumătate de oră întârziere, m-am năpustit în restaurant, în încăperea privată, și am găsit-o așezată într-un colțișor liniștit, pe o canapea joasă din catifea, în fața unei măsuțe joase pentru cafea.

A ridicat privirea și a zâmbit.

Nu mai conteneam cu scuzele. Nu-mi puteam închipui că existaseră prea mulți oameni care să întârzie la o întâlnire cu ea.

M-am așezat și eu pe canapea, cerându-mi din nou scuze. Ea a spus că mă iartă.

Își luase o bere – de fapt, un sortiment de *ale*. Eu am cerut o Peroni. Nu voiam bere, dar era mai ușor să cer una.

Tăcere. Ne studiam cu atenție.

Ea purta un pulover negru, blugi, tocuri înalte. Eu nu știam nimic despre haine, dar îmi dădeam seama că e șic. Pe de altă parte, știam că, orice ar fi pus pe ea, ar fi arătat șic. Chiar și un sac de dormit. Principalul lucru pe care l-am remarcat a fost diferența enormă dintre internet și realitate. Văzusem atât de multe poze cu ea, din ședințe foto de modă și de pe platourile TV, perfecte până la ultimul detaliu, dar acum era aici în carne și oase, fără briz-brizuri, fără niciun filtru... dar mai frumoasă! Frumoasă să faci infarct. Încercam să conștientizez chestia asta, căznindu-mă să înțeleg ce se întâmplă cu sistemul meu circulator și cu cel nervos, și, drept rezultat, creierul meu nu mai era în stare să facă față altor date în plus. Conversație, amabilități, engleza britanică standard, totul a devenit o provocare.

Golurile le-a umplut ea. Vorbea despre Londra. Venea aici tot timpul, a spus. Uneori își lăsa pur și simplu bagajele la Soho House pentru săptămâni întregi. I le păstrau fără să mai întrebe. Cei de aici erau ca o familie pentru ea.

M-am gândit: Ești la Londra tot timpul? Cum se face că eu nu te-am văzut niciodată? Ce mai contează că la Londra trăiesc nouă milioane de oameni sau că eu nu ies decât rareori din casă – mi se părea că, dacă ea era aici, ar fi trebuit să știu. Ar fi trebuit să fiu informat!

– Ce te aduce aici atât de des?

– Prietenii. Munca.

– A, da? Munca?

Actoria era activitatea ei principală, a spus, lucrul pentru care era cunoscută, dar avea mai multe cariere profesionale. Autoare de articole despre stiluri de viață și despre călătorii, purtătoare de cuvânt a unor corporații, antreprenoare, activistă, model. Călătorise prin toată lumea, trăise în mai multe țări, lucrase pentru ambasada Statelor Unite din Argentina – avea un CV amețitor.

Totul făcând parte din plan, a spus ea.

– Din plan?

– Vreau să ajut oameni, să fac ceva bun, să fiu liberă.

A apărut chelnerița. Ne-a spus cum o cheamă. Mischa. Accent est-european, zâmbet sfios, multe tatuaje. Am întrebat-o despre ele; Mischa a fost mai mult decât bucuroasă să ne explice. Mi-a oferit o pernă de amortizare foarte necesară, o mică apăsare pe pedala de frână, un moment să-mi trag sufletul, și cred că și-a dat seama că îndeplinește acest rol și l-a acceptat de bunăvoie. Am apreciat-o pentru asta!

Mischa a plecat și conversația chiar că a început să curgă. Stângăcia inițială dispăruse, căldura din SMS-urile noastre revenise. Amândoi avuseserăm prime întâlniri în care nu găsiserăm nimic despre care să vorbim, dar acum amândoi simțeam acel fior foarte special, când ai prea multe despre care să vorbești, când nu e timp destul ca să spui tot ce e de spus.

Dar, apropo de timp... al nostru se terminase. Ea și-a adunat lucrurile.

– Îmi pare rău, trebuie să plec.

– Să pleci? Așa de repede?

– Am deja planuri pentru cină.

Dacă n-aș fi întârziat, am fi avut la dispoziție mai mult timp. Mi-am tras palme în gând, m-am ridicat în picioare. O scurtă îmbrățișare de la revedere. I-am spus că mă ocup eu de nota de plată, iar ea a spus că, în acest caz, va plăti ea nota pentru niște flori de mulțumire trimise lui Violet.

– Bujori, a spus ea.

Am râs.

– OK. Pa!

– La revedere!

Puf! A dispărut.

În comparație cu ea, Cenușăreasa era regina despărțirilor lungi.

4

Îmi făcusem planuri să mă întâlnesc cu amicul meu după aceea. L-am sunat, i-am spus că sunt pe drum, și, o jumătate de oră mai târziu, intram valvârtej în casa lui de pe o străduță care dădea în King's Road.

M-a evaluat dintr-o privire.

– Ce s-a întâmplat?

Nu voiam să-i povestesc. Mă gândeam întruna: Nu-i spune. Nu-i spune. Nu-i spune.

I-am spus. I-am relatat toată întâlnirea, pe urmă m-am văicărit:

– La naiba, omule, ce mă fac?

Hai cu tequila! Hai cu iarba! Am băut și am fumat și ne-am uitat... la *Întors pe dos*. Un film de desene animate... despre emoții. Perfect! Eram complet și din toate părțile întors pe dos. Pe urmă m-a cuprins cea mai pașnică amorțeală.

– Bună iarbă, omule!

Telefonul meu a sunat.

– O, la naiba! I-am ridicat să i-l arăt tovarășului meu. Ea e!

– Cine?

– EA!

Nu doar că mă suna. Mă suna cu imagine, pe FaceTime.

– Alo?

– Bună!

– Ce faci?

– Ăăă, sunt cu amicul meu.

– Ce se aude în fundal?

– Ăăă...

– Te uiți la desene animate?

– Nu. Adică, da. Așa ceva. Ne uităm la... *Întors pe dos*...

M-am dus într-un colțișor liniștit al apartamentului. Ea se întorsese la hotel. Se spălase pe față. I-am spus:

– Doamne, ce-mi plac pistruii tăi!

Am auzit-o trăgând repede aer în piept. De fiecare dată când o fotografiau, mi-a spus, îi scoteau pistruii în Photoshop.

– Ce tâmpenie! Sunt foarte frumoși.

A spus că îi pare rău că a trebuit să plece în grabă. Nu voia ca eu să cred că nu-i făcuse plăcere să mă cunoască.

Am întrebat-o când aș putea s-o văd din nou.

– Ce zici de marți?

– Marți plec.

– Ah! Mâine?

Pauză.

– OK.

Patru iulie.

Am stabilit altă întâlnire. Tot la Soho House.

5

Ea a petrecut toată ziua la Wimbledon, făcându-i galerie prietenei ei, Serena Williams, din loja Serenei. După setul final mi-a dat SMS, înainte să gonească spre hotel, după care mi-a dat SMS din nou în timp ce se schimba, apoi mi-a dat SMS în timp ce se repezea spre Soho House.

De data asta, eu eram deja acolo – așteptând. Zâmbitor. Mândru de mine.

A pășit înăuntru, îmbrăcată într-o rochiță drăguță de vară, fără mâneci, albastră cu dungulițe albe. Strălucea toată.

M-am ridicat și am spus:

– Am adus daruri.

O cutie roz. I-am întins-o.

Ea a scuturat-o.

– Ce e asta?

– Nu, nu, n-o zgudui!

Am râs amândoi. Ea a deschis cutia. Brioșe cu cremă. Roșii, albe și albastre, mai precis. În onoarea Zilei Independenței. Am zis ceva despre cum britanicii au o viziune foarte diferită de a yankeilor în privința Zilei Independenței, dar, mă rog, asta e. Ea a spus că arătau extraordinar.

A apărut chelnerița de la prima noastră întâlnire, Mischa. A părut sincer bucuroasă să ne vadă, să descopere că era întâlnirea numărul doi. Își dădea seama ce se întâmplă, pricepea că e martoră oculară, că va face pentru totdeauna parte din mitologia noastră personală. După ce ne-a adus un rând de băuturi, a plecat și nu s-a mai întors pentru multă vreme.

Când a revenit într-un târziu, noi eram adânciți în mijlocul unui sărut. Nu era primul. Meghan, ținându-mă de gulerul cămășii, mă trăgea spre ea,

să mă simtă aproape. Când a văzut-o pe Mischa, mi-a dat imediat drumul și toți am râs.

– Te rog să ne scuzi.

– Nicio problemă. Încă un rând?

Din nou, conversația curgea liber, efervescentă. Hamburgerii au sosit și au plecat înapoi neatinși. Am avut un sentiment copleșitor că asist la uvertură, preludiu, răpăit de tobe, actul întâi. Și totuși, în același timp și un sentiment al finalului. Un stadiu din viața mea – prima jumătate? – se apropia de sfârșit.

Când seara era aproape să se încheie, am avut o discuție foarte sinceră. Nu exista nicio altă cale. Ea și-a lipit palma de obraz și a spus:

– Ce ne faceeeeeem?

– Trebuie să începem chestia asta la modul serios.

– Asta înseamnă ce, de fapt? Eu trăiesc în Canada. Mâine plec înapoi!

– O să ne întâlnim. O vizită mai lungă. Vara asta.

– Vara mea e deja planificată.

– Și a mea.

Dar nu se poate să nu existe o fereastră liberă undeva. Cu siguranță, în toată vara, puteam găsi o clipă de răgaz. Ea a clătinat din cap. Avea de făcut chestia cu „Mănâncă roagă-te iubește".

– Ce să mănânci?

– Nu știi cartea?

– A, pardon. Nu prea mă omor cu cititul.

Mă simțeam intimidat. Era atât de diferită de mine, la polul opus. Citea. Era cultivată.

Nu e important, a râs ea. Ideea era că trebuia să meargă cu trei prietene de-ale ei în Spania, apoi cu două prietene în Italia, iar apoi... S-a uitat în calendarul ei de pe telefon. Eu m-am uitat la al meu.

A ridicat privirea și a zâmbit.

– Ce este? Spune-mi.

– De fapt, există o mică fereastră...

Recent, mi-a explicat ea, o colegă de platou o sfătuise să nu fie chiar atât de organizată în privința verii pe care voia s-o petreacă mâncând, rugându-se și iubind. Lasă-ți o săptămână neplanificată, a spus colega ei, lasă loc pentru ceva magic, așa că ea spusese nu la tot felul de lucruri, rezervându-și o săptămână, ba chiar refuzând o călătorie de vis cu bicicleta prin câmpurile de levănțică din sudul Franței...

M-am uitat în calendarul meu și am spus: Și eu am o săptămână neplanificată.

– Ce-ar fi dacă s-ar nimeri în aceeași săptămână?

– Ce-ar fi?

– Chiar e posibil?

– Cât de incredibilă ar fi chestia asta?

Era vorba despre aceeași săptămână.

Eu am propus s-o petrecem în Botswana. I-am ținut cea mai bună prezentare de marketing pentru Botswana. Locul de naștere al întregii omeniri. Țara cu cea mai mică densitate a populației din lume. Adevărată grădină a raiului, cu patruzeci la sută din teren dăruit înapoi naturii.

Plus numărul cel mai mare de elefanți dintre toate țările de pe pământ.

Mai presus de toate, era locul unde mă regăsisem, unde întotdeauna mă regăseam, unde mă simțeam de fiecare dată foarte aproape de... ceva magic? Dacă era interesantă de magie, ar trebui să vină cu mine, să-l experimenteze cu mine. Cu cortul sub stele, în mijlocul unui tărâm de nicăieri, care de fapt este oriunde.

S-a uitat lung la mine.

– Îmi dau seama că pare o nebunie, am spus. Dar oricum toată chestia asta este o nebunie.

6

Nu puteam să zburăm împreună. Una la mână, eu urma să mă aflu deja în Africa. Aveam programat să fiu în Malawi, ocupat cu protejarea mediului înconjurător împreună cu organizația African Parks.

Dar nu i-am spus și celălalt motiv: nu puteam risca să fim văzuți împreună, să lăsăm presa să afle despre relația noastră. Nu încă.

Așa că, după ce ea și-a terminat povestea cu „Mănâncă roagă-te iubește", a zburat de la Londra la Johannesburg, pe urmă la Maun, unde o rugasem pe Teej s-o aștepte. (Aș fi vrut s-o aștept chiar eu, bineînțeles, dar nu puteam s-o fac fără a crea un eveniment de presă) După o odisee cu durata de unsprezece ore, inclusiv oprirea cu așteptare de trei ore la Johannesburg, și mersul cu mașina prin căldură până la casa prietenilor mei, Meghan avea tot dreptul să fie morocănoasă. Dar nu era. Cu ochii strălucind vesel, nerăbdătoare, era gata pentru orice.

Și arăta ca... perfecțiunea întruchipată. Purta pantaloni scurți din blugi tăiați, niște bocanci de drumeție mult îndrăgiți și o pălărie Panama boțită pe care i-o văzusem deja pe pagina de Instagram.

După ce am deschis poarta spre casa lui Teej și Mike, i-am întins un sandvici cu salată de pui, învelit în folie transparentă. „M-am gândit că poate ți-e foame." Brusc, mi-am dorit să-i fi adus flori, un cadou, ceva pe lângă amărâtul ăla de sandvici. Ne-am îmbrățișat, și a fost o chestie stângace, nu doar din cauza sandviciului, ci și a suspansului inevitabil. Vorbiserăm și ne văzuserăm pe FaceTime de nenumărate ori, după primele noastre două întâlniri, dar acum totul era nou și diferit. Și un pic straniu.

Amândoi ne gândeam la aceleași lucruri. *Oare magia se va translata? Pe alt continent? Și dacă nu se translatează?*

Am întrebat-o cum a fost zborul cu avionul. Ea a râs, amintindu-și de discuția cu stewardesele de la Air Botswana. Toate erau admiratoare înrăite ale serialului *Costume*, așa că îi ceruseră să pozeze pentru o fotografie.

– Vai, am spus, gândind în sinea mea: „La naiba, dacă și o singură stewardesă postează poza, suntem mâncați, chiar că ne-am dat de gol."

Am sărit toți într-o camionetă cu trei banchete, Mike fiind la volan și bodyguarzii mei în ariergardă, și am pornit. Direct cu soarele în față. După o oră pe drumuri asfaltate, ne așteptau alte patru de mers pe drumuri de pământ. Ca să treacă timpul mai repede, eu îi arătam fiecare floare, fiecare plantă, fiecare pasăre. „Pasărea aia e un francolin. Aia e o pasăre-rinocer. La fel ca Zazu din Regele leu. Uite un mascul de dumbrăvancă cu piept liliachiu, și se pare că își execută dansul împerecherii."

După o perioadă de timp respectuoasă, am luat-o de mână. În continuare, când drumul a devenit ceva mai neted, m-am aventurat cu un sărut. Era exact cum ne aduceam aminte amândoi.

Bodyguarzii mei, la cincizeci de metri în spate, s-au prefăcut că nu văd nimic.

Pe măsură ce ne adânceam în tufăriș, apropiindu-ne de Okavango, fauna a început să se schimbe.

– Acolo! Uite!

– O, Dumnezeule! Alea sunt... girafe!

– Și dincolo, uite!

O familie de facoceri, porci mistreți africani.

Am văzut o turmă întreagă de elefanți. Masculi, femele, pui. „Salutare, dragilor!" Am pornit în lungul unui drum paravan de protecție împotriva incendiilor de vegetație, iar păsările făceau o hărmălaie îngrozitoare, dându-mi un fior ciudat pe spinare.

– Sunt lei prin preajmă.

– Ei, nu se poate! a spus ea.

Ceva îmi spunea să mă uit înapoi. Evident, se zărea vârful unei cozi. Am strigat la Mike să oprească. El a pus frână, apoi a băgat în marșarier. Acolo... stând fix în fața noastră, era un leu mare. Tatăl. Și mai încolo, patru puiandri, lenevind la umbra unui tufăriș des. Cu mamele lor.

I-am admirat o vreme, după care am plecat mai departe.

Cu puțin timp înainte să se întunece, am ajuns la o mică tabără-satelit pe care o ridicaseră Teej și Mike. Eu am cărat bagajele noastre într-un cort rotund, lângă un copac Kigelia cât toate zilele. Eram la marginea unei păduri mari, de la care pornea un povârniș domol spre albia râului, iar dincolo de acesta se întindea o luncă vastă, mustind de viață.

Meghan – pe care acum o strigam Meg, iar câteodată doar M – rămăsese ca trăsnită. Culorile vii. Aerul pur și proaspăt. Călătorise și ea mult, dar nu mai văzuse niciodată așa ceva. Aceasta era lumea de dinainte să fie făcută lumea. Meg și-a desfăcut valijoara – avea nevoie de ceva. Gata, uite că începe, mi-am zis. Oglinda, uscătorul de păr, trusa de machiaj, păturica pufoasă, cele zece perechi de pantofi. Aplicam fără rușine stereotipul: actriță americană egal divă. Spre surprinderea și încântarea mea, nu era nimic în valijoara aceea decât strictul necesar. Pantaloni scurți, niște blugi rupți și gustări. Și un covoraș de yoga.

Ne-am așezat pe scaune pliante de pânză și ne-am uitat cum apune soarele și răsare luna. Eu am pregătit câteva cocktailuri de savană. Respectiv whisky cu un strop de apă din râu. Teej i-a oferit lui Meg un pahar cu vin și i-a arătat cum să taie fundul unei sticle de plastic pentru apă, ca s-o transforme în cupă. Am depănat povești, am râs o grămadă, după care Teej și Mike ne-au pregătit o cină delicioasă.

Am mâncat adunați în jurul focului, uitându-ne la stele.

Când s-a făcut ora de culcare, am condus-o pe Meg prin întuneric spre cort.

– Unde-i lumina? a întrebat Meg.

– Vrei să zici lanterna?[1]

Am râs amândoi.

Cortul era foarte mic și foarte spartan. Dacă ea se așteptase cumva la o excursie într-un camping de lux, acum i se risipise în totalitate această fantezie. Ne-am întins pe spate înăuntru, trăind momentul, luând seama de el.

---

[1] Meghan Markle a folosit termenul american pentru „lanternă", *flashlight*, iar prințul Harry pe cel britanic, *torch* (n. tr.).

Aveam saci de dormit separați, rezultatul a multă îngrijorare și multe conversații avute cu Teej. Nu voiam să par prea îndrăzneț.

I-am tras amândoi mai aproape, până am ajuns umăr lângă umăr. Ne-am uitat în sus spre acoperișul cortului, ascultând, vorbind, privind umbrele lunii care fluturau peste folia de nailon. După care am auzit un clefăit sonor.

Meg a țâșnit în capul oaselor.

— Ce-i asta?

— Un elefant, am spus eu.

Unul singur, din câte puteam să-mi dau eu seama. Chiar afară. Păscând pașnic din tufărișul care ne înconjura.

— N-o să ne facă niciun rău.

— Nu?

Curând după aceea, tot cortul s-a scuturat de un răget tunător. Lei.

— N-o să pățim nimic?

— Nu. Stai liniștită!

Ea s-a întins înapoi, lăsându-și capul pe pieptul meu.

— Ai încredere în mine, i-am spus. N-o să las să ți se întâmple nimic rău.

7

M-am trezit chiar înainte să se crape de ziuă, am desfăcut în liniște fermoarul cortului și am pășit în vârful picioarelor afară. Nemișcarea unei dimineți în Botswana. M-am uitat la un cârd de gâște-pigmeu cum zboară în susul râului, m-am uitat la antilopele impala și kobus cum se adapă la marginea apei. Cântecul păsărilor era incredibil.

Când soarele s-a ridicat la orizont, am mulțumit cerului pentru această zi, după care m-am dus spre tabăra principală după ceva pâine prăjită. Când m-am întors, am găsit-o pe Meg făcând yoga pe un covoraș de lână lângă râu. Poziția războinicului. Poziția câinelui cu fața în jos. Poziția copilului.

După ce a terminat, am anunțat-o:

— Micul dejun este servit.

Am mâncat sub un arbore acacia, iar ea a întrebat, entuziastă, cum ne vom petrece această zi de la Dumnezeu.

— Am niște surprize.

Începând cu o escapadă matinală. Am urcat în vechea camionetă fără uși a lui Mike și am pornit în trombă prin tufăriș. Cu soarele mângâindu-ne obrajii, cu vântul în păr, am traversat pâraie, ne-am hurducat peste dâmburi, am speriat leii din iarba înaltă. „Drept mulțumire că ați făcut așa o hărmălaie azi-noapte, băieți!" Am dat peste o turmă mare de girafe cu niște gene cât greblele, care păsteau frunze din copaci. Ne-au salutat din cap – bună dimineața!

Nu toată lumea era chiar atât de prietenoasă. Trecând agale pe lângă un loc întins de adăpat, am văzut un nor de praf ridicându-se la ceva depărtare în fața noastră. Un facocer morocănos venea să ne înfrunte. Dar s-a retras, văzând că noi nu dăm înapoi.

Hipopotamii au fornăit și ei beligeranți. Le-am făcut cu mâna, ne-am retras și am sărit înapoi în camionetă.

Am întrerupt o haită de câini sălbatici care încercau să șterpelească un bivol mort de la două leoaice. Nu le ieșea prea bine. I-am lăsat să se descurce.

Iarba era aurie, unduind în vânt.

– Sezonul uscat, i-am spus lui Meg.

Aerul era călduț, curat, o plăcere să-l respiri. Am pus de un picnic pentru masa de prânz, pe care am încheiat-o cu două sticle de cidru Savannah, ca să ni se așeze mai bine mâncarea. După aceea, ne-am dus și am înotat într-un estuar din latura râului, păstrând distanța cuvenită de crocodili.

– Nu te apropia de porțiunile cu apă întunecată.

I-am spus lui Meg că aceasta era cea mai curată și mai pură apă din lume, pentru că se filtra prin toate tulpinile acelea de papirus. Chiar mai dulce decât apa din băile antice de la Balmoral, deși... mai bine să nu mă gândesc la Balmoral.

Nu mai rămâneseră decât puține săptămâni până la aniversare.

În amurg, ne-am întins pe capota camionetei, uitându-ne la cer. Când au ieșit liliecii, ne-am dus să-i căutăm pe Teej și pe Mike. Am dat drumul la muzică, am râs, am vorbit și am cântat, și am mâncat de seară din nou în jurul focului. Meg ne-a povestit câte ceva despre viața ei, cum crescuse la Los Angeles, cum se luptase din greu să devină actriță, schimbându-se în grabă de haine, între audiții, în SUV-ul ei hodorogit, ale cărui portiere nu se deschideau întotdeauna. Era obligată să intre în mașină prin spate, prin hayon. Ne-a vorbit despre portofoliul ei de întreprinzătoare, care continua să crească, despre website-ul ei de lifestyle, care avea zeci de mii de cititori. În timpul ei liber făcea muncă filantropică – avea opinii deosebit de ferme și înflăcărate în problematica femeilor.

Eram fascinat, sorbindu-i fiecare cuvânt, în timp ce în fundal auzeam un ușor răpăit de tobe: „E perfectă, e perfectă, e perfectă."

Chelsy și Cress pomeneau deseori de existența mea dublă, ca Jekyll și Hyde. Spike cel fericit în Botswana, prințul Harry cel încordat ca un arc, la Londra. Nu reușisem niciodată să-i aduc împreună pe cei doi, și pe ele le deranja, mă deranja și pe mine, dar cu femeia asta, mi-am zis, aș putea s-o fac. Aș putea să fiu Spike cel fericit tot timpul.

Doar că ea nu-mi spunea Spike. Deja Meg începuse să-mi spună Haz.

Fiecare moment din săptămâna aceea a fost o revelație și o binecuvântare. Și totuși, fiecare moment ne aducea în același timp mai aproape de clipa sfâșietoare când trebuia să ne luăm la revedere. Nu era loc de întors: Meg trebuia să se ducă acasă. Eu trebuia să zbor în capitala Gaborone, ca să mă întâlnesc cu președintele Botswanei și să discutăm chestiuni de protejare a mediului, după care urma să mă îmbarc într-o expediție în trei etape cu tovarășii mei, planificată deja de luni bune.

Aș fi anulat, i-am spus lui Meg, dar amicii mei nu m-ar fi iertat niciodată. Ne-am luat la revedere; Meg a început să plângă.

— Când o să te mai văd?

— Curând.

— Nu destul de curând.

— Nu. Nici pe departe.

Teej a luat-o pe Meg pe după umeri și mi-a promis să aibă mare grijă de ea până la ora plecării avionului ei, abia peste câteva ore.

Apoi un ultim sărut. Și un semn de la revedere cu mâna.

Mike și cu mine am sărit în limuzina lui cât un vapor și am pornit-o spre aeroportul Maun, unde ne-am suit în mica lui avionetă cu motor, și, cu toate că simțeam cum mi se frânge inima, am pornit în zbor.

8

Eram unsprezece. Marko, bineînțeles. Adi, bineînțeles. Doi Mike. Brent. Bidders. David. Jakie. Skippy. Viv. Toată gașca. M-am întâlnit cu ei la Maun. Am încărcat trei bărci argintii de canotaj cu fundul plat și am pornit. Zile întregi în care să plutim, să facem drifting, să pescuim, să dansăm. Seara deveneam destul de gălăgioși și foarte neastâmpărați. Dimineața frigeam șuncă și ouă pe foc de lemne

în aer liber, înotam în apa rece. Eu beam cocktail de savană și bere africană, și ingeram anumite substanțe obținute legal.

Când vremea s-a făcut mult prea caldă, am hotărât să scoatem la plimbare ski-jetul. Eu am avut prezența de spirit, încă dinainte, să-mi scot iPhone-ul din buzunar și să-l pun bine în consola ski-jetului. Mă felicitam singur pentru prudență, când Adi a sărit în spatele meu pe ski-jet, urmat de un foarte anarhic Jakie. S-a dus naibii prudența mea.

I-am zis lui Jakie să se dea jos. „Trei suntem prea mulți." Nici n-a vrut să audă. Ce puteam să fac? Am luat-o din loc.

Dădeam roată pe apă, râzând, căutând să evit hipopotamii. Ne-am dus razant pe lângă un banc de nisip pe care dormea la soare un crocodil lung de vreo patru metri. Chiar când luam curba la stânga cu ski-jetul, l-am văzut pe crocodil deschizând ochii și lăsându-se să alunece în apă.

Peste nici câteva secunde, lui Adi i-a zburat șapca din cap.

– Du-te înapoi, du-te înapoi! mi-a zis.

Am făcut o întoarcere de o sută optzeci de grade, manevră deloc ușoară cu trei inși la bord. Manevra ne-a adus în paralel cu șapca, iar Adi s-a aplecat s-o prindă din mers. Pe urmă s-a aplecat și Jakie să-l ajute. Ne-am bălăbănit și ne-am răsturnat, căzând toți trei în apă.

Am simțit cum îmi alunecă ochelarii de soare de pe nas, i-am văzut căzând cu un pleoscăit în apa râului. Am plonjat după ei. În momentul când am revenit la suprafață, mi-am amintit de crocodil.

Mi-am dat seama, uitându-mă la Adi și la Jakie, că și ei se gândeau la același lucru. Pe urmă m-am uitat la ski-jet. Plutea răsturnat într-o parte. Rahat!

iPhone-ul meu! Cu toate pozele mele! Și cu numerele de telefon! MEG!

Ski-jetul s-a oprit rezemat în bancul de nisip. Ne-am opintit și l-am ridicat în poziție verticală, iar eu mi-am înșfăcat telefonul din consolă. Ud leoarcă. Distrus. Toate pozele pe care le făcusem cu Meg!

Plus toate mesajele noastre!

Știam că escapada asta cu băieții va fi o demență, așa că trimisesem o parte din poze să le aibă și Meg, și alți prieteni, înainte să plec, din precauție. Chiar și așa, totuși, restul erau cu siguranță pierdute.

Mai mult decât atât, cum o să mai pot să iau legătura cu ea?

Adi a zis să nu-mi fac probleme, o să băgăm telefonul printre boabe de orez, metoda infailibilă ca să-l usuce.

Câteva ore mai târziu, în clipa când am ajuns înapoi la tabără, exact asta am și făcut. Am scufundat telefonul într-o găleată mare cu boabe de orez crud.

M-am uitat pieziș, extrem de neîncrezător.

– Cât o să dureze chestia asta?

– O zi sau două.

– Nu ține. Am nevoie de o soluție acum.

Mike și cu mine ne-am gândit la un plan. Puteam să-i scriu o scrisoare lui Meg, pe care el s-o ia cu el acasă la Maun. Teej putea atunci să fotografieze scrisoarea și să i-o trimită cu un mesaj-text lui Meg. (Avea numărul lui Meg în telefonul ei, de la mine, de când s-a dus prima oară s-o ia pe Meg de la aeroport.)

Acum nu mai trebuia decât ca eu să scriu scrisoarea. Prima dificultate a fost să găsesc un pix la oricare dintre maimuțoii cu care mă însoțisem.

– Are cineva un pix sau un stilou?

– Un ce?

– Un pix.

– Am eu un stilou EpiPen!

– Nu, băi! Un pix cu pastă! Un pix care să scrie. Îmi dau regatul meu pentru un pix!

– A, un pix cu pastă. Aha!

Cumva, am dat de un pix. Următoarea provocare era să găsesc un loc unde să compun. M-am dus sub un copac. M-am gândit. M-am uitat lung în zare. Am scris:

„Hei, Frumusețe! OK, m-ai prins... nu mă pot gândi decât la tine, mi-e dor de tine, ENORM. Telefonul a căzut în râu... (Față tristă) În afară de asta, mă distrez de minune. Mi-ar fi plăcut să fii aici."

Mike a plecat, cu scrisoarea în mână.

Câteva zile mai târziu, punând capăt etapei pe apă a excursiei cu băieții, ne-am întors la Maun. Ne-am întâlnit cu Teej, care imediat mi-a spus:

– Stai liniștit, ai primit deja un răspuns.

Deci nu fusese un vis. Meg era reală. Totul era real. Printre alte lucruri, Meg spunea în răspunsul ei că abia aștepta să vorbească cu mine.

Jubilând, am pornit în partea a doua a excursiei cu băieții, în pădurea Moremi. De data asta am luat cu mine un telefon prin satelit. În timp ce toată lumea termina de mâncat, eu am dibuit o poieniță și m-am suit în copacul cel mai înalt, gândindu-mă că recepția ar putea fi mai bună. Am format numărul lui Meg. Și mi-a răspuns.

Înainte ca eu să pot spune ceva, ea a zis dintr-o suflare:

– N-ar trebui să-ți spun chestia asta, dar mi-e dor de tine!

– Nici eu n-ar trebui să spun chestia asta, dar și mie îmi e dor de tine!

După care am râs amândoi și n-am făcut altceva decât să ne ascultăm unul celuilalt respirațiile.

9

Simțeam o presiune enormă a doua zi, când m-am așezat să-i scriu scrisoarea următoare. Un caz paralizant de blocaj al scriitorului. Pur și simplu nu reușeam să găsesc cuvintele care să-mi exprime fiorii de bucurie, entuziasmul, dorul. Sperațele.

Cel mai bun lucru, mi-am zis eu, în lipsă de lirism, ar fi ca scrisoarea să fie frumoasă din punct de vedere vizual.

Din păcate, nu eram într-un loc propice performanțelor artistice în materie de lucru manual. Excursia cu băieții se muta acum în etapa numărul trei – opt ore de mers cu mașina spre capătul pământului de la dracu-n praznic.

Ce era de făcut?

La prima oprire pentru odihnă am sărit din mașină și am luat-o la fugă în tufăriș.

– Spike, unde te duci?

N-am răspuns.

– Ce-are ăsta? Ce l-a apucat?

Rătăcitul de unul singur nu era recomandabil prin părțile acelea. Pătrunsesem departe în ținutul leilor. Dar eu țineam cu tot dinadinsul să găsesc... ceva.

Înaintând cu greu, clătinându-mă, împiedicându-mă, nu vedeam nimic altceva decât iarbă maronie fără sfârșit. „Ce dracu', am ajuns în Australia?"

Adi mă învățase cum să mă uit după flori în deșert. Când vine vorba de arbuștii cu spini, spunea el mereu, verifică pe crengile cele mai de sus. Așa am și făcut. Și, bineînțeles: Bingo! M-am cățărat în copăcel, am cules florile și le-am pus într-o trăistuță agățată de umăr.

Ceva mai târziu, am ajuns într-o pădure de arbori mopani, unde am zărit doi crini impala cu flori de un roz-aprins.

I-am culeș și pe ei.

Nu după mult timp, alcătuisem un buchețel.

Acum ajunsesem la o porțiune de pădure arsă de incendii recente. În tot acel peisaj carbonizat, am dat cu ochii de o bucată interesantă de scoarță dintr-un trunchi de salcie tropicală. Am înhățat-o și am pus-o bine în trăistuța mea.

Ne-am întors la tabără când apunea soarele. Am scris a doua scrisoare, am pârlit cu mare grijă marginile hârtiei, am înconjurat-o cu florile culese și am așezat-o înăuntrul bucății de scoarță arsă, după care i-am făcut o poză cu telefonul lui Adi. I-am trimis-o lui Meg și am numărat secundele până am primit un răspuns. Se semnase „Fata ta".

Cu ajutorul acestui lanț improvizat al mijloacelor de comunicare, am reușit cumva, pe tot parcursul escapadei cu băieții, să rămânem în contact permanent. Când, în sfârșit, m-am întors acasă, aveam un imens sentiment al realizării. Nu lăsasem un telefon ud, amicii beți, lipsa de semnal pentru telefonul mobil sau o mulțime de alte obstacole să compromită începutul acestei frumoase...

Cum s-o numesc?

Acasă, în Nott Cott, cu bagajele nedesfăcute în jurul meu, m-am uitat lung la peretele din fața mea și mi-am pus întrebarea de control. Ce este asta? Care-i cuvântul potrivit?

Oare să fie...

Aleasa?

Am găsit-o? După atât de lungi așteptări?

Întotdeauna îmi zisesem că există reguli ferme în privința relațiilor, cel puțin când venea vorba de mine. Regalitatea impune asemenea reguli, credeam eu, iar cea mai importantă era că trebuie neapărat, absolut neapărat, să ieși cu o femeie timp de trei ani până să faci pasul hotărâtor. Cum altfel ai putea să știi tot ce trebuie despre ea? Cum altfel ar putea ea să știe tot ce trebuie despre tine – și despre viața ta de vlăstar regesc? Cum altfel ați putea amândoi să fiți siguri că asta este ceea ce vreți, că este un lucru pe care ați putea să-l îndurați împreună?

Nu era pentru oricine.

Dar Meg părea să fie excepția sclipitoare de la această regulă. De la toate regulile. Am știut totul despre ea imediat, iar ea a știut totul despre mine. Despre mine cel adevărat. Poate părea că mă pripesc, mi-am zis, poate părea ilogic, dar era adevărat: pentru prima dată, de fapt, am simțit că trăiesc în adevăr.

10

O frenezie de mesaje-text și de conversații pe FaceTime. Deși eram la mii de kilometri depărtare, în fapt nu eram nicio clipă despărțiți. Mă trezeam cu clipocitul unui SMS. Răspundeam instantaneu. Pe urmă: text, text, text. Apoi, după

prânz: FaceTime. Apoi, pe tot parcursul după-amiezii: text, text, text. După care, târziu în noapte, alt maraton pe FaceTime.

Și tot nu era destul. Ne doream cu disperare să ne vedem din nou. Am încercuit ultimele zile din august, cam peste zece zile de atunci, pentru următoarea noastră întâlnire.

Am căzut de acord că ar fi cel mai bine ca ea să vină la Londra.

În ziua cea mare, chiar după sosirea ei, mi-a telefonat în timp ce intra în camera ei de la Soho House.

– Sunt aici. Vino să mă vezi!

– Nu pot, sunt în mașină...

– Făcând ce?

– Ceva pentru mama mea.

– Mama ta? Unde?

– Althorp.

– Ce e Althorp?

– Unde locuiește unchiul meu Charles.

I-am spus că îi voi explica mai târziu. Încă nu discutaserăm despre... toate cele.

Eram foarte convins că nu mă căutase pe Google, pentru că mereu îmi punea întrebări. Părea să nu știe aproape nimic - cât de înviorător! Îmi arăta că nu o impresionează regalitatea, ceea ce consideram că este primul pas în a-i supraviețui. Mai mult, dat fiind că nu făcuse un plonjon la mare adâncime în scrierile pe tema asta, de domeniul public, mintea ei nu era plină cu dezinformări.

După ce Willy și cu mine am depus flori la mormântul mamei, ne-am întors împreună cu mașina la Londra. Am sunat-o pe Meg, i-am spus că sunt în drum spre ea. Încercam să-mi păstrez tonul vocii nonșalant, nevrând să mă dau de gol în fața lui Willy.

– Există o intrare secretă în hotel, a spus ea. Pe urmă iei liftul de marfă.

Prietena ei Vanessa, care lucra pentru Soho House, urma să mă aștepte și să mă conducă înăuntru.

Totul a mers conform planului. După ce mă întâlnisem cu prietena ei și parcursesem un soi de labirint prin măruntaiele clădirii Soho House, am ajuns în sfârșit la ușa lui Meg.

Am ciocănit și mi-am ținut respirația cât am așteptat. Ușa s-a deschis. Zâmbetul acela...

Părul îi acoperea parțial ochii. Avea brațele întinse spre mine. M-a tras înăuntru și i-a mulțumit prietenei ei printr-un gest discret, după care a trântit repede ușa, înainte să ne vadă cineva.

Aș vrea să pot spune că am agățat un semn cu „Nu deranjați" pe ușă. Dar nu cred că era timp pentru asta.

11

De dimineață aveam nevoie să ne întremăm, așa că am sunat la serviciul de cameră. Când s-a auzit un ciocănit în ușă, m-am uitat disperat în jur, după un loc unde să mă ascund.

În camera nu era nimic potrivit. Nicio firidă, niciun dulap mare, nimic.

Așa că m-am întins pe pat, lipit de saltea, și mi-am tras cuvertura peste cap. Meg mi-a șoptit să mă duc în baie, dar eu preferam ascunzătoarea mea.

Din păcate, micul dejun nu ne-a fost adus doar de vreun chelner anonim. A fost adus de asistentul managerului hotelului, care o îndrăgise pe Meg, și ea îl adora pe el, așa că voia să-i facă un pic de conversație. N-a băgat de seamă că erau două porții de mic dejun pe tavă. N-a observat nici ridicătura sub formă de prinț de sub cuvertură. A trăncănit și a tot trăncănit, punând-o la curent cu cele mai noi bârfe, în timp ce eu, în peștera mea de sub cuvertură, începeam să rămân fără aer.

Mulțumesc cerului pentru tot antrenamentul dobândit în portbagajul mașinii de poliție a lui Billy. Când omul ăla în sfârșit a plecat, m-am ridicat în capul oaselor, respirând sacadat. Pe urmă am rămas amândoi fără aer, atât de tare râdeam!

Ne-am hotărât să luăm cina în seara aceea la mine acasă și să invităm câțiva prieteni. Să gătim ceva amândoi. Distractiv, ne-am zis noi, dar asta însemna că mai întâi trebuia să mergem la cumpărături. La mine în frigider nu se găsea nimic altceva în afară de struguri și plăcintă cu carne.

— Am putea să mergem la Waitrose, am spus eu.

Firește că nu puteam să ne ducem efectiv la Waitrose *împreună*; s-ar fi lăsat cu scandal. Așa că am pus la cale un plan să mergem la cumpărături *simultan*, în paralel, și deghizați, fără să lăsăm să se vadă că ne-am cunoaște.

Meg a ajuns acolo cu câteva minute înaintea mea. Purta o cămașă cadrilată, un pardesiu lung și larg, și o căciuliță de docher, dat tot am fost surprins că nu o recunoaște nimeni. Destui britanici se uitau la *Costume*, cu siguranță, și totuși nimeni nu se holba la ea. Eu aș fi remarcat-o imediat, într-o mulțime de mii de oameni.

De asemenea, nimeni nu s-a uitat mirat la cărucior pe care îl împingea, care era plin cu valizele ei de călătorie și două plase mari cu sigla Soho House, conținând cele două halate pufoase de baie pe care ea le cumpărase pentru noi când își făcuse ieșirea din hotel.

Trecând tot atât de neobservat, am înhățat și eu un coș și am început să mă plimb nonșalant printre rafturi. La raionul de fructe și legume, am simțit-o că trece cu pas lent pe lângă mine. De fapt, era mai degrabă un pas grațios. Și foarte sexy. Ne-am lăsat privirile să alunece unul înspre celălalt, doar o clipă, după care ne-am uitat repede în altă parte. Meg decupase o rețetă de somon la cuptor, din revista *Food & Wine*, și pe baza rețetei făcurăm o listă și o împărțiserăm în două. Ea avea sarcina să găsească tăviță din aluminiu, în timp ce mie îmi revenea responsabilitatea de a găsi hârtie de pergament.

I-am dat SMS. „Ce rahat e hârtia de pergament?"

Mi-a dat instrucțiuni din mers cum să ajung la țintă.

„Deasupra capului tău."

M-am învârtit pe loc, întorcându-mă. Meg era la nici doi metri distanță, pândindu-mă de după un stelaj. Am râs amândoi. M-am întors spre raft.

„Asta e?"

„Nu, aia de alături."

Chicoteam ca doi nebuni.

După ce am luat tot ce era pe listă, am plătit la casă, pe urmă i-am dat SMS lui Meg unde să ne întâlnim. O iei în jos pe rampa spre parcare, sub magazin, microbuzul cu geamurile negre. Câteva minute mai târziu, cu toate cumpărăturile frumos așezate în portbagaj și Billy the Rock la volan, am ieșit în trombă din parcare, în direcția Nott Cott. M-am uitat la orașul care trecea pe lângă noi, la toate casele acelea și la oameni, și m-am gândit: „Abia aștept s-o cunoașteți și voi."

12

Eram foarte bucuros s-o primesc pe Meg la mine acasă, dar și stânjenit: Nott Cott nu era vreun palat. Nott Cott era o anexă a palatului – cam ăsta era cel mai bun lucru pe care-l puteai spune despre hogeacul meu. M-am uitat la ea cum merge pe aleea care ducea la intrarea din față, trecând prin poarta gărduleștului de scânduri albe. Spre marea mea ușurare, n-a dat niciun semn de consternare, n-a părut deloc deziluzionată.

Până când a ajuns înăuntru. Atunci a spus ceva despre o cameră de cămin studențesc, de băieți. M-am uitat în jur. Nu greșea prea mult.

Steagul Regatului Unit într-un colț. (Cel pe care îl fluturasem la Polul Nord.) O carabină veche pe suportul de televizor. (Un dar din Oman, după o vizită oficială.) Consolă Xbox.

– E doar un loc unde să-mi țin lucrurile, i-am explicat, mutând mai la o parte niște hârtii și niște haine. Nu prea stau pe-acasă.

De asemenea, locuința fusese construită pentru oameni mai mici, aparținând unei ere de mult apuse. Așadar, camerele erau micuțe, iar tavanele, la înălțimea unei case de păpuși. I-am făcut un tur rapid al casei, care a durat treizeci de secunde.

– *Ai grijă la cap!*

Nu mai observasem niciodată până acum cât de ponosită era mobila. Canapea cafenie, fotoliu-sac și mai cafeniu. Meg s-a oprit în fața fotoliului-sac.

– Da, știu. Știu.

Oaspeții noștri la cină erau verișoara mea Euge, iubitul ei, Jack, și amicul meu Charlie. Somonul la cuptor a ieșit perfect și toată lumea i-a făcut complimente lui Meg pentru talentele ei culinare. De asemenea, i-au devorat istorisirile. Voiau să audă totul despre *Costume*. Și despre călătoriile ei. Le-am fost recunoscător pentru interesul lor, pentru căldura lor.

Vinul era la fel de bun ca tovărășia comesenilor, și din belșug, iar după ce am mâncat, ne-am mutat în salonaș, am dat drumul la muzică, ne-am pus niște pălărioare caraghioase pe cap și am dansat. Am o amintire cam confuză din seara aceea, și un video tot atât de neclar în telefon, cu mine și cu Charlie rostogolindu-ne pe podea, în timp ce Meg stă alături și râde.

După care am dat-o pe tequila.

Mi-o amintesc pe Euge îmbrățișând-o pe Meg, de parcă erau surori. Mi-l amintesc pe Charlie făcându-mi semn cu amândouă degetele mari în sus: „Bravo, băiete!" Țin minte că mi-am zis: „Dacă și întâlnirea cu restul familiei merge la fel, ne-am scos, avem cale liberă." Dar pe urmă am observat că Meg nu se simte bine. Se văita că o doare stomacul și arăta îngrozitor de palidă.

Mi-am zis: „Aha, categorie superușoară!"

Meg a plecat la culcare. După un ultim pahar de rămas-bun, i-am condus pe oaspeții noștri și am făcut puțină ordine, strângând pe ici, pe colo. M-am băgat în pat pe la miezul nopții și am adormit buștean, dar m-am trezit la două dimineața, fiindcă am auzit-o în baie, vomitând, fiindcă îi era rău-rău, de la stomac, nu de la băutură, așa cum crezusem. Altceva era de vină. Toxiinfecție alimentară.

Mi-a mărturisit că mâncase fructe de mare la prânz, la un restaurant. Calamar britanic! Misterul fusese dezlegat.

De jos de pe pardoseală, am auzit-o murmurând:

– Te rog, nu-mi spune că trebuie să-mi ții părul să nu se murdărească, în timp ce vomit.

– Ba da. Exact asta fac.

Am frecat-o ușurel pe spate, iar în cele din urmă am dus-o în pat. Slăbită, aproape să izbucnească în plâns, mi-a spus că își imaginase un final cu totul diferit pentru întâlnirea cu numărul patru.

Stop, i-am spus. Să avem grijă unul de celălalt! Asta e ideea.

Asta e dragostea, m-am gândit, deși am reușit să nu rostesc cuvintele.

13

Chiar înainte ca Meg să se întoarcă în Canada, ne-am dus să ne plimbăm prin parcul Frogmore. Era pe drumul spre aeroport.

Unul din locurile mele preferate, am spus. Și ei îi spunea ceva. I-au plăcut în mod deosebit lebedele, și mai ales una care era foarte morocănoasă. (Un lebădoi, de fapt, pe care l-am botezat Steve.) Majoritatea lebedelor sunt morocănoase, am spus eu. Maiestuoase, dar niște acrituri. Întotdeauna m-am întrebat de ce, dat fiind că orice lebădă britanică este proprietatea Maiestății Sale și orice abuz la adresa lor, așadar, constituie o infracțiune.

Am pălăvrăgit despre Euge și Jack, pe care Meg îi găsise adorabili. Am discutat despre munca ei. Am discutat despre munca mea. Dar în cea mai mare parte am vorbit despre relația noastră – un subiect atât de imens, încât părea inepuizabil. Am continuat să vorbim și în timp ce reveneam la mașină, și pe drum spre aeroport, și am vorbit mai departe în parcare, unde am lăsat-o pe furiș. Am căzut de acord că, dacă vrem la modul serios să ne dăm o șansă, o șansă reală, atunci avem nevoie de un plan serios. Ceea ce însemna, printre alte lucruri, să ne jurăm că nu vom lăsa să treacă mai mult de două săptămâni fără să ne vedem.

Amândoi avuseserăm relații la mare distanță și întotdeauna fusese foarte greu, iar parte din motiv fusese întotdeauna lipsa de planificare serioasă. Lipsa de efort. Trebuie să te lupți cu distanța, să înfrângi distanța. Adică, altfel spus, să faci călătorii. Multe, multe călătorii.

Din păcate, mișcările mele atrăgeau mai multă atenție, mai multă presă. Guvernele trebuiau să fie alertate atunci când traversam frontiere internaționale, poliția locală trebuia să fie notificată. Era nevoie ca toți bodyguarzii mei să fie duși de colo până colo. Toată greutatea urma așadar să cadă pe umerii lui Meg. În perioada de început, asta însemna că ea trebuia să-și petreacă mare parte din timp în avion, traversând oceanul în ambele direcții - în timp ce continua să lucreze cu normă întreagă la realizarea serialului *Costume*. În multe zile, mașina venea după ea la patru dimineața, ca s-o ducă la filmare.

Nu era cinstit ca numai ea să ducă toată povara pe umeri, dar era dispusă s-o facă, a spus ea. N-aveam de ales. Alternativa ar fi fost să nu se mai vadă cu mine, iar asta, a spus ea, nu era fezabil. Sau suportabil.

Pentru a o suta oară din 1 iulie încoace, ușița inimii mele s-a deschis.

Pe urmă ne-am luat rămas-bun din nou.

– Ne vedem peste două săptămâni.

– Două săptămâni. Doamne! Da.

14

Curând după ziua aceea, Willy și Kate m-au invitat la cină, acasă la ei. Știau că se petrece ceva cu mine și voiau să afle ce anume.

Nu prea eram sigur dacă sunt gata să le spun. Nu prea eram sigur dacă vreau să știe oricine altcineva - deocamdată. Dar apoi, când stăteam toți așezați în camera cu televizorul, amândoi copiii fiind deja culcați, momentul mi s-a părut potrivit. Am pomenit în treacăt că există... o nouă femeie în viața mea.

S-au aplecat amândoi spre mine.

– Cine e?

– O să vă spun, dar vă rog, vă rog, vă rog frumos, vreau ca amândoi să țineți secret.

– Da, Harold, da, desigur... cine e?

– E o actriță.

– A, da?

– E americancă.

– Ah!

– Dintr-un serial care se numește *Costume*.

Au rămas cu gura căscată. S-au întors unul către celălalt. Pe urmă Willy s-a întors spre mine și a spus:

– Du-te de-aici!

– Ce?

– În niciun caz.

– Pardon?

– Imposibil!

Eram perplex, și nu m-am dumirit decât după ce Willy și Kate mi-au explicat că amândoi urmăreau cu conștiinciozitate – ba nu, cu religiozitate! – serialul *Costume*.

Minunat, m-am gândit eu, râzând. Mi-am făcut griji din motivul greșit. În tot acest timp, mă temusem că Willy și Kate n-o vor primi pe Meg cu brațele deschise în familie, dar acum trebuia să-mi fac griji că o vor fugări pentru autografe.

M-au supus unui adevărat tir de întrebări. Le-am povestit un pic despre cum ne cunoscuserăm, le-am povestit despre Botswana, le-am spus despre Waitrose, le-am spus că sunt topit după ea, dar, în mare, tot ce le-am spus a fost revizuit și redactat la greu. Pur și simplu nu voiam să las să se știe prea multe.

De asemenea, le-am spus că abia așteptam s-o cunoască și ei, că ardeam de nerăbdare să petrecem timp toți patru împreună și am mărturisit, pentru a nu știu câta oară, că acesta era visul meu dintotdeauna – să mă alătur lor împreună cu o parteneră egală. Să devenim un grup de patru. Îi spusesem chestia asta lui Willy de atâtea ori, iar el îmi răspunsese de fiecare dată: „S-ar putea să nu se întâmple, Harold! Și trebuie să fii împăcat cu chestia asta." Ei bine, acum simțeam că se va întâmpla, și i-am spus-o – dar el tot a insistat s-o iau mai încet.

– E o actriță americană, la urma urmei, Harold. Orice se poate întâmpla.

Am dat din cap, un pic cam amărât. Pe urmă l-am îmbrățișat, am îmbrățișat-o și pe Kate și am plecat.

15

Meg s-a întors la Londra o săptămână mai târziu.

Octombrie 2016.

Am luat prânzul cu Marko și familia lui, și am prezentat-o câtorva prieteni apropiați. Toate bune. Tuturor le-a plăcut, au adorat-o.

Prinzând curaj, am simțit că venise momentul ca ea să-mi cunoască familia. A fost de acord.

Prima oprire, Royal Lodge. Ca s-o întâlnească pe Fergie, pentru că Meg deja o știa pe fiica ei, Euge, și îl știa și pe Jack, deci mi s-a părut un mic pas logic. Dar, când ne apropiam de Royal Lodge, am primit o veste pe telefon.

Bunica era acolo. Apăruse pe neașteptate. Pe drumul dinspre biserică înapoi la castel.

Meg a spus:

– Tare! Mă dau în vânt după bunici!

Am întrebat-o dacă știe cum să facă o reverență. Ea a zis că da, așa crede. Dar, în același timp, că nu-și dă seama dacă vorbesc serios.

– Ești pe cale s-o întâlnești pe regină.

– Știu, dar e bunica ta.

– Dar e regina.

Am intrat pe alee, cu roțile trosnind pe pietriș, și am parcat lângă gardul viu mare și pătrățos.

Fergie a ieșit afară, cam agitată, și a spus:

– Știi cum să faci o reverență?

Meg a clătinat din cap că nu. Fergie i-a arătat o dată. Meg a imitat-o. Nu era timp pentru o lecție mai avansată decât atât. N-o putem ține pe bunica să aștepte.

În timp ce ne îndreptam spre ușă, Fergie și cu mine ne-am tot aplecat spre Meg, șoptindu-i mici indicații pe care să nu le uite.

– Când o întâlnești prima oară pe regină, spui Maiestatea Voastră. După aceea, spui doar *Ma'am*. Rimează cu ham. Doar că, indiferent ce faci, să nu cumva să vorbești peste ea, am spus amândoi, vorbind unul peste celălalt.

Am intrat în salonul mare din față și era acolo. Bunica. Monarhul. Regina Elisabeta a II-a. Stând în picioare în mijlocul încăperii. S-a întors pe jumătate. Meg s-a dus drept spre ea și a făcut o reverență adâncă, impecabilă.

– Maiestatea Voastră! O mare plăcere să vă cunosc!

Euge și Jack erau aproape de bunica și aproape păreau că se prefac că n-o cunoșteau pe Meg. Au fost foarte tăcuți, așa cum se cuvine. Fiecare i-a dat un mic sărut pe obraz lui Meg, dar era un gest pur regal. Pur britanic.

Mai era un ins care stătea în picioare de partea cealaltă a bunicii, și m-am gândit: țintă inamică drept în fața ta. Meg s-a uitat spre mine, să-i dau vreun indiciu despre identitatea lui, dar n-aveam cum s-o ajut – nu-l mai văzusem în viața mea. Euge mi-a șoptit la ureche că era un prieten de-ai mamei ei. A, OK.

I-am aruncat o privire dură individului: „Genial. Felicitări că ești prezent la unul dintre cele mai hotărâtoare momente din viața mea."

Bunica era îmbrăcată pentru biserică: o rochie viu colorată și pălărie asortată. Nu-mi pot aminti culoarea, aș vrea să pot, dar știu că era o culoare vie. Extravagantă. Vedeam bine că Meg regreta alegerea făcută: blugi și pulover negru.

Și eu îmi regretam pantalonii ponosiți. Nu plănuisem nimic, voiam să-i spun bunicii, dar ea era ocupată să întrebe despre vizita lui Meg.

— Merge bine, am spus noi. Minunat!

Noi am întrebat-o despre slujba de la biserică.

— Foarte frumoasă!

A fost totul foarte plăcut. Ba chiar bunica a întrebat-o pe Meg ce părere are despre Donald Trump. (Asta era chiar înainte de alegerile din noiembrie 2016, deci toată lumea de pe mapamond părea să se gândească la candidatul republican și să vorbească despre el.) Meg era de părere că politica e un joc fără câștigători, așa că a schimbat subiectul, trecând la Canada.

Bunica s-a uitat pieziș.

— Credeam că ești americancă.

— Sunt, dar trăiesc în Canada de șapte ani, fiindcă acolo lucrez.

Bunica a părut plăcut impresionată. Commonwealth. Bun, bine.

După douăzeci de minute, bunica a anunțat că trebuie s-o ia din loc. Unchiul Andrew, așezat pe scaun lângă ea, ținându-i poșeta, s-a ridicat s-o escorteze spre ieșire. Euge s-a dus și ea cu ei. Înainte să ajungă la ușă, bunica a întors capul ca să-și ia la revedere de la Jack și de la prietenul lui Fergie.

S-a uitat drept în ochii lui Meg, i-a făcut cu mâna și i-a dăruit un zâmbet cald.

— La revedere!

— La revedere! O mare plăcere să vă cunosc, *Ma'am*, a rostit ea în timpul unei ultime reverențe.

Toată lumea s-a năpustit în încăpere, după ce mașina bunicii plecase. Întreaga atmosferă se schimbase. Euge și Jack erau din noi ei înșiși, iar cineva a propus băuturi.

Da, vă rog.

Toți îi făceau complimente lui Meg pentru reverență. Atât de bine! Atât de adâncă! După câteva clipe, Meg m-a întrebat ceva despre asistentul reginei. I-am zis că nu înțeleg despre ce vorbește.

— Bărbatul acela care îi ținea poșeta. Bărbatul care a condus-o spre ușă.

— Nu era asistentul ei.

– Dar cine era?

– Era al doilea fiu al ei, Andrew.

Categoric nu ne căutase pe Google.

16

Următorul la rând era Willy. Știam că o să mă strângă de gât dacă mai las să treacă și un minut. Așa că Meg și cu mine ne-am înființat acolo într-o după-amiază, cu puțin timp înainte de plecarea programată la o partidă de vânătoare. Mergând spre apartamentul 1A, pe sub arcada imensă, prin curte, mă simțeam mai agitat decât fusesem înainte de întâlnirea cu bunica. M-am întrebat în sinea mea de ce. Nu mi-a venit niciun răspuns în minte.

Am urcat treptele cenușii din piatră, am sunat la sonerie. Niciun răspuns.

După un răgaz de așteptare, ușa s-a deschis și iată-l pe fratele meu mai mare, un pic cam prea bine îmbrăcat. Pantaloni frumoși, cămașă frumoasă, descheiată la gât. Am prezentat-o pe Meg, care s-a aplecat spre el și l-a îmbrățișat, ceea ce l-a speriat complet.

S-a dat reflex înapoi. Willy nu se îmbrățișa cu prea mulți oameni necunoscuți. Pe când Meg îi îmbrățișa pe aproape toți. Momentul era un exemplu clasic de ciocnire a culturilor, ca atunci când unii spunem *flashlight* și ceilalți *torch*, sau unii *high street* și ceilalți *main street*, ceea ce mie mi se părea atât amuzant, cât și fermecător. Mai târziu, însă, privind înapoi, m-am întrebat dacă nu cumva fusese ceva mai mult decât atât. Poate că Willy se aștepta ca Meg să-i facă o reverență? Așa ar fi fost protocolul, pentru când întâlnești pentru prima oară un membru al familiei regale, dar ea nu știa, și nici eu nu-i spusesem. Atunci când ne întâlnisem cu bunica mea, îi explicasem clar – aceasta este regina. Dar când ne-am dus la fratele meu, era doar Willy, care se dădea în vânt după *Costume*.

În fine, Willy a trecut totuși peste moment. A schimbat câteva cuvinte drăguțe cu Meg, chiar după ce intraserăm, pe pardoseala în tablă de șah a holului casei. Apoi am fost întrerupți de Lupo, spanielul lui, care ne lătra de parcă eram niște spărgători pătrunși hoțește în casă. Willy l-a potolit pe Lupo.

– Unde-i Kate?

– A ieșit cu copiii.

– Ah, ce păcat! Data viitoare.

Pe urmă a venit timpul să ne luăm la revedere. Willy trebuia să termine de făcut bagajele, iar noi trebuia să plecăm. Meg mi-a dat o sărutare și ne-a urat amândurora să avem distracție plăcută în weekendul nostru la vânătoare, după care a plecat să petreacă prima ei noapte singură la Nott Cott.

În următoarele câteva zile am vorbit nonstop despre ea. Acum, că ea și bunica se întâlniseră, acum, că ea și Willy se cunoscuseră, acum, că ea nu mai era un secret în sânul familiei, aveam atât de multe de spus! Fratele meu asculta, atent, întotdeauna cu un surâs mijit pe față. E agasant să auzi pe cineva îndrăgostit până peste urechi cum nu se mai oprește din trăncăneală, da, știu, dar nu mă puteam abține.

Spre lauda lui, nu m-a tachinat, nu mi-a spus să mai tac odată. Dimpotrivă, a spus ce sperasem eu să spună, chiar aveam nevoie ca el să spună.

– Mă bucur mult pentru tine, Harold.

17

Câteva săptămâni mai târziu, Meg și cu mine intram cu mașina prin porțile deschise, în grădinile luxuriante de la Clarence House, smulgându-i lui Meg o exclamație de uimire.

– Ar trebui să le vezi primăvara. Tata însuși le-a proiectat.

Și am adăugat:

– În cinstea lui Gan-Gan, știi. Ea a locuit aici înaintea lui.

Îi pomenisem lui Meg de Gan-Gan. Menționasem și că locuisem și eu aici, la Clarence House, de când aveam nouăsprezece ani și până pe la douăzeci și opt. După ce m-am mutat, Camilla a transformat camera mea în garderobă. M-am străduit să nu-mi pese. Dar, mai ales prima dată când am văzut, mi-a păsat.

Ne-am oprit în fața intrării principale. Ora cinci fix. Nu se face să întârzii.

Meg arăta splendid și i-am spus-o. Purta o rochie în alb și negru, lungă și amplă peste genunchi, cu model înflorat, și, când i-am pus o mână pe spate, am putut simți cât de delicat era materialul. Avea părul lăsat liber pe umeri, pentru că îi sugerasem eu să-l poarte așa. „Tatei îi place când femeile își lasă părul lung pe spate." Și bunicii. Deseori făcea comentarii despre „coama splendidă a lui Kate".

Meg nu se machiase decât foarte puțin, tot la sugestia mea. Tata nu vedea cu ochi buni femeile care se fardau puternic.

Ușa s-a deschis și am fost întâmpinați de majordomul gurkha al tatei. Și de Leslie, intendentul lui de-o viață, care lucrase și pentru Gan-Gan. Ne-au condus

pe coridorul lung, pe lângă tablourile mari și oglinzile cu rame aurite, de-a lungul covorului purpuriu cu traversa lui purpurie, pe lângă dulapul mare cu vitrine din sticlă, plin-ochi cu porțelanuri lucitoare și splendide obiecte de epocă moștenite din străbuni, în sus pe scara scârțâitoare, care urca trei trepte până s-o cotească la dreapta, iar în sus pe alte douăsprezece trepte, după care cotea din nou la dreapta. Acolo, în sfârșit, pe palierul de deasupra noastră, ne aștepta tata.

Lângă el stătea, tot în picioare, Camilla.

Meg și cu mine făcuserăm repetiții de mai multe ori pentru acest moment. Pentru tata, reverență. „I te adresezi cu Alteța Voastră Regală sau cu Sir. Eventual un pupic pe fiecare obraz, dacă se apleacă spre tine, altfel, doar o strângere de mână. Pentru Camilla, fără reverență. Nu e nevoie. Doar o pupi scurt pe obraz sau îi strângi mâna."

„Fără reverență? Ești sigur?"

Nu credeam că se cuvine.

Ne-am dus cu toții într-un salon mare. Pe drum, tata a întrebat-o pe Meg dacă e adevărat ce auzise, anume că este vedeta unei telenovele americane! Ea a zâmbit. Eu am zâmbit. Îmi doream cu disperare să spun: „Telenovelă? Haide, tată, nu așa vorbim *în familie*..."

Meg a spus că joacă într-un serial dramatic difuzat de o televiziune prin cablu. Că este despre avocați. Și se numește *Costume*.

– Ce frumos! a spus tata. Splendid!

Ne-am apropiat de o masă rotundă așternută cu o față de masă albă. Alături era un cărucior de servire cu tot ce trebuie pentru ceai: chec cu miere, clătite, tartine, chifle, biscuiți sărați unși cu un fel de cremă, busuioc tocat – preferatul tatei. Toate aliniate cu precizie chirurgicală. Tata s-a așezat cu spatele către o fereastră deschisă, cât mai departe de focul care trosnea în șemineu. Camilla s-a așezat în fața lui, cu spatele la foc. Meg și cu mine ne-am așezat între ei, unul în fața celuilalt.

Am înfulecat dintr-o suflare o chiflă unsă cu cremă de legume; Meg a luat două tartine mititele cu somon afumat. Eram morți de foame. Fuseserăm atât de agitați toată ziua, că nu ne-a ars să mâncăm. Tata i-a oferit niște clătite. Lui Meg i-au plăcut la nebunie.

Camilla a întrebat-o pe Meg cum preferă ceaiul, mai tare sau mai slab, iar Meg și-a cerut scuze că nu știe ce să spună. „Eu credeam că ceaiul e ceai." Ceea ce a aprins scânteia unei discuții joviale despre ceai, despre vin și despre alte băuturi, precum și despre englezisme față de americanisme, iar odată ajunși acolo, am intrat în subiectul mult mai larg al lucrurilor care ne plac tuturor, ceea ce a dus direct la câini.

Meg a vorbit despre „cei doi copii blănoși" pe care-i avea, Bogart și Guy, amândoi luați de la adăpost. Povestea lui Guy era deosebit de tristă. Meg îl găsise într-un adăpost unde urma să fie eutanasiat, în Kentucky, după ce fusese părăsit de cineva în adâncul pădurii, fără hrană și fără apă. Copoii, a explicat ea, erau eutanasiați în Kentucky în număr mai mare decât în oricare alt stat american, iar când ea îl văzuse pe Guy pe website-ul adăpostului, se îndrăgostise pe loc de el.

M-am uitat la Camilla cum se întunecă la față. Ea era protectoarea oficială a rețelei de adăposturi pentru câini și pisici Battersea Dogs & Cats Home, așa că genul acesta de întâmplări o loveau întotdeauna drept în suflet. Și pe tata. Tata nu suporta nici măcar gândul de a face un animal să sufere. Fără îndoială că îi reamintea ce se întâmplase cu câinele lui, Pooh, pe care îl iubea nespus, și care se rătăcise pe moșia din Scoția unde mergeam la vânătoare de potârnichi – probabil intrase într-o vizuină de iepure –, și nu mai fusese văzut niciodată.

Conversația curgea lesne, toți patru vorbeam deodată, dar pe urmă tata și Meg au început să discute între ei cu voce scăzută, așa că eu m-am întors spre Camilla, care părea mai interesată să tragă cu urechea decât să stea la taclale cu fiul ei vitreg, dar, din păcate pentru ea, trebuia să se mulțumească cu mine.

Curând, am schimbat interlocutorii între noi. Ce ciudat, mi-am zis în sinea mea, că nu facem altceva decât să respectăm instinctiv același protocol pe care l-am urma la un dineu oficial cu bunica.

În cele din urmă, conversația a luat din nou amploare, incluzând pe toată lumea. Am discutat despre actorie și despre artă în general. Ce luptă grea poate să fie uneori să-ți faci drum într-o asemenea branșă, a spus tata. Avea o mulțime de întrebări despre cariera profesională a lui Meg și a părut impresionat de felul cum i-a răspuns ea. Siguranța de sine, inteligența ei, m-am gândit eu, l-au luat pe nepregătite.

Iar apoi timpul nostru s-a sfârșit. Tata și Camilla aveau o altă obligație. Viață de Alteță Regală. Totul ordonat, minuțios planificat până la ultima secundă, și așa mai departe.

Mi-am făcut o notiță mentală să-i explic chestia asta mai târziu lui Meg.

Ne-am ridicat cu toții în picioare. Meg s-a aplecat spre tata. Eu am tresărit; tata nu se omoară după îmbrățișări. Din fericire, ea n-a făcut decât să-i ofere un foarte britanic pupic pe fiecare obraz, ceea ce a părut, de fapt, să-i facă chiar plăcere tatei.

Am condus-o pe Meg afară din Clarence House, în grădinile înverzite și înmiresmate, exultând de bucurie.

Ei bine, deci cam asta ar fi, mi-am zis. Bun-venit în familie!

18

Am zburat la Toronto. La sfârșit de octombrie 2016. Meg ardea de nerăbdare să-mi arate viața *ei*, câinii *ei* – căsuța *ei*, pe care o adora. Iar eu abia așteptam să văd totul, să aflu absolut fiecare mic amănunt despre ea. (Deși mă mai furișasem o dată în Canada, mai de mult, pentru foarte scurt timp, aceasta urma să fie prima mea vizită propriu-zisă.) Am plimbat câinii prin văi și parcuri imense. Am explorat toate colțișoarele și ungherele cartierului ei cu populație redusă. Toronto nu e Londra, dar nu e nici Botswana. Așadar, să fim mereu precauți, am spus. Să nu spargem balonul protector. Să ne deghizăm în continuare.

Apropo de deghizat. I-am invitat pe Euge și Jack să ni se alăture de Haloween. Și pe Markus, cel mai bun prieten al lui Meg. Hotelul Soho House din Toronto organiza o petrecere mare, iar tematica era „Apocalipsa". A se veni în costumație corespunzătoare.

Am mormăit ceva către Meg cum că nu prea avusesem eu noroc cu petrecerile tematice, gen bal mascat, dar hai să mai încerc o dată, să văd cum iese. Ca să mă ajute cu costumația, apelasem la un prieten, actorul Tom Hardy, înainte să plec de acasă. L-am sunat ca să-l întreb dacă aș putea lua cu împrumut costumul lui din filmul „Mad Max".

– Toată drăcovenia?

– Da, te rog, prietene! Tot harnașamentul.

Mi-l dăduse pe tot chiar înainte să plec din Marea Britanie, așa că acum l-am probat în mica baie a lui Meg. Când am ieșit, ea a izbucnit într-un hohot nestăvilit de râs.

Era caraghios. Și un pic cam înfricoșător. Dar chestia importantă era că mă făcea de nerecunoscut.

Meg, dinspre partea ei, purta niște pantaloni scurți sfâșiați, un tricou cu model de camuflaj și dres din plasă. Dacă așa arată Apocalipsa, m-am gândit, atunci n-am nimic împotrivă să vină sfârșitul lumii.

Petrecerea a fost o chestie zgomotoasă, întunecoasă și stropită din belșug cu alcool – ideală. Au fost câțiva care au avut reacții întârziate de surpriză, când Meg trecea printre ei, dar nimeni n-a aruncat o a doua privire spre însoțitorul ei distopic. Mi-ar fi plăcut să pot purta costumația aia în fiecare zi. Mi-aș fi dorit să-o pot refolosi a doua zi și să-i fac o vizită lui Meg pe platourile de filmare ale *Costumelor*.

Deși, la o adică, probabil că nu. Făcusem greșeala de a căuta pe Google și de a mă uita online la unele din scenele ei de dragoste. Fusesem martor când ea și

un coleg de distribuție se pipăiau și se mozoleau sălbatic într-un soi de birou sau sală de ședințe... Ar fi fost nevoie de terapie cu electroșocuri ca să-mi scot imaginile alea din cap! N-aveam nevoie să văd asemenea chestii și pe viu. Dar chestiunea oricum era caducă: a doua zi fiind duminică, ea nu se ducea la muncă.

Iar apoi absolut totul a devenit caduc, totul s-a schimbat pe vecie, pentru că a doua zi a fost ziua când vestea despre relația noastră s-a răspândit în toate zările.

Ei bine, ne-am zis, uitându-ne neliniștiți la telefoanele noastre, oricum urma să se întâmple până la urmă.

De fapt, avuseserăm parte de un fel de preaviz că urma să se întâmple în ziua aceea. Fuseserăm avertizați, înainte s-o pornim spre Apocalipsa Haloweenului, că s-ar putea să vină încă o apocalipsă. Încă o dovadă că Universul are un foarte malițios simț al umorului.

– Meg, ești pregătită pentru ce urmează să se abată asupra noastră?

– Mda, oarecum. Tu ești?

– Da.

Stăteam pe canapeaua ei, mai erau câteva minute până să plec spre aeroport.

– Ți-e frică?

– Da. Nu. Poate.

– O să fim vânați. Nu există nicio îndoială în privința asta.

– O să tratez lucrurile ca și cum am fi în savană.

Meg mi-a adus aminte de ce îi spusesem în Botswana, când leii răgeau în jurul nostru. „Ai încredere în mine. N-o să las să ți se întâmple nimic rău." Mă crezuse atunci, mi-a spus. Mă credea și acum.

În momentul când am atins pământul pe Heathrow, povestea se... fâsâise? Totul era neconfirmat, și nu existau niciun fel de fotografii, deci nu era nimic care să atâțe focul. Un mic respiro trecător? Cine știe, mi-am zis eu, poate că totul va fi bine. Da' de unde. Calmul dinaintea furtunii.

19

În acele prime ore și zile din noiembrie 2016 apărea câte un nou punct de minim al josniciei la fiecare câteva minute. Eram șocat, și mă mustram pentru asta. Și pentru că eram nepregătit. Îmi pusesem centura de siguranță psihologică pentru nebunia obișnuită, pentru calomniile standard, dar nu anticipasem un asemenea nivel de minciună sfruntată și fără limite.

Mai presus de toate, nu fusesem pregătit pentru atacurile rasiste. Atât rasismul voalat, mai mult insinuat, cât și cel tipător, vulgar și agresiv.

Inițiativa a luat-o *Daily Mail*. Titlul mare de pe prima pagină: „Iubita lui Harry vine direct din Compton[1] (sau aproape)". Subtitlul: „Casa mamei ei, ciuruită de bandele de interlopi – deci să o mai aștepte pe Alteța la un ceai?"

Alt tabloid a sărit și el să participe la măcel, cu încă un titlu de senzație: „Oare Harry se însoară cu prințesa gangsterilor?"

Am rămas împietrit. Mi-a stat pulsul în loc. Eram furios, dar mai mult decât atât: rușinat. Țara mea natală? Să-mi facă așa ceva? Să-i facă ei? Să ne facă nouă? Pe bune?

Și, de parcă titlul nu era suficient de nerușinat, *Daily Mail* a continuat prin a spune că la Compton avuseseră loc 47 de infracțiuni doar în ultima săptămână. Imaginați-vă așa ceva: 47! Ce contează că Meg nu locuise niciodată la Compton, că nu locuise nici măcar în apropiere. Locuise la depărtare de o jumătate de oră de mers cu mașina, la fel de departe de Compton pe cât era Palatul Buckingham de Castelul Windsor. Dar să lăsăm asta – chiar și dacă ea *ar fi locuit* în Compton, cu ani în urmă sau în prezent, ce dacă? Cui îi păsa câte infracțiuni se comiteau în Compton sau oriunde în altă parte, cât timp nu Meg era cea care le comitea?

O zi sau două mai târziu, *Daily Mail* a apăsat din nou pedala, de data asta cu un articol scris de sora fostului primar al Londrei, Boris Johnson, prezicând că Meg va afecta... genetic... familia regală. „Dacă vor exista progenituri din presupusa ei uniune cu prințul Harry, Windsorii își vor îngroșa sângele lor albastru și subțire ca apa, iar pielea palidă a familiei Spencer și părul roșcat se va îmbogăți cu un ADN exotic."

Sora lui Johnson a opinat mai departe că mama lui Meg, Doria, provenea „din mahalaua săracă" a orașului, invocând drept dovadă absolută codițele în stil rasta ale Doriei. Mizeria asta împroșcată sub nasul a trei milioane de britanici, despre Doria, draga de Doria, născută în Cleveland, statul Ohio, absolventă a Liceului Fairfax din Los Angeles, unde majoritatea colegilor ei de clasă erau evrei.

Ziarul *The Telegraph* s-a băgat și el în troacă, cu un articol parcă mai puțin dezgustător, dar tot atât de fantasmagoric, în care autorul examina din toate unghiurile întrebarea arzătoare dacă eu aveam sau nu capacitatea legală de a mă căsători cu o femeie (vai!) divorțată.

---

[1] Expresia *straight outta Compton*, după titlul omonim al albumului din 1988 al trupei de rap NWA (având-i pe atunci în componență, printre alții, pe Dr. Dre și Ice Cube), se referă la un loc rău famat, teritoriu stăpânit de bandele de interlopi (n. tr.).

Doamne, deja scormoneau în trecutul ei și se uitau la primul ei mariaj!

Ce mai contează că tatăl meu, un bărbat divorțat, era în prezent căsătorit cu o femeie divorțată, sau că mătușa mea, prințesa Anne, era o divorțată recăsătorită - iar lista putea continua. Divorțul în 2016 era considerat de presa britanică o problemă fierbinte, la ordinea zilei.

În continuare, *The Sun* a scotocit peste tot prin conturile lui Meg de pe platformele sociale, a descoperit o fotografie veche de-ale ei cu o prietenă și cu un jucător de hochei profesionist și a țesut o poveste elaborată despre relația fierbinte dintre Meg și acel hocheist. Am întrebat-o pe Meg despre asta.

– Nu, el voia să se cupleze cu prietena mea. Eu le-am făcut cunoștință.

Atunci l-am rugat pe avocatul Palatului să-i contacteze pe cei de la ziar și să le spună că povestea era categoric falsă și defăimătoare și să le ceară s-o dezmintă imediat. Răspunsul ziarului a fost o ridicare din umeri și a unui deget mijlociu.

„Sunteți nesăbuiți", le-a spus avocatul editorilor ziarului. Replica lor a fost un simplu căscat.

Știam deja, aveam informații precise, că ziarele puseseră detectivi particulari pe urmele lui Meg și ale tuturor celor din cercul ei social, din viața ei, și chiar ale multora care nu făceau parte din viața ei, așadar știam că sunt experți în ce privește trecutul ei și foștii iubiți. Erau „Meg-ologi"; știau despre Meg mai multe decât oricine de pe lumea asta, în afară de Meg însăși, și, ca atare, știau că fiecare cuvânt pe care îl scriseseră despre ea și despre hocheist era o minciună sfruntată. Dar au continuat să răspundă la avertismentele repetate venite de la avocatul Palatului cu aceleași non-răspunsuri, care se reduceau la aceeași provocare batjocoritoare:

„Nu... ne... pasă."

Mi-am pus mintea la contribuție împreună cu avocatul, storcându-ne creierii să găsim un mod de a o proteja pe Meg de acest atac și de toate celelalte. Mi-am petrecut mare parte din zi, din clipa când deschideam ochii și până târziu după miezul nopții, încercând să fac să se oprească ploaia de mizerii.

„Să-i dăm în judecată!" îi tot repetam avocatului. El îmi explica, iar și iar, că exact asta vor ziarele, să le deschid proces. Abia așteptau să-i chem în justiție, deoarece astfel aș fi confirmat relația, iar ei ar fi putut să răspândească informația nestingheriți.

Eram nebun de furie. Și de vinovăție. Le infectasem pe Meg și pe mama ei prin atingerea mea contagioasă, mai bine cunoscută drept viața mea. Îi promisesem că aveam s-o protejez, și iată că deja o aruncasem în mijlocul pericolului.

Când nu eram cu avocatul, eram cu șeful comunicării de la Kensington Palace, Jason. Era un tip foarte deștept, dar un pic cam prea relaxat, pentru gustul meu, în privința acestei crize în plină desfășurare. El m-a îndemnat imperativ să nu fac nimic.

– N-o să reușești decât să torni gaz peste foc. Tăcerea e cea mai bună opțiune.

Dar tăcerea nu era o opțiune. Dintre toate opțiunile, tăcerea era cea mai puțin de dorit, cea mai puțin susceptibilă să fie apărată. Nu puteam lăsa presa să continue pur și simplu să-i facă asta lui Meg.

Chiar și după ce îl convinsesem că trebuie să facem ceva, să spunem ceva, orice, Palatul a spus nu. Oamenii de la Curte ne-au blocat dur. Nu se poate face nimic, au spus ei. Și, prin urmare, nu se *va* face nimic.

Am interpretat asta ca pe o decizie finală. Până când am citit un articol în *Huffington Post*. Semnatara spunea că reacția moderată a britanicilor la explozia de rasism era de așteptat, dar ceea ce era cu adevărat „de neiertat", a adăugat ea, era tăcerea mea. A mea.

I-am arătat articolul lui Jason, i-am spus că trebuie să schimbăm imediat cursul lucrurilor. Gata cu dezbaterile, gata cu discuțiile. Trebuie să dăm publicității o declarație.

În nici o zi, aveam schițată declarația. În forță, precisă, mânioasă, onestă. Nu credeam că va fi sfârșitul, dar măcar ar fi putut să fie începutul sfârșitului.

Am mai citit-o o dată și i-am cerut lui Jason să-i dea drumul în public.

20

Cu câteva ore înaintea publicării acestei declarații, Meg pornise la drum să mă vadă. S-a dus cu mașina la Aeroportul Internațional Pearson din Toronto, cu paparazzii ținându-se coadă după ea, și și-a croit drum cu atenție prin mulțimea de călători, simțindu-se înfricoșată, expusă. Sala de așteptare era plină, așa că unui reprezentant de la Air Canada i s-a făcut milă de ea și a ascuns-o într-o cămăruță adiacentă. Ba chiar i-a adus și ceva de mâncare.

În momentul când a aterizat pe Heathrow, declarația mea era peste tot. Dar fără să aducă vreo schimbare. Linșajul era în plină desfășurare.

De fapt, declarația mea a generat un întreg nou val de atacuri – din partea familiei mele. Tata și Willy erau furioși. Mi-au tras o săpuneală zdravănă. Declarația mea îi punea pe ei într-o lumină proastă, au spus amândoi.

De ce mama dracului v-ar afecta pe voi?!

Pentru că ei nu se apucaseră niciodată să emită declarații pentru iubitele sau nevestele *lor* atunci când *ele* fuseseră hărțuite.

Ei bine, asta e problema voastră, nu?

Deci vizita de acum nu era la fel ca vizitele anterioare. Era exact opusul lor. În loc să ne plimbăm prin parcul Frogmore, să stăm la mine în bucătărie și să visăm cu ochii deschiși la viitor sau doar să ne cunoaștem mai bine unul pe celălalt, noi eram stresați la maximum, întâlnindu-ne cu avocați, căutând modalități de a combate toată demența.

De regulă, Meg nu se uita pe internet. Voia să se protejeze pe sine, să nu-și vâre singură otrava aceea în creier. Deșteaptă decizie. Dar nu și sustenabilă, dacă voiam să purtăm o bătălie pentru reputația ei și pentru securitatea ei fizică. Trebuia ca eu să știu cu exactitate ce anume era un fapt și ce anume era un neadevăr, iar asta însemna s-o întreb o dată la fiecare câteva ore despre încă un amănunt la care se făcea referire online.

– Chestia asta e adevărată? Dar ailaltă? Există vreun sâmbure de adevăr aici?

De multe ori începea să plângă.

– De ce ar spune ziarele așa ceva, Haz? Nu înțeleg. Chiar pot, pur și simplu, să inventeze orice?

– Da, pot. Și da, chiar o fac, Meg.

Totuși, în ciuda tensiunii crescânde, a presiunii îngrozitoare, am reușit amândoi să ne apărăm legătura esențială dintre noi, fără să ne răstim unul la celălalt nici măcar o dată pe parcursul acestor zile. Pe măsură ce ne apropiam de ultimele ore ale vizitei ei, eram siguri pe noi, fericiți, și Meg a anunțat că vrea să-mi pregătească un dejun special, de rămas-bun.

În frigiderul meu nu se găsea mai nimic, ca de obicei. Dar aveam un magazin Whole Foods un pic mai jos pe stradă. I-am dat indicații, ruta cea mai sigură, treci de gărzile Palatului, cotești la dreapta, te duci spre Kensington Palace Gardens, în jos spre Kensington High Street, vezi o barieră de poliție, faci la dreapta și o să vezi clădirea cu Whole Foods.

– E ditamai magazinul, n-ai cum să-l ratezi.

Eu aveam o obligație, dar urma să mă întorc curând acasă.

– Șapcă de baseball, jachetă, capul între umeri, poarta din lateral. N-o să ți se întâmple nimic, îți dau cuvântul meu.

Două ore mai târziu, când am ajuns acasă, am găsit-o plângând. Suspinând. Tremurând. Imposibil de consolat.

– Ce este? Ce s-a întâmplat?

Cu mare greutate am reușit să scot povestea de la ea.

Se îmbrăcase exact așa cum o sfătuisem eu, după care dăduse fuga și începuse să cutreiere fericită, anonimă, printre rafturile supermarketului. Dar când era pe scările rulante, s-a apropiat un bărbat de ea.

– Mă scuzați, știți cumva pe unde e ieșirea?

– A, da, cred că e acolo sus, cum urcați și la stânga.

– Hei! Tu ești din serialul ăla... *Costume*, nu-i așa? Nevastă-mea e moartă după tine.

– O, ce drăguț! Mulțumesc. Cum te cheamă?

– Jeff.

– Mă bucur să te cunosc, Jeff. Te rog să-i spui soției că îi mulțumesc pentru că se uită.

– O să-i spun. Pot să-ți fac o poză?... Știi, pentru mama mea?

– Parcă vorbeai de soție.

– A, da! Mă rog. Ha-ha.

– Scuze, dar azi nu fac decât cumpărături.

Brusc și-a schimbat expresia.

– Ei bine, chiar dacă nu pot să mă pozez CU tine... asta nu mă oprește să te pozez PE tine!

Și-a scos dintr-o mișcare telefonul mobil și a urmărit-o până la raionul cu delicatese, continuând s-o fotografieze în timp ce ea se uita la carnea de curcan. „Dă-l încolo de curcan", și-a spus Meg, grăbindu-se spre casele de marcat. El s-a ținut după ea și acolo.

Meg s-a așezat la coadă. În fața ei erau rânduri-rânduri de ziare și reviste, și pe toate, sub cele mai șocante și dezgustătoare titluri... era ea. Ceilalți clienți au observat și ei. S-au uitat la reviste, s-au uitat la ea, după care și-au scos și ei telefoanele, ca niște zombi.

Meg a surprins două casierițe care schimbau între ele un rânjet cu subînțeles. După ce și-a plătit cumpărăturile, a ieșit afară și a nimerit direct într-un grup de patru bărbați cu telefoanele mobile îndreptate spre ea. Și-a ținut capul în jos, mergând grăbită pe Kensington High Street. Aproape ajunsese acasă, când o trăsură tocmai ieșea din grădinile Palatului Kensington. Era un soi de paradă – poarta Palatului era blocată. S-a văzut obligată s-o ia înapoi pe strada principală, unde paparazzii i-au luat din nou urma ca niște copoi și au urmărit-o pe tot drumul până la poarta principală, strigând-o pe nume cât îi ținea gura.

După ce ajunsese, în sfârșit, la Nott Cott, le sunase pe cele mai bune prietene ale ei, și fiecare o întrebase același lucru:

– Chiar merită să suporți toate astea pentru el, Meg? Există cineva pentru care să înduri așa ceva?

Am luat-o în brațe și i-am spus că îmi pare rău. Îmi pare atât de rău! Am rămas așa, strângându-ne în brațe unul pe celălalt, până când eu am început să devin încet-încet conștient de niște arome delicioase.

M-am uitat în jur.

– Ia stai puțin! Vrei să spui... după toate astea... tu totuși ai pregătit masa de prânz?

– Voiam să-ți dau să mănânci, înainte să plec.

21

Trei săptămâni mai târziu, mi se lua sânge pentru un test HIV la o clinică ambulantă din Barbados. Împreună cu Rihanna. Viața de vlăstar regal.

Era cu ocazia apropiatei Zilei Mondiale contra SIDA și o rugasem pe Rihanna, în ultimul moment, să mă însoțească în încercarea de a crește gradul de conștientizare a problemei în toată regiunea Caraibelor. Spre marea mea uimire, acceptase.

Noiembrie 2016.

Zi importantă, cauză vitală, dar mintea mea era în altă parte. Îmi făceam griji pentru Meg. Nu putea să meargă acasă, pentru că toată casa ei era împresurată de paparazzi. Nu putea să se ducă la mama ei, la Los Angeles, pentru că și acolo era plin de paparazzi. Singură, în derivă, era într-o pauză de filmări, și se apropia Ziua Recunoștinței. Așa că luasem legătura cu niște prieteni care aveau o casă în Los Angeles, care stătea goală, și ei fuseseră îndeajuns de generoși încât să i-o ofere. Problemă rezolvată, pentru moment. Și totuși mă simțeam îngrijorat, și intens ostil față de presă, iar acum eram înconjurat de... presă.

Aceiași reporteri corespondenți pentru Casa Regală...

Privindu-i lung pe toți, îmi ziceam: „Complici".

Apoi acul mi-a pătruns în deget. Am urmărit cum țâșnește sângele și mi-am amintit de toți acei oameni, prieteni sau străini, camarazi din armată, jurnaliști, romancieri sau colegi de școală, care au spus vreodată despre mine și familia mea că suntem de „sânge albastru". Vechea expresie pentru „aristocrație", „viță regală", m-am întrebat de unde o fi venit. Cineva spunea că sângele nostru era albastru din

cauză că era mai rece decât al altor oameni, dar asta nu putea să fie adevărat, nu-i așa? Cei din familia mea spuneau mereu că era albastru pentru că noi eram altfel, eram speciali, dar nici asta nu putea să fie adevărat. Privind-o pe asistentă cum îmi recoltează sângele într-o eprubetă, m-am gândit: „E roșu, la fel ca al oricui altcuiva".

M-am întors spre Rihanna și am stat o vreme la taclale, așteptând rezultatul. Negativ.

Acum nu voiam decât să fug, să găsesc un loc cu conexiune wi-fi la internet, să văd ce face Meg. Dar nu era posibil. Aveam o agendă plină cu întâlniri și vizite – un program de cap încoronat care nu prea lăsa loc de manevră. După care a trebuit să dau fuga înapoi la nava ruginită din marina comercială care să mă ducă printr-un turneu în Caraibe.

În momentul când am ajuns la vapor, târziu în noapte, semnalul wi-fi de la bord abia dacă avea o liniuță. N-am putut decât să-i dau SMS lui Meg, și numai cățărat în picioare pe bancheta din cabina mea, cu telefonul lipit de hublou. Am rămas totuși conectați suficient încât să aflu că era în siguranță, acasă la prietenii mei. Și mai bine, mama și tatăl ei reușiseră să se strecoare și ei înăuntru și să petreacă Ziua Recunoștinței cu ea. Tatăl ei adusese un braț de tabloide cu el însă, despre care, în mod inexplicabil, ținea neapărat să discute. Iar discuția nu mersese prea bine, astfel încât se supărase și plecase.

În timp ce ea îmi povestea toate astea, conexiunea wi-fi s-a întrerupt.

Vaporul înainta pufăind spre următoarea destinație. Am pus jos telefonul și mi-am ațintit privirea prin hublou la marea întunecată.

22

Meg, întorcându-se cu mașina acasă de la filmare, a observat că o urmăresc cinci mașini.

Pe urmă au început s-o tracaseze. Fiecare mașină era condusă de un bărbat – cu aspect dubios. Cu priviri de păsări de pradă.

Era iarnă, în Canada, deci gheață pe șosele. În plus, după felul cum mașinile se învârteau în jurul ei, tăindu-i fața, trecând pe roșu la semafor, venind foarte aproape în spatele ei, în același timp în care încerca s-o fotografieze, Meg era convinsă că, până la urmă, va fi implicată într-un accident.

Și-a impus să nu se lase cuprinsă de panică, să nu conducă haotic, să nu le dea acelor oameni ce voiau de la ea. Pe urmă m-a sunat pe mine.

Eu eram la Londra, tot în mașină, cu bodyguardul meu la volan, și vocea ei gâtuită de lacrimi m-a readus pe loc în vremea copilăriei. Înapoi la Balmoral. „Mă tem că nu a supraviețuit, băiete drag." Am implorat-o pe Meg să-și păstreze calmul, să nu-și ia ochii de la șosea. Experiența mea de controlor de zbor a preluat inițiativa. Am ținut-o de vorbă până a ajuns la cea mai apropiată circă de poliție. Când a coborât din mașină, pe fundal se auzea cum paparazzi o urmăreau până la ușă.

– Haide, Meg, oferă-ne și nouă un zâmbet!

Clic, clic, clic.

Meg le-a spus polițiștilor ce se întâmplă și s-a rugat de ei s-o ajute. Aveau toată simpatia, sau așa au spus, dar ea era o persoană publică, deci au susținut că nu se putea face nimic. Meg s-a întors la mașină, cu paparazzii ca un roi de muște în jurul ei, și eu am ghidat-o până acasă, până a pășit pe ușă, iar odată ajunsă înăuntru, s-a prăbușit.

M-am prăbușit și eu, într-un fel. Mă simțeam neajutorat, lucru care, mi-am dat seama, este călcâiul lui Ahile pentru mine. Eram capabil să fac față aproape oricărui lucru, cât timp se putea face ceva, se putea lua vreo măsură. Dar când nu aveam nimic de făcut... voiam să mor.

Dar, odată intrată în casă, nu însemna că Meg putea răsufla ușurată. Ca în fiecare din nopțile precedente, paparazzii și așa-zișii jurnaliști îi băteau la ușă și sunau întruna. Câinii ei își ieșeau din minți. Nu puteau înțelege ce se întâmplă, de ce ea nu răspunde la ușă, de ce casa lor este sub asediu. În timp ce câinii urlau și se învârteau în cerc, ea se ghemuia în colțul bucătăriei, pe pardoseală. După miezul nopții, când lucrurile se mai linișteau, Meg îndrăznea să arunce o privire printre jaluzele și vedea bărbați care dormeau în mașini, cu motorul pornit.

Vecinii i-au povestit lui Meg că și ei fuseseră hărțuiți. Tot felul de indivizi se vânturau pe stradă, punând întrebări, oferind bani pentru orice bârfă sau chiar pentru vreo minciună picantă. Un vecin i-a mărturisit că îi fusese oferită o avere ca să monteze pe acoperiș camere ațintite către ferestrele lui Meg care să transmită live. Un alt vecin chiar a acceptat oferta și a ascuns pe acoperiș o cameră îndreptată către curtea ei din spate. Și, încă o dată, Meg a contactat poliția, care, din nou, nu a făcut nimic. Legile din Ontario nu interzic acest lucru, asta i-au răspuns. Dacă vecinul nu-i încălca practic proprietatea, atunci fără probleme își putea monta pe casă până și telescopul Hubble pe care să-l îndrepte către curtea ei.

Între timp, la Los Angeles, mama ei era urmărită zilnic spre și dinspre casă, spre și dinspre spălătorie, spre și dinspre serviciu. Pe deasupra, se scriau tot felul de povești defăimătoare despre ea. Într-una era numită „boschetară". În alta, „drogată".

De fapt, ea lucra în serviciul de asistență paliativă. Călătorea prin tot Los Angelesul ca să ajute oameni ajunși la capătul vieții.

Paparazzii escaladau zidurile și gardurile multor pacienți pe care ea îi vizita. Cu alte cuvinte, mai existau persoane pentru care, ca în cazul mamei mele, ultimul sunet auzit pe acest pământ era... un clic.

23

Iată-ne împreună. O seară liniștită la Nott Cott, pregătind cina.

Decembrie 2016.

Meg și cu mine descoperiserăm că aveam aceeași mâncare preferată: puiul fript. Nu știam să-l gătesc, așa că în seara aceea mă învăța rețeta.

Îmi aduc aminte căldura din bucătărie și aromele minunate. Felii de lămâie pe tocător, usturoiul și rozmarinul, sosul care clocotea în tigaie. Îmi amintesc cum am frecat cu sare pielea puiului, după care am deschis o sticlă de vin.

Meg a pus muzică. Îmi lărgea orizontul, învățându-mă despre muzica folk și soul, despre James Taylor și Nina Simone.

It's a new dawn. It's a new day. „E un nou răsărit. E o nouă zi."

Poate că mi se urcase vinul la cap. Poate că săptămânile de luptă cu presa mă puseseră la pământ. Nu știu din ce motiv, când conversația a luat o turnură neașteptată, am devenit cam iritabil. Apoi mânios. O mânie disproporționată și nepotrivită.

Meg a spus ceva și eu am interpretat greșit. Ținea, în parte, de o diferență culturală, dar și de o barieră de limbaj, însă cert este că eram mult prea sensibil în seara aceea. Și-mi spuneam: de ce se ia de mine?

M-am răstit la ea, i-am aruncat vorbe dure, pline de cruzime. Când cuvintele îmi ieșeau din gură, am simțit cum totul în jurul meu încremenește. Sosul nu mai sfârâia în tigaie, moleculele de aer nu mai pluteau. Până și Nina Simone părea că a luat o pauză. Meg a ieșit din bucătărie și a dispărut preț de un sfert de oră.

M-am dus după ea și am găsit-o sus. Stătea în dormitor. Era calmă, dar mi-a zis pe un ton scăzut, liniștit, că n-o să mai accepte niciodată să-i vorbesc în felul ăsta. Am încuviințat. Voia să știe ce provocase ieșirea mea.

— Nu știu.

— Unde ai mai auzit tu vreodată un bărbat vorbindu-i astfel unei femei? Ai auzit adulții din jurul tău vorbind așa când erai mic?

Mi-am dres glasul și am ferit privirea.

– Da.

Nu era dispusă să tolereze un astfel de partener. Sau chiar un tată al copiilor ei. Și nici o viață ca asta. Nu avea de gând să-și crească micuții într-o atmosferă plină de mânie și lipsă de respect. Și mi-a spus toate acestea răspicat. Amândoi știam că mânia mea nu fusese provocată de nimic din conversația noastră. Venea de undeva din adâncul meu, care trebuia sondat, și era evident că aveam nevoie de ajutor pentru treaba asta.

– Am încercat cu terapia, i-am mărturisit. Willy mi-a zis să mă duc. Dar n-am găsit niciodată persoana potrivită. N-a funcționat.

– Așa este, a zis ea încet. Dar mai încearcă!

24

Am părăsit Palatul Kensington într-o mașină neagră, cu totul diferită și fără însemne, amândoi ascunzându-ne pe bancheta din spate. Am ieșit pe poarta din spate pe la 6:30 seara. Bodyguarzii ne-au zis că nu am fost urmăriți, așa că, în momentul în care am rămas blocați în trafic pe Regent Street, ne-am așezat comod. Mergeam la teatru și nu voiam să atragem atenția ajungând după începerea programului. Eram atât de îngrijorați să nu întârziem și ne uitam întruna la ceas, astfel încât nu i-am văzut că ne urmăresc – încălcând cu nerușinare legile privind hărțuirea.

Ne-au surprins în apropierea teatrului. Dintr-un vehicul în mișcare, printr-un geam de autobuz. Erau, bineînțeles, Tăntălăul și Gogomanul.

Nu ne plăcea să fim urmăriți de paparazzi, și mai ales de cei doi. Dar reușiserăm să-i fentăm de cinci luni. Bună treabă, ne-am spus.

Următoarea dată când am fost urmăriți a fost după vreo câteva săptămâni, când plecam la cină cu Doria, venită împreună cu Meg. Paparazzii ne-au fotografiat, dar, din fericire, n-au surprins-o și pe Doria. Ea o luase spre hotel, iar noi, spre mașina noastră, alături de bodyguarzi. Paparazzii nici nu au văzut-o.

Fusesem foarte neliniștit în privința cinei. Întotdeauna e stresant să te întâlnești cu mama iubitei, dar mai ales în condițiile în care îi faci viața fiicei ei un calvar. *The Sun* tocmai ce publicase un articol cu titlul mare pe prima pagină: „Iubita lui Harry pe Pornhub". Povestea conținea imagini cu Meg din serialul *Costume*, pe care niște perverși le postaseră pe un site porno. Dar *The Sun* nu specifica, bineînțeles,

că imaginile erau folosite ilegal, că Meg nu știa nimic despre asta și că avea de-a face cu filmele porno în aceeași măsură în care avea și bunica mea. Era doar un truc, o cale de a momi cititorii să cumpere ziarul sau să facă clic pe articol. Dar când ei descopereau că nu era nimic, era prea târziu. Banii se aflau deja în punga ziarului.

Ne luptaserăm, făcuserăm plângere la poliție, dar, din fericire, subiectul nu a fost abordat la cină. Aveam lucruri mai vesele despre care să discutăm. Meg tocmai făcuse o vizită în India alături de World Vision, într-o campanie de gestionare a sănătății menstruale și a accesului fetelor la educație, după care o dusese pe Doria într-o tabără de meditație yoga din Goa – o aniversare cu întârziere a Doriei pentru vârsta de șaizeci de ani. Iar acum o sărbătoream pe Doria, sărbătoream faptul că suntem împreună, și o făceam în localul nostru favorit de pe Dean Street nr. 76, Soho House. Cât despre India, ne-am distrat pe seama sfatului pe care i-l dădusem lui Meg înainte să plece: „Nu-ți face vreo poză în fața Taj Mahalului." Mă întrebase de ce, iar eu îi răspunsesem simplu: „Mama."[1]

I-am explicat că mama făcuse o fotografie acolo care devenise legendară, iar eu nu voiam să se creadă că Meg vrea s-o imite pe mama. Meg nici nu auzise de acea fotografie și toată treaba i se păruse uluitoare, iar eu o iubeam pentru uluirea ei.

Cina cu Doria a fost minunată, dar acum o privesc ca pe începutul sfârșitului. În ziua următoare, au apărut fotografiile acelor paparazzi și un nou șuvoi de povești, un nou val de bârfe pe toate canalele de social media. Rasism, misoginism, stupiditate criminală – toate acestea erau etalate pe deplin.

Neștiind la cine să mai apelez, l-am sunat pe tata.

– Nu le citi, băiete drag.

– Nu-i așa ușor, i-am zis eu plin de mânie. Aș putea s-o pierd pe femeia asta. Fie ar putea decide că nu merit osteneala, fie presa ar putea să pompeze atâta otravă în public, încât vreun idiot să facă cine știe ce prostie și s-o răneacă în vreun fel.

Deja se întâmpla asta cu încetinitorul. Amenințări cu moartea. Platoul de filmare fusese paralizat deoarece un individ, ca reacție la cele citite, lansase o amenințare credibilă.

---

[1] În februarie 1992, aflați într-o vizită în India, Charles a lăsat-o pe Diana să meargă singură să viziteze Taj Mahalul. Fotografia care o înfățișează pe prințesă singură și tristă pe o bancă în fața acestui monument simbol al dragostei eterne a făcut înconjurul lumii, stârnind valuri de simpatie și de compasiune pentru Diana (n. tr.).

– E izolată, am spus, și înfricoșată, nu a mai ridicat jaluzelele de luni bune – și tu-mi spui acum să nu citesc?

Mi-a zis că exagerez.

– Din păcate, așa merg lucrurile.

Am respirat adânc. Am făcut apel la propriul lui interes. A sta cu mâinile în sân nu dă bine pentru monarhie.

– Oamenilor din afară chiar le pasă ce se întâmplă cu ea, tată. Ei o iau personal, trebuie să înțelegi asta.

Nu s-a lăsat impresionat.

25

Adresa era la jumătate de oră de Nott Cott. Un drum scurt peste Tamisa, dincolo de parc... dar parcă era una dintre călătoriile mele la poli.

Cu inima bubuind, am respirat adânc și am bătut la ușă. Femeia a deschis și mi-a urat bun-venit. M-a condus printr-un scurt coridor până în cabinetul ei. Prima ușă pe stânga.

O cameră mică. Ferestre cu obloane venețiene. Și dădeau direct în strada aglomerată. Auzeai mașinile și bocănitul pașilor pe trotuar. Oamenii vorbind, râzând.

Era cu cincisprezece ani mai mare decât mine, dar cu un aer tinerese. Îmi amintea de Tiggy. Era un adevărat șoc, pe bune. Același aer.

Mi-a indicat o canapea verde-închis și ea s-a așezat pe un scaun vizavi. Era o zi de toamnă, dar eu asudam la greu. Mi-am cerut scuze.

– Mă încing repede. Pe deasupra, sunt un pic neliniștit.

– Știu ce spui.

S-a ridicat repede și a fugit. În câteva clipe s-a întors cu un ventilator, pe care l-a îndreptat spre mine.

– Ah, minunat! Mulțumesc!

Aștepta să încep. Dar eu nu știam de unde. Așa că am început cu mama. I-am spus că mi-era teamă să nu o pierd.

Mi-a aruncat o privire lungă, iscoditoare. Știa, desigur, că deja îmi pierdusem mama. Ce situație suprarealistă, să te vezi cu un terapeut care deja cunoaște părți din povestea vieții tale, care e posibil să-și fi petrecut vacanțele pe plajă citind cărți despre tine.

– Da, bineînțeles că mi-am pierdut mama, dar mi-e teamă că, în felul ăsta, aș pierde-o din nou. Vorbind despre ea acum, aici, în fața unei persoane total străine, care probabil că-mi va alunga o parte din durerea dispariției. Aș pierde acel sentiment, prezența aceea a ei – sau ceea ce întotdeauna am perceput drept prezență a ei.

Terapeuta a mijit ochii. Am mai făcut o încercare.

– Vezi tu... durerea... dacă asta este... ei bine, asta-i tot ce mi-a mai rămas de la ea. Iar durerea este și firul meu conducător. Câteodată durerea este singurul lucru care mă face să fiu eu. Și bănuiesc că, fără durere, ei bine, ar putea crede că... am uitat-o.

Părea o mare prostie. Dar așa simțeam. I-am explicat, cuprins de o tristețe bruscă și copleșitoare, că majoritatea amintirilor cu mama dispăruseră. Se aflau de cealaltă parte a zidului. I-am povestit despre zid. I-am spus că vorbisem cu Willy despre absența amintirilor cu mama. El mă sfătuise să mă uit prin albumele foto, ceea ce și făcusem. Dar nimic.

Așadar, mama nu reprezenta niște imagini sau impresii, ci doar un gol în inima mea, iar dacă umpleam acel gol, dacă îl reparam – ce se întâmpla atunci? Am întrebat-o dacă toate astea i se păreau o nebunie.

– Nu.

Am rămas tăcuți. O bună bucată de vreme.

M-a întrebat de ce aveam nevoie.

– De ce ești aici?

– Uite ce e, am zis. Am nevoie... să scap de toată greutatea asta din piept. Am nevoie... Am nevoie...

– Da?

– Să plâng. Te rog, ajută-mă să plâng!

26

La următoarea ședință am vrut să știu dacă o deranjează să mă întind. Mi-a zâmbit.

– Mă întrebam când o să spui asta.

M-am lungit pe canapeaua verde și mi-am vârât o pernă sub cap. Am vorbit despre suferință fizică și emoțională. Despre panică și anxietate. Despre transpirații reci.

– De câtă vreme durează asta?

– De vreo doi sau trei ani. Dar la început era mai rău.

I-am vorbit despre discuția cu Cress din timpul vacanței de schi. Cum sticla a dat pe dinafară și emoțiile s-au împrăștiat peste tot. Atunci am plâns puțin... dar nu suficient. Aveam nevoie de mai multe lacrimi. Și nu puteam să le vărs.

Apoi am vorbit despre furia adâncă, despre impulsul de prim moment de a o căuta. I-am descris scena cu Meg în bucătărie. Am clătinat din cap.

M-am plâns în legătură cu familia mea. Tata și Willy. Camilla. Mă întrerupeam frecvent, în mijlocul frazei, la auzul trecătorilor de dincolo de fereastră. Dacă ar fi știut ei. Prințul Harry era acolo, trăncănind despre familia lui. Despre problemele lui. O, ziarele ar fi avut de lucru zi-lumină.

Și așa am ajuns la subiectul legat de presă. Un teren mai stabil. Și i-am dat drumul. Compatrioții și compatrioatele mele, am zis eu, arătau atâta dispreț josnic, atâta lipsă de considerație față de femeia pe care o iubesc. Sigur, presa a fost crudă cu mine de-a lungul vremii, dar era cu totul altceva. Eu mă născusem în condițiile astea. Iar uneori o căutasem cu lumânarea, atrăsesem atenția asupra mea.

— Dar femeia asta nu a făcut nimic ca să merite o asemenea cruzime.

Și de câte ori m-am plâns despre asta, în privat sau în public, oamenii și-au dat ochii peste cap. Spuneau că mă văicăresc, că doar pretind că vreau intimitate și că Meg pretinde același lucru. „Vai, e urmărită, nu-i așa? Ua-ua, ia mai scutește-ne! N-o să pățească nimic, doar e actriță, e obișnuită cu paparazzii, de fapt, și-i dorește prin preajmă."

Dar nimeni nu vrea asta. Nimeni nu ar putea să se obișnuiască cu așa ceva. Toți aceia care își dau ochii peste cap n-ar putea să reziste nici măcar zece minute. Pentru prima oară în viața ei, Meg avea atacuri de panică. Recent, tocmai primise un mesaj de la un necunoscut care îi știa adresa din Toronto și care îi promitea că-i bagă un glonț în cap.

Terapeuta mi-a zis că par mânios. Rahat, da, eram mânios!

A spus că, oricât de îndreptățite îmi erau nemulțumirile, păream și închistat. Într-adevăr, Meg și cu mine trăiam un coșmar, însă acel Harry care se răstise la Meg cu așa o furie nu era același Harry, rezonabilul Harry, care stătea pe canapea și își depăna povestea. Acela era Harry cel de doisprezece ani, traumatizatul Harry.

— Toate prin câte treci acum sunt reminiscențe din 1997, Harry, însă mă tem că și o parte din tine este încă prizonieră în 1997.

Nu-mi plăcea ce auzeam. Mă simțeam oarecum insultat.

— Mă faci copil? Asta mi se pare cam nepoliticos.

— Ai zis că vrei adevărul, că pui adevărul mai presus de toate. Ei bine, iată adevărul!

Ședința a depășit timpul alocat. A durat aproape două ore. La sfârșit, am stabilit o nouă dată în care să ne vedem, și asta curând. I-am cerut voie să o îmbrățișez.

– Da, sigur.

Am îmbrățișat-o ușor și i-am mulțumit.

Afară, pe stradă, mintea mea parcă plutea. În orice direcție mă uitam, vedeam restaurante și magazine atrăgătoare și aș fi dat orice să mă plimb de-a lungul lor, să mă uit în vitrine și să-mi acord timp în care să analizez ce spusesem și aflasem. Dar, bineînțeles, asta era imposibil. Nu voiam să mă dau în spectacol.

27

Și s-a dovedit că terapeuta o cunoștea pe Tiggy. Ce coincidență uluitoare! Cea mai mică dintre lumile posibile. Astfel că, într-una dintre ședințele următoare, am vorbit despre Tiggy, cum ne-a fost ea o mamă surogat mie și lui Willy, cum amândoi am făcut din femei mame surogat. Și cât de des au fost ele dispuse să intre în acest rol.

Mamele surogat mă făceau să mă simt mai bine, am recunoscut eu, dar, în același timp, și mai rău, pentru că mă simțeam vinovat. „Ce ar crede mami despre asta?"

Și am discutat despre vină.

I-am pomenit despre experiența mamei cu terapia, din câte știam eu. Nu o ajutase. De fapt, se poate chiar să fi înrăutățit lucrurile. Atât de multe persoane au prădat-o, au exploatat-o – inclusiv terapeuții.

Am discutat despre ea ca mamă, cum uneori era super-mămoasă, iar alteori dispărea pentru lungi perioade de timp. Părea un subiect important, dar și o trădare.

Și mai multă vină.

Am vorbit despre viața în bula britanică, în bula regală. O bulă în interiorul altei bule – și imposibil de descris cuiva care nu a trecut prin această experiență. Oamenii pur și simplu nu realizează: aud pomenindu-se de „regal" sau „prinț" și își pierd cu totul uzul rațiunii. „Ah, ești prinț – tu n-ai nicio problemă!"

Ei presupun... nu, au fost învățați că totul e un basm. Că noi nu suntem oameni.

O scriitoare[1] pe care mulți britanici o admiră, o scriitoare care a publicat romane istorice stufoase, a scris un eseu despre familia mea, în care ne numește pur și simplu... niște urși panda.

---

[1] Hilary Mantel (1952–2022) (n. tr.).

Actuala noastră familie regală nu întâmpină dificultățile de reproducere cu care se confruntă urșii panda, dar atât panda, cât și persoanele regale presupun costuri ridicate de prezervare și sunt neadaptate la orice mediu modern. Dar nu sunt ei interesanți? Nu sunt ei plăcuți la vedere?

Și nu voi uita niciodată cum un eseist foarte respectat[1], cu apariții în cele mai respectate publicații literare, referindu-se la mama, a spus că „moartea ei timpurie ne-a scutit pe toți de o mare plictiseală". (În același eseu a menționat „întâlnirea amoroasă din pasaj".) Dar poanta cu panda mi-a părut întotdeauna atât intuitivă, cât și deosebit de vulgară. Într-adevăr, trăiam într-o grădină zoologică, dar, în egală măsură, știam din experiența mea de soldat că a-i transforma pe oameni în animale, în non-oameni, este primul pas către brutalizarea lor, către distrugerea lor. Dacă până și un intelectual consacrat ne cobora la rangul de animale, ce speranță mai aveam din partea oamenilor de pe stradă?

I-am trecut în revistă terapeutei ce consecințe a avut dezumanizarea în prima parte a vieții mele. Dar acum, cu dezumanizarea lui Meg, apărea și mai multă ură, și mai mult vitriol – plus rasism. I-am povestit ce văzusem, ce auzisem și la ce fusesem martor în ultimele câteva luni. La un moment dat, m-am ridicat în capul oaselor pe canapea și am lungit gâtul ca să văd dacă mă ascultă. Era cu gura căscată. Trăia de o viață în Marea Britanie și crezuse că le știe pe toate. Dar nu le știa.

La sfârșitul ședinței, i-am cerut o părere profesională.

– Ce simt acum... este normal?

A început să râdă.

– Ce este normalul?

Însă a admis că un lucru este cât se poate de clar: Mă aflam în niște circumstanțe cu totul ieșite din comun.

– Crezi că am o personalitate predispusă la dependență?

Mai precis, ceea ce voiam să aflu, în cazul în care aveam o astfel de personalitate, era unde mă situam în clipa aceea?

– Greu de spus. Doar ipotetic.

M-a întrebat dacă luasem droguri.

– Da.

Și i-am relatat niște povești nebunești.

---

[1] Glen Newey (1961-2017) (n. tr.).

– Ei bine, mă mir că nu ești dependent de droguri.

Dacă exista un lucru de care păream fără îndoială dependent, acela era presa, a spus ea. O citeam și mă înfuriam, iar ăsta era evident un comportament compulsiv.

M-a pufnit râsul.

– Adevărat. Dar se scriu numai rahaturi!

– Așa este, a admis ea râzând.

28

Am crezut întotdeauna că realizase un miracol Cressida făcându-mă să mă deschid și să-mi eliberez emoțiile reprimate. Însă acum terapeuta chiar înfăptuia un adevărat miracol: îmi deschidea seiful cu amintiri.

Toată viața le spusesem oamenilor că nu-mi aduc aminte trecutul, că nu-mi pot aduce aminte de mama, însă nu le oferisem întregul context. Memoria mea era moartă. Dar acum, după luni de terapie, lucrând în mod conștient la ea, împletind-o, începuse să se urnească, să dea din picioare, să bolborosească.

Revenea la viață.

În unele zile, când deschideam ochii, o vedeam pe mami... stând chiar lângă mine. Mii de imagini îmi reveneau în minte, unele atât de strălucitoare și de viu colorate, încât păreau holograme.

Mi-am amintit de diminețile din apartamentul mamei de la Palatul Kensington, când bona ne trezea pe Willy și pe mine și ne ajuta să coborâm până la mami în dormitor. Mi-am amintit că avea un pat cu apă, iar Willy și cu mine săream sus-jos pe saltea, țipând, râzând, cu părul măciucă. Mi-am amintit mic-dejunurile împreună, mami preferând grepfrut și lychee, rareori cafea sau ceai. Mi-am amintit cum, după micul-dejun, își începea ziua de lucru cu noi alături, vorbind la telefon sau ținându-și întâlnirile de afaceri.

Mi-am adus aminte cum am însoțit-o la o șuetă cu Christy Turnington, Claudia Schiffer și Cindy Crawford. Foarte bulversantă, mai ales pentru doi băieți timizi la vârsta sau în pragul pubertății.

Mi-am amintit de orele de culcare la Palatul Kensington, spunându-i noapte bună la piciorul scărilor, sărutând-o pe gâtul catifelat, inspirându-i parfumul, și apoi cum mă întindeam în pat, în întuneric, simțindu-mă atât de departe de ea, atât de singur, tânjind să-i mai aud vocea măcar o dată. Mi-am amintit cum

dormitorul meu se afla cel mai departe de al ei și, în beznă, în liniștea înfricoșătoare, nu eram în stare să mă relaxez, să adorm.

Terapeuta m-a îndemnat să-i dau înainte.

– Reușim să trecem dincolo. Hai să nu ne oprim!

I-am adus la cabinet o sticluță cu parfumul preferat al mamei. (Apelasem la sora mamei ca să aflu numele.) *First*, de Van Cleef & Arpels. La începutul ședinței am deschis capacul și am inspirat adânc.

Ca o pastilă de LSD.

Citisem undeva că mirosul este simțul nostru cel mai vechi, iar asta, împreună cu ceea ce am experimentat în acel moment, a făcut ca imaginile să se ridice din ceea ce părea a fi cea mai intimă zonă a creierului meu.

Mi-am adus aminte o zi de la Ludgrove, când mama îmi îndesa dulciuri în șosete. Dulciurile primite din afară erau interzise, așa că mami încălca regulile școlii, și o făcea chicotind, iar eu o iubeam și mai mult pentru asta. Mi-am adus aminte cum râdeam amândoi în timp ce îngropam adânc în șosete acele dulciuri, iar eu chițăiam: „Ah, mami, ești o strengăriță!" Mi-am adus aminte până și marca lor – Opal Fruits! Pătrățele tari în culori vii... cam ca aceste amintiri resuscitate. Nu e de mirare că eram atât de entuziasmat de Zilele Festinului. Și de Opal Fruits.

Mi-am adus aminte când mergeam spre orele de tenis, cu mama la volan, iar Willy și cu mine pe bancheta din spate. Fără niciun avertisment, a apăsat pedala de accelerație și am țâșnit ca o rachetă pe străzile înguste, trecând pe roșu, luând viraje bruște pe la colțuri. Willy și cu mine eram prinși în centurile de siguranță, așa că nu ne puteam răsuci să ne uităm prin lunetă, însă parcă simțiserăm ce anume ne urmărea. Paparazzi pe motociclete și scutere.

– O să ne omoare, mami? O să murim?

Mami, purtând ochelari de soare imenși, se uita în oglinda retrovizoare. După un sfert de oră și câteva accidente evitate, mami a apăsat tare pe frână, a tras pe stânga, a sărit din mașină și s-a dus direct spre paparazzi:

– Lăsați-ne-n pace! Pentru Dumnezeu, sunt cu copiii, chiar nu puteți să ne lăsați în pace?

Tremurând, cu obrajii învăpăiați, a intrat în mașină, a ridicat geamurile, și-a lăsat capul pe volan și a început să plângă. În tot timpul ăsta, paparazzii apăsau și tot apăsau pe declanșator. Mi-am adus aminte cum picurau lacrimile de pe ochelarii ei de soare imenși și cum Willy stătea împietrit, ca o statuie, iar paparazzii făceau poză după poză. Și mi-am mai adus aminte ura adâncă

pe care o simțeam față de ei și dragostea eternă și nemărginită pentru cei aflați în mașină.

Mi-am amintit când eram în vacanță, pe insula Necker, cazați toți trei într-o cabană de pe faleză, și am văzut apropiindu-se o ambarcațiune cu o ceată de fotografi care ne căutau. Ne jucaserăm în ziua aceea cu baloane umplute cu apă și încă aveam câteva înșirate pe jos. Mami a meșterit repede o catapultă și ne-a împărțit stocul de baloane. La semnalul ei, le-am aruncat în ploaie în capetele fotografilor. Râsul ei, pierdut pentru mine atâția ani, revenise. Îl auzeam din nou. Puternic și clar precum traficul de dincolo de fereastra terapeutei.

Am strigat de bucurie la auzul lui.

29

The Sun a publicat o erată la povestea lor pornografică. Într-o casetă micuță, pe pagina a doua, acolo unde nimeni nu o observa. Ce mai conta? Răul era deja făcut. Plus că toată povestea o costase pe Meg zeci de mii de dolari pentru cheltuieli de judecată.

L-am sunat din nou pe tata.

— Nu mai citi, băiete d...

I-am retezat-o. Nu aveam de gând să ascult încă o dată prostiile-alea.

Și nici băiat nu mai eram.

Am încercat să-i ofer un alt argument. I-am reamintit că ăștia sunt aceiași nenorociți și jegoși care-l înfățișaseră ca pe un claun toată viața lui, ridiculizându-l că trăgea un semnal de alarmă în legătură cu schimbările climatice. Ăștia erau torționarii, hărțuitorii lui, iar acum îi torturau și îi hărțuiau pe fiul lui și pe prietena acestuia. Oare nici asta nu-i stârnea furia?

— De ce trebuie să te implor, tată? De ce asta nu este deja o prioritate pentru tine? De ce nu-ți provoacă neliniște, de ce nu te ține treaz noaptea felul în care presa o tratează pe Meg? Doar o adori, chiar tu mi-ai spus-o. Vă leagă aceeași dragoste pentru muzică, o consideri amuzantă și deșteaptă și cu maniere impecabile, așa mi-ai spus. Și-atunci, de ce, tată? De ce?

Nu am primit un răspuns clar. Conversația se tot învârtea, iar, când am închis, m-am simțit... abandonat. Între timp, Meg a apelat la Camilla, care a consolat-o spunându-i că presa întotdeauna se poartă așa cu nou-veniții, că totul va trece la un moment dat și că și ea a fost cândva personajul negativ.

Și care era concluzia? Acum era rândul lui Meg? De parcă am fi comparat mere cu pere.

Tot Camilla i-a sugerat ca eu să devin guvernator general al insulelor Bermude, și astfel s-ar rezolva toate problemele prin plecarea noastră din punctul fierbinte al turbulențelor. Sigur, sigur, mi-am zis, iar bonusul acestui plan ar fi ieșirea noastră din peisaj.

Din disperare, m-am dus la Willy. Și am profitat de primul moment liniștit petrecut împreună după mulți ani: sfârșitul lui august 2017, la Althorp. La comemorarea a douăzeci de ani de la moartea mamei.

Am vâslit într-o bărcuță până la insulă. Aveam fiecare câte un buchet de flori, pe care le-am așezat pe mormânt. Am stat așa o vreme, pierduți în propriile gânduri, și apoi am vorbit despre viață. Și i-am povestit pe scurt prin tot ce treceam împreună cu Meg.

– Stai liniștit, Harold! Nimeni nu crede toate rahaturile-astea.

– Ba da, le cred. Li se oferă picătură cu picătură, zi de zi, și au ajuns să le creadă fără ca măcar să fie conștienți de asta.

La așa ceva nu avea o replică satisfăcătoare, așa că a rămas tăcut.

Apoi mi-a spus ceva extraordinar. Mi-a zis că are impresia că mami era acolo. Adică... în mijlocul nostru.

– Da, și eu la fel, Willy.

– Am simțit-o în viața mea, Harold. Călăuzindu-mă. Aranjând lucrurile pentru mine. Cred că m-a ajutat să-mi întemeiez o familie. Iar acum am senzația că te ajută și pe tine.

Am încuviințat.

– Sunt complet de acord. Simt că ea m-a ajutat s-o găsesc pe Meg.

Willy a făcut un pas înapoi. Părea preocupat. De parcă lucrurile merseseră prea departe.

– Ei, acum, Harold, nu sunt prea sigur de asta. N-aș zice chiar ASTA!

30

Meg a sosit la Londra. În septembrie 2017. Eram la Nott Cott. În bucătărie. Preparând cina.

Întreaga căsuță era plină de... iubire. Dădea pe afară de iubire. Părea că se revarsă pe ușă până în grădină, un petic de pământ năpădit de arbuști pe care nimeni

nu și-l dorise de o bună bucată de vreme, însă Meg și cu mine îl amenajaserăm încetul cu încetul. Îl greblaserăm și îl cosiserăm, îl plantaserăm și udaserăm și, în multe seri, ne așezam acolo pe o pătură și ascultam concertele de muzică clasică ce răsunau din parc. I-am povestit lui Meg despre grădina aflată dincolo de gard – grădina mamei. Unde Willy și cu mine ne jucam când eram copii. Era închisă acum pentru noi pe vecie.

Așa cum fuseseră și amintirile mele.

– Acum a cui este grădina?

– Îi aparține prințesei Michael de Kent. Și pisicilor ei siameze. Mama ura pisicile alea.

În timp ce inspiram miresmele grădinii și contemplam noua viață, prețuind-o atât de mult, Meg stătea pe latura opusă a bucătăriei, pescuind din cutii produsele de la Wagamama și aranjându-le în boluri. M-am trezit strigând:

– Nu știu, eu doar...

Eram cu spatele la ea. Am înghețat, în mijlocul frazei, temându-mă să continui, temându-mă să mă întorc cu fața la ea.

– Ce nu știi, Haz?

– Eu doar...

– Da?

– Te iubesc.

Așteptam să aud un răspuns. Dar n-a fost niciunul. Dar am auzit-o sau, mai degrabă, am simțit-o venind spre mine. M-am răsucit și era acolo, chiar înaintea mea.

– Și eu te iubesc, Haz.

Cuvintele astea mi-au stat pe vârful limbii încă de la început, astfel încât, într-o anumită măsură, nu mi s-au părut așa revelatorii, nici măcar necesare. Bineînțeles că o iubeam. Meg știa asta și o vedea, ca toată lumea, de altfel. O iubeam din toată inima, așa cum nu mai iubisem vreodată. Și totuși, rostind aceste cuvinte, totul devenea real. Rostindu-le, automat lucrurile se puneau în mișcare. Rostindu-le, făceam un pas.

Asta însemna că mai aveam de parcurs câțiva pași importanți. Adică... să ne mutăm împreună? Am întrebat-o dacă ia în calcul să se mute în Marea Britanie, la Nott Cott, alături de mine.

Am discutat despre implicații, despre cum avea să funcționeze relația, despre toate cele la care ar fi trebui să renunțe. Am discutat despre cum ar trebui să

renunțe la toate angajamentele din Toronto. Când, cum și, mai presus de orice... pentru ce anume?

– Nu pot să renunț la serialul meu și să-mi dau demisia doar ca să fac o încercare. Mutarea în Marea Britanie ar însemna un angajament pe viață?

– Da, am spus. Asta ar însemna.

– În acest caz, a răspuns ea cu un zâmbet, da.

Ne-am sărutat, ne-am îmbrățișat și ne-am așezat la masă. Am răsuflat ușurat. La drum, mi-am spus.

Dar, mai târziu, după ce ea deja adormise, am stat să mă analizez. O obișnuință de la terapie, probabil. Mi-am dat seama că, în mijlocul emoțiilor mele tulburi, asta îmi aducea o mare ușurare. Îmi răspunsese cu aceleași cuvinte, „te iubesc", și nu pentru că fusese ceva inevitabil, nu fusese o simplă formalitate. Mă așteptasem la ce era mai rău. „Haz, îmi pare rău, dar nu știu dacă pot să fac asta..." O parte din mine se temuse că va dezerta. Că se va întoarce în Toronto și că-și va schimba numărul de telefon. Că va pleca urechea la sfaturile prietenelor ei.

„Există cineva pentru care să înduri așa ceva?"

O parte din mine se gândise că va avea înțelepciunea să plece.

31

Din pură întâmplare, Jocurile Invictus din 2017 se desfășurau în Toronto. Pe terenul lui Meg. Palatul a hotărât că era ocazia perfectă pentru a ne face prima apariție oficială în public.

Meg era ușor agitată. Și eu la fel. Dar nu aveam încotro. Trebuia făcut, ne-am zis. Ne ascunseserăm destul de ochii lumii. Pe deasupra, era cel mai controlat, cel mai predictibil cadru la care puteam spera vreodată.

Și, mai presus de toate, odată ce ne afișam împreună în public, asta putea reduce recompensa pusă pe capetele noastre printre paparazzi, care la vremea respectivă se ridica pe la vreo sută de mii de lire sterline.

Am încercat să ne purtăm cât mai firesc posibil. Așezați în primul rând, am urmărit meciurile de tenis ale jucătorilor în scaune cu rotile, concentrați asupra jocului și asupra scopului caritabil, ignorând bâzâitul camerelor. Am reușit să ne distrăm și să facem câteva glume cu câțiva neozeelandezi care stăteau lângă noi. Fotografiile care au apărut în presă în ziua următoare au fost drăguțe, deși câteva publicații din Marea Britanie o taxaseră pe Meg că purtase jeanși sfâșiați.

Dar nimeni nu menționa că tot ce purta, de la pantofii cu talpă joasă până la cămașa cu nasturi, fusese aprobat în prealabil de Palat.

Și prin „nimeni" mă refer la toți cei de la Palat.

O declarație în apărarea lui Meg, în acea săptămână... ar fi însemnat enorm.

32

Le-am mărturisit lui Elf și lui Jason că vreau s-o cer în căsătorie.

– Felicitări! mi-au urat ei.

Apoi Elf a zis că trebuie să facă niște săpături rapide, să afle care este protocolul. Asemenea chestiuni erau guvernate de reguli stricte.

– De reguli? Pe bune?

A venit la mine peste câteva zile și m-a informat că, înainte de toate, trebuie să cer permisiunea bunicii.

L-am întrebat dacă era o regulă reală sau una pe care o putem evita.

– O, nu, e cât se poate de reală.

Nu avea sens. Un om matur să-și întrebe bunica dacă îi dă voie să se căsătorească? Nu-mi amintesc ca Willy să fi făcut asta când a cerut-o pe Kate. Sau vărul meu Peter înainte s-o ia de soție pe Autumn. Dar, stând un pic să mă gândesc, mi-am adus aminte că și tata i-a cerut permisiunea când a vrut să se însoare cu Camilla. Absurdul situației în care un om de cincizeci și șase de ani a trebuit să-i ceară voie mamei îmi scăpase la acel moment.

Elf mi-a zis că nu are rost să cercetăm motivele și metodele, pentru că era o lege imuabilă. Primii șase de pe listă trebuiau să obțină această permisiune. Legea căsătoriilor regale din 1772 sau Legea succesiunii la tron din 2013... și-i tot dădea înainte de nici nu-mi venea să-mi cred urechilor. Ideea era că dragostea trecea în plan secund în fața legii. Într-adevăr, legea călcase în picioare dragostea în mai multe ocazii. O rudă apropiată fusese... persuadată cu tărie... să nu se mărite cu iubirea vieții ei.

– Cine?

– Margaret, mătușa ta.

– Pe bune?

– Da. Voia să se mărite cu un divorțat și... ei bine...

– Divorțat?

Elf a încuviințat.

Ce rahat! Deci nu avea să fie un meci ușor.

— Dar tata și Camilla erau divorțați și tot au obținut permisiunea. Asta nu înseamnă că regula nu se mai aplică?

— Ei sunt ei. Tu ești tu, a comentat Elf.

Ca să nu mai spunem de nebunia iscată de situația în care un anumit rege a dorit să se însoare cu o americancă divorțată, fapt care, după cum mi-a reamintit Elf, a dus la abdicarea regelui și la exil. Ducele de Windsor? Sună cunoscut?

Și astfel, cu inima cât un purice și cu gura uscată, m-am uitat în calendar. Cu ajutorul lui Elf, am încercuit un weekend de la sfârșitul lui octombrie. O partidă de vânătoare în familie la Sandringham. O excursie la vânătoare întotdeauna îi crea bunicii o stare de bună dispoziție.

În felul acesta, poate ar fi fost și ea mai deschisă la o discuție despre dragoste?

33

O zi înnorată și agitată. M-am urcat în venerabilul Land Rover, vechea ambulanță militară căreia bunicul îi schimbase menirea. Tata era la volan, Willy, pe bancheta din spate. Eu m-am așezat în stânga tatei, pe locul pasagerului, și mă întrebam dacă ar fi bine să le spun acum ce intenții aveam.

Dar m-am hotărât să păstrez tăcerea. Presupuneam că tata știa de-acum, iar Willy mă avertizase deja să nu o fac.

— E prea repede, mă sfătuise el. Prea din scurt.

Ba chiar îmi spusese că nu era o idee bună să am o relație cu Meg.

Într-o zi, stând împreună în grădina lui, îmi prevăzuse o groază de neplăceri la care să mă aștept dacă umblu cu o „actriță americană" — o sintagmă pe care întotdeauna o rostea de parcă ar fi însemnat „criminală condamnată".

— Ești sigur de ea, Harold?

— Sunt, Willy.

— Dar ai idee cât de greu o să fie?

— Și ce-ai vrea să fac? Să mă dezîndrăgostesc de ea?

La Sandringham, toți trei purtam șepci plate, jachete verzi, pantaloni bufanți, ca și cum am fi fost colegi într-o echipă sportivă. (Într-un fel, chiar eram.) Tata, conducându-ne pe teren, m-a întrebat despre Meg. Nu cu vreun mare interes, ci doar de complezență. Și totuși, nu-i stătea în obicei să întrebe, așa că mă mulțumeam și cu asta.

— E bine, mulțumesc.

– Vrea să muncească în continuare?

– Poftim?

– Vrea să fie actriță în continuare?

– Ah! Nu știu, dar nu cred. Mă aștept să vrea să fie cu mine, să mă ajute cu împlinirea obligațiilor mele, ceea ce scoate din discuție serialul *Costume*... din moment ce se filmează în... Toronto.

– Hmm! Înțeleg. Ei bine, băiete drag, știi doar că nu-s suficienți bani ca să satisfacem atâtea nevoi.

M-am uitat la el uluit. Ce tot îndruga acolo? Mi-a explicat. Sau măcar a încercat.

– Nu pot să mai plătesc și pentru altcineva. Deja trebuie să plătesc pentru fratele tău și pentru Catherine.

Am tresărit. Era ceva în felul în care rostise numele Catherine. Mi-am amintit când el și Camilla au vrut ca ea să schimbe felul în care își scria numele, întrucât existau deja două monograme cu un C și o coroană deasupra: Charles și Camilla. Una în plus ar fi stârnit prea multă confuzie. Să-și schimbe numele în Katherine, sugeraseră ei.

M-am întrebat ce s-o fi ales acum de acea sugestie. M-am întors spre Willy, privindu-l cu subînțeles: „Auzi ce zice?"

Pe chipul lui nu se putea citi nimic.

Tata nu ne sprijinea financiar din buzunarul propriu nici pe Willy, nici pe mine – și nici familiile întemeiate de noi. Asta era una dintre însărcinările lui. Așa stătea treaba. Cu toții ne dăduserăm acordul să ne punem în slujba monarhului, să mergem acolo unde suntem trimiși, să facem ce ni se spune, să ne cedăm autonomia, să rămânem în permanență într-o colivie de aur, iar în schimb, custozii coliviei acceptaseră să ne hrănească și să ne îmbrace. Oare tata, cu toate milioanele obținute de pe urma domeniilor ducatului de Cornwell, încerca să ne spună că acum captivitatea noastră începea să-l coste o avere?

Și, pe lângă asta, cât l-ar fi putut costa să ne ofere găzduire și să ne hrănească pe Meg și pe mine? Mi-a venit să-i spun: „Nu mănâncă mult, să știi! Și o s-o rog să-și facă singură hainele, dacă vrei."

Și dintr-odată mi-am dat seama că nu era o chestiune de bani. E posibil ca tata să se fi temut de o creștere a costurilor cu întreținerea noastră, dar, de fapt, el n-ar fi putut să înghită ca altcineva din familia regală să fie în prim-plan, în lumina reflectoarelor, o nouă apariție strălucitoare care să-l pună în umbră. Și pe Camilla. Mai trecuse o dată prin asta și nu avea de gând să repete experiența.

În momentul acela nu aș fi putut face față unor asemenea orgolii. Nu aveam timp pentru gelozii mărunte și intrigi de palat. Pe mine mă preocupa cum să-i spun bunicii, și cam sosise vremea să fac asta.

Land Roverul s-a oprit. Ne-am ghemuit și ne-am aliniat de-a lungul gardului viu, după cum ne-a aranjat tata. Și am așteptat să apară păsările. Bătea vântul, iar mintea mea rătăcea, dar când a apărut primul vânat, am descoperit că trăgeam foarte bine. Am intrat într-o stare de profundă concentrare. Poate că era o ușurare să mă gândesc la altceva. Poate că preferam să mă concentrez la următoarea lovitură, iar nu la lovitura cea mare pe care plănuiam să o dau. Tot mișcam țeava, apăsam pe trăgaci și nimeream fiecare țintă.

Am luat o pauză de prânz. Deși am încercat de mai multe ori, nu am reușit să o prind singură pe bunica. Era înconjurată de o grămadă de lume, care îi capta toată atenția. Așa că mi-am văzut de mâncare în liniște, așteptând momentul potrivit.

Un clasic prânz regal de vânătoare. Ne-am încălzit picioarele la focul dogoritor, am mâncat cartofi rumeniți, friptură suculentă, supe-creme, personalul având grijă de cel mai mic detaliu. Și apoi budinci perfecte. După care niște ceai și un păhărel sau două de băutură. Și din nou la păsări.

În timpul ultimelor două runde, tot trăgeam cu ochiul spre bunica, să văd ce face. Părea fericită. Și foarte concentrată.

Oare chiar nu avea habar despre intențiile mele?

După ultima rundă, echipa s-a împrăștiat. Fiecare și-a luat păsările vânate și s-a întors la mașini. Am zărit-o pe bunica urcând în micul ei Range Rover și pornind pe mirișteă. Se uita după păsări moarte, în vreme ce câinii ei le luau urma.

Spre norocul meu, era fără gărzile de corp.

M-am îndreptat către mijlocul mirișteii și m-am alăturat ei, apucându-mă s-o ajut. În vreme ce căutam cu privirea după vânat, am încercat să o atrag într-o conversație lejeră, s-o mai destind și să-mi destind și eu coardele vocale. Vântul sufla mai tare, iar obrajii bunicii păreau înghețați, în ciuda baticului legat bine cu care-și acoperise capul.

Ceva îmi punea bețe-n roate: subconștientul meu. Parcă exploda. Seriozitatea momentului se ducea de râpă. Dacă bunica zicea nu... asta însemna că trebuie să renunț la Meg? Nici nu-mi puteam imagina cum mi-ar fi fost fără ea... dar nici nu mă puteam imagina dând dovadă de nesupunere față de bunica. Față de regina mea și comandant-șef. Dacă nu-mi acorda permisiunea, avea să-mi frângă inima, dar, bineînțeles, aș fi așteptat să mi se ivească din nou ocazia să i-o cer, deși șorții mi-ar fi fost probabil potrivnici. Bunica era cunoscută pentru faptul că nu se

răzgândea. Prin urmare, momentul acela marca fie începutul vieții mele, fie sfârșitul. Deci totul depindea de vorbele alese, de felul cum îi prezentam situația, dar și de felul în care le percepea bunica.

Iar dacă toate astea nu erau suficiente ca să-mi lege limba, mai erau și o grămadă de rapoarte de presă, având „Palatul" drept sursă, conform cărora unii membri ai familiei mele să zicem că nu erau de acord cu Meg. Nu erau încântați de francheța ei. Nu se simțeau în largul lor cu etica ei profesională. Nici măcar nu le făceau plăcere întrebările ei ocazionale. Ceea ce la ea era o curiozitate sănătoasă și naturală ei percepeau drept impertinență.

Mai erau și zvonuri că ar exista un oarecare disconfort destul de răspândit privind rasa ei. Pe la colțuri erau exprimate „îngrijorări" dacă Marea Britanie era „pregătită" pentru asta. Ce o mai fi însemnat și lucrul ăsta? Oare mizeriile astea or fi ajuns la urechile bunicii? Dacă așa stăteau lucrurile, a-i cere acum permisiunea era un demers lipsit de speranță? Eram blestemat să am soarta lui Margaret? „O, un pix! Minunat!"

Gândul m-a dus la multele momente de cumpănă din viața mea când a fost necesară permisiunea. De la centrul de control pentru a trage asupra dușmanului. De la Fundația Regală ca să pun bazele Jocurilor Invictus. Piloții care-mi cereau permisiunea să survoleze spațiul meu aerian. Dintr-odată, viața mea părea un șir nesfârșit de cereri, toate fiind doar un preludiu al acesteia, singura care conta cu adevărat.

Bunica se îndrepta către Range Roverul ei. Am grăbit pasul după ea, cu câinii țopăind la picioarele mele. Privindu-i, mintea mea a început din nou să rătăcească. Mama obișnuia să spună că a te afla lângă bunica și corgii ei era ca și cum ai sta pe un covor mișcător, iar eu îi cunoșteam pe aproape toți, vii sau morți, ca și cum mi-ar fi fost veri: Dookie, Emma, Susan, Linnet, Pickles, Chipper, despre care se spunea că sunt descendenții cățeilor reginei Victoria. Cu cât se schimbă lucrurile, cu atât ele rămân la fel, însă aceștia nu erau corgi, ci câini de vânătoare, iar ei aveau un alt scop, așa cum și eu aveam un alt scop, și mi-am dat seama că trebuie să-l ating, fără să mai șovăi. Prin urmare, când bunica a deschis portiera și câinii au sărit în mașină, iar eu mă gândeam să-i mângâi, doar că mi-am amintit că în ambele mâini am câte o pasăre moartă, cu gâtul fără vlagă în strânsoarea degetelor mele, cu ochii stinși dați peste cap (vă simt, păsărilor), cu trupul cald încă, după cum simțeam prin mănuși, m-am întors spre bunica și am văzut că și ea se întoarce spre mine și se încruntă. Oare văzuse că îmi era frică? Atât de cererea permisiunii, cât și de Maiestatea Sa? Oare își dădea seama că, oricât de mult o iubeam, întotdeauna eram intimidat de ea? Și am văzut că aștepta să-i vorbesc și își cam pierdea răbdarea. Avea obrajii îmbujorați.

– Spune odată!

Mi-am dres glasul.

– Bunico, știi că o iubesc pe Meg și m-am hotărât s-o iau de soție și mi s-a spus că, ăăă, că trebuie să primesc permisiunea ta înainte să o cer în căsătorie.

– Trebuie?

– Păi, da, asta mi-au spus atât cei din personalul dumitale, cât și din personalul meu. Că trebuie să-ți cer permisiunea.

Am rămas complet nemișcat, la fel de imobil ca păsările din mâinile mele. O priveam, dar chipul ei era de nepătruns. Au trecut eoni. Într-un final, a spus:

– Păi, atunci, presupun că trebuie să spun da.

Am mijit ochii. Simți că trebuie să spui da? Asta înseamnă că spui da? Doar că ai fi vrut să spui nu?

Nu înțelegeam. Era cumva sarcastică? Ironică? Enigmatică în mod deliberat? Se distra cu un mic joc de cuvinte? Nu o auzisem niciodată făcând jocuri de cuvinte, iar acesta ar fi fost un moment destul de bizar (ca să nu mai vorbesc că era total inoportun) pentru a începe să o facă. Sau poate că găsise ocazia de a se amuza pe baza folosirii mele inadecvate a cuvântului „trebuie" și nu a putut rezista.

Sau poate era un mesaj ascuns în spatele jocului de cuvinte, un mesaj pe care eu nu eram în stare să-l înțeleg?

M-am uitat la ea cu ochii mijiți, zâmbind, și mi s-a părut că trec decenii, timp în care mă întrebam iar și iar: Ce îmi spune mie acum regina Angliei?

Într-un sfârșit, am înțeles: zice da, momâie ce ești! Îți oferă permisiunea. Cui îi pasă cum o exprimă în cuvinte, important e să știi că răspunsul ei este da.

– Așa e, am îngăimat. OK, bunico! Păi... Fabulos! Mulțumesc! Mulțumesc mult!

Am vrut s-o îmbrățișez. Simțeam nevoia s-o îmbrățișez. N-am îmbrățișat-o. Am ajutat-o să urce în mașină, după care m-am întors la tata și la Willy.

34

Am sustras un inel din caseta de bijuterii a lui Meg și i l-am dat unui designer ca să-i ia măsura.

El era și custodele brățărilor, cerceilor și colierelor mamei mele, așa că l-am rugat să culeagă niște diamante de pe o splendidă brățară a mamei și să le folosească pentru a crea inelul lui Meg.

Lămurisem totul în prealabil cu Willy. Îl întrebasem pe fratele meu dacă pot lua brățara, spunându-i la ce îmi trebuia. Nu-mi amintesc să fi ezitat nicio clipă să mi-o cedeze. Părea că o place pe Meg, în ciuda îngrijorărilor lui des invocate. Și Kate părea să o placă. Îi invitaserăm la cină într-una din vizitele lui Meg la Londra și Meg gătise și petrecuserăm o seară minunată. Willy era răcit, strănuta și tușea, iar Meg dăduse fuga până sus și-i adusese câteva dintre remediile ei homeopatice. Ulei de oregano și turmeric. Willy păruse fermecat, mișcat, deși Kate ne mărturisise că el nu luase niciodată remedii neconvenționale.

Discutaserăm despre Wimbledon și despre *Costume*, iar Willy și Kate nu avuseseră curajul să admită că erau superfani. Ceea ce era drăguț.

Singura notă posibil discordantă la care mă puteam gândi era marcată de diferență privind vestimentația celor două, diferență pe care o sesizaseră și ele.

Meg: blugi sfâșiați, picioarele goale. Kate: la patru ace. Nu-i așa mare scofală, îmi spusesem atunci.

Pe lângă diamantele preluate din brățară, îl rugasem pe designer să adauge un al treilea diamant – extras din Botswana, dintr-o zonă liberă de conflicte.

M-a întrebat dacă mă grăbesc.

Ei... acum, că ai pomenit de asta...

35

Meg și-a strâns toate lucrurile din casă, a renunțat la rolul din *Costume*. După șapte sezoane. Un moment dificil pentru ea, deoarece iubea acest show și personajul pe care îl juca, iubea actorii și toată echipa – iubea Canada. Pe de altă parte, viața acolo devenise greu de suportat. Mai ales pe platoul de filmare. Scenariștii erau deranjați de faptul că responsabilii cu comunicarea ai Palatului interveneau și îi forțau să modifice replicile lui Meg, acțiunea și regia.

Și-a închis și website-ul și și-a abandonat toată activitatea în social media, tot la sugestia echipei de PR a Palatului. Și-a luat rămas-bun de la prieteni, de la mașină, de la unul dintre câinii ei – Bogart. Fusese traumatizat de asaltul asupra propriei case, de zgomotul permanent al soneriei, ceea ce-l făcuse să-și schimbe comportamentul când Meg era prin preajmă. Devenise un câine de pază agresiv. Foarte binevoitori, vecinii lui Meg s-au hotărât să-l adopte.

Însă pe Guy l-a luat cu ea. Celălalt câine al lui Meg, mai puțin prietenos cu mine, un mic beagle bătut de soartă, care în ultima vreme era și mai amărât.

Îi era dor de Bogart, bineînțeles, însă era și rănit grav. Cu câteva zile înainte să se mute Meg din Canada, Guy scăpase din lesa celui care îl supraveghea. (Meg era la lucru.) Fusese găsit la kilometri de casă, rănit la picioare. Acum avea labele în ghips.

Deseori trebuia să-l ridic ca să facă pipi.

Nu mă deranja deloc. Iubeam câinele ăla. Îl pupam întruna și îl mângâiam. Da, sentimentele mele intense față de Meg se transferau către oricine sau orice îndrăgea ea. De asemenea, de multă vreme îmi doream un câine, însă nu-mi putusem lua acest angajament din cauza vieții mele nomade. Într-o seară, la scurtă vreme după mutarea lui Meg în Marea Britanie, eram acasă, pregătind cina, jucându-ne cu Guy, iar în bucătăria de la Nott Cott se simțea în aer atâta dragoste, ca de altfel în toate încăperile.

Am deschis o sticlă de șampanie, un dar foarte vechi pe care îl păstram pentru o ocazie specială.

– Cu ce ocazie? m-a întrebat Meg zâmbind.

– Cu nicio ocazie.

L-am ridicat pe Guy și l-am dus afară, în grădina împrejmuită, și l-am lăsat pe o pătură pe care o întinsesem pe iarbă. Apoi am alergat înapoi și am rugat-o pe Meg să-și ia paharul de șampanie și să vină cu mine.

– Ce se întâmplă?

– Nimic.

Am condus-o în grădină. Era o seară rece. Eram amândoi înfofoliți în haine groase, iar a ei avea o glugă tivită cu blană sintetică, încadrându-i fața ca o camee.

Așezasem lumânări electrice în jurul păturii. Voiam să arate ca în Botswana, ca locul unde m-am gândit prima dată să o cer de soție. Acum am îngenuncheat pe pătură, cu Guy alături. Amândoi priveam întrebători către Meg.

Cu ochii în lacrimi, am scos inelul din buzunar și i-am spus. Tremuram tot, iar inima îmi bătea zgomotos, iar vocea îmi era gâtuită, dar ea a înțeles ideea.

– Vrei să-ți petreci viața alături de mine? Să mă faci cel mai fericit om de pe planetă?

– Da.

– Da?

– Da!

Am început să râd. Și ea la fel. Ce altă reacție am fi putut avea? În lumea asta confuză, în viața asta plină de durere, noi răzbătuserăm. Reușiserăm să ne găsim

unul pe celălalt. Plângeam și râdeam și-l mângâiam pe Guy, care părea că înghețase de-a binelea.

Am luat-o către casă.

– Ah, stai! Nu vrei să vezi inelul, iubirea mea?

Nici măcar nu se gândise la asta. Nu-i păsa. Ne-am grăbit înăuntru și am încheiat petrecerea în căldura bucătăriei.

Era 4 noiembrie.

Am reușit să păstrăm secretul timp de două săptămâni.

36

Așa cum este obiceiul, mai întâi m-am dus la tatăl lui Meg ca să-i cer binecuvântarea. Numai că Thomas Markle e un om complicat.

Părinții lui Meg s-au despărțit când ea avea doi ani, după care ea a trebuit să-și petreacă timpul când la unul, când la altul. De luni până vineri cu mama, în weekend cu tata. Apoi, o parte din perioada liceului a stat numai la el. Atât de apropiați erau.

După universitate a călătorit prin toată lumea, însă a păstrat în permanență legătura cu tati. Până și la treizeci și ceva de ani, ea tot tati îi zicea. Îl iubea, își făcea griji în privința lui – a sănătății, a tabieturilor lui – și deseori se baza pe el. Pe toată durata rolului ei din *Costume* îl consultase săptămânal în legătură cu luminile. (Fusese director de lumini la Hollywood și câștigase două premii Emmy.) Totuși, în ultima vreme nu avusese un loc de muncă stabil și dispăruse oarecum. Închiriase o căsuță într-un oraș de graniță din Mexic și nu îi mergea prea bine.

Meg își dăduse seama că tatăl ei nu ar fi putut face față presiunii psihologice provocate de paparazzii urmăritori, ceea ce deja ajunsese să i se întâmple. Fusese un lung sezon de vânătoare după oricine din cercul lui Meg: prieteni, foști iubiți, veri, incluzându-i aici chiar și pe cei pe care nu îi cunoștea, foști angajatori și foști colegi de muncă. Însă, după cererea mea în căsătorie, toată nebunia se concentrase asupra tatălui ei. Era considerat un trofeu. Când *Daily Mail* i-a publicat adresa, paparazzii au apărut la ușa lui, provocându-l, încercând să-l ademenească să iasă din casă. Nicio vânătoare de vulpi, nicio atragere în cursă a vreunui urs nu fusese mai înjositoare. Tot felul de ciudați îi ofereau bani, cadouri sau prietenii. Când au văzut că nu funcționează nicio strategie, au închiriat casa de alături

și l-au fotografiat zi și noapte prin ferestre. Presa a raportat că, drept rezultat, tatăl lui Meg și-a baricadat ferestrele cu placaj.

Dar asta nu era adevărat. Obișnuia să-și acopere ferestrele cu placaj și când locuia în Los Angeles, cu mult înainte ca Meg să iasă cu mine. Era un om complicat.

Apoi au început să-l urmărească prin oraș, pe la treburile sale, mergând în spatele lui printre rafturile magazinelor locale. Fotografiile au fost publicate sub titlul: „L-AM PRINS!"

Meg își suna mereu tatăl, îndemnându-l să-și păstreze calmul. „Tati, nu vorbi cu ei. Ignoră-i, și până la urmă o să plece, atâta vreme cât nu reacționezi în niciun fel. Așa zice Palatul să faci."

37

În vreme ce ne confruntam cu toate astea, ne era greu să ne concentrăm pe milionul de detalii legate de planificarea unei nunți regale.

În mod straniu, și Palatul avea probleme de concentrare. Voiam să ne căsătorim repede. De ce să le dăm presei și paparazzilor timp să ne facă rău? Însă Palatul părea că nu poate alege o dată. Sau un buget.

În așteptarea unui decret de sus, din regiunile nebuloase ale aparatului decizional al regalității, am plecat într-un „turneu de logodnă" tradițional. Anglia, Irlanda, Scoția, Țara Galilor — am călătorit în sus și-n jos prin toată Marea Britanie, prezentând-o publicului pe Meg.

Mulțimile erau înnebunite după ea. „Meg, Diana te-ar fi iubit!" îi strigau femeile. O cu totul altă abordare față de tonul tabloidelor, dar și ceva de care să țin cont: presa nu înseamnă realitatea.

La întoarcerea din acea călătorie, l-am sunat pe Willy ca să-mi dea o sugestie unde să ne căsătorim. I-am spus că noi ne gândeam la Westminster Abbey.

— Nu e bine. Acolo a fost ceremonia noastră.

— Așa e, da. La St Paul?

— Prea mare. Plus că acolo s-au cununat tata și mami.

— Hm, așa e. Bine zis.

A sugerat Tetbury.

— Tetbury? am pufnit. Capela de lângă Highrove? Serios, Willy? Câte scaune are la interior?

— Nu asta ai zis că doriți? O nuntă mică și liniștită?

De fapt, noi voiam să fugim. O ceremonie în picioarele goale în Botswana, unde să oficieze un prieten. Ăsta era visul nostru. Dar nu ținea de noi. Toată lumea se aștepta să împărtășim momentul cu alții. Prin urmare, trebuia să găsim un lăcaș destul de încăpător.

38

M-am întors la Palat. Vreun progres cu data? Cu bugetul?

Nu, a venit răspunsul.

Poate martie?

Vai, în martie programul e plin.

Dar iunie?

Ne pare rău. Ziua Ordinului Jartierei.

Până la urmă ne-au prezentat o dată: mai 2018. Și ne-au acceptat propunerea pentru locul de desfășurare: St. George's Chapel. Odată stabilite toate acestea, am avut prima ieșire în public alături de Willy și Kate.

Forumul Fundației Regale. Februarie 2018.

Toți patru am stat pe o scenă în vreme ce o doamnă ne punea întrebări lejere în fața unei audiențe destul de numeroase. Fundația se apropia de un deceniu de existență și noi am vorbit despre trecutul ei, totodată privind spre viitor, cu toți patru la cârmă. Publicul a fost entuziast, noi ne-am simțit bine și întreaga atmosferă a fost foarte pozitivă.

După aceea, un jurnalist ne-a poreclit „Cei patru fabuloși". Suntem pe drumul cel bun, mi-am spus.

La câteva zile a apărut controversa. Ceva legat de faptul că Meg și-a arătat sprijinul pentru campania #metoo, iar Kate, nu. Să fi fost de la îmbrăcăminte? Cred că asta era ideea de bază, deși cine poate spune? N-avea cum să fie adevărat. Dar cred că o cam deranjase pe Kate, fiind un fel de avertisment pentru ea și toți ceilalți că de-acum avea să fie comparată și avea să fie forțată să concureze cu Meg.

Și toate astea au fost consecințele unui moment ciudat din culise. Meg a rugat-o pe Kate să-i împrumute balsamul de buze. O chestie tipic americană. Meg îl uitase pe al său și, temându-se că are nevoie de el, i-a cerut ajutorul lui Kate. Luată prin surprindere, Kate a căutat în geantă și, cu oarecare reținere, a scos un mic tub. Meg a stors pe deget un strop și l-a aplicat pe buze. Kate a făcut o grimasă.

O mică ciocnire de stiluri? Un moment de care ar fi trebuit să ne amuzăm. Dar care a lăsat ceva urme. Apoi presa a simțit că s-a întâmplat ceva și a încercat să facă din țânțar armăsar.

Nu suntem deloc pe drumul cel bun, mi-am zis cu părere de rău.

39

Bunica a aprobat căsătoria noastră și formal, pentru martie 2018. Prin decret regal.

Între timp, familia noastră s-a mărit. Am adus acasă o cățelușă – o surioară pentru micul Guy. Sărăcuțul, avea nevoie de una. Și când un prieten din Norfolk mi-a spus că labradorul lui negru are un pui, o superbă cățelușă cu ochi de chihlimbar, n-am putut spune nu.

Meg și cu mine am numit-o Pula. „Ploaie" în limba setswana. Și „noroc".

În multe dimineți, când stăteam în living și vedeam lângă mine ființele pe care le iubeam și care mă iubeau la rândul lor și se bazau pe mine, mă gândeam că nu am niciun drept să mă bucur de acest noroc. Dacă lăsam deoparte provocările de la muncă, asta era fericirea. Aveam o viață bună.

Și, din câte se părea, urmam un drum predestinat. Decretul de nuntă coincidea în mod straniu cu episodul de adio din *Costume*, în care personajul lui Meg, Rachel, se pregătea să se mărite. Arta și viața, imitându-se reciproc.

Ce drăguț din partea echipei să o mărite pe Meg în loc să o arunce în puțul vreunui lift pentru a-i înlesni ieșirea din serial. În viața reală erau mulți care încercau să facă asta.

Și totuși, în primăvara aceea presa a fost mai tăcută. Mai dornică să prezinte detalii de ultimă oră despre nuntă decât să vină cu povești inventate. În fiecare zi apărea câte o „exclusivitate mondială" despre flori, muzică, mâncare, tort. Și niciun detaliu nu era prea neînsemnat, nici măcar cel despre toaletele ecologice. Se afirma că vom furniza cele mai elegante toalete de pe lume – cu lavoar de porțelan și colac aurit – inspirate de cele de la nunta Pippei Middleton. În realitate, nici măcar nu observaserăm ceva diferit la felul în care invitații de la nunta Pippei făceau pipi și caca și oricum nu aveam treabă cu alegerea toaletelor de la nunta noastră. Totuși, speram sincer ca oamenii să-și facă nevoile în liniște și pace.

Una peste alta, speram ca reporterii de pe lângă Palat să continue să scrie despre rahat în loc să amestece cu bățul în el.

Când Palatul ne-a încurajat să oferim mai multe detalii despre nuntă acelor corespondenți de presă cunoscuți ca Royal Rota[1], ne-am supus. Dar, în același timp, le-am spus celor de la Palat că în ziua cea mare, în cea mai fericită zi a vieților noastre, nu vreau să văd picior de corespondent regal de presă în incinta capelei, asta până ce Murdoch nu-și cere scuze pentru ascultatul telefoanelor[2].

După săptămâni de dispute, am ajuns la o înțelegere: cei din Royal Rota aveau interzis în capelă, dar se puteau aduna afară.

O mica victorie pe care am celebrat-o din plin.

40

Tata a dorit să ne ajute cu alegerea muzicii din timpul ceremoniei, așa că ne-a invitat într-o seară la Clarence House la cină și... la un concert.

Și-a adus boxa wireless și am început să ascultăm fragmente de muzică minunată, de toate genurile. A îmbrățișat ideea noastră de a avea o orchestră, nu doar un organist, și ne-a pus o serie de orchestre pentru a ne introduce în atmosferă.

După o vreme, am trecut la muzică clasică, iar el ne-a vorbit despre pasiunea lui pentru Beethoven. Meg și-a împărtășit sentimentele legate de Chopin. Întotdeauna i-a plăcut Chopin, dar în Canada devenise și dependentă de el, întrucât muzica lui era singura care-i liniștea pe Guy și Bogart. Le punea Chopin zi și noapte.

Tata îi zâmbea plin de compasiune.

Cum se termina o piesă, se ducea repede să pună alta, fredonând și bătând ritmul cu piciorul. Era vesel, amuzant, fermecător, iar eu nu încetam să mă mir. Știam că tata iubea muzica, dar nu știam că era atât de înflăcărat.

Meg îl impulsionase să scoată la iveală calități pe care rar le văzusem. În prezența ei, tata se purta foarte tinerește, ceea ce mă făcea să simt o legătură și mai puternică cu el. Atât de multe persoane o tratau de sus, astfel încât mi se umplea inima de bucurie văzând cum tata o tratează ca pe o prințesă în devenire și, poate, predestinată.

---

[1] Sistem de presă în care reprezentanților mai multor publicații importante li se oferă la comun anumite detalii despre un eveniment regal (n. tr.).

[2] Publicația *News of the World*, parte din trustul de presă al lui Rupert Murdoch, a fost desființată în 2011 în urma acuzațiilor de ascultare a telefoanelor unor personalități ale momentului și ale unor membri ai Casei Regale, în special al prințului William (în 2005) (n. tr.).

41

După tot stresul legat de cererea permisiunii de a mă căsători cu Meg, am crezut că nu voi mai avea niciodată curajul s-o rog și altceva pe bunica. Și totuși, îndrăzneam să-i mai adresez o rugăminte: „Bunico, te rog, pot să-mi păstrez barba la nuntă?"

Nici asta nu era o cerere ușoară. Unii considerau barba o încălcare a protocolului și a normelor străvechi, mai ales că mă căsătoream în ținută militară. În Armata Britanică, barba este interzisă.

Dar eu nu mai eram în armată, și doream să mă agăț de ceva care devenise pentru mine o eficientă metodă de control al anxietății.

Lipsit de logică, dar adevărat. Îmi lăsasem barbă în timpul voiajului meu la Polul Nord și o păstrasem și după întoarcere, ceea ce m-a ajutat, pe lângă terapie, meditație și alte câteva lucruri, să-mi țin în frâu anxietățile. Nu puteam să-mi să explic de ce, deși găsisem câteva articole care să descrie fenomenul. Poate era o chestie freudiană – barba ca obiect tranzițional. Poate era o chestie jungiană – barba ca o mască. Indiferent de interpretare, mă calma, iar eu doream să fiu cât mai calm cu putință în ziua nunții mele.

De asemenea, viitoarea mea soție nu mă văzuse niciodată bărbierit. Îi plăcea barba mea, îi plăcea să mă tragă de ea ca să-mi dea un sărut. Nu voiam ca la altar să vadă un străin.

I-am explicat bunicii toate astea, iar ea a înțeles. În plus, chiar și soțului ei îi plăcea să se afișeze câteodată nebărbierit.

– Da, poți să-ți păstrezi barba, mi-a zis ea.

După care, când i-am vorbit fratelui meu despre decizia luată, s-a... zburlit.

– Așa ceva nu se face! a sărit el. Astea sunt regulile militare!

I-am oferit o mică lecție de istorie. I-am enumerat multe figuri regale care au purtat barbă și uniformă. Regele Edward al VII-lea. Regele George al V-lea. Prințul Albert. Și mai recent, prințul Michael de Kent.

Pentru asta m-am ajutat de imaginile de pe Google.

– Nu-i același lucru!

Când l-am informat că opinia lui chiar nu conta, din moment ce bunica deja îmi dăduse undă verde, s-a înverșunat la față. A ridicat vocea.

– Te-ai dus la ea să-i ceri asta?!

– Da.

– Și ce-a zis bunica?

— A zis să păstrez barba.

— Ai pus-o într-o poziție delicată, Harold! Ți-a spus da pentru că n-a avut încotro.

— N-a avut încotro? Dar ea e regina! Dacă nu vrea ca eu să port barbă, cred că poate să-mi spună deschis.

Însă Willy întotdeauna și-a închipuit că bunica are o slăbiciune pentru mine, că mie mi-a permis anumite lucruri, pe când lui i-a impus standarde imposibil de ridicate. Pentru că... Moștenitorul, Rezerva și așa mai departe. Iar asta îl rodea.

Mai bine de o săptămână, cearta a continuat pe viu sau la telefon. Nu voia să cedeze.

La un moment dat, chiar mi-a dat ordin să mă bărbieresc — prințul moștenitor cerându-i asta prințului de rezervă.

— Tu vorbești serios?

— Dă-ți jos barba, îți zic!

— Doamne, Willy, dar de ce contează atât de mult pentru tine?

— Pentru că mie nu mi s-a permis să-mi păstrez barba.

Ah, asta era! Când s-a întors dintr-o misiune a Forțelor Speciale, Willy s-a afișat cu o barbă în toată regula, însă cineva i-a spus să fie băiat cuminte și să dea fuguța să și-o radă. Ura ideea ca eu să mă bucur de un privilegiu care lui îi fusese refuzat.

Și bănuiesc că i-au revenit și amintiri neplăcute cu privire la faptul că nu-și putuse alege nici măcar uniforma în care să se însoare.

Apoi chiar mi-a confirmat această bănuială. Mi-a zis-o direct: într-una din disputele legate de barbă s-a plâns plin de obidă că mie îmi era permis să port redingota regimentului de cavalerie pe care el însuși dorise să o poarte la propria nuntă.

Devenea ridicol, și i-am spus-o în față, dar în el mânia creștea. În cele din urmă, i-am spus categoric și sfidător că fratele lui bărbos se va căsători în curând și că i se poate alătura sau nu. Era alegerea lui.

42

Am venit la propria petrecere a burlacilor pus pe distracție. Să râd, să mă simt bine, să mă eliberez de tot stresul acumulat. Și totuși, îmi era teamă că, dacă mă eliberam prea mult, adică dacă mă îmbătam prea tare și nu mai știam de mine, Willy și băieții mă puteau imobiliza ca să-mi radă barba. De fapt, Willy

chiar îmi spusese explicit și cu toată seriozitatea că ăsta era planul lui. Așa că, deși mă distram, stăteam în permanență cu ochii pe fratele meu mai mare.

Petrecerea se ținea în casa de la țară a unui prieten, în Hampshire. Nu pe coasta de sud, nu în Canada, nu în Africa, așa cum se scrisese în presă. În afară de fratele meu, erau prezenți cincisprezece amici.

Gazda umpluse cu diverse jucării de băieți terenul de tenis acoperit: mănuși de box uriașe, arcuri și săgeți à la *Stăpânul inelelor*, un taur mecanic. Ne-am vopsit pe față și ne-am dezlănțuit ca idioții. Distracție maximă. După vreo oră, două, mă luase oboseala și am răsuflat ușurat când cineva ne-a strigat să venim la masă.

Ne-am așezat la un picnic de proporții într-un hambar mare și aerisit, după care am ieșit pe un poligon de tragere improvizat. Să înarmezi până-n dinți niște oameni beți este o idee periculoasă. Și totuși, nimeni nu a fost rănit.

Când toată lumea s-a plictisit să tragă cu pușca, m-au îmbrăcat într-un costum de pui gigant, cu pene galbene și m-au trimis la o oarecare distanță ca să arunce în mine cu artificii. Bine, m-am oferit s-o fac. „Cel care aruncă cel mai aproape de mine câștigă!" Și astfel mi-am amintit de acele weekenduri îndepărtate din Norfolk, când împreună cu băieții lui Hugh și Emilie încercam să evităm să fim nimeriți de artificii.

Mă întrebam dacă și Willy își amintea de acele momente. Cât de mult pierduserăm din legătura apropiată pe care o aveam în acele vremuri? Oare chiar ne îndepărtaserăm atât de mult? Poate, mi-am zis eu, încă este posibilă reînnodarea acelei legături. Acum, că sunt pe cale să mă căsătoresc.

43

În culisele Palatului au avut loc discuții aprinse cu privire la voalul miresei, dacă se cuvenea ca Meg să-l poarte sau nu. Unii spuneau că nu este posibil.

Pentru o divorțată, voalul era exclus.

Însă, spre surprinderea noastră, autoritățile au dat dovadă de flexibilitate pe acest subiect.

Apoi a venit rândul diademei. Mătușile mele au întrebat dacă Meg nu dorește să poarte diadema mamei mele. Amândoi am fost mișcați de această propunere. Meg a petrecut apoi ore bune cu designerul ei ca să ajusteze voalul pentru a se potrivi cu diadema, să i-l festoneze cu un model similar.

Totuși, cu puțin înainte de nuntă, ne-a interpelat bunica. Ne-a oferit accesul la colecția ei de diademe. Ne-a invitat la Palatul Buckingham ca Meg să le probeze. „Vă rog, veniți!", îmi amintesc că a spus ea.

Era o dimineață extraordinară. Am intrat în garderoba bunicii, aflată chiar lângă dormitorul ei, un loc în care nu fusesem niciodată. Bunica a chemat un expert în bijuterii, un istoric eminent care cunoștea povestea fiecărei nestemate din colecția regală. Era prezentă, de asemenea, și garderobiera și confidenta bunicii, Angela. Pe masă erau înșirate cinci diademe, iar bunica a îndemnat-o pe Meg să o încerce pe fiecare în fața unei oglinzi mari. Eu stăteam în spatele ei, privind-o.

Una era cu smaralde. Alta, cu acvamarin. Una mai spectaculoasă decât alta. Toate îmi tăiau răsuflarea.

Și nu eram singurul în această situație. Bunica i s-a adresat lui Meg pe un ton afectuos:

— Ți se potrivesc diademele.

Meg era de-a dreptul topită.

— Mulțumesc, doamnă!

Totuși, una din cele cinci ieșea în evidență. Toți am fost de acord cu asta. Era minunată și părea făcută special pentru Meg. Bunica a spus că va fi pusă direct în seif și că abia aștepta să o vadă pe capul lui Meg în ziua cea mare.

— Asigură-te că o probezi suficient înainte. Cu coafeza ta. E destul de complicat și nu cred că vrei să faci asta abia în ziua nunții.

Am plecat de la Palat copleșiți de uimire, iubire și gratitudine.

După o săptămână, am contactat-o pe Angela și am rugat-o să ne trimită diadema aleasă pentru a începe probele. Ne făcuserăm temele și vorbiserăm cu Kate despre experiența ei și astfel aflaserăm că bunica avusese dreptate. Aranjarea diademei era un proces complex, elaborat. Mai întâi trebuia cusută de voal, după care stilistul trebuia să o prindă pe o șuviță din părul lui Meg. Complicat și de lungă durată — aveam nevoie de cel puțin o repetiție generală.

Totuși, nu știu din ce motiv, Angela nu ne-a răspuns la niciun mesaj. Și am tot încercat. Niciun răspuns.

Când, în sfârșit, am dat de ea, ne-a spus că diadema are nevoie de un ofițer și de o escortă a poliției ca să poată părăsi Palatul.

Asta mi se părea... o exagerare. Dar fie, mi-am zis, dacă așa cere protocolul, atunci hai să găsim un ofițer și un polițist și să-i dăm drumul. Intram deja în criză de timp.

— Nu se poate, a replicat ea fără nicio explicație.

– De ce nu se poate?

Avea programul mult prea ocupat. Evident, ne punea bețe-n roate, dar care era motivul? Nici măcar din întâmplare nu puteam ghici. M-am gândit să mă duc la bunica, dar asta ar fi condus la o confruntare directă, și nu eram sigur de partea cui s-ar fi aflat bunica.

Îmi imaginam că Angela ne putea face probleme și nu doream să mi-o fac dușman. Dar, mai presus de toate, se afla încă în posesia diademei. Deci toate cărțile erau la ea.

44

Deși presa o lăsase mai moale cu Meg, concentrându-se mai mult asupra nunții care se apropia, răul fusese deja făcut. După optsprezece luni în care jurnaliștii o împroșcaseră cu noroi, reușiseră să-i agite pe toți cârcotașii, care acum ieșeau târându-se de prin beciuri și vizuini. De când ne făcuserăm cunoscută relația, fuseserăm potopiți de insulte rasiste și de amenințări cu moartea pe rețelele sociale. („Pa și ne lasă, trădător de rasă!") Însă acum nivelul oficial de alertă, folosit de securitatea Palatului ca etalon pentru alocarea personalului înarmat, atinsese culmi amețitoare. Din câteva întrevederi cu poliția am aflat că deveniserăm ținte ale teroriștilor și extremiștilor, punându-se chiar un preț pe capul nostru. Cândva, generalul Dannatt spusese că sunt un magnet de gloanțe și că oricine din preajma mea se află în pericol. Și iată că eram din nou un magnet de gloanțe, însă lângă mine avea să fie ființa pe care o iubeam cel mai mult pe lumea asta.

Apăruseră niște relatări în presă privind decizia Palatului de a-i oferi lui Meg instrucție în lupta de gherilă și tactici de supraviețuire, în eventualitatea vreunei tentative de răpire. Un bestseller[1] descrie ziua în care Forțele Speciale au venit la noi acasă, au înșfăcat-o pe Meg, au pus-o să treacă prin mai multe zile de simulări, au împins-o pe bancheta din spate sau în portbagajul unui automobil, demarând în trombă către o casă conspirativă – toate astea sunt, de fapt, baliverne. Lui Meg nu i s-a oferit nici măcar un minut de instrucție. Din contră, Palatul a vehiculat ideea de a nu-i oferi deloc protecție, având în vedere că eu eram abia al șaselea de pe lista moștenitorilor tronului. Așadar, cât mi-aș fi dorit ca

[1] Omid Scobie și Carolyn Durand, *Finding Freedom: Harry and Meghan and the Making of a Modern Royal Family*, Dey Street Books, New York, 2020 (n. tr.).

relatările despre Forțele Speciale să fie măcar parțial adevărate! Cât îmi doream atunci să îmi sun colegii din Forțele Speciale și să-i chem s-o antreneze pe Meg, iar pe mine să mă re-antreneze. Sau, și mai bine, să contribuie la protecția noastră. Și, la drept vorbind, aș fi vrut chiar să trimit Forțele Speciale să meargă la Palat și să-mi aducă odată diadema.

Angela încă nu o livrase. Stilistul lui Meg venise tocmai din Franța pentru a face proba, iar diadema încă nu sosise. A trebuit să plece înapoi. Din nou i-am telefonat Angelei. Și, din nou, nimic. Într-un final, Angela și-a făcut apariția din senin la Palatul Kensington. Ne-am întâlnit în sala de audiențe.

Mi-a pus în față un aviz de însoțire a mărfii, pe care l-am semnat, după care mi-a înmânat diadema.

I-am mulțumit, deși am adăugat că ne-ar fi ușurat viața dacă ne-ar fi adus-o mai devreme. M-a săgetat cu privirea. A început să se ia de mine.

– Angela, chiar vrei să faci asta acum? Pe bune? Acum?

Mi-a aruncat o privire care mi-a dat fiori. Îi citeam limpede pe față amenințarea: „Lasă că vezi tu!"

45

Meg și-a petrecut luni bune încercând să-și aline tatăl. Tot timpul apărea ceva nou în ziare despre el, ceva insultător, iar el punea mult la suflet. Mândria îi era rănită în permanență. În fiecare zi era publicată o fotografie umilitoare cu el. Thomas Markle și-a cumpărat un nou WC. Tomas Markle și-a cumpărat un bax de bere. Thomas Markle cu burta atârnând peste curea.

Noi înțelegeam. Meg i-a spus că știam foarte bine ce simțea. Presa, paparazzii erau îngrozitori. Era imposibil să ignori tot ce se scria. „Dar, te rog, încearcă să-i ignori când îi vezi. Tati, ignoră pe oricine te abordează. Ai grijă cu oricine se pretinde că ți-e bun prieten." Părea că ascultă. Părea că, mental, e mult mai bine.

Apoi, în sâmbăta dinaintea nunții, ne-a telefonat Jason. Aveam o problemă.

– Poftim?

– *Mail on Sunday* va publica o știre conform căreia tatăl lui Meg a colaborat cu niște paparazzi, pentru bani, și că a regizat niște instantanee.

I-am telefonat imediat lui Thomas Markle și i-am spus ce avea să apară în presă. L-am întrebat dacă e adevărat. Dacă s-a lăsat fotografiat pentru bani.

– Nu.

– Putem nega povestea asta, tati, dar, dacă se dovedește că minți, atunci nu vom mai fi în stare niciodată să negăm o știre falsă despre noi sau despre copiii noștri. Așa că este o chestiune foarte serioasă. Trebuie să ne spui adevărul.

A jurat că nu a furnizat nicio poză, că nu a luat parte la vreo astfel de șaradă și că nu-i cunoștea pe paparazzii în cauză.

– Îl cred, mi-a șoptit Meg.

I-am spus că, în cazul acesta, ar fi mai bine să plece imediat din Mexic.

– Hărțuirea va atinge un nivel ridicat și se va abate în rafale asupra ta, așa că mai bine ai veni în Marea Britanie. Acum. O să-ți închiriem un apartament în care să stai în siguranță până la îmbarcarea în avion.

Air New Zealand, la clasa întâi, rezervat și plătit de Meg. Aveam să trimitem imediat o mașină de la o firmă de securitate care să-l preia. A zis că mai avea niște lucruri de făcut. Meg s-a schimbat la față. Ceva nu era cum ar fi trebuit să fie.

S-a întors spre mine și a oftat:

– Minte!

Știrea a fost publicată a doua zi și era mai rău decât ne temeam. Era un video cu tatăl lui Meg întâlnindu-se cu paparazzii la un internet café. Fotografiile reprezentau o serie de instantanee regizate, inclusiv una în care el citea o carte despre Marea Britanie, ca și cum s-ar fi documentat în vederea nunții. Fotografiile, despre care se spunea că ar fi costat 100.000 de lire sterline, păreau să indice fără umbră de îndoială că tatăl lui Meg mințise. Jucase un rol în această farsă, poate ca să mai câștige niște bani, sau pentru că îl aveau la mână cu ceva. Asta nu aveam de unde să știm.

Titlul scria mare: „Tatăl lui Meg Markle e un escroc! Instantanee regizate pentru bani!" Cu o săptămână înainte de nuntă, iată ce ținea prima pagină a ziarelor. Deși fotografiile fuseseră făcute cu câteva săptămâni în urmă, le păstraseră de rezervă până în cel mai devastator moment posibil.

La puțin timp după ce știrea a apărut în presă, Thomas Markle ne-a trimis un SMS: „Îmi e atât de rușine."

L-am apelat imediat. Și i-am trimis un SMS. Și l-am sunat iar.

„Nu suntem supărați. Te rugăm, răspunde."

Dar nu a răspuns. Apoi am aflat și noi, odată cu restul lumii, că, după toate aparențele, avusese un atac de cord și că nu putea participa la nuntă.

46

În ziua următoare, Meg a primit un SMS de la Kate.

Se părea că exista o problemă cu rochiile domnișoarelor de onoare. Aveau nevoie de ajustări. Rochiile aveau o croială franțuzească și erau doar însăilate pentru probe. Deci nu era mare lucru că trebuiau ajustate.

Meg nu i-a răspuns pe loc. Da, avea nenumărate mesaje legate de nuntă, însă cel mai mult era ocupată cu haosul iscat de problema cu tatăl ei. A doua zi de dimineață i-a scris lui Kate că, la Palat, îi stătea la dispoziție croitorul nostru. Îl chema Ajay.

Dar asta nu era suficient. Au stabilit să vorbească mai pe larg în după-amiaza aceea.

— Rochia lui Charlotte este prea mare, prea lungă și arată ca un sac. A izbucnit în lacrimi când a probat-o acasă.

— Da, și eu ți-am spus că încă de la opt dimineața vă stă la dispoziție croitorul nostru. Aici. La Palatul Kensington. Nu poți s-o aduci pe Charlotte să-i fie ajustată rochia, așa cum au făcut și alte mame?

— Nu, toate rochiile trebuie refăcute.

Însuși designerul ei fusese de acord cu asta, a completat Kate. Meg a întrebat-o dacă are idee prin ce trece în momentele acelea. În legătură cu tatăl ei.

Kate a răspuns că știe foarte bine, însă rochiile...

— Iar nunta este în patru zile!

— Da, Kate, știu...

Dar Kate mai avea și alte nemulțumiri cu felul în care Meg își planificase nunta. Ceva legat de petrecerea pentru paji.

— Pentru paji? Jumătate din copiii de la nuntă sunt din America. Nici măcar nu au sosit încă.

Și discuția a continuat tot așa.

— Nu știu ce altceva să mai spun. Dacă rochia nu-i vine bine, te rog, adu-o pe Charlotte la Ajay. A așteptat toată ziua.

— Bine!

La scurtă vreme după această conversație, am ajuns acasă și am găsit-o pe Meg pe podea. Plângea.

Nu-mi plăcea s-o văd atât de supărată, însă nu credeam că era așa o mare catastrofă. Emoțiile erau la cote maxime, bineînțeles, mai ales după stresul din ultima săptămână, din ultima lună, din ultima zi. Era de nesuportat, dar era și temporar. Kate nu intenționase să o rănească.

Într-adevăr, în dimineața următoare, Kate a venit cu un buchet de flori cu o cartolină atașată în care își exprima părerea de rău. Prietena cea mai bună a lui Meg, Lindsay, era în bucătărie când și-a făcut apariția Kate.

O simplă neînțelegere, mi-am spus.

47

În ajunul nunții, am fost la Coworth Park Hotel. O cabană privată. Alături de mine erau câțiva amici și am băut câteva pahare împreună. Unul a observat că sunt un pic cam abătut.

– Da, așa e. S-au întâmplat cam multe.

Nu am vrut să intru în detalii. Treaba cu tatăl lui Meg sau cea cu Kate și rochița sau temerea constantă ca nu cumva cineva din mulțime să facă ceva nechibzuit – mai bine să nu vorbesc despre toate astea.

Cineva m-a întrebat despre fratele meu. Unde e Willy? Și, din nou, am dat un răspuns evaziv. Un alt subiect dureros. Spusese că ne însoțește în acea seară, însă, la fel ca tatăl lui Meg, anulase vizita în ultimul moment.

Îmi spusese asta chiar înainte să ia ceaiul cu bunica:

– Nu pot să vin, Harold. Kate și copiii...

I-am amintit că asta era tradiția noastră, că și înaintea nunții lui luaserăm cina împreună, că apoi merseserăm împreună să salutăm mulțimile.

A ținut-o pe a lui:

– Nu pot.

Am insistat:

– De ce te porți așa, Willy? Am stat cu tine toată noaptea dinaintea căsătoriei tale cu Kate. De ce faci asta?

M-am întrebat care este, de fapt, problema lui. Îi părea rău că nu este el cavalerul de onoare? Se supărase că îl rugasem asta pe vechiul meu prieten Charlie? (Palatul promovase povestea că Willy era cavalerul de onoare, așa cum lansase zvonul și despre mine la nunta lor.) Oare avea vreo legătură cu asta? Sau era vreo reminiscență după operațiunea Barba-gate? Sau era supărat în legătură cu disputa dintre Kate și Meg? Nu-mi dădea niciun indiciu. Doar continua să refuze. Asta în vreme ce mă întreba de ce contează atât de mult pentru mine.

– De ce ții să saluți mulțimile, Harold?

– Pentru că așa mi-a spus biroul de presă. Așa cum am făcut la nunta ta.

– Nu trebuie să-i asculți.

– De când mama naibii nu trebuie?

Deja mă săturasem. Întotdeauna crezusem că, în ciuda problemelor, legătura dintre noi era mai puternică. Crezusem că relația noastră frățească va învinge niște neînțelegeri privind rochia domnișoarei de onoare sau barba mea. Dar se părea că nu.

Apoi, după ce a plecat de la bunica, pe la șase seara, Willy mi-a trimis un SMS. Se răzgândise. Venea. Oare intervenise bunica? Nu conta. I-am mulțumit din toată inima, fericit.

Puțin mai târziu, ne-am întâlnit afară și ne-am urcat într-o mașină care ne-a dus la King Edward Gate. Am coborât și am mers prin mulțime, mulțumindu-le oamenilor pentru prezență. Ne-au făcut urări de bine și ne-au trimis bezele. Le-am făcut cu mâna de rămas-bun și am urcat din nou în mașină.

La plecare, l-am invitat pe Willy la cină. I-am propus să stea peste noapte, așa cum făcusem și eu în ajunul nunții lui.

Venea la cină, dar nu putea rămâne la mine.

– Hai, Willy, te rog!

– Îmi pare rău, Harold! Nu pot. Copiii.

48

Stăteam în fața altarului și îmi netezeam uniforma de cavalerie în vreme ce Meg venea spre mine parcă plutind. Mă chinuisem să aleg cea mai potrivită muzică pentru drumul ei spre altar și, în cele din urmă, mă oprisem asupra unei cantate de Handel, „Izvorul veșnic al luminii divine".

Acum, când glasul solistei răsuna către înalt, mi-am spus că făcusem o alegere bună. Și, într-adevăr, pe măsură ce Meg se apropia, îi mulțumeam Domnului pentru toate alegerile mele.

Mă miram cum de mai puteam auzi muzica peste sunetul bătăilor inimii mele când Meg a urcat treptele și m-a luat de mână. Prezentul dispărea, iar trecutul îmi revenea în minte. Primele noastre mesaje pe Instagram. Prima întâlnire la Soho House. Prima excursie în Botswana. Primele noastre schimburi de mesaje după ce telefonul meu ajunsese în râu. Primul pui fript făcut de noi. Primele zboruri dus-întors peste Atlantic. Prima oară când i-am declarat „te iubesc" și ea mi-a răspuns la fel. Guy în ghips. Steve, lebădoiul morocănos.

Lupta anevoioasă de a o apăra de presă. Și iată-ne acum ajunși la linia de sosire. Sau linia de start.

În ultimele luni, foarte puține lucruri merseseră conform planului. Însă mi-am spus că nu acela era planul. Acesta era. Dragostea.

Am aruncat o privire către tata, care o condusese pe Meg la altar pe ultima bucată a traseului. Nu era tatăl ei, dar era cineva la fel de special, iar ea era foarte impresionată. Nu compensa purtarea propriului ei tată, felul în care îl tratase presa, însă era de mare ajutor.

Mătușa Jane a citit ceva în onoarea mamei mele. Din Cântarea cântărilor. Fusese alegerea mea și a lui Meg.

> Ridică-te, iubita mea, și vino, frumoasa mea...
> O, pune-mă pe inimă pecete, pecete vreau să fiu pe brațul tău!
> Că tare precum Moartea e Iubirea și crudă precum Iadul e Ardoarea.[1]

Tare precum moartea. Crudă precum iadul. Da, mi-am zis. Așa e.

Arhiepiscopul a întins inelele cu mâini tremurânde. Eu uitasem, dar el nu: douăsprezece camere ațintite asupra noastră, două miliarde de telespectatori, fotografi agățați de grinzi, mulțimi imense adunate afară aplaudând și aclamând.

Am schimbat verighetele pe care Meg le comandase din aceeași pepită de aur galez din care le comandase și Kate pe ale lor. Bunica îmi spusese că era aproape tot ce mai rămăsese din acel aur. Ultima părticică de aur. Exact asta era Meg pentru mine.

Arhiepiscopul a ajuns la partea oficierii propriu-zise, rostind câteva cuvinte prin care eram desemnați duce și ducesă de Sussex, titluri acordate de bunica, ne-a unit până când moartea avea să ne despartă, deși mai făcuse ceva similar și cu câteva zile în urmă, în grădina noastră – o mică ceremonie doar cu noi doi, singurii martori fiind Guy și Pula. Fără legături oficiale, ci doar în sufletele noastre. Eram recunoscători fiecărei persoane din capelă și din jurul ei, fiecărui telespectator, însă iubirea noastră începuse în privat, astfel încât și consacrarea iubirii, primele jurăminte, am vrut să fie făcute în privat. Așa magică cum era ceremonia în sine, amândoi ne simțeam oarecum înfricoșați de mulțimea spectatorilor.

Pentru a explica acest sentiment: primul lucru pe care l-am observat când am pășit printre rândurile de scaune afară din biserică, pe lângă un șuvoi de

---

[1] Cântarea cântărilor 2:10 și 8:6, traducere de Valeriu Anania (n. tr.).

fețe zâmbitoare, au fost trăgătorii de elită. Pe acoperișuri, printre șiragurile de fanioane, în spatele ploii de confetti. Poliția îmi spusese că era ceva neobișnuit, dar necesar.

Și se datora numărului fără precedent de mare al amenințărilor primite.

49

Luna de miere a fost un secret bine păstrat. Am părăsit Londra într-o dubă pentru transport de mobilă, cu geamurile acoperite cu cartoane, și ne-am dus pe coasta Mediteranei pentru o vacanță de zece zile. Era minunat să fii departe, pe mare, sub razele soarelui. Însă ne simțeam rău. Planificarea nunții pas cu pas ne epuizase.

Ne-am întors exact la timp pentru aniversarea oficială a bunicii, în iunie. Parada Trooping the Color — una dintre primele apariții în public ca proaspăt căsătoriți. Toți cei prezenți erau într-o stare de spirit excelentă, optimistă.

Apoi Kate a întrebat-o pe Meg ce părere are despre prima ei participare la paradă. Meg i-a răspuns: „Plină de culoare". Apoi o tăcere plictisitoare amenința să ne înghită cu totul.

După câteva zile, Meg a pornit în prima ei călătorie regală alături de bunica. Era foarte îngrijorată, însă s-au înțeles de minune. Dragostea lor față de câini le-a înlesnit dialogul, iar Meg a făcut tot ce i-a stat în putință să fie relaxată.

Radia când s-a întors din acea călătorie. „S-a creat o legătură. Între regină și mine s-a creat cu adevărat o legătură. Am vorbit despre cât de mult îmi dorese să devin mamă, iar ea mi-a zis că cea mai bună cale de a intra în travaliu este o călătorie hurducată cu mașina. I-am spus că voi ține cont de asta la vremea potrivită."

Lucrurile se vor schimba de-acum, ne-am spus noi.

Presa, în schimb, a declarat acea călătorie un dezastru. Au catalogat-o pe Meg drept încăpățânată, infatuată, fără habar de protocolul regal, și asta pentru că făcuse greșeala de neimaginat de a se urca în mașină înaintea bunicii. De fapt, Meg nu făcuse decât să urmeze indicațiile bunicii. Ea îi spusese să urce, și Meg a urcat.

Dar asta nu avea nicio importanță. Subiectul a fost dezbătut zile în șir — Meg încălcase protocolul, era lipsită de clasă deoarece îndrăznise să nu poarte pălărie în prezența bunicii. Palatul în mod expres îi spusese lui Meg să nu poarte pălărie. Apoi bunica a purtat haine verzi la comemorarea victimelor de la Grenfell Tower,

însă nimeni nu o instruise pe Meg să se îmbrace în verde, astfel încât ziarele au scris că nu-i păsa de victime.

„Palatul va da un telefon. Vor rectifica știrea", i-am zis eu. Dar cei de la Palat nu au făcut-o.

50

Willy și Kate ne-au invitat la un ceai. Pentru a lămuri lucrurile.

Iunie 2018.

Ne-am dus într-o după-amiază târzie. Meg a făcut ochii mari când a trecut pragul casei și a traversat sala de la intrare, apoi un coridor până în biroul lor.

„Oho!" s-a minunat Meg de mai multe ori. Tapetul, mulajul coroanei, cărțile aranjate pe culori pe rafturile din lemn de nuc, arta neprețuită. Superb. Ca într-un muzeu. Și le-am spus amândoi asta. Le-am făcut o mulțime de complimente cu ocazia renovării, deși ne gândeam jenați la lămpile noastre IKEA, la canapeaua pe care tocmai o cumpăraserăm la reducere de pe sofa.com, cu cardul lui Meg.

Acolo, Meg și cu mine ne-am așezat pe o canapea cu două locuri, de la un capăt al camerei, iar Kate, în fața noastră, pe băncuța învelită în piele din fața șemineului, cu Willy la stânga ei, pe un fotoliu. Între noi se găsea o tavă cu ceai și biscuiți. Timp de zece minute, am purtat o conversație clasică. Ce mai fac copiii? Cum a fost în luna de miere?

Meg a sesizat tensiunea creată între noi patru și s-a gândit că se datorează zilelor de început când ea a intrat în familia noastră – o neînțelegere ce aproape că trecuse fără a fi observată. Kate crezuse că Meg dorește datele de contact ale creatorilor ei de modă. Însă Meg avea designerii ei. Să fi pornit atunci cu stângul? Apoi, a adăugat Meg, totul a căpătat proporții odată cu nunta și blestematele alea de rochii pentru domnișoarele de onoare.

Dar s-a dovedit că erau multe altele... despre care noi habar nu aveam. Totuși, pentru eventualitatea în care Willy și Kate erau supărați pe noi, ne-am cerut scuze.

La rândul nostru, le-am spus că n-am fost prea încântați când am văzut că Willy și Kate au făcut schimbări în legătură cu amplasarea locurilor la masă și s-au așezat în altă parte decât fusese stabilit. Noi urmaserăm tradiția americană,

plasând perechile împreună, însă lor nu le plăcuse această tradiție, astfel încât masa lor era singura la care soții stăteau separați.

Ei au susținut că nu fusese ideea lor, ci a altcuiva. Și au mai spus că așa făcuserăm și noi la nunta Pippei. Dar nu era adevărat. Deși am fi vrut. Între noi exista un imens aranjament floral și, deși ne doream cu disperare să stăm împreună, nu am făcut nimic în acest sens.

Aveam senzația că toate aceste încercări de a lămuri situația nu duc la nimic bun. Nu ajungeam nicăieri. Kate a privit pe fereastră, la grădină, strângând atât de tare marginile husei din piele, încât degetele i se albiseră, apoi a spus că îi datorăm niște scuze.

– Pentru ce? a întrebat Meg.

– Mi-ai rănit sentimentele, Meghan.

– Când? Te rog, amintește-mi.

– Când ți-am spus că nu-mi aduc aminte ceva, iar tu ai zis că e din cauza hormonilor.

– La ce te referi?

Kate a pomenit despre o convorbire telefonică în care discutaseră despre programarea repetițiilor pentru nuntă.

– A, da, îmi amintesc! a spus Meg. Nu-ți aduceai aminte ceva, iar eu ți-am spus că nu e mare scofală, că e de la „creierul de bebeluș". Pentru că tocmai născuseși. Era de la hormoni.

Kate a făcut ochii mari.

– Da. Ai vorbit despre hormonii mei. Nu eram suficient de apropiate încât să vorbim despre hormonii mei!

A fost rândul lui Meg să facă ochii mari. Părea sincer nedumerită.

– Îmi pare rău că am discutat despre hormonii tăi. Așa discut eu cu prietenele mele.

Willy a îndreptat degetul spre Meg.

– Așa ceva este nepoliticos, Meghan. E ceva ce în Marea Britanie nu se face!

– Te rog frumos să nu mă mai amenințI cu degetul!

Oare toate astea se întâmplau cu adevărat? La asta se ajunsese? Să țipe unul la altul pentru niște locuri inversate la nuntă și pentru hormoni? Meg a spus că niciodată nu a făcut ceva cu intenția de a o răni pe Kate, iar dacă a făcut-o, o roagă pe Kate să îi spună, pentru a nu mai repeta greșeala.

Ne-am îmbrățișat cu toții. Oarecum. Apoi am spus că e timpul să plecăm.

51

Personalul nostru a simțit tensiunile dintre noi, citind și ceea ce se scria prin presă, și astfel s-au iscat disensiuni și pe la birou. Oamenii se aliau cu o tabără sau alta. Echipa Cambridge contra echipei Sussex. Rivalitate, gelozie, agende aflate în competiție – toate astea otrăveau atmosfera.

Faptul că toată lumea muncea aproape nonstop nu ajuta cu nimic. Erau atâtea cereri din partea presei, atâtea erori ce trebuiau clarificate, iar noi nu aveam la dispoziție personal și resurse suficiente. În cel mai bun caz, reușeam să rezolvăm cam zece procente din tot ce trebuia făcut. Nervii erau zdruncinați, oamenii se vânau unul pe altul. Într-o astfel de atmosferă nu era loc de critică constructivă. Toate feedbackurile erau văzute ca un afront, o insultă.

De multe ori, câte un membru al personalului se prăbușea cu capul pe birou și plângea.

Și pentru toate astea, pentru fiecare mărunțiș, Willy acuza o singură persoană. Meg. Mi-a zis-o de câteva ori și o dată chiar s-a înfuriat când i-am atras atenția că întrece măsura. Nu făcea decât să se bazeze pe falsurile din presă, repetând ce citise sau ce i se spusese. Și, după cum i-am zis, marea ironie consta în faptul că adevărații ticăloși erau cei pe care el îi adusese să lucreze pentru noi, oameni de la guvern care nu păreau imuni la astfel de conflicte, ci chiar dependenți de ele. Aveau înclinația de a înjunghia pe la spate, talentul de a băga intrigi și în permanență asmuțeau cele două tabere ale personalului una împotriva celeilalte.

Între timp, în toiul acestor animozități, Meg reușea să-și păstreze calmul. În ciuda a ceea ce se spunea despre ea, eu nu am auzit-o niciodată vorbind de rău pe cineva sau adresându-i cuiva cuvinte urâte. Din contră, am văzut-o făcând tot ce poate pentru a se înțelege cu toată lumea, pentru a răspândi în jur bunătate. A trimis bilete de mulțumire scrise de mână, s-a interesat de angajații bolnavi, a trimis coșuri cu mâncare, cu flori sau cu bunătăți oricui se lupta cu probleme, cu depresia sau chiar cu boala. Biroul era deseori întunecat și rece, astfel că ea a încercat să-l facă mai primitor cumpărând lămpi și aeroterme, toate din banii ei. Le-a adus angajaților pizza și biscuiți, a organizat petreceri și ieșiri la o înghețată. A împărțit cu toate femeile din echipă produsele de protocol primite – haine, parfumuri și cosmetice.

Stăteam și mă minunam de abilitatea sau determinarea ei de a vedea mereu doar ce-i mai bun în om. Mărinimia ei mi-a fost revelată într-o zi când am aflat

că domnul R, vecinul de deasupra de pe vremea când locuiam în vizuina de bursuc, trecuse printr-un eveniment cumplit. Fiul său adult decedase.

Meg nu-i cunoștea pe domnul R sau pe fiul său. Dar știa că această familie îmi fusese vecină și îi văzuse deseori plimbându-și câinii. I-a părut extrem de rău pentru pierderea suferită și i-a scris tatălui o scrisoare de condoleanțe, în care îi spunea că ar fi vrut să-l îmbrățișeze, însă nu știa dacă se cuvine să facă asta. Alături de scrisoare a trimis și o gardenie pentru a fi plantată în memoria fiului său. O săptămână mai târziu, domnul R a venit la ușa noastră la Nott Cott. I-a înmânat lui Meg un bilet de mulțumire și a îmbrățișat-o strâns. Și m-am simțit atât de mândru de Meg și am regretat nespus cearta mea cu domnul R.

Mai mult, am regretat neînțelegerile dintre familia mea și soția mea.

52

Nu mai voiam să așteptăm. Amândoi doream să ne întemeiem o familie în toată regula, fără amânare. Munceam de ne săreau capacele, așa ne cerea slujba, iar momentul nu era ideal, dar ghinion. Pentru noi asta fusese dintotdeauna prioritatea numărul unu.

Ne făceam griji în privința stresului de zi cu zi, care o putea împiedica pe Meg să rămână însărcinată. Toate necazurile începuseră să-și lase amprenta asupra lui Meg; slăbise foarte mult în ultimul an, în ciuda plăcintelor cu carne și cartofi. „Mănânc mai mult decât oricând", îmi spunea ea – și totuși cântarul arăta tot mai puțin.

Niște prieteni ne-au recomandat o doctoriță care practica medicina ayurvedică, cu ajutorul căreia ei reușiseră să aibă un copil. Din câte am înțeles, medicina ayurvedică împarte oamenii în mai multe categorii. Nu-mi aduc aminte în ce categorie o încadrase pe Meg doctorița de la acest cabinet, însă ne-a confirmat suspiciunea că pierderea în greutate era o barieră în calea sarcinii.

Mai pune pe tine două, trei kilograme și vei rămâne însărcinată, a asigurat-o doctorița.

Așadar, Meg s-a pus pe mâncat, și a tot mâncat, și curând s-a îngrășat cu cele două, trei kilograme recomandate. Am început să urmărim cu speranță zilele din calendar.

Către sfârșitul verii lui 2018, am mers în Scoția, la Castelul Mey, ca să petrecem câteva zile alături de tata. Legătura dintre Meg și tata, puternică încă de la început,

s-a întărit pe perioada acelui weekend. Într-o seară, la un cocktail înainte de cină, cu Fred Astaire cântând pe fundal, am descoperit că Meg avea aceeași dată de naștere cu ruda favorită a tatei, Gan-Gan: 4 august.

– Uimitor! a zis tata cu un zâmbet.

Amintirea lui Gan-Gan și legătura dintre străbunica și soția mea l-au însuflețit pe tata, care a început să depene povești pe care nu le mai auzisem niciodată, creând un adevărat spectacol pentru Meg.

Una dintre ele ne-a încântat în mod deosebit, ne-a stârnit imaginația. Era despre *selkie*.

– Despre ce, tată?

Despre sirene scoțiene, ne-a lămurit el. Luau forma unor foci și înotau de-a lungul țărmului, lângă castel, la o aruncătură de băț de locul în care stăteam acum.

– Deci, când vedeți o focă, nu se știe niciodată... Cântați-i ceva. Deseori vă răspunde în același fel.

– Ei, haide! Astea-s basme, tată!

– Nu, este adevărul gol-goluț!

Și oare mi-am imaginat eu, sau tata ne-a asigurat că aceste sirene ne pot îndeplini o dorință?

La cină, am vorbit puțin și despre stresul în care ne aflam. Dacă am fi putut convinge presa să păstreze distanța, măcar pentru o vreme... Tata a încuviințat. Însă a simțit nevoia să ne reamintească...

– Da, da, tată. Știm. Nu citim.

A doua zi dimineață, la ceai, atmosfera minunată se prelungise. Toți eram veseli, vorbeam vrute și nevrute, când majordomul tatei a dat buzna în cameră, trăgând după el telefonul cu fir.

– Alteța Voastră, Maiestatea Sa!

Tata a sărit repede în picioare. Și da, a întins mâna după receptor.

– Îmi pare rău, domnule, dar vrea să vorbească cu ducesa.

– Ah!

Eram cu toții uimiți. Meg a luat timid receptorul.

Se părea că bunica o sunase pe Meg ca să vorbească despre tatăl ei. Îi răspundea scrisorii pe care i-o adresase Meg, cerându-i sfatul și ajutorul. Meg îi spusese că nu știe cum să împiedice presa să-i mai ia interviuri și să-l ademenească să spună lucruri oribile. Bunica i-a sugerat să lase presa și să meargă să vorbească direct cu tatăl ei, să-i bage cumva mințile-n cap.

Meg i-a explicat că el locuia în Mexic, într-un orășel de la graniță, și nu știa cum ar putea trece neobservată și în siguranță prin aeroport și prin lanțul de jurnaliști care înconjurau casa, apoi iar prin acea parte a orașului până la aeroport.

Bunica a luat la cunoștință multele probleme care interveneau în planul propus.

– În acest caz, poate îi trimiți o scrisoare?

Tata a fost de acord. Era o idee minunată.

53

Meg și cu mine am coborât pe plaja din fața castelului. O zi răcoroasă, dar soarele strălucea puternic. Ne-am așezat pe pietre, privind în largul mării. Printre toate insulițele din alge mătăsoase am văzut... ceva.

Un cap. O pereche de ochi plini de viață.

– Ia uite! O focă!

Animalul tot își scotea capul la suprafață, apoi se scufunda. Era limpede că ochii lui ne urmăreau.

– Uite! Încă una!

După cum ne învățase tata, m-am dus la marginea apei și le-am cântat o serenadă.

– Auuuuu!

Niciun răspuns.

Meg a venit lângă mine și le-a cântat. Și, bineînțeles, ele i-au răspuns.

„E cu adevărat magică", mi-am spus. Până și focile o recunoșteau. Dintr-odată, toate capetele s-au ițit din valuri și au început să-i cânte:

– Auuuuu!!!

Un spectacol de operă al focilor.

Era o superstiție prostească, dar nu-mi păsa. Eu l-am considerat un semn de bun augur. M-am dezbrăcat, am sărit în apă și am înotat spre ele.

Mai târziu, bucătarul australian al tatei a rămas oripilat. Ne-a spus că fusese o idee extraordinar de proastă, mai proastă decât a te scufunda nepăsător în apele întunecate ale fluviului Okavango. Partea asta de coastă a Scoției era plină de balene ucigașe, iar a le cânta focilor însemna a le chema la o moarte înecată în sânge.

Am clătinat din cap. Fusese o poveste atât de frumoasă. De ce devenise sumbră atât de repede?

54

Lui Meg i-a întârziat ciclul. Am cumpărat două teste de sarcină, unul fiind de rezervă, dar le-a luat pe amândouă în baia de la Nott Cott.

Eu mă întinsesem pe pat și, în vreme ce o așteptam să iasă... am adormit. Când m-am trezit, stătea lângă mine.

– Ce s-a întâmplat? Este...?

A zis că nu s-a uitat. M-a așteptat și pe mine.

Testele erau pe noptieră. Acolo nu țineam decât câteva lucruri, printre care și cutiuța albastră cu o șuviță din părul mamei. Așa, mi-am zis, foarte bine. Ia să vedem ce poate face mama în această situație?

M-am întins după teste și am tras cu ochiul în micile ferestre.

Albastre. Un albastru intens. Ambele. Albastru însemna... un bebe.

– O, ce chestie!

– Păi...

– Atunci...

Ne-am îmbrățișat și ne-am sărutat.

Am pus testele la loc pe noptieră.

„Mulțumesc, sirenelor!" am spus în gând.

„Mulțumesc, mami!"

55

Euge se mărita cu Jack, iar noi eram foarte fericiți pentru ea, dar și pentru noi, oarecum din egoism, pentru că Jack era una dintre persoanele noastre favorite. Meg și cu mine trebuia să plecăm în primul nostru turneu oficial în străinătate, ca soț și soție, însă am amânat plecarea cu mai multe zile ca să putem participa la nuntă.

Pe de altă parte, numeroasele întruniri cu ocazia căsătoriei ne ofereau ocazia de a-i lua deoparte, unul câte unul, pe membrii familiei și de a le împărtăși vestea cea bună.

La Windsor, chiar înaintea unei recepții în cinstea miresei și mirelui, l-am surprins pe tata singur în cabinetul său. Stătea la birou, în poziția care îi oferea panorama favorită: Aleea Lungă a parcului. Toate ferestrele erau deschise ca să mai răcorească puțin camera și o adiere îi umfla hârtiile, care erau așezate în turnulețe,

peste fiecare tronând câte un prespapier. A fost încântat să audă că va fi bunic pentru a patra oară. Zâmbetul lui larg mi-a încălzit inima.

După recepție, în St. George's Hall, Meg și cu mine l-am tras deoparte pe Willy. Ne aflam într-o sală mare, cu armuri atârnate pe pereți. O încăpere ciudată, un moment la fel de ciudat. I-am șoptit vestea, iar el a zâmbit și a zis că trebuie să afle și Kate. Soția lui stătea de vorbă cu Pippa în partea opusă a sălii. Am zis că putem să mergem la ea mai târziu, dar el a insistat. Ne-am dus până la ea și i-am spus, iar ea ne-a oferit un zâmbet larg și ne-a felicitat din inimă.

Amândoi au reacționat exact așa cum sperasem – cum îmi dorisem.

56

După câteva zile, sarcina a fost anunțată public. Presa a declarat că Meg se luptă cu oboseala și amețeala și că nu poate reține mâncarea în stomac, mai ales dimineața, toate astea fiind neadevărate. Era obosită, dar altfel era ca un motoraș. Într-adevăr, era norocoasă că nu suferea de grețuri matinale, având în vedere că ne îmbarcam pentru un turneu foarte solicitant.

Oriunde mergeam, se adunau mulțimi numeroase, iar ea nu le dezamăgea. Peste tot în Australia, Tonga, Fiji, Noua Zeelandă uimea pe toată lumea. După un discurs emoționant, toți s-au ridicat în picioare s-o aplaude.

Era atât de strălucitoare în ziua aceea, la mijlocul turneului, încât am simțit nevoia să o... avertizez: „Îți faci treaba prea bine, iubirea mea. Mult prea bine. Faci ca totul să pară prea ușor. Așa a început totul... în cazul mamei."

Poate că păream nebun, paranoic. Însă oricine știa că situația mamei a mers din rău în mai rău când a arătat întregii lumi, mai ales familiei, că e mai bună la turnee, mai bună la interacțiunea cu oamenii, mai bună la a se purta „regește" decât avea dreptul să fie.

Atunci fusese momentul când lucrurile luaseră o întorsătură urâtă.

Am revenit acasă, unde am fost întâmpinați cu bucurie și cu articole entuziaste. Meg, viitoarea mămică, reprezentanta fără cusur a Coroanei, era preamărită. Niciun cuvânt negativ nu a fost scris despre ea. S-a schimbat treaba, ne-am zis. S-a schimbat în sfârșit. Dar apoi s-a schimbat la loc. Și cât de tare s-a schimbat!

Tot felul de povești au început să apară precum ciupercile după ploaie. Mai întâi, o mizerie scrisă de un biograf „la comandă" al tatei, care a zis că am făcut un mare scandal înainte de nuntă. Apoi, o poveste inventată despre Meg, care cică

își făcea personalul să se simtă prost, îl exploata, comițând păcatul de neiertat de a trimite e-mailuri dis-de-dimineață. (Se întâmpla să fie trează la ora aceea, deoarece dorea să țină legătura cu prietenii nocturni din America, dar asta nu însemna că aștepta un răspuns instantaneu.) Se scria că a determinat-o pe asistenta noastră să-și dea demisia; în realitate, acelei asistente i se ceruse demisia direct de la departamentul de resurse umane al Palatului, după ce noi am adus dovezi că se folosise de poziția de asistentă a lui Meg ca să obțină niște gratuități. Dar, pentru că nu puteam vorbi public despre motivele plecării asistentei, zvonurile au completat golul. În multe privințe, acesta a fost adevăratul punct de start al necazurilor. La scurt timp, narațiunea „Ducesei dificile" s-a propagat în ziare.

Apoi, într-un tabloid, a apărut scorneala legată de diademă. Articolul pretindea că Meg ceruse o anumită diademă care îi aparținuse mamei mele și, când regina o refuzase, eu m-am înfuriat și am zis: „Când Meghan vrea ceva, Meghan primește!"

După câteva zile, a venit și lovitura de grație: din partea unui corespondent regal, o poveste științifico-fantastică în care era descrisă o „răceală crescândă" (Dumnezeule mare!) între Kate și Meg, datorată faptului că Meg o făcuse pe Kate să plângă din cauza rochiilor domnișoarelor de onoare — informații aflate din „două surse".

Acest corespondent regal întotdeauna m-a exasperat. Întotdeauna, dar întotdeauna înțelegea pe dos lucrurile. Însă aici nu mai era vorba de neînțelegere. Am citit articolul, nevenindu-mi să cred. Meg nu l-a citit. Ea nu mai citea nimic.

Totuși a aflat despre el, din moment ce doar despre asta se vorbea în Marea Britanie în ultimele douăzeci și patru de ore. Și, cât voi trăi, nu voi uita cum m-a privit în ochi și pe ce ton mi-a adresat întrebarea: „Haz, am făcut-o să plângă? EU am făcut-o să plângă?"

57

Am organizat o nouă întâlnire cu Willy și Kate. De data aceasta, pe terenul nostru.

10 decembrie. Dimineața devreme.

Ne-am adunat în anexa din fața casei, iar de data aceasta am trecut peste conversațiile de complezență. Kate a intrat direct în subiect și a spus că știe foarte bine că poveștile din ziare despre cum Meg o făcuse să plângă sunt false.

— Meghan, știu că eu sunt cea care te-a făcut să plângi.

Am răsuflat ușurat. „Un început excelent", mi-am spus.

Meg a apreciat scuzele, dar a dorit să știe de ce ziarele scriseseră așa ceva și de ce nimeni nu le-a dezmințit. Cu alte cuvinte:

– De ce biroul vostru de presă nu mă apără? De ce nu i-au dat un telefon acelei femei dezgustătoare care a scris articolul, ca să-i ceară să retracteze cele spuse?

Kate, tulburată, nu a răspuns, iar Willy a intervenit cu niște eschivări chipurile de susținere, însă eu deja știam adevărul. Nimeni de la Palat nu o putea apela pe acea ziaristă, deoarece asta ar fi invitat replica inevitabilă: „Dacă povestea e falsă, atunci care este cea reală?" Ce s-a întâmplat cu adevărat între cele două ducese? Iar această ușă nu trebuia deschisă, deoarece ar fi însemnat o pată pe obrazul viitoarei regine. Întotdeauna monarhia trebuie protejată, cu orice preț.

Am trecut de la întrebarea ce e de făcut cu această poveste la cea despre sursa ei. Cine ar fi putut dezvălui așa ceva? De unde se produsese scurgerea de informații? Cine a făcut-o? Am întors problema pe toate fețele. Lista suspecților s-a micșorat până aproape de dispariție.

Într-un final, Willy s-a lăsat pe spătar și a recunoscut că, hm, cât noi eram plecați în turneu în Australia, el și Kate au fost invitați la cină de tata și Camilla... și, vai, a zis el jenat, a lăsat să-i scape faptul că între cele două cupluri existase o mică ciondăneală...

Mi-am acoperit fața cu palma. Meg a împietrit. S-a lăsat o tăcere apăsătoare. Deci acum știam. I-am spus lui Willy: „Tu... dintre toți oamenii... ar fi trebuit să știi..." El a dat din cap. Știa.

Liniște deplină.

Era timpul ca ei să plece.

58

Și poveștile continuau. O știre după alta. De multe ori mă gândeam la domnul Marston și la clopoțelul lui bezmetic care suna fără încetare.

Cine poate uita valul de știri de primă pagină care o făceau pe Meg unica responsabilă pentru apocalipsă? Mai exact, fusese „prinsă" mâncând o tartină cu avocado și, dintr-o suflare, o puzderie de știri explicau cum recoltarea fructelor de avocado ducea la grăbirea distrugerii pădurilor tropicale, la destabilizarea țărilor în curs de dezvoltare și la finanțarea terorismului. Bineînțeles, nu de mult,

aceeași presă se dăduse în vânt după dragostea lui Kate față de avocado. (O, cum îi face tenul să strălucească!)

De observat că, pe la vremea aceea, supernarațiunea subînțeleasă în fiecare știre începuse să se schimbe. Nu mai era vorba doar despre disputa dintre două femei, dintre două ducese aflate în dezacord, nici măcar între două familii. Acum era vorba despre o vrăjitoare care îndepărta pe toată lumea din jurul ei, iar acea persoană era soția mea. Dar, pentru a construi această narațiune, era clar că presa avea nevoie de sprijinul uneia sau chiar al mai multor persoane din interiorul Palatului. Cineva care îi purta pică lui Meg.

Într-o zi, titlurile spuneau: „Câh – lui Meg i se vede breteaua de la sutien!" (Meghan cea lipsită de clasă.) În următoarea zi: „Îh – cu rochia aia s-a îmbrăcat?!" (Meghan cea scoasă din gunoi.) În următoarea: „Doamne, apără și păzește – are unghiile vopsite cu negru!" (Meghan cea gotică.) În următoarea: „O, Doamne – nici acum nu a învățat cum să facă o reverență!" (Meghan americanca.) Și în următoarea: „Isuse – iar a închis singură portiera!" (Meghan cea arogantă.)

59

Închiriaserăm o casă în Oxfordshire. Un loc în care să evadăm din când în când, departe de toată nebunia, dar și de Nott Cott, care era încântătoare, dar prea mică. Și care se dărâma peste noi.

Situația era atât de rea, încât într-o zi a trebuit s-o sun pe bunica. I-am explicat că Willy și Kate plecaseră de la Nott Cott nu doar pentru că li se mărise familia, ci fugiseră pur și simplu din ea, deoarece avea nevoie de reparații capitale, precum și din lipsă de spațiu. Iar noi eram acum în aceeași ipostază. Cu doi câini zburdalnici... și un bebe pe drum... I-am spus că discutaserăm la Palat situația casei noastre și că ne fuseseră oferite mai multe proprietăți, însă toate erau prea mari. Prea somptuoase. Și prea costisitor de renovat.

Bunica a zis că se gândește și am continuat discuția după câteva zile.

– Frogmore, a zis ea.

– Frogmore, bunico?

– Da. Frogmore.

– Frogmore House?

O știam foarte bine. Acolo fusese ședința foto de la logodna noastră.

– Nu, nu... Frogmore Cottage. Lângă Frogmore House.

E mai ferită, a spus ea. Mai ascunsă. La origine, acolo locuiseră regina Charlotte și fiicele ei, apoi secretarul particular al reginei Victoria și, mai târziu, fusese separată în mai multe apartamente. Dar putea fi reasamblată. Era un loc minunat, după spusele bunicii. Și istoric, pe deasupra. Făcea parte din Domeniul Coroanei. Foarte drăguț.

I-am spus că amândurora ne plăceau grădinile de la Frogmore și că deseori mergeam acolo să ne plimbăm, iar dacă locuința era aproape de ele, ce ne puteam dori mai mult?

Însă ne-a avertizat: „Deocamdată e la stadiul de șantier. Încă nu e tencuită. Dar mergeți și aruncați o privire și apoi spuneți-mi dacă vă convine."

Ne-am dus chiar în acea zi și bunica avea dreptate. Casa parcă ne-a făcut cu ochiul. Încântătoare, plină de potențial. Bine înfiptă lângă cimitirul regal, dar ce conta? Pe mine nu mă deranja, nici pe Meg. Nu aveam de gând să le tulburăm liniștea decedaților dacă și ei ne promiteau același lucru.

Am sunat-o pe bunica și i-am spus că Frogmore ar fi un vis devenit realitate. I-am mulțumit din suflet. Cu acordul ei, am început să stăm de vorbă cu constructorii și să plănuim niște reparații minime, ca să facem acest spațiu locuibil – instalația sanitară, încălzirea, apa.

Ne-am gândit ca, pe parcursul lucrărilor de renovare la căsuță, să ne mutăm la Oxfordshire. Ne plăcea locul acela. Aerul curat, terenurile înverzite – și, în plus, fără paparazzi. Dar, mai presus de toate, puteam apela la talentele majordomului tatălui meu, Kevin. Cunoștea bine casa și știa cum să o transforme rapid într-o locuință. Ba, mai mult, mă cunoștea pe mine. Mă ținuse în brațe când eram copil mic și se împrietenise cu mama când rătăcea prin Castelul Windsor în căutarea unui chip prietenos. Mi-a spus că mama era singura din familie care îndrăznea să se aventureze „pe scări în jos", la o discuție amicală cu personalul. De fapt, se strecura adesea și stătea cu Kevin în bucătărie, la un pahar sau o gustare, sau uitându-se la televizor. Căzuse în sarcina lui Kevin ca, în ziua înmormântării mamei, să ne întâmpine pe mine și pe Willy la întoarcerea la Highgrove. Își amintea cum stătuse pe treptele de la intrare, așteptând sosirea noastră și repetând ce avea să ne spună. Dar, când mașina a parcat și el a deschis portiera, eu i-am zis: „Cum te mai simți, Kevin?"

Atât de politicos, mi-a spus el. Atât de resemnat, mi-am spus eu.

Meg îl plăcea la nebunie pe Kevin, și viceversa, drept urmare, mi-am zis că ăsta avea să fie un început minunat. O schimbare atât de necesară a scenariului și un aliat atât de necesar pentru noi. Apoi, într-o bună zi, m-am uitat la telefon:

tocmai primisem un mesaj de alertă despre o știre spumoasă apărută în *The Sun* și *Daily Mail*, prezentând fotografii detaliate, făcute de la înălțime, cu căsuța din Oxfordshire. Un elicopter dăduse roată proprietății, cu un paparazzo aplecat, cu obiectivul uriaș îndreptat spre fiecare fereastră, inclusiv cea de la dormitor.

Și astfel s-a sfârșit visul nostru la Oxfordshire.

60

Am venit pe jos de la serviciu și am găsit-o pe Meg stând pe trepte. Plângea cu suspine. Incontrolabil.

– Iubirea mea, ce s-a-ntâmplat?

Eram convins că am pierdut copilul. Înecată în lacrimi, mi-a spus că nu mai vrea să facă asta.

– Ce anume nu mai vrei să faci?

– Să trăiesc așa.

La început nu m-am prins ce vrea să spună. Nu am înțeles sau nu am vrut să înțeleg. Mintea mea pur și simplu nu voia să asimileze cuvintele.

Îmi zicea că totul este atât de dureros.

– Ce anume?

– Să simt atâta ură îndreptată spre mine – și pentru ce?

Ce anume făcuse, mă întreba ea. Asta voia să știe. Ce păcat înfăptuise ca să merite un asemenea tratament?

Nu voia decât să facă să înceteze această durere. Nu numai pentru ea, ci pentru toată lumea. Pentru mine, pentru mama ei. Însă nu putea s-o facă să se stingă, astfel încât se hotărâse să dispară.

– Să dispari?!

Fără ea, presa ne-ar lăsa în pace, iar eu n-aș mai fi nevoit să trăiesc așa. Iar copilul nostru nenăscut nu va fi nevoit niciodată să trăiască așa.

– E atât de evident, zicea ea. Atât de evident. Doar încetezi să mai respiri. Încetezi să mai fii. Toate astea există pentru că exist eu.

Am implorat-o să nu mai vorbească așa. I-am promis că vom depăși momentele astea, că vom găsi o cale. Iar între timp, îi vom găsi ajutorul necesar. Am rugat-o să fie puternică, să reziste.

Incredibil cum, în vreme ce o alinam și o îmbrățișam, nu puteam să mă abțin să gândesc ca un nenorocit de membru al familiei regale. În seara aceea aveam

un eveniment al fundației Sentebale, la Royal Albert Hall, și îmi tot spuneam: „Nu putem întârzia. În niciun caz nu putem întârzia. O să ne jupoaie de vii! Și pe ea o să dea vina."

Încet – prea încet –, mi-am dat seama că întârzierea era ultima dintre problemele noastre. Bineînțeles, i-am spus să nu vină cu mine la eveniment. Eu trebuia să mă duc, să fac act de prezență, după care să mă întorc rapid acasă.

Nu, a insistat ea. Nu avea încredere în ea să rămână singură acasă nici măcar o oră, bântuită de asemenea gânduri negre.

Așadar, ne-am pus cele mai bune haine, iar ea și-a aplicat pe buze un ruj foarte intens, asta ca să distragă atenția de la ochii înroșiți de plâns, și am ieșit pe ușă.

Mașina a tras lângă Royal Albert Hall și, când am pășit în lumina albastră a girofarurilor poliției și în lumina albă a blițurilor presei, Meg m-a luat de mână și m-a strâns cu putere. „Rezistă", mi-am spus. Mai bine așa decât să-mi dea drumul.

Dar, când ne-am așezat în loja regală, iar luminile s-au stins, a dat frâu liber emoțiilor. Nu și-a mai putut reține lacrimile. A plâns în surdină.

S-au auzit primele acorduri. Pe toată durata spectacolului (Cirque du Soleil), ne-am strâns de mână, iar eu i-am promis la ureche: „Ai încredere în mine. Te voi proteja."

61

M-am trezit cu un SMS de la Jason.

„Vești proaste."

„Ce mai e acum?"

Mail on Sunday publicase scrisoarea privată pe care Meg i-o trimisese tatălui ei. Scrisoarea pe care bunica și tata o îndemnaseră să o scrie.

Februarie 2019.

Eram în pat, iar Meg dormea lângă mine. Am așteptat puțin, apoi i-am dat cu blândețe vestea.

– Tatăl tău le-a dat scrisoarea ta celor de la *Mail*.

– Nu!

– Meg, nu știu ce să spun mai mult, dar el le-a dat scrisoarea.

Pentru mine, acea clipă a fost decisivă. În legătură cu domnul Markle, dar și cu presa. Fuseseră multe astfel de momente, însă acesta era Momentul. Nu voiam să mai aud de protocol, de tradiții, de strategii. Destul, mi-am spus.

Ajunge!

Ziarul știa că era ilegală publicarea acelei scrisori, o știa foarte bine, și totuși o făcuse. De ce? Pentru că, de asemenea, oamenii de acolo știau că Meg era lipsită de apărare. Știau că nu beneficiază de sprijinul necondiționat al familiei mele, și cum altfel să fi știut despre asta dacă nu de la persoane apropiate familiei? Sau chiar din sânul familiei? Ziarele știau că singura reacție pe care o putea avea Meg era să-i dea în judecată, ceea ce era imposibil deoarece exista un singur avocat care avea dreptul să reprezinte familia, iar acel avocat se afla sub controlul Palatului, iar Palatul nu l-ar fi autorizat niciodată să acționeze în numele lui Meg.

În scrisoarea aceea nu era nimic de care să-i fie rușine. O fiică rugându-și tatăl să se comporte civilizat? Meg își asuma fiecare cuvânt. Fusese conștientă că scrisoarea putea fi interceptată de vreunul dintre vecinii tatălui ei sau că vreun paparazzo de pe lângă casă o putea fura din cutia poștală. Orice era posibil. Însă niciodată nu-i trecuse prin gând că propriul tată ar putea-o oferi pe tavă sau că un ziar ar accepta așa ceva și ar publica-o.

Și s-o mai și ajusteze pe deasupra. Într-adevăr, asta trebuie să fi fost treaba cea mai enervantă, felul în care editorii rearanjaseră cuvintele lui Meg ca să le facă să sune mai puțin drăgăstos.

Să vezi cum ceva atât de personal este mânjit pe prima pagină a ziarelor, cum este devorat de britanici la micul-dejun, alături de pâinea prăjită cu marmeladă, era ceva de nesuportat, ceva mult prea invaziv. Însă durerea era de zece ori mai mare când interviuri simultane luate unor presupuși experți grafologi, care, analizând scrisoarea lui Meg, au concluzionat, pe baza felului în care făcea cruciulița la „T"-uri sau codița la „R"-uri, că era o persoană îngrozitoare.

Scris aplecat spre dreapta? Superemotivă. Foarte stilizat? O actriță desăvârșită. Scris vălurit? Nu-și poate controla impulsurile.

Expresia lui Meg când i-am spus despre toate aceste calomnii... Trecusem și eu prin suferință și nu aveam cum să mă înșel – era o expresie de suferință pură.

Își plângea pierderea tatălui, dar și pierderea propriei inocențe. Mi-a mărturisit în șoaptă, de parcă ar fi putut s-o audă cineva, că în liceu luase lecții de caligrafie și, drept rezultat, avea un scris foarte frumos. Și primise complimente pentru asta. Ba chiar își folosise acest talent în facultate, ca să mai câștige niște bani. Serile, weekendurile, completa invitații la nuntă sau la aniversări, ca să-și poată plăti chiria. Iar acum oamenii aceștia ziceau că scrisul e un fel de fereastră în sufletul ei? Și că fereastra asta este murdară?

„A o necăji pe Meghan Markle a devenit un sport național care ne face de rușine", titra *The Guardian*.

Foarte adevărat. Numai că nimănui nu-i era rușine. Nimeni nu simțea nici cea mai mică mustrare de conștiință. Oare ar fi simțit dacă se ajungea la divorț? Sau la o altă moarte?

Ce se alesese de rușinea resimțită la sfârșitul anilor '90?

Meg dorea să-i dăm în judecată. Și eu la fel. Totuși, amândoi știam că nu avem de ales. Dacă nici acum nu le intentam un proces, ce semnal transmiteam noi? Presei? Lumii întregi? Astfel că am avut o nouă întrevedere cu avocatul Palatului. Ni s-au oferit niște informații confuze.

Am apelat la tata și la Willy. Ambii dăduseră presa în judecată pentru invadarea intimității și minciuni. Tata îi chemase în instanță pentru așa-numitele scrisori *Black Spider*, adică cele trimise de tatăl meu unor oficiali guvernamentali, iar Willy, pentru apariția unor poze cu Kate topless.

Însă amândoi s-au opus cu vehemență ideii ca Meg și cu mine să luăm măsuri legale.

I-am întrebat de ce. S-au eschivat cu „hmmm" și „ehh". Singurul răspuns coerent a fost că pur și simplu nu e recomandabil. E un lucru care nu trebuie făcut etc.

– Ai zice că vrem să le dăm în judecată un prieten drag, i-am zis eu lui Meg.

62

Willy mi-a solicitat o întrevedere. Voia să vorbim despre tot, despre întreaga catastrofă aflată în desfășurare. Doar el și cu mine.

Se întâmpla ca Meg să fie plecată din oraș, fiind în vizită la niște prietene, așa că sincronizarea era perfectă. L-am invitat la mine.

Peste o oră a intrat în Nott Cott, unde nu mai fusese de când se mutase și Meg aici. Părea foarte înfierbântat.

Seara era abia la început. I-am oferit ceva de băut, l-am întrebat ce-i mai face familia. Toată lumea bine. El nu m-a întrebat despre familia mea. A intrat direct în subiect. Cu cărțile pe masă.

– Meg este o persoană dificilă.

– Ah, pe bune?

– Este necioplită. Agasantă. A dat afară jumătate din personal.

Nu era prima oară când repeta papagalicește narațiunea presei. Ducesa Dificilă și toate celelalte rahaturi. Zvonuri, minciuni din partea echipei sale, mizerii din tabloide. Și eu i-am spus-o – încă o dată. I-am zis că mă așteptam la ceva mai bun din partea fratelui meu mai mare. Eram șocat să văd că toate astea îl călcau pe nervi. Oare venise aici așteptându-se să am altă reacție? Oare își închipuia că voi fi de acord cu el că mireasa mea este un monstru?

I-am zis să facă un pas înapoi, să respire adânc și să se întrebe: nu era Meg cumnata lui? Nu cumva această instituție era toxică pentru orice nou-venit? Și, în cel mai rău caz, dacă cumnata lui avea dificultăți în a se adapta la un nou loc de muncă, la o nouă familie, la o nouă țară, la o nouă cultură, nu i s-ar părea normal să fie mai îngăduitor cu ea?

– Chiar n-ai putea să-i fii alături? S-o ajuți?

Nu-l interesau argumentele. Venise să-și impună legea. Voia ca eu să admit că Meg greșise și apoi să îmi iau angajamentul că voi face ceva în privința asta.

Ce anume? Să o cert? Să o concediez? Să divorțez? Nu știam ce vrea. Însă nici Willy nu știa, nu era rațional. De câte ori încercam să-l domolesc și să-i arăt greșelile de logică, el se ambala mai tare. Am început să vorbim unul peste altul, amândoi țipând.

Printre diferitele emoții care se dezlănțuiau în fratele meu, una m-a frapat. Părea mâhnit. Părea supărat că nu mă supun docil, că sunt atât de impertinent încât să-l reneg sau să-l sfidez, să-i resping cunoștințele, care veneau de la ajutoarele lui de încredere. Aici era vorba de un scenariu, iar eu aveam îndrăzneala să nu-l urmez. Era pe modul Moștenitor la capacitate maximă și nu putea pricepe de ce eu nu-mi jucam supus rolul de Rezervă.

Eu stăteam pe canapea, iar el, în picioare în fața mea. Îmi aduc aminte că i-am spus:

– Trebuie să mă asculți, Willy!

Dar el nu voia. Pur și simplu nu voia. Să fiu sincer, mă considera și pe mine la fel de dificil.

Mă făcea în fel și chip. Spunea că refuz să-mi asum responsabilitatea pentru tot ce se întâmpla. Că nu-mi păsa de cabinetul meu și de oamenii care lucrau pentru mine.

– Willy, dă-mi un exemplu de...

Mi-a retezat-o, spunând că el nu încerca decât să mă ajute.

– Tu vorbești serios? Vrei să mă ajuți? Scuze, asta numești tu ajutor?

Nu știu din ce motiv, asta l-a enervat la culme. A făcut un pas spre mine, înjurând.

Până la acel moment mă simțeam stânjenit, însă acum începea să-mi fie teamă. M-am ridicat, mi-am făcut loc să trec pe lângă el și m-am dus în bucătărie, la chiuvetă. El era pe urmele mele, mușt ruluindu-mă în gura mare.

Mi-am umplut un pahar cu apă și i-am oferit și lui unul. Dar nu cred că a luat măcar o gură.

– Willy, nu pot să vorbesc cu tine când ești în halul ăsta.

A pus paharul jos, mi-a mai tras o înjurătură, după care s-a repezit la mine. Și totul s-a întâmplat atât de rapid. Într-o fracțiune de secundă. M-a apucat de guler, rupându-mi lănțișorul de la gât, și m-a trântit la podea. Am aterizat în castronul cânilor, care s-a spart sub spinarea mea, cioburile intrându-mi în piele. Pentru o clipă, am rămas acolo, amețit, după care m-am ridicat și l-am invitat să plece.

– Hai, lovește-mă! O să te simți mai bine dacă mă lovești!

– Ce să fac?!

– Hai, întotdeauna ne băteam! O să te simți mai bine dacă dai în mine.

– Nu, doar tu te-ai simți mai bine dacă te-aș lovi. Te rog... pleacă!

A ieșit din bucătărie, dar nu și din Nott Cott. Se oprise în living, îmi puteam da seama de asta. Eu am rămas la bucătărie. Au trecut două minute. Două minute lungi. Apoi s-a întors în bucătărie, părând să regrete cele întâmplate, și și-a cerut scuze.

S-a dus la ușă. De data asta l-am urmat. Înainte să plece, s-a întors spre mine și a zis:

– Meg nu trebuie să afle despre asta.

– Vrei să spui să nu afle că m-ai atacat?

– Nu te-am atacat, Harold.

– Bine. Nu-i voi spune.

– Bun. Mulțumesc.

Și a plecat.

M-am uitat la telefon. O promisiune e o promisiune, mi-am zis, așa că nu-mi puteam suna soția, oricât aș fi vrut. Însă simțeam nevoia să vorbesc cu cineva. Așa că am sunat-o pe terapeuta mea. Slavă Domnului că a răspuns.

Mi-am cerut scuze pentru deranj, dar i-am spus că nu știam la cine altcineva să apelez. I-am povestit că am avut o ceartă cu Willy și că m-a doborât la podea. M-am uitat la mine și i-am spus că am cămașa sfâșiată și lănțișorul rupt.

De-a lungul vieții ne bătuserăm de un milion de ori. Când eram copii nu făceam decât să ne batem. Însă de data asta fusese diferit.

Terapeuta mi-a zis să respir adânc. Apoi m-a pus de mai multe ori să-i descriu scena. Cu fiecare repovestire, părea mai mult un coșmar.

Dar mă și calma.

— Sunt mândru de mine, i-am declarat.

— Mândru, Harry? De ce?

— Pentru că nu i-am răspuns printr-o lovitură.

Și pentru că mi-am ținut cuvântul și nu i-am spus lui Meg.

Dar n-a trecut mult până s-a întors din excursie și m-a văzut ieșind de la duș.

— Haz, ce-i cu zgârieturile și vânătăile de pe spatele tău? a întrebat ea îngrijorată.

N-am putut s-o mint. N-a fost nici atât de surprinsă, nici atât de mânioasă precum mă așteptam. În schimb, s-a întristat profund.

63

Curând după acea zi, s-a făcut anunțul că cele două case din familia regală, Cambridge și Sussex, nu vor mai împărți același cabinet. Nu mai conlucram sub niciun aspect. Echipa Celor Patru Fabuloși... se destrămase.

După cum era de așteptat, s-a stârnit un val de reacții. Publicul vocifera, presa vuia. Și cu atât mai dezamăgitor a fost răspunsul familiei mele. Tăcere. Nu au făcut niciun comentariu public, dar nici măcar în particular nu mi-au zis nimic. Nu am auzit nimic de la tata, nici de la bunica. Și asta m-a făcut să mă gândesc la toată discreția care înconjura tot ceea ce se întâmplase cu mine și cu Meg. Întotdeauna îmi spusesem că dacă toți din familie nu condamnă explicit atacurile din presă, asta nu înseamnă că le tolerează. Însă acum mă întrebam: Oare e adevărat? Cum pot să știu asta? Dacă nu spun niciodată nimic, de ce eu presupun deseori că știu ce simt ei? Și că sunt indubitabil de partea mea?

Tot ce fusesem învățat, toate credințele cu care crescusem în legătură cu familia, cu monarhia, cu corectitudinea inerentă, cu rolul ei de a uni, nu de a dezbina, toate acestea erau subminate, erau puse sub semnul întrebării. Totul era doar un fals? Un spectacol? Pentru că, dacă nu ne susțineam unul pe altul, dacă nu ne adunam forțele pentru a apăra un nou membru, primul nostru membru bi-rasial, atunci ce eram noi de fapt? Era asta o monarhie constituțională autentică? Era o familie adevărată?

Oare prima regulă a unei familii nu e „apărați-vă unul pe altul"?

64

Meg și cu mine ne-am mutat cabinetul în Palatul Buckingham. De asemenea, ne-am mutat în casă nouă. Frogmore era gata.

Ne plăcea la nebunie locul ăla. Din prima clipă. Ne simțeam de parcă am fi fost destinați să locuim acolo. Abia așteptam să ne trezim dimineața și să facem o plimbare lungă prin grădină, ca să privim lebedele. Mai ales pe morocănosul Steve.

Ne-am întâlnit cu grădinarii reginei, le-am aflat numele, precum și denumirile tuturor florilor. Erau încântați că le apreciam și le lăudam atât de mult arta.

Printre toate aceste schimbări, am avut o întrevedere cu noua șefă a biroului nostru de presă, Sara. Împreună cu ea am pus la cale o nouă strategie, al cărei punct principal era să nu mai avem nimic de-a face cu Royal Rota. Și speram noi că vom fi în curând capabili să o luăm de la început.

Pe la sfârșitul lui aprilie 2019, cu câteva zile înainte ca Meg să nască, m-a sunat Willy. Am răspuns din nouă noastră grădină.

Se întâmplase ceva între el, pe de-o parte, și tata și Camilla, de cealaltă. Nu am putut să prind toată povestea, pentru că vorbea prea repede și era foarte tulburat. De fapt, fierbea de-a dreptul. Din câte am înțeles, oamenii tatei și ai Camillei răspândiseră zvonuri despre el și Kate și despre copii, iar el nu mai putea să îndure.

— Dacă le dai tatei și Camillei un deget, ei îți iau toată mâna, a mai comentat el. Dar acum au făcut-o pentru ultima oară!

L-am înțeles. Și mie și lui Meg ne făcuseră același lucru.

Însă, practic, nu fuseseră ei, ci cel mai zelos dintre membrii echipei de presă ai tatei, o angajată plină de râvnă care concepuse și lansase o excelentă campanie de presă pentru tata și Camilla, în detrimentul nostru. O bună bucată de vreme, această persoană a furnizat către ziare tot soiul de povești deloc măgulitoare, false, despre Moștenitor și Rezervă. Suspectam că această persoană a fost unica sursă pentru poveștile despre o excursie de vânătoare în Germania în 2017, care mă făceau să arăt ca un baron de secol XVII cu fundul mare, însetat de sânge și de trofee, pe când, în realitate, colaboram cu fermierii germani la alungarea porcilor mistreți și la salvarea recoltelor. Am considerat că informația fusese oferită ca un schimb direct în vederea accesului direct la tata, dar și ca recompensă pentru mușamalizarea știrilor despre fiul Camillei, care își făcea de cap prin Londra, dând naștere unor zvonuri cam deocheate. Îmi displăcea să fiu folosit astfel, și mă enerva să fie și Meg la mijloc, dar trebuia să admit că în ultima vreme acest lucru i se întâmpla mai des lui Willy. Deci era îndreptățit să ia foc.

Deja îl confruntase pe tata în legătura cu această femeie. Îl însoțisem și eu, pentru sprijin moral. Scena a avut loc la Clarence House, în biroul tatei. Îmi aduc aminte că ferestrele erau larg deschise, perdelele albe fluturau în toate direcțiile, deci trebuie să fi fost o seară călduroasă. Willy i-a zis-o direct: „Cum poți să lași o străină să le facă asta fiilor tăi?"

Tata s-a supărat instantaneu. A început să țipe la Willy că era paranoic. Că amândoi eram. Doar pentru că despre noi se scria de rău, iar despre el de bine, asta nu însemna că în spate se afla personalul său. Însă noi aveam dovada. Reporteri din redacțiile de știri ne asigurau că această femeie ne vindea efectiv.

Tata a refuzat să asculte. Răspunsul lui a fost vulgar, jalnic: „Bunica are persoana ei, de ce să nu o am și eu pe a mea?" Prin persoana în slujba bunicii o înțelegea pe Angela. Printre multele servicii pe care i le făcea bunicii, se găsea și cel de a lansa povești.

Willy i-a zis că este o comparație de toată jena. De ce ar vrea cineva cu mintea întreagă, ca să nu mai spunem un om în toată firea, să aibă o Angela numai a sa? Însă tata o ținea pe-a lui. Bunica avea persoana ei, bunica avea persoana ei. Era timpul să aibă și el o persoană.

Mă bucuram că Willy încă se gândise să apeleze la mine în legătură cu tata și Camilla, chiar și după acel incident. Văzând acum prilejul să vorbim despre tensiunile recente dintre noi, am încercat să fac legătura între ceea ce-i făcuseră tata și Camilla cu ceea ce-i făcuse presa lui Meg.

— Cu voi am alte probleme! mi-a retezat-o el.

Într-o clipită, și-a îndreptat furia asupra mea. Nu-mi mai aduc aminte cu exactitate cuvintele lui, deoarece eram obosit de la atâta ceartă, ca să nu mai vorbesc de recenta mutare la Frogmore și în noile birouri și de faptul că toată atenția mea era concentrată asupra nașterii iminente a primului nostru copil. Însă îmi aduc aminte fiecare detaliu al scenei. Narcisele înflorite, iarba proaspătă, un avion decolând de pe aeroportul Heathrow, îndreptându-se spre vest, și motoarele lui puternice care îmi făceau pieptul să vibreze. Îmi aduc aminte că mi se părea remarcabil faptul că îl auzeam pe Willy cu tot acest zgomot. Nu-mi putusem imagina că păstrase în el atâta furie după confruntarea noastră din Nott Cott.

Nu mai contenea, iar eu am pierdut șirul. Nu-l mai puteam înțelege și am încetat să încerc. Am păstrat tăcerea, așteptând să termine odată. Apoi m-am uitat peste umăr. Meg venea dinspre casă direct către mine. Am închis difuzorul,

însă deja auzise. Iar Willy zbiera atât de tare, încât chiar și fără difuzorul pornit îl putea auzi.

Lacrimile ei scânteiau în soarele primăverii. Am dat să spun ceva, dar ea s-a oprit și a clătinat din cap. Ținându-se de burtă, s-a întors și a luat-o către casă.

65

Doria stătea la noi, în așteptarea copilului. Nici ea, nici Meg nu se îndepărtau prea mult. Niciunul dintre noi nu o făcea. Stăteam în preajma casei, ieșind doar la câte o mică plimbare ca să privim vacile.

Când termenul a fost depășit cu o săptămână, echipa de presă a Palatului a început să pună presiuni asupra mea. Când vine pe lume copilul? Presa nu poate aștepta la nesfârșit. O, vai! Presa devenea frustrată? Doamne ferește!

Doctorul lui Meg a încercat mai multe remedii homeopatice ca să pună lucrurile în mișcare, însă micul nostru musafir intenționa să mai rămână. (Nu-mi aduc aminte dacă am încercat și sugestia bunicii cu mașina prin hârtoape.) În cele din urmă, ne-am spus că ar fi mai bine să mergem ca să ne asigurăm că nu este nimic în neregulă. Și să ne ducem pregătiți pentru eventualitatea în care doctorul va spune că a sosit timpul.

Ne-am urcat într-o dubă fără însemne și am părăsit Frogmore fără să alertăm ziariștii staționați la poartă. Era ultima categorie de mașini la care s-ar fi gândit că am putea apela. În scurt timp am ajuns la Portland Hospital și am fost conduși într-un lift secret și apoi într-o rezervă. Doctorul a intrat și ne-a explicat că trebuie indusă nașterea.

Meg era atât de calmă. Și eu eram calm. Însă apelasem la două metode de a-mi spori calmul. Prima: pui de la Nando's. (Adus de bodyguarzii noștri.) Și a doua: canistra cu gaz ilariant de lângă patul lui Meg. Am inhalat de câteva ori, lung. Meg, țopăind pe o imensă minge mov, de gimnastică – un procedeu demonstrat pentru a-i da un imbold naturii – râdea și își dădea ochii peste cap. După ce am mai inhalat de câteva ori, acum țopăiam și eu.

Când contracțiile au început să se întețească și să devină mai acute, în cameră a intrat o asistentă care a vrut să-i dea lui Meg un pic de gaz ilariant. Dar nu mai rămăsese nimic din el. Asistenta s-a uitat la canistră, apoi la mine și am văzut cum îi încolțește gândul: Doamne, soțul l-a inhalat pe tot!

Îmi pare rău, am spus eu rușinat. Meg a început să râdă, a pufnit-o râsul și pe asistentă și a înlocuit repede canistra.

Meg a intrat în cadă, iar eu i-am pus muzică de relaxare. Deva Premal – remixase mantre sanscrite, transformându-le în imnuri pentru suflet. (Premal pretindea că a auzit prima mantră încă de când se afla în pântece, cântată de tatăl său, iar, când acesta era pe patul de moarte, i-a cântat la rândul ei aceeași mantră.) Impresionant.

În bagaj pusesem aceleași lumânări electrice pe care le aranjasem în grădină în seara în care o cerusem în căsătorie. De data aceasta le-am aranjat în jurul camerei de spital. Pe măsuță am pus și o fotografie înrămată a mamei. Ideea lui Meg.

Timpul trecea. O oră se topea în alta. Dilatația era minimă.

De durere, Meg începuse să inspire adânc. Apoi nici respiratul acesta nu i-a mai fost de folos. Durerile erau atât de mari, încât avea nevoie de o epidurală.

Hopa! Atmosfera s-a schimbat dintr-odată. I-a făcut o injecție la baza coloanei vertebrale. Dar durerea nu ceda. Se părea că substanța nu ajungea acolo unde trebuia.

Anestezistul s-a întors și i-a mai făcut una. Acum lucrurile se liniștea, dar se și precipitau.

După două ore, a revenit și medicul ei și și-a pus o pereche de mănuși de cauciuc.

– Acum e acum, fiți pregătiți!

M-am așezat la capul patului și am ținut-o de mână pe Meg, pentru încurajare.

– Împinge, iubirea mea! Respiră adânc!

Doctorul i-a dat lui Meg o oglinjoară. Am încercat să nu mă uit, dar nu m-am putut abține. Am aruncat o privire și am văzut reflexia capului copilului care se ițea. Înțepenit. Înfășurat în cordonul ombilical.

– O, nu, te rog, nu!

Doctorul a ridicat privirea la ea. Meg avea gura schimonosită de durere. Se îngroșa treaba.

– Iubirea mea, trebuie să împingi! am încurajat-o eu.

Dar nu i-am zis de ce. Nu i-am spus nimic despre cordon, nici despre probabilitatea unei cezariene de urgență. I-am spus doar:

– Dă-mi tot ce poți!

Și așa a făcut.

I-am văzut fătuca. Și gâtul firav, și pieptul, și brațele, zvârcolindu-se, zbătându-se. Viață, viață – o minune! Mi-am zis: „O, totul începe cu o luptă pentru libertate!"

O asistentă a învelit copilul într-un prosop și l-a pus la pieptul lui Meg. La vederea lui, am plâns amândoi. Un băiețel sănătos, și era *acolo*, cu noi.

Medicul nostru ayurvedic ne învățase că, în primul minut de viață, un bebeluș absoarbe tot ce-i spui. „Șoptiți-i copilului, faceți-i urări, mărturisiți-i dragostea voastră!" Și așa am făcut.

Nu-mi aduc aminte să fi anunțat pe cineva printr-un apel sau SMS. Îmi amintesc cum urmăream asistentele care-i făceau tot felul de teste fiului nostru în vârstă de o oră, după care am ieșit din încăpere. Apoi în lift, în dubă și duși am fost. La două ore după nașterea fiului nostru, eram deja înapoi la Frogmore. Soarele era pe cer, iar noi eram în spatele ușilor închise înainte ca anunțul oficial să fie făcut...

– Să spunem că Meg a intrat în travaliu?

Și am avut o dispută cu Sara despre treaba asta.

– Știi doar că nu mai este în travaliu, i-am spus.

Mi-a explicat că presei trebuie să-i oferi povestea dramatică și plină de suspans pe care o cere.

– Dar nu e adevărat, am insistat eu.

– Ah, adevărul nu contează. Trebuie să ții publicul atent la spectacol, așa se procedează.

Peste câteva ore stăteam în fața grajdurilor de la Windsor și declaram lumii: „Este băiat." Peste alte câteva zile i-am anunțat și numele: Archie. Presa era indignată. Ziariștii au acuzat că i-am tras pe sfoară. Și chiar așa făcuserăm. Au considerat că, acționând așa, am fost... parteneri incorecți? Uimitor! Încă ne considerau parteneri? Oare chiar se așteptau la atenție specială, la un tratament preferențial – asta după ce ne trataseră în asemenea hal în ultimii trei ani?

După care au arătat întregii lumi ce fel de „parteneri" erau ei cu adevărat. Un prezentator de la Radio BBC a postat pe contul lui de social media o fotografie înfățișând un bărbat și o femeie care țineau de mână un cimpanzeu.

Poza avea ca titlu: „Bebelușul regal iese din spital".

66

Înainte să plece la Balmoral, am avut o întrevedere lungă la un ceai cu bunica. Am pus-o la curent cu ce se întâmplase în ultima vreme. Aflase ea câte ceva, dar eu i-am umplut golurile. Părea șocată. „Îngrozitor" a fost cuvântul folosit de ea.

Mi-a promis că va trimite Albina să discute cu noi. Toată viața mea am avut de-a face cu oameni de la Curte, nenumărați, însă acum, în cea mai mare parte, se rezumau la trei, toți bărbați albi, la vârsta a doua, care reușiseră să-și consolideze puterea printr-o serie de manevre machiavelice îndrăznețe. Aveau nume normale, foarte britanice, însă puteau fi împărțiți mai ușor pe categorii zoologice. Albina. Musca. Viespea.

Albina avea fața ovală și pufoasă și trecea drept un om cumpătat și echilibrat, de parcă ar fi fost o binecuvântare pentru toată lumea. Era atât de echilibrat, încât nimănui nu-i era frică de el. Mare greșeală. Uneori chiar o greșeală fatală.

Musca își petrecuse cea mai mare parte a carierei în preajma și atras de rahat. Gunoiul guvernului și al presei, mărunțaiele pline de viermi, ei bine, el le adora, se îngrășa pe seama lor, își freca mâinile fericit deasupra lor, deși pretindea contrariul. Se străduia să-și creeze o mască de om degajat, neinteresat de certurile mărunte, eficient și nepărtinitor și mereu dispus să ajute.

Viespea era un bărbat deșirat, încântător, plin de importanță, un ghem de energie vie. Se pricepea să mimeze politețea și servilitatea. Dacă afirmai ceva, chiar și ceva irefutabil – Cred că soarele răsare dimineața –, el bălmăjea că poate ar trebui să iei în calcul și posibilitatea ca tu să nu fi fost corect informat: „Păi, he-he, nu știu ce să spun, Alteța Voastră Regală, dar, vedeți, totul depinde de ce înțelegeți prin «dimineață», domnule."

Pentru că părea atât de firav și de modest, puteai fi tentat să ripostezi, să-ți susții punctul de vedere, doar că în acel moment te punea pe lista neagră. La scurtă vreme, fără nicio avertizare, îți trăgea o înțepătură cu acul lui extensibil, de-ți venea să plângi. Și te întrebai nedumerit de unde naiba a venit.

Oamenii ăștia îmi displăceau și nici ei nu mă considerau de interes. Pentru ei eram irelevant, în cel mai bun caz, și prost, în cel mai rău. Dar știau foarte bine cum îi consideram și eu: niște uzurpatori. Mă temeam că, în sinea lui, fiecare dintre oamenii aceștia se simțea Adevăratul Monarh și fiecare profita de faptul că regina era nonagenară, bucurându-se de influență, în timp ce lăsau impresia că o slujesc.

Am ajuns la această concluzie trecând printr-o experiență dură. De exemplu, când Meg și cu mine ne-am sfătuit cu Viespea în legătură cu presa, iar el a fost de acord cu noi că situația era revoltătoare și că trebuia făcut ceva înainte ca vreunul dintre noi să fie rănit. „Da! Nu avem nimic împotrivă!" A sugerat ca

Palatul să convoace o întrunire a editorilor importanți pentru a li se prezenta argumente în favoarea noastră.

În sfârșit cineva care să înțeleagă, i-am zis eu lui Meg. Dar de-atunci n-am mai auzit nicio veste de la el în privința asta.

De aceea eram sceptic cu privire la oferta bunicii de a ne sfătui cu Albina. Dar mi-am spus că ar trebui să fiu deschis la minte. Poate că de data asta era ceva diferit, și asta pentru că bunica îl trimitea personal.

Peste câteva zile, îi uram bun-venit Albinei la Frogmore și îl invitam să se așeze comod în living, oferindu-i un pahar de rosé, în timp ce-i făceam o prezentare detaliată. Meticulos, și-a luat notițe, deseori ducând mâna la gură și clătinând din cap. Văzuse titlurile din ziare, însă nu-și putuse închipui amploarea impactului asupra tânărului cuplu.

A fost de părere că potopul acesta de ură era fără precedent în istoria britanicilor. „Nu se compară cu nimic din tot ce am văzut până acum." I-am mulțumit că a înțeles situația. Ne-a promis că va discuta problema cu toate părțile implicate și că va reveni curând cu un plan, cu un set de soluții concrete. Nici de la el n-am mai auzit nicio veste.

67

Meg și cu mine ne aflam într-o convorbire telefonică cu Elton John și soțul lui, David, și le mărturiseam că avem nevoie de ajutor.

– Simțim că o luăm razna pe-aici, băieți.

– Veniți pe la noi, ne-a invitat Elton.

Adică la ei acasă, în Franța.

Vara lui 2019.

Și așa am făcut. Preț de câteva zile, am stat pe terasa lor și ne-am bucurat de soare. Am petrecut momente lungi și tămăduitoare privind în largul mării de azur, însă aveam și un sentiment de decadență, și asta nu doar din cauza așezării luxoase. Libertatea de orice fel, chiar și cu porția, mi se părea un lux scandalos. Să ies din acvariu chiar și pentru o singură după-amiază mi se părea ca o permisie de o zi din penitenciar.

Într-o după-amiază, alături de David, am făcut o plimbare cu scuterul în jurul golfului, pe drumul de coastă. Eu conduceam, iar Meg stătea în spatele meu,

cu brațele întinse, și țipa de bucurie în timp ce goneam prin micile localități și simțeam aromele cinei răzbătând prin ferestrele deschise. Le făceam cu mâna copiilor care se jucau prin grădini, iar ei ne răspundeau cu aceleași gesturi și ne zâmbeau. Nu știau cine suntem.

Cel mai frumos aspect al vizitei a fost să vedem cum Elton, David și băieții lor s-au îndrăgostit de Archie. Deseori îl surprindeam pe Elton studiindu-i chipul micuțului și știam la ce se gândește: la mama. Știam pentru că și mie mi se întâmpla asta la fel de des. În repetate rânduri vedeam câte o expresie a lui Archie care mă făcea să încremenesc. Și aproape că i-am mărturisit lui Elton cât de mult mi-aș fi dorit ca mama să-și țină în brațe nepotul și cât de des s-a întâmplat ca, îmbrățișându-l pe Archie, să o simt alături – sau să visez că este cu mine. Fiecare îmbrățișare era atinsă de nostalgie, fiecare punere în pătuț era atinsă de durere.

Oare există ceva care să te aducă față în față cu trecutul mai mult decât faptul de a fi părinte?

În ultima seară am simțit cu toții depresia de sfârșit de vacanță: „De ce nu poate fi așa tot timpul?" Făceam ture de pe terasă în piscină și înapoi. Elton ne pregătea cocktailuri, iar David și cu mine discutam despre știri. Și despre starea jalnică a presei. Și ce însemna asta pentru Marea Britanie.

Am trecut la discuția despre cărți. David a menționat cartea de memorii la care Elton lucra din greu de ani buni. O terminase în sfârșit și era foarte mândru de ea, iar data publicării se apropia rapid.

– Bravo, Elton!

Elton a spus că va apărea și o serie de extrase.

– Chiar așa?

– Da. În *Daily Mail*.

Când a văzut ce față am făcut, și-a ferit privirea.

– Elton, cum de...

– Vreau ca oamenii să o citească.

– Dar, Elton... Ai apelat chiar la cei care ți-au făcut viața mizerabilă?

– Exact! Cine altcineva să dea fragmentele? Care ziar ar fi mai potrivit dacă nu cel care mi-a otrăvit toată viața?

– Cine altcineva? Dar eu... nu înțeleg.

Era o noapte călduroasă și deja transpirasem. Dar acum broboane mari de sudoare îmi picurau de pe frunte. I-am reamintit despre minciunile acelea pe care Daily Mail

le publicase despre el. Cu mai bine de un deceniu în urmă, îi dăduse în judecată pentru că pretinseseră că el le-ar fi interzis participanților la un eveniment de caritate să-i vorbească. Până la urmă fuseseră nevoiți să-i completeze un cec de 100.000 de lire sterline.

I-am reamintit că într-un interviu emoționant declarase: „Pot spune despre mine că sunt un p... gras și bătrân. Pot spune că sunt un nemernic fără talent. Pot spune că sunt fetiță. Dar nu e nevoie să îndruge minciuni despre mine."

La asta n-a mai avut răspuns. Dar nici eu nu am mai insistat. Îl iubeam. Și îl voi iubi mereu. Și nici nu doream să stric acea vacanță.

68

Era o senzație minunată să vezi cum o întreagă țară se îndrăgostește de soția ta. Mă refer la Africa de Sud.

Septembrie 2019.

Un alt turneu peste hotare, reprezentând-o pe regină, și un alt succes. De la Cape Town și până la Johannesburg, oamenii nu se mai săturau de Meg.

Cu câteva zile înainte de revenirea acasă, căpătaserăm mai multă încredere în noi și, prin urmare, mai mult curaj când ne-am pus armura și am anunțat că dăm în judecată trei dintre cele patru tabloide britanice (inclusiv cel care publicase scrisoarea lui Meg către tatăl ei) pentru comportamentul lor mizerabil și pentru îndelungata practică de a urmări telefoanele oamenilor.

Și asta li se datora în parte lui Elton și lui David. La sfârșitul recentei noastre vizite ne-au prezentat un avocat, o cunoștință a lor, un tip de bun-simț care știa mai bine scandalul urmăririi telefoanelor decât orice cunoscut al meu. Mi-a oferit câteva sfaturi juridice, plus o grămadă de dovezi de domeniul public, iar când i-am spus că aș fi vrut să se poată face ceva în legătură cu asta, când m-am plâns că toate acțiunile ne fuseseră împiedicate de Palat, el ne-a oferit o soluție frapantă.

— De ce nu vă angajați propriul avocat?

Am rămas înmărmurit:

— Adică... vrei să spui că putem pur și simplu să...?

Ce chestie! Nu-mi trecuse niciodată prin minte. Atât de tare fusesem condiționat să fac ce mi se spune.

69

I-am telefonat bunicii, deoarece am vrut ca ea să fie informată prima. Apoi l-am sunat pe tata. Lui Willy i-am trimis un SMS.

I-am spus și Albinei, informându-l din timp despre proces, anunțându-l că avem pregătită o declarație și rugându-l să redirecționeze către biroul nostru de presă toate întrebările jurnaliștilor, inevitabile în urma acțiunii noastre. Ne-a urat succes! De aceea a fost amuzant când Viespea a pretins că el nu fusese anunțat.

Anunțând procesul, am expus lumii cazul meu:

„Soția mea a devenit una dintre ultimele victime ale presei tabloide britanice, care lansează campanii împotriva unor persoane fără a se gândi la consecințe – o campanie nemiloasă care a escaladat în ultimul an, pe toată perioada sarcinii și după nașterea fiului nostru... Nu pot exprima în cuvinte cât de dureros a fost... Deși este posibil ca această acțiune să nu fie cea mai sigură, ea este cea corectă. Întrucât cea mai adâncă temere a mea este ca istoria să nu se repete... Mi-am pierdut mama, iar acum constat că soția mea cade victimă acelorași forțe influente."

Știrea despre proces nu a avut aceeași acoperire ca, să zicem, îndrăzneala lui Meg de a-și închide singură portiera. De fapt, abia dacă a fost menționată. Totuși, prietenii au aflat. Mulți ne-au trimis mesaj: „De ce acum?"

Simplu. În câteva zile legile privind dreptul la viața privată aveau să se schimbe în Marea Britanie, dar în favoarea tabloidelor. Și am vrut ca să fie auzit cazul nostru înainte ca jocul să fie aranjat.

Prietenii au mai întrebat: „De ce vreți să intentați proces tocmai acum, când sunteți pe val în toată presa? Turneul în Africa de Sud a fost un mare succes, iar acoperirea în presă a fost foarte pozitivă."

Tocmai asta era ideea, le-am explicat. Aici nu este vorba dacă ne dorim sau avem nevoie de articole pozitive. Este vorba de a nu-i lăsa să scape nepedepsiți pe cei care comit un abuz. Și care vin cu minciuni. Mai ales tipul de minciuni care pot distruge persoanele inocente.

Poate par fățarnic. Poate par prea arogant. Însă la scurtă vreme după anunțul despre proces, m-am simțit impulsionat de o știre îngrozitoare apărută în *Express*.

„Florile lui Meghan Markle i-au pus prințesei Charlotte viața în pericol."

Acest ultim „scandal" privea florile din coronițele purtate de domnișoarele de onoare de la nunta noastră, în urmă cu mai bine de un an. Îngemănate în coronițe

erau și câteva fire de lăcrămioare, care pot fi otrăvitoare pentru copii. Asta dacă sunt ingerate. Dar chiar și atunci, reacția adversă este un oarecare disconfort, mai mult în ceea ce-i privește pe părinți, iar numai în cazuri excepționale se poate dovedi fatală.

Să nu mai vorbim că un florar oficial realizase coronițele. Să nu mai vorbim că această „decizie periculoasă" nici măcar nu îi aparținuse lui Meg. Și să nu mai vorbim că miresele regale anterioare, inclusiv Kate și mama mea, folosiseră și ele lăcrămioare. De toate acestea nu trebuia să se țină cont. Povestea cu Meghan Criminala era mult prea bună.

Articolul era însoțit de o fotografie care o înfățișa pe biata mea nepoțică purtând coronița pe cap și având fața schimonosită de agonia ajunsă la paroxism sau... de un simplu strănut. Lângă prima fotografie era un instantaneu cu Meg, având un aer de nepăsare sublimă cu privire la iminenta moarte a acestui copil angelic.

70

Am fost convocat la Palatul Buckingham. Un prânz cu bunica și tata. Invitația era atașată la un e-mail scurt din partea Albinei, iar tonul nu era: „N-ai vrea să treci și tu pe-aici?" Mai degrabă era: „Mișcă-ți fundul până aici!"

Am pus pe mine un costum și am sărit în mașină. Albina și Viespea au fost primele chipuri cu care am dat ochii când am intrat în cameră. O ambuscadă. Crezusem că era un prânz în familie. Se părea că nu.

Și eram singur, fără personal, fără Meg. M-au confruntat direct despre acțiunea mea în instanță. Tata a zis că afecta masiv reputația familiei.

– Cum așa?

– Ne complică relația cu presa.

– Ne complică? Ce cuvânt ai ales!

– Tot ce întreprinzi afectează întreaga familie.

– Am putea spune același lucru despre acțiunile și deciziile tale. Și ele ne afectează pe toți în egală măsură. De exemplu, când petreci la masă cu aceiași editori și jurnaliști care ne atacă pe mine și pe soția mea...

Albina și Viespea au sărit să-mi reamintească:

– Este bine să ai o relație bună cu presa... Domnule, am mai avut această discuție!

– O relație, da. Dar nu o aventură scandaloasă.

Apoi am încercat o altă tactică.

— Toți din această familie au dat presa în judecată, inclusiv bunica. De ce ar fi ceva diferit de data asta?

Doar greierii se mai auzeau. În rest, liniște totală. S-a mai discutat puțin în contradictoriu, după care am spus:

— Nu am avut de ales. Și nici nu am fi făcut-o dacă voi toți ne-ați fi protejat. Și astfel ați fi protejat și monarhia. Vă faceți un deserviciu neluând apărarea soției mele.

M-am uitat de jur-împrejurul mesei. Aveau fețele împietrite. Nu aveau capacitatea de a înțelege? Disonanță cognitivă? Era la mijloc o misiune pe termen lung? Sau... chiar nu aveau habar? Chiar trăiau într-o bulă din interiorul altei bule de unde nu puteau aprecia cu adevărat cât de rău stăteau lucrurile?

De exemplu, revista *Tatler* cita un bătrân absolvent de Eton care spunea că m-am însurat cu Meg pentru că „străinele" ca ea sunt mai „ușuratice" decât fetele „cu un trecut adecvat".

Sau *Daily Mail*, care scria că Meg se afla „în ascensiune", deoarece ajunsese de la „sclavie la regalitate" în doar 150 de ani.

Sau postările de pe rețelele sociale în care era făcută „damă de companie" și „escortă" sau „cocotă", „târfă", „cățea" și „curvă", precum și cuvântul cu „n" — în mod repetat. Iar unele dintre aceste postări erau chiar în comentariile de pe cele trei pagini de social media ale Palatului. Și încă nu fuseseră șterse.

Sau comentariul de pe Twitter: „Dragă ducesă, nu spun că te urăsc, însă sper că atunci când îți vine ciclul să fii într-un bazin cu rechini."

Sau apariția textelor rasiste scrise de Jo Marney, prietena lui Henry Bolton, liderul Partidului pentru Independența Regatului Unit, inclusiv unul în care spunea că logodnica mea „afroamericană" va „păta" familia regală, deschizând calea unui „rege negru", precum și un altul în care avansa ideea că domnul Marney nu ar fi făcut niciodată sex cu o „negroidă".

„Aici e Marea Britanie, nu Africa."

Sau *Daily Mail* plângându-se că Meg nu-și poate lua mâinile de pe fundul propriului copil și că îl freacă și îl tot freacă de parcă ar fi un incub.

Lucrurile scăpaseră atât de mult de sub control, încât șaptezeci și două de femei din Parlament, din ambele partide importante, au condamnat „nuanțele coloniale" cu care ziarele învăluiau relatările despre ducesa de Sussex. Niciuna dintre aceste ofense nu atrăsese vreun comentariu, public sau privat, din partea familiei mele.

Știam ce gândeau cu toții, raționalizând că nu era nicio diferență față de ce se scrisese despre Camilla. Sau despre Kate. Însă era o diferență. S-a efectuat un studiu

pe patru sute de comentarii răutăcioase la adresa lui Meg. Implicând o echipă de specialiști în baze de date și informaticieni, studiul a descoperit că avalanșa de ură era extrem de atipică, la ani-lumină de orice insulte adresate Camillei sau lui Kate. Comentarii precum cel de Twitter în care Meg era numită „regina insulei maimuțelor" nu aveau niciun precedent istoric sau un echivalent.

Iar aici nu mai era vorba despre sentimente rănite sau ego-uri lezate. Ura are efecte fizice. Există tone de studii științifice care demonstrează cât dăunează sănătății să fii urât și batjocorit public. În timp, efectele sociale mai ample sunt și mai înfricoșătoare. Anumite tipuri de persoane sunt mai predispuse la o asemenea ură și sunt incitate de ea. Așa se explică și pachetul cu o pudră albă suspectă care a fost trimis la cabinetul nostru, însoțit de un bilet dezgustător de rasist.

M-am uitat la bunica, apoi de jur-împrejur, și le-am reamintit că Meg și cu mine ne confruntaserăm cu o situație unică și o făcuserăm de unii singuri. Personalul dedicat nouă era prea restrâns, prea tânăr și cu salarii mult prea mici.

Albina și Viespea și-au dres glasul și au spus că ar fi trebuit să facem cunoscut faptul că resursele erau prea puține.

– Să facem cunoscut?!

Le-am spus că mă rugasem de ei în repetate rânduri, de toți, iar unul dintre ajutoarele noastre de bază trimisese cereri – de nenumărate ori.

Bunica s-a uitat direct la Albină și la Viespe:

– E adevărat?

Albina a privit-o direct în ochi și, cu Viespea alături care achiesa energic, a declarat:

– Maiestatea Voastră, noi n-am primit niciodată vreo cerere pentru a le acorda un ajutor financiar.

71

Împreună cu Meg am participat la WellChild Awards, un eveniment anual organizat în ajutorul copiilor cu boli grave.

Am participat de multe ori la acest eveniment, din 2007 aflându-se chiar sub patronajul meu regal, și întotdeauna m-a întristat. Copiii erau atât de curajoși, iar părinții, atât de mândri – și totodată atât de îndurerați. În seara aceea s-au oferit diferite premii pentru tărie de caracter și capacitatea de a-i inspira pe ceilalți, iar eu trebuia să-i acord o distincție unui preșcolar foarte optimist.

Am păşit pe scenă şi mi-am început scurtul discurs, privind către Meg. Gândul m-a purtat în urmă cu un an, când amândoi participaserăm la acest eveniment la doar câteva săptămâni după ce făcuse testul de sarcină. Fuseserăm plini de speranţă, dar şi de griji, ca orice viitori părinţi, iar acum aveam acasă un băieţel sănătos. Însă părinţii şi copiii de aici nu erau atât de norocoşi. M-au copleşit sentimente de gratitudine şi de milă şi am simţit că mă înec. N-am mai fost în stare să scot un cuvânt, m-am ţinut de pupitru şi m-am aplecat. Prezentatorul, prieten al mamei, a venit lângă mine şi m-a bătut pe spate. Asta m-a ajutat, la fel şi explozia de aplauze care mi-a oferit un răgaz să-mi dreg glasul.

În scurtă vreme, am primit un SMS de la Willy. Era într-un turneu în Pakistan. Mi-a spus că se vede că mă confrunt cu nişte probleme şi că îşi face griji pentru mine.

I-am mulţumit pentru preocupare şi l-am asigurat că sunt bine. Mă emoţionasem în faţa unei săli pline de copii bolnavi alături de părinţii lor, chiar după ce devenisem proaspăt tătic – nimic anormal în asta. El a insistat să-mi spună că nu sunt bine şi că am nevoie de ajutor.

I-am reamintit că mergeam deja la terapie. De fapt, îşi exprimase recent dorinţa să mă însoţească la o şedinţă, deoarece suspecta că acolo sunt „spălat pe creier". I-am zis să vină. „Îţi va face bine. Ne va face bine." Dar n-a venit niciodată.

Strategia lui era cât de poate de evidentă: nu eram bine, ceea ce însemna că nu mă purtam înţelept. Ca şi cum întregul meu comportament trebuia să fie supus îndoielii.

Mă străduiam să mă exprim civilizat în mesajele către el. Totuşi, schimbul de SMS-uri s-a transformat într-o ceartă care s-a întins pe mai bine de şaptezeci şi două de ore. Mesajele zburau de la unul la altul de dimineaţă şi până seara. Niciodată până atunci nu avuseserăm o ceartă în scris. Mânioşi, dar separaţi de o distanţă imensă, parcă vorbeam limbi străine. Din când în când, vedeam cum cele mai mari temeri ale mele deveneau realitate. După luni de terapie, după multe străduinţe de a deveni mai conştient de sine, mai independent, acum eram un străin faţă de propriul frate. Nu mai putea relaţiona cu mine, nu mă mai putea tolera. Sau poate ieşea la iveală stresul ultimilor ani, al ultimelor decenii.

Am salvat mesajele. Încă le am. Le mai citesc uneori, cu tristeţe, cu nedumerire, şi mă întreb cum de am ajuns aici?

În ultimele mesaje mi-a scris că mă iubeşte. Că ţine foarte mult la mine. Şi că ar face tot ce e necesar ca să mă ajute. Mi-a zis ca niciodată să nu cred altceva.

72

Am discutat cu Meg să fugim undeva, dar de data asta nu era vorba de o zi la Wimbledon sau un weekend la Elton. Vorbeam despre o evadare.

Un prieten cunoștea pe cineva care avea o casă de închiriat pe insula Vancouver. Liniștită, cu multă verdeață – destul de izolată. Prietenul ne-a mai zis că se ajungea la ea doar cu feribotul sau cu avionul.

Noiembrie 2019.

Într-o noapte furtunoasă, la adăpostul întunericului, am debarcat împreună cu Meg, Archie, Guy, Pula și bona noastră și ne-am petrecut următoarele zile încercând să ne relaxăm. Nici nu era greu. Nu mai eram nevoiți să ne temem de vreo ambuscadă. Casa era situată la marginea unei păduri de un verde strălucitor. Avea o grădină mare unde Archie și cățeii noștri se puteau juca în voie și era înconjurată de marea rece și curată. Iar eu puteam înota dimineața pentru înviorare. Dar cel mai mare avantaj era că nu știa nimeni că suntem acolo. Făceam drumeții, ne plimbam cu caiacul, ne jucam... în liniște și pace.

După câteva zile, am rămas fără provizii. Ne-am aventurat timid pe drumul către cel mai apropiat sat, unde pășeam pe trotuar ca niște personaje dintr-un film horror. De unde venea atacul? Din ce direcție?

Dar nimic de genul ăsta nu se întâmpla. Trecătorii nu se panicau. Nu se holbau la noi. Nu-și căutau repede telefonul. Toți știau sau simțeau că treceam printr-o perioadă proastă. Ne-au respectat intimitatea, dar în același timp ne-au făcut să ne simțim bineveniți printr-un zâmbet amabil sau un gest de salut. Ne făceau să ne simțim membri ai comunității. Ne făceau să ne simțim normali.

Timp de șase săptămâni. Apoi *Daily Mail* ne-a publicat adresa.

După doar câteva ore, au început să soseacă bărcile. O invazie de pe mare. Pe fiecare ambarcațiune scânteiau obiectivele aparatelor de fotografiat, aliniate pe punte ca niște tunuri, și toate îndreptate către ferestrele noastre. Către fiul nostru. Gata cu jucatul în grădină. L-am luat pe Archie în casă. L-au fotografiat prin fereastra bucătăriei în timp ce i se dădea să mănânce.

Am tras jaluzelele.

Următoarea dată când ne-am dus în oraș, am întâlnit patruzeci de paparazzi de-a lungul drumului. Unii s-au luat după noi. În vitrina micului nostru magazin preferat atârna trist semnul „Fără presă".

Ne-am grăbit înapoi acasă, am tras bine toate jaluzelele, reducând lumina la un crepuscul permanent. Meg mi-a zis că ne întorseserăm de unde am plecat. Iat-o din nou în Canada, temându-se să mai ridice jaluzelele.

Dar jaluzelele nu erau suficiente. Camerele de securitate instalate de-a lungul gardului au surprins un bărbat uscățiv care se tot deplasa de colo colo, trăgea cu ochiul și căuta o cale de a pătrunde în curte. Și făcea poze peste gard. Purta o vestă matlasată jegoasă, pantaloni murdari care făceau cute peste pantofii jerpeliți. Arăta ca un vagabond. Mai jos de atât nici că se putea. Îl chema Steve Dennett. Era un paparazzo independent care ne mai spionase și altă dată, angajat fiind de agenția Slash News.

Era o bătaie de cap. Dar următorul individ ar fi putut fi mai mult de atât. I-am spus că nu poate sta acolo.

Și totuși...?

Așa scurtă cum a fost evadarea noastră, gustul libertății ne-a pus pe gânduri. Dacă viața ar putea fi așa... în permanență? Dacă am putea petrece măcar jumătate din an undeva departe și, în același timp, să ne desfășurăm în continuare munca în slujba reginei, dar departe de ochii presei?

Liberi. Eliberați de presa britanică, de spectacol și de minciuni. Dar eliberați și de presupusul „interes public" folosit ca justificare pentru goana asta nebună după știri cu noi în prim-plan. Dar întrebarea era... unde?

Am luat în calcul Noua Zeelandă. Am luat în calcul Africa de Sud. Poate jumătate de an în Cape Town? Putea fi o variantă fezabilă. Departe de spectacolul mediatic, dar mai aproape de activitatea mea de protecție a mediului – și de alte optsprezece țări din Commonwealth.

Îi mai prezentasem bunicii această idee. Ba chiar își dăduse consimțământul. Apoi i-o prezentasem și tatei, la Clarence House, cu Viespea de față. Îmi spusese să i-o așternă în scris, ceea ce am făcut imediat. Peste câteva zile vuia toată presa, provocând un mare scandal. Iar de data asta, la sfârșitul anului 2019, când am vorbit cu tata la telefon, spunându-i că mai mult ca niciodată luăm în considerare varianta de a ne petrece o parte a anului departe de Marea Britanie, nu mi-a venit să cred când mi-a sugerat să pun totul pe hârtie.

– Dar, tată, am mai făcut asta o dată. Și planul nostru s-a scurs imediat către presă.

– Nu pot să te ajut dacă nu pui totul în scris, băiete drag. Treburile astea trebuie să treacă pe la guvern.

Of, Doamne...

Prin urmare, în primele zile din 2020 i-am trimis o scrisoare filigranată în care i-am prezentat pe larg chestiunea, cu liniuțe, în cele mai mici detalii. Pe parcursul schimbului de scrisori, toate marcate drept private și confidențiale, am subliniat esențialul: eram pregătiți să facem orice sacrificiu necesar pentru a ne găsi pacea și siguranța, inclusiv renunțarea la titlurile de duce și ducesă de Sussex.

L-am sunat ca să-i aflu părerea. Dar nu voia să răspundă la telefon.

Curând după aceea am primit un e-mail de la el în care îmi spunea că trebuie să stăm și să discutăm în persoană întreaga chestiune. Și că dorea să ne întoarcem în țară cât mai repede posibil.

– Ai noroc, tată! Ne întoarcem în câteva zile... ca să o vedem pe bunica. Deci... când ne putem întâlni?

– Nu înainte de sfârșitul lui ianuarie.

– Poftim?! Asta înseamnă peste o lună.

– Sunt în Scoția. Nu mă pot întoarce mai devreme.

I-am scris: „Sper din toată inima că vom continua să purtăm această conversație departe de ochii lumii și că nu se va ajunge la circ."

Răspunsul lui a venit ca o amenințare sinistră: „Vei încălca ordinele monarhului și pe ale mele dacă insiști să-ți continui demersurile înainte de a avea ocazia să le discutăm."

73

Pe 3 ianuarie am sunat-o pe bunica. I-am spus că ne întoarcem în țară și că ne-ar plăcea să o vedem. Mi-am manifestat speranța să discutăm cu ea planul de a crea un nou aranjament în cadrul muncii noastre dedicate regalității.

Nu era încântată, dar nici surprinsă. Știa cât de nefericiți eram și întrevăzuse de mult această zi la orizont.

Îmi închipuiam că o discuție cu bunica putea pune capăt chinului nostru.

– Bunico, ești liberă?

– Da, bineînțeles! Sunt liberă toată săptămâna. Agenda este goală.

– Minunat! Vin cu Meg la un ceai, după care trebuie să ne întoarcem la Londra. A doua zi avem un eveniment la Canada House.

– Dar veți fi epuizați după călătoria lungă. Nu vreți să stați aici?

Prin „aici" înțelegea Sandringham. I-am răspuns că ne-ar fi mai ușor așa.

– Ar fi minunat, mulțumim!

– Vreți să vă întâlniți și cu tatăl tău?

– I-am sugerat, dar a zis că e imposibil. Se află în Scoția și nu poate pleca de acolo până la sfârșitul lunii.

Bunica a scos un sunet. Un oftat sau un „hm" știutor. Am râs de complezență.

– Mai am un singur lucru de spus în legătură cu treaba asta, a zis bunica.

– Care?

– Tatăl tău întotdeauna face numai ce vrea el.

Peste câteva zile, la 5 ianuarie, când ne pregăteam să urcăm în avion de pe aeroportul din Vancouver, am primit un mesaj disperat de la un membru al personalului nostru, care primise un mesaj disperat de la Albină: „Regina a crezut inițial că este posibil, dar nu este... Ducele de Sussex nu poate veni mâine la Norfolk. Maiestatea Sa nu va putea stabili o altă întâlnire luna aceasta. Niciun anunț nu va putea fi făcut până când întâlnirea nu va avea loc."

I-am spus lui Meg că sunt împiedicat să o văd pe bunica. La aterizare, mi-a trecut prin minte să mergem direct la ea. La naiba cu Albina! Cine se credea el de îmi tot punea bețe-n roate? Și mi-am imaginat cum ne-ar opri poliția la poarta palatului. Și cum aș trece eu în viteză de tot cordonul de securitate și aș lua pe capotă grilajul porții. O fantezie, un mod amuzant de a petrece timpul pe parcursul călătoriei de la aeroport, dar nu. Trebuia să aștept să văd cum evoluează treaba.

Când am ajuns la Frogmore, am sunat-o din nou pe bunica. Mi-am imaginat cum sună telefonul pe biroul ei. Ba chiar îl auzeam, țârrrrrr, precum telefonul roșu din cortul de observație.

Luptă deschisă!

Apoi i-am auzit vocea.

– Alo?

– Bună ziua, bunico! Sunt Harry. Scuze, cred că am înțeles greșit când deunăzi ai spus că nu ai nimic în program pe ziua de azi.

– A apărut ceva de care eu nu știam.

Glasul îi suna foarte ciudat.

– Dar pot să trec mâine pe la dumneata, bunico?

– Mmm, păi, sunt ocupată toată săptămâna.

Sau cel puțin așa îi spusese Albina, a mai adăugat ea...

– Acum e lângă tine, bunico?

Niciun răspuns.

74

Sara ne-a trimis vorbă că *The Sun* se pregătea să publice o știre conform căreia ducele și ducesa de Sussex se retrag din toate activitățile Coroanei pentru a petrece mai mult timp în Canada. Semnatarul era un omuleț trist, jurnalistul de la rubrica lor de showbiz.

De ce el? De ce, dintre toți angajații, tocmai tipul cu industria divertismentului? Deoarece în ultima vreme se transformase într-un soi de semi-corespondent regal, mai mult datorită relației lui secrete cu o persoană din anturajul secretarului de presă al lui Willy, care îi furniza tot soiul de bârfe triviale (majoritatea false).

Cu siguranță că avea să prezinte totul pe dos, așa cum o făcuse la ultima știre „în exclusivitate", aceea despre afacerea „Diadema". Și cu siguranță că avea să grăbească publicarea, deoarece probabil că lucra mână în mână cu Palatul, ai cărui membri erau hotărâți să ne-o ia înainte și să lanseze vestea. Dar noi nu ne doream asta. Nu voiam ca altcineva să răspândească vestea noastră și să o prezinte deformat.

Deci trebuia să ne grăbim și noi cu declarația.

Am sunat-o din nou pe bunica și am informat-o despre *The Sun* și despre necesitatea unei declarații rapide. A înțeles. Și și-a dat acordul, atâta vreme cât nu „isca speculații".

Nu i-am spus cu exactitate ce anume conținea declarația. Și nici nu a întrebat. Dar nici eu nu știam exact. Totuși, i-am povestit esențialul și i-am menționat câteva detalii de bază pe care i le subliniasem și tatei în memoriul pe care mi-l ceruse și pe care, de altfel, îl văzuse și ea.

Exprimarea trebuia să fie clară. Și mai trebuia să fie moderată, calmă. Nu voiam să dăm vina pe nimeni și nici să punem paie pe foc. Nu trebuia să iscăm speculații.

Era o provocare formidabilă.

Dar curând ne-am dat seama că nu este posibilă; nu aveam timp să o publicăm noi primii.

Am deschis o sticlă de vin. N-ai decât, omulețule, dă-i drumul!

Și a făcut-o. *The Sun* i-a publicat articolul chiar în acea seară și l-a reluat în dimineața următoare, pe prima pagină.

Titlul articolului: „Avem un gust amar!"

După cum era de așteptat, articolul prezenta plecarea ca pe o fugă egoistă și hedonistă, nu ca pe o retragere grijulie și o încercare de a ne asigura intimitatea. De asemenea, apărea și detaliul despre renunțarea la titlurile de duce și ducesă de Sussex.

Un singur document pe lumea asta conținea acest detaliu – scrisoarea mea privată și confidențială către tata.

La care un număr surprinzător de mic de persoane avuseseră acces. Nu îl menționaserăm nici măcar celor mai buni prieteni.

La data de 7 ianuarie, am mai lucrat puțin la declarație, am avut o scurtă apariție în public și ne-am întâlnit cu membrii cabinetului nostru. Apoi, știind că alte detalii vor fi dezvăluite în presă, la 8 ianuarie ne-am ascuns într-una din sălile Palatului Buckingham, împreună cu doi dintre cei mai vechi membri ai cabinetului nostru.

Întotdeauna mi-a plăcut acea sală, cu pereții ei în culori pale și cu candelabrele din cristal scânteietor. Însă de data asta mi s-a părut extrem de frumoasă și m-am întrebat dacă a fost mereu așa, dacă întotdeauna a arătat atât de... regal.

Într-un colț al sălii se afla un birou mare. L-am folosit drept spațiu de lucru. Ne-am așezat cu rândul în fața laptopului, pentru a redacta documentul. Am încercat diferite formulări. Voiam să spunem că ne asumam un rol mai mic, făcând doar un pas înapoi, nu părăsind corabia. Dar erau greu de găsit cuvintele potrivite, tonul adecvat. Să fie și serioase, și pline de respect.

Din când în când, unul dintre noi se relaxa un pic pe un fotoliu sau își odihnea ochii privind pe fereastra dublă ce dădea spre parcul palatului. Când aveam nevoie de o pauză mai lungă, mă apucam să urmăresc o rută imaginară pe covorul cu motive marine. În colțul din stânga al părții îndepărtate a camerei, o ușă îngustă dădea către Apartamentul Belgian, unde îmi petrecusem odată noaptea cu Meg. În colțul apropiat, se înălțau două uși masive de genul celor la care te gândești când auzi cuvântul „palat". Acestea dădeau către o sală unde participasem la nenumărate cocktailuri. Gândul m-a purtat către toate aceste reuniuni, către toate clipele frumoase petrecute în acel loc.

Și mi-am adus aminte că încăperea de alături era cea în care familia noastră se reunea pentru un aperitiv înainte de masa de Crăciun.

Am ieșit pe hol. Un brad înalt, frumos împodobit, avea luminițele aprinse. Am rămas în fața lui, năpădit de amintiri. Am luat două ornamente, doi corgi din pluș, și i-am adus membrilor personalului meu. Câte unul pentru fiecare. Un suvenir al acestei misiuni ciudate.

Gestul i-a mișcat, dar nu fără să se simtă puțin vinovați. I-am asigurat că nimeni nu va simți lipsa decorațiunilor. Niște cuvinte cu dublu înțeles.

La sfârșitul zilei, când ne apropiam de varianta finală, cei doi au devenit neliniștiți. Se întrebau dacă va fi descoperită implicarea lor. Și, dacă da, asta le

va afecta slujbele? Dar, în general, erau entuziasmați. Considerau că se află în tabăra corectă. Amândoi citiseră fiecare cuvânt denigrator apărut în presă și pe rețelele sociale, pe parcursul multor luni.

Abia pe la șase seara am terminat. Ne-am adunat în jurul laptopului și am citit documentul pentru o ultimă oară. Unul dintre ei le-a trimis mesaj secretarilor particulari aflați în slujba bunicii, a tatei și a lui Willy și i-a informat ce urmează. Tipul lui Willy a replicat imediat: „Va fi o explozie nucleară."

Știam, bineînțeles, că mulți britanici vor fi surprinși sau întristați, iar asta m-a făcut să simt un nod în stomac. Dar, la timpul potrivit, odată aflat adevărul, eram convins că aveau să înțeleagă.

– Chiar facem asta? a întrebat unul dintre ei.

– Nu avem de ales, am răspuns noi în același timp.

Am trimis declarația către persoana care se ocupa de social media. Peste numai un minut, a apărut pe pagina noastră de Instagram, singura platformă la care aveam acces. Ne-am îmbrățișat cu toții și ne-am șters lacrimile, după care ne-am strâns repede lucrurile.

Am ieșit din palat alături de Meg și am sărit amândoi în mașină. Pe când ne grăbeam spre Frogmore, vestea deja se difuza la radio. Pe toate canalele. Am ales unul la întâmplare. Magic FM, favoritul lui Meg. Ascultam cum prezentatorul vorbea cu o afectare specific britanică. Ținându-ne de mână, am avut un schimb de zâmbete cu bodyguarzii noștri aflați pe scaunele din față. Apoi ne-am continuat drumul în tăcere, privind pe geam.

75

Peste câteva zile a avut loc o întâlnire la Sandringham. Nu mai țin minte cine a numit-o Summitul de la Sandringham. Bănuiesc că un ziarist.

Pe drum, am primit un mesaj de la Marko în care eram prevenit despre o știre din *The Times*. Willy declara că el și cu mine eram de-acum „entități separate". „Toată viața l-am protejat pe fratele meu, dar nu mai pot s-o fac în continuare."

Meg se întorsese în Canada pentru a-i fi alături lui Archie, așa că la această întâlnire mă duceam fără niciun sprijin. Am ajuns mai devreme în speranța de a purta o scurtă discuție cu bunica. Stătea pe o băncuță în fața șemineului și m-am așezat și eu lângă ea. Am observat reacția alarmată a Viespii. A zburat repede și s-a întors cu tata, care s-a așezat imediat lângă mine pe băncuță.

În urma lui a intrat Willy, care arăta de parcă plănuia să mă omoare. „Salut, Harold!" a zis și s-a postat în fața mea. Entități separate, într-adevăr.

La sosirea tuturor participanților, ne-am mutat la o masă de conferințe, prezidată de bunica. În dreptul fiecărui scaun se afla câte un carnețel și un creion cu însemnele regale.

Albina și Viespea ne-au informat pe scurt care era situația. S-a adus rapid în discuție subiectul presei. Le-am menționat comportamentul crud și criminal, care avusese parte de un sprijin susținut. Familia aceasta a autorizat ziarele prin simpla trecere cu vederea sau chiar prin curtarea lor, iar unii membri ai personalului lucraseră direct cu presa, oferind informații, lansând zvonuri și, uneori, acordând distincții și chiar participând la petreceri împreună cu jurnaliști. Presa juca un rol important în această criză – modelul lor de afaceri implicând un conflict permanent –, însă presa nu era unicul vinovat.

M-am uitat la Willy. Era un moment potrivit să intervină, să dubleze ceea ce tocmai spusesem, să vorbească despre experiența exasperantă pe care o avusese cu tata și Camilla. În schimb, el s-a plâns despre o știre din ziarele de dimineață care sugera că el ar fi fost motivul plecării noastre.

– Acum sunt acuzat că eu sunt cel care vă gonesc din familie pe tine și pe Meg!

Am vrut să spun: „Noi n-am avut nimic de-a face cu această poveste... dar imaginează-ți cum te-ai simți dacă într-adevăr am fi lăsat să ne scape. Abia atunci ai simți și tu pe pielea ta ce simțim noi de trei ani încoace."

Secretarii particulari i-au amintit bunicii despre Cele Cinci Variante.

– Maiestatea Voastră, ați văzut Cele Cinci Variante.

– Așa este, a încuviințat ea.

Toți le văzuserăm. Ne fuseseră trimise prin e-mail, cinci moduri de a proceda diferite. Varianta 1 presupunea continuarea statu-quoului: Meg și cu mine rămâneam și toată lumea încerca să revină la normal. Varianta 5 însemna o rupere totală, fără rol regal, fără muncă în slujba bunicii și pierderea completă a serviciului de protecție.

Varianta 3 era situată undeva la mijloc. Un compromis. Ceva foarte apropiat de ceea ce propuseserăm și noi.

Le-am spus tuturor celor adunați acolo că, mai presus de toate, doream cu disperare să păstrez asigurarea protecției, pentru că asta mă îngrijora cel mai tare, siguranța fizică a familiei mele. Voiam să previn repetarea istoriei, o altă moarte înainte de vreme precum cea care zguduise familia noastră în urmă cu douăzeci și trei de ani și din care încă încercam să ne revenim.

Mă consultasem cu mai mulți veterani ai Palatului, oameni care știau cum funcționează monarhia, precum și istoria ei, iar aceștia îmi spuseseră că Varianta 3 era cea mai bună pentru toate taberele implicate. Meg și cu mine locuiam o parte din an în altă țară, dar ne continuam activitatea, păstrându-ne protecția, întorcându-ne în Marea Britanie pentru opere de caritate, ceremonii și evenimente. O soluție de bun-simț, comentaseră veteranii Palatului. Și complet fezabilă.

Bineînțeles că familia mă presa să aleg Varianta 1. Dacă o tăiam de pe listă, nu acceptau decât Varianta 5.

Am discutat aproape o oră pe marginea Celor Cinci Variante. În cele din urmă, Albina s-a ridicat, a înconjurat masa și mi-a înmânat copia unei declarații pe care Palatul avea s-o dea în curând publicității. În ea era anunțată implementarea Variantei 5.

– Ia stați puțin! Nu înțeleg. Deja aveați pregătită o declarație? Înainte de orice discuție? În care anunțați Varianta 5? Cu alte cuvinte, rezultatul se cunoștea dinainte în tot acest timp? Întâlnirea asta a fost doar pentru spectacol?

Niciun răspuns. Am întrebat dacă fuseseră pregătite declarații pentru fiecare variantă în parte.

– O, da, bineînțeles! m-a asigurat Albina.

– Pot să le văd?

– Ah, s-a defectat imprimanta! s-a lamentat el

Ce potrivire! Exact în momentul în care se pregătea să printeze și celelalte declarații!

Am început să râd.

– Asta e o glumă?

Toți priveau în altă parte sau își examinau pantofii. M-am întors către bunica:

– Te superi dacă ies să iau puțin aer?

– Sigur că nu!

Am ieșit din sală. Am intrat pe un coridor mare, unde m-am întâlnit cu lady Susan, care lucra pentru bunica de ani buni, și cu domnul R, fostul vecin de deasupra vizuinii bursucului. Au văzut că sunt supărat și m-au întrebat dacă mă pot ajuta cu ceva. Le-am zâmbit și le-am mulțumit, după care m-am întors în sală.

Se discuta acum despre Varianta 3. Sau să fi fost Varianta 2? Deja începuse să mă doară capul. Mă oboseau teribil. Nici nu-mi mai păsa ce variantă adoptam, atâta vreme cât securitatea era inclusă. Am pledat pentru păstrarea protecției oferite de poliția înarmată de care avusesem nevoie încă de la naștere. Nu-mi fusese permis să merg nicăieri fără trei bodyguarzi înarmați lângă mine, chiar și

atunci când se spunea că eram cel mai popular membru al familiei. Și acum când, împreună cu soția și fiul meu, eram ținta unei uri fără precedent, propunerea supusă discuției presupunea un abandon total? Nebunie.

M-am oferit să plătesc din buzunarul meu costul securității. Nu știam prin ce mijloace, dar aveam să găsesc eu o cale.

Am făcut o ultimă încercare: „Uitați, vă rog, Meg și cu mine nu umblăm după avantaje. Tot ce dorim este să muncim, să slujim și... să rămânem în viață."

Au fost cuvinte simple și convingătoare. Toate capetele din jurul mesei s-au înclinat aprobator. La sfârșitul întâlnirii s-a ajuns la un acord de bază, în linii mari. Detaliile mărunte, punctuale ale acestui aranjament hibrid aveau să fie definitivate de-a lungul unei perioade de tranziție de peste douăsprezece luni, pe parcursul căreia avea să ne fie asigurată protecția.

Bunica s-a ridicat. Am imitat-o cu toții. A părăsit sala. Pentru mine însemna încă o treabă nedusă până la capăt. Am plecat în căutarea biroului Albinei. Din fericire, am dat peste cel mai prietenos paj al reginei, care mă simpatiza dintotdeauna. L-am întrebat cum să ajung acolo și s-a oferit să mă conducă. Am luat-o prin bucătărie, apoi pe niște scări ferite, până am coborât pe un coridor îngust.

– Pe acolo! mi-a indicat el.

După câțiva pași, am dat peste o imprimantă uriașă, care scotea un set de documente. A apărut și asistenta Albinei.

– Bună! am zis și am arătat către imprimantă. Pare că funcționează cum trebuie, nu-i așa?

– Da, Alteța Voastră.

– Nu e stricată?

– Chestia asta? E indestructibilă, domnule!

Am întrebat și despre imprimanta din biroul Albinei.

– Dar aceea funcționează?

– Ah, sigur că da, domnule. Doriți să printați ceva?

– Nu, mulțumesc!

Mi-am continuat drumul pe coridor și am trecut printr-o ușă. Dintr-odată, totul mi-a devenit familiar. Și apoi mi-am amintit. Aici era cămăruța în care dormisem de Crăciun la întoarcerea mea de la Polul Sud. Din față venea Albina. M-a văzut și avea un aer mult prea ovin... pentru o albină. Își dădea seama de ce venisem. Auzea imprimanta huruind în depărtare. Știa că fusese prins.

– Ah, domnule, nu vă faceți griji în privința asta. Chiar nu este important.

– Oare?

Am trecut pe lângă el și am coborât. Cineva îmi sugerase ca, înainte de a pleca, să ies la o scurtă plimbare cu Willy. Să avem o discuție la calm. De acord.

Ne-am plimbat de-a lungul gardurilor din tisă. Era o zi friguroasă. Eu purtam o jachetă subțire, iar Willy era doar în pulover, așa că amândoi tremuram.

Din nou m-a izbit frumusețea locului. La fel ca în sala aceea, și acum mă simțeam de parcă nu mai văzusem niciodată un palat. Parcul ăsta e un paradis, mi-am zis. De ce nu putem să ne bucurăm de el, pur și simplu?

Mă așteptam să-mi țină o lecție. Nu a făcut-o. Willy era reținut. Voia să asculte. Pentru prima dată după multă vreme, fratele meu a fost dispus să mă asculte, iar eu i-am fost recunoscător.

I-am povestit despre un fost membru al personalului lui care o sabota pe Meg. Care complota împotriva ei. I-am mai vorbit despre un actual membru al personalului lui, al cărui prieten apropiat încasa bani pentru scurgeri de informații către presă, despre mine și Meg. Sursele mele erau ireproșabile, inclusiv jurnaliști și avocați. În plus, făcusem și o vizită la Scotland Yard.

Willy s-a încruntat. El și Kate aveau și ei suspiciunile lor. A promis că va investiga. Ne-am înțeles să ne continuăm discuția.

76

Am urcat în mașină și imediat mi s-a comunicat că Palatul a emis o dezmințire cu privire la știrea de dimineață. Era semnată de nimeni alții decât... de mine și de Willy. Adică niște persoane necunoscute îmi atașaseră numele de niște cuvinte pe care nu le văzusem niciodată, ca să nu mai vorbim de faptul că nu le aprobasem? Am rămas înmărmurit.

M-am întors la Frogmore. În următoarele zile, de acolo, de la distanța aceea, am luat parte la concepercea unei declarații finale, care a fost dată publicității la 18 ianuarie 2020.

Palatul a anunțat că ducele și ducesa de Sussex au convenit „să facă un pas înapoi". Că noi nu o vom mai reprezenta pe regină, că titlurile noastre de Altețe Regale vor fi „suspendate" pe perioada anului de tranziție și că ne-am oferit să rambursăm fondurile cheltuite cu reparațiile de la Frogmore Cottage.

Și un ferm „fără comentarii" în privința securității noastre.

M-am întors la Vancouver. O reuniune încântătoare cu Meg, Archie și cățeii. Și totuși, timp de câteva zile, încă nu mă simțeam complet acolo. O parte din

mine rămăsese în Marea Britanie. La Sandringham. Am petrecut ore în șir cu mâna lipită de telefon, conectat la internet, monitorizând consecințele. Valul de furie îndreptat către noi de ziare și trolii din social media era alarmant.

„Să nu vă îndoiți nicio secundă, e o insultă", zbiera *Daily Mail*, care convocase „juriul de pe Fleet Street" pentru a ne fi judecate „crimele". Printre jurați se număra și fostul secretar de presă al reginei, care, alături de colegii jurați, au dat verdictul: „Să nu vă așteptați la nicio milă din partea noastră."

Am clătinat din cap abătut. „Nicio milă." Problema se punea acum în termeni de război? În mod limpede era vorba de ceva mai mult decât un simplu act de mânie. Acești bărbați și femei mă vedeau ca pe o amenințare care le punea în pericol existența. Dacă plecarea noastră constituia o amenințare pentru monarhie, așa cum spuneau unii, însemna că era o amenințare și pentru cei care își câștigau existența relatând despre monarhie.

Prin urmare, trebuia să fim nimiciți.

O membră a acestei clici scrisese o carte despre mine și era dovada vie a faptului că depindea de mine ca să-și plătească facturile. Acum făcea turul televiziunilor explicând cu emfază că Meg și cu mine plecaserăm fără permisiunea bunicii. Spunea că nu discutaserăm cu nimeni această chestiune, nici măcar cu tata. Și spunea aceste minciuni cu o asemenea siguranță, încât până și eu eram tentat să o cred. Și astfel, varianta ei asupra evenimentelor a devenit rapid „adevărul" în multe medii. „Harry a luat-o prin surprindere pe regină!" Aceasta era povestea care s-a răspândit peste tot. Deja o vedeam cum se strecoară în cărțile de istorie și îmi închipuiam cum, peste câteva decenii, băieților și fetelor de la Ludgrove li se vor băga pe gât asemenea mizerii.

Am stat treaz până târziu, copleșit de griji, depănând pentru a nu știu câta oară firul evenimentelor și întrebându-mă: Ce i-a apucat pe oamenii ăștia? Ce-i face să se poarte așa? Totul se rezumă la bani? Dar nu e așa mereu? Toată viața am auzit cum oamenii se plâng că monarhia este scumpă, anacronică, Meg și cu mine fiind cea mai bună dovadă. Nunta noastră a constituit proba nr. 1. A costat milioane, iar apoi ne-am luat lucrurile și am plecat. Niște ingrați.

În realitate, familia a plătit pentru această nuntă și mare parte din cheltuieli s-au dus pe protecție, care era necesară într-o mare măsură chiar din cauza presei, care incitase la rasism și ură de clasă. Și chiar experții în securitate ne spuseseră că trăgătorii de elită și câinii polițiști nu erau acolo doar pentru noi. Erau desfășurări de forțe pentru a preveni un ucigaș să mitralieze mulțimile adunate pe Long Walk sau un sinucigaș care să detoneze bomba la paradă.

Poate că banii stau la baza oricărei controverse legate de monarhie. Marea Britanie a avut mult timp probleme în a se decide. Mulți sprijină Coroana, însă sunt mulți și cei care se îngrijorează din cauza costurilor. Iar neliniștea sporește și din cauza faptului că nu sunt făcute publice acele costuri. Depinde de cine face calculele. Coroana îi costă pe contribuabili? Adevărat. Coroana bagă o avere în vistieria guvernului? Și asta e adevărat. Coroana aduce din turism un venit de care beneficiază toți? Bineînțeles. Se bazează oare și pe pământurile obținute și asigurate în perioada în care sistemul era nedrept și bogăția era produsă prin exploatarea și brutalizarea muncitorilor, prin anexare de teritorii și prin sclavie? Poate cineva să o nege?

Potrivit ultimului studiu pe care l-am citit, monarhia îl costă, anual, pe contribuabilul mediu prețul unei halbe de bere. În lumina multelor opere de caritate pe care le întreprinde, pare a fi o investiție destul de bună. Dar nimeni nu vrea să asculte un prinț prezentând argumente în favoarea existenței monarhiei, și nici împotriva ei. Așa că las analiza costuri-beneficii pe seama altora.

Bineînțeles că sentimentele mele legate de acest subiect sunt amestecate, însă poziția mea nu este așa. Întotdeauna îi voi acorda sprijinul meu reginei, comandantului și bunicii mele. Chiar și după ce ea nu va mai fi. Problema mea nu era monarhia, nici conceptul de monarhie. Problema mea privea presa și relația bolnavă care se dezvoltase între ea și Palat. Îmi iubesc patria mamă și îmi iubesc familia – și așa va fi mereu. Mi-aș dori doar ca, în cel de-al doilea moment cumplit al vieții mele, să fi fost și ei alături de mine.

Dar cred că într-o bună zi vor privi înapoi și vor dori să o fi făcut.

77

Întrebarea era: Unde vom locui?

Ne-am gândit la Canada. În general, oamenii de acolo se purtaseră frumos cu noi. Deja ajunseserăm să ne simțim ca acasă. Ne puteam imagina petrecând acolo tot restul vieții. Dacă am fi găsit un loc de care presa să nu afle, atunci Canada ar fi fost răspunsul.

Meg a vorbit cu un prieten din Vancouver, care ne-a făcut legătura cu un agent imobiliar, și așa am început să ne căutăm o locuință. Făceam primii pași și încercam să rămânem optimiști. Ne-am spus că nu contează unde stăm atâta vreme cât Palatul își îndeplinește obligațiile și – ceea ce consideram că era o promisiune implicită – ne asigură protecția.

— Nu crezi că o să ne retragă vreodată protecția, nu-i așa? m-a întrebat Meg într-o seară.

— Nu, niciodată. Nu în acest climat plin de ură. Și nu după ce i s-a întâmplat mamei mele.

Și nici după ceea ce pățise unchiul Andrew. Fusese implicat într-un rușinos scandal de presă, acuzat de agresiune sexuală asupra unei tinere, și nimeni nici măcar nu a sugerat că-și poate pierde protecția. Oricare ar fi fost nemulțumirile pe care oamenii le aveau la adresa noastră, delictele sexuale nu se aflau pe lista lor.

Februarie 2020.

L-am trezit pe Archie după un pui de somn și l-am scos afară pe peluză. Era o zi senină, dar răcoroasă. Am privit în largul mării, am atins frunzele uscate și am cules pietre și crenguțe. I-am sărutat obrăjorii bucălați, l-am gâdilat, apoi m-am uitat pe ecranul telefonului la mesajul pe care îl primisem de la șeful echipei noastre de securitate, Lloyde. Voia să ne vedem imediat.

L-am luat în brațe pe Archie, am traversat grădina și i l-am dat lui Meg, după care am luat-o prin iarba udă spre cabana unde stăteau Lloyde și ceilalți bodyguarzi. Ne-am așezat pe o bancă, amândoi purtând canadiene pufoase. În vreme ce valurile mângâiau țărmul, Lloyde m-a anunțat că ne era retrasă protecția. El și întreaga echipă primiseră ordin de evacuare.

— Dar nu pot face asta!

— Înclin să vă dau dreptate. Dar o fac.

Gata cu anul de tranziție.

Lloyde a mărturisit că nivelul de amenințare la adresa noastră era încă mult mai ridicat decât în cazul oricărui alt membru al familiei regale, fiind la același nivel la care se situa însăși regina. Și totuși, ordinul a sosit, iar eu nu aveam cum să protestez.

Iată-ne ajunși aici, am spus eu. Coșmarul suprem. Cel mai prost dintre cele mai proaste scenarii. Orice răufăcător din lumea asta va putea să ne găsească de-acum și nu voi fi decât eu care să-l înfrunt cu pistolul în mână. Ah, stai! Fără pistol! Sunt în Canada.

L-am sunat pe tata. Nu voia să răspundă. Și atunci am primit un mesaj de la Willy: „Poți să vorbești?"

Minunat! Eram convins că, după plimbarea noastră prin parcul de la Sandringham, fratele meu va da dovadă de înțelegere și va face un pas către mine. Dar nu a spus decât că asta a fost o decizie a guvernului. Și că nu se mai poate face nimic.

78

Lloyde îmi pleda cauza în fața superiorilor lui de acasă, încercând măcar să-i determine să amâne data retragerii echipei. Mi-a arătat e-mailurile. Scrisese: „Dar nu putem să-i lăsăm aici, pur și simplu!"

Persoana de la celălalt capăt răspunsese: „Decizia a fost luată. De la 31 martie sunt pe cont propriu."

M-am zbătut să găsesc o nouă echipă de pază. Am vorbit cu diverși consultanți, am făcut estimări de preț. Am umplut un caiet cu notițele strânse. Palatul m-a direcționat către o firmă, care mi-a trimis o cotație de preț. Șase milioane pe an. Am închis încet telefonul.

Și, în mijlocul acestor zile negre, a venit și oribila veste că vechea mea prietenă Caroline Flack s-a sinucis. Se părea că nu a mai suportat viața. Abuzul neîncetat care se practica în presă, an de an, a doborât-o în cele din urmă. Îmi era așa milă de familia ei. Îmi aduc aminte cât suferiseră cu toții pentru păcatul capital de a ieși cu mine.

Fusese atât de degajată și de amuzantă în seara în care ne-am cunoscut. Definiția unei persoane lipsite de griji. Pe atunci nici nu-mi puteam închipui care vor fi urmările.

Mi-am spus că este un reper important. Nu eram exagerat, nu atrăgeam atenția asupra unor lucruri improbabile. Meg și cu mine ne confruntam cu o problemă de viață și de moarte. Și intram în criză de timp.

În martie 2020, Organizația Mondială a Sănătății a declarat pandemie globală, iar Canada a luat în calcul posibilitatea închiderii granițelor.

Însă Meg nu avea niciun dubiu. Cu siguranță aveau să închidă granițele, așa că trebuia să stabilim rapid unde să mergem... și să ajungem acolo.

79

Eram într-un apel video cu Tyler Perry – actor, scenarist și regizor. Chiar înainte de nuntă, îi trimisese o scrisoare lui Meg, din senin, asigurând-o că nu este singură, că văzuse tot ce i se întâmplase. Acum, Meg și cu mine încercam să ne arătăm curajoși, deși amândoi eram foarte tulburați.

Tyler a observat imediat. Ne-a întrebat ce s-a întâmplat. L-am pus în temă despre pierderea serviciului de protecție, despre închiderea granițelor. Și că nu aveam unde să mergem.

– Stați așa! OK, asta e cam mult. Dar... respirați! Respirați!

Tocmai asta era problema noastră. Nu puteam respira.

– Uitați... luați casa mea.

– Poftim?

– Casa mea din Los Angeles. E împrejmuită, e securizată... veți fi mai în siguranță acolo. O să am eu grijă de siguranța voastră.

Ne-a explicat că el lucra la un proiect care presupunea multe deplasări, prin urmare, casa era goală, așteptând ca noi să ne mutăm în ea.

Era prea mult. Prea generos din partea lui. Dar am acceptat. Cu entuziasm. L-am întrebat de ce face asta.

– Mama.

– Mama ta?

– Mama mea o iubea pe mama ta.

M-a luat total prin surprindere.

– S-a întâmplat după ce mama ta a vizitat Harlemul. După Maxine Perry, era o sfântă.

Apoi ne-a zis că mama lui murise în urmă cu zece ani, dar că el încă suferea după ea. Am vrut să-i spun că, în timp, îi va fi mai ușor. Dar nu i-am spus.

80

Casa era absolut splendidă. Tavane înalte, artă minunată, piscină frumoasă. Ca un palat, dar, mai presus de toate, ultra-sigură. Ba mai mult, venea cu protecția la pachet, plătită de Tyler.

Acele ultime zile din martie le-am petrecut explorând și despachetând. Încercând să ne orientăm prin ea. Săli, garderobe, dormitoare, spații nenumărate așteptând să le descoperim, nișe în care Archie să se ascundă.

Meg i le-a prezentat pe toate. Ia uite la statuia asta! Ia uite ce fântână! Ia uite la colibrii din grădină!

În sala de la intrare era un tablou care i se părea foarte interesant. Începea fiecare zi privind fascinat la acea pictură. Era o scenă din vechea Romă. Ne-am întrebat de ce făcea asta. N-aveam nicio idee.

În numai o săptămână, la Tyler ne-am simțit ca acasă. Două luni mai târziu, Archie a făcut primii lui pași, în grădină, exact în toiul carantinei globale. Am aplaudat, l-am îmbrățișat și l-am încurajat. Pentru o clipă, m-am gândit cât de frumos ar fi să împărtășesc această veste cu bunica sau cu unchiul Willy.

La scurtă vreme după acești primi pași, Archie se ducea mărșăluind până în fața tabloului preferat din sala de la intrare. Se uita îndelung la el și scotea un gângurit în semn de recunoaștere.

Meg s-a aplecat să vadă mai bine. Și, pentru prima dată, a observat o plăcuță fixată pe ramă, având gravat numele tabloului. „Diana. Zeița vânătorii."

Când i-am povestit lui Tyler, a spus că habar nu avea. Și uitase că acea pictură se afla acolo.

– Îmi dă fiori, a zis el.

– Și nouă.

81

Târziu în noapte, când toată lumea dormea, eu cutreieram prin casă, verificând ușile și ferestrele. Apoi ieșeam pe balcon sau la intrarea în grădină și îmi rulam un joint.

Casa avea vedere către o vale ce mărginea o costișă în care își făceau veacul o mulțime de broaște. Le ascultam cântecul nocturn și trăgeam în piept mireasma florilor. Broaștele, miresmele, copacii, cerul înstelat, toate astea mă duceau cu gândul la Botswana. Dar poate că nu e vorba doar de floră și de faună, mi-am zis eu. Poate că e vorba de a te simți în siguranță. Și viu.

Am reușit să facem o mulțime de lucruri. Și am avut multă treabă. Am lansat o fundație, am reluat legătura cu persoanele mele de contact în domeniul protecției mediului. Situația era sub control... dar, cumva, presa a aflat că stăm la Tyler. Șase săptămâni le-a luat, exact ca în Canada. Dintr-odată, au început să zboare drone pe deasupra casei, să apară paparazzii peste drum de casă. Dincolo de vale.

Au tăiat gardul. Am peticit gardul. Nu ne-am mai aventurat pe afară. Grădina era toată în bătaia paparazzilor.

Apoi și-au făcut apariția elicopterele. Din păcate, eram nevoiți să fugim de acolo. Trebuia să găsim un nou loc, și asta repede, ceea ce însemna că trebuia să ne plătim serviciul de protecție. M-am întors la calcule și am început să caut firme de pază. Apoi, împreună cu Meg, am făcut socoteli cât ne permitem mai

exact să cheltuim pe securitate și cât pe locuință. Și, chiar când ne revizuiam bugetul, am primit vestea: tata îmi tăia fondurile.

Îmi dădeam seama de absurdul situației: unui bărbat de 35 de ani îi tăia tăticul fondurile. Însă el nu-mi era doar tată, îmi era și șef, bancher, revizor, paznicul baierilor pungii în toată viața mea de adult. A-mi tăia fondurile însemna a mă concedia, fără nicio compensație, și a mă arunca în abis după o viață în slujba Coroanei. Mai mult, după o viață întreagă în care nu mi s-a permis să mă angajez în altă parte.

Mă simțeam ca un animal îngrășat înainte de tăiere. Alăptat ca un vițel. N-am cerut niciodată să fiu dependent financiar de tata. Am fost forțat să trăiesc în situația asta suprarealistă, în acest Truman Show fără sfârșit, în care aproape niciodată nu am avut bani la mine, niciodată n-am deținut o mașină, niciodată nu am ținut în buzunar cheia de la o locuință personală, niciodată nu am comandat ceva online și nici nu am primit vreun produs de pe Amazon și aproape niciodată nu am călătorit cu metroul. (S-a întâmplat o singură dată, când eram la Eton și am mers cu școala la teatru.) Buretele, așa mă numea presa. Însă este o mare diferență între a fi burete și a-ți fi interzis să înveți să devii independent. După decenii în care, riguros și sistematic, am fost redus la statutul de copil, acum eram brusc abandonat și batjocorit pentru lipsa de maturitate? Pentru că nu sunt pe picioarele mele?

Problema plății chiriei și a serviciului de pază ne-a ținut treji multe nopți. Puteam oricând să cheltuim din ceea ce-mi lăsase mama, dar asta în ultimă instanță. Considerăm că acei bani îi aparțin lui Archie. Și celuilalt copil.

Căci atunci am aflat că Meg era însărcinată.

82

În cele din urmă, am găsit o casă. Cu un discount foarte mare. Situată pe coastă, lângă Santa Barbara. Multe camere, grădină mare, un mic loc de joacă pentru copii – chiar și un iaz cu crapi koi.

– Crapii sunt stresați, ne-a avertizat agentul imobiliar.

– Și noi la fel. O să ne înțelegem de minune.

– Nu, crapii au nevoie de o îngrijire specială. Va trebui să angajați un îngrijitor de crapi.

– A-ha! Și unde putem găsi unul?

Agentul nu era sigur. Am început să râdem. Problemele lumii civilizate.

Am făcut un tur al proprietății. Locul era de vis. L-am rugat pe Tyler să vină să-l vadă și el ne-a zis simplu: Cumpărați! Am adunat banii de avans, am semnat un contract de ipotecă și în iulie 2020 ne-am mutat.

Mutatul propriu-zis nu a durat decât două ore. Tot ce dețineam încăpea în treisprezece valize. În acea seară am sărbătorit în liniște, la un pahar și un pui fript, apoi ne-am dus devreme la culcare.

A ieșit totul bine, ne-am spus. Și totuși Meg era încă foarte stresată.

Era o problemă presantă în legătură cu procesul pe care ea îl intentase tabloidelor. *Daily Mail* apela din nou la trucurile obișnuite. Prima tentativă de apărare se dovedise ridicolă, astfel încât acum veneau cu o nouă strategie, care era și mai ridicolă. Voiau să demonstreze că publicaseră scrisoarea lui Meg către tatăl său ca urmare a unui articol apărut în revista *People*, care cita câțiva prieteni ai lui Meg – sub anonimat. Tabloidele o acuzau pe Meg că ea însăși fabricase acele citate și că se folosea de prieteni ca purtători de cuvânt, și astfel *Daily Mail* avea tot dreptul să publice acea scrisoare.

Mai mult, acum doreau ca numele prietenilor anonimi ai lui Meg să fie menționați în dosar – ca să-i distrugă. Meg era hotărâtă să facă tot ce-i stă în putință ca să prevină acest lucru. Noapte de noapte se culca târziu, încercând să găsească o cale să-i salveze pe acești oameni, iar acum, în prima dimineață petrecută în noua casă, avea dureri abdominale.

Și hemoragie. Apoi și-a pierdut cunoștința.

Am condus-o repede la spitalul local. Când doctorița a intrat în cameră, n-am auzit o iotă din ce spunea, doar îi citeam chipul, limbajul trupului. Deja știam. Amândoi știam. Pierduse atâta sânge.

Și totuși, confirmarea a fost o lovitură puternică. Meg m-a apucat de mână și eu i-am strâns-o, plângând amândoi.

În toată viața mea, doar de patru ori m-am simțit neajutorat. Pe bancheta mașinii în care, alături de mama și de Willy, eram urmăriți de paparazzi. În Apache deasupra Afganistanului, fără a primi permisiunea de a-mi face datoria. La Nott Cott, când soția mea însărcinată plănuia să-și ia viața. Și acum.

Am plecat de la spital luând cu noi copilul nenăscut. Într-un pachețel. Am mers până într-un loc secret, numai de noi știut.

Sub un ficus cu ramuri întinse, cu Meg plângând alături de mine, am săpat o gropiță cu mâinile goale și am depus ușor pachețelul în ea.

83

Peste cinci luni. Crăciunul 2020.

L-am luat pe Archie să căutăm un pom de iarnă. La o piață de brazi din Santa Barbara. Am cumpărat unul dintre cei mai mari molizi pe care îi aveau acolo.

L-am adus acasă și l-am instalat în living. Magnific. Ne-am dat un pas înapoi, plini de admirație și recunoscători pentru ce aveam acum. O nouă casă. Un băiețel sănătos. În plus, semnaserăm câteva contracte de parteneriat cu diverse corporații, care ne ofereau șansa să ne reluăm activitățile de binefacere la care țineam atât de mult, dar și să ne spunem povestea, ceea ce consideram a fi vital pentru noi. Și să ne putem plăti serviciul de protecție.

Era ajunul Crăciunului. Am avut câteva apeluri video cu mai mulți prieteni, inclusiv câțiva din Marea Britanie. L-am urmărit pe Archie cum alerga în jurul bradului. Și am deschis cadourile. Respectând tradiția familiei Windsor.

Unul dintre ele conținea un mic ornament de Crăciun reprezentând-o pe... regină! Am mormăit. Ce nai...?! Meg îl reperase într-un magazin local și se gândise că mi-ar face plăcere.

L-am ținut în lumină. Era capul bunicii pe un corp în forma literei T. L-am agățat pe o crenguță la nivelul ochilor. Mă bucuram să o văd acolo. Ne făcea pe amândoi să zâmbim. Dar apoi Archie, jucându-se în jurul bradului, a împins suportul, a clătinat bradul și bunica a căzut.

Am auzit ceva spărgându-se și m-am întors. Cioburile se împrăștiaseră pe podea. Archie a dat fuga și a adus o sticlă cu pulverizator. Nu știu din ce motiv a crezut că, dacă pulverizează apă pe ornamentul stricat, îl va repara.

Meg i-a zis: „Nu, Archie, nu! Nu pulveriza apă pe Gan-Gan!" Am luat un făraș și am măturat toate cioburile, în tot acest timp gândindu-mă cât de ciudat a fost incidentul.

84

Palatul a anunțat că ne-au fost revizuite rolurile și acordul semnat la Sandringham. Prin urmare, ni se retrăgeau toate demnitățile în afară de câteva patronaje.

Februarie 2021.

Mi-au luat tot, îmi spuneam, până și calitatea de membru din organizațiile militare. Nu mai eram căpitan-general în Marina Regală, un titlu primit de la bunicul. Nu-mi mai era permis să port uniforma militară de ceremonie. Mi-am spus că n-au cum să-mi ia și adevărata uniformă sau adevăratul statut militar. Și totuși.

Mai departe, declarația zicea că nu vom mai întreprinde nicio activitate în slujba reginei. Suna de parcă fusese totul de comun acord. Nici pe departe.

Am dat, la rândul nostru, o declarație, chiar în aceeași zi, în care menționam că nu vom înceta niciodată să ne punem viața în slujba reginei.

Această nouă palmă dată de Palat a turnat gaz pe foc. Fuseserăm fără încetare supuși unui atac din partea presei încă din clipa în care am plecat, însă ruperea oficială a legăturilor a stârnit un nou val, pe care l-am resimțit diferit. Pe social media am fost denigrați zi de zi, oră de oră, și ne-am trezit subiectul unor povești calomniatoare, inventii ale ziarelor, aflate de la „ajutoarele regale" sau de la „angajați interni" sau de la „surse din cadrul Palatului", povești oferite cu lingurița chiar de personalul de la Palat – și probabil cu acordul familiei mele.

Nu citisem nimic despre asta și nici la urechi nu-mi ajunsese așa ceva. Evitam internetul cum evitasem pe vremuri centrul orașului Garmsir. Telefonul mi-l țineam pe modul silențios. Nici măcar pe vibrații. Câteodată, un prieten binevoitor îmi mai trimitea câte un mesaj: Doamne, îmi pare rău de cutare lucru. A trebuit să-i rugăm pe acești prieteni, de fapt, pe toți, să nu ne mai informeze despre ce citesc.

Să fiu sincer, nu am fost total surprins că Palatul a tăiat toate legăturile. Avusesem parte de o avanpremieră cu câteva luni înainte. Chiar înaintea Zilei Comemorării, rugasem Palatul să depună cineva o coroană de flori la Cenotaf din partea mea, din moment ce eu nu puteam fi prezent. Cerere respinsă.

În cazul ăsta, ar putea fi depusă o coroană oriunde altundeva în Marea Britanie, în numele meu? Cerere respinsă.

În cazul ăsta, ar putea fi depusă undeva, în Commonwealth, dar în numele meu? Cerere respinsă.

Mi s-a spus că nicăieri în lume, la niciun mormânt militar, nu se permitea depunerea de coroane prin delegat în numele prințului Harry. Am menționat că ar fi prima oară când aș lăsa să treacă Ziua Comemorării fără să aduc un omagiu celor căzuți, unii dintre ei fiindu-mi chiar prieteni. Cerere respinsă.

În cele din urmă, l-am sunat pe vechiul meu instructor de la Sandhurst și l-am rugat să depună o coroană în numele meu. El mi-a sugerat monumentul dedicat celor căzuți în Irak și Afganistan, care fusese dezvelit la Londra cu câțiva ani înainte. De bunica.

– Da. Este perfect! Mulțumesc!

A răspuns că pentru el este o onoare. Apoi:

– Și apropo, căpitane Wales, la naiba cu asta! Nu-i deloc corect!

85

Nu eram sigur cum s-o numesc și nici ce anume făcea. Știam doar că pretindea că are „puteri". Îmi dădeam seama că probabilitatea să fie o șarlatanie era destul de mare. Însă femeia a venit cu niște recomandări serioase de la prieteni de încredere, așa că mi-am spus: „Ce rău poate să ne facă?"

Apoi, din prima clipă în care ne-am așezat, am simțit un soi de energie care o înconjura.

O, ia stai! Aici chiar e ceva!

Și ea a simțit o energie în jurul meu.

– Mama ta este cu tine.

– Știu. Am simțit-o în ultima vreme.

– Nu, e cu tine. Chiar acum.

Mi s-a pus un nod în gât. M-au năpădit lacrimile.

– Mama ta știe că vrei să-ți limpezești gândurile. Îți simte starea de confuzie. Știe că ai atât de multe întrebări.

– Așa este.

– Răspunsul va veni în timp. Într-o bună zi. Ai răbdare.

Răbdare? Cuvântul acela mi-a rămas în gât.

Între timp, femeia mai spunea că mama e foarte mândră de mine. Că îmi oferă tot sprijinul. Că știe că nu îmi este ușor.

Dar ce era ușor?

– Mama ta spune că trăiești viața pe care ea nu a putut-o trăi. Dar trăiești viața pe care ea și-ar fi dorit-o pentru tine.

Mi-am înghițit lacrimile. Voiam să cred. Voiam ca fiecare cuvânt rostit de femeia aceasta să fie adevărat. Dar aveam nevoie de o dovadă. De un semn. De orice.

– Mama ta zice... ornamentul?

– Ornamentul?

– Era acolo.

– Unde?

– Mama ta zice... ceva despre un ornament de Crăciun? Despre o mamă? Sau bunică? A căzut? S-a spart?

– Archie a încercat să-l repare.

– Mama ta zice că s-a amuzat.

86

Parcul Frogmore. La câteva ore după înmormântarea bunicului.

De aproximativ o jumătate de oră mă plimbam cu Willy și cu tata, însă plimbarea aceasta semăna cu marșurile de o zi întreagă la care mă supuneau cei din armată când eram proaspăt recrut. Eram epuizat.

Ajunseserăm într-un impas. Și ajunseserăm lângă ruinele gotice. După un traseu circular, ne-am întors exact de unde plecaserăm.

Tata și Willy încă pretindeau că nu știu de ce părăsisem Marea Britanie, încă pretindeau ca nu știu nimic, iar eu mă pregăteam să plec. Atunci, unul dintre ei a adus în discuție subiectul presei. M-au întrebat despre procesul cu ascultatul telefoanelor.

Încă nu mă întrebaseră nimic despre Meg, dar doreau să afle cum merge procesul. Și asta pentru că îi afecta pe ei în mod direct.

– E încă pe rol.

– Misiune sinucigașă, a mormăit tata.

– Poate. Dar merită.

Le-am spus că în curând voi dovedi că presa este mai mult decât mincinoasă. Că încalcă legea. Aveam de gând să-i văd pe unii dintre ei aruncați în închisoare. De asta mă atacau cu atâta răutate: știau că am dovezi de necontestat. Aici nu mai era vorba despre mine, ci era o problemă de interes public.

Clătinând din cap, tatei i-a scăpat că ziariștii sunt „gunoaiele pământului". Astea au fost cuvintele lui. „Dar..."

Am pufnit. Întotdeauna apărea câte un „dar" când era vorba de presă, deoarece ura era reciprocă, dar ce-i mai plăcea iubirea lor. Cineva ar putea spune că tocmai acolo s-ar fi găsit sămânța întregii probleme – de fapt, a tuturor problemelor, întinse pe multe decenii. Lipsit de dragoste părintească în copilărie, hărțuit de colegii de școală, a fost atras în mod periculos și compulsiv de elixirul pe care presa i-l oferea.

L-a menționat pe bunicul ca un exemplu excelent pentru felul în care nu trebuie să pui la suflet tot ce se scrie în ziare. Bietul de el fusese atacat de presă

aproape întreaga lui viață, dar acum uite: Era o comoară națională! Ziarele se întreceau în laude la adresa lui. Deci asta era? Hai să așteptăm până vom muri și totul se va rezolva de la sine?

– Dacă ai putea să mai tolerezi și tu măcar o vreme, băiete drag, într-un mod ciudat te vor respecta pentru asta.

Am început să râd.

– Tot ce-ți spun e să nu o iei personal.

Dacă tot a venit vorba de a lua lucrurile personal, le-am spus că aș putea învăța să tolerez presa, ba chiar să le iert abuzurile, însă complicitatea propriei familii – peste asta îmi va lua ceva timp ca să trec. Cabinetul tatei, cabinetul lui Willy, să le permită ei atâtea neobrăzări acestor demoni, dacă nu chiar să colaboreze cu ei?

Se părea că Meg e o persoană care intimida și agresa lumea – aceasta era ultima campanie malițioasă la care ajutaseră să fie pusă în scenă. Era atât de șocantă, de grăitoare, încât chiar și după ce Meg și cu mine reușiserăm să le demontăm minciuna cu un raport de douăzeci și patru de pagini pline de dovezi prezentat la biroul de Resurse Umane, de data asta avea să-mi fie greu să mă descotorosesc de născocirile astea.

Tata a făcut un pas înapoi. Willy a clătinat din cap. Au început să vorbească unul peste altul. Am mai trecut de o sută de ori prin asta, mi-au spus ei. Delirezi, Harry! Însă ei erau cei care delirau.

Chiar dacă, de dragul discuției, am acceptat că tata și Willy și personalul lor nu acționaseră niciodată în mod deschis împotriva mea sau a soției mele, tăcerea lor era un fapt de netăgăduit. Iar acea tăcere condamna. În mod continuu. Și era supărătoare.

– Trebuie să înțelegi, băiete drag, că monarhia nu poate dicta presei ce să facă!

Iar am izbucnit în râs. Era ca și cum tata nu i-ar putea spune valetului ce să facă.

Tocmai cu vorbesc despre colaborarea cu presa? a întrebat Willy. Dar atunci cum rămâne cu discuția mea cu Oprah?

Cu o lună înainte, Meg și cu mine participaserăm la un interviu cu Oprah Winfrey. (Cu câteva zile înainte să fie difuzat, acele povești despre Meg agresoarea începuseră să apară prin presă – ce coincidență!) De la părăsirea Marii Britanii, atacurile asupra noastră crescuseră exponențial. Trebuia să le facem cumva să înceteze. Dacă păstram tăcerea, nu realizam nimic. Am considerat că nu avem de ales.

Mai mulți prieteni și persoane dragi din viața mea – inclusiv fiii lui Emilie și Hugh, Emilie însăși, ba chiar și Tiggy – m-au mustrat pentru interviul dat lui Oprah. „Cum de ai putut dezvălui așa ceva? Despre familia ta?" Le-am spus că

nu văd nicio diferență față de ceea ce făcuse familia mea de decenii – să informeze presa pe furiș și să lanseze zvonuri. Ce să mai vorbim despre nesfârșitele cărți realizate cu ajutorul lor, începând cu cripto-autobiografia tatei din 1994, semnată de Jonathan Dimbleby? Sau colaborarea Camillei cu editorul Geordie Greig? Singura diferență era că Meg și cu mine am fost sinceri. Am ales un intervievator ireproșabil și nu ne-am ascuns nici măcar o dată la adăpostul unor sintagme precum „surse de la Palat". Pur și simplu am vorbit liber în fața publicului.

Privind către ruinele gotice, m-am întrebat ce sens mai aveau discuțiile. Tata și Willy nu mă ascultau, și nici eu pe ei. Nu avuseseră niciodată o explicație satisfăcătoare pentru acțiunile sau lipsa lor de acțiune, și nici nu vor avea vreodată. Și asta pentru că nu există niciuna. Am început să-mi iau la revedere, să le urez noroc și sănătate, însă Willy făcea spume, strigându-mi că, dacă lucrurile erau atât de rele precum le prezentam eu, atunci eu eram de vină că nu cerusem niciodată ajutor.

– N-ai venit niciodată la noi! N-ai venit niciodată la mine!

Încă din copilărie, asta era poziția lui Willy legat de orice situație. Trebuia să vin la el. Explicit, direct, formal. Pleacă capul. Altfel nu primești niciun ajutor de la Moștenitor. Mă întrebam de ce ar fi trebuit să-i cer ajutorul fratelui meu când Meg și cu mine ne aflam în pericol. Dacă am fi fost atacați de urs, sub ochii lui, ar fi așteptat cumva ca noi să-i cerem ajutorul?

Am amintit acordul de la Sandringham. Îi cerusem ajutorul atunci când acordul fusese încălcat, rupt în bucăți, când fuseserăm lăsați fără nimic, iar el nu ridicase un deget.

– Asta a fost bunica! Vorbește cu bunica!

Am alungat ideea cu un gest de lehamite, dar el a sărit și m-a apucat de cămașă.

– Ascultă la mine, Harold!

M-am smuls din strânsoarea lui, refuzând să-i întâlnesc privirea. Mă forța să mă uit în ochii lui.

– Ascultă, Harold, ascultă! Te iubesc, Harold! Vreau doar să fii fericit!

M-am trezit vorbind:

– Și eu te iubesc... dar încăpățânarea asta a ta... nu are margini!

– Că a ta are...

M-am smuls din nou din strânsoare. M-a apucat iar de haine, răsucind mâna și trăgându-mă aproape de el pentru a nu-i mai putea evita privirea.

– Harold, trebuie să mă asculți! Vreau doar să fii fericit, Harold! Jur... Jur pe viața mamei!

A încremenit. Am încremenit. Tata a încremenit. Până acolo ajunsese!

Apelase la codul secret, la parola universală. Încă din copilărie, aceste trei cuvinte erau menite a fi folosite numai în momente de criză extremă. *Pe viața mamei.* Timp de aproape douăzeci și cinci de ani ne rezervaserăm acest jurământ de suflet pentru momente în care unul dintre noi avea nevoie să fie auzit și crezut pe loc. Pentru momente când nu mai puteam face apel la nimic altceva.

Am rămas înmărmurit, adică exact efectul pe care miza el. Dar s-a întâmplat nu pentru că a folosit codul nostru, ci pur și simplu pentru că nu îl credeam, nu aveam încredere deplină. Și viceversa. A observat și el. A văzut că ne aflam într-o situație atât de dureroasă și plină de îndoieli, încât aceste cuvinte secrete nu ne mai puteau elibera.

Cât de rătăciți eram, mi-am spus. Cât de tare ne-am îndepărtat. Cât de mult suferise dragostea noastră, legătura noastră. Și de ce? Pentru că o sleahtă îngrozitoare de tembeli și de cârcotași, de infractori de mâna a doua și de sadici cu acte în regulă de pe Fleet Street au chef să se distreze și să-și mărească profiturile – și să-și rezolve problemele personale – torturând o familie foarte numeroasă, foarte veche și foarte disfuncțională.

Willy nu era pregătit să-și accepte înfrângerea.

– M-am simțit foarte rău, bolnav chiar, după tot ce s-a petrecut și... și... îți jur acum pe viața mamei că tot ce vreau e ca tu să fii fericit.

– Sincer, nu cred că asta vrei, i-am spus eu cu voce frântă.

Mintea mi-a fost inundată de amintiri legate de relația noastră. Dar una dintre ele era limpede precum cristalul. Willy și cu mine, cu ani în urmă, în Spania. Într-o vale superbă, aerul scânteia în lumina neobișnuit de clară din acea zonă mediteraneană. Eram amândoi îngenuncheați în spatele paravanului din pânză în timp ce se auzea prima chemare a cornului de vânătoare. Când primul val de potârnichi a dat buzna spre noi, ne-am aranjat șapca plată și – poc, poc! – câteva au căzut doborâte. Am înmânat puștile pentru a fi reîncărcate și am primit altele pregătite și – poc, poc! – au mai picat câteva. Am pasat din nou puștile pentru reîncărcare, cămășile se întunecau de la sudoare, terenul se umplea cu atâtea păsări, încât ar fi putut hrăni satele din jur pentru mai multe zile – poc! – o ultimă împușcătură, fără ca niciunul dintre noi să o rateze, apoi ne-am ridicat, în sfârșit, în picioare, uzi leoarcă, înfometați, fericiți, pentru că eram tineri și laolaltă și ăsta era locul nostru, locul nostru adevărat, departe de toți ceilalți și aproape de natură. Era un moment înălțător și am făcut un gest rarisim – ne-am îmbrățișat. Ne-am îmbrățișat cu adevărat.

Și acum îmi dădeam seama că până și cele mai minunate clipe împreună, cele mai frumoase amintiri, implicau într-o oarecare măsură moartea. Viețile noastre

erau clădite pe moarte, cele mai luminoase zile erau umbrite de ea. Privind înapoi, nu mai vedeam momente în timp, ci dansuri cu moartea. Și vedeam cum ne prindeam și noi în horă. Eram botezați și încoronați, absolveam școala și ne căsătoream, treceam în neființă și oasele noastre se adăugau oaselor celor dragi. Castelul Windsor era și el un mormânt, cu pereții înțesați de strămoși. Turnul Londrei fusese consolidat cu sânge de animal, folosit de constructori în urmă cu o mie de ani pentru a obține cea mai bună consistență a mortarului dintre cărămizi. Străinii ne numesc un cult, dar poate că suntem un cult al morții, iar asta nu este puțin cam decadent? Chiar și după ce l-am depus în mormânt pe bunicul, noi tot nu ne-am săturat? De ce ne aflăm aici, pândind la marginea acestui „tărâm de neaflat, de unde nimeni nu se întoarce"[1]?

Deși poate că descrierea asta se potrivește mai degrabă Americii. Willy vorbea în continuare, tata vorbea peste el, iar eu nu mai puteam auzi nimic din ce spuneau. Eram deja departe, în drum spre California, o voce din mintea mea spunându-mi: „Destul cu atâta moarte... Destul!" Când cineva din familia asta se va elibera și va trăi cu adevărat?

87

De data aceasta a fost mai ușor. Poate pentru că de vechiul haos și de stres ne despărțea un ocean.

Când a sosit ziua cea mare, eram amândoi mai siguri, mai calmi, mai stabili. Ce binecuvântare să nu ne mai îngrijim de sincronizare, protocoale și jurnaliști postați la poarta principală.

Am condus cu calm și prudent până la spital, unde bodyguarzii noștri din nou ne-au asigurat hrana. De data asta au cumpărat burgeri și cartofi prăjiți de la In-N-Out. Și *fajitas* de la un restaurant mexican local pentru Meg. Am mâncat și am tot mâncat, după care am dansat Baby Mama prin camera de spital.

O cameră plină numai de bucurii și dragoste.

Totuși, după multe ore, Meg și-a întrebat doctorul:

— Când?

---

[1] Metaforă a morții în celebrul monolog al prințului Danemarcei; William Shakespeare, *Hamlet*, Actul III, Scena 1, în *Opere complete*, vol. 5, traducere de Leon Levițchi și Dan Duțescu, Editura Univers, București, 1986 (n. tr.).

– Curând. Suntem aproape.

De data asta nu m-am mai atins de gazul ilariant. (Pentru că nici nu era.) Eram prezent sută la sută. I-am stat alături la fiecare sforțare.

Când doctorul a zis că e o chestiune de minute, eu i-am mărturisit lui Meg că vreau ca primul chip pe care îl va vedea fetița noastră să fie al meu. Știam că vom avea o fiică.

Meg a încuviințat și m-a strâns de mână. M-am dus lângă doctor. Ne-am aplecat amândoi. De parcă ne pregăteam să ne rugăm.

– I se vede coroana! a strigat doctorul.

Coroana! Incredibil!

Avea pielea vânătă. M-am temut că fetița nu are suficient aer. Se înecă? M-am uitat la Meg.

– Hai, încă o dată, iubirea mea! Suntem atât de aproape!

– Aici, aici, aici! îmi zicea doctorul în vreme ce-mi poziționa mâinile. Exact aici!

Un țipăt, apoi o clipă de liniște. Nu a fost, așa cum se întâmplă uneori, o suprapunere a trecutului și viitorului. De data asta trecutul nu conta, iar viitorul nu exista încă. Era numai intensitatea clipei prezente. Apoi doctorul s-a întors spre mine și a strigat:

– Acum!

Mi-am strecurat mâinile pe sub spatele și gâtul ei. Blând, dar ferm, așa cum văzusem în filme, am tras-o pe mica noastră comoară din lumea ei în lumea noastră și am legănat-o pentru o clipă la piept, încercând să-i zâmbesc, să o cercetez, dar, sincer, nu vedeam nimic. Voiam să-i spun: „Bună! De unde vii?" Voiam să-i spun: „E mai bine acolo? Îți este frică? Nu-ți fie teama, totul va fi bine! Te voi proteja."

Apoi am lăsat-o în brațele lui Meg. Piele pe piele, după cum spusese asistenta. Mai târziu, după ce am adus-o acasă, după ce ne-am adaptat ritmului familiei de patru membri, Meg și cu mine eram piele pe piele și ea mi-a declarat;

– Niciodată nu am fost mai îndrăgostită de tine decât în acea clipă.

– Pe bune?

– Pe bune!

Își notase niște gânduri într-un soi de jurnal. Mi le-a împărtășit. Le-am citit ca pe un poem de dragoste. Le-am citit ca pe o mărturisire de credință, ca pe o reînnoire a jurămintelor noastre. Le-am citit ca pe o incantație, o reamintire, o proclamație. Le-am citit ca pe un decret. Scria: „Este totul." Scria: „Este un om." Iubirea mea. Scria: „Nu este o rezervă."

EPILOG

Am ajutat-o pe Meg să urce în barcă. S-a clătinat, dar m-am postat repede în mijlocul ei și am echilibrat-o la timp.

În vreme ce-și găsea un loc la pupă, am apucat vâslele. Nu le puteam urni. Eram împotmoliți. Noroiul vâscos din iaz ne prinsese în strânsoarea sa.

Unchiul Charles a venit la marginea apei și ne-a împins ușor. Le-am făcut cu mâna, lui și celor două mătuși.

– Pa! Ne vedem în curând!

Alunecând pe suprafața iazului, am privit în jur la câmpurile unduitoare și la copacii străvechi de la Althorp, mii de acri de verde unde a copilărit mama și unde, deși lucrurile nu erau perfecte, cunoscuse liniștea.

După câteva minute, am ajuns pe insulă și am pășit cu grijă la țărm. Am condus-o pe Meg pe potecă, am înconjurat gardul viu și am intrat în labirint. Era acolo, impunătoare: piatra de mormânt ovală, alb-cenușie.

Nicio vizită în acest loc nu a fost ușoară, însă aceasta... A douăzeci și cincea comemorare. Dar prima la care participa Meg. În sfârșit o aduceam pe fata visurilor mele să o cunoască pe mama.

Ne-am oprit o clipă, ne-am îmbrățișat, apoi am pășit eu primul. Am depus florile pe mormânt. Meg mi-a oferit un moment de intimitate în care să vorbesc cu mama în gând, să-i spun cât de dor îmi este de ea și să-i cer îndrumare și gânduri limpezi.

Simțind că și Meg își dorește un moment de intimitate, am luat-o pe lângă gardul viu și am privit iazul. La întoarcere, am găsit-o pe Meg îngenuncheată, cu ochii închiși, cu palmele pe piatra de mormânt. Când reveneam la barcă, am întrebat-o pentru ce anume s-a rugat.

Pentru gânduri limpezi, a răspuns ea. Și pentru îndrumare.

În următoarele zile am făcut o călătorie de lucru ca o tornadă. Manchester, Düsseldorf, apoi înapoi la Londra pentru Premiile WellChild. Însă în acea zi – 8 septembrie 2022 – am primit un telefon pe la prânz.

Număr necunoscut.

– Alo?

Era tata. Sănătatea bunicii se înrăutățise brusc.

Era la Balmoral, bineînțeles. În acele minunate zile de sfârșit de vară, pline de melancolie. A închis – avea multe telefoane de dat –, iar eu i-am trimis imediat mesaj lui Willy să-l întreb dacă el și Kate se duc și ei acolo. Dacă da, când? Și cum?

Niciun răspuns. Meg și cu mine am început să căutăm zboruri.

Presa deja ne apela; nu mai puteam amâna decizia. Am comunicat echipei noastre că nu vom mai participa la Premiile WellChild, întrucât ne grăbeam să ajungem în Scoția.

Apoi am mai primit un telefon de la tata. Mi-a zis că eram binevenit la Balmoral, dar nu voia să vină și... *ea*. S-a lansat în niște explicații cu privire la motivele lui, care erau lipsite de sens, dar și de respect, iar eu nu le mai puteam tolera.

– Să nu mai vorbești niciodată așa de soția mea!

S-a bâlbâit, bătând în retragere, spunând că pur și simplu nu-și dorea prea multă lume prin preajmă.

– Nu vine nicio soție, nici Kate, prin urmare nici Meg n-ar trebui să vină.

– Atunci, asta trebuia să spui de la bun început.

Deja era în toiul după-amiezii și în ziua aceea nu se mai efectua nicio cursă de linie către Aberdeen. Iar eu încă nu aveam un răspuns de la Willy. Singura opțiune era un charter de pe aeroportul din Luton. Două ore mai târziu mă aflam în avion.

Mi-am petrecut cea mai mare parte a drumului privind la nori și derulând în minte ultima conversație cu bunica. Cu patru zile în urmă, o discuție lungă la telefon. Atinseserăm mai multe subiecte. Bineînțeles, sănătatea ei. Tulburările politice din Downing Street. Jocurile Braemar – îi părea rău că sănătatea nu-i permisese să participe. Am mai vorbit și despre seceta de proporții biblice. Peluza de la Frogmore, unde stăteam cu Meg, se afla într-o stare deplorabilă. „Zici că este creștetul meu, bunico! Petice de chelie și de ruginiu." Am făcut-o să râdă. I-am spus să aibă grijă de sănătate și că abia așteptam să o revăd.

Când avionul și-a început coborârea, ecranul telefonului s-a luminat. Un SMS de la Meg. „Sună-mă imediat ce primești mesajul!"

Am intrat pe site-ul de știri al BBC.

Bunica nu mai era. Tata era rege.

Mi-am pus haina de doliu, am coborât din avion învăluit într-o ceață densă și am condus spre Balmoral într-o mașină închiriată.

Când am trecut de porțile principale, umiditatea era și mai mare și se întunecase deja, ceea ce a făcut ca blițurile a zeci de camere să fie și mai orbitoare.

Gârbovit de frig, am pătruns grăbit în sala de la intrare. M-a întâmpinat mătușa Anne. Am îmbrățișat-o.

– Unde sunt tata și Willy? Și Camilla?

– S-au dus la Birkhall.

M-a întrebat dacă vreau s-o văd pe bunica.

– Da... vreau.

M-a condus sus, spre dormitorul bunicii. Mi-am făcut curaj și am intrat. În încăpere era o lumină difuză, nefamiliară – nu fusesem aici decât o dată în viața mea. Am înaintat cu pași nesiguri și am văzut-o. M-am oprit împietrit, privind fix.

Am privit-o îndelung. Era dificil, dar am făcut-o, gândindu-mă cât de mult regretam că nu o văzusem și pe mama la final. Ani la rând am deplâns această lipsă de dovezi, amânând doliul în așteptarea uneia. Și acum îmi spuneam: „Uite dovada! Ai grijă ce-ți dorești!"

I-am spus în șoaptă că speram să fie fericită, alături de bunicul. I-am spus că eram impresionat de faptul că își îndeplinise datoriile până în ultima clipă. Jubileul, întâmpinarea noului prim-ministru. La cea de-a nouăzecea aniversare, tata îi adusese un omagiu emoționant, citând vorbele lui Shakespeare despre Elisabeta I: „Și fiecare zi va-ncununa cu amintirea altei fapte mari."[1]

Pururi adevărat.

Am ieșit din cameră și am făcut drumul înapoi pe coridor. Pășind pe mocheta cadrilată, am trecut pe lângă statuia reginei Victoria: „Maiestate!" Am sunat-o pe Meg să-i spun că am văzut-o și că sunt bine. Apoi am luat cina cu familia, dar fără tata, Willy sau Camilla.

Spre sfârșitul mesei, m-am pregătit sufletește pentru sunetul cimpoaielor. Dar, din respect pentru bunica, nu s-au auzit. Era doar o liniște stranie.

Se făcuse târziu și toți s-au retras în dormitoare, toți cu excepția mea. Am rătăcit în sus și-n jos pe scări, pe coridoare, până am ajuns în camera copiilor. Chiuvetele de pe vremuri, cada, totul era lăsat ca în urmă cu douăzeci și cinci de ani.

---

[1] William Shakespeare, *Henric al VIII-lea*, Actul V, Scena 4, traducere de Dan Grigorescu, în *Opere complete*, Vol. 8, Editura Univers, București, 1990 (n. tr.).

Toată noaptea mi-am petrecut-o călătorind în timp cu gândul, în vreme ce în prezent încercam să-mi aranjez transportul ajutându-mă de telefon.

Cel mai scurt drum înapoi ar fi fost cu tata sau cu Willy... Altfel, mai era o cursă British Airways, care pleca de la Balmoral în zorii zilei. Mi-am cumpărat bilet și am fost primul care a urcat la bord.

Imediat ce m-am instalat pe un rând din față, mi-am dat seama că apăruse cineva în dreapta mea.

– Sincere condoleanțe! mi-a șoptit un pasager care se îndrepta către locurile din spate.

– Mulțumesc!

După câteva clipe, altă persoană:

– Condoleanțe, Harry!

– Mulțumesc... mult!

Majoritatea pasagerilor s-au oprit să-mi spună o vorbă bună, iar eu am simțit o legătură profundă cu ei toți.

„Țara noastră", m-am gândit. „Regina noastră."

Când am ajuns la Frogmore, Meg m-a întâmpinat la intrare și mi-a oferit o îmbrățișare lungă, de care eu aveam disperată nevoie. Ne-am așezat la un pahar cu apă și ne-am uitat pe calendar. Scurta noastră călătorie se transformase într-o odisee. Se prelungea cu cel puțin zece zile. Niște zile dificile. Mai mult, trebuia să fim departe de copiii noștri mai mult decât plănuiserăm, mai mult decât fuseserăm vreodată.

Când au avut loc funeraliile, Willy și cu mine, abia schimbând o vorbă, ne-am reluat locurile deja știute, am pornit la drum în spatele altui sicriu drapat în stindardul regal și așezat pe afetul de tun tras de cai. Aceeași rută, aceleași imagini – numai că de data asta, spre deosebire de înmormântările trecute, eram umăr la umăr. Și cânta muzica.

Când am ajuns la St. George's Chapel, în tot zgomotul stârnit de zecile de cimpoaie, gândul m-a purtat către toate ocaziile importante la care participasem aici. Plecarea dintre noi a bunicului, nunta mea. Ba chiar și ocaziile obișnuite, precum slujbele de Paște, fuseseră deosebit de emoționante, cu toată familia vie și reunită. M-am trezit că îmi șterg lacrimile. De ce acum? De ce?

În următoarea după-amiază, am plecat cu Meg înapoi în America.

Zile în șir nu ne-am putut stăpâni pornirea de a ne îmbrățișa copiii. Nu-i puteam scăpa din ochi, deși mi-i închipuiam alături de bunica. Ultima lor vizită. Archie făcând reverențe curtenești, iar Lilibet ținându-se strâns de gambele reginei.

„Cei mai dulci copilași", spusese regina amuzată. Se așteptase oare să fie mai... americani? Adică, în accepțiunea ei, mai exuberanți?

Acum, bucuros că mă aflam din nou acasă, ducându-i pe ici, pe colo, citind din *Giraffes Can't Dance*, eram năpădit de amintiri. Zi și noapte, imaginile îmi zburau prin minte.

Stând drepți în fața ei la parada de absolvire, cu umerii trași în spate, surprinzându-i zâmbetul discret. Stând înapoia ei pe balcon și spunându-i ceva ce o prinsese cu garda jos și, în ciuda solemnității ocaziei, o făcuse să râdă în hohote. Aplecat la urechea ei, de atâtea ori, adulmecându-i parfumul în timp ce-i șopteam vreo glumă. Sărutând-o pe ambii obraji la un eveniment public, și asta recent, lăsându-mi o mână pe umărul ei și simțind cât de fragilă devenise. Făcând un video haios la prima ediție a Jocurilor Invictus, descoperind în ea o adevărată comediană. Oameni din întreaga lume au ovaționat-o, spunând că nu-și puteau imagina că are un asemenea simț al umorului – dar ea așa a fost mereu! Numai că ăsta fusese unul dintre micile noastre secrete. De fapt, în orice fotografie cu noi doi, de fiecare dată când privim unul la altul, e limpede: aveam secrete.

O relație specială, așa era numită din afară, iar acum acest privilegiu nu va mai exista. Vizitele acelea nu vor mai avea loc.

Ei bine, cam acesta este mersul lucrurilor, nu-i așa? Asta-i viața! Totuși, așa cum se întâmplă în cazul multor treceri în neființă, aș fi vrut să mai fi existat un ultim rămas-bun.

La scurtă vreme după întoarcerea noastră, o pasăre-colibri a pătruns în casă. M-am chinuit să-i arăt drumul afară și apoi mi-a trecut prin minte că ar trebui să închidem ușile, în ciuda binecuvântatei brize a oceanului.

– Ar putea fi cumva vreun semn? m-a întrebat un prieten. În unele culturi, colibri sunt priviți ca spirite. Vizitatori, mai exact. Aztecii le considerau războinici reîncarnați. Exploratorii spanioli le spuneau „păsări ale învierii".

– Nu mai spune?

M-am documentat un pic și am aflat că păsările-colibri nu sunt doar vizitatori, ci și călători. Cea mai ușoară pasăre de pe planetă, dar și cea mai rapidă, ea călătorește pe distanțe imense – de la casele lor iernatice din Mexic până în Alaska, unde cuibărește. De câte ori vezi o pasăre-colibri, de fapt ai în față un Ulise în miniatură.

Așadar, firește, când mica pasăre a intrat și a survolat bucătăria, zburând apoi în spațiul sacru pe care îl numim Lili Land, unde i-am creat fetiței locul de joacă, înțesat cu toate jucăriile și animăluțele de pluș, mi-am spus plin de speranță,

cu lăcomie și nesăbuință: „Casa noastră o fi un loc de popas sau o destinație?" O clipă am fost tentat s-o las în pace. Să rămână la noi.

Dar m-am răzgândit. Am luat minciogul lui Archie și, cu blândețe, am capturat-o de pe tavan și am dus-o afară.

Gheruțele ei parcă erau niște gene, aripile – petale delicate.

– La revedere, prietenă!

Dar ea stătea cuibărită acolo. Nemișcată.

– Nu, nu face asta! Hai! Ești liberă! Zboară departe!

Și atunci, în pofida tuturor așteptărilor, acea micuță și magică ființă s-a înviorat și dusă a fost.

MULȚUMIRI

Numai lungimea acestei liste mă face să mă simt profund îndatorat.

Pentru partea editorială, le mulțumesc tuturor celor de la Penguin Random House, din SUA și Marea Britanie, începând, firește, cu înțeleapta și îngăduitoarea Gina Centrello, plus super-geniul-editor (și un tip de excepție) Ben Greenberg. Le mulțumesc lui Markus Dohle și lui Madeline McIntosh pentru înțelegere, deoarece termenele s-au schimbat nu o dată, ci de două ori. Recunoștința mea merge către: Bill Scott-Kerr, Tom Weldon, Andy Ward, David Drake, Madison Jacobs, Larry Finlay, Theresa Zoro, Bill Takes, Lisa Feuer, Katrina Whone, Benjamin Dreyer, Sally Franklin, Catriona Hillerton, Linnea Knollmueller, Mark Birkey, Kelly Chian, Derek Bracken, Kate Samano, Simon Sullivan, Chris Brand, Jenny Pouech, Susan Corcoran, Maria Braeckel, Leigh Marchant, Windy Dorresteyn, Leslie Prives, Aparna Rishi, Ty Nowicki, Matthew Martin, Anke Steinecke, Sinead Martin, Vanessa Milton, Martin Soames, Kaeli Subberwal, Denise Cronin, Sarah Lehman, Jaci Updike, Cynthia Lasky, Allyson Pearl, Skip Dye, Stephen Shodin, Sue Malone-Barber, Sue Driskill, Michael DeFazio, Annette Danek, Valerie VanDelft, Stacey Witcraft, Nihar Malaviya, Kirk Bleemer, Matthew Schwartz, Lisa Gonzalez, Susan Seeman, Frank Guichay, Gina Wachtel, Daniel Christensen, Jess Wells, Thea James, Holly Smith, Patsy Irwin, Nicola Bevin, Robert Waddington, Thomas Chicken, Chris Turner, Stuart Anderson, Ian Sheppard, Vicky Palmer și Laura Ricchetti.

Pentru partea de audiobook, mulțumirile mele se îndreaptă către: Kelly Gildea, Dan Zitt, Scott Sherratt, Noah Bruskin, Alan Parsons, Ok Hee Kolwitz, Tim Bader, Amanda D'Acierno, Lance Fitzgerald, Donna Passannante, Katie Punia, Ellen Folan și Nicole McArdle.

Le mulțumesc în mod special Ramonei Rosales, pentru sensibilitate, umor și măiestrie, lui Hazel Orme, pentru corectura atentă, lui Hilary McClellen, pentru extraordinara verificare a faptelor, Triciei Wygal, pentru lectura cu ochi de vultur, precum și lui Elizabeth Carbonell, Tory Klose, Janet Renard și Megha Jain. Vă mulțumesc pentru efortul uriaș al muncii în echipă.

Prietenilor mei din Marea Britanie, care mi-au rămas alături, care poate că nu au văzut totul limpede la momentul întâmplărilor, dar care au fost cu mine, m-au cunoscut, m-au susținut – când lucrurile erau în ceață –, vă mulțumesc pentru tot. Și vă mulțumesc pentru râsete. Următoarea rundă e din partea mea.

Le mulțumesc cu toată dragostea prietenilor și colegilor care m-au ajutat să-mi împrospătez memoria sau mi-au redat detalii importante, pierdute în negura tinereții, printre care Tania Jenkins și Mike Holding, Mark Dyer, Thomas, Charlie, Bill și Kevin. Întregii mele familii militare, pentru că m-ați provocat, m-ați îndemnat, m-ați încurajat și pentru că mi-ați asigurat întotdeauna spatele. Și eu voi face întotdeauna asta pentru voi. O recunoștință aparte se îndreaptă către Glenn Haughton și Spencer Wright, cei doi sergenți de culoare de la Sandhurst. Mulțumiri și îmbrățișări lui Jennifer Rudolph Walsh pentru energia ei mereu pozitivă și pentru sfaturile ei pline de afecțiune, precum și lui Oprah Winfrey, Tyler Perry, Chris Martin, Nacho Figueras și Delphi Blaquier și James Corden pentru prietenia și sprijinul lor necondiționat.

Le mulțumesc tuturor profesioniștilor, medicilor și antrenorilor pentru că, de-a lungul anilor, s-au asigurat că rămân puternic din punct de vedere fizic și mental – Dr. Lesley Parkinson, Dr. Ben Carraway și Kevin Lidlow, dar și Ross Barr, Jessie Blum, Dr. Kevin English, Winston Squire, Esther Lee, John Amaral și Peter Charles. De asemenea, Kasey, Eric Goodman și cei doi Pete. Îi mulțumesc îndeosebi terapeutei mele din Marea Britanie pentru că m-a ajutat să găsesc soluții pentru ani de traume nerezolvate.

Mulțumesc din toată inima „echipei de șoc" de acasă, plus întregii gărzi minunate de la Archewell pentru sprijinul necontenit. Lui Rick, Andrew, celor doi Tim, Matt, Jenny și echipei, David, cele mai sincere mulțumiri pentru înțelepciunea și îndrumarea voastră. Sunteți mereu acolo când am nevoie de voi – oricând și în orice condiții. Mulțumesc colaboratorului și prietenului meu, confident și uneori partener de antrenament, J.R. Moehringer, care mi-a vorbit atât de des și cu o convingere atât de adâncă despre frumusețea (și obligația sacră) a memorialisticii, și tuturor profesorilor și studenților de la Moehringer-Welch Memoir Academy, inclusiv lui Shannon Welch, Gracie Moehringer, Augie Moehringer, Kit Rachlis,

Amy Albert. Dar mai ales lui Shannon, pentru nenumăratele lecturi și remarcile sale geniale și pertinente.

Mulțumiri deosebite fraților și surorilor mamei mele pentru dragostea, sprijinul, timpul și contribuția lor.

Mai presus de toate, cele mai adânci și devotate mulțumiri lui Archie și Lili, pentru că și-au lăsat tatăl să citească, să se gândească și să reflecteze, soacrei mele (adică, bunica) și incredibilei mele soții pentru prea multele daruri și sacrificii, mari și mici, ca să mai fie enumerate aici. Iubirea vieții mele, îți mulțumesc, îți mulțumesc, îți mulțumesc! Această carte n-ar fi fost posibilă (logistic, fizic, emoțional, spiritual) fără tine. Aproape nimic n-ar fi posibil fără tine.

Și tie, cititorule: mulțumesc că ai dorit să-mi afli povestea chiar din vorbele mele. Îți sunt recunoscător că am putut să o împărtășesc cu tine.